Latvijas Republikas Augstākā tiesa

Latvijas Republikas AUGSTĀKĀS TIESAS SENĀTA Krimināllietu departamenta lēmumi

2007

Rīga, 2008

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta lēmumi 2007. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2008. – (XVI) 586 lpp.

Krājumu sagatavoja:

Latvijas Republikas Augstākās tiesas
Senāta Krimināllietu departamenta senators **Pēteris Dzalbe**

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Judikatūras nodaļas
konsultante krimināllietās **Nora Magone**

Izdevējs Baldones ielā 1, Rīga, LV-1007
tālr. 7804733
TIESU NAMU AĢENTŪRA

Tiražētājs A/S "Poligrāfists", K.Valdemāra ielā 6

© Latvijas Republikas
Augstākā tiesa, 2008
© Tiesu namu aģentūra, 2008

ISBN 978-9984-790-43-5

SATURS

Priekšvārds IX

Preface X

Krājuma "Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta lēmumi 2007" anotācija XI

Resume Collection "Decisions of the Department of Criminal Cases of the Senate of the Supreme Court of the Republic of Latvia of 2007" XIV

I daļa. Lēmumi Krimināllikuma Vispārīgās daļas piemērošanas jautājumos 3

Organizēta grupa kā noziedzīga nodarījuma kvalificējošā pazīme *(Lieta Nr.SKK-004)* 3

Personību raksturojošie apstākļi nav atzīstami par atbildību mīkstinošiem apstākļiem *(Lieta Nr.SKK-32)* 11

Atbildību mīkstinošo apstākļu izpratne *(Lieta Nr.SKK-155)* 29

Papildsoda izciešanas termiņa skaitīšana *(Lieta Nr.SKK J-168)* 36

Nodarītā zaudējuma labprātīga segšana kā apsūdzētā atbildību mīkstinošs apstāklis *(Lieta Nr.SKK-194)* 39

Soda noteikšana, ja jauns noziedzīgs nodarījums izdarīts nosacītas notiesāšanas pārbaudes laikā *(Lieta Nr.SKK-222)* 43

Nosacītas notiesāšanas piemērošana *(Lieta Nr.SKK-225)* 47

Papildsoda – tiesību ierobežošana – izciešanas laiks *(Lieta Nr.SKK J-248)* 50

Galīgā soda noteikšana saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu *(Lieta Nr.SKK-255)* 53

Soda noteikšana par izdarīto noziedzīgo nodarījumu iepriekšējā sprieduma noteiktajā pārbaudes laikā *(Lieta Nr.SKK-263)* 57

Piespiedu darba aizstāšana ar citu soda veidu *(Lieta Nr.SKK J-285)* 60

Atbildību mīkstinoši apstākļi Krimināllikuma 47.panta otrās daļas izpratnē *(Lieta Nr.SKK-304)* 62

Tiesas tiesības noteikt vieglāku sodu *(Lieta Nr.SKK-306)* 65

Organizētas grupas dalībnieki *(Lieta Nr.SKK-0333)* 68

Krimināllikuma 23.panta piektās daļas nepareiza piemērošana *(Lieta Nr.SKK-408)* 79

Noziedzīga nodarījuma atbalstītāja krimināatbildība *(Lieta Nr.SKK-427)* 85

Galīgā soda noteikšana pēc vairākiem spriedumiem *(Lieta Nr.SKK J-432)* 98
Krimināllikuma atpakaļejošs spēks *(Lieta Nr.SKK J-434)* 101
Atbildību mīkstinoša apstākļa atzīšana *(Lieta Nr.SKK-481)*....104
Soda noteikšana par izdarītu jaunu noziedzīgu nodarījumu pēc sprieduma taisīšanas *(Lieta Nr.SKK J-488)*....110
Papildsoda – naudas sods – piespriešana *(Lieta Nr.SKK J-507)* 114
Cietušā un apsūdzētā izlīgums *(Lieta Nr.SKK-545)*....117
Darbnespējīga persona Krimināllikuma 40.panta izpratnē *(Lieta Nr.SKK J-571)* 121
Piespiedu darbs – smagāks sods par naudas sodu *(Lieta Nr.SKK-654)* 124
Noziedzīgā nodarījuma izdarītājs *(Lieta Nr.SKK-703)* 127

II daļa. Lēmumi Krimināllikuma Sevišķās daļas piemērošanas jautājumos 131

Bandītisms un ieroču kontrabanda – atsevišķi kvalificējami nodarījumi *(Lieta Nr.SKK-005)*....131
Huligānisma kvalifikācija *(Lieta Nr.SKK-013)*....142
Krimināllikuma 130.panta pirmās daļas piemērošana *(Lieta Nr.SKK-149)* 149
Izvarošana personu grupā bez iepriekšējas vienošanās *(Lieta Nr.SKK-153)* 151
Draudi Krimināllikuma 132.panta izpratnē *(Lieta Nr.SKK-190)* 154
Mēģinājums izdarīt nelikumīgas darbības ar finanšu instrumentiem un maksāšanas līdzekļiem *(Lieta Nr.SKK J-215)*....157
Mantas bojāšana Krimināllikuma 185.panta izpratnē *(Lieta Nr.SKK-224)* 159
Krimināllikuma 231.panta dispozīcijas interpretējums *(Lieta Nr.SKK J-244)* 163
Stipra psihiska uzbudinājuma stāvokļa izpratne *(Lieta Nr.SKK-247)* 166
Pieprasījums atdot mantu kā izspiešanas sastāva pazīme *(Lieta Nr.SKK-261)* 170
Krimināllikuma 158.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva subjekts *(Lieta Nr.SKK-270)* 181
Izvairīšanās no soda izciešanas – apdraudējums jurisdikcijai *(Lieta Nr.SKK-293)* 197
Uzņēmuma atbildīgs darbinieks kā Krimināllikuma 196.panta noziedzīgā nodarījuma subjekts *(Lieta Nr.SKK-312)* 200
Nozagtās mantas faktiskā vērtība kā kritērijs kvalifikācijai pēc Krimināllikuma 174.panta ceturtās daļas *(Lieta Nr.SKK-320)* 205

Ļaunprātīga huligānisma sastāvs *(Lieta Nr.SKK-368)* 208
Objekts un objektīvā puse kā obligāti noziedzīgā nodarījuma sastāva elementi *(Lieta Nr.SKK-396)*....212
Izspiešanas jēdziena izpratne *(Lieta Nr.SKK-407)* 217
Tīšu smagu miesas bojājumu nodarīšana piepeša stipra psihiska uzbudinājuma stāvoklī *(Lieta Nr.SKK-411)* 226
Noziedzīgā nodarījuma kvalifikācija pēc Krimināllikuma 183.un 176.panta *(Lieta Nr.SKK-502)* 229
Sveša meža vai citas svešas zemes platības jēdziens *(Lieta Nr.SKK-503)* 233
Atkārtotība kā Krimināllikuma 176.panta trešās daļas kvalificējošs apstāklis *(Lieta Nr.SKK-570)* 239
Nelikumīgu darbību ar maksāšanas līdzekļiem kvalifikācija *(Lieta Nr.SKK-573)* 245
Dokuments kā noziedzīga nodarījuma sastāva priekšmets *(Lieta Nr.SKK-600)* 250
Apzināti nepatiesa ziņojuma saturs *(Lieta Nr.SKK-619)* 255
Krāpšanas jēdziena izpratne *(Lieta Nr.SKK-630)* 260
Labprātīga šaujamieroču munīcijas atdošana *(Lieta Nr.SKK-631)* 266
Krimināllikuma 130.panta un 174.panta piemērošana *(Lieta Nr.SKK-634)* 270
Līķa apgānīšana *(Lieta Nr.SKK-658)* 275
Nepamatota noziedzīgā nodarījuma kvalifikācija pēc Krimināllikuma 296.panta *(Lieta Nr.SKK-668)* 280
Slepkavības norobežošana no tīša smaga miesas bojājuma nodarīšanas, kas vainīgā neuzmanības dēļ ir bijis par iemeslu cietušā nāvei *(Lieta Nr.SKK-683)* 284
Piesavināšanās priekšmeta vērtības noteikšana *(Lieta Nr.SKK-695)*....290
Krimināllikuma 313.pantā un 315.pantā paredzēto noziedzīgu nodarījumu sastāvs *(Lieta Nr.SKK-735)* 295

III daļa. Lēmumi Kriminālprocesa likuma piemērošanas jautājumos 298

Kriminālprocesa likuma 52.panta ceturtās daļas 1.punkta noteikumu ievērošana *(Lieta Nr.SKK-11)*....298
Apsūdzētā aizstāvja un apsūdzētā lūgums skatīt lietu bez pierādījumu pārbaudes *(Lieta Nr.SKK-28)*....300
Kaitējuma kompensācijas pieteikuma izlemšana *(Lieta Nr.SKK-34)* 309
Cietušā pārstāvja pilnvarojums kriminālprocesā *(Lieta Nr.SKK-35)*....312
Tiesas tiesības nepiekrist sodam, kāds noteikts ar pirmstiesas procesā noslēgtu vienošanos *(Lieta Nr.SKK-36)*....318

Lietas nosūtīšana prokuroram trūkumu novēršanai Krimināprocesa likuma 486.panta kārtībā *(Lieta Nr.SKK-51)* 323
Medicīniska rakstura piespiedu līdzekļa grozīšana *(Lieta Nr.SKK-53)* 326
Sūdzības saturs privātās apsūdzības lietā *(Lieta Nr.SKK-85)* 328
Tiesvedība, izskatot piezīmes par tiesas sēdes protokolu *(Lieta Nr.SKK-88)* 331
Kompensācijas pieteikuma izlemšana *(Lieta Nr.SKK-96)* 334
Soda noteikšanas kritēriji pēc sprieduma vai lēmuma atcelšanas *(Lieta Nr.SKK-120)* 343
Kriminālsoda piemērošana disciplināri sodītai personai *(Lieta Nr.SKK-157)* 347
Kriminālprocesa izbeigšana privātās apsūdzības lietā *(Lieta Nr.SKK-176)* 349
Sprieduma tiesiskums un pamatotība *(Lieta Nr.SKK-180)* 352
Kriminālprocesu nepieļaujošs apstāklis *(Lieta Nr.SKK J-214)* 356
Krimināllietas izskatīšana apsūdzētā prombūtnē *(Lieta Nr.SKK J-266)* 360
Kriminālprocesa likuma garantētās iespējas materiālā un morālā kaitējuma kompensācijas pieprasīšanai un saņemšanai *(Lieta Nr.SKK-269)* 363
Kriminālprocesa izbeigšana tiesas sēdē *(Lieta Nr.SKK-283)* 368
Attaisnojoša sprieduma motīvu daļa. Fakta legālās prezumpcijas piemērošana *(Lieta Nr.SKK-294)* 371
Amatā augstāka prokurora tiesības iesniegt apelācijas protestu *(Lieta Nr.SKK-331)* 379
Apelācijas sūdzības atstāšana bez izskatīšanas *(Lieta Nr.SKK-334)* 386
Tiesas sprieduma struktūra un saturs *(Lieta Nr.SKK-335)* 390
Dubultās sodīšanas jēdziena izpratne *(Lieta Nr.SKK-359)* 394
Prokurora pieteikums par kompensācijas piedziņu valsts interesēs *(Lieta Nr.SKK-377)* 398
Pierādījumu pārbaudīšana apelācijas instances tiesā *(Lieta Nr.SKK-395)* 401
Apelācijas sūdzības iesniegšanas termiņš *(Lieta Nr.SKK-397)* 406
Krimināprocesa izbeigšana izlīguma gadījumā *(Lieta Nr.SKK-415)* 411
Tiesību uz aizstāvību pārkāpšana *(Lieta Nr.SKK-442)* 414
Prokurora pienākums un tiesības izteikties par katru tiesā izlemjamo jautājumu *(Lieta Nr.SKK-450)* 418
Kriminālprocesa likuma 52.panta ceturtās daļas 1.punkta skaidrojums *(Lieta Nr.SKK-472)* 421
Fakta legālā prezumpcija *(Lieta Nr.SKK-495)* 425

Tiesas loma soda noteikšanā *(Lieta Nr.SKK-429)* 429
Apelācijas sūdzība un tās papildinājumi *(Lieta Nr.SKK-433)* 433
Apelācijas sūdzības atstāšana bez izskatīšanas *(Lieta Nr.SKK-512)* 438
Krimināprocesa izbeigšana un procesa turpināšana medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai *(Lieta Nr.SKK-516)* 440
Administratīvo tiesu nolēmumi kā pierādījumi krimināllietā *(Lieta Nr.SKK-526)* 443
Kriminālprocesa likuma 512.panta otrās daļas noteikumu ievērošana *(Lieta Nr.SKK-554)* 449
Kriminālprocesa likuma 560.panta otrās daļas piemērošana *(Lieta Nr.SKK-564)* 455
Kriminālprocesa likuma 564.panta sestās daļas nepareiza piemērošana *(Lieta Nr.SKK-585)* 462
Vienošanās protokola nosacījumu struktūra un šo nosacījumu secība *(Lieta Nr.SKK-598)* 467
Pierādījumi un to pieļaujamība *(Lieta Nr.SKK-618)* 471
Apelācijas instances tiesas lēmuma saturs *(Lieta Nr.SKK-638)* 480
Cietušā kompensācijas pieteikuma izvērtēšana *(Lieta Nr.SKK-653)* 485
Dubultās sodīšanas nepieļaujamība *(Lieta Nr.SKK J-667)* 488
Apelācijas instances tiesas sastāvs. Otrreizēja kasācijas sūdzības iesniegšana *(Lieta Nr.SKK-694)* 491
Sprieduma pieejamības diena *(Lieta Nr.SKK-710)* 498
Izlīgums kā krimināprocesa izbeigšanas priekšnoteikums *(Lieta Nr.SKK-713)* 501
Krimināprocesa izbeigšanas pamats *(Lieta Nr.SKK-717)* 508

Jēdzienu alfabētiskais rādītājs 516

Tiesību aktu rādītājs 529

Tēžu rādītājs 556

Judikatūras un tiesu prakses rādītājs 581

Citu avotu rādītājs 584

Publicēto lēmumu rādītājs pēc lietu numuriem 585

TIESU NAMU AĢENTŪRA

TNA izdod:

- juridisko mācību un izglītojošo literatūru (mācību palīglīdzekļus);
- tiesu prakses un judikatūras apkopojumus;
- normatīvo tiesību aktu izdevumus, kā arī normatīvo tiesību aktu komentārus un sistematizētus krājumus.

TNA sniedz izdevniecības pakalpojumus:

- teksta korektūru;
- grāmatas maketa parauga izveidošanu un maketa sagatavošanu;
- grāmatas vāka maketa sagatavošanu;
- grāmatas tipogrāfiskās iespiešanas nodrošināšanu.

TNA pārdod savu un citu izdevēju juridisko literatūru TNA tirdzniecības vietās:

- Tiesu namu aģentūras e-grāmatnīcā: *https://tnagramatas.tna.lv*;
- Juridiskās literatūras kioskā – Rīgā, Brīvības bulvārī 34, tālr. 67284531;
- Tiesu namu aģentūras birojā – Rīgā, Baldones ielā 1B, tālr. 67804758, 678047542.

TNA nodrošina iespēju iegādāties savus izdevumus arī:

- nododot realizācijai citiem komersantiem (grāmatu tirgotājiem);
- organizējot juridiskās literatūras izbraukuma tirdzniecību dažādos juristu pasākumos, kā arī juridiskajās mācību iestādēs: izbraukuma tirdzniecības pieteikšana pa tālr. 67804742 un 67804758 vai pa e-pastu: *gramatas@tna.lv*

TIESU NAMU AĢENTŪRA

Priekšvārds

Tiesnešu, prokuroru, advokātu un citu juristu, arī jebkura interesenta zināšanai un vērtējumam Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments nodod 2007.gadā kasācijas kārtībā izskatītajās krimināllietās pieņemto lēmumu krājumu.

Krājumā ievietota tikai daļa no 2007.gadā pieņemtajiem lēmumiem, jo daudzi ir līdzīgi tiesību normu piemērošanas ziņā. No visām izskatītajām krimināllietām Senāts atstājis negrozītus 72% zemāku instanču tiesu nolēmumus, 20% – atcēlis, 8% – grozījis.

Kā parasti, katram nolēmumam dota konkrēta tēze, kas norāda lēmumā skarto tiesiska rakstura jautājumu.

Jāapzinās, ka Senāta atziņas un tiesību normu tulkojumi nevar kļūt par nemainīgām dogmām. Pilnveidojoties vai pārveidojoties sabiedriskajām attiecībām, pilnveidojas arī paši likumi, likumu izpratne un to praktiskā piemērošana.

Cerams, ka lasītāji ar interesi un izpratni vērtēs krājumā publicētos Senāta lēmumus.

Pateicībā visiem, kas palīdzējuši šā krājuma tapšanā,

Latvijas Republikas Augstākās tiesas
Senāta Krimināllietu departamenta
priekšsēdētājs
Pāvels Gruziņš

Preface

For the information of judges, prosecutors, attorneys and other lawyers as well as any other interested persons and for their assessment the Department of Criminal Cases of the Senate of the Supreme Court presents the collection of decisions adopted in criminal cases reviewed under the procedure of cassation in 2007.

The collection contains only part of the decisions adopted in 2007 because many of them are similar in the sense of application of legal standards. Of all the reviewed criminal cases, the Senate has left unchanged 72% of the rulings of lower instance courts, 20% of the rulings were cancelled, and 8% of the rulings have been amended.

As usually, each of the rulings is supplemented by a specific thesis, which indicates the issue of legal nature dealt with in the decision.

It should be understood that the Senate's conclusions and interpretations of legal standards cannot become constant dogmas. In the course of development or change of public relations, the laws, understanding of laws and their practical application improves, as well.

We hope that readers will evaluate with interest and understanding the Senate's decisions included in the present collection.

With gratitude to everybody who contributed to the publication of the present collection,

Pāvels Gruziņš
Chairman of the Department of Criminal Cases of the Senate of the Supreme Court of the Republic of Latvia

Krājuma "Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta lēmumi 2007" anotācija

Turpinot veidot vienotu tiesu praksi, kā arī spēkā esošā Kriminālprocesa likuma un Krimināllikuma normu interpretāciju, ir izdots krājums "Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta lēmumi 2007." Krājumā apkopoti 105 Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta 2007.gada lēmumi. Tie ievietoti trīs daļās: "Lēmumi Krimināllikuma Vispārīgās daļas piemērošanas jautājumos", "Lēmumi Krimināllikuma Sevišķās daļas piemērošanas jautājumos" un "Lēmumi Kriminālprocesa likuma piemērošanas jautājumos".

Krājuma pirmajā daļā ietvertie lēmumi skar soda noteikšanas jautājumus, atbildību mīkstinošo apstākļu skaidrojumu, organizētas grupas izpratni un citus Krimināllikuma Vispārīgās daļas normu piemērošanas jautājumus.

Senāta Krimināllietu departaments ir atzinis, ka par atbildību mīkstinošiem apstākļiem var atzīt tādus apstākļus, kas saistīti ar vainīgās personas vai citas personas izdarīto noziedzīgo nodarījumu.

Vairākos kasācijas instances tiesas lēmumos ir dots skaidrojums par galīgā soda noteikšanu pēc vairākiem spriedumiem, vieglāka soda noteikšanu nekā likumā paredzētais sods, nosacītu notiesāšanu.

Jautājumā par organizētas grupas izpratni Senāta Krimināllietu departaments ir norādījis, ka nodarījuma atzīšanu par izdarītu organizētā grupā nevar ietekmēt apstāklis, ka visi grupas dalībnieki nav tieši savstarpējā sarunā vienojušies par noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu, kā arī tas, ka nav izdevies noskaidrot precīzas ziņas par ārzemēs esošo grupas dalībnieku personību un saukt viņus pie kriminālatbildības. Organizētas grupas noteikšanai būtiski ir konstatēt, ka katrs grupas dalībnieks, veicot savus pienākumus kopīgajā darbībā, ir apzinājies, ka bez viņa darbojas vēl arī citas personas, kuras, pildot tām uzdotos pienākumus, sekmē kopīga nozieguma izdarīšanu.

Saistībā ar piespiedu darba piemērošanu Senāta Krimināllietu departaments ir sniedzis skaidrojumu par darbnespējīgas personas noteikšanu.

Krājuma otrajā daļā ievietoti kasācijas instances tiesas lēmumi, kas attiecas uz atsevišķu noziedzīgu nodarījumu kvalifikācijas problēmām,

noziedzīga nodarījuma sastāva pazīmju konstatēšanu, noziedzīgu nodarījumu sastāvu norobežošanu.

Senāta Krimināllietu departaments ir izteicis savu viedokli par huligānisma, izspiešanas, krāpšanas, mantas bojāšanas, nelikumīgu darbību ar maksāšanas līdzekļiem un citu noziedzīgu nodarījumu sastāvu jautājumiem.

Vairākos lēmumos kasācijas instances tiesa ir pievērsusies huligānisma kā noziedzīga nodarījuma sastāva kvalifikācijas dažādiem jautājumiem. Šajos lēmumos galvenokārt pievērsta uzmanība šā noziedzīgā nodarījuma objektīvās puses pazīmju konstatēšanai.

Senāta Krimināllietu departaments paudis viedokli, ar kuru brīdi sveša maksāšanas līdzekļa nelikumīga izmantošana uzskatāma par pabeigtu, kā arī, kādos gadījumos veidojas nelikumīgu darbību ar maksāšanas līdzekļiem atkārtotība.

Krājuma otrajā daļā iekļauti arī lēmumi, kas attiecas uz laupīšanas, krāpšanas, mantas bojāšanas, izspiešanas un piesavināšanās sastāvu pazīmju konstatēšanu, interpretāciju un norobežošanu.

Krājuma trešajā daļā ietverti kasācijas instances tiesas lēmumi par procesuālo likuma normu izpratni un piemērošanu. Šī krājuma daļa ir visapjomīgākā. Senāta Krimināllietu departaments ir izskaidrojis jautājumus par kaitējuma kompensācijas pieteikuma izlemšanu, cietušā pilnvarojumu kriminālprocesā, sūdzības saturu privātās apsūdzības lietā, sprieduma tiesiskumu un pamatotību, kriminālprocesa izbeigšanas pamatiem, prasībām, kādas izvirza likums procesuālo dokumentu saturam, tiesas lomu izlīguma apstiprināšanā.

Krājumā ievietoti lēmumi, kas attiecas uz interešu konflikta apstākļu konstatēšanu atsevišķām kriminālprocesā iesaistītajām personām.

Senāta Krimināllietu departaments ir izteicis savu viedokli par jautājumiem, kas saistīti ar pirmstiesas procesā slēgtu vienošanos – gan attiecībā par vienošanās protokola saturu un struktūru, gan arī par tiesas tiesībām nepiekrist sodam, kāds noteikts ar pirmstiesas procesā slēgtu vienošanos.

Vairākos kasācijas instances tiesas lēmumos ir dots skaidrojums par apelācijas sūdzību un tās iesniegšanas jautājumiem: kādos gadījumos apelācijas sūdzība atstājama bez izskatīšanas, apelācijas sūdzības iesniegšanas termiņi, apelācijas sūdzības un tās papildinājumu iesniegšana.

Krājumā ietverti arī lēmumi, kas attiecas uz dubultās sodīšanas nepieļaujamības principa izpratni.

Krājumā publicētie Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta lēmumi apskata arī citus krimināltiesību un kriminālprocesa tiesību jautājumus, kurus ir iespējams atrast, izmantojot krājumā ievietotos virsrakstus, tēzes, kā arī jēdzienu, tiesību aktu un citus rādītājus.

Pilnveidojot Krimināllikumu un Kriminālprocesa likumu, lēmumos izteiktās atziņas nepieciešams salīdzināt ar jauno likuma normu saturu un jēgu, lai tās varētu izmantot praktiskajā darbā un tiesību teorētiskajā attīstībā.

LR Augstākās tiesas
Senāta Krimināllietu departamenta
senators
Pēteris Dzalbe

LR Augstākās tiesas Judikatūras nodaļas
konsultante krimināllietās
Nora Magone

Resume Collection "Decisions of the Department of Criminal Cases of the Senate of the Supreme Court of the Republic of Latvia of 2007"

In the course of further development of uniform jurisprudence as well as interpretation of the standards of the effective Criminal Procedure Law and the Criminal Law, the collection “Decisions of the Department of Criminal Cases of the Senate of the Supreme Court of the Republic of Latvia of 2007" has been published. The present collection contains 104 decisions adopted by the Department of Criminal Cases of the Senate of the Supreme Court. They are arranged in three sections: "Decisions on issues of application of the General Part of the Criminal Law", "Decisions on issues of application of the Special Part of the Criminal Law" and "Decisions on issues of application of the Criminal Procedure Law".

The decisions included in the first section of the collection refer to the matters of determination of punishment, explanation of mitigating circumstances, understanding of an organised group and other issues of application of the standards of the General Part of the Criminal Law.

The Department of Criminal Cases of the Senate has concluded that the circumstances related to the criminal offence committed by the guilty person or another person may be acknowledged as mitigating circumstances.

Several decisions of the cassation instance court contain explanation on determination of the final sentence following several judgements, determination of a milder sentence than the sentence stipulated in the law, application of a suspended sentence.

Regarding the issue of understanding of an organised group, the Department of Criminal Cases of the Senate has noted that the conclusion on commission of a crime within an organised group cannot be affected by a circumstance that all the participants of a group have not made a mutual agreement directly on commission of the crime, as well as the fact that it has been impossible to establish exact data on identity of a group members residing abroad and to bring them criminal liability. To define an organised group it is essential to find that each member of the group in the course of performing his/her tasks within the joint activity has been aware that there are also other persons acting besides him/her and that they contribute to the commission of the joint crime by performing their tasks.

In relation to the application of community service the Department of Criminal Cases of the Senate has provided an explanation on determination of an incapable person.

The second section of the collection contains decisions of the cassation instance court in relation to issues on qualification of particular criminal offences, establishment of constituent elements of a criminal offence, separation of the substance of criminal offences.

The Department of Criminal Cases of the Senate has expressed its opinion on the issues of hooliganism, extortion, fraud, causing damage to property, illegal activities with means of payments and other criminal offences.

In several decisions the cassation instance court has dealt with various issues of qualification of hooliganism as a criminal offence. In these decisions attention has been paid mainly to the identification of objective elements of such a criminal offence.

The Department of Criminal Cases of the Senate has expressed an opinion on the issue as to from which moment illegal use of alien means of payment is to be considered as completed and in which cases it can be established that illegal actions with means of payment are repeated.

The second section of the collection contains also decisions referring to the identification, interpretation and separation of the elements of robbery, fraud, causing damage to property, extortion and appropriation.

The third section of the collection contains decisions of the cassation instance court on understanding and application of the standards of the procedural laws. This part of the collection is the largest. The Department of Criminal Cases of the Senate has provided explanations on issues of resolving applications on compensation of damage, authority of a victim in criminal proceedings, contents of claims in the cases of private accusations, legality and justification of judgements, basis for termination of criminal proceedings, requirements imposed by the law in relation to contents of procedural documents, the role of the court in confirmation of a settlement.

The collection contains also decisions concerning the identification of the fact of conflict of interest in relation to persons involved in criminal proceedings.

The Department of Criminal Cases of the Senate has provided its opinion on the issues related to plea bargaining during a pre-trial procedure – both in relation to the contents and structure of the minutes of the arrangement and on the court’s entitlement to disagree with the

sentence applied under the arrangement reached during the pre-trial procedure.

Several decisions of the cassation instance court provide explanation on issues of appeals and their submission: in what cases an appeal shall be rejected without a review, the terms for filing appeals, filing an appeal and its supplements.

The collection contains also decisions in relation to the understanding of the principle of inadmissibility of double penalising.

The decisions of the Department of Criminal Cases of the Senate of the Supreme Court deal also with other issues of the criminal law and criminal procedural law which one can find by using the headings, theses, as well as the indicators of concepts, law documents and others included in the collection.

In the course of improvement of the Criminal Law and Criminal Procedure Law it is necessary to compare the conclusions expressed in the decision with the contents and meaning of the new legal standards to be able to use them in practice and theoretical development of law.

Pēteris Dzalbe
Senator of the Department of Criminal Cases of the Senate
of the Supreme Court of the Republic of Latvia

Nora Magone
Adviser in Criminal Matters of the Division of Case-law
of the Supreme Court of the Republic of Latvia

Latvijas Republikas AUGSTĀKĀS TIESAS SENĀTA Krimināllietu departamenta lēmumi

2007

I daļa. Lēmumi Krimināllikuma Vispārīgās daļas piemērošanas jautājumos

Organizēta grupa kā noziedzīga nodarījuma kvalificējošā pazīme

Krimināllikuma 154.[1]panta otrajā daļā ir paredzēta atbildība par cilvēku tirdzniecību, ja to izdarījusi personu grupa pēc iepriekšējas vienošanās. Tomēr gadījumos, kad grupas dalībnieki ne tikai vienojušies par šāda nozieguma izdarīšanu, bet ir Krimināllikuma 21.pantā paredzētās organizētas grupas pazīmes, noziedzīgais nodarījums kvalificējams kā izdarīts organizētā grupā – pēc Krimināllikuma 154.[1]panta trešās daļas (Krimināllikuma 154.[1] panta trešā daļa, Krimināllikuma 21.pants).

Rīgā, 2007.gada 9.februārī Lieta Nr.SKK-004/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents A.Freibergs,
senatori P.Dzalbe,
V.Vietnieks

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētās Ineses V. kasācijas sūdzību un Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētās prokuratūras prokurores J.Kaminskas kasācijas protestu par Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2006.gada 18.septembra spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2006.gada 11.janvāra spriedumu

Uldis B., (..), atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 154.[1]panta otrās daļas, piemērojot Krimināllikuma 49.pantu, ar brīvības atņemšanu uz 4 (četriem) gadiem un ar policijas kontroli uz 2 (diviem) gadiem.

Vineta P., (..), atzīta par vainīgu un sodīta pēc Krimināllikuma 154.[1]panta otrās daļas, piemērojot Krimināllikuma 49.pantu, ar brīvības atņemšanu uz 3 (trīs) gadiem un ar policijas kontroli uz 2 (diviem) gadiem.

Inese V., (..), atzīta par vainīgu un sodīta pēc Krimināllikuma 154.[1]panta otrās daļas, piemērojot Krimināllikuma 49.pantu, ar brīvības atņemšanu uz 3 (trīs) gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu Inesei V. sods noteikts nosacīti, ar pārbaudes laiku uz 3 (trīs) gadiem.

Izskatot lietu apelācijas kārtībā, Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palāta ar 2006.gada 18.septembra spriedumu pirmās instances tiesas spriedumu atcēla daļā par Inesei V. noteikto sodu.

Inesei V., (..), sods pēc Krimināllikuma 154.[1]panta otrās daļas, piemērojot Krimināllikuma 49.pantu, noteikts brīvības atņemšana uz 3 (trīs) gadiem.

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2006.gada 11.janvāra spriedums atcelts arī daļā par Uldim B. un Vinetai P. piemēroto papildsodu – policijas kontroli.

Pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedums atstāts negrozīts.

Par šo spriedumu kasācijas sūdzību iesniegusi apsūdzētā Inese V. Kasācijas sūdzībā tiek lūgts atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu daļā par viņai, Inesei V., piemēroto sodu, atstājot spēkā pirmās instances tiesas noteikto sodu. Apsūdzētā norāda, ka apelācijas instances tiesa ir pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 562.panta prasības un spriedusi lietu ārpus apelācijas protesta robežām, jo prokurore apelācijas protestā lūgusi pārkvalificēt noziedzīgo nodarījumu un piespriest Krimināllikuma 154.[1]panta trešās daļas sankcijā paredzēto sodu. Bez tam apelācijas instances tiesa nepareizi esot norādījusi, ka Krimināllikuma 55.panta pirmās daļas nosacījumi viņai, Inesei V., piemēroti bez pietiekama pamatojuma. Šādi tiesas secinājumi neesot pamatoti. Inese V. norāda, ka spriedumā neesot pieminēts tāds būtisks fakts, ka viņa esot iesaistījusies noziedzīgajās darbībās tāpēc, lai viņai pašai nevajadzētu sniegt seksuālos pakalpojumus Spānijā. Tamdēļ viņai, Inesei V., piespriestais sods neesot noteikts taisnīgi un atbilstoši Krimināllikuma 35.panta un Kriminālprocesa likuma 514.panta prasībām, jo neesot ņemti vērā visi apstākļi, kas paredzēti Krimināllikuma 46.panta otrajā daļā un 55.panta pirmajā daļā, tādējādi noticis būtisks pārkāpums.

Par šo spriedumu kasācijas protestu iesniegusi Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētās prokuratūras prokurore J. Kaminska.

Iesniegtajā kasācijas protestā prokurore lūdz atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu par Ulda B., Vinetas P. un Ineses V. notiesāšanu pēc Krimināllikuma 154.[1]panta otrās daļas un par viņiem piespriesto sodu, un nosūtīt lietu jaunai iztiesāšanai. Protestā norādīts, ka apelācijas instances tiesas spriedums esot nelikumīgs un atceļams, jo nepareizi piemērots Krimināllikuma Vispārīgās daļas pants un Krimināllikuma panta daļa, kvalificējot noziedzīgo nodarījumu. Prokurore norāda, ka pirmstiesas izmeklēšanā Uldim B., Vinetai P. un Inesei V.

apsūdzība celta par Krimināllikuma 154.[1]panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu, t.i., par cilvēku tirdzniecību organizētā grupā. Pirmās instances tiesa, izskatot krimināllietu, apsūdzēto darbības pārkvalificējusi uz Krimināllikuma 154.[1]panta otro daļu, norādot, ka viņu darbības kvalificējamas kā izdarītas personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās. Apelācijas instances tiesa nepamatoti atzinusi, ka no apsūdzības pareizi izslēgta kvalificējošā pazīme – organizēta grupa. Kā izrietot no organizētas grupas jēdziena Krimināllikuma 21.panta izpratnē, likumdevējs neprasa pie smaga vai sevišķi smaga nozieguma izdarīšanas kvalificējošo pazīmi atkārtotību, bet likumā norādīts, ka vairāk nekā divu personu izveidota apvienība, kura radīta nolūkā kopīgi izdarīt sevišķi smagu noziegumu un kuras dalībnieki saskaņā ar iepriekšēju vienošanos sadalījuši pienākumus, jau aptver jēdzienu "organizēta grupa". Vienošanās starp noziedzīgās grupas dalībniekiem var notikt mutiski, rakstiski, ar mīmikas vai ķermeņa kustību palīdzību, kā arī veicot savstarpēji saskaņotas darbības, un atbildība par nozieguma izdarīšanu organizētā grupā iestājas neatkarīgi no personas lomas kopīgi izdarītajā nodarījumā, katrs no grupas dalībniekiem ir līdzizdarītājs neatkarīgi no viņa lomas nodarījumā. Prokurore norāda, ka saskaņā ar krimināllietas materiāliem starp organizētās grupas dalībniekiem – šajā lietā apsūdzētajām personām un šajā krimināllietā tiesai nenodoto personu – esot pastāvējusi iepriekšēja vienošanās par kopīgi izdarāmo noziedzīgo nodarījumu, un katrs no grupas dalībniekiem esot pildījis savu lomu, lai īstenotu kopīgo noziedzīgo nodomu, jo nodarījuma sekmīga paveikšana esot bijusi atkarīga no katra organizētās grupas dalībnieka uzdevuma izpildes. Kā norāda prokurore, katra dalībnieka uzdevuma izpilde bija atkarīga no pārējo lomas realizēšanas iecerētajā noziedzīgajā nodarījumā:

- ja šajā krimināllietā tiesai nenodotā persona, atrodoties Spānijā, nebūtu piedāvājusi Inesei V. atrast Latvijā dzīvojošas meitenes, kuras varētu savervēt un nosūtīt uz Spāniju strādāt pie viņas par prostitūtām, apsolot samaksāt par to naudu;

- ja Inese V. nebūtu piekritusi viņas piedāvājumam un nebūtu piedāvājusi Uldim B. un Vinetai P. atrast Latvijā dzīvojošas meitenes, savervēt tās un nosūtīt uz Spāniju strādāt par prostitūtām, apsolot samaksāt par to naudu;

- ja šajā krimināllietā tiesai nenodotā persona nebūtu samaksājusi naudu Uldim B. un Vinetai P. par Guntas U. un Maijas Z. sameklēšanu, vervēšanu un nosūtīšanu uz Spāniju darbam par prostitūtām;

- ja Inese V. nebūtu izsūtījusi no Spānijas uz Latviju minēto naudu un nebūtu iemācījusi Uldim B. un Vinetai P., kā pareizi maldināt Guntu U. un Maiju Z., lai dabūtu viņu piekrišanu braukt strādāt uz Spāniju;

- ja Uldis B. un Vineta P., mantkārīga nolūka vadīti, nebūtu sameklējuši, savervējuši un, izpildot Ineses V. un tiesai nenodotās personas norīkojumus, maldinājuši Guntu U. un Maiju Z., kā arī viņu radiniekus par darbu Spānijā, un nebūtu nosūtījuši viņas uz Spāniju, nopērkot par saņemto naudu aviobiļetes līdz Madridei;

- ja šajā krimināllietā tiesai nenodotā persona nebūtu satikusi Guntu U. un Maiju Z. Madridē un nebūtu likusi viņām strādāt par prostitūtām, minētais noziegums nebūtu noticis.

Gadījumā, ja kāds no organizētās grupas dalībniekiem nebūtu izpildījis viņam uzlikto uzdevumu, veicot savstarpēji saskaņotas darbības, kopīgais noziedzīgais nodarījums nebūtu īstenots. Protesta iesniedzēja norāda, ka, lai arī likumdevējs neprasa striktu pienākumu sadali starp organizētās grupas dalībniekiem, bet apsūdzēto un šajā krimināllietā tiesai nenodotās personas saskaņoto darbību veikšana ir pierādījums tam, ka starp viņiem pastāvēja strikta pienākumu sadale. Katram dalībniekam bijusi ieinteresētība kopīga uzdevuma izpildē.

Prokurore uzskata, ka gan pirmās, gan apelācijas instances tiesa ir pieļāvusi Krimināllikuma pārkāpumus, t.i., izslēdzot no Vinetas P., Ulda B. un Ineses V. celtās apsūdzības kvalificējošo pazīmi "organizēta grupa" un pārkvalificējot viņu darbības no Krimināllikuma 154.[1]panta trešās daļas uz Krimināllikuma 154.[1]panta otro daļu, ir nepareizi piemērojusi Krimināllikuma Vispārīgās daļas pantu un Krimināllikuma panta daļu, kvalificējot noziedzīgo nodarījumu.

Bez tam, nosakot apsūdzētajiem Vinetai P., Uldim B. un Inesei V. sodu, gan pirmās instances, gan arī apelācijas instances tiesa nav vispusīgi izvērtējusi ne izdarītā noziedzīgā nodarījuma smagumu un paaugstināto sabiedrisko aktualitāti, jo cilvēku tirdzniecība ir nopietns cilvēka tiesību un brīvību pārkāpums, ne cietušajām nodarīto morālo kaitējumu un cietušās Maijas Z. viedokli par apsūdzētajiem piemērojamā soda bargumu.

Eiropas Padomes Ietvarlēmuma par Cilvēku tirdzniecības apkarošanu 3.1.pants liek uzsvaru uz efektīviem sodiem, norādot, ka sodam par noziegumu jābūt efektīvam, tādam, lai noziedzniekiem nerastos vēlēšanās to atkārtot, un sodam jābūt proporcionālam cietušā pārdzīvojumiem un nodarītajam kaitējumam. Nodarījumi ir sodāmi ar efektīviem, samērīgiem un preventīviem kriminālsodiem. Tāpēc prokurore uzskata, ka Uldim B., Inesei V. un Vinetai P. piespriestais sods ir pārāk mīksts, tādējādi tiesa pārkāpusi Krimināllikuma 35., 46.panta nosacījumus.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Uldis B., Vineta P. un Inese V. atzīti par vainīgiem un sodīti par cilvēku tirdzniecību personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās.

Ulda B., Vinetas P. un Ineses V. darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 154.[1]panta otrās daļas.

Izskatījis lietas materiālus un izvērtējis apsūdzētās Ineses V. kasācijas sūdzības un Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētās prokuratūras prokurores J.Kaminskas kasācijas protesta motīvus, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas spriedums jāatceļ daļā par Ulda B., Vinetas P. un Ineses V. katra atzīšanu par vainīgu un sodīšanu pēc Krimināllikuma 154.[1]panta otrās daļas, bet pārējā daļā spriedums atstājams negrozīts, Ineses V. kasācijas sūdzība noraidāma.

Senāts atzīst, ka apsūdzētās Ineses V. apgalvojums par to, ka apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, ir pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 562.panta prasības un spriedusi lietu ārpus apelācijas protesta robežām, ir atzīstams par nepamatotu, jo apelācijas protestā prokurore ir norādījusi, ka apsūdzētajiem Uldim B., Vinetai P. un Inesei V. piespriestais sods ir pārāk mīksts, kā arī, ka nav likumīga pamata šajā lietā Krimināllikuma 55.panta nosacījumu piemērošanai apsūdzētajiem. Tas apliecina, ka prokurore ir lūgusi reāla brīvības atņemšanas soda noteikšanu visām lietā apsūdzētajām personām, tostarp Inesei V. Prokurore pirmās instances tiesā lūgusi sodīt Uldi B. ar brīvības atņemšanu uz 7 gadiem, bet Vinetu P. ar brīvības atņemšanu uz 6 gadiem 6 mēnešiem, Inesi V. ar brīvības atņemšanu uz 6 gadiem.

Ņemot vērā, ka apelācijas protestā prokurore ir norādījusi, ka šajā krimināllietā nav likumīga pamata Krimināllikuma 55.panta piemērošanai, apelācijas instances tiesa nav pārkāpusi likumu, sodot Inesi V. ar reālu brīvības atņemšanas sodu.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešās daļas nosacījumiem kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā nepārvērtē un tātad arī lietu pēc būtības neizskata.

Krimināllikuma 55.panta pirmajā daļā noteikts, ja, nosakot sodu brīvības atņemšanas, aresta, piespiedu darba vai naudas soda veidā, tiesa, ņemot vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, vainīgā personību un citus lietas apstākļus, iegūst pārliecību, ka vainīgais, sodu neizciešot, turpmāk neizdarīs likumpārkāpumus, tā vainīgo var notiesāt nosacīti, nosakot notiesātā uzvedības kontroli vai bez tās.

Soda ietekmējošo apstākļu novērtējums ir apelācijas instances, bet ne kasācijas instances tiesas kompetencē. Apelācijas instances tiesa pamatoti ir konstatējusi, ka pirmās instances tiesas spriedums daļā par Inesei V. noteikto sodu ir pretrunīgs.

Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palāta norādījusi, ka, pretēji saviem secinājumiem, ka visiem apsūdzētajiem būtu piemērojams sods reālas brīvības atņemšanas veidā, pirmās instances tiesa atzinusi, ka apsūdzētajai Inesei V. var piemērot Krimināllikuma 55.pantu un noteikt sodu nosacīti.

Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palāta spriedumā konstatējusi, ka "Saskaņā ar Krimināllikuma 55.panta nosacījumiem pirmās instances tiesai, izvērtējot noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, vainīgā personību un citus lietas apstākļus, bija jāiegūst pārliecība, ka vainīgais, sodu neizciešot, turpmāk neizdarīs likumpārkāpumus. No sprieduma neizriet, ka tiesa būtu ieguvusi pārliecību, ka Inese V., neizciešot sodu, turpmāk neizdarīs likumpārkāpumus. Faktiski tiesa ir atzinusi par lietderīgu sodu Inesei V. neizpildīt tikai tādēļ, ka viņa uz sprieduma taisīšanas brīdi bija grūtniecības stāvoklī un viņai jau bija trīs mazgadīgi bērni. Palāta atzīst, ka šādos apstākļos Ineses V. nosacītu notiesāšanu nevar atzīt par tiesisku un pamatotu, jo faktiski, uzskatot par lietderīgu sodu neizpildīt, pirmās instances tiesa pamatā ņēmusi vērā tikai nozieguma subjektu raksturojošās ziņas – apgādībā esošos bērnus un grūtniecību."

Ņemot vērā, ka Krimināllikuma 55.panta nosacījumi Inesei V. piemēroti bez pietiekama pamatojuma, Krimināllietu tiesu palāta atzinusi, ka Inesei V. nosakāms sods – reāla brīvības atņemšana. Nosakot Inesei V. sodu, palāta ņēmusi vērā arī to, ka viņai 2006.gada 4.maijā ir piedzimusi meita Kristīne.

Senāta Krimināllietu departamentam nav nekāda likumīga pamata apšaubīt šādus Krimināllietu tiesu palātas secinājumus.

Izvērtējot minēto, apsūdzētās Ineses V. kasācijas sūdzība ir noraidāma.

Vienlaikus Krimināllietu tiesu palāta, izskatot lietu, ir nepareizi iztulkojusi Krimināllikuma 21.panta piemērošanas nosacījumus, tādējādi ir nepareizi kvalificēts apsūdzēto Ulda B., Vinetas P. un Ineses V. noziedzīgais nodarījums. Šādā veidā apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, ir pieļāvusi Krimināllikuma pārkāpumu, kāds norādīts Kriminālprocesa likuma 574.panta 1.un 2.punktā.

Kā norādīts Krimināllikuma 21.panta pirmajā daļā, organizēta grupa ir vairāk nekā divu personu izveidota apvienība, kura radīta nolūkā kopīgiem spēkiem izdarīt noziedzīgus nodarījumus vai smagu vai sevišķi smagu noziegumu un kuras dalībnieki saskaņā ar iepriekšēju vienošanos ir sadalījuši pienākumus.

Krimināllikuma 154.[1]panta otrajā daļā ir paredzēta atbildība par cilvēku tirdzniecību, ja to izdarījusi personu grupa pēc iepriekšējas vienošanās. Tomēr gadījumos, kad grupas dalībnieki ne tikai vienojušies par smaga vai sevišķi smaga nozieguma izdarīšanu, bet ir Krimināllikuma 21.pantā paredzētās organizētas grupas pazīmes, noziedzīgais nodarījums kvalificējams kā izdarīts organizētā grupā – pēc Krimināllikuma 154.[1]panta trešās daļas.

Senāts konstatē, ka, izskatot apelācijas protestu daļā par apsūdzēto noziedzīgo nodarījumu kvalifikāciju pēc Krimināllikuma 154.[1]panta trešās daļas, Krimināllietu tiesu palāta nepamatoti atzinusi,

ka pirmās instances tiesa pareizi pārkvalificējusi apsūdzēto darbības no Krimināllikuma 154.[1]panta trešās daļas uz Krimināllikuma 154.[1]panta otro daļu.

Palāta spriedumā pamatoti atzīmējusi, ka pirmās instances tiesa nepareizi kā galveno kritēriju organizētai grupai nosaukusi tās stabilitāti. Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 2002.gada 25.aprīļa likumu, kurš stājās spēkā 2002.gada 23.maijā, no organizētas grupas pazīmēm izslēgts jēdziens "stabilitāte".

No apelācijas instances tiesas sprieduma motīvu daļas secināms, ka vienlaikus Krimināllietu tiesu palāta piekritusi pirmās instances tiesas apgalvojumam, ka viena konkrēta nozieguma izdarīšanu nevarot vērtēt kā stabilu apvienību un, ja būtu pastāvējusi organizēta grupa cilvēku tirdzniecībai, kurā darbotos konkrētie apsūdzētie, tad pēc cietušo Guntas U. un Maijas Z. aizbēgšanas no bordeļa Spānijā viņi būtu darbojušies arī tālāk, lai sasniegtu mērķi – iegūt mantisku labumu arī turpmāk.

Senāta Krimināllietu departaments atzīmē, ka Krimināllietu tiesu palāta nepamatoti piekritusi pirmās instances tiesas atzinumam, ka viena konkrēta nozieguma izdarīšanu nevarot vērtēt kā organizētu grupu.

Krimināllikuma 21.pantā ir norādīts, ka, lai atzītu smaga vai sevišķi smaga nozieguma izdarīšanu organizētā grupā, nav jāizdara vairāki šādi noziegumi, bet pietiek jau ar vienu smagu vai sevišķi smagu noziegumu.

Krimināllietu tiesu palāta uzskatījusi, ka "nav pamata vērtēt apsūdzēto darbības kā izdarītas organizētā grupā, jo starp grupas dalībniekiem nebija striktas pienākumu sadales, kas norādītu, ka ir izveidots īpašs noziedzīgs grupējums."

Senāts atzīst, ka likums neparedz tādu jēdzienu kā "strikta pienākumu sadale" un arī palātas spriedumā nav izklāstīta šāda jēdziena saturiskā nozīme un pazīmes.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka saskaņā ar par pierādītu atzītā noziedzīgā nodarījuma aprakstu un krimināllietas materiāliem starp šajā lietā apsūdzētajām personām un personu, pret kuru lieta izdalīta, ir pastāvējusi iepriekšēja vienošanās par kopīgi izdarāmo noziedzīgo nodarījumu, kā arī katrs grupas dalībnieks ir pildījis noteiktus pienākumus. Spriedumā ir konkretizēta katras personas loma un darbības, kas virzītas uz kopīgā mērķa sasniegšanu.

Senāta Krimināllietu departaments secina, ka gan pirmās instances tiesa, gan apelācijas instances tiesa ir konstatējusi to, ka grupas dalībnieki ir bijuši informēti viens par otra esamību un zinājuši, kādus pienākumus veic pārējie grupas dalībnieki, un visi darbojušies kopīga mērķa sasniegšanai.

Tādējādi tiesas apgalvojums, ka noziegums nav izdarīts organizētā grupā, ir pretrunā ar lietā konstatētajiem faktiskajiem apstākļiem.

Kasācijas instances tiesa atzīst, ka, izlemjot jautājumu par apsūdzēto Ulda B., Ineses V. un Vinetas P. darbību kvalifikāciju, tiesai jālemj arī par apsūdzētajiem noteiktajiem sodiem atbilstoši Krimināllikuma 35., 46.panta nosacījumiem.

Apelācijas instances tiesai jāievēro, ka apsūdzētajiem sods nedrīkst pārsniegt to sodu, kādu prokurore viņiem lūgusi noteikt pirmās instances tiesā.

Ievērojot minēto un vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Atcelt Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2006.gada 18.septembra spriedumu daļā par Ulda B., Vinetas P. un Ineses V. katra atzīšanu par vainīgiem un sodīšanu pēc Krimināllikuma 154.[1]panta otrās daļas un šajā daļā lietu nosūtīt jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai. Pārējā daļā spriedumu atstāt negrozītu, bet apsūdzētās Ineses V. kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Personību raksturojošie apstākļi nav atzīstami par atbildību mīkstinošiem apstākļiem

Par atbildību mīkstinošiem apstākļiem Krimināllikuma 47.panta otrās daļas izpratnē tiesa var atzīt tikai tādus apstākļus, kas pēc sava satura atbilst Krimināllikuma 47.panta jēgai un kas nav vērtējami kā personību raksturojoši apstākļi (Krimināllikuma 47.panta otrā daļa).

Rīgā, 2007.gada 12.martā Lieta Nr.SKK-32/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents A.Freibergs,
senatori P.Gruziņš,
Z.Gencs

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētās prokuratūras virsprokurora vietnieces E.Jonikānes kasācijas protestu par Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2006.gada 6.septembra spriedmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2004.gada 18.oktobra spriedumu

Vladimirs Ķ., (..), atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 321.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz 3 (trim) gadiem 6 (sešiem) mēnešiem; pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 322.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz 4 (četriem) gadiem bez mantas konfiskācijas.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu, ietverot vieglāko sodu smagākajā, galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz 4 (četriem) gadiem bez mantas konfiskācijas.

Vladimirs Ķ. attaisnots apsūdzībā pēc Krimināllikuma 177.panta trešās daļas un 195.panta otrās daļas.

Romāns Ķ., (..), atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 321.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz 1 (vienu) gadu; pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 322.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz 3 (trim) gadiem bez mantas konfiskācijas.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu, ietverot vieglāko sodu smagākajā, galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz 3 (trim) gadiem bez mantas konfiskācijas.

Andrejs Z., (..), atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 321.panta pirmās daļas ar brīvības atņemšanu uz 1 (vienu) gadu; pēc

Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 322.panta pirmās daļas ar brīvības atņemšanu uz 2 (diviem) gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu, ietverot vieglāko sodu smagākajā, sods noteikts brīvības atņemšana uz 2 (diviem) gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu šajā sodā iekļauts sods pēc Rīgas apgabaltiesas 2001.gada 17.septembra sprieduma un galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz 2 (diviem) gadiem.

Andrejs Z. attaisnots apsūdzībā pēc Krimināllikuma 177.panta pirmās daļas.

Oļegs S., (..), atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 321.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz 2 (diviem) gadiem 6 (sešiem) mēnešiem; pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 322.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz 3 (trim) gadiem bez mantas konfiskācijas.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu, ietverot vieglāko sodu smagākajā, galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz 3 (trim) gadiem bez mantas konfiskācijas.

Oļegs S. attaisnots apsūdzībā pēc Krimināllikuma 195.panta pirmās daļas.

Antons F., (..),atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 322.panta pirmās daļas, piemērojot Krimināllikuma 55.pantu, ar brīvības atņemšanu uz 2 (diviem) gadiem nosacīti, ar pārbaudes laiku uz 1 (vienu) gadu.

Izskatot lietu apelācijas kārtībā, Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palāta ar 2006.gada 6.septembra spriedumu Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2004.gada 18.oktobra spriedumu

- atcēla daļā par Vladimira Ķ. notiesāšanu pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 322.panta otrās daļas, par viņa attaisnošanu pēc Krimināllikuma 195.panta otrās daļas un daļā par viņam noteikto sodu pēc Krimināllikuma 321.panta otrās daļas un galīgo sodu.

Vladimirs Ķ. atzīts par vainīgu Krimināllikuma 15.panta ceturtajā daļā, 20.panta otrajā daļā un 323.panta otrajā daļā paredzētā nozieguma izdarīšanā un sodīts, piemērojot Krimināllikuma 49.pantu, ar brīvības atņemšanu uz 3 (trim) gadiem bez mantas konfiskācijas. Vladimirs Ķ. atzīts par vainīgu Krimināllikuma 195.panta otrajā daļā paredzētā nozieguma izdarīšanā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 2 (diviem) gadiem bez mantas konfiskācijas (likuma 1998.gada 17.jūnija redakcijā).

Vladimirs Ķ. pēc Krimināllikuma 321.panta otrās daļas sodīts ar brīvības atņemšanu uz 2 (diviem) gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu, ietverot vieglākos sodus smagākajā, galīgais sods Ceturtajā daļā noteikts brīvības atņemšana uz 3 (trīs) gadiem bez mantas konfiskācijas;

- atcēla daļā par Romāna Ķ. notiesāšanu pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 322.panta otrās daļas un noteikto galīgo sodu.

Romāns Ķ. atzīts par vainīgu Krimināllikuma 15.panta ceturtajā daļā, 20.panta otrajā daļā un 323.panta otrajā daļā paredzētā nozieguma izdarīšanā un sodīts, piemērojot Krimināllikuma 49.pantu, ar brīvības atņemšanu uz 2 (diviem) gadiem bez mantas konfiskācijas.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu, ietverot vieglāko sodu smagākajā, galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz 2 (diviem) gadiem bez mantas konfiskācijas;

- atcēla daļā par Andreja Z. notiesāšanu pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 322.panta pirmās daļas un noteikto galīgo sodu.

Andrejs Z. atzīts par vainīgu Krimināllikuma 15.panta ceturtajā daļā, 20.panta otrajā daļā un 323.panta pirmajā daļā paredzētā nozieguma izdarīšanā un sodīts ar brīvības atņemšana uz 2 (diviem) gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu, ietverot vieglāko sodu smagākajā, noteikts sods brīvības atņemšana uz 2 (diviem) gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu šajā sodā ieskaitīts sods pēc Rīgas apgabaltiesas 2001.gada 17.septembra sprieduma, un noteikts Andrejam Z. galīgais sods brīvības atņemšana uz 2 (diviem) gadiem.

Andrejs Z. atzīts par sodu izcietušu;

- atcēla daļā par Oļega S. notiesāšanu pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 322.panta otrās daļas un daļā par viņam noteikto sodu pēc Krimināllikuma 321.panta otrās daļas un galīgo sodu.

Oļegs S. atzīts par vainīgu Krimināllikuma 15.panta ceturtajā daļā, 20.panta otrajā daļā un 323.panta otrajā daļā paredzētā nozieguma izdarīšanā un sodīts, piemērojot Krimināllikuma 49.pantu, ar brīvības atņemšanu uz 2 (diviem) gadiem bez mantas konfiskācijas.

Oļegs S. pēc Krimināllikuma 321.panta otrās daļas sodīts ar brīvības atņemšanu uz 1 (vienu) gadu un 6 (sešiem) mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu, ietverot vieglāko sodu smagākajā, galīgais sods Oļegam S. noteikts brīvības atņemšana uz 2 (diviem) gadiem;

- atcēla daļā par Antona F. notiesāšanu pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 322.panta pirmās daļas.

Antons F. atzīts par vainīgu Krimināllikuma 15.panta ceturtajā daļā, 20.panta otrajā daļā un 323.panta pirmajā daļā paredzētā nozieguma izdarīšanā un sodīts, piemērojot Krimināllikuma 55.pantu, ar brīvības atņemšanu uz 2 (diviem) gadiem nosacīti ar pārbaudes laiku uz 1 (vienu) gadu.

Pārējā daļā spriedums atstāts negrozīts.

Par šo spriedumu kasācijas protestu iesniegusi Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētās prokuratūras virsprokurora vietniece E.Jonikāne, kura lūdz atcelt spriedumu šādās tā daļās:

1) par apsūdzētā Oļega S. attaisnošanu pēc Krimināllikuma 195.panta pirmās daļas,

2) par apsūdzētajiem Vladimiram Ķ. un Oļegam S. soda samazināšanu pēc Krimināllikuma 321.panta otrās daļas; par Vladimiram Ķ., Romānam Ķ. un Oļegam S. noteiktā soda pēc Krimināllikuma 322.panta otrās daļas samazināšanu, atzīstot viņus par vainīgiem smagāka noziedzīga nodarījuma izdarīšanā pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas, 20.panta otrās daļas, 323.panta otrās daļas un par galīgā soda samazināšanu Vladimiram Ķ., Romānam Ķ. un Oļegam S.,

3) par obligātā papildsoda – mantas konfiskācijas – nepiemērošanu apsūdzētajam Vladimiram Ķ., notiesājot viņu pēc Krimināllikuma 195.panta otrās daļas,

4) par atbildību mīkstinošu apstākļu atzīšanu apsūdzētajiem Vladimiram Ķ., Romānam Ķ. un Oļegam S., par atbildību pastiprinoša apstākļa – mantkārīgu tieksmju – neatzīšanu apsūdzētajiem Vladimiram Ķ., Romānam Ķ., Oļegam S. un Andrejam Z.,

5) par Krimināllikuma 49.panta piemērošanu apsūdzētajiem Vladimiram Ķ., Romānam Ķ. un Oļegam S., nosakot viņiem sodu, zemāku par Krimināllikuma 323.panta otrajā daļā noteikto minimālo robežu, un nosūtīt lietu jaunai iztiesāšanai.

Pārējā daļā spriedumu lūgts atstāt negrozītu.

Protestā norādīts, ka Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palāta, atstājot negrozītu pirmās instances tiesas spriedumu šajā daļā, nenovērsa tiesas spriedumā minētās pretrunas un nav arī motivējusi, kāpēc tā noraida apelācijas protesta argumentus šajā sprieduma daļā, tādējādi pārkāpjot Kriminālprocesa likuma 511.panta otrās daļas prasības par pamatota un tiesiska sprieduma taisīšanu.

Tiesu palātas spriedums šajā daļā ir prettiesisks arī tāpēc, ka tiesu palāta taisījusi pretrunīgu spriedumu, kur sprieduma motīvu daļa neatbilst sprieduma rezolutīvajai daļai.

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas spriedumu Oļegs S. attaisnots pēc Krimināllikuma 195.panta pirmās daļas tāpēc, ka tiesas kolēģija uzskatījusi, ka viņa darbības, pastāvot noziegumu ideālajai kopībai, nav papildus kvalificējamas pēc Krimināllikuma 195.panta pirmās daļas, bet neattaisnoja viņu pierādījumu trūkuma dēļ.

Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palāta attaisnoja Oļegu S. pierādījumu trūkuma dēļ, tajā pašā laikā neatceļot pirmās instances tiesas spriedumu daļā, ar kuru Oļegs S. faktiski atzīts par Krimināllikuma 195.panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarījušu.

Atstājot negrozītu Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas spriedumu daļā, ar kuru atzīts, ka Oļegam S. Krimināllikuma 195.panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšana ir pierādīta, bet nav papildus kvalificējama kā noziegumu ideālā kopība, un tajā paša laikā sprieduma motīvu daļā attaisnojot Oļegu S. pierādījumu trūkuma dēļ, tiesu palāta taisījusi pretrunīgu un nepamatotu spriedumu šajā daļā, pārkāpjot Kriminālprocesa likuma 511.panta otrās daļas prasības. Arī attaisnojot apsūdzēto Oļegu S. pēc Krimināllikuma 195.panta pirmās daļas pierādījumu trūkuma dēļ, tiesu palāta nepareizi piemērojusi Krimināllikuma 195.pantu.

Analizējot pierādījumus, tiesu palāta ir meklējusi apstiprinājumu apsūdzētā Oļega S. liecībām, bet nav analizējusi un izvērtējusi pārējos lietā iegūtos pierādījumus.

Nosakot sodus apsūdzētajiem Vladimiram Ķ., Romānam Ķ. un Oļegam S., tiesu palāta ievērojusi vairākus apsūdzēto atbildību mīkstinošus apstākļus, un proti:

Vladimiram Ķ.

1) viņa vaļsirdīgo atzīšanos un nožēlu par izdarīto,

2) to, ka viņš veicinājis noziedzīgo nodarījumu izmeklēšanu;

Romānam Ķ.:

1) viņa vaļsirdīgo atzīšanos un nožēlu par izdarīto,

2) to, ka viņš veicinājis noziedzīgo nodarījumu izmeklēšanu;

Oļegam S.:

1) viņa pirmo sodāmību,

2) viņa pozitīvo raksturojumu.

Šie tiesu palātas ievērotie apsūdzēto atbildību mīkstinošie apstākļi ir nepamatoti, jo neatbilst ne iztiesāšanas gaitā noskaidrotajam, ne arī likuma prasībām par atbildību mīkstinošiem apstākļiem.

Protestā norādīts, ka daļā par sodu noteikšanu apsūdzētajiem Vladimiram Ķ., Romānam Ķ. un Oļegam S., papildsoda nenoteikšanu apsūdzētajam Vladimiram Ķ. Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palāta, taisot spriedumu, ir pārkāpusi Krimināllikumu, nepareizi piemērojot Krimināllikuma Vispārīgās daļas 49., 47., 48.pantu un Sevišķās daļas 323.panta otro daļu.

Krimināllikuma 49.panta pirmā daļa nosaka, ka tiesa, ievērojot vairākus atbildību mīkstinošos apstākļus un vainīgā personību, var noteikt sodu, zemāku par minimālo robežu, kāda par attiecīgo noziedzīgo nodarījumu paredzēta likumā, spriedumā obligāti norādot šāda nolēmuma motīvus.

Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palāta atzina Vladimiru Ķ., Romānu Ķ. un Oļegu S. par vainīgiem sevišķi smaga noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, par ko atbildība paredzēta Krimināllikuma 323.panta otrajā daļā un kas paredz soda minimālo robežu – 5 gadi brīvības atņemšana, nosakot viņiem sodu, zemāku par likumā noteikto

minimālo robežu – attiecīgi 3 un 2 gadus brīvības atņemšanu, kā arī Vladimiru Ķ. atzina par vainīgu smaga noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, par ko atbildība paredzēta Krimināllikuma 195.panta otrajā daļā un kas paredz obligātu papildsodu – mantas konfiskāciju un, nosakot sodu, nepiemēroja mantas konfiskāciju.

Apsūdzētais Vladimirs Ķ. ne pirmstiesas izmeklēšanas laikā, ne arī tiesas izmeklēšanā, neskatoties uz viņa it kā vaļsirdīgo atzīšanos pirmstiesas izmeklēšanas laikā, nav vaļsirdīgi atzinies tajos noziedzīgajos nodarījumos, kas viņam inkriminēti un par ko viņš notiesāts. Viņa liecības pirmstiesas izmeklēšanā par faktiskajiem lietas apstākļiem tika vairākkārt grozītas.

Šāda apsūdzētās personas savas vainas neatzīšana un liecību grozīšana neliecina ne par viņa vaļsirdību, ne arī par viņa patiesu nožēlu par nodarīto, bet apstiprina vēlmi izvairīties no atbildības par nodarīto un tāpēc šāda vainīgās personas rīcība kriminālprocesa laikā nevar tikt atzīta par viņa atbildību mīkstinošu apstākli Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 1.punkta izpratnē.

Tiesu palātas atzinums, ka Vladimira Ķ. atbildību mīkstina tas apstāklis, ka viņš veicinājis noziedzīgo nodarījumu izmeklēšanu, nav pamatots ar lietā konstatēto, jo Vladimirs Ķ. ar liecībām nevis veicināja, bet gan, grozot savas liecības, traucēja lietas sekmīgu izmeklēšanu, tāpēc šāds apstāklis nevar tikt atzīts par Vladimira Ķ. atbildību mīkstinošu.

Apsūdzētais Romāns Ķ. pirmstiesas izmeklēšanas laikā un pirmās instances tiesas laikā pilnībā atzina sevi par vainīgu viņam inkriminētajos noziegumos, tostarp arī kukuļdošanas organizēšanas mēģinājuma izdarīšanā, bet, izskatot lietu otrreiz apelācijas tiesā 2006.gada 6.septembrī, viņš sevi par vainīgu kukuļdošanas organizēšanas mēģinājumā neatzina, atzīdams sevi par vainīgu tikai kukuļa piesavināšanā.

Šāda apsūdzētās personas savas vainas daļēja atzīšana neliecina par viņa vaļsirdīgu atzīšanos un nodarīto patieso nožēlošanu, un tāpēc tā nevar tikt atzīta par šīs personas atbildību mīkstinošu apstākli Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 1.punkta izpratnē.

Tiesu palāta nav pamatojusi, kāpēc tā uzskata, ka Romāns Ķ. un Vladimirs Ķ. ir aktīvi veicinājuši noziegumu izmeklēšanu un tieši ar kādām darbībām viņi to ir darījuši.

Par apsūdzētā Oļega S. atbildību mīkstinošu apstākli tiesu palāta atzinusi viņa pirmo sodāmību. Šāds tiesu palātas atzinums ne tikai nav pamatots, bet ir pretrunā ar Krimināllikuma Vispārīgās daļas 48.panta pirmās daļas 1.punktu, kas personas iepriekšējo sodāmību vai iepriekš izdarītu noziegumu atzīst par atbildību pastiprinošu apstākli.

Ja tiesu palāta, ievērojot šādu Oļega S. atbildību mīkstinošu apstākli, ir ar to domājusi, ka viņš agrāk nav bijis tiesāts, tad šādu

apstākli nevar uzskatīt par apsūdzētās personas atbildību mīkstinošu, bet gan, atbilstoši Krimināllikuma 49.panta ceturtajai daļai, tas ir apstāklis, kuram esot, tiesa var noteikt sodu zemāku par likumā noteikto minimālo robežu, ar nosacījumu, ja vainīgajam ir ievēroti vairāki atbildību mīkstinoši apstākļi.

Tādējādi tiesu palātas Oļega S. pirmais atbildību mīkstinošais apstāklis par tādu ir atzīts, pārkāpjot Krimināllikumu un nepareizi piemērojot Krimināllikuma Vispārīgās daļas 48. un 49.pantu.

Pozitīva raksturojuma atzīšana par Oļega S. atbildību mīkstinošu ir nepamatota un neatbilstoša Krimināllikuma 47.panta izpratnei par atbildību mīkstinošiem apstākļiem un Krimināllikuma 49.panta piemērošanu.

Neapšaubot Krimināllikuma 47.panta otrajā daļā tiesai noteiktās tiesības atzīt par atbildību mīkstinošiem citus apstākļus, kuri nav minēti Krimināllikuma 47.pantā, tomēr vainīgās personas pozitīvais raksturojums nevar būt par personas atbildību mīkstinošu apstākli, jo tas raksturo vainīgā personību, bet vainīgā personību raksturojošas pozitīvas ziņas, kā tas paredzēts Krimināllikuma 49.panta pirmajā daļā, ir apstāklis, kuru ievērojot, papildus vainīgās personas vairākiem atbildību mīkstinošiem apstākļiem tiesa var noteikt sodu, zemāku par likumā noteikto minimālo robežu. Tādējādi Oļega S. pozitīvais raksturojums varētu būt papildu apstāklis, nosakot sodu, zemāku par Krimināllikuma 323.panta otrajā daļā noteikto minimālo robežu – 5 gadi brīvības atņemšana, ja tiesa būtu konstatējusi Oļegam S. vairākus atbildību mīkstinošus apstākļus.

Tiesu palāta, atzīstot apsūdzētos Vladimiru Ķ., Romānu Ķ. un Oļegu S. par vainīgiem smagāka nozieguma izdarīšanā nekā pirmā instance, tas ir – sevišķi smaga nozieguma izdarīšanā, ne tikai nenoteica viņiem smagāku sodu, bet gan samazināja pirmās instances noteikto sodu par izdarītu vieglāku noziegumu, samazināja pirmās instances noteikto sodu pēc Krimināllikuma 321.panta otrās daļas un noteica visiem vieglāku sodu nekā pirmā instance, pie tam Vladimiru Ķ. atzīstot par vainīgu un notiesājot papildus vēl par vienu Krimināllikuma pantu.

Tiesu palāta, taisot spriedumu, nav atzinusi par apsūdzēto Vladimira Ķ., Romāna Ķ., Oļega S. un Andreja Z. atbildību pastiprinošu apstākli – mantkārīgās tieksmes, izdarot Krimināllikuma 323.panta otrajā daļā, 15.panta ceturtajā daļā, 20.panta otrajā daļā paredzēto noziegumu, kurš, kā visu šo apsūdzēto atbildību pastiprinošs apstāklis, bija norādīts lēmumā par saukšanu pie kriminālatbildības un kuru apsūdzība uzturēja kā apsūdzēto atbildību pastiprinošu apstākli tiesu debatēs.

Tiesu palāta nav motivējusi, kāpēc tā ir noraidījusi prokurora viedokli par mantkārīgu tieksmju atzīšanu par visu minēto apsūdzēto atbildību pastiprinošu apstākli pie kukuļdošanas mēģinājuma organizēšanas, un tādējādi šajā daļā taisījusi nepamatotu un prettiesisku

spriedumu, pārkāpjot Kriminālprocesa likuma 511.panta otrās daļas nosacījumus.

Par prokurora protestu viedokli iesniedzis apsūdzētā Romāna Ķ. aizstāvis zvērināts advokāts A.Ogurcovs, kurš norādījis, ka kasācijas protests daļā par Romānu Ķ. ir nepamatots un noraidāms. Pēc būtības kasācijas protests ir iepriekšējā kasācijas protesta atreferējums. Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palāta, atkārtoti izskatot krimināllietu, pilnā mērā izpildīja Senāta Krimināllietu departamenta norādījumus un tā spriedums ir motivēts, pamatots un pilnā mērā atbilst Kriminālprocesa likuma 511.panta otrajai daļai un Krimināllikuma 49.pantam.

Atsauce uz Krimināllikuma 48.pantu ir nepamatota.

Atbilstoši Krimināllikuma 47.pantam apelācijas instances pamatoti ņēma vērā Romāna Ķ. personību, viņa ģimenes locekļu veselības stāvokli, mantisko stāvokli, attieksmi pret reliģiju un visus citus lietas apstākļus. Pārdomājot par inkriminēto nodarījumu, Romāns Ķ. dziļi izprata savas negatīvās uzvedības sekas, un viņa tālākā rīcība atbilst Kriminālprocesa likuma 21.panta nosacījumiem, kas nav ņemts vērā kasācijas protestā.

2006.gada 6.septembra spriedums ir pamatots un atbilst Krimināllikuma 35.pantam, kas nav ņemts vērā kasācijas protestā. Romāna Ķ. dzīvesveids pirms inkriminētā nodarījuma veikšanas un atrodoties ieslodzījumā nepārprotami pierāda, ka soda galvenais mērķis – panākt, lai persona turpmāk nekad nepārkāptu likumu – ir jau sen panākts un Romāns Ķ. nav sabiedrībai bīstams.

Aizstāvis norādījis, ka kasācijas protests neatbilst Kriminālprocesa likuma 573., 574., 575.panta nosacījumiem, ir nepamatots un noraidāms.

Kriminālprocesa likuma 585.panta otrās daļas kārtībā prokurore E.Jonikāne iesniegusi viedokli, kurā lūdz pilnībā apmierināt iesniegto protestu, atkārtojot dažus jau protestā izklāstītos motīvus.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu apsūdzētie Vladimirs Ķ., Romāns Ķ., Oļegs S. un Andrejs Z. notiesāti par starpniecības kukuļdošanā mēģinājumu un kukuļa piesavināšanos, ko brāļi Vladimirs un Romāns Ķ. un Oļegs S. izdarījuši, būdami valsts amatpersonas. Antons F. notiesāts par starpniecības kukuļdošanā mēģinājumu.

Noziegums – starpniecība kukuļošanā – netika izdarīts līdz galam no viņu gribas neatkarīgu apstākļu dēļ, jo valsts amatpersona atteicās kukuli pieņemt, bet Vladimirs Ķ., Romāns Ķ., Andrejs Z., Oļegs S. arī piesavinājās kukuli, ko saņēma nodošanai valsts amatpersonai.

Pavisam apsūdzētie piesavinājušies kukuli ASV dolāros, kuru apmērs pēc Latvijas Bankas noteiktā valūtas kursa sastādījis summas latos. Vladimirs Ķ. piesavinājies 7333 ASV dolārus jeb Ls 4393, Romāns Ķ. – 1333 ASV dolārus jeb Ls 799, Oļegs S. – 5000 ASV dolārus jeb Ls 2995, Andrejs Z. – 1133 ASV dolārus jeb Ls 679.

Pirmās instances tiesa atzinusi, ka ar savām darbībām Vladimirs Ķ., Romāns Ķ. un Oļegs S. izdarījuši noziedzīgus nodarījumus, kas paredzēti Krimināllikuma 321.panta otrajā daļā, 15.panta ceturtajā daļā un 322.panta otrajā daļā, Andrejs Z. izdarījis noziedzīgus nodarījumus, kas paredzēti Krimināllikuma 321.panta pirmajā daļā, 15.panta ceturtajā daļā un 322.panta pirmajā daļā, bet Antons F. izdarījis noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Krimināllikuma 15.panta ceturtajā daļā un 322.panta pirmajā daļā.

Izskatot lietu apelācijas kārtībā sakarā ar iesniegto apelācijas protestu un apelācijas sūdzībām, Latvijas Republikas Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palāta 2005.gada 11.maijā pieņēmusi lēmumu, ar kuru pirmās instances tiesas spriedums atstāts negrozīts.

Par šo apelācijas tiesas lēmumu prokurors iesniedzis kasācijas protestu.

Izskatot lietu kasācijas kārtībā pēc prokurora iesniegtā kasācijas protesta, Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments 2005.gada 22.septembrī pieņēmis lēmumu, ar kuru atcēlis apelācijas tiesas 2005.gada 11.maija lēmumu daļā par Vladimira Ķ., Romāna Ķ. un Oļega S. notiesāšanu pēc Krimināllikuma 321.panta otrās daļas, 15.panta ceturtās daļas un 322.panta otrās daļas, Andreja Z. notiesāšanu pēc Krimināllikuma 321.panta pirmās daļas, 15.panta ceturtās daļas un 322.panta pirmās daļas, Antona F. notiesāšanu pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 322.panta pirmās daļas, kā arī Vladimira Ķ. attaisnošanu pēc Krimināllikuma 195.panta otrās daļas un Oļega S. attaisnošanu pēc Krimināllikuma 195.panta pirmās daļas un šajā daļā lietu nodevusi jaunai izskatīšanai apelācijas kārtībā.

2006.gada 6.septembrī, izskatījusi krimināllietas materiālus, novērtējusi pierādījumus un iesniegto apelācijas protesta un apelācijas sūdzību motīvus, Krimināllietu tiesu palāta atzina, ka prokurora apelācijas protests apmierināms daļēji, apmierināmas arī Vladimira Ķ. un Romāna Ķ. aizstāvja apelācijas sūdzības par soda mīkstināšanu brāļiem Ķ., pārējās Andreja Z., Antona F. un Oļega S. aizstāvju un Oļega S. apelācijas sūdzības par apsūdzēto attaisnošanu un nosacīta soda noteikšanu Andrejam Z. kā nepamatotas noraidāmas.

Krimināllietu tiesu palāta atzina, ka pirmās instances tiesas spriedums atceļams daļā par Vladimira Ķ., Romāna Ķ. un Oļega S. notiesāšanu pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 322.panta otrās daļas, daļā par Andreja Z. un Antona F. notiesāšanu pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 322.panta pirmās daļas un daļā par Vladimira Ķ. attaisnošanu pēc Krimināllikuma 195.panta otrās daļas.

Tiesu palāta atzina, ka spriedums šajā daļā atceļams apsūdzēto nodarījuma nepareizas juridiskās kvalifikācijas dēļ kā – starpniecības

kukuļdošanā mēģinājums – un tāpēc, ka spriedumā nav izvērtēta Vladimira Ķ. apsūdzība pēc Krimināllikuma 195.panta otrās daļas.

Krimināllietu tiesu palāta atzina par pierādītu, ka "apsūdzētie Vladimirs Ķ., Romāns Ķ. un Oļegs S., būdami valsts amatpersonas un ieņemdami amatus, kādi norādīti šajā spriedumā iepriekš un pirmās instances tiesas spriedumā, un apsūdzētie Andrejs Z. un Antons F. izdarīja kukuļdošanas mēģinājumu, organizējot kukuļa nodošanu valsts amatpersonai, lai tā, izmantojot savu dienesta stāvokli, izdarītu darbības kukuļdevēja interesēs.

Lietā konstatēts un pierādīts, ka 2000.gada 26.maijā liecinieks lietā S.A.A. dēls (turpmāk A.A.S.) bija izraisījis ceļu satiksmes negadījumu, kura rezultātā bojā gāja cilvēks un tika ierosināta krimināllieta Nr. 2520000900, kas atrodas izmeklēšanā LR VP Rīgas Galvenās policijas pārvaldes (turpmāk tekstā GPP) Ceļu policijas nodaļā.

A.A.S. tēvs liecinieks S.A.B. dēls (turpmāk A.B.S.) nolēma iedot kukuli valsts amatpersonai, kuras lietvedībā atradās minētā krimināllieta par tās izbeigšanu pret viņa dēlu.

Šajā nolūkā A.B.S. 2000.gada maija beigās–jūnija sākumā noziedzīgi vienojās ar Antonu F. par to, ka pēdējais organizēs kukuļdošanu valsts amatpersonām, atrodot personas, kas vienosies ar valsts amatpersonu par krimināllietas izbeigšanu un nodos valsts amatpersonai kukuli.

Antons F., personīgu motīvu vadīts, organizējot kukuļa nodošanu kukuļdevēja A.B.S. interesēs, zinādams, ka Vladimira Ķ. brālis Romāns Ķ. ieņem amatu Latvijas Republikas Iekšlietu ministrijas Valsts policijas Rīgas pilsētas GPP Ceļu policijas nodaļā, 2000.gada maija beigās–jūnija sākumā noziedzīgi vienojās ar Vladimiru Ķ. par to, ka Vladimirs Ķ. turpinās organizēt kukuļa nodošanu valsts amatpersonai, kuras lietvedībā atrodas krimināllieta Nr. 2520000900, lai tā pret A.A.S. tiktu izbeigta.

Vladimirs Ķ., būdams valsts amatpersona, 2000.gada maija beigās–jūnija sākumā, uzzinot no Antona F. par A.B.S. noziedzīgo nodomu nodot kukuli valsts amatpersonai par krimināllietas izbeigšanu pret dēlu, mantkārīgu tieksmju vadīts, no 2000.gada maija beigām–jūnija sākuma līdz 2000.gada augusta beigām organizēja un vadīja kukuļdošanu A.B.S. interesēs. Viņš, zinādams, ka viņa brālis Romāns Ķ. kā valsts amatpersona ieņem amatu LR IeM Valsts policijas Rīgas pilsētas GPP Ceļu policijas nodaļā un ka viņam ir pieejama informācija par krimināllietu virzību, organizējot kukuļdošanu, paziņoja brālim Romānam Ķ. kukuļdevēja A.B.S. noziedzīgo nodomu nodot kukuli valsts amatpersonai par krimināllietas izbeigšanu, noziedzīgi vienojās ar brāli par to, ka pēdējais noskaidros, kuras valsts amatpersonas lietvedībā atrodas minētā krimināllieta, un organizēs kukuļa nodošanu tai, atrodot personas, kas varētu noziedzīgi vienoties ar valsts amatpersonu par

nepieciešamās darbības izdarīšanu kukuļdevēja interesēs, kā arī nodot valsts amatpersonai kukuli.

Romāns Ķ., būdams valsts amatpersona, mantkārīgu tieksmju vadīts, uzzināja, ka minētā krimināllieta atrodas valsts amatpersonas – Rīgas pilsētas GPP Izziņas pārvaldes sevišķi svarīgu lietu inspektora policijas kapteiņa E.A. lietvedībā un ka krimināllietas izbeigšanai nepieciešama valsts amatpersonas – Rīgas Autotransporta prokuratūras virsprokurores A.I. piekrišana. Turpinot savas noziedzīgās darbības un mēģinot realizēt kukuļdevēja noziedzīgo nodomu – nodot kukuli valsts amatpersonām E.A. un A.I., Romāns Ķ. noziedzīgi vienojās ar Andreju Z., ka pēdējais turpinās organizēt kukuļa nodošanu, atrodot personas, kas varētu izpildīt kukuļdevēja A.B.S. noziedzīgo nodomu – iedot kukuli par krimināllietas izbeigšanu pret A.A.S., nodot E.A. kukuli, kā arī vienoties ar E.A. par kukuļa nodošanu A.I.

Andrejs Z., mantkārīgu tieksmju vadīts, veicot savas noziedzīgās darbības un mēģinot organizēt kukuļdevēja A.B.S. noziedzīgā nodoma – nodot kukuli valsts amatpersonām E.A. un A.I. par krimināllietas izbeigšanu pret A.A.S. – realizāciju, paziņoja E.A. paziņam P.M. par kukuļdevēja A.B.S. noziedzīgo nodomu nodot kukuli E.A. un A.I., un noziedzīgi vienojās ar P.M., ka pēdējais turpinās organizēt kukuļa nodošanu E.A. un A.I., vienosies ar E.A. par kukuļa nodošanu un krimināllietas pret A.A.S. izbeigšanu, kā arī nodos pašu kukuli.

Tajā pašā laikā Vladimirs Ķ., uzzinājis no Antona F. kukuļdevēja A.B.S. mobilā telefona Nr. 9164483 un viņa darba vietas a/s "Vērmans" adresi Rīgā, Ganību dambī 19a, turpinot sava noziedzīgā nodoma realizāciju, vērstu uz kukuļdošanas organizēšanu un vadīšanu, 2000.gada maija beigās–jūnija pirmajā pusē satikās ar A.B.S. viņa darba vietā un noziedzīgi vienojās ar A.B.S. par kukuļa nodošanu valsts amatpersonām, vienojās par kukuļa nodošanas laiku, veidu, ka naudu saņems no Antona F.

A.B.S., realizējot savu noziedzīgo nodomu, vērstu uz kukuļa nodošanu valsts amatpersonai, 2000.gada jūnijā, izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā laikā, sava uzņēmuma a/s "Vērmans" telpās Rīgā, Ganību dambī 19a, nodeva Antonam F. pirmo kukuļa iemaksu, ne mazāk kā 12 000 ASV dolāru jeb Ls 7188 apmērā to tālākai nodošanai Vladimiram Ķ. un valsts amatpersonai, kuras lietvedībā atradās krimināllieta Nr.25200009000. Antons F., turpinot savas noziedzīgās darbības, vērstas uz līdzdalību kukuļdošanā, 2000.gada jūnija pirmajā pusē Jūrmalas pilsētas teritorijā, izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā laikā un vietā, nodeva Vladimiram Ķ. no A.B.S. saņemtos 12 000 ASV dolārus.

Vladimirs Ķ. no šīs pirmās kukuļa iemaksas sev piesavinājās 5000 ASV dolāru jeb Ls 2995.

Šajā pašā laikā Andrejs Z. uzzināja no P.M., ka pirmajai kukuļa iemaksai nepieciešami 5000 ASV dolāru un paziņoja par to Romānam Ķ., kurš par to paziņoja Vladimiram Ķ.

Vladimirs Ķ. 2000.gada jūnijā Jūrmalas pilsētas teritorijā daļu no saņemtās kukuļa naudas – 5000 ASV dolāru jeb Ls 2995 nodeva brālim Romānam Ķ. tālākai nodošanai. Romāns Ķ. tajā pašā dienā Jūrmalā šos 5000 ASV dolārus nodeva Andrejam Z. tālākai nodošanai P.M., E.A. un A.I.

No atlikušajiem (no 12 000 saņemtajiem ASV dolāriem) Vladimirs Ķ. piesavinājās sev 1333 ASV dolārus jeb Ls 799 un iedeva Romānam Ķ. un Andrejam Z. katram 333 ASV dolārus jeb Ls 200, kurus viņi piesavinājās.

Andrejs Z. no Romāna Ķ. saņemtos dolārus izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā vietā, laikā līdz 2000.gada 4.jūnijam ne mazāk kā 5200 ASV dolāru jeb Ls 3115 nodeva P.M. nodošanai kā kukuli valsts amatpersonai. Izdarīt to P.M. neizdevās, jo viņš traģiski 2000.gada 4.jūnijā gāja bojā noslīkstot.

Pēc P.M. nāves Andrejs Z., turpinot organizēt kukuļa nodošanu E.A. un A.I., realizējot kukuļdevēja A.B.S. un pārējo kukuļdošanas līdzdalībnieku – Antona F., Vladimira Ķ. un Romāna Ķ. noziedzīgo nodomu, turpināja meklēt personas, kas varētu vienoties ar E.A. par minētās krimināllietas izbeigšanu un kukuļa nodošanu.

Tajā pašā laikā Antons F., turpinot savas organizatora darbības kukuļdošanā, a/s "Vērmans" telpās Rīgā, Ganību dambī 19a saņēma no kukuļdevēja A.B.S. tālākai nodošanai valsts amatpersonām E.A. un A.I. atlikušo pieprasītā kukuļa summu, ne mazāk kā 8000 ASV dolāru jeb Ls 4792, ko Jūrmalas pilsētas teritorijā, izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā vietā un laikā, nodeva Vladimiram Ķ.

Andrejs Z. 2000.gada 9.jūnijā (P.M. bērēs) uzzināja, ka E.A. ir draudzīgas attiecības ar apsūdzēto Oļegu S. un 2000.gada jūnija otrajā pusē ar sava bijušā dienesta biedra L.J. palīdzību Jūrmalas pilsētas teritorijā, izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā vietā, tikās ar Oļegu S., paziņoja viņam A.B.S. nodomu nodot kukuli E.A. un A.I. par krimināllietas izbeigšanu pret A.A.S. un noziedzīgi vienojās ar Oļegu S. par to, ka pēdējais veiks līdzdalību kukuļdošanā, vienojoties ar E.A. par krimināllietas izbeigšanu un nododot E.A. kukuli.

Oļegs S., būdams valsts amatpersona, uzsākot organizēt kukuļa nodošanu E.A., uzdeva Andrejam Z. tikties ar A.A.S., lai pārliecinātos par viņa uzticamību, ko Andrejs Z. un Romāns Ķ. izdarīja 2000.gada jūlijā Rīgā, Zolitūdes dzīvojamā rajona teritorijā, izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā vietā un laikā tiekoties ar A.A.S.

Pēc tikšanās ar A.A.S. Andrejs Z. paziņoja Oļegam S. tikšanās rezultātus un noziedzīgi vienojās ar Oļegu S. par 5000 ASV dolāru liela kukuļa nodošanas organizēšanu E.A.

Pēc vienošanās ar Oļegu S. par kukulim nepieciešamo naudas summu Andrejs Z. paziņoja Romānam Ķ. par nepieciešamību nodot E.A. kukuļa summu – 5000 ASV dolāru, par ko Romāns Ķ. paziņoja Vladimiram Ķ., pie kura atradās atlikusī kukuļa summa.

Šajā pašā laikā Oļegs S., turpinādams organizēt kukuļa nodošanu E.A., 2000.gada jūlijā–augustā, izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā laikā un vietā, ne mazāk kā trīs reizes tikās ar E.A., interesējās par krimināllietas izmeklēšanas gaitu, par tajā esošajiem pierādījumiem, par krimināllietas turpmāko virzību un apstākļiem, kas varētu mīkstināt A.A.S. atbildību. Pēc šīm tikšanās ar E.A. Oļegs S. paziņoja par rezultātiem Andrejam Z., kurš savukārt paziņoja par tiem A.A.S. ar Romāna Ķ. un Vladimira Ķ. starpniecību.

Vladimirs Ķ. 2000.gada jūlijā–augustā Jūrmalas pilsētas teritorijā, izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā vietā, no A.B.S. ar Antona F. starpniecību saņemtās atlikušās kukuļa summas 8000 ASV dolāriem 5000 ASV dolāru jeb Ls 2995 (pēc LB valūtas kursa uz 2000.gada 24.jūniju) nodeva Romānam Ķ. tālākai nodošanai Andrejam Z., Oļegam S., E.A. un A.I.

Romāns Ķ., saņēmis šo minēto summu no Vladimira Ķ., izmeklēšanā nenoskaidrotā vietā un laikā nodeva to Andrejam Z. tālākai nodošanai valsts amatpersonām par krimināllietas izbeigšanu pret A.A.S.

No atlikušās kukuļa summas 3000 ASV dolāru apmērā Vladimirs Ķ. ne mazāk kā 1000 ASV dolāru jeb Ls 599 nodeva Romānam Ķ. un ne mazāk kā 1000 ASV dolāru jeb Ls 599 nodeva Andrejam Z., ko abi pieņēma, piesavinājās un izmantoja savām vajadzībām un ne mazāk kā 1000 ASV dolāru jeb Ls 599 piesavinājās un izmantoja savām vajadzībām pats.

Pēc tam, kad Andrejs Z. saņēma no Romāna Ķ. tālākai nodošanai Oļegam S., E.A. un A.I. kukuli 5000 ASV dolāru jeb Ls 2995 apmērā, viņš izmeklēšanā nenoskaidrotā vietā un laikā nodeva tos Oļegam S. tālākas nodošanas organizēšanai valsts amatpersonām E.A. un A.I. par krimināllietas pret A.A.S. izbeigšanu.

Oļegs S., turpinādams organizēt kukuļdošanu citām valsts amatpersonām, pēc kukuļa 5000 ASV dolāru jeb Ls 2995 apmērā saņemšanas no Andreja Z. mēģināja nodot šo kukuli E.A., piedāvādams to viņam par krimināllietas Nr. 2520000900 pret A.A.S. izbeigšanu, taču novest savu un pārējo apsūdzēto noziedzīgo nodomu līdz galam un nodot valsts amatpersonām E.A. un A.I. kukuli un panākt krimināllietas izbeigšanu pret A.A.S. Oļegam S. neizdevās no viņa gribas neatkarīgu iemeslu dēļ, jo E.A. atteicās izbeigt krimināllietu pret A.A.S. un pieņemt kukuli.

No Andreja Z. saņemto citām valsts amatpersonām paredzēto kukuli 5000 ASV dolāru jeb Ls 2995 Oļegs S. piesavinājās un izmantoja savām vajadzībām.

Krimināllietā Nr. 2520000900 A.A.S. tika saukts pie kriminālatbildības un ar Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas 2001.gada 3.aprīļa spriedumu notiesāts. Viņa tēvs A.B.S. labprātīgi 2000.gada 27.oktobrī par kukuļdošanas faktu paziņoja varas iestādēm.

Krimināllietu tiesu palāta atzina, ka ar savām darbībām Vladimirs Ķ., Romāns Ķ. un Oļegs S. izdarīja Krimināllikuma 15.panta ceturtajā daļā, 20.panta otrajā daļā un 323.panta otrajā daļā paredzēto noziegumu, bet Andrejs Z. un Antons F. izdarīja Krimināllikuma 15.panta ceturtajā daļā, 20.panta otrajā daļā un 323.panta pirmajā daļā paredzēto noziegumu.

Bez tam Krimināllietu tiesu palāta konstatēja, ka "apsūdzētie Vladimirs Ķ., Romāns Ķ. un Oļegs S., būdami valsts amatpersonas, piesavinājās kukuli, ko bija saņēmuši nodošanai citai valsts amatpersonai.

Spriedumā augstāk konstatētos apstākļos Vladimirs Ķ. piesavinājās 7335 ASV dolārus jeb Ls 4393, Romāns Ķ. piesavinājās 1335 ASV dolārus jeb Ls 799, Oļegs S. piesavinājās 5000 ASV dolārus jeb Ls 2995."

Krimināllietu tiesu palāta atzina, ka ar šīm darbībām Vladimirs Ķ., Romāns Ķ. un Oļegs S. izdarīja Krimināllikuma 321.panta otrajā daļā paredzēto noziegumu.

Bez tam Krimināllietu tiesu palāta konstatēja, ka "apsūdzētais Andrejs Z. piesavinājās no kukuļa un izmantoja savām vajadzībām 1133 ASV dolārus jeb Ls 679."

Šādas Andreja Z. darbības kvalificētas kā Krimināllikuma 321.panta pirmajā daļā paredzētais noziegums.

Bez tam Krimināllietu tiesu palāta konstatēja, ka "apsūdzētais Vladimirs Ķ. izdarīja noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju lielos apmēros. Viņš, pārkāpjot 1997.gada 18.decembrī pieņemtā likuma "Par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu" 5.panta pirmās un otrās daļas prasības, legalizēja noziedzīgi iegūtos finanšu līdzekļus lielā apmērā, apzinoties šo līdzekļu iegūšanas noziedzīgumu.

Vladimirs Ķ. no piesavinātās kukuļa naudas 2000.gada 8.jūnijā ne mazāk kā 1000 ASV dolāru jeb Ls 599 (pēc LB noteiktā valūtas kursa uz 2000.gada 8.jūniju), slēpjot šo noziedzīgi iegūto finanšu līdzekļu patieso izcelsmi un mainot to piederību, Rīgā, Bauskas ielā 86, Ceļu satiksmes direkcijas telpās nodeva J.S. kā daļu samaksas par no viņas iegādāto automašīnu "Audi 100", valsts nr. BL 3344, tādējādi legalizēdams ne mazāk kā 1000 ASV dolāru jeb Ls 599.

2000.gada jūlijā vai augustā, izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā laikā, Vladimirs Ķ. nolūkā slēpt iegūto finanšu līdzekļu noziedzīgo

izcelsmi, mainot noziedzīgā ceļā iegūto finanšu līdzekļu piederību, nodeva no piesavinātās kukuļa naudas 6000 ASV dolāru jeb Ls 3594 (pēc LB valūtas kursa uz 1.08.2000) P. Č., ar šīm darbībām atdodot pēdējam 1999.gada vasarā paņemto parādu 6000 ASV dolāru apmērā, tādējādi legalizēdams šo piesavināto kukuļa naudu.

Pavisam Vladimirs Ķ. laika posmā no 2000.gada 8.jūnija līdz 2000.gada augustam legalizēja ne mazāk kā 7000 ASV dolāru jeb Ls 4193 noziedzīgi iegūtu finanšu līdzekļu, kas ir finanšu līdzekļi lielā apmērā."

Krimināllietu tiesu palāta atzina, ka ar savām darbībā Vladimirs Ķ. izdarīja Krimināllikuma 195.panta otrajā daļā paredzēto noziegumu (Saeimā 1998.gada 17.jūnijā pieņemtā Krimināllikuma redakcijā).

Senāta Krimināllietu departaments, izvērtējot kasācijas protestā, prokurora viedoklī un iesniegtajos iebildumos par šo protestu izklāstītos motīvus, atzīst, ka Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas spriedums jāatceļ daļā: 1) par Vladimiram Ķ. noteikto sodu pēc Krimināllikuma 195.panta otrās daļas, kā arī par Vladimiram Ķ noteikto galīgo sodu saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu; 2) par Oļegam S. noteikto sodu pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas, 20.panta otrās daļas un 323.panta otrās daļas, kā arī par Oļegam S. noteikto galīgo sodu pēc Krimināllikuma 50.panta pirmās daļas. Šajā daļā lieta nosūtāma jaunai iztiesāšanai, bet pārējā daļā prokurora protests noraidāms, apelācijas instances tiesas spriedums atstājams negrozīts.

Pamatoti protestā norādīts, ka tiesa, nosakot Vladimiram Ķ. sodu pēc Krimināllikuma 195.panta otrās daļas (likuma 1998.gada 17.jūnija redakcijā), nav piemērojusi panta sankcijā paredzēto obligāto papildsodu – mantas konfiskāciju. Nosakot sodu Vladimiram Ķ. pēc Krimināllikuma 195.panta otrās daļas, tiesa nav piemērojusi Krimināllikuma 49.panta nosacījumus.

Obligāta papildsoda nenoteikšana ir atzīstama par likuma pārkāpumu Kriminālprocesa likuma 574.panta 3.punkta izpratnē.

Kā redzams no apelācijas instances tiesas nolēmuma motīvu daļas, par apsūdzētā Oļega S. atbildību mīkstinošiem apstākļiem tiesu palāta atzinusi "viņa pirmo sodāmību un pozitīvo raksturojumu Latvijas Republikas Iekšlietu ministrijas iestādēs laika periodā no 1987.gada." Līdz ar to tiesu palāta, nosakot Oļegam S. sodu pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas, 20.panta otrās daļas un 323.panta otrās daļas, piemērojusi Krimināllikuma 49.panta nosacījumus un noteikusi viņam vieglāku sodu nekā likumā paredzēts.

Krimināllikuma 46.panta otrā daļa paredz, ka, nosakot sodu, tiesa ņem vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, vainīgā personību, atbildību mīkstinošus un pastiprinošus apstākļus.

Atbildību mīkstinoši apstākļi norādīti Krimināllikuma 47.panta pirmajā daļā, bet šā panta otrajā daļā norādīts, ka, nosakot sodu, var ņemt vērā arī citus apstākļus, kuri likumā nav paredzēti un kurus tiesa atzīst par atbildību mīkstinošiem apstākļiem.

Senāta Krimināllietu departaments norāda, ka par atbildību mīkstinošiem apstākļiem Krimināllikuma 47.panta otrās daļas izpratnē tiesa var atzīt tikai tādus apstākļus, kas pēc sava satura atbilst Krimināllikuma 47.panta jēgai un kas nav vērtējami kā personību raksturojoši apstākļi. Personas pozitīvais raksturojums un viņa agrākā nesodāmība ir atzīstami par personu raksturojošiem apstākļiem, un šādus apstākļus nevar atzīt par atbildību mīkstinošiem apstākļiem, jo tas ir pretrunā gan ar Krimināllikuma 46.panta otrajā daļā noteikto, gan ar atbildību mīkstinošu apstākļu būtību un nozīmi.

Nepareizi piemērojot Krimināllikuma 47.pantu un 49.pantu pie soda noteikšanas pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas, 20.panta otrās daļas un 323.panta otrās daļas Oļegam S., apelācijas instances tiesa pieļāvusi likuma pārkāpumu Kriminālprocesa likuma 574.panta 1.punkta izpratnē.

Pārējā daļā prokurora kasācijas protests noraidāms šādu iemeslu dēļ.

Apsūdzētais Oļegs S. ar apelācijas instances tiesas spriedumu apsūdzībā pēc Krimināllikuma 195.panta pirmās daļas ir attaisnots.

Krimināllietu tiesu palātas sprieduma 19. un 20.lappusē ir izklāstīti tiesas motīvi un secināts, ka nav pamata apmierināt prokurora apelācijas protestu šajā daļā, jo Oļega S. vaina nav pierādīta.

Senāta Krimināllietu departaments uzsver, ka saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešās daļas nosacījumiem kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā neizvērtē un tātad arī lietu pēc būtības no jauna neizskata.

Lietā esošo pierādījumu novērtēšana piekrīt tiesai, kas izspriež lietu pēc būtības. Jautājums par to, vai lietā esošie pierādījumi ir pietiekoši apsūdzētā vainīguma nodibināšanai vai nav pietiekoši, ir būtības jautājums, kas kasācijas kārtībā nav pārbaudāms.

Kasācijas instances tiesa neatzīst par pamatotu un apmierināmu kasācijas protestā izklāstīto prokurora secinājumu par to, ka Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palāta pārkāpusi likuma prasības, neatzīstot apsūdzētajiem Vladimiram Ķ., Romānam Ķ., Oļegam S. un Andrejam Z. tādu atbildību pastiprinošu apstākli kā mantkārīgas tieksmes.

Saskaņā ar Krimināllikuma 48.panta otro daļu tiesa var neatzīt par atbildību pastiprinošu jebkuru no šā panta pirmajā daļā minētajiem apstākļiem.

Apelācijas instances tiesa konkrētajā lietā konstatēja, ka Vladimiram Ķ., Romānam Ķ., Oļegam S. un Andrejam Z. nav atbildību pastiprinošu apstākļu.

Prokurora protestā nav atsauces uz Kriminālprocesa likuma 575.panta trešo daļu, bet ir atsauce uz šā likuma 574.pantu.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka, lai arī apelācijas instances tiesa nav savā spriedumā konkrēti norādījusi, saskaņā ar kādu Krimināllikuma 47.panta daļu ir atzīti par Vladimira Ķ. un Romāna Ķ. atbildību mīkstinošiem apstākļiem tas, ka viņi veicinājuši noziedzīgo nodarījumu izmeklēšanu, kā arī viņu vaļsirdīgā atzīšanās un nožēla par izdarīto, minētie apstākļi pēc sava satura atbilst Krimināllikuma 47.panta jēgai.

Tas, ka prokurors apšauba šo apstākļu esamību pēc būtības, nav kasācijas instances tiesas kompetencē.

Līdz ar to nav pamata apšaubīt arī Krimināllikuma 49.panta nosacījumu piemērošanas likumību Vladimiram Ķ. un Romānam Ķ.

Lieta pirmās instances tiesā izskatīta 2004.gada 18.oktobrī. Izskatot lietu atkārtoti apelācijas instancē 2006.gada 6.septembrī, tiesas spriedumā norādīts, ka "Krimināllietu tiesu palāta atzīst, ka Vladimiram Ķ., Romānam Ķ., Oļegam S. un Andrejam Z. tiesa pareizi noteikusi brīvības atņemšanas sodus. Šādi sodi noteikti atbilstoši izdarīto noziegumu bīstamībai, raksturam un apsūdzēto personībām.

Mainot izdarītā noziedzīgā nodarījuma kvalifikāciju un nosakot sakarā ar to sodus, Krimināllietu tiesu palāta atzīst, ka ņemams vērā apstāklis, ka apsūdzētie izdarījuši sevišķi smaga nozieguma mēģinājumu un tāpēc nav iestājušās kaitīgās sekas. Tas ņemams vērā pie brīvības atņemšanas soda noteikšanas.

Pie soda noteikšanas Krimināllietu tiesu palāta ņem vērā lietas konkrētos apstākļus, to, ka sodi nosakāmi par noziedzīgiem nodarījumiem, kas izdarīti pirms vairāk kā sešiem gadiem. Šajā laika posmā pēc noziegumu izdarīšanas Vladimirs Ķ. un Romāns Ķ. ilgu laiku līdz pirmās instances tiesas spriedumam atradās policijas uzraudzībā un tās noteikumus nav pārkāpuši. 2003.gadā viņiem katram ģimenē piedzimis bērns. Oļegam S. bija piemērots drošības līdzeklis – paraksts par dzīvesvietas nemainīšanu, un viņš to nav pārkāpis. Viņam ir nepilngadīgs dēls. No 2004.gada 18.oktobra Vladimirs Ķ., Romāns Ķ. un Oļegs S. atrodas apcietinājumā un no ieslodzījuma vietas Matīsa cietuma raksturojas pozitīvi.

Ņemot vērā iepriekš teikto un vadoties no sodu individualizācijas, mērķtiecības un humānisma principiem, Krimināllietu tiesu palāta atzīst, ka, nosakot Vladimiram Ķ., Romānam Ķ. un Oļegam S. sodus pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas, 20.panta otrās daļas un 323.panta otrās daļas, piemērojami Krimināllikuma 49.panta nosacījumi un viņiem nosakāmi vieglāki sodi nekā likumā paredzētais sods, kā arī nosakāmi vieglāki sodi Vladimiram Ķ. un Oļegam S. pēc Krimināllikuma 321.panta otrās daļas."

Senāts atzīst, ka, samazinot sodus pēc Krimināllikuma 321.panta otrās daļas Vladimiram Ķ. un Oļegam S., tiesa nav pieļāvusi Krimināllikuma pārkāpumu.

Šāds pārkāpums nav pieļauts arī, nosakot Vladimiram Ķ. un Romānam Ķ. pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas, 20.panta otrās daļas un 323.panta otrās daļas sodus un galīgos brīvības atņemšanas sodus.

Senāts konstatē, ka tiesa ir motivējusi šādu sodu samazināšanas iemeslu.

Ievērojot iepriekš norādīto, vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Atcelt Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2006.gada 6.septembra spriedumu daļā: par soda noteikšanu Vladimiram Ķ. pēc Krimināllikuma 195.panta otrās daļas un daļā par galīgā soda noteikšanu Vladimiram Ķ. saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu; daļā par soda noteikšanu Oļegam S. pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas, 20.panta otrās daļas un 323.panta otrās daļas, Krimināllikuma 49.panta piemērošanu, galīgā soda noteikšanu Oļegam S. saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu, pārējā daļā spriedumu atstāt negrozītu.

Atceltajā daļā nosūtīt lietu jaunai iztiesāšanai, bet pārējā daļā prokurora protestu noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Atbildību mīkstinošo apstākļu izpratne

No Krimināllikuma 47.panta nosaukuma un satura izriet, ka par atbildību mīkstinošiem apstākļiem var atzīt tādus apstākļus, kas saistīti ar vainīgās personas vai citas personas izdarīto noziedzīgo nodarījumu (Krimināllikuma 47.pants).

Rīgā, 2007.gada 27.martā Lieta Nr.SKK-155/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Dzalbe,
senatori P.Gruziņš,
I.Šepteris

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar Zemgales tiesas apgabala prokuratūras prokurora P.Sondora kasācijas protestu un apsūdzētā Roberta R. kasācijas sūdzību par Jelgavas tiesas kolēģijas 2007.gada 1.februāra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

ar Jelgavas tiesas 2007.gada 1.februāra lēmumu lieta Roberta R., (..), apsūdzībā pēc Krimināllikuma 165.[1]panta pirmās daļas nosūtīta prokuroram pārkāpumu novēršanai.

Zemgales tiesas apgabala prokuratūras prokurors P.Sondors iesniedzis kasācijas protestu, apsūdzētais Roberts R. iesniedzis kasācijas sūdzību, un katrs lūdz atcelt Jelgavas tiesas 2007.gada 1.februāra lēmumu un nosūtīt lietu jaunai iztiesāšanai.

Prokurors P.Sondors norāda, ka tiesa nepamatoti atzinusi Krimināllikuma 46., 47., 49.panta pārkāpumus, vienojoties par apsūdzētajam nosakāmo sodu. Vienošanās protokolā norādītos apstākļus – apsūdzētais ir vienīgais savas ģimenes apgādnieks, viņa apgādībā ir nepilngadīgs bērns un nestrādājoša sieva, sieva atrodas grūtniecības 12. nedēļā, tuvākajā laikā būs ģimenes pieaugums un Roberts R. būs vēl ilgāku laiku vienīgais ģimenes apgādnieks, jo sieva pēc bērna piedzimšanas ilgāku laika posmu nestrādās, kopš Robertam R. inkriminētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas pagājuši vairāk kā 5 gadi un jaunus likumpārkāpumus viņš nav izdarījis – tiesa nepamatoti uzskatījusi par personu raksturojošiem datiem, nevis atbildību mīkstinošiem apstākļiem, jo lielākā daļa Krimināllikuma 47.panta pirmajā daļā paredzēto atbildību mīkstinošo apstākļu raksturo personu. Vienošanās protokolā esot atsauce arī uz tiesu praksi, t.i., Augstākās tiesas Senāta lēmumu lietā Nr. SKK 01-568/05. Tajā lietā Senāts atzinis,

ka tas apstāklis, ka apsūdzētais ir vienīgais ģimenes apgādnieks, varētu būt atzīstams par atbildību mīkstinošu apstākli. Kriminālprocesa likuma 8.pantā noteiktais vienlīdzības princips prasot, lai nenotiktu diskriminācija, un līdzīgas lietas jāizspriežot līdzīgi. Tiesa ar 2006.gada 4.septembra lēmumu jau bija nosūtījusi lietu prokuroram pārkāpumu novēršanai, atzīstot, ka vienošanās protokolā norādītais sods – piespiedu darbs uz 100 stundām – esot nesamērīgi mīksts. Prokurors šo lēmumu neesot protestējis un vienošanās protokolā paaugstinājis sodu līdz maksimālajam apmēram – piespiedu darbu uz 280 stundām. Tāpēc tiesai lēmumā vajadzējis īpaši motivēt, kāpēc šāds sods joprojām esot nesamērīgs. Vērtējot nodarīto kaitējumu, tiesa neesot ņēmusi vērā arī cietušo attieksmi. Vairākas cietušās norādījušas, ka viņām neesot pretenziju pret Robertu R. Bez tam Roberts R. esot apsūdzēts pēc Krimināllikuma 165.[1]panta pirmās daļas redakcijā līdz 2005.gada 11.janvārim. Krimināllikumā vairāku pantu sankcijas par kriminālpārkāpumiem un mazāk smagiem noziegumiem papildinātas ar brīvības atņemšanai alternatīvu sodu – piespiedu darbu. Savukārt Krimināllikuma 165.[1]panta pirmās daļas sankcijas brīvības atņemšanas sods palielināts līdz 6 gadiem, padarot šo noziedzīgo nodarījumu par smagu noziegumu. Izlemjot jautājumu par sodu šajā lietā, esot jāņem vērā ne tikai gramatiskā, bet arī vēsturiskā un sistēmiskā tulkošana, nepasliktinot apsūdzētā stāvokli. Līdz ar to tiesa esot pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 1., 8.pantu, Krimināllikuma 35.pantu, 47.panta otro daļu, ar savu rīcību būtiski aizskārusi apsūdzētā tiesības uz taisnīgu un objektīvu tiesu, kas paredzētas Kriminālprocesa likuma 15.pantā.

Apsūdzētais Roberts R. norāda, ka lietas atkārtota nosūtīšana prokuroram pārkāpumu novēršanai radot aizdomas par tiesas neobjektivitāti un tās rīcības neatbilstību Kriminālprocesa likuma mērķim, kā rezultātā tiekot pārkāptas tiesības uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā, kas esot Kriminālprocesa likuma 14.pantā deklarētais kriminālprocesa pamatprincips. Ieviešot kriminālprocesā tiesvedību par pirmstiesas procesā slēgtu vienošanos, likumdevējs iecerējis maksimāli saīsināt termiņu no kriminālprocesa uzsākšanas līdz tā pabeigšanai. Krimināllikuma 47.pants nesniedzot izsmeļošu atbildību mīkstinošo apstākļu uzskaitījumu. Līdz ar to, nosakot sodu apsūdzētajam konkrētā lietā, varot ņemt vērā arī tādus apstākļus kā vainīgā vecumu, pagātni, ģimenes stāvokli un citus, kas kalpotu soda individualizācijas mērķim. Nesniedzot izsmeļošu uzskaitījumu, bez jau reglamentētajiem atbildību mīkstinošajiem apstākļiem likumdevējs piešķirot iespēju tiesai katrā gadījumā izvērtēt vainīgā personību, viņa ģimenes stāvokli, izdarītā noziedzīgā nodarījuma smaguma pakāpi, vainīgās personas attieksmi pret izdarīto noziedzīgo nodarījumu, kā arī faktu, vai vainīgais esot stājies uz labošanās ceļa un, neizciešot sodu, neesot izdarījis jaunus noziedzīgus nodarījumus, un izvērtēt šo apstākļu mijiedarbību ar soda

lietderību. Prokurors pamatoti esot atsaucies uz tiesu praksi un norādījis apsūdzētā atbildību mīkstinošos apstākļus, izvērtējis noziedzīgo nodarījumu un to, ka Roberts R. jau esot uz labošanās ceļa. Piemērojot Krimināllikuma 49.pantu, prokurors esot ievērojis visus likuma nosacījumus un Krimināllikuma 35.panta otrajā daļā reglamentēto soda mērķi. Nosakot sodu, tiesai jāņemot vērā, ka tam vajagot būt humānam. Satversmes 95.pantā noteiktais princips, ka nevienu nedrīkst pakļaut nežēlīgam vai cilvēka cieņu pazemojošam sodam, pilnā mērā attiecoties arī uz kriminālsoda noteikšanu. Cietušās Sarma Z. un Daiga R. neesot vēlējušās saglabāt cietušo statusu, bet cietusī Dina L. vispār neieradusies pie izmeklētāja. Šādas cietušo darbības liecinot par to, ka viņām neesot radīts nekāds kaitējums. Prokurors, sastādot vienošanās dokumentu, esot pareizi izvērtējis apsūdzētā atbildību mīkstinošos apstākļus, viņa personību, noziedzīgā nodarījuma radīto kaitējumu, un noteiktais sods – 280 stundas piespiedu darba – esot pamatots, atbilstošs lietas faktiskajiem apstākļiem un spēkā esošajām likuma normām. Līdz ar to tiesa nepamatoti secinājusi, ka vienošanās dokumentā faktiski neesot sniegta pietiekama motivācija Krimināllikuma 47.panta pirmajā daļā neparedzētu apstākļu atzīšanai par atbildību mīkstinošiem apstākļiem un ka pieļauts Krimināllikuma 46.panta otrās daļas pārkāpums.

Saskaņā ar apsūdzību Roberts R. izdarījis personas nosūtīšanu ar tās piekrišanu uz ārvalsti seksuālai izmantošanai, un proti:

"2001.gada jūnijā, pirmstiesas izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā laikā, Roberts R., realizējot savu noziedzīgu nodomu, vērstu uz personas nosūtīšanu seksuālai izmantošanai, atrodoties Jelgavā, piedāvāja Sarmai Z. strādāt Vācijā par prostitūtu, tas ir, sniegt seksuālos pakalpojumus par maksu. Sarma Z. sakarā ar grūtiem materiāliem apstākļiem piekrita Roberta R. noziedzīgajam piedāvājumam. Turpinot savas noziedzīgās darbības, vērstas uz personas nosūtīšanu seksuālai izmantošanai, Roberts R. 2005.gada 17.jūlijā piebrauca ar savu automašīnu *Audi 80*, valsts nr. EC 7551, pie Sarmas Z. dzīvesvietas Jelgavā, J.Raiņa ielā mājas nr. (..) un aizveda viņu uz Vāciju, tajā pašā dienā plkst. 14.52 izbraucot no Latvijas caur Medumu robežkontroles punktu. Aizbraucis līdz Gīsenei (Vācija), Roberts R. nodeva Sarmu Z. Turcijas pilsonim vārdā Musa, apzinoties, ka Sarma Z. sniegs seksuālos pakalpojumus par naudu.

Turpinot savas noziedzīgās darbības, 2001.gada vasarā, pirmstiesas izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā laikā, Roberts R., realizējot savu noziedzīgu nodomu, vērstu uz personas nosūtīšanu seksuālai izmantošanai, atrodoties Jelgavā, piedāvāja Daigai R. strādāt Vācijā par prostitūtu, tas ir, sniegt seksuālos pakalpojumus par maksu. Daiga R. piekrita Roberta R. noziedzīgajam piedāvājumam. Bez tam Roberts R., realizējot savu noziedzīgu nodomu, vērstu uz personas

nosūtīšanu seksuālai izmantošanai, 2001.gada vasarā, pirmstiesas izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā laikā, atrodoties Jelgavā, piedāvāja Dinai L. strādāt Vācijā par prostitūtu, tas ir, sniegt seksuālos pakalpojumus par maksu. Dina L. piekrita Roberta R. noziedzīgajam piedāvājumam. Turpinot savas noziedzīgās darbības, vērstas uz personu nosūtīšanu seksuālai izmantošanai, Roberts R. 2005.gada 6.septembrī piebrauca ar savu automašīnu *Audi 80*, valsts nr. EC 7551, pie Daigas R. dzīvesvietas Jelgavā, Dobeles ielā mājas nr. (..), kur Daiga R. iekāpa automašīnā, kā arī ar savu automašīnu *Audi 80*, valsts nr. EC 7551, piebrauca pie veikala "T-Market" Jelgavā, kur automašīnā iekāpa Dina L., un aizveda abas sievietes uz Vāciju, tajā pašā dienā plkst. 06.51 izbraucot no Latvijas caur Grenctāles robežkontroles punktu. Aizbraucis līdz Gīsenei (Vācija), Roberts R. nodeva Daigu R. un Dinu L. Turcijas pilsonim vārdā Musa, apzinoties, ka Daiga R. un Dina L. sniegs seksuālos pakalpojumus par naudu".

Noziedzīgais nodarījums kvalificēts pēc Krimināllikuma 165.[1]panta pirmās daļas (redakcijā līdz 2005.gada 11.janvārim).

2006.gada 27.jūlijā bija sastādīts vienošanās protokols, saskaņā ar kuru prokurors lūdza piespriest Robertam R. pēc Krimināllikuma 165.[1]panta pirmās daļas, piemērojot Krimināllikuma 49.pantu, piespiedu darbu uz 100 stundām.

2006.gada 1.augustā Jelgavas tiesas tiesnese, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 539.panta pirmo daļu, bija nosūtījusi lietu prokuroram pārkāpuma novēršanai, uzskatīdama, ka, nosakot sodu Robertam R., nav pamata Krimināllikuma 49.panta piemērošanai.

Par tiesneses rīcību prokurors Kriminālprocesa likuma 337.panta kārtībā bija iesniedzis sūdzību, un Jelgavas tiesas priekšsēdētājs apmierinājis sūdzību.

Ar Jelgavas tiesas 2006.gada 4.septembra lēmumu lieta nosūtīta prokuroram pārkāpumu novēršanai. Lēmumā norādīts, ka sods, par kādu vienojušies prokurors un apsūdzētais, esot neadekvāts un netaisnīgs tā mīkstuma dēļ.

2006.gada 23.oktobrī sastādīts vienošanās protokols, saskaņā ar kuru prokurors tiesā lūgs piespriest Robertam R. pēc Krimināllikuma 165.[1]panta pirmās daļas, piemērojot Krimināllikuma 49.pantu, piespiedu darbu uz 280 stundām.

Ar Jelgavas tiesas tiesneses 2006.gada 25.oktobra lēmumu lieta nosūtīta prokuroram pārkāpumu novēršanai. Lēmumā norādīts, ka vienošanās protokolā nav prokurora parakstu.

Pēc vienošanās protokola parakstīšanas 2006.gada 26.oktobrī prokurors nosūtījis krimināllietu tiesai.

Ar Jelgavas tiesas 2006.gada 21.novembra lēmumu lieta nosūtīta prokuroram pārkāpumu novēršanai. Lēmumā norādīts, ka, nosakot sodu Robertam R., pieļauti Krimināllikuma 46., 47., 49.panta pārkāpumi.

Sakarā ar prokurora kasācijas protestu un apsūdzētā kasācijas sūdzību 2007.gada 8.janvārī Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atcēla Jelgavas tiesas 2006.gada 21.novembra lēmumu un lietu nosūtīja jaunai iztiesāšanai. Kasācijas instances tiesas lēmumā norādīts, ka tiesa pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 575.panta pirmās daļas 2.punktā paredzēto pārkāpumu.

Ar Jelgavas tiesas 2007.gada 1.februāra lēmumu lieta nosūtīta prokuroram pārkāpumu novēršanai. Lēmumā norādīts, ka prokurors pārkāpis Krimināllikuma 46., 47., 49.panta prasības. Prokurors par atbildību mīkstinošiem apstākļiem ir atzinis tādus apstākļus, kas nav paredzēti Krimināllikuma 47.panta pirmajā daļā, – kopš inkriminēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanas pagājuši vairāki gadi un Roberts R. nav izdarījis jaunus likumpārkāpumus, viņš ir vienīgais ģimenes apgādnieks, apgādībā nepilngadīgs bērns un nestrādājoša sieva, sieva grūtniecības stāvoklī. Šādi apstākļi pēc to satura atbilstot personas raksturojošiem datiem, un prokurors nav sniedzis motivāciju, kāpēc tie būtu atzīstami par atbildību mīkstinošiem apstākļiem saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otro daļu. Nepamatoti ņemot vērā kādu apstākli kā atbildību mīkstinošu, nepareizi noteikts sods. Sods, par kādu ir vienojušies prokurors un apsūdzētais, esot neadekvāts un netaisnīgs tā mīkstuma dēļ.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka Jelgavas tiesas 2007.gada 1.februāra lēmums jāatstāj negrozīts, bet prokurora kasācijas protests un apsūdzētā kasācijas sūdzība jānoraida.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments jau lietā SKK-01-288/06 ir izteicis nepārprotamu atzinumu, ka vienošanās protokolā konstatējot neatbilstību Krimināllikuma gan Vispārīgās, gan Sevišķās daļas normām, tā vidū par konkrētu soda veidu un mēru, tiesai ir tiesības lietu nosūtīt prokuroram, kā to nosaka Kriminālprocesa likuma 542.panta pirmās daļas 2.punkts. Redzot, ka vienošanās protokolā apsūdzētajam paredzētais piespriežamais sods ir acīmredzami netaisnīgs tā mīkstuma vai bardzības ziņā un tādējādi nav ievēroti Krimināllikuma 4. un 5.nodaļas nosacījumi par sodu un soda noteikšanu, tiesai ir jāatsaka apstiprināt šādu vienošanos.

No Krimināllikuma 47.panta nosaukuma un satura izriet, ka par atbildību mīkstinošiem apstākļiem var atzīt tādus apstākļus, kas saistīti ar vainīgās personas vai citas personas izdarīto noziedzīgo nodarījumu.

Vienošanās protokolā norādīts:

"Saskaņā ar KL 47.pantu par Roberta R. atbildību mīkstinošiem apstākļiem atzīstams tas, ka viņš vaļsirdīgi atzinis un nožēlojis izdarīto. Bez tam, saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otro daļu par Roberta R. atbildību mīkstinošiem apstākļiem atzīstams:

- Roberts R. ir vienīgais savas ģimenes apgādnieks. Viņa apgādībā ir nepilngadīgs bērns un nestrādājoša sieva. Sieva atrodas grūtniecības

12. nedēļā, kas norāda, ka tuvākajā laikā būs ģimenes pieaugums un Roberts R. būs vēl ilgāku laika periodu vienīgais apgādnieks, jo sieva pēc bērna piedzimšanas ilgāku laika periodu nestrādās. Šāda ir arī tiesu prakse (AT Senāta lēmums lietā Nr. SKK 01-568/05);

- kopš Robertam R. inkriminētā noziedzīga nodarījuma izdarīšanas, kas saskaņā ar KL 7.p. uzskatāms par mazāk smagu noziegumu, ir pagājuši vairāk kā 5 gadi un jaunus likumpārkāpumus viņš nav izdarījis."

Kasācijas instances tiesa konstatē, ka vienošanās protokolā norādītie apstākļi neatbilst atbildību mīkstinošiem apstākļiem Krimināllikuma 47.panta izpratnē un atsauce uz tiesu praksi ir maldinoša.

Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas pirmajā punktā noteikto atbildību mīkstinošo apstākli veido visu triju likumā norādīto darbību kopums (pieteikšanās par vainīgu, vaļsirdīga atzīšanās un izdarītā nožēlošana).

Vienošanās protokolā norādītie apstākļi, kurus prokurors un apsūdzētais uzskata par atbildību mīkstinošiem apstākļiem saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otro daļu, neattiecas uz noziedzīgo nodarījumu.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta un Judikatūras nodaļas tiesu prakses apkopojumā "Tiesu prakse lietās par cilvēku tirdzniecību un personu nosūtīšanu seksuālai izmantošanai. 2006.gads" norādīts: "Nav pieļaujama atbildību mīkstinošu apstākļu aizstāšana ar personu raksturojošiem datiem, piemēram, ar norādi uz to, ka persona ir nepilngadīga, iepriekš nav sodīta, slimo ar smagu grūti ārstējamu slimību, viņas apgādībā ir nepilngadīgi bērni, persona tiek pozitīvi raksturota, viņai ir dzīvesvieta un darba vieta un tamlīdzīgiem personību raksturojošiem datiem."

Tiesu prakses apkopojumā "Tiesu prakse lietās par nelikumīgām darbībām ar finanšu instrumentiem un maksāšanas līdzekļiem. 2006.gads", kas apstiprināts ar Senāta Krimināllietu departamenta un Krimināllietu tiesu palātas tiesnešu kopsēdes 2006.gada 5.decembra lēmumu, norādīts: "KL 47.panta 2.daļā ietvertais norādījums nav tulkojams paplašināti un nedod tiesības atzīt par atbildību mīkstinošiem apstākļiem arī tādus, kas pēc sava satura un nozīmes neatbilst KL 47.panta 1.daļā ietvertajiem apstākļiem, kas norāda vai nu uz vainīgās personas attieksmi pret izdarīto, vai arī uz tādiem faktiem un apstākļiem, kuri ietekmējuši vai sekmējuši noziedzīga nodarījuma izdarīšanu".

Prokurora P.Sondora un apsūdzētā Roberta R. nosauktajā Augstākās tiesas Senāta lēmumā, kas nosaukts par tiesu praksi, Senāta Krimināllietu departaments nav pateicis, ka apgādājamo esamību atzīst par atbildību mīkstinošu apstākli.

Atbildību mīkstinošo apstākļu esamība vai neesamība ir saistīta ar iespēju piemērot Krimināllikuma 49.pantu, t.i., vieglāka soda noteikšanu

nekā likumā paredzētais sods, un Krimināllikuma 46.pantā paredzētajiem soda noteikšanas vispārīgiem principiem.

Prokurora abstraktais viedoklis par Krimināllikuma tulkošanas paņēmieniem neattiecas uz izskatāmo lietu.

Kriminālprocesa likuma 14.pantā noteiktais kriminālprocesa pamatprincips par kriminālprocesa saprātīgu termiņu attiecas arī uz prokuroru. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 411.pantu vienošanās slēgšana ar apsūdzēto nav vienīgais kriminālprocesa pabeigšanas veids.

Līdz ar to Senāta Krimināllietu departaments secina, ka Jelgavas tiesa nav pieļāvusi kasācijas protestā un kasācijas sūdzībā norādītos likumu pārkāpumus.

Vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Jelgavas tiesas 2007.gada 1.februāra lēmumu atstāt negrozītu, bet Zemgales tiesas apgabala prokuratūras prokurora P.Sondora kasācijas protestu un apsūdzētā Roberta R. kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Papildsoda izciešanas termiņa skaitīšana

Ja notiesātais pēc sprieduma taisīšanas, bet pirms pilnīgas soda izciešanas izdarījis jaunu noziedzīgu nodarījumu, tiesa jaunajā spriedumā noteiktajam sodam pilnīgi vai daļēji pievieno sodu, kas nav izciests pēc iepriekšējā sprieduma (Krimināllikuma 51.panta pirmā daļa).

Rīgā, 2007.gada 9.martā Lieta Nr.SKK J-168 /07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Gruziņš,
senatori V.Čiževskis,
A.Freibergs

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar Ģenerālprokuratūras Kriminmāltiesiskā departamenta virsprokurora p.i. iesniegto protestu Krimināprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā par Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2005.gada 6.jūnija spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2005.gada 6.jūnija spriedumu Aleksandrs H., (..), notiesāts pēc Krimināllikuma 312.panta un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 6 mēnešiem. Saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu noteiktajam sodam pievienota neizciestā papildsoda daļa pēc Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2003.gada 8.decembra sprieduma un galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz 6 mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 11 mēnešiem un 27 dienām. Piemērojot Krimināllikuma 55.panta nosacījumus, brīvības atņemšanas sodu noteikts izciest nosacīti, ar pārbaudes laiku uz 6 mēnešiem.

Ar šo spriedumu Aleksandrs H. notiesāts par to, ka izvairījies no Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas 2003.gada 8.decembra spriedumā piespriestā papildsoda – tiesību ierobežošanas izciešanas, ar kuru viņam atņemtas tiesības vadīt visu veidu transportlīdzekļus uz 2 gadiem.

Ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas 2003.gada 8.decembra spriedumu Aleksandrs H. notiesāts pēc Krimināllikuma 262.panta ar piespiedu darbu uz 100 stundām, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 2 gadiem.

Saskaņā ar lietas materiāliem pamatsodu Aleksandrs H. ir izcietis laikā no 2004.gada 7.septembra līdz 2004.gada 25.septembrim.

2004.gada 12.decembrī, laikā kad bijis spēkā ar tiesas spriedumu noteiktais transportlīdzekļa vadīšanas tiesību izmantošanas aizliegums, to neievērojot, Aleksandrs H. vadījis automašīnu BMW – 525 ar v/nr. EZ 3631, ar kuru braucis Rīgā pa Maskavas ielu no Jāņogu ielas puses Krustpils ielas virzienā un ticis aizturēts "Rumbulas tirgus" teritorijā.

Krimināprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā iesniegtajā protestā prokurors, neapstrīdot lietas faktiskos apstākļus un noziedzīgā nodarījuma juridisko kvalifikāciju, lūdz grozīt Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2005.gada 6.jūnija spriedumu daļā par galīgā soda noteikšanu Aleksandram H. un saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu galīgo sodu noteikt – brīvības atņemšanu uz 6 mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 6 mēnešiem un 13 dienām. Prokurors protestā norādījis, ka uz 2005.gada 6.jūniju, kad Aleksandrs H. tika notiesāts pēc Krimināllikuma 312.panta, ar 2003.gada 8.decembra spriedumu noteiktais papildsods jau bija daļēji izciests. Neizciestais papildsods uz 2005.gada 6.jūniju bijis 6 mēneši un 13 dienas. Latgales priekšpilsētas tiesa 2005.gada 6.jūnija spriedumā, nosakot sodu, ir pieļāvusi Krimināprocesa likuma 574.panta 1.punktā paredzēto pārkāpumu – piemērojot Krimināllikuma 51.panta nosacījumus, ir nepareizi aprēķinājusi sodu un pasliktinājusi notiesātā stāvokli.

Izskatījis lietas materiālus, apsvēris iesniegtā protesta motīvus, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka protests apmierināms šādu apsvērumu dēļ.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta pirmo daļu, ja notiesātais pēc sprieduma taisīšanas, bet pirms pilnīgas soda izciešanas izdarījis jaunu noziedzīgu nodarījumu, tiesa jaunajā spriedumā noteiktajam sodam pilnīgi vai daļēji pievieno sodu, kas nav izciests pēc iepriekšējā sprieduma.

Ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2005.gada 6.jūnija spriedumu, nosakot galīgo sodu pēc Krimināllikuma 51.panta un pievienojot neizciesto papildsodu pēc Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas 2003.gada 8.decembra sprieduma, tiesa nav ņēmusi vērā, ka ar jauna noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu 2004.gada 12.decembrī Aleksandram H. netiek pārtraukta ar iepriekšējo spriedumu noteiktā papildsoda – tiesību ierobežošanas – izciešana.

Senāts atrod, ka konkrētajā gadījumā tiesa ir pieļāvusi Krimināprocesa likuma 574.panta pirmajā punktā minēto pārkāpumu un, nepareizi aprēķinot neizciestā papildsoda daļu un nosakot galīgo sodu pēc Krimināllikuma 51.panta, ir pasliktinājusi notiesātā stāvokli.

Tā kā Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments jau iepriekš ir izteicis viedokli (lieta Nr. SKK-J-673/2004; Nr. SKK-J-447/06), ka gadījumā, kad persona tiek notiesāta ar nosacītu brīvības atņemšanas sodu un papildsodu, papildsoda izciešanas termiņš

skaitāms no sprieduma pasludināšanas brīža, un šo termiņu nepārtrauc jauna noziedzīga nodarījuma izdarīšana, Senāts atrod, ka arī prokurora protestā norādītais neizciestā papildsoda termiņš ir precizējams uz 6 mēnešiem un 2 dienām.

Pamatojoties uz iepriekšminēto un vadoties no Kriminālprocesa likuma 587., 672.panta, Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Protestu apmierināt. Grozīt Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2005.gada 6.jūnija spriedumu daļā par galīgajā sodā noteikto papildsodu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu Aleksandram H. galīgo sodu daļā par papildsodu noteikt: transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšanu uz 6 mēnešiem un 2 dienām.

Pārējā daļā spriedumu atstāt negrozītu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Nodarītā zaudējuma labprātīga segšana kā apsūdzētā atbildību mīkstinošs apstāklis

Par atbildību mīkstinošu apstākli – labprātīgu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanu – atzīstams ne tikai fakts, ka apsūdzētais labprātīgi sedzis nodarītos zaudējumus, bet to pēc vainīgā pilnvarojuma (arī mutvārdu) izdarījusi cita persona (Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 4.punkts).

Rīgā, 2007.gada 19.martā Lieta Nr.SKK-194/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V. Vietnieks,
senatori V.Eilande,
P.Gruziņš

izskatīja krimināllietu sakarā ar apsūdzētā Vjačeslava N. kasācijas sūdzību par Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 17.janvāra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Ludzas rajona tiesas 2006.gada 16.oktobra spriedumu

Vjačeslavs N., (..), notiesāts pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz 2 gadiem un ar policijas kontroli uz 1 gadu un 6 mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta pirmo daļu daļēji pievienojot neizciesto sodu, kas noteikts ar Ludzas rajona tiesas 2004.gada 16.jūlija spriedumu, galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz 3 gadiem 6 mēnešiem un policijas kontrole uz 1 gadu un 6 mēnešiem.

Piedzīts no Vjačeslava N. Raivja K. labā kompensācija Ls 160 apmērā.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Vjačeslavs N. notiesāts par to, ka izdarījis rupju sabiedriskā miera traucēšanu, kas izpaudies acīmredzamā necieņā pret sabiedrību un bezkaunībā, ignorējot vispārpieņemtās uzvedības normas un traucējot cilvēku mieru (huligānismu), saistītu ar miesas bojājumu nodarīšanu cietušajam.

Minētais noziegums ticis izdarīts šādos apstākļos.

2005.gada 14.februārī aptuveni pulksten 20.00 Ludzas pilsētā pie Tautas nama ēkas ieejas durvīm Vjačeslavs N., būdams alkohola ietekmē, huligānisku motīvu vadīts, citu personu klātbūtnē uzbrucis Raivim K. un izdarījis viņam 2 sitienus ar dūri pa seju un vienu spērienu ar kāju.

Pielietotās vardarbības rezultātā Raivim K. tikuši nodarīti viegli miesas bojājumi, kas izraisījuši īslaicīgu veselības traucējumu.

Šādu apsūdzētā Vjačeslava N. nodarījumu pirmās instances tiesa kvalificējusi pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas.

Par pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas sūdzību un tās papildinājumus bija iesniedzis apsūdzētais Vjačeslavs N., lūdzot to atcelt daļā par viņam piespriesto sodu.

Ar Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 17.janvāra lēmumu Ludzas rajona tiesas 2006.gada 16.oktobra spriedums atstāts negrozīts.

Par apelācijas instances tiesas lēmumu Vjačeslavs N. iesniedzis kasācijas sūdzību.

Kasācijas sūdzībā apsūdzētais Vjačeslavs N. lūdzis mīkstināt viņam noteikto sodu. Apsūdzētais norādījis, ka apelācijas instances tiesa neesot ņēmusi vērā atbildību mīkstinošu apstākli – to, ka pēc viņa iniciatīvas un no viņa naudas māte segusi cietušajam nodarītos materiālos zaudējumus.

Abu instanču tiesas pie soda noteikšanas pietiekošā mērā neņēmušas vērā arī to, ka viņš savu vainu atzinis un nožēlojis izdarīto.

Apsūdzētais lūdzis atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu un lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai.

Ģenerālprokuratūras Kriminmāltiesiskā departamenta Tiesās izskatāmo lietu nodaļas prokurore I.Zemīte rakstveida viedoklī norādījusi, ka Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 17.janvāra lēmums grozāms daļā par kompensācijas piedziņu Ls 160 apmērā, bet kasācijas sūdzība noraidāma.

Prokurore rakstveida viedoklī uzsvērusi, ka Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 17.janvāra lēmums atbilstot Kriminālprocesa likuma 564.panta nosacījumiem. Tiesu praksē pastāvot viedoklis (judikatūras lieta SKK-01-35/07), ka Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 1.punktā paredzēto atbildību mīkstinošo apstākli, veidojot visu triju likumā norādīto darbību kopums: noziedzīgā nodarījuma izdarītāja pieteikšanās par vainīgu, vaļsirdīga atzīšanās un izdarītā nožēlošana.

Savukārt abu instanču tiesas, nosakot Vjačeslavam N. sodu, konstatējušas, ka Vjačeslavs N. tikai vaļsirdīgi atzinies un nožēlojis izdarīto. Tā kā šajā daļā neesot iesniegts prokurora protests vai cietušā kasācijas sūdzība, šī apsūdzētā Vjačeslava N. atbildību mīkstinošā apstākļa izslēgšana no tiesu nolēmumiem neesot iespējama.

Prokurore norādījusi, ka apelācijas instances tiesas secinājums par zaudējumu atlīdzināšanu cietušajam Raivim K. neesot atzīstams par Vjačeslava N. atbildību mīkstinošu apstākli, jo kompensācija par cietušajam radīto kaitējumu tikusi atlīdzināta pēc pirmās instances tiesas sprieduma taisīšanas, kurā jau ticis izlemts jautājums par kaitējuma

kompensāciju. Līdz ar to minēto faktu nevarot uzskatīt par labprātīgu zaudējumu atlīdzināšanu Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 4.punkta izpratnē, t.i., tādu, ko apsūdzētais samaksājis brīvprātīgi.

Izskatījis krimināllietas materiālus, apsvēris apsūdzētā Vjačeslava N. kasācijas sūdzības motīvus, ievērojot prokurora rakstveida viedoklī norādīto, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums ir grozāms daļā par kompensācijas piedziņu Ls 160 apmērā un apsūdzētajam Vjačeslavam N. noteikto sodu par Krimināllikuma 231.panta otrajā daļā paredzētā nozieguma izdarīšanu un galīgā soda noteikšanu, to mīkstinot.

Apelācijas instances tiesas lēmums ir grozāms šādu apsvērumu dēļ.

Saskaņā ar Krimināllikuma 46.panta otro daļu tiesa, nosakot sodu, ņem vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, vainīgā personību, atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus.

Senāta Krimināllietu departaments atrod, ka konkrētajā lietā abu instanču tiesas pareizi konstatējušas Vjačeslava N. atbildību pastiprinošus apstākļus.

Pamatoti arī pirmās instances tiesa par Vjačeslava N. atbildību mīkstinošu apstākli Krimināllikuma 47.panta otrās daļas izpratnē atzinusi apsūdzētā vaļsirdīgo atzīšanos un izdarītā nožēlošanu. Šādu pirmās instances tiesas secinājumu akceptējusi arī apelācijas instances tiesa.

Taču apelācijas instances tiesa bez pietiekama pamata nav atzinusi par Vjačeslava N. atbildību mīkstinošu apstākli cietušajam Raivim K. nodarīto materiālo zaudējumu segšanu.

Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 4.punkts nosaka, ka par atbildību mīkstinošu apstākli atzīstams, kad vainīgais labprātīgi atlīdzinājis nodarīto zaudējumu vai novērsis radīto kaitējumu.

Tulkojot minēto likuma normu, kasācijas instances tiesa uzskata, ka par vainīgā atbildību mīkstinošu apstākli – labprātīgu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanu – atzīstams ne tikai fakts, kad viņš pats personīgi labprātīgi sedzis nodarītos zaudējumus, bet to pēc vainīgā pilnvarojuma (arī mutvārdu pilnvarojuma) izdarījusi cita persona. Šāds interpretējums atbilst Civillikuma 2290.pantam. Ikvienā gadījumā zaudējumu labprātīgas segšanas iniciatīvai jānāk no vainīgās personas. Pie tam nav svarīgi, kurā kriminālprocesa stadijā zaudējumi labprātīgi segti.

Konkrētajā lietā zaudējumus pats Vjačeslavs N. nav varējis segt, jo atradies apcietinājumā, bet tos segusi viņa māte pēc Vjačeslava N. lūguma un viņa iniciatīvas.

Ievērojot iepriekšminēto, atzīstams, ka Vjačeslava N. atbildību mīkstina vainīgā izdarīta labprātīgā zaudējumu segšana cietušajam, kas ņemams vērā pie soda noteikšanas.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka ir likumīgs pamats mīkstināt Vjačeslavam N. piespriesto sodu.

Tā kā līdz apelācijas instances tiesai Vjačeslavs N. bija sedzis zaudējumus Ls 160 apmērā, apelācijas instances tiesa nebija tiesīga pirmās instances tiesas spriedumu šajā daļā atstāt negrozītu.

Pamatojoties uz teikto, vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585.,587. panta, Augstākās tiesas Senāta krimināllietu departaments

n o l ē m a

Apelācijas instances tiesas lēmumu grozīt.

Pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas Vjačeslavam N. noteikt sodu 1 gadu 6 mēnešus brīvības atņemšanas un policijas kontroli uz 1 gadu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta pirmo daļu daļēji pievienot neizciesto sodu pēc Ludzas rajona tiesas 2004.gada 16.jūlija sprieduma un galīgo sodu Vjačeslavam N. pēc spriedumu kopības noteikt 2 gadus 6 mēnešus brīvības atņemšanas un policijas kontroli uz 1 gadu.

Izslēgt no tiesu nolēmumiem norādi, ka no Vjačeslava N. par labu Raivim K. piedzenami 160 lati.

Lēmums nav pārsūdzams.

Soda noteikšana, ja jauns noziedzīgs nodarījums izdarīts nosacītas notiesāšanas pārbaudes laikā

Krimināllikuma 55.panta desmitajā daļā ir noteikts, ka gadījumos, kad nosacīti notiesātais pārbaudes laikā izdara jaunu noziedzīgu nodarījumu, viņam piespriestais sods ir izpildāms, un tiesa nosaka sodu saskaņā ar šī likuma 51. un 52. pantā paredzētajiem noteikumiem, tāpēc izlīgums starp apsūdzēto un cietušo nebūtu pieņemams (Krimināllikuma 51. un 52.pants, Krimināllikuma 55.panta desmitā daļa).

Rīgā, 2007.gada 13.aprīlī Lieta Nr. SKK-222/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senatore referente V.Eilande,
senatori A.Freibergs,
V.Vietnieks,

izskatot rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar Liepājas pilsētas prokurora A.Šķēles kasācijas protestu par Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 6.februāra lēmumu,

k o n s t a t ē j a

Ar Liepājas tiesas 2006.gada 7.novembra lēmumu Konstantīns P., (..), sakarā ar noslēgto izlīgumu atbrīvots no krimināltiesiskās piespiedu rakstura ietekmēšanas līdzekļa apsūdzībā pēc Krimināllikuma 260.panta trešās daļas un kriminālprocess izbeigts;

Igors K., (..), sakarā ar noslēgto izlīgumu atbrīvots no krimināltiesiskās piespiedu rakstura ietekmēšanas līdzekļa apsūdzībā pēc Krimināllikuma 263.panta, 264.panta un kriminālprocess izbeigts.

Pirmstiesas izmeklēšanā Konstantīns P. apsūdzēts par to, ka viņš, vadot transportlīdzekli alkoholisko dzērienu iespaidā, pārkāpa ceļu satiksmes noteikumus (redakcijā līdz 01.07.2004.), kā rezultātā cietušajam tika nodarīti smagi miesas bojājumi.

Igors K. apsūdzēts par to, ka viņš, būdams persona, kas atbildīga par transportlīdzekļa ekspluatāciju, pārkāpa kustības drošību garantējošos transportlīdzekļu ekspluatācijas noteikumus, kā arī pieļāva vadīt transportlīdzekli personai, kura bija alkoholisko dzērienu iespaidā, kas izraisīja Krimināllikuma 260.pantā norādītās sekas, tas ir, cietušajam tika nodarīti smagi miesas bojājumi.

2004.gada 18.maijā ap plkst. 19.30 pēc kopīgas alkoholisko dzērienu lietošanas Konstantīns P. palūdza Igoram K. atļauju vadīt

Igoram K. piederošo automašīnu *Opel Omega* ar valsts nr. DS 7691. Igors K., būdams alkohola ietekmē, zinot, ka Konstantīns P. ir alkoholisko dzērienu iespaidā, atļāva Konstantīnam P. vadīt minēto automašīnu. Tā Igors K. kā transportlīdzekļa īpašnieks, tas ir, persona, kas ir atbildīga par transportlīdzekļa ekspluatāciju, pārkāpa Ceļu satiksmes likuma 20.panta otrās un trešās daļas prasības, kas nosaka, ka transportlīdzekļa īpašnieks nedrīkst dot atļauju vadīt transportlīdzekli personai, kura ir alkoholisko dzērienu iespaidā, kā arī personai, kurai nav atbilstošas kategorijas transportlīdzekļa vadītāja apliecības.

2004.gada 18.maijā ap plkst. 19.30 Konstantīns P. bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām, atrodoties alkoholisko dzērienu iespaidā – alkohola koncentrācija asinīs 2,39 promiles, vadīja automašīnu *Opel Omega* ar valsts nr. DS 7691 pa Peldu ielu Liepājā virzienā no Liepu ielas uz Kūrmājas prospektu, tā pārkāpjot Ceļu satiksmes noteikumu 4., 25.1. un 27.1.punkta prasības. Automašīnā Konstantīns P. veda pasažierus Aleksandru A. un Igoru K., kuri nebija piesprādzējušies ar drošības jostām, tā pārkāpjot Ceļu satiksmes noteikumu 4. un 26.4.punkta prasības. Braucot apdzīvotā vietā, Konstantīns P. vadīja automašīnu ar ātrumu ap 80–90 km/h, kā arī, tuvojoties brauktuves labajai malai pie Peldu ielas 66.nama stāvošajiem transportlīdzekļiem, kurus viņam bija nepieciešams apbraukt, nesamazināja braukšanas ātrumu, tā izraisot ceļu satiksmei bīstamu situāciju un pārkāpjot Ceļu satiksmes noteikumu 4., 8., 71. un 72.punkta prasības. Norādīto pārkāpumu rezultātā Konstantīns P., apbraucot stāvošos transportlīdzekļus, zaudēja kontroli par automašīnas vadību, nobrauca no brauktuves ceļa kreisajā pusē un uz nomales uzbrauca šķērslim – kokam. Negadījuma rezultātā automašīnas pasažierim Aleksandram A. tika nodarīti smagi, dzīvībai bīstami, miesas bojājumi sistu brūču veidā, pieres kaula lūzuma veidā, kas sarežģījās ar gaisa un asiņu ieplūšanu pieres kaula dobumā un gaisa ieplūšanu zem cietā smadzeņu apvalka.

Par šādām savām darbībām Konstantīns P. saukts pie kriminālatbildības pēc Krimināllikuma 260.panta trešās daļas (abu instanču tiesu lēmumos šajā vietā kļūdaini norādīta pirmā daļa), bet Igors K. – pēc Krimināllikuma 263.panta un 264.panta.

Ar Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 6.februāra lēmumu šis lēmums atstāts negrozīts.

Liepājas pilsētas prokurors kasācijas protestā lūdz atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu un lietu nodot jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai.

Protestā norādīts, ka netiek apstrīdētas apsūdzēto un cietušā tiesības slēgt izlīgumu, taču tiesa neesot devusi skaidru vērtējumu izlīguma noslēgšanas procesuālajām sekām. Lēmumā vispār neesot apspriesta sprieduma taisīšanas iespēja, kaut prokurors lūdzis taisīt

notiesājošu spriedumu. Konstantīns P. noziegumu izdarījis pārbaudes laikā, tāpēc viņa atbrīvošana no kriminālatbildības, pamatojoties uz Krimināllikuma 58.panta otro daļu, neesot bijusi pieļaujama. Tiesai bijis jāievēro Krimināllikuma 55.panta desmitās daļas nosacījums. Krimināllikuma 55.panta devītās daļas norma šajā gadījumā neesot piemērojama. Personas atbrīvošana no kriminālatbildības konkrētajā gadījumā esot pretrunā ar Krimināllikuma 35.panta otrajā daļā noteikto soda mērķi, radot personai nesodāmības apziņu. Arī Igora K. atbrīvošana no kriminālatbildības neesot pamatota, jo tiesa neesot izvērtējusi viņa attieksmi pret izdarīto, kā arī noziegumu raksturu un sabiedrisko bīstamību. Konkrētie noziegumi radījuši ievērojamu apdraudējumu arī daudzu citu personu veselībai, dzīvībai un mantai, ne tikai konkrētai personai, kuras veselībai radīts kaitējums.

Paužot savu viedokli par iesniegto kasācijas protestu un tiesu lēmumiem, Ģenerālprokuratūras Kriminmāltiesiskā departamenta tiesās izskatāmo krimināllietu nodaļas prokurore norāda, ka kasācijas protests būtu apmierināms.

Krimināllikums esot precīzi noregulējis soda noteikšanas principus situācijā, kad jauns noziedzīgs nodarījums tiek izdarīts nosacīta soda laikā, jo Krimināllikuma 55.panta desmitajā daļā esot nepārprotami teikts, ka gadījumos, kad nosacīti notiesātais pārbaudes laikā izdara jaunu noziedzīgu nodarījumu, viņam piespriestais sods ir izpildāms, un tiesa nosaka sodu saskaņā ar šā likuma 51. un 52.pantā paredzētajiem noteikumiem.

Apelācijas instances tiesa, nenovēršot pirmās instances tiesas pieļauto likuma pārkāpumu, neesot ievērojusi arī izveidojušos tiesu praksi, ka jauna noziedzīga nodarījuma izdarīšana nosacītas notiesāšanas pārbaudes laikā ir pamats piespriestā soda reālai izpildei. Šādi secinājumi esot izteikti arī divos tiesu prakses apkopojumos: sodu noteikšana par vairākiem noziedzīgiem nodarījumiem un pēc vairākiem spriedumiem (2005.g.) un atsevišķu rajonu tiesu prakse sodu politikas veidošanā saistībā ar likuma piemērošanu un interpretāciju pēc Krimināllikuma 175.panta trešās un ceturtās daļas (2006.g.).

Apsvēris kasācijas protesta motīvus un prokurores viedokli, iepazinies ar lietas materiāliem, Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka kasācijas protests ir pamatots, apelācijas instances tiesas lēmums atceļams.

Nav šaubu par to, ka apsūdzētie un cietušais bija tiesīgi slēgt izlīgumu, taču gan Krimināllikums, gan Kriminālprocesa likums nenosaka, ka tiesai šāds izlīgums obligāti jāpieņem. Tiesa to var pieņemt un var arī nepieņemt.

Prokurors protestā pareizi norādījis, ka, lemjot par to, vai izlīgums ir vai nav jāpieņem, tiesai bija jāievēro Krimināllikuma 35.panta otrajā daļā

noteiktais, jāvērtē apsūdzēto personības, Igora K. attieksme pret izdarīto.

Bez tam Senāta Krimināllietu departaments piekrīt protestā izteiktajam un Ģenerālprokuratūras viedoklim, ka gadījumos, kad jauns noziedzīgs nodarījums izdarīts nosacītas notiesāšanas pārbaudes laikā, jāievēro Krimināllikuma 55.panta desmitajā daļā noteiktais, ka iepriekš piespriestais sods ir izpildāms. Krimināllikuma 55.panta devītās daļas nosacījumi šādos gadījumos nevar tikt piemēroti, jo tie attiecināmi uz gadījumiem, kad nosacīti notiesātais pārbaudes laikā nepilda uzliktos pienākumus vai atkārtoti izdara administratīvos pārkāpumus, nevis jaunu noziedzīgu nodarījumu. Līdz ar to Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka attiecībā uz apsūdzēto Konstantīnu P. tiesai bija jāievēro Krimināllikuma 55.panta desmitās daļas prasības.

Ņemot vērā iepriekšminēto, vadoties no Kriminālprocesa likuma 585., 587. panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 6.februāra lēmumu atcelt pilnībā un lietu nodot jaunai iztiesāšanai.

Lēmums nav pārsūdzams.

Nosacītas notiesāšanas piemērošana

Apelācijas instances tiesas spriedumu nevar atzīt par tiesisku un pamatotu, ja tiesa spriedumā nav motivējusi, kāpēc piemēroti Krimināllikuma 55.panta nosacījumi un nolemts apsūdzētajam piespriesto sodu neizpildīt, kaut gan norādījusi tos pašus pirmās instances tiesas konstatētos apstākļus, kuri bijuši par pamatu reāla brīvības atņemšanas soda piespriešanai pirmās instances tiesā (Krimināllikuma 55.pants).

Rīgā, 2007.gada 17.aprīlī Lieta Nr.SKK-225/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Čiževskis,
senatori V.Eilande,
A.Freibergs

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar prokurora R.Rinča kasācijas protestu un cietušā Valērija Ļ. kasācijas sūdzību par Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 22.februāra spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Vjačeslavs T., (..), ar Jelgavas tiesas 2007.gada 9.janvāra spriedumu atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 125. panta pirmās daļas ar brīvības atņemšanu uz 2 gadiem un ar policijas kontroli uz 1 gadu.

Izskatījusi lietu apelācijas kārtībā sakarā ar apsūdzētā Vjačeslava T. apelācijas sūdzību, Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija ar 2007.gada 22.februāra spriedumu atcēlusi pirmās instances tiesas spriedumu daļā par Vjačeslavam T. noteikto sodu. Pēc Krimināllikuma 125.panta pirmās daļas Vjačeslavs T. sodīts ar brīvības atņemšanu uz 2 gadiem. Saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu sods Vjačeslavam T. noteikts nosacīti, ar pārbaudes laiku uz 2 gadiem, un uzlikts pienākums vienu reizi mēnesī reģistrēties Valsts probācijas dienestā un piedalīties probācijas programmās.

Par apelācijas instances tiesas spriedumu Zemgales tiesas apgabala prokuratūras prokurors R.Rinčs iesniedzis kasācijas protestu. Protestā norādīts, ka apelācijas instances tiesa, nosakot sodu Vjačeslavam T., neesot ievērojusi Krimināllikuma 46.pantā noteiktos soda noteikšanas principus, nepietiekami izvērtējusi apsūdzētā personību, noziedzīgā nodarījuma raksturu, atbildību pastiprinošo

apstākli un bez pietiekama likumīga pamata piemērojusi Krimināllikuma 55.panta nosacījumus. Spriedumā neesot norādīti apstākļi, kas tiesai rada pārliecību, ka apsūdzētais turpmāk neizdarīs likumpārkāpumus. Tāpēc spriedumu nevarot vērtēt kā atbilstošu Kriminālprocesa likuma 511.panta prasībām. Tiesa, neuzaicinot cietušo uz apelācijas instances tiesas sēdi, liegusi cietušajam apelācijas instances tiesas sēdē izteikt savu viedokli jautājumā par apsūdzētajam piespriežamo sodu, tādējādi esot pārkāptas cietušā tiesības, kas paredzētas Krimināllikuma 97., 99. un 100.pantā. Uzskata, ka Vjačeslavam T. noteiktais sods ir nesamērīgi mīksts un neatbilst Krimināllikuma 35.panta prasībām. Lūdz pilnībā atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu un lietu nosūtīt jaunai iztiesāšanai.

Cietušais Valērijs Ļ. savā kasācijas sūdzībā norādījis, ka sakarā slimību nav piedalījies apelācijas instances tiesas sēdē un nav varējis izteikt savu viedokli par apsūdzētajam piespriežamo sodu. Apsūdzētajam piespriesto sodu uzskata par neadekvātu cietušā veselībai nodarītajam zaudējumam. Sods esot pārāk mīksts, un bez pietiekoša pamata esot piemēroti Krimināllikuma 55.panta nosacījumi, neņemot vērā, ka Vjačeslavs T. jau iepriekš 7 reizes sodīts. Lūdz atcelt tiesas spriedumu un lietu nosūtīt jaunai iztiesāšanai.

Apsūdzētais Vjačeslavs T. iesniedzis iebildumus pret kasācijas protestu un cietušā kasācijas sūdzību. Iebildumos norāda, ka Zemgales apgabaltiesas spriedumu uzskata par pamatotu un lūdz to atstāt spēkā.

Izskatījis rakstveida procesā lietas materiālus, izvērtējis kasācijas protesta un kasācijas sūdzības motīvus, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas spriedums atceļams daļā par Vjačeslavam T. noteikto sodu. Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesa ir pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 511.panta otrās daļas un 527.panta otrās daļas 6.punkta pārkāpumu, kā arī Krimināllikuma 55.panta ceturtās daļas pārkāpumu. Kriminālprocesa likuma 511.panta otrajā daļā noteikts, ka spriedumam jābūt tiesiskam un pamatotam. Kriminālprocesa likuma 527.panta otrās daļas 6.punktā noteikts, ka notiesājoša sprieduma motīvu daļā jānorāda motīvi par konkrēta soda piemērošanu. Krimināllikuma 55.panta ceturtajā daļā noteikts, ka, nosacīti notiesājot, spriedumā norādāmi apstākļi, kuru dēļ tiesa atzinusi par lietderīgu sodu neizpildīt.

Konkrētajā lietā apelācijas instances tiesas spriedumu nevar atzīt par tiesisku un pamatotu, jo tiesa spriedumā nav motivējusi, kāpēc piemēroti Krimināllikuma 55.panta nosacījumi un nolemts apsūdzētajam piespriesto sodu neizpildīt. Apelācijas instances tiesa spriedumā norādījusi visus tos pašus apstākļus, kurus, nosakot sodu, ņēmusi vērā pirmās instances tiesa. Nekādi jauni apstākļi – gan attiecībā uz noziedzīgā nodarījuma raksturu, gan arī uz apsūdzētā personību – apelācijas instances tiesā netika konstatēti. Tiesa savā spriedumā

norādījusi tos pašus pirmās instances tiesas konstatētos apstākļus, kuri bijuši par pamatu reāla brīvības atņemšanas soda piespriešanai pirmās instances tiesā, taču nospriedusi, ka apsūdzētajam nav jāizcieš piespriestais brīvības atņemšanas sods. Tiesas spriedumā nav motivēts, kāpēc tiesa nonākusi pie pārliecības, ka apsūdzētais, sodu neizciešot, turpmāk neizdarīs likumpārkāpumus. Krimināllietu departaments atzīmē, ka konkrētajā gadījumā Krimināllikuma 55.panta nosacījumu piemērošana neatbilst soda noteikšanas vispārīgajiem principiem, kas paredzēti Krimināllikuma 46.panta otrajā daļā. Nepamatota spriedumā ir atsauce uz cietušā viedokli jautājumā par sodu. Apelācijas instances tiesā cietušais nav piedalījies, un tiesa nav viņa viedokli šajā jautājumā noskaidrojusi. Kā redzams no kasācijas sūdzības, tad cietušais nav apmierināts, ka, nosakot sodu Vjačeslavam T., tiesa piemērojusi Krimināllikuma 55.panta nosacījumus. Minēto iemeslu dēļ apelācijas instances tiesas spriedums daļā par Vjačeslavam T. noteikto sodu atceļams.

Pamatojoties uz minēto, ievērojot Kriminālprocesa likuma 585., 587.pantu, Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 22.februāra spriedumu atcelt daļā par Vjačeslavam T. noteikto sodu un šajā daļā lietu nosūtīt jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai. Pārējā daļā apelācijas instances tiesas spriedumu atstāt negrozītu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Papildsoda – tiesību ierobežošana – izciešanas laiks

Par izciestā papildsoda – tiesību ierobežošana – laiku ir atzīstams laiks no šī papildsoda izciešanas uzsākšanas līdz personas apcietināšanas dienai, bet, ja šis drošības līdzeklis netiek izraudzīts – laiks līdz jauna sprieduma taisīšanai (Krimināllikuma 44.pants).

Rīgā, 2007.gada 19.aprīlī Lieta Nr.SKK J-248 /07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Gruziņš,
senatori V.Eilande,
A.Freibergs

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar Ģenerālprokuratūras Kriminmāltiesiskā departamenta virsprokurora iesniegto protestu Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā par Rīgas rajona tiesas 2006.gada 14.augusta lēmumu par galīgā soda noteikšanu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas rajona tiesas 2006.gada 14.augusta lēmumu Oļegam B., (..), saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piektās daļas nosacījumiem noteikts galīgais sods – brīvības atņemšana uz 1 gadu, daļēji saskaitot sodus pēc Rīgas rajona tiesas 2006.gada 13.aprīļa sprieduma un Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2004.gada 27.janvāra sprieduma.

Ar Rīgas rajona tiesas 2006.gada 13.aprīļa spriedumu Oļegs B. atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 175.panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz 1 gadu. Saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu sods noteikts nosacīti, ar pārbaudes laiku uz 1 gadu.

Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2004.gada 27.janvāra spriedumu Oļegs B. atzīts par vainīgu pēc Krimināllikuma 262.panta un sodīts ar piespiedu darbu uz 80 stundām, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 2 gadiem.

Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā iesniegtajā protestā prokurors ir norādījis, ka Rīgas rajona tiesas 2006.gada 14.augusta lēmums ir nelikumīgs. Tiesai nav bijis likumīga pamata galīgo sodu noteikt pēc Rīgas rajona tiesas 2006.gada 13.aprīļa un Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2004.gada 27.janvāra spriedumos konstatēto noziedzīgo nodarījumu kopības, jo galīgais sods pēc kopības ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2004.gada 27.janvāra spriedumu jau ir bijis noteikts Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas

tiesas 2004.gada 29.decembra spriedumā – piespiedu darba 80 stundas aizstājot ar 10 brīvības atņemšanas dienām. Bez tam prokurors protestā ir arī norādījis, ka uz Rīgas rajona tiesas 2006.gada 14. augusta lēmuma taisīšanas brīdi Oļegs B. ir bijis izcietis ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2004.gada 29.decembra spriedumu piespriesto sodu, līdz ar to lūdz procesu par galīgā soda noteikšanu pēc spriedumu kopības izbeigt.

Izskatījis lietas materiālus, apsvēris iesniegtā protesta motīvus, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka protests apmierināms daļēji.

No lietas materiāliem redzams, ka ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2004.gada 29.decembra spriedumu Oļegs B. atzīts par vainīgu pēc Krimināllikuma 312.panta un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 6 mēnešiem. Saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta un 52.panta pirmās daļas 2. punkta noteikumiem pie noteiktā soda pievienots neizciestais sods pēc Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2004.gada 27.janvāra sprieduma un galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz 6 mēnešiem un 10 dienām, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 1 gadu 5 mēnešiem un 5 dienām. Saskaņā ar Krimināllikuma 55.panta nosacījumiem brīvības atņemšanas sods noteikts nosacīti, ar pārbaudes laiku uz 1 gadu.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka Rīgas rajona tiesa ar 2006.gada 14.augusta lēmumu, atkārtoti nosakot galīgo sodu pēc spriedumu kopības ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2004.gada 27.janvāra spriedumu, ir pasliktinājusi notiesātā stāvokli. Šajā spriedumā Oļegam B. noteiktās 80 piespiedu darba stundas, piemērojot Krimināllikuma 52.panta nosacījumus, ir jau aizstātas ar 10 brīvības atņemšanas dienām un atbilstoši Krimināllikuma 51.panta nosacījumiem pieskaitītas, nosakot galīgo sodu Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2004.gada 29.decembra spriedumā.

Vienlaikus Senāts konstatē, ka protestā nepareizi norādīts, ka Oļegs B. uz Rīgas rajona tiesas 2006.gada 14.augusta lēmuma taisīšanas brīdi ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2004.gada 29.decembra spriedumu piespriesto sodu ir bijis izcietis.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments jau iepriekš ir izteicis viedokli (Lieta Nr. SKK-379/04), ka par izciesto papildsoda – tiesību ierobežošanas – laiku ir atzīstams laiks no šī papildsoda izciešanas uzsākšanas līdz personas apcietināšanas dienai, bet, ja šis drošības līdzeklis netiek izraudzīts – laiks līdz jauna sprieduma taisīšanai. Šāds viedoklis ir pausts arī Augstākās tiesas 2005.gada tiesu prakses apkopojumā "Tiesu prakse soda noteikšanā par vairākiem noziedzīgiem nodarījumiem un pēc vairākiem spriedumiem."

Kā redzams no lietas materiāliem, 2007.gada 30.maijā Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā ir nozīmēta izskatīšanai

krimināllieta Oļega B. apsūdzībā pēc Krimināllikuma 175.panta otrās daļas. Šajā kriminālprocesā Oļegam B. ir bijis noteikts drošības līdzeklis – apcietinājums, kurš 2006.gada 29.martā ir grozīts uz citu drošības līdzekli – sūtījumu adreses saņemšanas paziņošanu. Tā kā Oļegs B. ir atradies apcietinājumā, ar viņa apcietināšanu ir pārtraukta Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2004.gada 29.decembra spriedumā noteiktā papildsoda – tiesību ierobežošanas izciešana. Laikā, kad Oļegs B. atradās apcietinājumā (kaut citā krimināllietā), viņš nevarēja izciest tiesību ierobežošanas sodu.

Ievērojot minēto un ņemot vērā, ka Oļegs B. nav izcietis visu ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2004.gada 29.decembra spriedumu noteikto sodu, Senāts uzskata, ka prokurora protests daļā par procesa izbeigšanu ir noraidāms, Rīgas rajona tiesas 2006.gada 14.augusta lēmums ir atceļams un lietas materiāli nododami jaunai izskatīšanai.

Pamatojoties uz iepriekšminēto un vadoties no Kriminālprocesa likuma 587., 672.panta, Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Protestu apmierināt daļēji. Atcelt Rīgas rajona tiesas 2006.gada 14.augusta lēmumu par galīgā soda noteikšanu Oļegam B. un lietas materiālus nodot jaunai izskatīšanai.

Galīgā soda noteikšana saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu

Tas, ka apelācijas instances tiesa pie noteiktā soda par jaunu noziedzīgu nodarījumu saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta prasībām pievieno lielāku neizciestā brīvības atņemšanas soda daļu nekā pirmās instances tiesa, nav atzīstams par smagāka soda noteikšanu Kriminālprocesa likuma 562.panta trešās daļas izpratnē, ja vien galīgais sods netiek palielināts (Krimināllikuma 51.pants, Kriminālprocesa likuma 562.panta trešā daļa).

Rīgā, 2007.gada 2.maijā Lieta Nr.SKK-255/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Čiževskis,
senatori A.Freibergs,
V.Vietnieks

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētā Valerija Z. kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 17.janvāra spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas Latgales priekšpilsētas tiesas 2006.gada 10.janvāra spriedumu Valerijs Z., (..), atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz 2 gadiem, ar policijas kontroli uz 1 gadu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu daļēji pieskaitīts neizciestais sods pēc Tukuma rajona tiesas 2002.gada 22.novembra sprieduma, un galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz 2 gadiem un 6 mēnešiem, ar policijas kontroli uz 1 gadu. No Valerija Z. par labu Olgai O. piedzīta kaitējuma kompensācija Ls 20.

No Valerija Z. un Aleksandra S. solidāri par labu Vjačeslavam G. piedzīta kaitējuma kompensācija Ls 4646,00.

Lietā vēl pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas un 125.panta pirmās daļas notiesāts Aleksandrs S., par kuru apelācijas instances tiesas spriedums nav pārsūdzēts un nav protestēts.

Izskatījusi lietu apelācijas kārtībā sakarā ar apsūdzēto Valerija Z. un Aleksandra S. apelācijas sūdzībām, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija ar 2007.gada 17.janvāra spriedumu samazinājusi Valerijam Z. apsūdzības apjomu pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas, izslēdzot no apsūdzības atsevišķu vardarbīgu darbību izdarīšanu attiecībā pret cietušo Vjačeslavu G.. Apelācijas instances tiesa atcēlusi

pirmās instances tiesas spriedumu daļā par kaitējuma kompensācijas piedziņu summā Ls 4646 solidāri no Valerija Z. un Aleksandra S. par labu Vjačeslavam G. un nospriedusi piedzīt solidāri no apsūdzētajiem par labu Vjačeslavam G. tikai Ls 346. Apelācijas instances tiesa atcēlusi pirmās instances tiesas spriedumu daļā par Valerijam Z. un Aleksandram S. piespriesto sodu pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas un galīgo sodu.

Valerijs Z. pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas sodīts ar brīvības atņemšanu uz 1 gadu, ar policijas kontroli uz 1 gadu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu daļēji pievienots neizciestais sods pēc Tukuma rajona tiesas 2002.gada 22.novembra sprieduma, un galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz 2 gadiem un 1 mēnesi ar policijas kontroli uz 1 gadu.

Aleksandrs S. pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas sodīts ar brīvības atņemšanu uz 2 gadiem, ar policijas kontroli uz 1 gadu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu, ietverot vieglāko sodu smagākajā, galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz 4 gadiem, ar policijas kontroli uz 1 gadu.

Pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedums atstāts negrozīts.

Par apelācijas instances tiesas spriedumu apsūdzētais Valerijs Z. iesniedzis kasācijas sūdzību. Kasācijas sūdzībā norādīts, ka apelācijas instances tiesa neesot ievērojusi Kriminālprocesa likuma 562.panta trešās daļas un 565.panta pirmās daļas 4. punkta prasības, jo saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu noteiktajam sodam pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas pievienots daudz lielāks sods, nekā to bija izdarījusi pirmās instances tiesa. Ja pirmās instances tiesa pievienoja tikai 6 mēnešus brīvības atņemšanas soda, tad apelācijas instances tiesa noteiktajam sodam pievienojusi 1 gadu un 1 mēnesi brīvības atņemšanas soda. Neesot ievērots Kriminālprocesa likuma 528.panta pirmās daļas 2.punkts, jo sprieduma rezolutīvajā daļā neesot norādīts, kāda neizciestā soda daļa saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu pievienota. Minētie likuma pārkāpumi izraisījuši arī Kriminālprocesa likuma 15.panta, 512.panta otrās daļas, Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.panta pirmās daļas un Satversmes 92.panta pārkāpumu. Kasācijas sūdzības papildinājumos apsūdzētais norādījis, ka tiesa neesot ievērojusi Kriminālprocesa likuma 351.panta pirmo daļu, jo bez pietiekošiem pierādījumiem un pamatojuma apmierinājusi cietušā Vjačeslava G. pieteikto kaitējuma kompensācijas prasību summā Ls 346. Uzskata, ka šādai kompensācijas prasības apmierināšanai neesot bijis pamata, tāpat kā nebija pamata apmierināt kompensācijas prasību pārējā daļā par Ls 3500, ko tiesa arī atzinusi. Apelācijas instances tiesas tiesnese, pārkāpjot Kriminālprocesa likuma 451.panta prasības, nepamatoti atteikusi atkārtoti viņu iepazīstināt ar lietas materiāliem. Bez tam

kasācijas sūdzībā norādīts, ka neesot pierādīta arī viņa vaina noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un tāpēc pieļauts Kriminālprocesa likuma 19., 127., 130., 124.panta pārkāpums. Kasācijas sūdzībā tiek analizēti pierādījumi un lietas apstākļi. Lūdz lietu izskatīt mutvārdu procesā un atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu, un lietu nosūtīt atkārtotai izskatīšanai.

Senāta Krimināllietu departaments lietu izskata rakstveida procesā, jo atzīst, ka lēmumu iespējams pieņemt pēc lietā esošajiem materiāliem. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 572.pantu lūgums par lietas izskatīšanu kasācijas instances tiesā mutvārdu procesā jāmotivē. Apsūdzētais Valerijs Z. savu lūgumu nav motivējis.

Izskatījis lietas materiālus, izvērtējis kasācijas sūdzības motīvus, Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas spriedums atstājams negrozīts, bet Valerija Z. kasācijas sūdzība noraidāma. Apelācijas instances tiesa nav pieļāvusi kasācijas sūdzībā minētos Krimināllikuma un Kriminālprocesa likuma normu pārkāpumus. Sods Valerijam Z. noteikts, ievērojot Krimināllikuma 46.pantā paredzētos soda noteikšanas vispārīgos principus un atbilstoši Krimināllikuma 231.panta otrajā daļā paredzētajai soda sankcijai. Galīgais sods noteikts atbilstoši Krimināllikuma 51.panta prasībām. Apelācijas instances tiesa, nosakot Valerijam Z. galīgo sodu, nav pasliktinājusi viņa stāvokli, jo galīgais brīvības atņemšanas soda termiņš ir noteikts par 5 mēnešiem mazāks, nekā tas bija noteikts ar pirmās instances tiesas spriedumu. Apelācijas instances tiesa nav pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 562.panta trešās daļas prasības, jo nav noteikusi apsūdzētajam smagāku sodu. Tas, ka pie noteiktā soda pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta prasībām pievienota lielāka neizciestā brīvības atņemšanas soda daļa, nekā tas bija izdarīts ar pirmās instances tiesas spriedumu, nav atzīstams par smagāka soda noteikšanu Kriminālprocesa likuma 562.panta trešās daļas izpratnē. Pēc iepriekšējā sprieduma Valerijam Z. neizciestais sods ir brīvības atņemšana uz 2 gadiem. Saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta prasībām galīgajam sodam jābūt lielākam par neizciestā soda daļu pēc iepriekšējā sprieduma. Konkrētajā gadījumā Valerijam Z. galīgais sods noteikts visminimālākajā apmērā, kādu pieļauj Krimināllikuma 51.panta noteikumi. Kriminālprocesa likuma 528.pants neparedz, ka sprieduma rezolutīvajā daļā jānorāda neizciestā soda daļa pēc iepriekšējā sprieduma. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 451.pantu apsūdzētais, viņa aizstāvis, prokurors, cietušais un viņa pārstāvis drīkst iepazīties ar materiāliem, kas papildus pievienoti krimināllietai pēc tās saņemšanas tiesā, izdarīt no tiem izrakstus, norakstus un lūgt izgatavot nepieciešamo lietas materiālu kopijas, izņemot likumā paredzētos gadījumus, bet, pastāvot objektīvai nepieciešamībai, drīkst iepazīties ar visiem krimināllietas materiāliem un lūgt izgatavot nepieciešamo lietas materiālu

kopijas. Konkrētajā gadījumā, kā tas redzams no lietas materiāliem, tad papildu materiāli lietai nebija pievienoti un tiesnese nesaskatīja objektīvu nepieciešamību apsūdzēto iepazīstināt ar lietas materiāliem, ar kuriem viņš jau agrāk iepazīstināts. Esot šādiem apstākļiem, Krimināprocesa likuma 451.panta pārkāpums nav pieļauts.

Pārējā daļā apsūdzētā Valerija Z. kasācijas sūdzība satur prasības, kas attiecas uz pierādījumu pārvērtēšanu – gan par pieteiktās kaitējuma kompensācijas apmēra pierādīšanu, gan par apsūdzētā vainīguma pierādīšanu. Kasācijas instances tiesas kompetencē neietilpst pierādījumu pārvērtēšana un lietas faktisko apstākļu noskaidrošana. Apelācijas instances tiesa visus pierādījumus ir objektīvi pārbaudījusi un izvērtējusi, spriedums pamatots ar konkrētiem pierādījumiem, tas ir tiesisks un pamatots, atbilst Krimināprocesa likuma 511., 512.panta prasībām. Krimināllietu departaments apelācijas instances tiesas rīcībā nekonstatē cilvēktiesību pārkāpumu un Satversmes 92.panta pārkāpumu. Pamatojoties uz minēto, ievērojot Krimināprocesa likuma 585., 587.pantu, Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Apelācijas instances tiesas spriedumu atstāt negrozītu, bet apsūdzētā Valerija Z. kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Soda noteikšana par izdarīto noziedzīgo nodarījumu iepriekšējā sprieduma noteiktajā pārbaudes laikā

Ja jauns noziedzīgs nodarījums izdarīts nosacītas notiesāšanas pārbaudes laikā, jāievēro Krimināllikuma 55.panta desmitās daļas, 51. un 52.panta prasības. Iepriekš piespriestais sods ir izpildāms (Krimināllikuma 51. un 52.pants, Krimināllikuma 55.panta desmitā daļa).

Rīgā, 2007.gada 24.aprīlī Lieta Nr.SKK-263/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senatore referente V.Eilande,
senatori V.Vietnieks,
V.Čiževskis,

izskatot rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar apsūdzētā Dmitrija B. kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 5.marta spriedumu,

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2006.gada 7.jūnija spriedumu

Dmitrijs B., (..), atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā pēc Krimināllikuma 253.^{2}panta pirmās daļas un saskaņā ar Krimināllikuma 58.panta pirmo daļu un 59.panta trešo daļu atbrīvots no soda.

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 5.marta spriedumu šis spriedums atcelts daļā par Krimināllikuma 58.panta pirmās daļas un 59.panta trešās daļas piemērošanu.

Dmitrijs B. atzīts par vainīgu pēc Krimināllikuma 253.^{2}panta pirmās daļas un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 6 mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu galīgais sods pēc spriedumu kopības Dmitrijam B. noteikts, daļēji pievienojot neizciesto sodu pēc Rīgas rajona tiesas 2005.gada 26.maija sprieduma, brīvības atņemšana uz 1 gadu 1 mēnesi.

Dmitrijs B. atzīts par vainīgu pēc Krimināllikuma 253.^{2}panta pirmās daļas par narkotisko un psihotropo vielu lietošanu bez ārsta nozīmējuma atkārtoti gada laikā.

2004.gada novembra sākumā, precīzi nenoskaidrotā laikā un vietā, Dmitrijs B. bez ārsta nozīmējuma lietojis narkotisko vielu heroīnu un 2004.gada 9.novembrī aizturēts Rīgas rajona Baložos, būdams

narkotisko vielu ietekmē, par ko administratīvi sodīts ar naudas sodu Ls 5 apmērā.

2005.gada 18.oktobrī, precīzi nenoskaidrotā laikā un vietā, Dmitrijs B. atkārtoti gada laikā neatļauti bez ārsta nozīmējuma lietojis narkotiskās vielas – amfetamīnu un metamfetamīnu, kad aizturēts, būdams šo vielu ietekmē.

Apsūdzētais Dmitrijs B. iesniedzis kasācijas sūdzību, kurā lūdz atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu daļā par viņa sodīšanu un atbrīvot no soda, uzskatot, ka spriedums ir prettiesisks Kriminālprocesa likuma 574. un 575.pantā paredzēto iemeslu dēļ. Viņš esot izdarījis tikai kriminālpārkāpumu, ar ko vislielāko kaitējumu un ļaunumu radījis pats sev. Viņš esot uzsācis ārstēšanos no narkotisko vielu atkarības. No sprieduma neesot saprotams, vai tiesa ir vai nav atzinusi par atbildību mīkstinošu Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 1.punktā paredzēto – izdarītā nožēlošanu. Tiesa neesot izmantojusi Krimināllikuma 47.panta otrajā daļā paredzēto iespēju par atbildību mīkstinošu apstākli atzīt viņa smago veselības stāvokli, ko apliecinot lietā esošie dokumenti. Tiesa spriedumā neesot devusi vērtējumu viņa iesniegtajam dokumentam par slimības diagnozi, tādējādi pārkāpjot Kriminālprocesa likuma 512.panta otrās daļas nosacījumus. No sprieduma nevarot saprast arī to, vai iepriekšējā sodāmība atzīta par atbildību pastiprinošu apstākli vai nē. Viņš visus sodus likumā paredzētā kārtībā esot izcietis. Soda piemērošana viņam neatbilstot taisnīguma izpratnei kriminālprocesā, kā arī Krimināllikuma 35.pantā noteiktajam.

Dmitrijs B. sūdzību lūdz skatīt mutvārdu procesā, jo viņam tikai tiesai esot iespējams sniegt paskaidrojumu par sūdzībā minētajiem apstākļiem, kas attiecas uz viņa veselības stāvokli, ārstēšanās nepieciešamību.

Tā kā apsūdzētā Dmitrija B. kasācijas sūdzībā izteiktais lūgums tiek pietiekami motivēts ar norādi uz lietā esošajiem dokumentiem, bet pierādījumus kasācijas instances tiesa no jauna nevērtē, sūdzība tiek skatīta rakstveida procesā.

Apsveris kasācijas sūdzības motīvus un iepazinies ar lietas materiāliem, Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka sūdzības apmierināšanai nav pamata.

Norāde kasācijas sūdzībā, ka Dmitrijs B. visus iepriekšējos sodus izcietis, neatbilst lietā esošajiem pierādījumiem. Ar 2005.gada 26.maija spriedumu Dmitrijs B. tika sodīts par zādzības mēģinājumu ar 1 gadu brīvības atņemšanas nosacīti, ar pārbaudes laiku uz 1 gadu. Šis spriedums stājies spēkā 2005.gada 28.jūnijā. Šajā 1 gada pārbaudes laikā Dmitrijs B. izdarījis jaunu noziedzīgo nodarījumu (2005.gada 18.oktobrī), par kuru sodīts ar šo apelācijas instances tiesas spriedumu. Bez tam apelācijas instances tiesas spriedumā pamatoti norādīts, ka pēc 2005.gada 26.maija sprieduma un jau arī pēc 2006.gada 7.jūnija

sprieduma Dmitrijs B. vēl sodīts arī ar Bauskas rajona tiesas 2006.gada 14.septembra spriedumu par narkotisko vielu iegādi, izgatavošanu un glabāšanu lielos apmēros 2006.gada 30.–31.jūlijā.

Kā jau norādīts Senāta Krimināllietu departamenta 2007.gada 13.aprīļa lēmumā lietā SKK-222/07, gadījumos, kad jauns noziedzīgs nodarījums izdarīts nosacītas notiesāšanas pārbaudes laikā, jāievēro Krimināllikuma 55.panta desmitajā daļā noteiktais, ka iepriekš piespriestais sods ir izpildāms un sods nosakāms saskaņā ar Krimināllikuma 51. un 52. panta nosacījumiem. Šādos apstākļos nav likumīga pamata Dmitrija B. atbrīvošanai no soda. No tiesu nolēmumiem redzams, ka par atbildību pastiprinošu apstākli ir atzīts tas, ka izdarītais noziedzīgais nodarījums veido noziedzīgo nodarījumu recidīvu, bet vaļsirdīgā atzīšanās un izdarītā nožēlošana – par atbildību mīkstinošu apstākli.

Ņemot vērā iepriekšminēto, vadoties no Kriminālprocesa likuma 585., 587. panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Apelācijas instances tiesas spriedumu atstāt negrozītu, bet kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Piespiedu darba aizstāšana ar citu soda veidu

Tiesa, aizstājot piespiedu darbu ar naudas sodu, ir piemērojusi tādus sodu aizstāšanas noteikumus, kurus likumdevējs nav paredzējis, līdz ar to paplašināti tulkojusi Krimināllikuma 52.pantā ietvertos sodu aizstāšanas nosacījumus (Krimināllikuma 52.pants).

Rīgā, 2007.gada 10.maijā Lieta Nr.SKK J-285/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Gruziņš,
senatori P.Dzalbe,
V.Čiževskis

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta virsprokurora p.i. iesniegto protestu Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā par Kurzemes apgabaltiesas 2006.gada 14.jūnija lēmumu par soda aizstāšanu un

k o n s t a t ē j a

Ar Kuldīgas rajona tiesas 2006.gada 11.maija lēmumu spriedumu izpildes kārtībā Pjotram F., (..), neizciestais sods pēc Kuldīgas rajona tiesas 2005.gada 8.novembra sprieduma – 158 piespiedu darba stundas – ir aizstātas ar naudas sodu Ls 1580.

2006.gada 14.jūnijā Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija, izskatot Pjotra F. sūdzību par šo lēmumu, ir atcēlusi Kuldīgas rajona tiesas 2006.gada 11.maija lēmumu un taisījusi jaunu lēmumu, neizciestās 158 piespiedu darba stundas aizstājot ar naudas sodu divu minimālo mēnešalgu apmērā, t.i., Ls 180.

Kurzemes apgabaltiesa piespiedu darba aizstāšanu ar naudas sodu ir pamatojusi ar Krimināllikuma 52.panta pirmo daļu, ievērojot, ka brīvības atņemšanas viena diena atbilst 8 piespiedu darba stundām. Savukārt 10 aresta dienas saskaņā ar Krimināllikuma 41.panta ceturto daļu atbilst vienas minimālās mēnešalgas apmēram.

Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā iesniegtajā protestā prokurors lūdz atcelt Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2006.gada 14.jūnija lēmumu un nosūtīt lietu jaunai iztiesāšanai Kuldīgas rajona tiesai citā tiesas sastāvā. Prokurors norādījis, ka Kurzemes apgabaltiesa, pārkāpjot savu tiesību apjomu, paplašināti tulkojusi Krimināllikuma 52.panta nosacījumus un Pjotra F. neizciestās piespiedu darba stundas nepamatoti aizstājusi ar naudas sodu.

Izskatījis lietas materiālus, apsvēris iesniegtā protesta motīvus, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka protests ir apmierināms.

No lietas materiāliem redzams, ka 2006.gada 28.martā Valsts probācijas dienesta Ventspils teritoriālā struktūrvienība Kuldīgas rajona tiesā ir iesniegusi pieteikumu par nepieciešamību aizstāt piemēroto kriminālsodu Pjotram F. – piespiedu darbu ar cita veida sodu. Pieteikums pamatots ar Latvijas sodu izpildes kodeksa 134.panta otrās daļas 8.punktu, kurš nosaka, ja notiesātais izvairās no soda izciešanas vai objektīvu iemeslu dēļ nav spējīgs turpināt šī soda izciešanu, piespiedu darba izpildes institūcijai ir pienākums sagatavot un iesniegt rajona (pilsētas) tiesai pieteikumu par nepieciešamību aizstāt notiesātajam piemēroto sodu – piespiedu darbu – ar cita veida sodu.

Šai Latvijas sodu izpildes kodeksa normai likumdevējs nav paredzējis atbilstošu materiālo tiesību normu, kas paredzētu piespiedu darbu aizstāt ar naudas sodu.

Izskatot Valsts probācijas dienesta Ventspils teritoriālā struktūrvienības pieteikumu, Kurzemes apgabaltiesa nav apsvērusi Krimināllikuma 59.panta sestās daļas nosacījumu piemērošanu par to, ja persona, kas notiesāta par noziedzīgu nodarījumu, pēc sprieduma pasludināšanas saslimusi ar citu smagu, neārstējamu slimību, tiesa var atbrīvot šo personu no soda izciešanas, bet neizciesto piespiedu darbu aizstājusi ar naudas sodu.

LR Augstākās tiesas Senāts konstatē, ka Kurzemes apgabaltiesa, nepamatoti aizstājot piespiedu darbu ar naudas sodu, ir piemērojusi tādus sodu aizstāšanas noteikumus, kurus likumdevējs nav paredzējis, līdz ar to paplašināti tulkojusi Krimināllikuma 52.pantā ietvertos sodu aizstāšanas nosacījumus un ir pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 574.panta 1.punktā paredzēto pārkāpumu, kas ir par pamatu nolēmuma atcelšanai.

Vienlaikus Senāts uzskata, ka, atceļot Kurzemes apgabaltiesas 2006.gada 14.jūnija lēmumu par soda aizstāšanu Pjotram F., lieta nododama jaunai izskatīšanai Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijai citā tiesas sastāvā.

Pamatojoties uz iepriekšminēto un vadoties no Kriminālprocesa likuma 587., 672.panta, Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Protestu apmierināt. Atcelt Kurzemes apgabaltiesas 2006.gada 14.jūnija lēmumu par piespiedu darba aizstāšanu ar naudas sodu Pjotram F. un lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai tai pašai tiesai citā tiesas sastāvā.

Lēmums nav pārsūdzams.

Atbildību mīkstinoši apstākļi Krimināllikuma 47.panta otrās daļas izpratnē

Saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otro daļu tiesai ir tiesības atzīt kā atbildību mīkstinošu apstākli savas vainas atzīšanu un izdarītā nožēlošanu, nesaistot to ar Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 1.punktu (Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 1.punkts un otrā daļa).

Rīgā, 2007.gada 24.maijā Lieta Nr.SKK-304/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents A.Freibergs,
senatori P.Gruziņš,
V.Čiževskis

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar prokurora kasācijas protestu par Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2007.gada 21.februāra spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2006.gada 21.marta spriedumu

Ēriks G., (..), atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 177.panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz 8(astoņiem) gadiem, konfiscējot mantu, pēc Krimināllikuma 321.panta pirmās daļas ar brīvības atņemšanu uz 2(diviem) gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu, pilnībā saskaitot piespriestos sodus, sods noteikts pēc noziedzīgo nodarījumu kopības – brīvības atņemšana uz 10 gadiem, konfiscējot mantu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu galīgais sods noteikts, soda laikā ieskaitot sodu, kas daļēji izciests pēc Zemgales apgabaltiesas 2003.gada 1.aprīļa sprieduma, brīvības atņemšana uz 10 gadiem, konfiscējot mantu.

Izskatot lietu apelācijas kārtībā, Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palāta ar 2007.gada 21.februāra spriedumu pirmās instances tiesas spriedumu atcēlusi daļā par Ērikam G. noteiktajiem sodiem saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu un piekto daļu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu, ietverot vieglāko sodu smagākajā, sods noteikts pēc noziedzīgo nodarījumu kopības – brīvības atņemšana uz 8 gadiem, konfiscējot mantu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu, ietverot sodu, kas piespriests ar Zemgales apgabaltiesas 2003.gada 1.aprīļa spriedumu, galīgais sods noteikts – brīvības atņemšana uz 8 gadiem, konfiscējot mantu. Pārējā daļā spriedums atstāts negrozīts.

Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Tiesās izskatāmo krimināllietu nodaļas prokurors A.Mickevičs par šo spriedumu iesniedzis kasācijas protestu, kurā lūdz atcelt Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas spriedumu daļā par soda noteikšanu pēc noziedzīgu nodarījumu kopības un šajā daļā lietu nosūtīt jaunai iztiesāšanai.

Prokurors uzskata, ka apelācijas instances tiesa, nosakot sodu pēc vairākiem noziedzīgajiem nodarījumiem, nepareizi piemērojusi Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 1.punktu, tādējādi pieļaujot Kriminālprocesa likuma 574.panta 1.punktā paredzēto pārkāpumu.

Protesta iesniedzējs norāda, ka apelācijas instances tiesa savā spriedumā kā pamatu soda ietveršanas principa piemērošanai norādījusi apstākli, ka Ēriks G. savu vainu atzina un nožēloja izdarīto, kas atzīstams par atbildību mīkstinošu apstākli. Šāda tiesas motivācija esot pretrunā ar Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 1.punktu, kurš kā atbildību mīkstinošo apstākli paredz visas trīs likumā norādītās darbības – noziedzīga nodarījuma izdarītāja pieteikšanos par vainīgu, vaļsirdīgo atzīšanos un izdarītā nožēlu, kas nav konstatēts tiesas nolēmumā. Prokurors norāda, ka šāds viedoklis ir pausts Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta 2007.gada 18.janvāra lēmumā lietā Nr. SKK-0035/07.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Ēriks G. atzīts par vainīgu un sodīts par to, ka viņš atkārtoti izdarīja svešas mantas prettiesisku iegūšanu, ļaunprātīgi izmantojot uzticēšanos un ar viltu (krāpšanu) lielos apmēros.

Ērika G. darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 177.panta trešās daļas.

Bez tam Ēriks G. atzīts par vainīgu un sodīts par to, ka viņš, būdams agrāk izdarījis krāpšanas, izdarīja kukuļa piesavināšanos, ko saņēma nodošanai valsts amatpersonai.

Šādas Ērika G. darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 321.panta pirmās daļas.

Izskatījis lietas materiālus un izvērtējis prokurora A.Mickeviča kasācijas protesta motīvus, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas spriedums jāatstāj negrozīts, bet kasācijas protests jānoraida.

Senāts konstatē, ka apelācijas instances tiesa, atzīstot par Ērika G. atbildību mīkstinošiem apstākļiem savas vainas atzīšanu un izdarītā nožēlošanu, nav atsaukusies uz Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 1.punktu.

No apelācijas instances tiesas sēdes protokola un sprieduma ir redzams, ka apsūdzētais Ēriks G. 2007.gada 21.februāra tiesas sēdē ir atzinis savu vainu un izdarīto nožēlojis.

Atbildību mīkstinoši apstākļi ietekmē soda noteikšanu Krimināllikuma Sevišķās daļas attiecīgā panta sankcijas ietvaros. Likumdevējs tādus apstākļus ir nosaucis Krimināllikuma 47.panta pirmajā daļā. Šie apstākļi, nosakot sodu, ir jāievēro obligāti, jo, kā uzsvērts likumā, tie ir atzīstami par atbildību mīkstinošiem. Tomēr Krimināllikuma 47.panta pirmajā daļā norādīto atbildību mīkstinošo apstākļu uzskaitījums nav izsmeļošs. Saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otro daļu tiesa, nosakot sodu, var ņemt vērā arī citus apstākļus, kuri likumā nav paredzēti un kurus tiesa atzīst par atbildību mīkstinošiem. Minētais nav pretrunā ar Senāta Krimināllietu departamenta 2007.gada 18.janvāra lēmumā (lietā Nr. SKK-035/07) norādīto.

Tādējādi apelācijas instances tiesai bija tiesības atzīt par Ērika G. atbildību mīkstinošiem apstākļiem savas vainas atzīšanu un izdarītā nožēlošanu Krimināllikuma 47.panta otrās daļas izpratnē.

Krimināllikuma 50.pantā ir paredzēti trīs atšķirīgi principi, pēc kuriem vadoties, tiesa personai nosaka galīgo sodu – ietverot vieglāko sodu smagākajā, pilnīgi saskaitot piespriestos sodus, daļēji saskaitot piespriestos sodus.

Kā redzams no Krimināllietu tiesu palātas sprieduma, tiesa ir izvēlējusies galīgo sodu Ērikam G. noteikt, ietverot vieglāko sodu smagākajā un tādējādi samazinot Ērikam G. noteikto galīgo sodu pēc Krimināllikuma 50.panta pirmās un piektās daļas.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka tiesa šādu savu rīcību spriedumā ir motivējusi.

Senāts atzīst, ka tiesu palāta, izskatot lietu, nav pieļāvusi Krimināllikuma pārkāpumu Kriminālprocesa likuma 574.panta 1.punkta izpratnē.

Ievērojot minēto un vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2007.gada 21.februāra spriedumu atstāt negrozītu, bet prokurora kasācijas protestu noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesas tiesības noteikt vieglāku sodu

Noteikt vieglāku sodu nekā likumā paredzēts nav tiesas pienākums, bet gan tiesības, ja to atzīst par nepieciešamu (Krimināllikuma 49.pants).

Rīgā, 2007.gada 21.maijā Lieta Nr.SKK-306/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Gruziņš,
senatori V.Čiževskis,
P.Dzalbe

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētā Vladislava D. kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 28.februāra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2005.gada 30.marta spriedumu Vladislavs D., (..), atzīts par vainīgu pēc Krimināllikuma 262.panta un sodīts ar piespiedu darbu uz 100 stundām, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 2 gadiem.

Saskaņā ar pirmās instances tiesas spriedumu Vladislavs D. atkārtoti gada laikā vadījis transporta līdzekļus, būdams alkoholisko dzērienu iespaidā.

2004.gada 21.februārī, Vladislavs D., pārkāpjot Ceļu satiksmes noteikumu prasības, būdams alkoholisko dzērienu iespaidā, vadījis automašīnu *Škoda Octavia* ar valsts nr. DD 231, ar kuru braucis Daugavpilī pa 18.novembra ielu no Varšavas ielas puses Viestura ielas virzienā un ticis aizturēts.

Par šo Ceļu satiksmes noteikumu prasību pārkāpumu Vladislavs D. 2004.gada 24.februārī ticis administratīvi sodīts ar naudas sodu Ls 200 apmērā, atņemot transportlīdzekļu vadīšanas tiesības uz 6 mēnešiem.

2004.gada 15.oktobrī Vladislavs D. atkārtoti gada laikā, pārkāpjot Ceļu satiksmes noteikumu prasības, būdams alkoholisko dzērienu iespaidā, vadījis automašīnu *Škoda Octavia* ar valsts nr. DD 231, ar kuru braucis Rīgā pa Kalnciema ielu no Alises ielas puses Baseina ielas virzienā un ticis aizturēts.

Izskatot lietu apelācijas kārtībā, ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģijas 2006.gada 28.jūnija spriedumu pirmās instances spriedums ir atcelts daļā par Vladislavam D. noteikto sodu un piespriestais pamatsods saskaņā ar Krimināllikuma 55.panta

nosacījumiem noteikts nosacīti, ar pārbaudes laiku uz 6 mēnešiem. Ar apelācijas instances tiesas spriedumu noteikts: papildsodu – transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšanu – nepiemērot.

Izskatot lietu kasācijas kārtībā sakarā ar iesniegto kasācijas protestu, ar Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta 2006.gada 30.novembra lēmumu Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2006.gada 28.jūnija spriedums daļā par papildsoda – tiesību atņemšanas – nepiemērošanu ir atcelts, šajā daļā lietu nosūtot jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai.

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 28.februāra lēmumu Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2005.gada 30.marta spriedums daļā par noteikto papildsodu – transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšanu uz 2 gadiem – ir atstāts negrozīts.

Par apelācijas instances tiesas 2007.gada 28.februāra lēmumu kasācijas sūdzību ir iesniedzis apsūdzētais Vladislavs D., kurā lūdz atcelt Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas lēmumu. Kasators sūdzībā norāda, ka apelācijas instances tiesa savā lēmumā nepareizi ir tulkojusi Krimināllikuma 49.panta pirmās un otrās daļas nosacījumus: ja tiesa, ievērojot vairākus apsūdzētā atbildību mīkstinošos apstākļus un vainīgā personību, atzīst par nepieciešamu noteikt sodu, kas ir zemāks par minimālo robežu, vai atzīst par nepieciešamu noteikt citu, vieglāka soda veidu, tā var attiecīgi sodu mīkstināt. Tāpat norāda uz to, ka ir jau sasniegts Krimināllikuma 35.pantā izvirzītais soda mērķis, jo no noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas ir pagājuši vairāk kā 2 gadi, nekādus jaunus likumpārkāpumus nav izdarījis un tiek raksturots tikai pozitīvi.

Izskatījis krimināllietas materiālus rakstveida procesā, apsvēris kasācijas sūdzību motīvus, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums atstājams negrozīts un kasācijas sūdzība noraidāma.

Saskaņā ar Krimināllikuma 49.panta nosacījumiem, ja tiesa, ievērojot vairākus vainīgā atbildību mīkstinošos apstākļus un vainīgā personību, atzīst par nepieciešamu noteikt viņam sodu, kas ir zemāks par minimālo robežu, kāda par attiecīgo noziedzīgo nodarījumu paredzēta likumā, vai atzīst par nepieciešamu noteikt citu, vieglāka soda veidu, tā var attiecīgi sodu mīkstināt.

Izskatot apsūdzētā Vladislava D. apelācijas sūdzību, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija 2007.gada 28.februāra lēmumā ir pamatoti konstatējusi, ka pirmās instances tiesa, nosakot sodu apsūdzētajam, ir ņēmusi vērā visus Krimināllikuma 46.panta otrajā daļā ietvertos nosacījumus.

Senāts atzīst, ka pirmās instances tiesā, kā arī apelācijas instancē, izvērtējot Vladislava D. personību raksturojošos datus, pamatoti

konstatēts, ka, lai sasniegtu Krimināllikuma 35.pantā izvirzīto soda mērķi – vainīgo personu sodīt par izdarīto noziedzīgo nodarījumu, kā arī panākt, lai notiesātais un citas personas pildītu likumus un atturētos no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas, ir piemērojams papildsods – transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšanu. Jo, kā redzams no lietas materiāliem, Vladislavs D. jau trīs mēnešus pēc transportlīdzekļu vadīšanas tiesību iegūšanas vairākkārt ir braucis, būdams alkohola ietekmē, kā arī Vladislavam D. konstatētā smagā slimība nav atturējusi viņu no noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas. Tas apstāklis, ka uz lietas izskatīšanas dienu jau pagājuši divi gadi un apsūdzētais nav izdarījis jaunus likuma pārkāpumus, nav pamats uzskatīt, ka būtu jau sasniegts Krimināllikuma 35.pantā izvirzītais soda mērķis.

Apelācijas instances tiesa nav konstatējusi tādus jaunus apstākļus, kas būtu par pamatu Krimināllikuma 49.panta piemērošanai.

Bez tam Senāts norāda, ka, ievērojot Krimināllikuma 49.panta nosacījumus, noteikt vieglāku sodu nekā likumā paredzēts nav tiesas pienākums, bet gan izvēle, ja to atzīst par nepieciešamu.

Pamatojoties uz iepriekšminēto un vadoties no Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 28.februāra lēmumu atstāt negrozītu, bet Vladislava D. kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Organizētas grupas dalībnieki

Nodarījuma atzīšanu par izdarītu organizētā grupā nevar ietekmēt apstāklis, ka visi grupas dalībnieki nebija tieši savstarpējā sarunā vienojušies par noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu, kā arī tas, ka nav izdevies noskaidrot precīzas ziņas par ārzemēs esošo grupas dalībnieku personību un saukt tos pie krimināatbildības. Organizētas grupas noteikšanai būtiski ir konstatēt, ka katrs grupas dalībnieks, veicot savus pienākumus kopīgo darbību ķēdē, ir apzinājies, ka bez viņa darbojas vēl arī citas personas, kuras, pildot tām uzdotos pienākumus, sekmē kopīga nozieguma izdarīšanu (Krimināllikuma 21.pants).

Rīgā, 2007.gada 18.jūnijā Lieta Nr.SKK-0333/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

referents A.Freibergs,
senatori P.Dzalbe,
P.Gruziņš

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētā Juha Erkki I. un viņa aizstāvja zvērināta advokāta Saulveža Vārpiņa kasācijas sūdzībām par Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2006.gada 24.novembra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2005.gada 15.aprīļa spriedumu

Juha Erkki I., (..), atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 154.[1]panta trešās daļas, piemērojot Krimināllikuma 49.panta nosacījumus, ar brīvības atņemšanu uz 7 (septiņiem) gadiem, konfiscējot mantu; pēc Krimināllikuma 165.[1]panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz 8 (astoņiem) gadiem, konfiscējot mantu; pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 165.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz 2 (diviem) gadiem, konfiscējot mantu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu pēc noziedzīgu nodarījumu kopības, ietverot vieglākos sodus smagākajā, galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz 8 (astoņiem) gadiem, konfiscējot mantu, soda izciešanu uzsākot slēgtā cietumā. Tiesa nospriedusi, ka pēc brīvības atņemšanas soda izciešanas Juha Erkki I. saskaņā ar Krimināllikuma 43.pantu izraidāms no Latvijas Republikas.

Izskatot lietu apelācijas kārtībā, Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palāta ar 2006.gada 24.novembra lēmumu pirmās instances tiesas spriedumu atstājusi negrozītu.

Lietā vēl notiesāta Baiba G. un Anželika K., daļā par kurām apelācijas instances tiesas nolēmums nav pārsūdzēts.

Par šo lēmumu kasācijas sūdzību, nosaucot to par apelācijas sūdzību, iesniedzis apsūdzētais Juha Erkki I. un kasācijas sūdzību iesniedzis viņa aizstāvis zvērināts advokāts Saulvedis Vārpiņš.

Apsūdzētais Juha Erkki I. sūdzībā lūdz atcelt apgabaltiesas spriedumu. Apsūdzētais norāda, ka lietas izskatīšanā nav ievērota Kriminālprocesa kodeksa 52.panta ceturtā daļa, apstrīd liecinieku un cietušo liecības, kas sniegtas pirmstiesas izmeklēšanā un tiesas sēdē, kā arī šo liecību novērtējumu tiesā. Tiesas sēdes protokols esot sastādīts nepilnīgi, kā arī abu instanču tiesu nolēmumos pieļautas kļūdas un lietas izskatīšanā neesot pārbaudīti visi pierādījumi. Uz tiesas sēdi apsūdzētais lūdzis izsaukt un nopratināt liecinieku V.Ļ., kā arī lūdzis pievienot lietas materiāliem prokurora M.Urbāna lēmumu par atteikšanos ierosināt krimināllietu.

Kasācijas sūdzības iesniedzējs uzskata, ka ir jāatceļ apgabaltiesas spriedums attiecībā uz organizētas grupas pastāvēšanu. Apsūdzētais norāda, ka apgabaltiesa grupas esamību ir pamatojusi ar to, ka grupas locekļi zināja viens par otra esamību, bet tas lietā neesot pierādīts. Tāpat kasators norāda, ka pirmstiesas izmeklēšanā viņš ticis spīdzināts, turēts bez ēdiena, sliktos apstākļos, neesot arī saņēmis nepieciešamo medicīnisko palīdzību. Sūdzības iesniedzējs atsaucies arī uz Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvenciju un ANO Cilvēktiesību konvenciju. Kasācijas sūdzībā izteikts lūgums sodu izciest Somijas cietumā.

Apsūdzētā Juhas Erkki I. aizstāvis zvērināts advokāts Saulvedis Vārpiņš kasācijas sūdzībā lūdz apelācijas instances tiesas lēmumu atcelt un lietu nodot jaunai izskatīšanai, kā arī izskatīt lietu mutvārdu procesā.

Aizstāvis norāda, ka apelācijas instances tiesas lēmums neatbilst likuma prasībām un ir atceļams, jo lietas izskatīšanā pieļauti materiālo un procesuālo normu pārkāpumi.

Tiesas atzinums par noziedzīgo nodarījumu izdarīšanu organizētā grupā neatbilstot Krimināllikuma 21.pantam. Kasācijas sūdzības iesniedzējs uzskata, ka, lai noteiktu kāda noziedzīga nodarījuma izdarīšanu organizētas grupas sastāvā, vienlaikus jāpastāv šādām pazīmēm: vairāk nekā divu personu izveidota apvienība, kopīgs nolūks izdarīt noziedzīgu nodarījumu, iepriekšēja vienošanās, pienākumu sadale.

Kā norāda aizstāvis, tas vien, ka noziegums izdarīts ilgstoši un pēc noteiktas, labi izstrādātas shēmas, nenozīmē, ka tas izdarīts organizētā

grupā. Pārējo apsūdzēto epizodiskā piedalīšanās neveido organizētu grupu, ņemot vērā to, ka lietā ir runa arī par nenoskaidrotām personām. Pastāvīgi līdzdalībnieki nav bijuši, nav konstatēta iepriekšējā vienošanās. Tāpēc aizstāvis lūdz apsūdzētā darbības kvalificēt pēc Krimināllikuma 165.[1]panta otrās daļas.

Pēc kasatora domām, tiesa esot pieļāvusi Krimināllikuma 47.panta otrās daļas pārkāpumu, jo atzinusi, ka pirmās instances tiesa nepareizi par atbildību mīkstinošu apstākli atzinusi smagu seku neiestāšanos.

Kasācijas sūdzības iesniedzējs uzskata, ka apelācijas instances tiesa pieļāvusi Krimināllikuma 46.panta pārkāpumu, jo, atzīstot personu par nevainīgu viņai celtajā vienā no apsūdzībām un citās izslēdzot Juham Erkki I. inkriminētās darbības saistībā ar aktīvu lomu noziedzīgo nodarījumu realizēšanā, tiesa nav samazinājusi sodu. Aizstāvis atsaucies uz Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta 2004.gada 28.maija lēmumu lietā Nr. SKK-332, kurā teikts, ka kvalificējošās pazīmes izslēgšana ir iemesls noteiktā soda mazināšanai. Kā piemērs minēta arī Amerikas Savienotajās Valstīs esošā tiesu prakse.

Sūdzībā aizstāvis norāda, ka tiesa pieļāvusi arī Krimināllikuma 49.panta pārkāpumu, jo šī panta nosacījumi piemēroti, vienīgi nosakot sodu pēc Krimināllikuma 154.[1]panta trešās daļas.

Aizstāvis norāda, ka apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, pieļāvusi arī Krimināllikuma 35. un 55.panta pārkāpumus. Par pamatu Krimināllikuma 55.panta nepiemērošanai esot ņemts "tiesisks arguments" – "pamatoti tika atzīts, ka apsūdzētajam Juham Erkki I. nav piemērojams nosacīts brīvības atņemšanas sods" (lēmuma 33.lpp). Aizstāvis norāda, ka ik gadu vairāk nekā 50% notiesāto Latvijā sodu izcieš nosacīti. Kasators atsaucies uz sešu dažādu rajonu tiesu nolēmumiem. Sūdzībā iekļauts izklāsts par soda jēgu un mērķi.

Aizstāvis atsaucies uz Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta lēmumu lietā Nr. SKK-687, proti, ka, nosakot sodu tiesājamam, jāņem vērā arī humānisma princips. Tiesai bijis jāņem vērā apsūdzētā smagais veselības stāvoklis, valsts faktiskā nespēja nodrošināt viņa eksistenci, nemaz nerunājot par cilvēcīgu apiešanos un ārstēšanu.

Juhas Erkki I. aizstāvis norāda, ka Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palāta lietas izskatīšanas gaitā pieļāvusi vairākus būtiskus procesuālo tiesību normu pārkāpumus, kas noveduši pie nelikumīga nolēmuma.

Kasators uzskata, ka iztiesāšanas gaitā ticis pārkāpts Kriminālprocesa likuma 15. un 511.pants. Tiesai, izskatot lietu, jāievēro taisnīguma princips. Kasācijas sūdzības iesniedzējs norāda, ka iztiesāšanas laikā šis princips ticis pārkāpts tādējādi, ka "taisnīga" tiesas sprieduma pamatā ir noziedzīgu nodarījumu veicinošo personu

(operatīvās izstrādes lietā iesaistīto) liecības par notikušo, ko nevar atzīt par pierādījumu, bet pats operatīvais eksperiments ir jāuzskata par provokāciju un uzkūdīšanu noziegumam. Tiesai jākonstatē tikai objektīvi pierādījumi.

Lietā nav konstatēts tas, ka apsūdzētais zināja vai apzināti pieļāva, ka cietusī Aina Č. ir nepilngadīga. Juridiski pietiekami nav pamatots tiesas secinājums apsūdzētā Juhas Erkki I. darbības kvalificēt pēc Krimināllikuma 154.[1]panta sakarā ar S.K. nogādāšanu Somijā 2003.gada 2.augustā.

Pēc kasācijas sūdzības iesniedzēja domām, tiesa nav pietiekami izvērtējusi un pamatojusi apsūdzētā darbību kvalifikāciju pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 165.panta otrās daļas, šī kvalifikācija esot balstīta uz pieņēmumiem.

Lietas izskatīšanā neesot ievērots taisnīguma princips. Abām procesā iesaistītajām pusēm ir tiesības tikt uzklausītām izskatāmajā lietā. Apsūdzētā liecības bez jebkāda pamata tiesa vērtē kā nepatiesas.

Kasators atsaucies uz Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.panta pirmo daļu, no kuras ir secināms, ka konvencijas svarīgākais mērķis, ciktāl tiek skarti krimināltiesiski jautājumi, ir nodrošināt lietu taisnīgu izskatīšanu tiesā, kuras uzdevums ir izvērtēt apsūdzības pamatotību.

Juhas Erkki I. aizstāvis uzskata, ka abu instanču tiesas ignorējušas apstākli, ka, izvērtējot personu grupas izdarītu noziedzīgu nodarījumu, ir jāvērtē katras personas darbības individuāli.

Kasators atsaucies uz Satversmes tiesas 2004.gada 11.oktobra sprieduma lietā Nr.2004-06-01 20.punktu.

Aizstāvis norāda arī uz Latvijas kriminālprocesa kodeksa 165. un 166.panta pārkāpumu, jo apsūdzētie atpazīšanai tika uzrādīti pēc fotogrāfijām, lai gan nepastāvēja šķēršļi to izdarīt dabā.

Kasators uzskata, ka pieļauts Kriminālprocesa likuma 19.panta otrās un trešās daļas pārkāpums, jo šaubu minētajā lietā esot pietiekami daudz. Pretrunīgu liecību sniegšana no to personu puses, kas varētu būt ieinteresētas lietas iznākumā, nevarot tikt vērtētas par patiesām.

Tiesa, izskatot lietu, pārkāpusi arī Kriminālprocesa likuma 124.pantu, jo neesot ņemts vērā, ka tikai pareiza pierādījumu novērtēšana ļauj tiesai precīzi konstatēt lietā esošos faktiskos apstākļus, kam savukārt ir būtiska loma pareizas tiesību normas piemērošanā. Tiesa izvairījusies no tiešo un netiešo pierādījumu atspoguļošanas spriedumā, kā arī pierādījumi tikuši vērtēti izolēti.

Aizstāvis norāda, ka iztiesāšanas laikā ignorēts Kriminālprocesa likuma 128.pants, augstāku ticamības pakāpi piešķirot cietušo liecībām.

Izskatot lietu, pieļauts arī Kriminālprocesa likuma 527.panta otrās daļas 2.punkta pārkāpums, jo tiesa savus secinājumus balstījusi uz pieņēmumiem, nevis pierādījumiem.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Juha Erkki I. atzīts par vainīgu un sodīts par to, ka viņš iedzīvošanās nolūkā, organizētā grupā nosūtījis personas ar to piekrišanu seksuālai izmantošanai.

Saskaņā ar tiesas spriedumā konstatēto izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā laikā, bet līdz 2001.gada decembrim, Somijas pilsonis Juha Erkki I. izveidojis organizētu grupu, t.i., personu apvienību, kurā sastāvējis viņš pats un citas izmeklēšanā nenoskaidrotas personas.

No 2003.gada aprīļa organizētas grupas sastāvā bijusi Latvijas Republikas pilsone Baiba G., no 2003.gada oktobra – Igaunijas Republikas pilsone Anželika K. Organizētā grupa bijusi izveidota nolūkā kopīgi izdarīt noziedzīgus nodarījumus – mantkārīgā nolūkā nosūtīt personas ar to piekrišanu seksuālai izmantošanai no Latvijas uz ārzemēm.

Laika posmā no 2001.gada decembra līdz 2004.gada 31.janvārim seksuālai izmantošanai uz Somiju nosūtītas: A.K., S.Š., R.P., S.K., B.L., Z.K., kuru Somijā neielaida robežsargi, tādēļ viņa atgriezās Latvijā ar prostitūciju Somijā nenodarbojusies. N. P. ar tās piekrišanu nosūtīta seksuālai izmantošanai uz Igauniju.

Šajā laika posmā seksuālai izmantošanai uz Somiju nosūtītas arī operatīvajā eksperimentā iesaistītās personas D.P. un E.B., kuras Somijā nenokļuva, jo operatīvais eksperiments tika pārtraukts sakarā ar apsūdzēto aizturēšanu.

Attiecīgi Juhas Erkki I. darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 165.[1]panta trešās daļas.

Bez tam Juha Erkki I. atzīts par vainīgu un sodīts par to, ka viņš organizētā grupā veicis pilngadīgu un nepilngadīgu cilvēku tirdzniecību.

Saskaņā ar tiesas spriedumu laika posmā no 2003.gada maija beigām vai jūnija sākuma līdz 2003.gada 23.oktobrim divas reizes nepilngadīgā Aina Č. nosūtīta uz Somiju, kur apsūdzētais Juha Erkki I. licis viņai nodarboties ar prostitūciju, piesavinoties lielāko daļu no viņas nopelnītās naudas, bet trešajā reizē, kad apsūdzētais Juha Erkki I. mēģinājis cietušo ar prāmi pārvest uz Somiju turpmākai seksuālai izmantošanai, tas viņam neizdevies, jo Ainu Č. aizturēja Somijas robežsardzes darbinieki.

2003.gada 2.augustā apsūdzētais Juha Erkki I. ar viltu nogādājis S.K. Somijā, kur licis viņai nodarboties ar prostitūciju, piesavinoties visu viņas nopelnīto naudu kā parādu par iepriekš paņemto naudu, ko viņa bija saņēmusi par seksuālo pakalpojumu sniegšanu.

Attiecīgi Juhas Erkki I. darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 154.[1]panta trešās daļas.

Bez tam Juha Erkki I. atzīts par vainīgu un sodīts par to, ka viņš izdarījis sutenerisma mēģinājumu, t.i., personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās, iedzīvošanās nolūkā mēģinājis izmantot sievietes, kuras nodarbojas ar prostitūciju.

Saskaņā ar tiesas spriedumu aptuveni mēnesi, 2003.gada oktobrī–novembrī, precīzi nenoskaidrotā laikā, apsūdzētais Juha Erkki I. īrējis dzīvokli, kurā uzturējusies A. G., gaidot klientus, kuri vēlētos saņemt seksuālos pakalpojumus par maksu. Juhas Erkki I. nodoms, kas bijis vērsts uz mantiskā labuma gūšanu, nav ticis realizēts līdz galam no viņa neatkarīgu apstākļu dēļ, jo A.G. viņam naudu nesamaksājusi.

Attiecīgi Juhas Erkki I. darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 165.panta otrās daļas.

Izskatot lietu apelācijas kārtībā, Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palāta ar 2006.gada 24.novembra lēmumu pirmās instances tiesas spriedumu atstājusi negrozītu. Savā lēmumā Krimināllietu tiesu palāta atzinusi, ka no pirmās instances tiesas sprieduma apsūdzībā pēc Krimināllikuma 165.[1]panta trešās daļas kā nepierādīta ir izslēdzama epizode par S.Š. nosūtīšanu seksuālai izmantošanai. Juhas Erkki I. apsūdzība precizēta daļā, atzīstot, ka no Juhas Erkki I. apsūdzības 2002.gada 10.decembra epizodes ir izslēdzams tiesas atzinums, ka Juha Erkki I. ir sagaidījis un pavadījis P. Tāpat no Juhas Erkki I. apsūdzības izslēgts tas, ka Juha Erkki I. personīgi nogādājis K. Somijā 2003.gada 10.maijā.

Kriminālprocesa likuma 585.panta otrās daļas kārtībā prokurors M.Urbāns iesniedzis viedokli, kur lūdz atstāt apelācijas instances tiesas lēmumu negrozītu, bet iesniegtās kasācijas sūdzības noraidīt. Prokurors uzskata, ka tiesas lēmums ir likumīgs un pamatots.

Senāts atzīst, ka lieta izskatāma rakstveida procesā, jo atbilstoši Kriminālprocesa likuma 583.pantam iespējams pieņemt lēmumu pēc lietā esošajiem materiāliem.

Izskatījis lietas materiālus un izvērtējis apsūdzētā Juhas Erkki I. un viņa aizstāvja S.Vārpiņa kasācijas sūdzību motīvus, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas lēmums jāatstāj negrozīts, bet kasācijas sūdzības jānoraida.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta pirmo daļu pārsūdzēšana kasācijas kārtībā ir rakstveida kasācijas protesta vai sūdzības iesniegšana Augstākās tiesas Senātam par tāda apelācijas instances tiesas nolēmuma tiesiskumu, kurš vēl nav stājies spēkā, nolūkā panākt tā atcelšanu pilnībā vai kādā tā daļā, vai arī tā grozīšanu juridisku iemeslu dēļ.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešo daļu kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā no jauna neizvērtē.

Ievērojot minēto, secināms, ka kasācijas instances tiesa lietu pēc būtības neskata, lietas faktiskos apstākļus neskaidro un pierādījumus lietā nepārvērtē.

Pierādījumu pietiekamība ir pierādījumu kopuma vērtēšana.

Kasācijas instances tiesas kompetence un lietas izskatīšanas kārtība Senātā noteikta Kriminālprocesa likuma 54.nodaļā.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka abās kasācijas sūdzībās, it sevišķi apsūdzētā kasācijas sūdzībā, pārsvarā atkārtoti apelācijas motīvi, kuri jau likumā paredzētā kārtībā izskatīti apelācijas instances tiesā un tiem dots novērtējums apelācijas instances tiesas lēmumā.

Senāts atrod, ka Krimināllietu tiesu palāta nav pārkāpusi likuma prasības, atzīstot, ka pirmās instances tiesa pareizi piemērojusi Krimināllikuma 21.pantu un līdz ar to pamatoti kvalificējusi apsūdzētā Juhas Erkki I. darbības kā Krimināllikuma 154.[1]panta trešajā daļā un Krimināllikuma 165.[1]panta trešajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu.

Kasācijas instances tiesa konstatē, ka Krimināllietu tiesu palātas lēmumā ir izvērtēti pirmās instances tiesas secinājumi par organizētas grupas esamību, ir nodibinātas visas nepieciešamās organizētās grupas pazīmes, kādas paredzētas Krimināllikuma 21.pantā.

Gan pirmās, gan apelācijas instances tiesa secinājusi, ka Juha Erkki I. ilgstoši nodarbojās ar sieviešu nosūtīšanu seksuālai izmantošanai un organizēja viņu darbu Somijā, ka reāli pastāvēja apvienība, kurā bija vairāk nekā divi dalībnieki, kuri izpildīja katrs savu pienākumu kopīga mērķa sasniegšanai, t.i., Juha Erkki I., vairākas izmeklēšanā nenoskaidrotas personas, kas izpildīja operatoru pienākumus, lai koordinētu klientu apmeklējumus pie sievietēm – seksuālu pakalpojumu sniedzējām, izmeklēšanā nenoskaidroti vīrieši, kas Somijā apbraukāja seksuālo pakalpojumu sniegšanai dzīvokļos izmitinātās sievietes, lai saņemtu naudu tad, kad to nedarīja pats Juha Erkki I., kā arī apsūdzības rakstā norādītās nenoskaidrotās sievietes, kas darbojās Latvijā, un apsūdzētās Baiba G. un Anželika K.

Apelācijas instances tiesa konstatēja, ka apsūdzētie kā organizētās grupas dalībnieki bija informēti viens par otra esamību, zināja, kādus pienākumus veic citi grupas dalībnieki, kā arī apzinājās, ka katra grupas dalībnieka veiktās darbības ir vērstas uz vienu kopīgu mērķi – nosūtīt sievietes seksuālai izmantošanai uz Somiju un iegūt no tā peļņu.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka nodarījuma atzīšanu par izdarītu organizētā grupā nevar ietekmēt tas apstāklis, ka visi grupas dalībnieki nebija tieši savstarpējā sarunā vienojušies par noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu, kā arī tas, ka nav izdevies noskaidrot precīzas ziņas par ārzemēs esošo grupas dalībnieku personību un saukt tos pie kriminālatbildības. Būtiski ir konstatēt, ka katrs grupas dalībnieks, veicot savus pienākumus kopīgo darbību ķēdē, ir apzinājies, ka bez viņa darbojas vēl arī citas personas, kuras, pildot tām uzdotos pienākumus, sekmē kopīga nozieguma izdarīšanu.

Kasācijas instances tiesa konstatē, ka nepamatoti kasācijas sūdzību iesniedzēji norādījuši, ka apelācijas instances tiesa ir pārkāpusi Krimināllikuma 35., 46., 47., 49., 55.pantu noteikumus.

No tiesas lēmuma redzams, ka saskaņā ar Krimināllikuma 47.pantu par apsūdzētā Juhas Erkki I. atbildību mīkstinošiem apstākļiem atzīta savas vainas daļēja atzīšana pēc Krimināllikuma 165.[1]panta un viņa smagā slimība. Atbildību pastiprinoši apstākļi nav konstatēti.

Pirmās instances tiesa piemēroja Juham Erkki I. Krimināllikuma 49.panta nosacījumus un noteica sodu zemāku par Krimināllikuma 154.[1]panta trešajā daļā paredzēto minimālo brīvības atņemšanas sodu. Pēc Krimināllikuma 165.[1]panta trešās daļas, kā arī pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 165.panta otrās daļas tiesa nav piemērojusi Krimināllikuma 49.panta noteikumus. Visbargākais minimālais sods no nosauktajiem pantiem ir paredzēts tieši Krimināllikuma 154.[1]panta trešās daļas sankcijā – brīvības atņemšana no 10 gadiem.

Senāts atzīst, ka, nepiemērojot Krimināllikuma 49.pantu Juham Erkki I. pēc Krimināllikuma 165.[1]panta trešās daļas un pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 165.panta otrās daļas, tiesa nav pieļāvusi Krimināllikuma pārkāpumu Kriminālprocesa likuma 574.panta izpratnē.

Senāts atzīmē, ka apsūdzētā smagā slimība ir ņemama vērā, izlemjot ar soda noteikšanu saistītos jautājumus, bet nav pieļaujams šo faktu atzīt par apsūdzētā atbildību mīkstinošu apstākli, kā to šajā lietā nepareizi konstatējusi pirmās un apelācijas instances tiesa. Kasācijas instances tiesa norāda, ka par atbildību mīkstinošiem apstākļiem Krimināllikuma 47.panta otrās daļas izpratnē tiesa var atzīt tikai tādus apstākļus, kas pēc sava satura atbilst Krimināllikuma 47.panta jēgai.

Kā redzams no abu iepriekšējo instanču tiesu nolēmumiem, Juhas Erkki I. veselības stāvoklis ir ņemts vērā, nosakot viņam sodu.

Prokurors kasācijas protestu lietā nav iesniedzis, tāpēc Juhas Erkki I. stāvokļa pasliktināšana un jautājuma izlemšana par Krimināllikuma 49.panta pamatotu piemērošanu nav izskatīšanas priekšmets kasācijas instancē.

Jāatzīmē, ka tādējādi apelācijas instances tiesa, noraidot prokurora protestu tā daļā un nepalielinot apsūdzētajam sodu, ir rīkojusies humāni attiecībā pret Juhu Erkki I.

Nevietā ir atsauce aizstāvja kasācijas sūdzībā uz Senāta 2004.gada 21.decembra lēmumu lietā Nr. SKK-687, jo šajā lietā persona tika atzīta par vainīgu kriminālpārkāpuma, bet nevis sevišķi smaga nozieguma izdarīšanā.

Nepamatoti ir kasatoru apgalvojumi par neatbilstošu papildsodu piemērošanu.

Izraidīšana no Latvijas Republikas kā papildsods ir piemērots Juham Erkki I. likumīgi, ievērojot Krimināllikuma 43.panta noteikumus. Tiesa šādu savu lēmumu ir pamatojusi.

Mantas konfiskācija ir paredzēta kā obligātais papildsods Krimināllikuma 154.[1] panta trešās daļas, 165.[1]panta trešās daļas, 165.panta otrās daļas sankcijās.

Krimināllietu departaments nekonstatē arī Krimināllikuma 46.panta pārkāpumu, jo apelācijas instances tiesa apsūdzēto nav atzinusi par nevainīgu vispār kādā no apsūdzībām, bet spriedumā no apsūdzības pēc Krimināllikuma 165.[1]panta trešās daļas ir izslēgta viena epizode un no divām citām epizodēm ir izslēgti atsevišķi nodarījuma apstākļi. Turklāt apelācijas instances tiesa, izvērtējot jautājumu par sodu, atzinusi, ka Juham Erkki I. piespriestais sods atbilst noziedzīgā nodarījuma raksturam, kaitējumam un apsūdzētā personībai. Nepamatota ir aizstāvja atsauce kasācijas sūdzībā uz Senāta Krimināllietu departamenta 2004.gada 28.maija lēmumu lietā Nr. SKK-332, jo šajā gadījumā tiesa pārkvalificēja apsūdzētā darbības uz vieglāku apsūdzību, bet sodu atstāja iepriekšējo.

Kasācijas instances tiesa atzīst, ka, izskatot lietu, Krimināllietu tiesu palāta nav pieļāvusi Krimināllikuma 35., 55.pantu pārkāpumus.

Krimināllikuma 55.panta piemērošana ir tiesas tiesības, bet nevis pienākums. No apelācijas instances tiesas lēmuma nepārprotami secināms, ka tiesa, izvērtējot noziedzīgā nodarījuma raksturu, radīto kaitējumu, vainīgā personību un citus apstākļus, atzinusi, ka apsūdzētajam Juham Erkki I. nav pamats piemērot nosacītu brīvības atņemšanas sodu, jo tiesai, izskatot lietu, nav radusies pārliecība, ka vainīgais, neizciešot sodu, turpmāk neizdarīs likumpārkāpumus. Senātam nav pamata apšaubīt šo secinājumu.

Krimināllietu departaments nekonstatē, ka apelācijas instances tiesa būtu pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 19.panta otrās un trešās daļas pārkāpumus. No apelācijas instances tiesas lēmuma un lietas materiāliem neizriet, ka tiesai būtu radušās saprātīgas šaubas par apsūdzētā vainīgumu.

Senāts konstatē, ka apelācijas instances tiesa ir izvērtējusi un atspēkojusi aizstāvja aizrādījumus par to, ka operatīvais eksperiments ir vērtējams kā provokācija, kā arī pamatoti atzinusi, ka šīs darbības veiktas saskaņā ar Operatīvās darbības likuma normām.

Izvērtējot jautājumu par cietušās Ainas Č. nepilngadību, apelācijas instances tiesa vēlreiz izskatījusi visus pierādījumus un secinājusi, ka lietā ir pierādīts, ka gan Baiba G., gan arī Juha Erkki I. zināja par Ainas Č. nepilngadību. Tiesu palāta savu viedokli ir motivējusi.

Senāts konstatē, ka pamatoti ir kvalificētas apsūdzētā Juhas Erkki I. darbības sakarā ar S.K. nogādāšanu Somijā 2003.gada 2.augustā kā Krimināllikuma 154.[1]pantā paredzētā cilvēku tirdzniecība. Apelācijas instances tiesa savu viedokli ir detalizēti pamatojusi lēmuma 27., 28.lappusē.

Krimināllietu tiesu palāta atzinusi, ka epizodē par sutenerismu krimināllietā savāktie un tiesas sēdē pārbaudītie pierādījumi ir pietiekami un ir pierādīts, ka Juha Erkki I. personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās ar sievieti "Svetlana" nodarbojās ar sutenerismu Latvijā. Senātam nav pamata apšaubīt šādu tiesas secinājumu.

Prokurora apelācijas protests par šo noziegumu nebija iesniegts un jautājums par kvalifikāciju pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 165.panta otrās daļas apelācijas tiesā netika apspriests, vai apsūdzētā šādas darbības būtu kvalificējamas kā sutenerisma mēģinājums vai pabeigts noziegums.

Senāta Krimināllietu departaments pilnībā piekrīt apelācijas instances tiesas lēmumā norādītajam par Latvijas kriminālprocesa kodeksa 165., 166.panta pārkāpumiem pirmstiesas izmeklēšanā, kā arī pievienojas tiesas secinājumam, ka atpazīšanas laikā iegūtās ziņas par faktiem var tikt izmantotas pierādīšanā, jo pieļautie procesuālie pārkāpumi ir nebūtiski, tie nevarēja ietekmēt iegūto ziņu patiesumu. Turklāt, kā atzīmē apelācijas tiesa, iegūto ziņu patiesumu apstiprina pārējās kriminālprocesā iegūtās ziņas.

No Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas lēmuma secināms, ka tiesu palātai pēc pierādījumu pārbaudes nav radušās šaubas par apsūdzētā Juhas Erkki I. vainīgumu viņam inkriminētajos noziedzīgajos nodarījumos. Tiesu palāta secinājusi, ka nav pamatoti apelācijas sūdzībās norādītie argumenti un ir izslēgtas jebkādas saprātīgas šaubas par Juhas Erkki I. vainīgumu, un nav šaubu par pierādījumu ticamību un pietiekamību. Apelācijas instances tiesa secinājusi, ka lietā nav pieļauti būtiski Kriminālprocesa likuma pārkāpumi.

Arī Senāts, izskatot lietu kasācijas kārtībā, nekonstatē lietā būtiskus Kriminālprocesa likuma pārkāpumus šā likuma 575.panta izpratnē.

Senāts atrod, ka kasācijas sūdzībās izteiktie apgalvojumi par šādiem likuma pārkāpumiem neatbilst lietā konstatētajam un ir nepārprotami saistīti ar vēlmi kasācijas instancē pārvērtēt pierādījumus lietā un tādējādi apstrīdēt tiesas nolēmuma tiesiskumu un pamatotību.

Nav pamatoti aizstāvja apgalvojumi, ka apelācijas instances tiesa būtu pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 124., 128.pantu un šā likuma 527.panta otrās daļas 2.punktu.

Senāts atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums ir motivēts. Tajā secīgi izklāstīti un analizēti pierādījumi un argumentēti atspēkoti apelatoru apgalvojumi.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 564.panta sesto daļu, ja apelācijas instances tiesa atstāj pirmās instances tiesas spriedumu bez grozījumiem, tā var neatkārtot pirmās instances tiesas spriedumā minētos pierādījumus un atzinumus.

Kasācijas instances tiesa atzīmē, ka Krimināllietu tiesu palātas lēmums atbilst Kriminālprocesa likuma 564.panta prasībām.

Lietā nav ziņu, ka apelācijas instances tiesa būtu likusi jebkādus šķēršļus likumīgu apsūdzētā un aizstāvības tiesību realizēšanai vai būtu pārkāpusi Kriminālprocesa likumā nostiprinātos kriminālprocesa pamatprincipus.

Apsūdzētā lūgums par viņa nosūtīšanu izciest sodu Somijā nav izlemjams šajā procesa stadijā.

Kārtība par Latvijā notiesātas personas nodošanu soda izciešanai ārvalstī ir noteikta Kriminālprocesa likuma 70.nodaļā. Šī jautājuma izlemšana neietilpst Senāta Krimināllietu departamenta kompetencē, skatot lietu kasācijas kārtībā.

Senāts, izskatot lietu kasācijas kārtībā, nekonstatēja Krimināllikuma pārkāpumus un Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus šā likuma 574., 575.panta izpratnē, tāpēc apelācijas instances tiesas lēmuma atcelšanai nav likumīga pamata.

Ievērojot minēto un vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2006.gada 24.novembra lēmumu atstāt negrozītu, bet kasācijas sūdzības noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Krimināllikuma 23.panta piektās daļas nepareiza piemērošana

Krimināldarbība par narkotisko vai psihotropo vielu lietošanu bez ārsta nozīmējuma iestājas tad, ja šie likumpārkāpumi izdarīti atkārtoti gada laikā un konstatēta atbilstība Krimināllikuma 23.panta piektajā daļā minētajiem nosacījumiem, proti, iepriekšējā reizē, pārkāpējam zinot, likumpārkāpumi likumā noteiktajā kārtībā fiksēti. Trūkstot vienam no iepriekš norādītajiem likumpārkāpumiem, nav arī Krimināllikuma 253.^{2}panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva (Krimināllikuma 23.pants, Krimināllikuma 253.^{2}pants).

Rīgā, 2007.gada 26.jūlijā Lieta Nr.SKK-408/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents A.Freibergs,
senatori V.Eilande,
V.Vietnieks

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētā Sergeja S. kasācijas sūdzību par Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 7.maija lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Jelgavas tiesas 2007.gada 31.janvāra spriedumu Sergejs S., (..), atzīts par vainīgu un sodīts: pēc Krimināllikuma 253.panta pirmās daļas ar brīvības atņemšanu uz 2 gadiem un policijas kontroli uz 1 gadu bez mantas konfiskācijas, pēc Krimināllikuma 253.^{2}panta pirmās daļas ar brīvības atņemšanu uz 1 gadu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu sods noteikts pēc noziedzīgo nodarījumu kopības, vieglāko sodu ietverot smagākajā, brīvības atņemšana uz 2 gadiem un policijas kontrole uz 1 gadu, bez mantas konfiskācijas.

Galīgais sods noteikts saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu, daļēji pieskaitot neizciesto sodu pēc LR Augstākās tiesas 1994.gada 16.septembra sprieduma – brīvības atņemšana uz 4 gadiem, konfiscējot mantu, un policijas kontrole uz 1 gadu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 52.pantu soda izciešanā ieskaitīts apcietinājumā pavadītais laiks no 2006.gada 20. līdz 26.janvārim.

Izskatot lietu apelācijas kārtībā sakarā ar apsūdzētā Sergeja S. apelācijas sūdzību, ar Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas

kolēģijas 2007.gada 7.maija lēmumu pirmās instances tiesas spriedums atstāts negrozīts.

Par šo lēmumu kasācijas sūdzību un tās papildinājumus iesniedzis apsūdzētais Sergejs S., kurš lūdz izskatīt lietu viņa klātbūtnē, pieprasīt raksturojumu no Matīsa cietuma un attaisnot viņu.

Sūdzībā norādīts, ka pirmstiesas izmeklēšanas laikā policijas darbinieki safabricējuši pret viņu – Sergeju S. – šo lietu, jo viņš esot parakstījis tukšas procesuālo dokumentu veidlapas. Sūdzībai pievienoti dažādu dokumentu – iesniegumu, vēstuļu, protokolu – kopijas. Sūdzībā norādīts arī uz 4 citiem tiesu procesiem kriminālietās, kurās viņš – Sergejs S. – atzīts par apsūdzēto. Kasācijas sūdzībā izklāstīta apsūdzētā Sergeja S. versija par viņa aizturēšanu ar psihotropajām vielām. Bez tam sūdzībā norādīts, ka prokurors neesot iepazīstinājis viņu ar lietas materiāliem. Viņš – Sergejs S. – esot sadarbojies ar izmeklēšanas iestādēm un atmaskojis citas personas noziegumu izdarīšanā, bet tas neesot ņemts vērā. Savukārt apelācijas instances tiesa nav ņēmusi vērā to apstākli, ka viņš pārsūdzējis pirmo administratīvo sodu par narkotiku lietošanu un tāpēc apsūdzība pēc Krimināllikuma 253.^{2}panta pirmās daļas par narkotisko vielu lietošanu atkārtoti gada laikā nav pamatota.

Kasācijas sūdzības papildinājumos Sergejs S. norāda, ka viņš nav atzinis vainu apsūdzībā pēc Krimināllikuma 253.panta pirmās daļas, bet apsūdzība pēc Krimināllikuma 253.^{2}panta pirmās daļas nav pamatota, jo Administratīvā rajona tiesā ir pārsūdzēts policijas amatpersonas 2006.gada 2.janvāra lēmums. Papildinājumos norādīts arī uz to, ka viņam cietumā uzbrukts sakarā ar viņa sadarbību, kā arī tas, ka policijas izmeklētāja I.Bistere iedevusi parakstīt tukšus protokolus. Viņš – Sergejs S. – to izdarījis, jo sāpējusi galva.

Sergejs S. ar pirmās instances tiesas spriedumu atzīts par vainīgu un sodīts par to, ka atkārtoti gada laikā lietojis psihotropās vielas bez ārsta nozīmējuma, kā arī neatļauti iegādājies un glabājis psihotropās vielas bez nolūka realizēt.

Saskaņā ar Jelgavas tiesas spriedumu noziedzīgie nodarījumi izdarīti šādos apstākļos.

2005.gada 12.septembrī, pirmstiesas kriminālprocesā nenoskaidrotā laikā, apsūdzētais Sergejs S. Rīgā, Praulienas ielā (..) bez ārsta nozīmējuma injicējis vēnā psihotropo vielu – amfetamīnu, pēc tā 2005.gada 12.septembrī ar medicīniskās pārbaudes protokolu Nr. 5676 viņa organismā tika atrasts amfetamīns. Saskaņā ar spēkā esošo 2004.gada 20.janvāra MK noteikumu Nr. 35 "Noteikumi par Latvijā kontrolējamo narkotisko vielu, psihotropo vielu un prekursoru sarakstiem" amfetamīns pieskaitāms aizliegtām sevišķi bīstamām narkotiskām vielām, tām pielīdzinātām psihotropām vielām. Par to

Sergejs S. sodīts pēc Latvijas administratīvo pārkāpumu kodeksa 46.panta ar naudas sodu Ls 15 apmērā.

Apsūdzētais Sergejs S. atkārtoti 2006.gada 18.janvārī, pirmstiesas kriminālprocesā nenoskaidrotā laikā un vietā, kādas Jelgavas mājas pagalmā, automašīnā, bez ārsta nozīmējuma injicējis vēnā psihotropo vielu – amfetamīnu, pēc tā 2006.gada 20.janvārī ar medicīniskās pārbaudes protokolu Nr. 12 viņa organismā tika atrasts amfetamīns un efedrīns.

Saskaņā ar spēkā esošajiem 2005.gada 8.novembra MK noteikumiem Nr. 847 "Noteikumi par Latvijā kontrolējamajām narkotiskajām vielām, psihotropajām vielām un prekursoriem" amfetamīns pieskaitāms aizliegtām sevišķi bīstamām narkotiskām vielām, tām pielīdzinātām psihotropām vielām, bet efedrīns pieskaitāms bīstamām psihotropām vielām, kuras var tikt izmantotas ļaunprātīgos nolūkos.

Šīs Sergeja S. darbības tiesa kvalificējusi pēc Krimināllikuma 253. panta pirmās daļas.

Bez tam 2006.gada 18.janvārī, pirmstiesas kriminālprocesā nenoskaidrotā laikā, apsūdzētais Sergejs S., būdams atkārtoti gada laikā lietojis psihotropās vielas bez ārsta nozīmējuma, būdams psihotropo vielu ietekmē, savām vajadzībām, bez nolūka realizēt, Rīgas tirgū no nepazīstamiem cilvēkiem par Ls 10 neatļauti iegādājies 4 devas psihotropās vielas metamfetamīna ar kopējo svaru ne mazāk kā 0,1812 grami, no kā iepildījis divos polimēra maisiņos 0,3142 g baltu pulverveida vielu, kas saturēja ne mazāk kā 0,0942 g psihotropās vielas – metamfetamīna, un 1,5 ml bezkrāsaina šķidruma šļircē, kas saturēja ne mazāk kā 0,0870 g psihotropās vielas – metamfetamīna, un neatļauti glabājis to naudas makā un baltā polietilēna maisiņā ar uzrakstu *Statoil* līdz 2006.gada 20.janvārim plkst. 11.00, kad viņu aizturēja policijas darbinieki un izņēma psihotropo vielu – metamfetamīnu.

Saskaņā ar spēkā esošajiem 2005.gada 8.novembra MK noteikumiem Nr. 847 "Noteikumi par Latvijā kontrolējamajām narkotiskajām vielām, psihotropajām vielām un prekursoriem" metamfetamīns ir aizliegtām sevišķi bīstamām narkotiskām vielām pielīdzināta psihotropā viela (I saraksts).

Šīs Sergeja S. darbības tiesa kvalificējusi pēc Krimināllikuma 253.panta pirmās daļas.

Senāts atzīst, ka lieta izskatāma rakstveida procesā, jo atbilstoši Kriminālprocesa likuma 583.panta otrās daļas nosacījumiem iespējams pieņemt lēmumu pēc lietā esošajiem materiāliem.

Izskatījis lietas materiālus un izvērtējis kasācijas sūdzības un papildinājumu motīvus, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums atceļams daļā par Sergeja S. atzīšanu par vainīgu un sodīšanu pēc Krimināllikuma

253.^{2}panta pirmās daļas, soda noteikšanu Sergejam S. pēc Krimināllikuma 50.panta pirmās daļas. Šajā daļā lieta nosūtāma jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai, bet pārējā daļā tiesas lēmums atstājams negrozīts.

No lietas materiāliem nepārprotami redzams, ka Sergejs S. Administratīvajā rajona tiesā ir pārsūdzējis policijas amatpersonas lēmumu, ar kuru viņš tika saukts pie administratīvās atbildības par 2005.gada 31.decembra protokolā fiksētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu. Sergeja S. pieteikums pieņemts, un ierosināta administratīvā lieta.

Kriminālatbildība par narkotisko vai psihotropo vielu lietošanu bez ārsta nozīmējuma iestājas tad, ja šie likumpārkāpumi izdarīti atkārtoti gada laikā un konstatēta atbilstība Krimināllikuma 23.panta piektajā daļā minētajiem nosacījumiem, proti, iepriekšējā reizē, pārkāpējam zinot, tie likumā noteiktajā kārtībā fiksēti.

Trūkstot vienam no iepriekš norādītajiem likumpārkāpumiem, nav arī Krimināllikuma 253.^{2}panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva.

Apelācijas instances tiesai nebija likumīga pamata atzīt Krimināllikuma 253.^{2}panta pirmajā daļā paredzētā kriminālpārkāpuma sastāva esamību Sergeja S. darbībās lietas izskatīšanas brīdī, jo lietā bija ziņas, ka pirmais administratīvais likumpārkāpums ir pārsūdzēts, un tātad likumā paredzētajā kārtībā ir apšaubīta policijas amatpersonu sastādīto dokumentu un pieņemtā lēmuma likumība un pamatotība. Līdz šī jautājuma izlemšanai Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā apelācijas instances tiesa nevar izskatīt lietu pēc būtības šajā daļā un pieņemt Kriminālprocesa likuma 564.pantam atbilstošu nolēmumu.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesa, izskatot lietu Sergeja S. apsūdzībā pēc Krimināllikuma 253.^{2}panta pirmās daļas, ir pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 124.panta otrās daļas, 564.panta ceturtās daļas pārkāpumus, kurus kasācijas instances tiesa konkrētā lietā atzīst par būtiskiem Kriminālprocesa likuma pārkāpumiem šā likuma 575.panta trešās daļas izpratnē.

Pārējā daļā kasācijas sūdzība nav pamatota un ir noraidāma.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka Sergejs S. pārējā daļā savā kasācijas sūdzībā atkārtojis apelācijas motīvus, kuros apstrīdēts viņa vainīgums Krimināllikuma 253.panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā.

Apelācijas instances tiesa izvērtējusi pierādījumus lietā un, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 564.panta sesto daļu, atzinusi, ka Sergeja S. vainīgums Krimināllikuma 253.panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā apstiprinās ar lietā esošiem pierādījumiem, kuri izklāstīti pirmās instances tiesas spriedumā.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešās daļas noteikumiem kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā nepārvērtē, lietas faktiskos apstākļus neskaidro un lietu pēc būtības neskata.

Līdz ar to neatbilst likumam Sergeja S. lūgums pārskatīt kasācijas instancē lietu pēc būtības, pieprasīt raksturojumu no cietuma un attaisnot viņu.

Lietā atrodas 2006.gada 3.marta lēmums par Sergeja S. saukšanu pie kriminālatbildības pēc Krimināllikuma 253.panta pirmās daļas, 253.^{2}panta pirmās daļas un protokols par apsūdzības izsniegšanas gaitu. No minētajiem procesuālajiem dokumentiem redzams, ka apsūdzības izsniegšanā piedalījies tulks, apsūdzētais Sergejs S. nav vēlējies liecināt, kā arī Sergejs S. nav lūdzis aizstāvja klātbūtni. Lietā atrodas arī protokols, no kura redzams, ka Sergejs S. tulka klātbūtnē iepazīstināts ar visiem krimināllietas materiāliem, lūgumi un papildinājumi nav pieteikti.

Kasācijas instances tiesa secina, ka apsūdzētā Sergeja S. apgalvojumi par to, ka viņš nav iepazīstināts ar lietas materiāliem, ir pretrunā lietā konstatētajam. Lietā nav atrodams apstiprinājums apsūdzētā apgalvojumam, ka viņš būtu parakstījis protokolus neaizpildītā veidā un liecības vispār nav sniedzis.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka Sergejs S. savā kasācijas sūdzībā daļā par viņa notiesāšanu pēc Krimināllikuma 253.panta pirmās daļas ir atsaucies uz neesošiem likuma pārkāpumiem un viņa norādes uz šādiem pārkāpumiem ir nepārprotami saistītas ar sava vainīguma apstrīdēšanu un nepiekrišanu tiesas secinājumiem pierādījumu novērtēšanā.

Senāts atzīmē, ka lietā esošo pierādījumu novērtēšana piekrīt tiesai, kas izspriež lietu pēc būtības. Jautājums par to, vai lietā esošie pierādījumi ir pietiekoši apsūdzētā vainīguma nodibināšanai vai nav pietiekoši, ir būtības jautājums, kas kasācijas kārtībā nav pārbaudāms. Tāpat kasācijas kārtībā nav pārbaudāmi kasācijas sūdzības iesniedzēju apcerējumi par citādu lietas apstākļu novērtēšanu, nekā tos ir novērtējusi apelācijas instances tiesa.

Nav vērtējams kā likuma pārkāpums apelācijas instances tiesas secinājums, ka lietā nav ziņu par apsūdzētā sadarbību ar policijas iestādēm.

Kriminālprocesa likuma 642.pants nosaka, ka, ja notiesātais (persona, uz kuru tiesas spriedums ir stājies likumīgā spēkā) ir palīdzējis atklāt smagu vai sevišķi smagu noziegumu, kas ir smagāks vai bīstamāks par viņa paša izdarīto noziedzīgo nodarījumu, tās tiesas tiesnesis, ar kuras spriedumu viņš ir notiesāts pēc ģenerālprokurora iesnieguma, var šim notiesātajam samazināt sodu atbilstoši Krimināllikuma 60.panta noteikumiem.

Kasācijas instances tiesa atzīmē, ka nav pamatotas apsūdzētā atsauces uz jebkādiem citiem kriminālprocesiem, jo tiesa un tostarp Senāts izskata konkrēto lietu savas kompetences robežās.

Ievērojot to apstākli, ka Sergejs S. Krimināllikuma 253.panta pirmajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu izdarījis laikā, kad viņš bija nosacīti pirmstermiņa atbrīvots no soda, viņam pamatoti piemēroti Krimināllikuma 51.panta noteikumi. Sakarā ar to, ka pēc Krimināllikuma 253.^{2}panta pirmās daļas noteiktais sods nevis daļēji vai pilnīgi pieskaitīts pēc Krimināllikuma 253.panta pirmās daļas noteiktajam sodam, bet gan iekļauts tajā, tiesas nolēmums nav atceļams daļā par Krimināllikuma 51.panta piemērošanu.

Vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 7.maija lēmumu atcelt daļā par Sergeja S. atzīšanu par vainīgu Krimināllikuma 253.^{2}panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un daļā par soda noteikšanu saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmās daļas piemērošanu.

Lietu daļā par Sergeja S. atzīšanu par vainīgu pēc Krimināllikuma 253.^{2}panta pirmās daļas nosūtīt jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai.

Pārējā daļā apelācijas instances tiesas lēmumu atstāt negrozītu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Noziedzīga nodarījuma atbalstītāja krimināalatbildība

Noziedzīgā nodarījuma atbalstītājs var tikt saukts pie krimināalatbildības, neskatoties uz to, vai pie krimināalatbildības ir bijis saukts noziedzīgā nodarījuma izpildītājs (Latvijas krimināalkodeksa 17.panta sestā daļa, Krimināllikuma 20.panta ceturtā daļa).

Rīgā, 2007.gada 1.novembrī Lieta Nr.SKK-427/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Gruziņš,
senatori P.Dzalbe,
V.Čiževskis

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētā Arnolda L. aizstāvja zvērināta advokāta J.Grīnberga kasācijas sūdzību un aizstāvju zvērinātu advokātu J.Grīnberga un A.Niedres kasācijas sūdzības papildinājumiem par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 22.maija spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2001.gada 16.–23.jūlija spriedumu

Arnolds L., (..), atzīts par vainīgu un sodīts pēc Latvijas krimināalkodeksa 190.panta ar brīvības atņemšanu uz 6 mēnešiem, Latvijas krimināalkodeksa 17.panta sestās daļas un 218.panta pirmās daļas ar brīvības atņemšanu uz 2 gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.pantu galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz 2 gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu sods noteikts nosacīti, ar pārbaudes laiku uz 1 gadu.

Igors Ārijs K., (..) , atzīts par vainīgu un sodīts pēc Latvijas krimināalkodeksa 190.panta ar brīvības atņemšanu uz 6 mēnešiem, Latvijas krimināalkodeksa 17.panta sestās daļas un 218.panta pirmās daļas ar brīvības atņemšanu uz 1 gadu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.pantu galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz 1 gadu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu sods noteikts nosacīti, ar pārbaudes laiku uz 6 mēnešiem.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Arnolds L. un Igors Ārijs K. notiesāti par to, ka viņi viltojuši oficiālus dokumentus, kas piešķir tiesības un atbrīvo no pienākumiem, kā arī izmantojuši tos un piedalījušies kā

līdzdalībnieki – atbalstītāji nelikumīgā ieroču iegādē un realizācijā bez attiecīgas atļaujas un veicinājuši noziedzīgās darbības, dodot līdzekļus un novēršot šķēršļus to izdarīšanai.

Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa 2001.gada 16.–23.jūlija spriedumā konstatējusi, ka Arnolds L., būdams SIA "Arnex" valdes priekšsēdētājs, minētās sabiedrības direktors Igors Ārijs K. un tirdzniecības pārstāvis Jānis D. 1994.gada maijā vienojušies atbalstīt, sagatavojot un nododot Polijas uzņēmuma "Steo" pārstāvjiem E.O. (*E.Ochnio*) un J.D. viltotus dokumentus, uz kuru pamata tiktu iegūtas tiesības saņemt atļauju izvest ieročus no Polijas un pārdot tos Igaunijas Republikas iedzīvotāju grupai, kuriem nav bijusi ieroču iegādes un importa atļaujas, bet šai personu grupai – iespēju nelikumīgi iegādāties šaujamieročus, ievest tos Igaunijā un realizēt.

1994.gada maijā, izmeklēšanā nenoskaidrotā dienā, Arnolds L. viltojis dokumentu – parakstījis pēc satura viltotu līgumu un tam pievienoto specifikāciju, datētu ar 1994.gada 7.maiju, ar kuru SIA "Arnex" gatavojās pirkt, bet Polijas uzņēmums "Steo" – pārdot 2000 TT sistēmas pistoles 120000 ASV dolāru (Ls 67 920) vērtībā. Šie dokumenti saturējuši apzināti nepatiesas ziņas, jo SIA "Arnex" negatavojusies pirkt līgumā norādīto daudzumu šaujamieroču, bet 1600 TT sistēmas pistoles bijis paredzēts pārdot Igaunijas iedzīvotājiem, pārkraujot tās jūrā uz cita kuģa nogādāšanai Igaunijā, bet pārējās 400 pistoles nodot SIA "Arnex" kā atlīdzību par darījumam nepieciešamo viltoto dokumentu sagādāšanu.

Jānis D. 1994.gada 10.maijā, kopā ar R.R., S.A. un R.R. (*R.Riis*) devies uz Varšavu, kur iepazīstinājis viņus ar uzņēmuma "Steo" vadītāju E.O. un konsultantu J.D. un nodevis Arnolda L. sastādīto fiktīvo 1994.gada 7.maija līgumu un specifikāciju, bet R.R. iemaksājis avansu par paredzamo ieroču piegādi 60 000 ASV dolāru apmērā.

Bez tam 1994.gada maijā, izmeklēšanā nenoskaidrotā dienā, Arnolds L. viltojis dokumentu – Gala lietotāja apliecinājumu, datētu ar 1994.gada 9.maiju par to, ka iepirkt paredzēto 2000 TT sistēmas pistoļu lietotājs būs SIA "Arnex", kuru apstiprinājis Polijas vēstniecībā Rīgā 1994.gada 12. maijā un kas nodots uzņēmuma "Steo" pārstāvim.

Jānis D. vienojies ar viņam pazīstamu kuģa kapteini A.G., kurš piekritis Gdiņas ostā Polijā uzņemt ieroču kravu nogādāšanai Rīgā, kā arī tikusi panākta vienošanās par to, ka kravu pavadīs S.A. un M.N.

Izmantojot Arnolda L. sastādītos viltotos dokumentus, uzņēmums "Steo" saņēmis no Polijas Ārējo sakaru ministrijas atļauju ieroču eksportam uz Latviju, un 1994.gada 24.maijā Gdiņas ostā uz kuģa uzkrautas 2000 TT markas pistoles.

Taču, kad kuģis izgājis jūrā ar ieroču kravu, nav izdevies realizēt nodomu – nodot ieročus to faktiskajiem pircējiem: S.A., M.N. un viņu līdzdalībniekiem, tādēļ 1994.gada 26.maijā visas 2000 pistoles tika izkrautas Rīgā, nodotas SIA "Arnex" rīcībā un novietotas muitas noliktavā.

Laikā līdz 1996.gada 3.aprīlim 2000 TT pistoles atmuitotas un 690 no tām realizētas, bet pārējās 1310 pistoles turpinājušas atrasties muitas noliktavā.

Nolūkā nodot 1600 TT markas pistoles to faktiskajiem pircējiem – Igaunijas iedzīvotājiem, apsūdzētie pieņēmuši lēmumu, saskaņojot to ar uzņēmuma "Steo" direktoru E.O., par 1600 pistoļu atpakaļnodošanu uzņēmumam "Steo", lai tās otrreiz pa jūras ceļu, noslēpjot citās precēs, ievestu Rīgas ostā un nodotu S.A., M.N. un viņu līdzdalībniekiem.

1996.gada 22.martā Arnolds L. parakstījis viltotu dokumentu – fiktīvu līgumu, ar kuru SIA "Arnex" it kā pārdod, bet uzņēmums "Steo" pērk 1600 TT sistēmas pistoles kopsummā par 16 000 ASV dolāriem (Ls 8752).

1996.gada 3.aprīlī sastādīta muitas deklarācija, saskaņā ar kuru eksportēšanai uz Poliju uzņēmumam "Steo" atļauts izvest kopā 1600 TT markas pistoles.

Tajā pašā dienā, 1996.gada 3.aprīlī, lai radītu priekšnoteikumus "Steo" atpakaļsaņemtās 1600 pistoles otrreiz izvest no Polijas uz Rīgas ostu un nodot tās faktiskajiem īpašniekiem, Igors Ārijs K. parakstījis pielikumu Nr. 2 jau agrāk sastādītam, pēc satura viltotam līgumam par ieroču iepirkšanu no uzņēmuma "Steo", saskaņā ar kuru firmai "Arnex" vairs nav nepieciešamas 3000 000 patronas, bet to vietā vajadzīgas 2500 TT sistēmas pistoles, 500 pistoles "Astra" un 100 pistoles "Glock" par kopējo vērtību 225 000 ASV dolāri (Ls 123 525), kuras uzņēmums "Steo" bija gatavojies bez attiecīgas atļaujas realizēt tai pašai Igaunijas iedzīvotāju grupai.

Igors Ārijs K. izgatavojis un parakstījis arī pēc satura viltotu Gala lietotāja apliecinājumu, norādot, ka šie ieroči tiks realizēti saskaņā ar Latvijas likumdošanu.

Par 1600 TT markas pistoļu atgriešanu Polijā tiesājamais Igors Ārijs K. 1996.gada 2.aprīlī noslēdzis līgumu ar aviosabiedrību "Inversija", bet Jānis D. kopā ar uzņēmuma "Steo" pārstāvi sagatavojis ieročus transportēšanai uz Poliju.

1600 TT markas pistoles, kā arī Igora Ārija K. viltotos dokumentus Jānis D. 1996.gada 4.aprīlī nodevis uzņēmuma "Steo" pārstāvjiem.

1996.gada 20.jūlijā, pamatojoties uz norādītajiem dokumentiem, Gdiņas ostā uz kuģa tika uzkrauts konteiners ar 1600 pistolēm 64 000 ASV dolāru (Ls 35 200) vērtībā, kā arī divi konteineri ar makaroniem, kas bijuši paredzēti nogādāšanai Sankt-Pēterburgā. Kravu no Gdiņas pavadījuši M.N. un P.V. 1996.gada 22.jūlijā krava ievesta Rīgas ostā, kur deklarēta kā makaronu izstrādājumi tranzītam uz Krieviju, bet pēc tam nogādāta muitas punktā Ainaži-Ikla, kur nelikumīgi ievestās 1600 TT markas pistoles konfiscētas.

Bez tam pirmās instances tiesa atzinusi, ka Igors Ārijs K., zinot, ka SIA "Arnex" glabā muitas noliktavā uzņēmuma "Steo" piegādātās 1590 TT markas pistoles, pēc vienošanās ar uzņēmuma "Steo" konsultantu

1995.gada jūlijā, izmeklēšanā nenoskaidrotā datumā, parakstījis viltotu pēc satura dokumentu – līgumu bez datuma un specifikāciju pie tā, datētu ar 1995.gada 14.jūliju, par 5000 TT markas pistoļu un 5 000 000 patronu iegādi no uzņēmuma "Steo" par 675 000 ASV dolāriem (Ls 348 300) un 1995.gada 13.jūlijā izgatavojis Gala lietotāja apliecinājumu par šo ieroču lietošanu un pārdošanu saskaņā ar Latvijas likumdošanu, kas devis tiesības uzņēmumam "Steo" saņemt ieroču izvešanas atļauju un kas 1995.gada 20.jūlijā apstiprināta Polijas vēstniecībā Rīgā un kuru Jānis D. nogādājis J.D.

1995. gada 11. augustā no Gdiņas ostas ar kuģi it kā SIA "Arnex" tika izvestas 2000 TT markas pistoles un 1 000 440 pistoļu patronas 195 033 ASV dolāru vērtībā, kuras faktiski E.O. un J.D. nelikumīgi realizējuši, bet Igaunijas iedzīvotāju grupa, kuru pārstāvējuši R.O. un M.N., nelikumīgi iegādājušies un ieveduši Igaunijā Tallinas ostā.

Izmantojot Igora Ārija K. parakstīto viltoto līgumu un tam atbilstošu Gala lietotāja apliecinājumu, SIA "Steo" darbinieki E.O. un J.D. nelikumīgi realizējuši, bet R.R., R.R., M.N. un R.O. nelikumīgi bez attiecīgām atļaujām iegādājušies 3000 TT markas pistoles, kuras 1996.gada 2.martā ar kuģi izvestas no Gdiņas ostas it kā uz Rīgu, SIA "Arnex", bet pārvadājuma gaitā ieroči noslēpti konteineros ar miltiem. Rīgas ostā deklarēta tikai miltu krava, kas izvesta no ostas kā tranzītkrava.

1995.gada 29.septembrī nolūkā atbalstīt Polijas uzņēmuma "Steo" darbinieku E.O. un J.D. veikto nelikumīgo ieroču realizāciju Igaunijas personu grupai Igors Ārijs K. pēc J.D. priekšlikuma izgatavojis pēc satura viltotus dokumentus – pielikumu Nr.l iepriekš parakstītajam viltotajam līgumam, no kura izrietējis, ka SIA "Arnex" atsakās iepirkt minētajā līguma paredzēto munīciju, bet to vietā iepirks no uzņēmuma "Steo" 2000 mašīnpistoles PPS-43 par kopējo vērtību 150 000 ASV dolāru (Ls 79 950), kā arī Gala lietotāja apliecinājumu, kurā apliecinājis nepatiesus faktus, ka SIA "Arnex" būs 2000 mašīnpistoļu galīgā lietotāja. Minētos dokumentus Jānis D. nogādājis Polijā.

Uz šo dokumentu pamata Polijas ārējo ekonomisko sakaru ministrija izsniegusi uzņēmumam "Steo" atļauju ieroču eksportam uz Latviju. Tajā pašā dienā Gdiņas ostā kuģī iekrautas E.O. un J.D. nelikumīgi realizētās un Igaunijas personu grupas bez attiecīgām atļaujām iegādātās 2000 mašīnpistoles PPS-43 150 000 ASV dolāru vērtībā. Kravu pavadījuši M.N. un R.O., pārvadājuma laikā ieročus noslēpjot konteineros ar sīpoliem. 1995.gada 17.oktobrī krava tika nogādāta Tallinas ostā un izvesta no tās, deklarējot to kā sīpolu kravu tranzītam.

Iepriekšminētās Arnolda L. un Igora Ārija K. darbības pirmās instances tiesā kvalificētas pēc Latvijas krimināLkodeksa 190.panta, 17.panta sestās daļas un 218.panta pirmās daļas.

Par pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas sūdzību bija iesnieguši apsūdzētie Arnolds L. un Igors Ārijs K. – norādot, ka pirmās instances tiesas spriedums ir nepamatots un atceļams, jo viņu vaina neesot pierādīta. Neesot pierādīts fakts, ka starp lietā iesaistītajām personām būtu pastāvējusi vienošanās, kā arī minētie līgumi Kriminālkodeksa 190.panta izpratnē neesot uzskatāmi par viltotiem.

Apelācijas instances tiesa 2007.gada 22.maijā Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas 2001.gada 23.jūlija spriedumu atcēlusi.

Arnolds L. atzīts par vainīgu un sodīts pēc Latvijas krimināLkodeksa 17.panta sestās daļas un 218.panta pirmās daļas ar brīvības atņemšanu uz 2 gadiem.

Saskaņā ar Latvijas krimināLkodeksa 42.pantu sods noteikts nosacīti, ar pārbaudes laiku uz 1 gadu.

Arnolds L. atzīts par nevainīgu pret viņu celtajā apsūdzībā pēc Latvijas krimināLkodeksa 190.panta un attaisnots.

Igors Ārijs K. atzīts par vainīgu un sodīts pēc Latvijas krimināLkodeksa 17.panta sestās daļas un 218.panta pirmās daļas ar brīvības atņemšanu uz 1 gadu.

Saskaņā ar Latvijas krimināLkodeksa 42.pantu sods noteikts nosacīti, ar pārbaudes laiku uz 6 mēnešiem.

Igors Ārijs K. atzīts par nevainīgu pret viņu celtajā apsūdzībā pēc Latvijas krimināLkodeksa 190.panta un attaisnots.

Taisot jaunu spriedumu, apelācijas instances tiesa atzinusi, ka Arnolds L. un Igors Ārijs K. izdarījuši nelikumīgās ieroču iegādes un realizācijas bez attiecīgas atļaujas atbalstīšanu, dodot līdzekļus un novēršot šķēršļus to izdarīšanai.

Apelācijas instances tiesa šajā spriedumā norādījusi, ka Arnolds L., būdams SIA "Arnex" valdes priekšsēdētājs, un minētās sabiedrības direktors Igors Ārijs K. atbalstījuši, sagatavojot un nododot Polijas ārējās tirdzniecības uzņēmuma "Steo" pārstāvjiem dokumentus, uz kuru pamata uzņēmums "Steo" ieguva tiesības saņemt atļauju izvest ieročus no Polijas un pārdot tos Igaunijas Republikas iedzīvotāju grupai, kuriem nebija ieroču iegādes un importa atļaujas, šai personu grupai devuši iespēju nelikumīgi iegādāties šaujamieročus.

1994.gada maijā, izmeklēšanā nenoskaidrotā dienā, SIA "Arnex" valdes priekšsēdētājs Arnolds L. parakstījis līgumu Nr. 130-8001737/4/1012, datētu ar 1994.gada 7.maiju, un tam pievienoto specifikāciju, saskaņā ar kuru SIA "Arnex" gatavojās pirkt, bet Polijas uzņēmums "Steo" pārdot 2000 TT sistēmas pistoles par kopējo vērtību 120 000 ASV dolāru (Ls 67 920), kā arī parakstījis Gala lietotāja apliecinājumu, datētu ar 1994.gada 9.maiju, ka līgumā norādīto 2000 TT sistēmas pistoļu lietotājs būs SIA "Arnex", kuru apstiprināja Polijas vēstniecībā. Minētos dokumentus nodevis uzņēmuma "Steo" pārstāvim, apzinoties, ka faktiski SIA "Arnex" negatavojās pirkt līgumā norādīto

daudzumu šaujamieroču, jo 1600 TT sistēmas pistoles bijis paredzēts pārdot Igaunijas iedzīvotājiem, kuriem nav bijusi ieroču iegādes un importa atļauja, bet pārējās 400 pistoles nodot SIA "Arnex" kā atlīdzību par darījumam nepieciešamo dokumentu sagādāšanu.

Izmantojot Arnolda L. sastādītos un izsniegtos dokumentus, uzņēmums "Steo" 1994.gada maijā saņēmis no Polijas Ārējo sakaru ministrijas atļauju ieroču eksportam uz Latviju, un 1994.gada 24.maijā Gdiņas ostā uz kuģa "Ziedonis" uzkrautas 2000 TT markas pistoles, kuras uzņēmuma "Steo" pārstāvji nelikumīgi realizējuši Igaunijas iedzīvotāju grupai.

Taču 1994.gada 24.maijā, kad kuģis izgājis jūrā ar ieroču kravu, kas pēc dokumentiem adresēta Latvijas SIA "Arnex", nav izdevies realizēt nodomu nodot 1600 TT sistēmas pistoles to faktiskajiem pircējiem – S.A., M.N. un viņu līdzdalībniekiem, jo kapteinis A.G. atteicies jūrā gaidīt pienākam citu kuģi un izpildīt S.A. un M.N. prasību par daļu ieroču kravas pārkraušanu tajā. Tādēļ 1994.gada 26.maijā visas 2000 pistoles 120 000 ASV dolāru (Ls 67 920) vērtībā izkrautas Rīgā, nodotas SIA "Arnex" rīcībā un novietotas muitas noliktavā.

1994.gada augustā pēc neveiksmīga mēģinājumu nodot 1600 TT markas pistoles faktiskajiem īpašniekiem, izvedot tās no muitas noliktavas un pārvietojot pāri Latvijas robežai it kā nogādāšanai pircējam – uzņēmumam "Helmut Hofman Ges.m.b.H" Austrijā, līdz 1996.gada 3.aprīlim tikušas atmuitotas un realizētas Latvijā 690 TT markas pistoles, bet pārējās 1310 pistoles turpinājušas atrasties muitas noliktavā sakarā ar to, ka tās nav izdevies nodot īstajiem īpašniekiem.

Turpinot savas noziedzīgās darbības, lai nodotu 1600 TT markas pistoles to faktiskajiem pircējiem – Igaunijas iedzīvotājiem, kuriem nav bijis atļaujas šaujamieroču iegādei, SIA "Arnex" valdes priekšsēdētājs Arnolds L. un direktors Igors Ārijs K. pieņēmuši lēmumu, saskaņojot to ar uzņēmuma "Steo" pārstāvi, par 1600 pistoļu atgriešanu Polijā uzņēmumam "Steo", lai tās otrreiz pa jūras ceļu, noslēpjot citās precēs, ievestu Rīgas ostā un S.A., M.N. un viņu līdzdalībnieki varētu brīvi rīkoties ar iegādātiem šaujamieročiem.

1996.gada 22.martā SIA "Arnex" valdes priekšsēdētājs Arnolds L. parakstījis līgumu, ar kuru SIA "Arnex" it kā pārdod, bet uzņēmums "Steo" pērk 1600 TT sistēmas pistoles par 10 ASV dolāriem katru, kopsummā par 16 000 ASV dolāriem (Ls 8752).

1996.gada 3.aprīlī sastādīta muitas deklarācija Nr.001321, ar kuru no muitas noliktavas eksportēšanai uz Poliju uzņēmumam "Steo" atļauts izvest 1310 ar kuģi "Ziedonis" ievestās pistoles un 290 TT markas pistoles, kuras SIA "Arnex" iepirka no Vācijas uzņēmuma "Frankonia Jagd Helmut & Co" par 87 ASV dolāriem katru, un kopā 1600 TT markas pistoles izvestas atpakaļ uz Poliju uzņēmumam "Steo".

Tajā pašā dienā, 1996.gada 3.aprīlī, lai radītu priekšnoteikumus "Steo" atpakaļsaņemtās 1600 pistoles otrreiz izvest no Polijas uz Rīgas ostu un nodot tās faktiskajiem īpašniekiem, Igors Ārijs K. parakstījis pielikumu Nr.2 jau agrāk sastādītam līgumam par ieroču iepirkšanu no uzņēmuma "Steo", saskaņā ar kuru firmai "Arnex" vairs nav nepieciešamas 3 000 000 patronas, bet to vietā vajadzīgas 2500 TT sistēmas pistoles par cenu 40 ASV dolāri katra, kā arī 500 pistoles "Astra" un 100 pistoles "Glock" par kopējo vērtību 225 000 ASV dolāri (Ls 123 525), kuras uzņēmuma "Steo" pārstāvji bija gatavojušies bez attiecīgas atļaujas realizēt tai pašai Igaunijas iedzīvotāju grupai.

Igors Ārijs K. izgatavojis un parakstījis Gala lietotāja apliecinājumu, norādot, ka līguma pielikumā Nr.2 norādītie ieroči tiks realizēti saskaņā ar Latvijas likumdošanu. Minētie dokumenti tika nodoti uzņēmuma "Steo" pārstāvjiem.

1996.gada 20.jūlijā, pamatojoties uz Igora Ārija K. 1995. gada jūlijā bez datuma parakstīto līgumu Nr.130-800173/5/1590 un pielikumu Nr. 2 par ieroču pārdošanu no uzņēmuma "Steo" Latvijas SIA "Arnex", Gdiņas ostā uz kuģa "Profesors Sergejs Dorofejevs" tika uzkrauts konteiners ar 1600 TT pistolēm 64 000 ASV dolāru (Ls 35 200) vērtībā, kā arī divi konteineri ar makaroniem, kas bijuši paredzēti nogādāšanai neeksistējošai Sankt-Pēterburgas firmai. Kravu no Gdiņas pavadījuši M.N. un P.V. 1996.gada 22.jūlijā krava ievesta Rīgas ostā, kur deklarēta kā makaronu izstrādājumi tranzītam uz Krieviju, bet pēc tam nogādāta muitas punktā Ainaži-Ikla, kur Igaunijas Republikas muitas darbinieki muitas apskatē atraduši un konfiscējuši nelikumīgi ievestās 1600 TT markas pistoles.

Bez tam 1995.gada jūlijā, izmeklēšanā nenoskaidrotā datumā, apsūdzētais Igors Ārijs K. parakstījis līgumu Nr. 130-8001737/5/1590 bez datuma un specifikāciju pie tā, datētu ar 1995.gada 14.jūliju, par 5000 TT markas pistoļu un 5 000 000 patronu iegādi no uzņēmuma "Steo" par 675 000 ASV dolāriem (Ls 348 300), kā arī 1995.gada 13.jūlijā Igors Ārijs K. izgatavojis Gala lietotāja apliecinājumu par līgumā norādīto ieroču lietošanu un pārdošanu saskaņā ar Latvijas likumdošanu, kuru apstiprināja Polijas vēstniecībā. Minētos dokumentus nodevis uzņēmuma "Steo" pārstāvjiem, apzinoties, ka faktiski SIA "Arnex" negatavojās pirkt līgumā norādīto daudzumu šaujamieroču, jo 2000 TT sistēmas pistoles bijušas paredzēts pārdot Igaunijas iedzīvotājiem, kuriem nav bijusi ieroču iegādes un importa atļauja.

Pamatojoties uz saņemtajiem dokumentiem, Polijas ārējo ekonomisko sakaru ministrija 1995.gada 1.augustā izsniegusi atļauju ieroču un munīcijas eksportam uz Latviju, un 1995.gada 11.augustā no Gdiņas ostas ar kuģi "Albatross" it kā SIA "Arnex" tika izvestas 2000 TT markas pistoles un 1 000 440 pistoļu patronas 195 033 ASV dolāru

vērtībā, kuras faktiski uzņēmuma "Steo" pārstāvji nelikumīgi realizējuši, bet Igaunijas iedzīvotāju grupa, kuru pārstāvējuši R.O. un M.N., nelikumīgi iegādājušies bez attiecīgām atļaujām. Minētās personas arī pavadījušas ieroču un munīcijas kravu, noslēpjot tos konteineros ar cukuru, un nelikumīgi ieveduši Igaunijā Tallinas ostā.

1995.gada 29.septembrī nolūkā atbalstīt Polijas uzņēmuma "Steo" darbinieku veiktu nelikumīgu ieroču realizāciju R.R., R.R. un V.K. pārstāvētai Igaunijas personu grupai, kuriem nav bijusi ieroču iegādes un importa atļauja, Igors Ārijs K. izgatavojis pielikumu Nr.1 iepriekš parakstītajam līgumam Nr. 130-8001737/5/1590, no kura izrietējis, ka SIA "Arnex" atsakās iepirkt minētajā līguma paredzēto munīciju 2 000 000 patronas, bet to vietā iepirks no uzņēmuma "Steo" 2000 mašīnpistoles PPS-43 par kopējo vērtību 150 000 ASV dolāru (Ls 79 950), kā arī Gala lietotāja apliecinājumu, kurā norādījis, ka SIA "Arnex" būs 2000 mašīnpistoļu galīgā lietotāja. Minētie dokumenti nogādāti Polijas uzņēmuma "Steo" pārstāvjiem.

Uz šo dokumentu pamata Polijas ārējo ekonomisko sakaru ministrija 1995.gada 11.oktobrī izsniegusi uzņēmumam "Steo" atļauju ieroču eksportam uz Latviju, un 1995.gada 11.oktobrī Gdiņas ostā kuģī "Albatross" iekrautas uzņēmuma "Steo" pārstāvju nelikumīgi realizētās un Igaunijas personu grupas bez attiecīgām atļaujām iegādātās 2000 mašīnpistoles PPS-43 150 000 ASV dolāru vērtībā. Kravu, kas saskaņā ar iekraušanas dokumentiem bija adresēta SIA "Arnex", pavadījuši M.N. un R.O., pārvadājuma laikā ieročus noslēpjot konteineros ar sīpoliem, 1995.gada 17.oktobrī nogādājuši Tallinas ostā un izveduši no tās, deklarējot kā sīpolu kravu tranzītam it kā uz Maskavā reģistrētu, bet faktiski neeksistējošu uzņēmumu.

Kā arī 1996.gada 2.martā, izmantojot Igora Ārija K. parakstīto līgumu Nr.130-8001737/5/1590 un tam atbilstošu Gala lietotāja apliecinājumu, SIA "Steo" pārstāvji nelikumīgi realizējuši, bet R.R., R.R., M.N. un R.O. nelikumīgi bez attiecīgām atļaujām iegādājušies 3000 TT markas pistoles, kuras 1996.gada 2.martā ar kuģi "Profesors S.Dorofejevs" izveduši no Gdiņas ostas it kā uz Rīgu, SIA "Arnex", bet pārvadājuma gaitā kravas pavadītāji R.O. un M.N. ieročus noslēpuši konteineros ar miltiem. Rīgas ostā deklarēta tikai miltu krava, kas izvesta no ostas kā tranzītkrava.

Tādējādi Arnolds L. un Igors Ārijs K. izdarījuši noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Latvijas krimināLkodeksa 17.panta sestajā daļā un 218.panta pirmajā daļā.

Par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 24.aprīļa spriedumu kasācijas sūdzību iesniedzis apsūdzētā Arnolda L. aizstāvis zvērināts advokāts J.Grīnbergs. Apsūdzētā Arnolda L. aizstāvji zvērināts advokāts J.Grīnbergs un zvērināts advokāts A.Niedre iesnieguši arī kasācijas sūdzības papildinājumus.

Apsūdzētā Arnolda L. aizstāvis kasācijas sūdzībā lūdz atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu un taisīt jaunu spriedumu, Arnoldu L. attaisnojot noziedzīga nodarījuma sastāva trūkuma dēļ.

Kasators norāda, ka apelācijas instances tiesa, izskatot konkrēto krimināllietu, kā pierādījumu lietā nav skatījusi Polijas Republikas Gdaņskas rajona tiesas spriedumu krimināllietā J.Z.D., M.A.C., Z.A.Ļ., E.O. un K.D. apsūdzībā, lai gan saskaņā ar lietas materiāliem tiesa šim minētajam spriedumam ir piešķīrusi pierādījuma spēku. Tāpat no lietas materiāliem redzams, ka Polijas Republikas tiesa minēto lietu vēl nav izskatījusi, līdz ar to nav apstiprinājies paša noziedzīgā nodarījuma fakts, nav pierādīta apsūdzēto kā izdarītāju vaina šajā krimināllietā, nedz arī apsūdzētā Arnolda L. kā noziedzīga nodarījuma līdzdalībnieka vaina konkrētā kriminālprocesa ietvaros. Turklāt apelācijas instances tiesa 2005.gada 17.janvāra tiesas sēdē norādījusi, ka nav iespējams sākt konkrētās lietas izskatīšanu sakarā ar to, ka tiesas rīcībā nav iepriekš norādītais Polijas Republikas tiesas spriedums. Kasators uzskata, ka tādējādi tiesa pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 511.panta otrās daļas un 512.panta pārkāpumus.

Pēc kasācijas sūdzības iesniedzēja domām, tiesai, izskatot konkrēto krimināllietu, nebija vajadzīgo pierādījumu, lai pieņemtu objektīvu, lietas faktiskajiem apstākļiem atbilstošu spriedumu, pretēji Kriminālprocesa likuma 523.pantā norādītajam.

Kasatoram nav saprotama apelācijas instances tiesas atsauce spriedumā uz Igaunijas Republikas tiesas spriedumiem, jo nav norādīts, vai šie spriedumi ir stājušies likumīgā spēkā saskaņā ar Igaunijas Republikas kriminālprocesa normām.

Aizstāvis uzskata, ka nav iespējama noziedzīga nodarījuma kvalifikācija pēc Latvijas krimināLkodeksa 17.panta sestās daļas kā līdzdalība, ja nav gūti pietiekami pierādījumi pašam faktam, ka noziedzīgs nodarījums izdarīts, proti, pierādīta Igaunijas Republikas un Polijas Republikas pilsoņu vaina noziedzīga nodarījuma izdarīšanā. Apelācijas instances tiesa šos apsvērumus neesot ņēmusi vērā un pretēji Kriminālprocesa likuma 520.pantam taisījusi notiesājošu spriedumu, neskatoties uz to, ka iztiesāšanas gaitā apsūdzētā vaina noziedzīga nodarījuma izdarīšanā nav pierādīta. Lietā neesot gūti pierādījumi arī faktam, ka starp lietā minētajām personām būtu pastāvējusi jebkāda vienošanās par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu.

Pēc kasatora domām, apelācijas instances tiesa neesot ievērojusi arī Kriminālprocesa likuma 561.panta otro daļu un 564.panta ceturto daļu, kā arī 19.panta trešo daļu.

Kasācijas sūdzības papildinājumos apsūdzētā aizstāvji lūdz apelācijas instances tiesas spriedumu daļā par Arnolda L. notiesāšanu pēc Latvijas krimināLkodeksa 17.panta sestās daļas un 218.panta pirmās daļas atcelt un šajā daļā kriminālprocesu izbeigt.

Kasatori norāda, ka apelācijas instances tiesa pamatoti attaisnojusi Arnoldu L. apsūdzībā pēc Latvijas krimināLkodeksa 190.panta. Atzīstot, ka Arnolda L. rīcībā nav dokumentu viltojuma sastāva, apelācijas instances tiesa vienlaikus nepamatoti secinājusi, ka Arnolds L. ar likumīgi sastādītiem dokumentiem atbalstījis nelikumīgas darbības.

Secinājums, ka notikusi nelikumīga ieroču iegāde un realizācija, ko veikušas ārvalstī dzīvojošas personas, izdarīts, nekādā veidā nepamatojot, kā tieši Arnolds L. šo iegādi atbalstījis, un nekonstatējot, vai tāda vispār bijusi.

Apelācijas instances tiesas spriedumā konstatētās Arnolda L. darbības, kas inkriminētas viņam kā noziedzīgs nodarījums – divu līgumu parakstīšana – faktiski liecinot, ka viņa rīcībā nav šāda nodarījuma sastāva.

Kriminālprocesa likuma 585.panta otrās daļas kārtībā Latvijas Republikas Ģenerālprokuratūras Īpaši pilnvarotu prokuroru nodaļas virsprokurora p.i. M.Usāne iesniegusi viedokli, kurā norāda, ka apelācijas instances notiesājošais spriedums ir atzīstams par tiesisku un pamatotu, bet kasācijas sūdzība ir noraidāma.

Prokurore norāda, ka no apelācijas instances tiesas sprieduma redzams, ka tajā kā pierādījums nav izmantots un spriedums nav pamatots ar Polijas Republikas tiesas spriedumu norādītajā krimināllietā. Prokurore uzskata, ka bez pietiekama pamata Arnolda L. aizstāvis kasācijas sūdzībā apšaubījis atsauci uz Igaunijas Republikas Tallinas pilsētas 2002.gada 17.aprīļa un 2002.gada 16.maija spriedumiem, kā arī Pērnavas rajona tiesas 1997.gada 7.aprīļa spriedumu, jo spriedumā neesot norādes par to spēkā stāšanos. No lietas materiāliem ir redzams, ka Pērnavas rajona tiesas spriedums stājies spēkā un tieši ar šo spriedumu notiesāti M.N., P.V. un L.U. par mēģinājumu ievest Igaunijas Republikā kontrabandas ceļā 1600 TT markas pistoļu, kuru nelikumīgu iegādi un realizāciju, saskaņā ar lietā konstatētajām darbībām, atbalstīja Arnolds L.

Prokurore atzīst, ka apelācijas instances tiesas spriedums atbilst Kriminālprocesa likuma 523., 527. un 564.panta nosacījumiem. Prokurore uzskata, ka kasācijas sūdzības autors bez pamata apgalvojis, ka nav pierādīta noziedzīgā nodarījuma subjektīvā puse. Tiesa, balstoties uz tiesas sēdē pārbaudītiem un izvērtētiem pierādījumiem, spriedumā nākusi pie pamatota secinājuma, ka Arnolda L. ļaunprātīgu nolūku līguma parakstīšanā ar Polijas uzņēmumu "Steo" par 2000 TT markas pistoļu iegādi un 1600 tās pašas markas pistoļu atgriešanu minētajam uzņēmumam pierāda viņa faktiskās darbības.

Prokurore uzskata, ka apelācijas instances tiesas spriedumā atspoguļotas konkrētas Arnolda L. darbības, kuras tiesa atzinusi par līdzdalību noziedzīgā nodarījuma atbalstīšanā. Apelācijas instances tiesas spriedums atbilst Kriminālprocesa likuma 511.panta otrās daļas

un 512.panta prasībām. Tiesa ievērojusi arī Kriminālprocesa likuma 19.panta nosacījumus.

Izskatījis krimināllietas materiālus rakstveida procesā, apsvēris apsūdzētā Arnolda L. aizstāvja zvērināta advokāta J.Grīnberga kasācijas sūdzības un aizstāvju zvērināta advokāta J.Grīnberga un zvērināta advokāta A.Niedres kasācijas sūdzības papildinājumu motīvus, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka tiesas spriedums atstājams negrozīts, bet kasācijas sūdzība noraidāma.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta pirmo un trešo daļu kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā no jauna neizvērtē un arī neskaidro lietas faktiskos apstākļus. Kasācijas instances tiesas kompetencē neietilpst jaunu pierādījumu iegūšana, pārbaudīšana un esošo pierādījumu vērtēšana.

Apelācijas instances tiesa ir pietiekoši skaidri un argumentēti analizējusi un izvērtējusi pierādījumus un uz to pamata izdarījusi secinājumu par to, kādu noziedzīgu nodarījumu apsūdzētais Arnolds L. izdarījis.

Pretēji kasatora apgalvojumam, ka apelācijas instances tiesa kā pierādījumu lietā nav skatījusi Polijas Republikas Gdaņskas rajona tiesas spriedumu krimināllietā J.Z.D., U.A.C., E.O. (*E.Ochnio*) u.c. apsūdzībā, bet minētajam spriedumam tomēr ir piešķīrusi pierādījuma spēku šajā krimināllietā, Senāts atrod, ka no apelācijas instances tiesas 2007.gada 22.maija sprieduma redzams, ka tajā kā pierādījums nav izmantots un spriedums nav pamatots ar Gdaņskas rajona tiesas spriedumu. Līdz ar to nav pamata uzskatīt, ka tiesa būtu pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 512.panta nosacījumu pārkāpumus par sprieduma pamatošanu ar pierādījumiem, kuri nav pārbaudīti tiesas sēdē.

Tiesa ir vērtējusi tos pierādījumus, kuri tiesas sēdē tikuši pārbaudīti. Kasācijas instance uzskata kā nepamatotu aizstāvības viedokli, ka pie atbildības nevar saukt līdzdalībnieku, šajā gadījumā noziedzīgā nodarījuma atbalstītāju, nepierādot tiešā izdarītāja – Igaunijas Republikas un Polijas Republikas pilsoņu vainu noziedzīgā nodarījumā.

Pēc Senāta ieskata, noziedzīgā nodarījuma atbalstītājs var tikt saukts pie atbildības, neskatoties uz to, vai pie atbildības ir bijis saukts noziedzīgā nodarījuma izpildītājs.

Saskaņā ar Latvijas krimināLkodeksa 17.panta sesto daļu par atbalstītāju ir atzīstama persona, kas apzināti veicinājusi nozieguma izdarīšanu, dodot padomus, norādījumus, līdzekļus vai novēršot šķēršļus tā izdarīšanai.

Konkrētajā lietā apsūdzētā Arnolda L. un Igora Ārija K. kā atbalstītāju sniegtā palīdzība un viņu darbības, kas aprakstītas apelācijas instances tiesas spriedumā, atrodas cēloniskā sakarā ar nelikumīgas ieroču iegādes un realizācijas faktu.

Krimināllietas materiāliem pievienotais Pērnavas rajona tiesas 1997.gada 7.aprīļa spriedums, kā liecina atzīme uz tā, stājies spēkā ar Tallinas apgabaltiesas spriedumu 1997.gada 18.septembrī. Ar Pērnavas rajona tiesas spriedumu notiesāti M.N., P.V. un L.U. par mēģinājumu ievest Igaunijā kontrabandas ceļā 1600 TT markas pistoles, kuru nelikumīgu iegādi un realizāciju atbalstīja Arnolds L. ar 1994.gada maijā parakstīto līgumu un SIA "Arnex" kā 2000 TT markas pistoļu gala lietotāja apliecinājumu un kuras ievestas Rīgā 1996.gada 22.maijā ar kuģi "Ziedonis". Savukārt 1996.gada 3.aprīlī saskaņā ar Arnolda L. parakstītu līgumu it kā pārdodot par 10 ASV dolāriem gabalā pistoles atdotas atpakaļ Polijas uzņēmumam "Steo", tā paša gada 22.jūlijā ar citu kuģi M.N. un P.V. pavadībā, noslēptas zem makaronu kravas, vēlreiz ievestas Rīgas ostā un ar autotransportu nogādātas Ainažu–Iklas robežkontroles punktā, kur tās atrastas un izņemtas.

Senāts piekrīt prokurora viedoklim, ka nepamatots ir kasācijas sūdzības papildinājumos izteiktais apgalvojums par tiesas pieļauto Kriminālprocesa likuma 574.panta 2.punkta noteikumu pārkāpumu, secinot, ka Arnolds L. ar likumīgi sastādītiem dokumentiem atbalstījis nelikumīgu ieroču realizāciju un iegādi, un, nenorādot, kā tieši realizācija un iegāde atbalstīta.

Kasācijas instances tiesa atrod, ka apelācijas instances tiesas spriedumā ir pietiekoši pilnīgi atspoguļotas konkrētas apsūdzēto, tajā skaitā Arnolda L., darbības, kuras tiesa atzinusi par līdzdalību noziedzīgā nodarījuma atbalstīšanā – līgumu noslēgšana un citu dokumentu izgatavošana, pārstāvot uzņēmumu "Arnex"; ar šiem dokumentiem novēršot šķēršļus uzņēmumam "Steo" nelikumīgi pārdot ieročus faktiskajiem pircējiem, kuriem nebija atļaujas ieroču iegādei.

Senāts neatrod pamatu kasatora apgalvojumam, ka nav pierādīta noziedzīgā nodarījuma subjektīvā puse. Apelācijas instances tiesa, balstoties uz tiesas sēdē pārbaudītiem pierādījumiem, nākusi pie pareiza secinājuma, ka Arnolda L. prettiesisku nolūku līgumu parakstīšanā ar Polijas uzņēmumu "Steo" par 2000 TT markas pistoļu iegādi un 1600 tās pašas markas pistoļu atpakaļatdošanu šim uzņēmumam pierāda viņa faktiskās darbības – ieroču apmaksas neveikšana no SIA "Arnex" līdzekļiem, atpakaļpārdošana par daudzkārt mazāku cenu kā tā laika Latvijas tirgū, no citiem piegādātājiem iepirktu ieroču pievienošana, lai uzņēmumam "Steo" nogādātu tieši 1600 TT markas pistoles.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas spriedums, ar kuru Arnolds L. un Igors Ārijs K. atzīti par vainīgiem pēc Latvijas kriminālkodeksa 17.panta sestās daļas un 218.panta pirmās daļas, ir tiesisks un pamatots, tas atbilst Kriminālprocesa likuma prasībām.

Pamatojoties uz iepriekšteikto un vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 22.maija spriedumu atstāt negrozītu, bet kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Galīgā soda noteikšana pēc vairākiem spriedumiem

Tiesai nav likumīga pamata neizciesto sodu pieskaitīt vēlreiz, ja tas jau ņemts vērā, nosakot galīgo sodu pēc cita sprieduma (Krimināllikuma 51.pants).

Rīgā, 2007.gada 25.jūlijā Lieta Nr.SKK J-432/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senatore referente V.Eilande,
senatori A.Freibergs,
V.Vietnieks

izskatot rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar Ģenerālprokuratūras Kriminmāltiesiskā departamenta virsprokurora p.i. A.Kalniņa iesniegto protestu Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā par Cēsu rajona tiesas 2007.gada 23.janvāra spriedumu,

k o n s t a t ē j a

Ar Cēsu rajona tiesas 2007.gada 23.janvāra spriedumu Andrejs T., (..), atzīts par vainīgu pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 175.panta trešās daļas un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 1 gadu 2 mēnešiem, bez mantas konfiskācijas.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu daļēji pievienots sods, kas nebija izciests pēc 2006.gada 17.janvāra sprieduma, nosakot galīgo sodu – brīvības atņemšana uz 1 gadu 6 mēnešiem bez mantas konfiskācijas, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 2 gadiem 1 mēnesi un 19 dienām.

Andrejs T. notiesāts pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 175.panta trešās daļas par to, ka izdarīja atkārtotu svešas kustamas mantas slepenas nolaupīšanas (zādzības) mēģinājumu no transportlīdzekļa, iekļūstot glabātavā. Noziedzīgais nodarījums noticis 2006.gada 7.decembrī ap plkst. 23.00 tiesas konstatētajos apstākļos.

Lieta apelācijas un kasācijas kārtībā nav skatīta.

Krimināprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā par šo spriedumu protestu iesniedzis Ģenerālprokuratūras Kriminālitiesiskā departamenta virsprokurora p.i. Protestā lūgts grozīt Cēsu rajona tiesas 2007.gada 23.janvāra spriedumu, izslēdzot no tā norādījumu par soda noteikšanu saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu pēc spriedumu kopības Andrejam T.

Protestā prokurors norādījis, ka Cēsu rajona tiesa, taisot 2007.gada 23.janvāra spriedumu, nav ievērojusi Krimināprocesa likuma 25.pantā

noteikto krimināprocesa pamatprincipu par dubultās sodīšanas nepieļaujamību, t.i., nav ņēmusi vērā, ka ar Cēsu rajona tiesas 2006.gada 14.decembra spriedumu Andrejam T. saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu galīgais sods pēc spriedumu kopības jau bija noteikts, pilnībā pievienojot neizciesto pamatsodu un papildsodu pēc Cēsu rajona tiesas 2006.gada 17.janvāra sprieduma, un noteikusi Andrejam T. galīgo sodu pēc spriedumu kopības, atkārtoti pievienojot, šoreiz daļēji, sodu, kas nav izciests pēc tā paša Cēsu rajona tiesas 2006.gada 17.janvāra sprieduma.

Tādējādi Cēsu rajona tiesa, taisot 2007.gada 23.janvāra spriedumu, esot pieļāvusi Krimināprocesa likuma 575.panta trešajā daļā paredzēto krimināprocesa likuma būtisku pārkāpumu, kā rezultātā esot pieļāvusi Krimināprocesa likuma 574.panta 1.punktā paredzēto Krimināllikuma pārkāpumu, t.i., Krimināllikuma Vispārīgās daļas 51.panta nepareizu piemērošanu, nosakot atkārtoti Andrejam T. sodu pēc spriedumu kopības. Minētie pārkāpumi esot noveduši pie notiesātā Andreja T. stāvokļa nelikumīgas pasliktināšanas.

Apsvēris protesta motīvus un pārbaudījis lietas materiālus, Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka protests ir pamatots un apmierināms.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka Cēsu rajona tiesas 2007.gada 23.janvāra spriedumā tiesa ir nepareizi piemērojusi Krimināllikuma 51.panta nosacījumus un, atkārtoti nosakot galīgo sodu pēc spriedumu kopības ar Cēsu rajona tiesas 2006.gada 17.janvāra spriedumu, pasliktinājusi notiesātā stāvokli.

Taisot 2007.gada 23.janvāra spriedumu par noziedzīgo nodarījumu, kas izdarīts 2006.gada 7.decembrī, tiesa nav ņēmusi vērā, ka apsūdzētais Andrejs T. pirms šā sprieduma ir notiesāts citā krimināllietā, t.i., 2006.gada 14.decembrī Cēsu rajona tiesā.

Cēsu rajona tiesas 2006.gada 14.decembra spriedumā jau saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu tika noteikts galīgais sods pēc spriedumu kopības ar Cēsu rajona tiesas 2006.gada 17.janvāra spriedumu. Līdz ar to tiesai nebija likumīga pamata vēlreiz pilnībā vai daļēji pieskaitīt sodu, kas nebija izciests pēc 2006.gada 17.janvāra sprieduma.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka konkrētajā gadījumā tiesa ir pieļāvusi Krimināprocesa likuma 574.panta 1.punktā minēto pārkāpumu, tāpēc no sprieduma izslēdzama Krimināllikuma 51.panta piemērošana. Tā kā par Andreju T. tagad būs divi neizpildīti spēkā esoši spriedumu: 2007.gada 23.janvāra un 2006.gada 14.decembra, galīgais sods Andrejam T. nosakāms saskaņā ar Krimināprocesa likuma 61.nodaļas nosacījumiem.

Ņemot vērā iepriekšminēto, vadoties no Kriminālprocesa likuma 670.,585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Protestu apmierināt. Grozīt Cēsu rajona tiesas 2007.gada 23.janvāra spriedumu daļā par galīgā soda noteikšanu. Izslēgt noteikto galīgo sodu pēc Krimināllikuma 51.panta nosacījumiem.

Pērējā daļā spriedumu atstāt negrozītu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Krimināllikuma atpakaļejošs spēks

Likumam, kas atzīst nodarījumu par sodāmu, pastiprina sodu vai ir citādi nelabvēlīgs personai, atpakaļejoša spēka nav (Krimināllikuma 5.panta trešā daļa).

Rīgā, 2007.gada 7.septembrī Lieta Nr.SKK J-434/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Gruziņš,
senatori V.Eilande,
A.Freibergs,

izskatot rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta virsprokurora Ē.Zvejnieka protestu par būtiskiem materiālo un procesuālo normu pārkāpumiem,

k o n s t a t ē j a

Ar Dobeles rajona tiesas 2002.gada 21.jūnija spriedumu Ēriks P., (..), atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 176.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz 6 gadiem un policijas kontroli uz 1 gadu. Saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu noteiktajam sodam daļēji pieskaitīts neizciestais sods pēc Dobeles rajona tiesas 2000.gada 12.oktobra sprieduma, un galīgais sods spriedumā noteikts brīvības atņemšana uz 6 gadiem un 1 mēnesi, nosakot policijas kontroli uz 1 gadu.

Ar Dobeles rajona tiesas 2002.gada 25.novembra spriedumu Ēriks P. atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 175.panta trešās daļas ar brīvības atņemšanas sodu uz 4 gadiem un pēc Krimināllikuma 176.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanas sodu uz 6 gadiem, ar policijas kontroli uz 2 gadiem. Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu galīgais sods pēc noziedzīgo nodarījumu kopības spriedumā noteikts brīvības atņemšana uz 6 gadiem, nosakot policijas kontroli uz 2 gadiem. Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu noteiktajam sodam daļēji pieskaitīts neizciestais sods pēc Jelgavas tiesas 2002.gada 31.oktobra sprieduma, un galīgais sods pēc vairākiem spriedumiem noteikts brīvības atņemšana uz 6 gadiem 10 mēnešiem, nosakot policijas kontroli uz 2 gadiem.

Savukārt ar Dobeles rajona tiesas 2003.gada 17.aprīļa spriedumu Ēriks P. tika atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 175.panta trešās daļas ar brīvības atņemšanas sodu uz 1 gadu. Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu noteiktajam sodam daļēji pieskaitīts

neizciestais sods pēc Dobeles rajona tiesas 2002.gada 25.novembra sprieduma, un galīgais sods spriedumā pēc vairākiem spriedumiem noteikts brīvības atņemšana uz 6 gadiem 11 mēnešiem, piemērojot policijas kontroli uz 2 gadiem.

Kasācijas kārtībā minētais lēmums nav skatīts.

Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta virsprokurors iesniedzis protestu Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā, kurā lūdzis atcelt Dobeles rajona tiesas 2003.gada 17.aprīļa spriedumu daļā par Ērikam P. noteikto galīgo sodu pēc Krimināllikuma 50.panta piektās daļas, izslēdzot papildsodu – policijas kontroli.

Protestā norādīts, ka visus noziedzīgos nodarījumus, par kuriem Ēriks P. notiesāts, viņš izdarījis laikā līdz 2002.gada jūnijam un uz to izdarīšanas brīdi nebija sasniedzis 18 gadu vecumu. Tāpēc sods viņam bija nosakāms, ievērojot Krimināllikuma 65.pantā noteiktos nepilngadīgajam piemērojamos soda veidus, ņemot vērā, ka līdz 2002.gada 9.aprīlim spēkā bija Krimināllikuma 65.panta 1998.gada 17.jūnija redakcija ar 2001.gada 20.jūnija grozījumiem, kurā nebija paredzēta papildsodu, to vidū policijas kontroles, piemērošana nepilngadīgajiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 5.panta pirmo daļu nodarījuma (darbības vai bezdarbības) noziedzīgumu un sodāmību nosaka likums, kas bija spēkā šā nodarījuma izdarīšanas laikā.

Izskatījis krimināllietas materiālus, apsvēris prokurora protesta motīvus, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka prokurora protests ir apmierināms.

No krimināllietas materiāliem redzams, ka visus noziedzīgos nodarījumus, par kuriem Ēriks P. notiesāts ar iepriekšminētajiem spriedumiem, viņš izdarījis laikā līdz 2002.gada jūnijam, kad viņš bija nepilngadīgs.

Dobeles rajona tiesa 2002.gada 21.jūnija un 2002.gada 25.novembra spriedumos Ērikam P. pie soda noteikšanas pēc Krimināllikuma 176.panta otrās daļas piemērojot papildsodu – policijas kontroli, kā arī 2003.gada 17.aprīļa spriedumā, nosakot galīgo sodu pēc vairākiem spriedumiem, nav ievērojusi un ir pārkāpusi noziedzīgo nodarījumu izdarīšanas laikā spēkā esošos Krimināllikuma 65.panta noteikumus par nepilngadīgajām personām piemērojamo sodu veidiem.

Pirmās instances tiesa nebija ņēmusi vērā, ka atbilstoši Krimināllikuma 65.pantam (redakcijā līdz 2003.gada 15.jūlijam) nepilngadīgajiem nevarēja piemērot papildsodu – policijas kontroli.

Saskaņā ar Krimināllikuma 5.panta trešo daļu likumam, kas atzīst nodarījumu par sodāmu, pastiprina sodu vai ir citādi nelabvēlīgs personai, atpakaļejoša spēka nav.

Tādējādi tiesa ir pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 574.pantā norādīto Krimināllikuma pārkāpumu par Vispārīgās daļas pantu

nepareizu piemērošanu, kurš novedis pie notiesātās personas stāvokļa nelikumīgas pasliktināšanās.

Esot minētajiem apstākļiem, no tiesas sprieduma izslēdzams norādījums par papildsoda – policijas kontroles piemērošanu.

Pamatojoties uz teikto un vadoties no Kriminālprocesa likuma 672., 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Prokurora protestu apmierināt. Grozīt Dobeles rajona tiesas 2003.gada 17.aprīļa spriedumu daļā par Ērikam P. noteikto galīgo sodu pēc Krimināllikuma 50.panta piektās daļas; izslēgt no sprieduma papildsodu – policijas kontroli uz 2 gadiem.

Lēmums nav pārsūdzams.

Atbildību mīkstinoša apstākļa atzīšana

Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 3.punktā norādītais apstāklis par atbildību mīkstinošu apstākli atzīstams gadījumā, ja citas personas vainīgums apstiprinās ar procesuālu nolēmumu šajā lietā vai ar spēkā stājušos nolēmumu citā lietā (Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 3.punkts).

Rīgā, 2007.gada 25.septembrī Lieta Nr.SKK-481/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Dzalbe,
senatori P.Gruziņš,
A.Freibergs

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētā Andreja K. kasācijas sūdzību par Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 19.jūnija spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Daugavpils tiesas 2007.gada 19.janvāra spriedumu Andrejs K., (..), atzīts par vainīgu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā, kas paredzēti Krimināllikuma 176.panta otrajā daļā, 193.panta ceturtajā daļā, un sodīts pēc Krimināllikuma 176.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz 3 gadiem un 6 mēnešiem, konfiscējot mantu, un ar policijas kontroli uz 2 gadiem, pēc Krimināllikuma 193.panta ceturtās daļas ar brīvības atņemšanu uz 5 gadiem, konfiscējot mantu. Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu galīgais sods pēc noziedzīgo nodarījumu kopības noteikts brīvības atņemšana uz 5 gadiem, konfiscējot mantu, t.i., ietverot vieglāko sodu smagākajā. Saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu sods pēc vairākiem spriedumiem noteikts brīvības atņemšana uz 5 gadiem un 1 mēnesi, konfiscējot mantu, un policijas kontrole uz 2 gadiem, t.i., daļēji pievienojot neizciesto sodu pēc Daugavpils tiesas 2004.gada 27.janvāra sprieduma.

Lietā vēl atzīti par vainīgiem un sodīti Sergejs O., Vitālijs V., Aleksandrs J. un Vadims Č.

Ar Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 19.jūnija spriedumu atcelts Daugavpils tiesas 2007.gada 19.janvāra spriedums daļā par soda noteikšanu Andrejam K. pēc Krimināllikuma 176.panta otrās daļas, par soda noteikšanu pēc noziedzīgo nodarījumu kopības un par soda noteikšanu pēc vairākiem spriedumiem. Andrejs K. sodīts pēc Krimināllikuma 176.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu

uz 3 gadiem, konfiscējot mantu, un ar policijas kontroli uz 1 gadu. Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu galīgais sods pēc noziedzīgo nodarījumu kopības noteikts brīvības atņemšana uz 5 gadiem, konfiscējot mantu, un policijas kontrole uz 1 gadu, t.i., ietverot vieglāko sodu smagākajā. Saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu galīgais sods pēc vairākiem spriedumiem noteikts brīvības atņemšana uz 5 gadiem un 1 mēnesi, konfiscējot mantu, un policijas kontrole uz 1 gadu, t.i., daļēji pievienojot neizciesto sodu pēc Daugavpils tiesas 2004.gada 27.janvāra sprieduma. Pārējā daļā Daugavpils tiesas 2007.gada 19.janvāra spriedums atstāts negrozīts.

Apsūdzētais Andrejs K. iesniedzis kasācijas sūdzību un lūdz grozīt apelācijas instances tiesas spriedumu, noteikt viņam nosacītu sodu, piemērojot Krimināllikuma 55.panta nosacījumus, izprasīt ziņas no Daugavpils cietuma par viņa veselības stāvokli, izskatīt lietu mutvārdu procesā. Kasācijas sūdzībai apsūdzētais Andrejs K. pievienojis izrakstu – epikrīzi par veselības stāvokli un ziņas no personīgā rēķina. Bez tam apsūdzētais Andrejs K. papildus atsūtījis ziņas par tēva veselības stāvokli, informāciju par palīdzību noziegumu atklāšanā.

Apsūdzētais Andrejs K. norāda, ka apelācijas instances tiesa pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 574.panta 1.punktā, 575.panta pirmās daļas 1., 2., 3.punktā un 575.panta trešajā daļā paredzētos pārkāpumus. Nosakot sodu, tiesa nepareizi piemērojusi Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 3., 4.punktu, 60.pantu, kā arī par atbildību mīkstinošu apstākli neesot atzinusi to, ka viņš sekmējis citas personas nozieguma atklāšanu, par ko esot ziņas lietā, un to, ka viņš labprātīgi atlīdzinājis nodarīto zaudējumu, ko apstiprinājuši cietušie. Tāpat tiesa neesot ņēmusi vērā viņa veselības stāvokli, raksturojumu no darba vietas un darbā iekārtošanas garantijas, ģimenes stāvokli, meitas audzināšanu, tēva veselības stāvokli. Spriedumā neesot motivēts, kā alkohola lietošana pirms nodarījuma ietekmējusi viņa rīcību, lai atzītu to par atbildību pastiprinošu apstākli. Norāde spriedumā uz viņa sociālo bīstamību neesot pamatota, jo no 2005.gada decembra līdz 2007.gada janvārim viņam neesot bijuši nekādi pārkāpumi, tiesa neesot vērtējusi arī cietuma administrācijas izdoto raksturojumu un tāpēc pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 511.panta otro daļu par sprieduma likumību un pamatotību. Pirmās instances tiesas tiesnesis esot atradies Kriminālprocesa likuma 52.panta ceturtās daļas 1.punktā paredzētajā interešu konflikta apstāklī, ko neesot saskatījusi apelācijas instances tiesa. Pirmās instances tiesā, izsniedzot jaunu apsūdzību, pārkāpts Kriminālprocesa likuma 405., 406., 407.pants, viņam neesot bijusi iespēja sagatavoties aizstāvībai pret šo apsūdzību. Lietas izmeklēšanas un iztiesāšanas laikā esot pārkāpts Kriminālprocesa likuma 277.panta septītajā daļā noteiktais apcietinājumā turēšanas termiņš, viņš esot atradies apcietinājumā 26 mēnešus un 9 dienas.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka ir iespējams pieņemt lēmumu pēc lietā esošajiem materiāliem, jo nav nepieciešami papildu paskaidrojumi no personām, kurām ir tiesības piedalīties procesā, un konkrētajai lietai nevar būt īpaša nozīme likuma normu interpretēšanā. Apsūdzētais Andrejs K. lūgumu par lietas izskatīšanu mutvārdu procesā atbilstoši Kriminālprocesa likuma 572.panta prasībām nav motivējis. Kasācijas instances tiesas kompetencē neietilpst jaunu pierādījumu iegūšana, pārbaudīšana un esošo pierādījumu vērtēšana.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 19.jūnija spriedums ir jāgroza, ņemot vērā Kriminālprocesa likuma 584.pantā noteikto kompetenci.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 591.panta otro daļu soda pastiprināšana vai likuma piemērošana par smagāku noziedzīgu nodarījumu, izskatot lietu no jauna, pieļaujama tikai tad, ja spriedums atcelts soda mīkstuma dēļ, vai sakarā ar to, ka pēc prokurora protesta vai pēc cietušā sūdzības bija nepieciešams piemērot likumu par smagāku noziedzīgu nodarījumu.

Apelācijas instances tiesa apsūdzētajam Andrejam K. pēc Krimināllikuma 176.panta otrās daļas piemērojusi mantas konfiskāciju. Daugavpils tiesas 2005.gada 20.aprīļa spriedumā, kuru apelācijas instances tiesa bija atcēlusi un nosūtījusi lietu jaunai izskatīšanai, mantas konfiskācija apsūdzētajam Andrejam K. pēc Krimināllikuma 176.panta otrās daļas nebija piemērota.

Apelācijas instances tiesa, nosakot apsūdzētajam Andrejam K. galīgo sodu pēc noziedzīgo nodarījumu kopības saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu, piemērojusi policijas kontroli uz 1 gadu. Daugavpils tiesas 2007.gada 19.janvāra spriedumā policijas kontrole galīgā soda noteikšanā pēc noziedzīgo nodarījumu kopības apsūdzētajam Andrejam K. nebija piemērota.

Neviens no abiem pirmās instances tiesas spriedumiem nebija atcelts soda mīkstuma dēļ vai sakarā ar to, ka pēc prokurora protesta vai cietušā sūdzības piemērots likums par smagāku noziedzīgu nodarījumu.

Nosakot galīgo sodu pēc vairākiem spriedumiem, apelācijas instances tiesa arī ir piemērojusi apsūdzētajam Andrejam K. policijas kontroli uz 1 gadu. Daugavpils tiesas 2004.gada 27.janvāra spriedumā policijas kontrole Andrejam K. nebija piemērota.

Līdz ar to no apelācijas instances tiesas 2007.gada 19.jūnija sprieduma ir jāizslēdz apsūdzētajam Andrejam K. mantas konfiskācijas piemērošana pēc Krimināllikuma 176.panta otrās daļas, policijas kontroles piemērošana, nosakot galīgo sodu pēc noziedzīgo nodarījumu kopības saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu un pēc vairākiem spriedumiem saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 52.panta ceturtās daļas 1.punktu lietas izskatīšanā tiesā nedrīkst piedalīties tiesnesis, kurš ir piedalījies šajā kriminālprocesā jebkurā statusā.

No lietā esošajiem materiāliem redzams, ka Daugavpils tiesas tiesnesis J.Kokins ir bijis kā procesa virzītājs krimināllietas sagatavošanā iztiesāšanai un tiesas kā procesa virzītāja sastāvā, izskatot krimināllietu. Tātad tiesneša J.Kokina statuss kriminālprocesā ir bijis procesa virzītājs lietas izskatīšanā pirmās instances tiesā. Citā statusā tiesnesis J.Kokins šajā kriminālprocesā nav bijis (procesa virzītājs izmeklēšanā, prokurors, izmeklēšanas tiesnesis u.c.).

Tiesnesis J.Kokins savā lietvedībā krimināllietu ir saņēmis 2005.gada 13.decembrī. Ar 2005.gada 14.decembra tiesneša J.Kokina lēmumu atcelts Andrejam K. piemērotais apcietinājums un piemērots aizliegums tuvoties noteiktai personai un vietai, aizliegums izbraukt no valsts bez procesa virzītāja, Daugavpils tiesas tiesneša J.Kokina rakstveida atļaujas, uzturēšanās noteiktā dzīvesvietā, nodošana policijas uzraudzībā, uzlikts pienākums noteiktā laikā atrasties savā dzīvesvietā un 2 reizes nedēļā pieteikties policijas iecirknī pēc savas dzīvesvietas.

Būtībā ar tiesneša lēmumu ir grozīts procesuālais piespiedu līdzeklis, drošības līdzeklis apsūdzētajam Andrejam K.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 249.panta pirmo daļu, ja procesuālā piespiedu līdzekļa piemērošanas laikā ir zudis vai mainījies tā piemērošanas pamats, mainījušies piemērošanas nosacījumi, personas uzvedība vai ir noskaidroti citi apstākļi, kas noteica piespiedu līdzekļa izvēli, procesa virzītājs pieņem lēmumu par tā grozīšanu vai atcelšanu.

Kriminālprocesa likuma 47.pantā ir noteikta tiesneša kā procesa virzītāja krimināllietas sagatavošanā iztiesāšanai kompetence. Tajā nav minēta procesuālā piespiedu līdzekļa, drošības līdzekļa, grozīšana apsūdzētajam. Līdz ar to tiesnesis J.Kokins kā procesa virzītājs ir pārkāpis likumā noteikto kompetenci. Taču kasācijas instances tiesa uzskata, ka šis pārkāpums konkrētajā lietā nav novedis pie nelikumīga tiesas sprieduma un šajā pārkāpumā nav saskatāms Kriminālprocesa likuma 52.panta ceturtās daļas 1.punktā paredzētais interešu konflikta apstāklis, t.i., apstāklis, kas izslēdz tiesneša piedalīšanos krimināllietas izskatīšanā.

Saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 3.punktu par atbildību mīkstinošu apstākli atzīstams tas, ka vainīgais sekmējis citas personas nozieguma atklāšanu.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 3.punktā norādītais apstāklis par atbildību mīkstinošu apstākli atzīstams gadījumā, ja citas personas vainīgums apstiprinās ar procesuālu nolēmumu (lēmumu, spriedumu)

šajā lietā vai ar spēkā stājušos nolēmumu citā lietā. Šāds secinājums izriet no Krimināllikuma 1.panta un Kriminālprocesa likuma 380.panta.

Krimināllietā Andreja K. un citu apsūdzībā šādu ziņu nav.

Kriminālprocesa likuma 642.pants paredz soda samazināšanu izņēmuma gadījumos notiesātai personai, kas palīdzējusi atklāt noziegumu. Šīm personām pēc ģenerālprokurora iesnieguma var samazināt sodu atbilstoši Krimināllikuma 60.panta noteikumiem.

No apelācijas instances tiesas sprieduma redzams, ka tiesa ir novērtējusi Krimināllikuma 46.pantā paredzētos sodu ietekmējošos apstākļus – izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, vainīga personību, atbildību pastiprinošos apstākļus, par kuriem kasācijas sūdzībā norāda apsūdzētais Andrejs K. Kasācijas instances tiesa konkrētajā lietā no jauna neizvērtē sodu ietekmējošos apstākļus.

Taču apelācijas instances tiesa nepareizi ir atzinusi, ka tā nekonstatē atbildību mīkstinošus apstākļus apsūdzētajam Andrejam K.

Saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 4.punktu par atbildību mīkstinošu atzīstams apstāklis, ja vainīgais labprātīgi atlīdzinājis nodarīto zaudējumu vai novērsis radīto kaitējumu. Krimināllietā Andreja K. apsūdzībā cietušās Vaira G. un Vita Č. nebija iesniegušas civilprasības (kaitējuma kompensācijas) pieteikumu. Lietā ir Vitas Č. un Vairas G. iesniegumi par to, ka materiālie zaudējumi viņām atlīdzināti. Ar pirmās instances tiesas spriedumu nebija piedzīti no Andreja K. zaudējumi par labu Vairai G. un Vitai Č. Tāpēc tiesai bija pamats atzīt Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 4.punktā paredzēto apstākli par apsūdzētā Andreja K. atbildību mīkstinošu apstākli.

Apsūdzētajam Andrejam K. tiesa pēc Krimināllikuma 176.panta otrās daļas un 193.panta ceturtās daļas noteikusi sankcijā paredzēto minimālo sodu, galīgo sodu pēc noziedzīgo nodarījumu kopības noteikusi, ietverot vieglāko sodu smagākajā, galīgo sodu pēc vairākiem spriedumiem noteikusi, daļēji pievienojot neizciesto sodu pēc iepriekšējā sprieduma. Apsūdzētajam Andrejam K. tiesa ir atzinusi atbildību pastiprinošus apstākļus, kas liedz iespēju lemt par Krimināllikuma 49.panta noteikumu piemērošanu, t.i., vieglāka soda noteikšanu nekā likumā paredzētais sods. Tāpēc atbildību mīkstinoša apstākļa esamība nevar ietekmēt soda tālāku samazināšanu apsūdzētajam Andrejam K. vai nosacītas notiesāšanas piemērošanu. Jaunu noziedzīgu nodarījumu apsūdzētais Andrejs K. ir izdarījis nosacītas notiesāšanas laikā.

Norāde kasācijas sūdzībā par apcietinājuma termiņu neattiecas uz kasācijas instances tiesas kompetenci. Par apsūdzības grozīšanas gaitu pirmās instances tiesā apsūdzētais Andrejs K. nebija sūdzējies apelācijas kārtībā.

Kasācijas instances tiesa nesaskata Kriminālprocesa likuma 575.pantā paredzētos likuma būtiskus pārkāpumus apelācijas instances tiesā.

Vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Grozīt Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 19.jūnija spriedumu. Izslēgt apsūdzētajam Andrejam K. piemēroto mantas konfiskāciju pēc Krimināllikuma 176.panta otrās daļas, policijas kontroles piemērošanu galīgā soda noteikšanā saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu un 51.pantu.

Pārējā daļā apelācijas instances tiesas spriedumu atstāt negrozītu, bet apsūdzētā Andreja K. kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Soda noteikšana par izdarītu jaunu noziedzīgu nodarījumu pēc sprieduma taisīšanas

Krimināllikuma 51.panta nosacījumi piemērojami, ja persona jaunu noziedzīgu nodarījumu izdarījusi pēc pirmā sprieduma taisīšanas un piespriesto sodu pēc šī sprieduma nav izcietusi. Tad noteiktajam sodam pilnīgi vai daļēji pievienojams sods, kas nav izciests pēc iepriekšējā sprieduma (Krimināllikuma 51.pants).

Rīgā, 2007.gada 15.augustā Lieta Nr.SKK J-488/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Vietnieks,
senatori V.Eilande,
P.Dzalbe,

izskatot lietu sakarā ar Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta virsprokurora Ē.Zvejnieka protestu Krimināprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā,

k o n s t a t ē j a

Ar Dobeles rajona tiesas 2004.gada 22.marta spriedumu Jānis O., (..), notiesāts pēc Krimināllikuma 312.panta ar brīvības atņemšanu uz 7 mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta pirmo un otro daļu galīgais sods pēc spriedumu kopības, pievienojot daļu no neizciestā soda pēc Jelgavas tiesas 2003.gada 20.novembra sprieduma, Jānim O. noteikts brīvības atņemšana uz 9 mēnešiem, atņemot transportlīdzekļu vadīšanas tiesības uz 2 gadiem, nosakot soda izciešanu atklātajā cietumā.

Saskaņā ar pirmās instances tiesas spriedumu Jānis O. notiesāts par to, ka, būdams sodīts ar Jelgavas tiesas 2003.gada 20.novembra spriedumu pēc Krimināllikuma 312.panta ar brīvības atņemšanu uz 6 mēnešiem nosacīti, ar pārbaudes laiku uz 6 mēnešiem, atņemot transportlīdzekļu vadīšanas tiesības uz 1 gadu, tiesas piespriestā brīvību ierobežošanas soda izciešanas laikā 2004.gada 22.februāri ap plkst. 05.50 vadījis transportlīdzekli Dobeles pilsētas teritorijā.

Šādas Jāņa O. darbības pirmās instances tiesa kvalificējusi pēc Krimināllikuma 312.panta.

Ar Rīgas rajona tiesas 2004.gada 14.junija lēmumu, pamatojoties uz Latvijas kriminālprocesa kodeksa 373., 374.pantu, Latvijas sodu izpildes kodeksa 50.^{2}panta pirmās daļas 3.punktu, noteikts, ka soda

izciešana atbilstoši Dobeles rajona tiesas 2004.gada 22.marta spriedumam Jānim O. uzsākama daļēji slēgtajā cietumā.

Kasācijas kārtībā tiesu nolēmumi nav skatīti.

Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta virsprokurors Ē.Zvejnieks iesniedzis protestu Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā, kurā lūdzis grozīt Dobeles rajona tiesas 2004.gada 22.marta spriedumu daļā par galīgā soda noteikšanu Jānim O. saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu, papildsodu – transportlīdzekļu vadīšanas tiesību atņemšanu Jānim O. samazinot uz 8 mēnešiem 10 dienām.

Protestā, neapstrīdot lietas faktiskos apstākļus, noziedzīgā nodarījuma kvalifikāciju un Jānim O. noteikto pamatsodu, norādīts, ka pirmās instances tiesa pieļāvusi Krimināllikuma 51.panta pirmās daļas nepareizu piemērošanu. Minētais pārkāpums esot novedis pie apsūdzētā Jāņa O. stāvokļa nelikumīgas pasliktināšanās, jo tiesa, nosakot sodu pēc spriedumu kopības un daļēji pievienojot neizciesto sodu pēc Jelgavas tiesas 2003.gada 20.novembra sprieduma, nepareizi aprēķinājusi papildsodu.

Ar Jelgavas tiesas 2003.gada 20.novembra spriedumu Jānis O. ticis notiesāts pēc Krimināllikuma 312.panta ar brīvības atņemšanu uz 6 mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu galīgais sods pēc spriedumu kopības Jānim O. ticis noteikts, daļēji pievienojot papildsodu, kas nebija izciests pēc Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas 2002.gada 26.novembra sprieduma – brīvības atņemšana uz 6 mēnešiem, atņemot transportlīdzekļu vadīšanas tiesības uz 1 gadu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu Jānis O. ar brīvības atņemšanas sodu ticis notiesāts nosacīti, ar pārbaudes laiku uz 6 mēnešiem.

Jelgavas tiesas 2003.gada 20.novembra spriedums stājies likumīgā spēkā 2003.gada 2.decembrī.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 632.panta pirmo daļu (Dobeles rajona tiesas sprieduma taisīšanas brīdī Latvijas kriminālprocesa kodeksa 357.panta pirmā daļa) pirmās instances tiesas spriedums stājās spēkā, kad izbeidzies termiņš tā pārsūdzēšanai apelācijas vai kasācijas kārtībā un spriedums nav pārsūdzēts. Un (izņemot apsūdzēto attaisnojošo, no soda atbrīvojošo vai sprieduma par nosacītu notiesāšanu daļā par apsūdzētā atbrīvošanu no drošības līdzekļa, kas saistīts ar brīvības atņemšanu) tiek izpildīts tikai pēc tā stāšanās spēkā, kad tiesa nosūta rīkojumu par sprieduma izpildi tai iestādei, kurai saskaņā ar likumu par sodu izpildi uzlikts pienākums izpildīt spriedumu (Kriminālprocesa likuma 634.panta pirmā, otrā daļa, attiecīgi Latvijas kriminālprocesa kodeksa 360.panta pirmā daļa).

Sodu izpildes kodeksa 148., 149.pants nosaka sprieduma par tiesību ierobežošanu nodošanu izpildei un papildsoda – tiesību ierobežošanas – izpildes kārtību. Saskaņā ar minēto pantu nosacījumiem tiesa, kas piespriedusi tiesību ierobežošanu, tikai pēc sprieduma stāšanās likumīgā spēkā izdod tiesas izpildrakstu par apsūdzētajam noteiktajiem tiesību ierobežojumiem un nosūta to izpildīšanai tiesu izpildītājam. Tiesu izpildītājs, saņemot izpildrakstu par notiesātā tiesību ierobežošanu, nosūta attiecīgajai institūcijai rīkojumu veikt konkrētas darbības izpildrakstā noteikto ierobežojumu realizēšanai. Tad attiecīgā institūcija par tiesu izpildītāja rīkojuma izpildes uzsākšanu paziņo tiesu izpildītājam.

Līdz ar to Jānis O. papildsodu sācis izciest ar Jelgavas tiesas 2003.gada 20.novembra sprieduma spēkā stāšanās brīdi, t.i., ar 2003.gada 2.decembri, un uz Dobeles rajona tiesas 2004.gada 22.marta sprieduma pasludināšanas brīdi viņš papildsodu – transportlīdzekļu vadīšanas tiesību atņemšanu – daļēji bija izcietis (3 mēneši un 20 dienas). Jāņa O. neizciestais papildsods uz 2004.gada 22.martu, t.i., jaunā sprieduma taisīšanas brīdī, bija 8 mēneši 10 dienas.

Izskatījis krimināllietas materiālus, apsvēris virsprokurora protesta Kriminālprocesa likuma 63. nodaļas kārtībā motīvus, Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka protests ir pamatots un apmierināms pēc tiem motīviem, kuri norādīti protestā.

No krimināllietas materiāliem redzams, ka ar Jelgavas tiesas 2003.gada 20.novembra spriedumu noteikto sodu Jānis O. sācis izciest ar 2003.gada 2.decembri un uz Dobeles rajona tiesas 2004.gada 22.marta sprieduma pasludināšanas brīdi Jānis O. bija izcietis 3 mēnešus un 20 dienas no viņam piespriestā papildsoda – transporta līdzekļu vadīšanas tiesību atņemšanas. Uz minētā sprieduma taisīšanas brīdi Jānis O. nebija izcietis 8 mēnešus un 10 dienas no piespriestā papildsoda.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta pirmo daļu, ja notiesātais pēc sprieduma taisīšanas, bet pirms pilnīgas soda izciešanas izdarījis jaunu noziedzīgu nodarījumu, jaunajā spriedumā noteiktajam sodam pilnīgi vai daļēji pievieno sodu, kas nav izciests pēc iepriekšējā sprieduma. Tādēļ Dobeles rajona tiesai 2004.gada 22.martā, nosakot galīgo sodu pēc spriedumu kopības, nebija likumīga pamata Jānim O. noteikt papildsodu – transportlīdzekļu vadīšanas tiesību atņemšanu – uz laiku, ilgāku par 8 mēnešiem 10 dienām.

Ievērojot minēto, virsprokurora protests, kurš iesniegts Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā, apmierināms.

Pamatojoties uz teikto, vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 670., 585., 587.panta, Augstākas tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Ģenerālprokuratūras Kriminmāltiesiskā departamenta virsprokurora protestu Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā apmierināt.

Grozīt Dobeles rajona tiesas 2004.gada 22.marta spriedumu daļā par galīgā soda noteikšanu Jānim O. saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu daļā par piespriesto papildsodu. Papildsodu – transportlīdzekļu vadīšanas tiesību atņemšanu – Jānim O. samazināt uz 8 mēnešiem 10 dienām.

Lēmums nav pārsūdzams.

Papildsoda – naudas sods – piespriešana

Naudas sods atbilstoši Krimināllikuma 36. un 41.panta nosacījumiem var būt piespriests gan kā pamatsods, gan arī kā papildsods. Tiesa naudas sodu kā papildsodu var noteikt arī tad, ja šāds papildsoda veids nav paredzēts Krimināllikuma konkrēta panta sankcijā (Krimināllikuma 36. un 41.pants).

Rīgā, 2007.gada 17.oktobrī Lieta Nr.SKK J-507/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Čiževskis,
senatori A.Freibergs,
P.Gruziņš

izskatīja rakstveida procesā zvērināta advokāta Z.Broka pieteikumu, iesniegtu Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā par Jēkabpils rajona tiesas 2007.gada 3.janvāra spriedumu, un

k o n s t a t ē j a

Eriks S, (..), ar Jēkabpils rajona tiesas 2007.gada 3.janvāra spriedumu atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 262.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz 3 gadiem, bez mantas konfiskācijas, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 3 gadiem. Kā papildsods noteikts naudas sods četru minimālo mēnešalgu apmērā, t.i., Ls 480.

Eriks S. atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 312.panta ar piespiedu darbiem uz 120 stundām. Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu galīgais sods noteikts piespiedu darbs uz 120 stundām, brīvības atņemšana uz 8 mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 3 gadiem, bez mantas konfiskācijas, un kā papildsods noteikts naudas sods četru minimālo mēnešalgu apmērā, t.i., Ls 480. Piemērojot Krimināllikuma 55.pantu, piespriestais brīvības atņemšanas sods noteikts nosacīti, ar pārbaudes laiku uz 2 gadiem, un pienākums periodiski reģistrēties Valsts probācijas dienestā un piedalīties probācijas programmās.

Ar Jēkabpils rajona tiesas tiesneša V.Muižnieka 2007.gada 2.maija lēmumu apmierināts Valsts probācijas dienesta Jēkabpils teritoriālās struktūrvienības iesniegums par soda izpildi notiesātajam Erikam S. Saskaņā ar Krimināllikuma 52.panta pirmo daļu piespriestais piespiedu darbs uz 120 stundām aizstāts ar brīvības atņemšanu uz 15 dienām un saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu pēc noziedzīgo

nodarījumu kopības pilnīgi saskaitot sodus, brīvības atņemšanas sods noteikts uz 8 mēnešiem un 15 dienām, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 3 gadiem, bez mantas konfiskācijas, un kā papildsods noteikts naudas sods četru minimālo mēnešalgu apmērā, t.i., Ls 480. Saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta pirmo daļu galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz 8 mēnešiem un 15 dienām, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 3 gadiem un 6 mēnešiem, bez mantas konfiskācijas un papildsods – naudas sods četru minimālo mēnešalgu apmērā, t.i., Ls 480.

Lieta kasācijas instances tiesā nav izskatīta.

Krimināprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā notiesātā Erika S. aizstāvis zvērināts advokāts Z.Broks iesniedzis pieteikumu ar lūgumu grozīt Jēkabpils rajona tiesas 2007.gada 3.janvāra spriedumu un izslēgt no sprieduma Erikam S. papildsoda – naudas soda četru minimālo mēnešalgu apmērā, t.i., Ls 480 piespriešanu pēc Krimināllikuma 262.panta otrās daļas. Aizstāvis uzskata, ka tiesa pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 574.panta 3.punktā minēto likuma pārkāpumu, jo Erikam S. noteikts tāds papildsods, kāds nav paredzēts Krimināllikuma 262.panta otrās daļas sankcijā. Tādā veidā esot pārkāpts Krimināllikuma 46.panta pirmās daļas noteikums, ka tiesa piespriež sodu tāda apmērā, kādu nosaka šā likuma sevišķās daļas pants, kas paredz atbildību par izdarīto noziedzīgo nodarījumu.

Izskatījis rakstveida procesā lietas materiālus, izvērtējis zvērināta advokāta Z.Broka pieteikumu, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka Jēkabpils rajona tiesas 2007.gada 3.janvāra spriedums atstājams negrozīts. Tiesa nav pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 574.panta 3.punktā minēto pārkāpumu un nav pārkāpti arī Krimināllikuma 46.panta nosacījumi. Krimināllikuma 46.panta pirmā daļa attiecas uz piespriežamā soda apmēru un nesatur aizliegumu piespriest papildsodu gadījumā, ja šāds soda veids nav paredzēts Krimināllikuma sevišķās daļas pantā. Naudas sods atbilstoši Krimināllikuma 36. un 41.panta nosacījumiem var būt piespriests gan kā pamatsods, gan arī kā papildsods. Saskaņā ar Krimināllikuma 41.pantu naudas sodu kā papildsodu uzliek tikai tiesa, un minētā likuma norma nesatur norādi, ka šādu papildsodu var noteikt tikai Krimināllikuma Sevišķajā daļā paredzētajos gadījumos. Tas nozīmē, ka tiesa naudas sodu kā papildsodu var noteikt arī tad, ja šāds papildsoda veids nav paredzēts Krimināllikuma konkrēta panta sankcijā. Šāds secinājums izriet no tā, ka attiecībā uz citiem papildsodu veidiem (mantas konfiskācija, policijas kontrole) Krimināllikuma 42., 45.pantā ir atruna, ka šādu papildsodu var noteikt tikai Krimināllikuma Sevišķajā daļā paredzētajos gadījumos. Konkrētajā gadījumā tiesa pamatoti un likumīgi pēc Krimināllikuma 262.panta otrās daļas Erikam S. kā papildsodu piespriedusi naudas sodu.

Pamatojoties uz minēto, ievērojot Kriminālprocesa likuma 63.nodaļu un Kriminālprocesa likuma 585., 587.pantu, Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Jēkabpils rajona tiesas 2007.gada 3.janvāra spriedumu atstāt negrozītu, bet zvērināta advokāta Z.Broka pieteikumu noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Cietušā un apsūdzētā izlīgums

Tiesai nav obligāti jāizbeidz kriminālprocess, ja cietušais un apsūdzētais izlīguši mazāk smagā noziegumā. Tiesai jāievēro arī Krimināllikuma 35.panta otrās daļas un 55.panta desmitās daļas nosacījumi (Krimināllikuma 35.panta otrā daļa, Krimināllikuma 58.panta otrā daļa).

Rīgā, 2007.gada 14.septembrī Lieta Nr.SKK-545/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senatore referente V.Eilande,
senatori A.Freibergs,
V.Čiževskis,

izskatot rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar prokurora A.Šķēles iesniegto kasācijas protestu par Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 7.augusta lēmumu,

k o n s t a t ē j a

Ar Liepājas tiesas 2007.gada 30.maija lēmumu Kirills R., (..), apsūdzībā pēc Krimināllikuma 260.panta otrās daļas atbrīvots no kriminālatbildības un kriminālprocess pret viņu izbeigts.

Kriminālprocess pret D. L., (..), apsūdzībā pēc Krimināllikuma 263.panta izbeigts sakarā ar viņa nāvi 2006.gada 28.janvārī.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu konstatēts, ka apsūdzētais Kirills R., vadot transportlīdzekli, pārkāpa ceļu satiksmes noteikumus, kā rezultātā cietušajam tika nodarīti smagi miesas bojājumi (Krimināllikuma 260.panta otrā daļa).

2004.gada 13.novembrī ap plkst. 19.00 Kirills R. bez atbilstošas kategorijas transportlīdzekļu vadīšanas tiesībām vadīja automobili *BMW 323* ar valsts reģistrācijas numura zīmi CP 5292 pa Nākotnes ielu Liepājā, virzienā no Grīzupes ielas uz Ģenerāļa Baloža ielu, tā pārkāpjot Ceļu satiksmes noteikumu 4. un 39.4.punkta prasības. Automobilī Kirills R. veda pasažieri – 2000.gadā dzimušo mazgadīgo Danielu L., kurš neatradās atbilstošā bērnu sēdeklītī vai uz atbilstoša paliktņa un nebija piesprādzēts ar drošības jostu, tā pārkāpjot Ceļu satiksmes noteikumu 4. un 200.punkta prasības. Braucot apdzīvotā vietā ar ātrumu ap 50 km/h un tuvojoties brauktuves labajā malā netālu no Nākotnes ielas 13.nama stāvošajam transportlīdzeklim, kuru viņam bija nepieciešams apbraukt, Kirills R. braukšanas ātrumu nesamazināja, bet gan, neņemot vērā automobiļa stāvokli – stipri nodilušās un nolietotās priekšējo riteņu

riepas, kā arī ceļa apstākļus, palielināja braukšanas ātrumu līdz ne mazāk kā 60 km/h, tā izraisot ceļu satiksmei bīstamu situāciju un pārkāpjot Ceļu satiksmes noteikumu 4., 10., 112., 113. un 114.punkta prasības. Norādīto pārkāpumu rezultātā Kirills R., apbraucot stāvošo transportlīdzekli, zaudēja kontroli pār automobiļa vadību, nobrauca no brauktuves ceļa kreisajā pusē un uzbrauca šķērslim – kokam. Negadījuma rezultātā automobiļa pasažierim Danielam L. tika nodarīti smagi, dzīvībai bīstami miesas bojājumi.

Pirmās instances tiesa atzinusi, ka Kirills R. izdarījis Krimināllikuma 260.panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu, bet, pamatojoties uz noslēgto izlīgumu starp apsūdzēto un cietušā pārstāvi, kriminālprocess pret Kirillu R. pēc Krimināllikuma 260.panta otrās daļas izbeigts un Kirills R. atbrīvots no kriminālatbildības.

Ar Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 7.augusta lēmumu Liepājas tiesas 2007.gada 30.maija lēmums atstāts negrozīts.

Kasācijas protestu iesniedzis prokurors A.Šķēle, kurā lūdz atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu daļā par apsūdzētā Kirilla R. atbrīvošanu no kriminālatbildības un kriminālprocesa izbeigšanu pret viņu, nododot lietu šajā daļā jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesā citā tiesas sastāvā.

Prokurors norāda, ka, izskatot lietu, apelācijas instances tiesa nepareizi piemērojusi Krimināllikuma Vispārīgās daļas pantus, tādēļ minētais lēmums daļā par Kirilla R. atbrīvošanu no kriminālatbildības un kriminālprocesa izbeigšanu pret viņu ir nelikumīgs un atceļams.

Apsūdzētā atbrīvošana no kriminālatbildības un kriminālprocesa izbeigšana sakarā ar izlīguma noslēgšanu par noziedzīgu nodarījumu, kas izdarīts nosacītas notiesāšanas pārbaudes laikā, esot uzskatāma par neatbilstošu Krimināllikuma būtībai. Prokurors uzskata, ka tiesa Krimināllikuma 58.panta otro daļu piemērojusi nepamatoti un nepareizi.

Viņš uzskata, ka lietā nav sasniegts soda mērķis, kā arī apelācijas instances tiesas argumenti konkrētajā lietā uzskatāmi par nepietiekamiem apsūdzētā atbrīvošanai no kriminālatbildības un kriminālprocesa izbeigšanai, jo apsūdzētā personība, kā arī nozieguma izdarīšanas apstākļi un tā sabiedriskā bīstamība neesot novērtēti vispusīgi un pilnīgi. Prokurors arī norāda, ka apsūdzība uzskata, ka galvenais soda mērķis saskaņā ar Krimināllikuma 35.panta otro daļu ir vainīgās personas sodīšana. Neesot vērtēta arī šāda veida likumpārkāpumu ietekme uz satiksmes drošību kopumā.

Atbrīvojot apsūdzēto Kirillu R. no kriminālatbildības, izbeidzot kriminālprocesu pret viņu un nenosakot sodu atbilstoši Krimināllikuma 51.panta noteikumiem, kā arī nenolemjot par apsūdzētajam iepriekš nosacīti noteiktā brīvības atņemšanas soda izpildīšanu, apelācijas

instances tiesa neesot pareizi piemērojusi Krimināllikuma 55.panta noteikumus. Prokurors norāda, ka pat tādā gadījumā, ja par jaunizdarīto noziedzīgo nodarījumu Kirillam R. sods netiktu noteikts, iepriekšminētais konstatējums uzskatāms par pamatu iepriekš piespriestā soda izpildei, pamatojoties uz Krimināllikuma 55.panta otro daļu.

Apsvēris kasācijas protesta motīvus un pārbaudījis lietas materiālus, Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka kasācijas protests ir pamatots un apelācijas instances tiesas lēmums atceļams.

Apelācijas instances tiesa pamatoti secinājusi, ka saskaņā ar Krimināllikuma 58.panta otro daļu no kriminālatbildības var atbrīvot personu, kas izdarījusi krimināpārkāpumu vai mazāk smagu noziegumu, ja ir izlīgums ar cietušo vai viņa pārstāvi. Tiesa atzinusi, ka Krimināllikuma 260.panta otrajā daļā paredzētais noziedzīgais nodarījums ir atzīstams par mazāk smagu noziegumu, kā arī lietā ir iesniegts apsūdzētā Kirilla R. un cietušās Ainas Ņ. (pēc laulības – K.) parakstīts izlīgums, taču ne Krimināllikums, ne Kriminālprocesa likums nenosaka, ka tiesai šāds izlīgums obligāti jāpieņem. Tiesa to var pieņemt un var arī nepieņemt, taču tai ir jāievēro Krimināllikuma 35.panta otrajā daļā noteiktais, jāvērtē gan apsūdzētā personība, gan noziedzīga nodarījuma izdarīšanas apstākļi un sabiedriskā bīstamība. Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka konkrētajā gadījumā, pieņemot izlīgumu un izbeidzot kriminālprocesu, apelācijas instances tiesa nav pietiekami izvērtējusi prokurora kasācijas protestā minētos apstākļus.

Tiesai jāņem vērā arī Krimināllikuma 55.panta desmitajā daļā noteiktais, ka iepriekš piespriestais nosacītais sods ir izpildāms, un sods nosakāms saskaņā ar Krimināllikuma 51. un 52.pantā paredzētajiem noteikumiem. Senāts jau ir izteicis šādu viedokli krimināllietā Nr. SKK-222/07.

Līdzīga atziņa ir ietverta arī Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta un Judikatūras nodaļas tiesu prakses apkopojumos: "Tiesu prakse soda noteikšanā par vairākiem noziedzīgiem nodarījumiem un pēc vairākiem spriedumiem. 2005.gads" un "Atsevišķu rajona tiesu prakse sodu politikas veidošanā saistībā ar likuma piemērošanu un interpretāciju pēc Krimināllikuma 175.panta trešās un ceturtās daļas. 2006.gads", kuros norādīts, ka "ja persona izdarīja jaunu noziedzīgo nodarījumu nosacītas notiesāšanas pārbaudes laikā, agrāk piespriestais sods ir izpildāms reāli."

Kasācijas instances tiesa konstatē, ka tiesa nepamatoti atsaukusies uz Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta lēmumu lietā Nr. SKK-572/07, jo tajā minētais attiecas uz citu tiesisko situāciju un nav attiecināms uz konkrēto gadījumu.

Ņemot vērā iepriekšminēto, vadoties no Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 7.augusta lēmumu atcelt daļā par apsūdzēto Kirillu R. un lietu šajā daļā nodot jaunai iztiesāšanai citā tiesas sastāvā.

Lēmums nav pārsūdzams.

Darbnespējīga persona Krimināllikuma 40.panta izpratnē

Pensijas vecums, invaliditāte liedz iespēju piemērot kā sodu piespiedu darbu (Krimināllikuma 40.panta otrā daļa).

Rīgā, 2007.gada 8.novembrī Lieta Nr.SKK J-571/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents	P.Dzalbe,
senatori	V.Čiževskis,
	V.Vietnieks

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta virsprokurora pienākumu izpildītāja A.Kalniņa protestu par Rēzeknes tiesas 2005.gada 9.septembra spriedumu un Rēzeknes tiesas 2007.gada 20.jūlija lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rēzeknes tiesas 2005.gada 9.septembra spriedumu Jakovs A., (..), atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 130.panta pirmajā daļā, un sodīts ar piespiedu darbu uz 60 stundām.

Tiesas spriedums stājies spēkā un nav skatīts apelācijas un kasācijas kārtībā.

Ar Rēzeknes tiesas 2007.gada 20.jūlija lēmumu Jakovam A. nenostrādātās 60 stundas piespiedu darba aizstātas ar arestu uz 30 dienām.

Lēmums nav bijis pārsūdzēts un stājies spēkā.

Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta virsprokurora pienākumu izpildītājs A.Kalniņš Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā iesniedzis protestu un lūdz atcelt Rēzeknes tiesas 2007.gada 20.jūlija lēmumu pilnībā, atcelt Rēzeknes tiesas 2005.gada 9.septembra spriedumu daļā par Jakovam A. noteikto sodu un nosūtīt lietu jaunai iztiesāšanai.

Virsprokurora pienākumu izpildītājs uzskata, ka Rēzeknes tiesa, taisot 2005.gada 9.septembra spriedumu, pieļāvusi Krimināllikuma Vispārīgās daļas normu pārkāpumu, kas novedis pie notiesātās personas stāvokļa nelikumīgas pasliktināšanas. Rēzeknes tiesa, nosakot Jakovam A. sodu, nepamatoti piemērojusi 60 piespiedu darba stundas, jo noziedzīgo nodarījumu Jakovs A. izdarījis, būdams 3.grupas invalīds (bez atkārtota pārbaudes termiņa) un vecuma pensionārs. Atbilstoši Krimināllikuma 40.panta otrās daļas nosacījumiem piespiedu

darbs nav piemērojams darbnespējīgām personām, t.i., invalīdiem, pensionāriem (skatīt Krimināllikuma komentāru). Tāpēc arī minētais Rēzeknes tiesas 2007.gada 20.jūlija lēmums esot nelikumīgs, kas pasliktinājis notiesātā Jakova A. stāvokli.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka ir jāatceļ Rēzeknes tiesas 2007.gada 20.jūlija lēmums un tiesvedība lietā par piespiedu darba aizstāšanu ar arestu jāizbeidz, jāatceļ Rēzeknes tiesas 2005.gada 9.septembra spriedums daļā par Jakovam A. noteikto sodu, šajā daļā lieta jānosūta jaunai iztiesāšanai.

Saskaņā ar Krimināllikuma 40.panta otro daļu piespiedu darbs nav piemērojams darbnespējīgām personām un karavīriem.

Krimināllikumā nav paskaidrots, kādas personas atzīstamas par darbnespējīgām.

Analizējot normatīvos aktus, kas regulē darba tiesiskās attiecības, sociālo aizsardzību, var secināt, ka noteikts vecums, slimība, invaliditāte, maternitāte pilnīgi atņem vai daļēji ierobežo cilvēku spēju strādāt un tāpēc šiem cilvēkiem nepieciešama sociālā aizsardzība. Pienākuma uzlikšana strādāt var nelabvēlīgi ietekmēt šo cilvēku veselības stāvokli.

Konkrētajā lietā Jakovs A., kas dzimis 1937.gada 24.janvārī, bija sasniedzis vecumu, no kura viņam bija tiesības saņemt valsts nodrošinātu vecuma pensiju, bez tam viņš bija atzīts par trešās grupas invalīdu sakarā ar vispārēju saslimšanu bez atkārtota pārbaudes termiņa (2000.gada 13.oktobra invaliditātes izziņa Nr. BB 143269). Līdz ar to Jakovam A. bija nepieciešama sociālā aizsardzība, viņš bija atzīstams par darbnespējīgu un viņam nevarēja uzlikt pienākumu strādāt jeb piemērot kā sodu piespiedu darbu. Kā redzams no lietas materiāliem, notiesātais Jakovs A. piespiedu darbu nav pildījis, bet to nevar atzīt par ļaunprātīgu izvairīšanos no soda izciešanas. Tāpēc Rēzeknes tiesas 2007.gada 20.jūlija lēmums, ar kuru nenostrādātās 60 stundas piespiedu darba Jakovam A. aizstāts ar arestu uz 30 dienām Krimināllikuma 40.panta trešās daļas un Kriminālprocesa likuma 646.panta kārtībā, ir jāatceļ un tiesvedība lietā par piespiedu darba aizstāšanu ar arestu jāizbeidz. Bez tam ir jāatceļ Rēzeknes tiesas 2005.gada 9.septembra spriedums daļā par Jakovam A. noteikto sodu piespiedu darba veidā, jo tiesa ir pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 574.panta 1.punktā paredzēto pārkāpumu, t.i., nepareizi piemērojusi Krimināllikuma 40.panta otro daļu, kas noveda pie notiesātās personas stāvokļa nelikumīgas pasliktināšanas. Lieta daļā par soda noteikšanu Jakovam A. jānosūta Rēzeknes tiesai jaunai iztiesāšanai.

Vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 670., 672.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Atcelt Rēzeknes tiesas 2007.gada 20.jūlija lēmumu un tiesvedību lietā par piespiedu darba aizstāšanu ar arestu Jakovam A. izbeigt.

Atcelt Rēzeknes tiesas 2005.gada 9.septembra spriedumu daļā par Jakovam A. noteikto sodu un lietu šajā daļā nosūtīt jaunai iztiesāšanai Rēzeknes tiesai.

Lēmums nav pārsūdzams.

Piespiedu darbs – smagāks sods par naudas sodu

Krimināllikuma 36.pantā sodi izkārtoti sistēmā no smagākā uz vieglāko, tāpēc piespiedu darbs atzīstams par smagāku sodu nekā naudas sods (Krimināllikuma 36.pants).

Rīgā, 2007.gada 4.decembrī Lieta Nr.SKK-654/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents A.Freibergs,
senatori P.Dzalbe,
V.Vietnieks

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar Kurzemes tiesas apgabala prokuratūras prokurores I.Radkevičas kasācijas protestu par Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 26.septembra spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Liepājas tiesas 2007.gada 31.jūlija spriedumu Larisa R., (..), atzīta par vainīgu apsūdzībā pēc Krimināllikuma 230.[1]panta pirmās daļas un sodīta ar naudas sodu 3 (trīs) minimālo mēnešalgu Ls 360 (trīs simti sešdesmit lati) apmērā.

No Larisas R. par labu Vadimam B. piedzīta kaitējuma kompensācija par mantisko zaudējumu Ls 112,42 (viens simts divpadsmit lati 42 santīmi), par advokāta sniegto juridisko palīdzību Ls 50 (piecdesmit latu) un par mazgadīgajai meitai Kirai B. radīto morālo aizskārumu Ls 600 (seši simti latu). Pārējā daļā kaitējuma kompensācijas pieteikums noraidīts.

Izskatījusi lietu apelācijas kārtībā sakarā ar apsūdzētās Larisas R. apelācijas sūdzību, Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija ar 2007.gada 26.septembra spriedumu Liepājas tiesas 2007.gada 31.jūlija spriedumu atcēla daļā par Larisai R. noteikto sodu.

Larisa R. pēc Krimināllikuma 230.[1]panta pirmās daļas sodīta ar piespiedu darbu uz 120 (viens simts divdesmit) stundām. Pārējā daļā spriedums atstāts negrozīts.

Par šo spriedumu Kurzemes tiesas apgabala prokuratūras prokurore I.Radkeviča iesniegusi kasācijas protestu, kurā lūdz atcelt 2007.gada 26.septembra Kurzemes apgabaltiesas spriedumu un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai tai pašai tiesai citā sastāvā.

Protestā prokurore norāda, ka tiesa, izskatot lietu, nav ievērojusi Kriminālprocesa likuma 562.panta trešās daļas nosacījumu, ka smagāka

soda noteikšana apsūdzētajam pieļaujama tad, kad šā iemesla dēļ iesniegts prokurora protests vai cietušā sūdzība. Saskaņā ar Krimināllikuma 36.pantu piespiedu darbs ir smagāks soda veids nekā naudas sods. Arī tiesa spriedumā norādījusi, ka naudas sods ir vieglākais no soda veidiem. Šāds Kriminālprocesa likuma normu pārkāpums ir uzskatāms par būtisku, jo rezultātā ir pieņemts nelikumīgs tiesas nolēmums.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Larisa R. atzīta par vainīgu un sodīta par to, ka viņa pārkāpusi dzīvnieku turēšanas noteikumus, kā rezultātā cietušajam tika nodarīti viegli miesas bojājumi spriedumā norādītajos apstākļos.

Larisas R. darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 230.[1]panta pirmās daļas.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka iesniegtais prokurora kasācijas protests ir pamatots un apmierināms, bet apelācijas instances tiesas spriedums jāatceļ daļā par Larisai R. noteikto sodu un šajā daļā lieta jānosūta jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai.

Kasācijas instances tiesa konstatē, ka Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas spriedums šajā daļā neatbilst likuma prasībām. Kriminālprocesa likuma 562.panta trešajā daļā ir noteikts, ka smagāka soda noteikšana apsūdzētajam pieļaujama tad, kad šā iemesla dēļ iesniegts prokurora protests vai cietušā sūdzība, bet nevis paša apsūdzētā sūdzība.

Krimināllikuma 36.panta pirmajā daļā ir norādīti pamatsodu veidi, kurus var piespriest personai, kura izdarījusi noziedzīgu nodarījumu. Naudas sods ir norādīts kā pēdējais no pamatsodiem.

Senāta Krimināllietu departaments norāda, ka Krimināllikuma 36.pantā uzskaitītie sodu veidi ir izvietoti tādā secībā, ka vispirms nosaukti smagākie soda veidi, bet pēc tam vieglākie soda veidi.

Arī tiesību teorijā pastāv šāds atzinums (sk. – Krastiņš U., Liholaja V., Niedre A. Krimināllikuma zinātniski-praktiskais komentārs. 1.grāmata. Vispārīgā daļa. – Rīga: Firma "AFS", 2007, 134.lpp.).

Kā redzams no apelācijas instances tiesas sprieduma, arī pati tiesa atzinusi, ka naudas sods ir vieglākais no soda veidiem.

Esot šādiem apstākļiem, Senāts atzīst, ka apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 562.panta trešās daļas prasības, un norādīto Kriminālprocesa likuma pārkāpumu Senāts atzīst kā būtisku pārkāpumu šā likuma 575.panta trešās daļas izpratnē.

Ievērojot minēto un vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Atcelt Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 26.septembra spriedumu daļā par Larisai R. noteikto sodu un

šajā daļā lietu nosūtīt jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai. Pārējā daļā apelācijas instances tiesas spriedumu atstāt negrozītu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Noziedzīgā nodarījuma izdarītājs

Noziedzīga nodarījuma izdarītājs ir arī persona, kura noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā izmantojusi citu personu, kura nav saucama pie kriminālatbildības (Krimināllikuma 17.pants).

Rīgā, 2007.gada 13.decembrī Lieta Nr.SKK-703/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senatore referente V.Eilande,
senatori V.Čiževskis,
A.Freibergs,

izskatot rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar apsūdzēto Aivara S. un Valērija F. aizstāvja zvērināta advokāta R.Buša iesniegto kasācijas sūdzību par Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 8.oktobra lēmumu,

k o n s t a t ē j a

Ar Preiļu rajona tiesas 2007.gada 19.februāra spriedumu Valērijs F., (..), atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 20.panta otrās daļas un 275.panta otrās daļas ar naudas sodu 12 minimālo mēnešalgu jeb Ls 1440 apmērā, pēc Krimināllikuma 274.panta pirmās daļas ar naudas sodu 3 minimālo mēnešalgu jeb Ls 360 apmērā.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu Valērijam F. pēc noziedzīgo nodarījumu kopības, daļēji saskaitot piespriestos sodus, galīgais sods noteikts – naudas sods 13 minimālo mēnešalgu apmērā, kas summā ir Ls 1560.

Aivars S., (..), atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 20.panta otrās daļas un 275.panta otrās daļas ar naudas sodu 12 minimālo mēnešalgu jeb Ls 1440 apmērā.

Lietā notiesāti arī Natālija L., Gints T., Līga G. un Aivars L., daļā par kuriem spriedums nav pārsūdzēts ne apelācijas, ne kasācijas kārtībā.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu pēc Krimināllikuma 20.panta otrās daļas un 275.panta otrās daļas Valērijs F. un Aivars S. atzīti pat vainīgiem par to, ka viņi laikā pirms 2000.gada novembra līdz 2001.gada 30.janvārim atkārtoti organizēja dokumenta, kas piešķir tiesības, viltošanu personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās, bet Aivars S. arī par šāda dokumenta realizāciju vienā gadījumā.

Valērijs F. organizējis pavisam četru Latvijas Republikas pilsoņa pasu viltošanu, bet Aivars S. – trīs. Vienā gadījumā persona labprātīgi

atteicās piedalīties Valērija F. piedāvātajās darbībās vēl pirms došanās uz Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldi.

Pasu viltošana visos gadījumos notikusi līdzīgi.

Lai realizētu savu nodomu par Latvijas Republikas pilsoņa pases viltošanu, sākumā tika atrasta persona, kas arēji bija līdzīga to personu fotoattēliem, kurām bija nepieciešama šī viltotā pase. Šī persona, kuras pase tika sabojāta, tika pierunāta doties uz Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldi, lai iegūtu jaunu pasi sabojātās vietā ar citas personas attēlu tajā. Lai persona, kas piekrita nomainīt pasi, būtu līdzīgāka fotokartītēs esošajai personai, kurai viltotā pase bija vajadzīga, tā tika aizvesta uz frizētavu, kur tika veikta nepieciešamā frizūras maiņa. Pēc tam persona devās uz Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldi, kur iesniedza savu sabojāto pasi un citas personas fotokartītes. Pēc tam šādā veidā viltoto Latvijas Republikas pilsoņa pasi bija paredzēts nodot tālāk izmantošanai citai personai, kuras fotokartīte pasē tika ielīmēta.

Bez tam pirmās instances tiesa atzinusi, ka Valērijs F. un Gints T. izdarīja dokumenta, kas piešķir tiesības, tīšu bojāšanu. Minēto nodarījumu viņi nolēma izdarīt 2001.gada 30.janvārī. Šīs apsūdzēto darbības pirmās instances tiesa kvalificējusi pēc Krimināllikuma 274.panta pirmās daļas. Šajā daļā tiesas nolēmums kasācijas kārtībā nav pārsūdzēts.

Ar Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 8.oktobra lēmumu Preiļu rajona tiesas 2007.gada 19.februāra spriedums atstāts negrozīts.

Kasācijas sūdzību iesniedzis apsūdzēto Aivara S. un Valērija F. aizstāvis zvērināts advokāts R.Bušs, kurā lūdz atcelt Latgales apgabaltiesas 2007.gada 8.oktobra lēmumu daļā par Valērija F. un Aivara S. notiesāšanu pēc Krimināllikuma 20.panta otrās daļas un 275.panta otrās daļas un nosūtīt krimināllietu jaunai izskatīšanai.

Apsūdzēto aizstāvis uzskata, ka apelācijas instances tiesas lēmums taisīts, pārkāpjot materiālo tiesību normu, tas ir, piemērota tāda materiālā tiesību norma, kas neatbilst noziedzīgā nodarījuma sastāva kvalifikācijai, daļā par apsūdzēto Aivara S. un Valērija F. notiesāšanu pēc Krimināllikuma 20.panta otrajā daļā un Krimināllikuma 275.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva, tas ir, par dokumenta, kas piešķir tiesības, viltošanu, kā arī viltotu dokumentu realizāciju grupā.

Aizstāvība uzskata, ka, ņemot vērā lietas materiālos esošās ziņas, lietā iesaistītajiem līdzapsūdzētajiem radusies iespēja iegūt nevis viltotas, bet gan nederīgas Latvijas Republikas pilsoņu pases sakarā ar to, ka Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Preiļu rajona nodaļas darbiniekiem tika sniegtas nepatiesas ziņas par personību, kā rezultātā minētās valsts iestādes darbinieki izgatavoja īstas Latvijas Republikas pilsoņu pases. Tajās tikai tika iekļauta nepatiesa informācija par to

ieguvušo personu datiem, tas ir, par to ārējo izskatu – personu fotogrāfijas, kas neatbilda pases saņēmēja personībai.

Kasācijas sūdzības iesniedzējs pauž viedokli, ka šādas darbības "labākajā" gadījumā būtu kvalificējamas pēc Krimināllikuma 272.panta otrās daļas, kā tas sākotnēji pirmstiesas kriminālprocesā esot arī darīts.

Aizstāvība uzskata, ka Valērija F. un Aivara S. rīcība neatbilst tai kvalifikācijai, kādā viņi atzīti par vainīgiem, tādēļ spriedums esot nepareizs. Apsūdzētie neesot veikuši nekādas darbības, kas saistītas ar dokumentu viltošanu, jo šādu dokumentu viņu rīcībā vispār neesot bijis, bet tos esot izgatavojuši Pilsonības un migrāciju lietu pārvaldes darbinieki, pamatojoties uz citu lietā iesaistīto līdzapsūdzēto nepatiesi sniegtajām ziņām šai iestādei. Tādējādi, atzīstot, ka Aivara S. un Valērija F. rīcībā nav Krimināllikuma 275.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva, viņi būtu attaisnojami.

Apsvēris kasācijas sūdzības motīvus un pārbaudījis lietas materiālus, Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka sūdzības apmierināšanai nav pamata.

Apsūdzēto Aivara S. un Valērija F. aizstāvis jau apelācijas sūdzībā un tās papildinājumos norādījis, ka nepiekrīt noziedzīgā nodarījuma kvalifikācijai. Daļēji šie iebildumi atkārtoti arī viņa kasācijas sūdzībā, taču tie likumā paredzētajā kārtībā jau ir izskatīti un tiem jau apelācijas instances tiesa savā lēmumā ir devusi vērtējumu. Apelācijas instances tiesas lēmumā sīki izklāstīti un atspēkoti apelācijas sūdzības motīvi, kā arī vērtēti lietā esošie pierādījumi. Apelācijas instances tiesa atzinusi, ka pirmās instances tiesa pareizi kvalificējusi Aivara S. un Valērija F. darbības pēc Krimināllikuma 20.panta otrās daļas un 275.panta otrās daļas, bet Valērija F. darbības arī papildus pēc Krimināllikuma 274.panta pirmās daļas. Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka par pierādītām atzītās darbības pareizi kvalificētas.

Nav pamatots aizstāvja viedoklis, ka šādas apsūdzēto Aivara S. un Valērija F. darbības "labākajā" gadījumā būtu kvalificējamas pēc Krimināllikuma 272.panta otrās daļas un ka Aivara S. un Valērija F. rīcībā nav Krimināllikuma 275.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīga nodarījuma sastāva. Apelācijas instances tiesas lēmumā pareizi norādīts, ka "saskaņā ar Krimināllikuma 17.pantu noziedzīga nodarījuma izdarītājs ir ne tikai persona, kura noziedzīgo nodarījumu izdarījusi tieši pati, bet arī persona, kura noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā izmantojusi citu personu, kura nav saucama pie kriminālatbildības. Ar šajā lietā esošajiem pierādījumiem ir noskaidrots, ka viltoto pasu izgatavošanā bija iesaistīti Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes darbinieki. Pirmstiesas procesā lieta pret pārvaldes darbiniekiem pamatoti tika izbeigta, jo viņu darbībās netika konstatēts noziedzīga nodarījuma sastāvs – apsūdzētie darīja visu, lai pārvaldes darbiniekus maldinātu un lai viņi nekonstatētu faktu, ka iesniegtās fotokartītes nepieder to iesniedzējiem." Bez tam

apelācijas instances tiesa, izvērtējot aizstāvja iebildumus par to, kas atzīstams par viltošanu, pareizi norādījusi, "ka par dokumenta viltošanu atzīstama ne tikai neīsta dokumenta izgatavošana, bet arī īsta dokumenta falsifikācija, piemēram, kā šajā gadījumā, ielīmējot pasē citu personu fotogrāfijas." Esot šādiem apstākļiem, nav nekāda pamata atzīt, ka apsūdzētie tikai snieguši nepatiesas ziņas.

Senāta Krimināllietu departaments nekonstatē nekādus Krimināllikuma pārkāpumus vai Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus lietā, kas varētu būt par pamatu apelācijas instances tiesas lēmuma atcelšanai.

Ņemot vērā iepriekšminēto, vadoties no Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 8.oktobra lēmumu atstāt negrozītu, bet kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

II daļa. Lēmumi Krimināllikuma Sevišķās daļas piemērošanas jautājumos

Bandītisms un ieroču kontrabanda – atsevišķi kvalificējami nodarījumi

Ieroču nelikumīga pārvietošana pāri Latvijas Republikas robežai kvalificējama arī pēc Krimināllikuma 190.panta trešās daļas, jo Krimināllikuma 190.panta trešajā daļā norādīto apdraudējuma objektu neaptver Krimināllikuma 224.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāvs (Krimināllikuma 190.panta trešā daļa, 224.panta otrā daļa).

Rīgā, 2007.gada 23.janvārī Lieta Nr.SKK-005/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Čiževskis,
senatori P.Gruziņš,
A.Freibergs

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzēto Viļņa U., Māra R., Romāna B., Jāņa F., Pāvela A., Andreja A. un apsūdzēto Viļņa U., Māra R., Aleksandra K. aizstāvju kasācijas sūdzībām par Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2006. gada 10.maija spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2004.gada 25.marta spriedumu Vilnis U., (..), notiesāts pēc Krimināllikuma 224.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz astoņpadsmit gadiem, konfiscējot mantu, un ar policijas kontroli uz trim gadiem; pēc Krimināllikuma 190.panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz pieciem gadiem, konfiscējot mantu; pēc Krimināllikuma 274.panta pirmās daļas ar brīvības atņemšanu uz diviem gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu galīgais sods noteikts, ietverot vieglāko sodu smagākajā, – brīvības atņemšana uz astoņpadsmit gadiem, konfiscējot mantu, un ar policijas kontroli uz trim gadiem.

Māris R., (..), notiesāts pēc Krimināllikuma 224.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz astoņpadsmit gadiem, konfiscējot mantu, un ar policijas kontroli uz trim gadiem; pēc Krimināllikuma 265.panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz diviem gadiem; pēc Krimināllikuma

15.panta trešās daļas, 117.panta 3.,9.,10.punkta ar brīvības atņemšanu uz desmit gadiem, konfiscējot mantu, un ar policijas kontroli uz vienu gadu; pēc Krimināllikuma 190.panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz pieciem gadiem, konfiscējot mantu; pēc Krimināllikuma 274.panta pirmās daļas ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu galīgais sods noteikts, ietverot vieglāko sodu smagākajā, – brīvības atņemšana uz astoņpadsmit gadiem, konfiscējot mantu, un ar policijas kontroli uz trim gadiem.

Romāns B., (..), notiesāts pēc Krimināllikuma 224.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz četrpadsmit gadiem, konfiscējot mantu, un ar policijas kontroli uz trim gadiem; pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas, 117.panta 6.punkta ar brīvības atņemšanu uz trīspadsmit gadiem, konfiscējot mantu, un ar policijas kontroli uz diviem gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu galīgais sods noteikts, ietverot vieglāko sodu smagākajā, – brīvības atņemšana uz četrpadsmit gadiem, konfiscējot mantu, un ar policijas kontroli uz trim gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu noteiktajam sodam daļēji pievienota neizciestā soda daļa (četri mēneši) pēc Jelgavas pilsētas tiesas 1997.gada 7.maija sprieduma, un galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz četrpadsmit gadiem un četriem mēnešiem, konfiscējot mantu, un ar policijas kontroli uz trim gadiem.

Jānis F., (..), notiesāts pēc Krimināllikuma 224.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz astoņiem gadiem, konfiscējot mantu, un ar policijas kontroli uz trim gadiem; pēc Krimināllikuma 270.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz pieciem gadiem; pēc Krimināllikuma 116.panta ar brīvības atņemšanu uz piecpadsmit gadiem, un ar policijas kontroli uz diviem gadiem; pēc Krimināllikuma 175.panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz sešiem gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu galīgais sods noteikts, daļēji saskaitot piespriestos sodus, – brīvības atņemšana uz septiņpadsmit gadiem, konfiscējot mantu, un ar policijas kontroli uz trim gadiem.

Pāvels A., (..), notiesāts pēc Krimināllikuma 176.panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz deviņiem gadiem, konfiscējot mantu; pēc Krimināllikuma 224.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz desmit gadiem, konfiscējot mantu, un ar policijas kontroli uz trim gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu galīgais sods noteikts, iekļaujot vieglāko sodu smagākajā, – brīvības atņemšana uz desmit gadiem, konfiscējot mantu, un ar policijas kontroli uz trim gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu noteiktajam sodam pievienota neizciestā soda daļa (viens gads, ar policijas kontroli uz vienu gadu) pēc Latgales apgabaltiesas 2002.gada 11.septembra sprieduma,

un galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz vienpadsmit gadiem, konfiscējot mantu, un ar policijas kontroli uz trim gadiem.

Andrejs A., (..), notiesāts pēc Krimināllikuma 224.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz astoņiem gadiem, konfiscējot mantu, un ar policijas kontroli uz diviem gadiem.

Aleksandrs K., (..), notiesāts pēc Krimināllikuma 224.panta otrās daļas, piemērojot Krimināllikuma 49.pantu ar brīvības atņemšanu uz četriem gadiem, konfiscējot mantu, un ar policijas kontroli uz diviem gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu noteiktajam sodam pievienota neizciesta soda daļa (viens gads) pēc Latgales apgabaltiesas 1995.gada 30.novembra sprieduma, un galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz pieciem gadiem, konfiscējot mantu, un ar policijas kontroli uz diviem gadiem.

Krimināllietā notiesāti arī Ēriks A., Igors L., Salvijs H., kuri apelācijas instances tiesas spriedumu kasācijas kārtībā nav pārsūdzējuši.

Izskatījusi krimināllietu apelācijas kārtībā sakarā ar Rīgas tiesas apgabala prokurora apelācijas protestu; apsūdzēto Romāna B., Māra R., Viļņa U., Salvija H., Pāvela A., J.Fatullajeva, Ē.Atkačova, Andreja A., Aleksandra K., I.Lobanova, kā arī apsūdzēto Viļņa U., Jāņa F., Andreja A., Salvija H. un Aleksandra K. aizstāvju iesniegtajām apelācijas sūdzībām, Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palāta ar 2006.gada 10.maija spriedumu pirmās instances tiesas spriedumu atcēlusi daļā par Jāņa F. notiesāšanu pēc Krimināllikuma 224.panta otrās daļas, 270.panta otrās daļas, attaisnošanu pēc Krimināllikuma 269.panta pirmās daļas un galīgā soda noteikšanu;

daļā par Aleksandra K. notiesāšanu pēc Krimināllikuma 224.panta otrās daļas un galīgā soda noteikšanu.

Jānis F. notiesāts pēc Krimināllikuma 176.panta ceturtās daļas ar brīvības atņemšanu uz astoņiem gadiem, konfiscējot mantu, un ar policijas kontroli uz trim gadiem; pēc Krimināllikuma 269.panta pirmās daļas ar brīvības atņemšanu uz sešiem gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu galīgais sods Jānim F. noteikts, ietverot vieglāko sodu smagākajā, brīvības atņemšana uz piecpadsmit gadiem, konfiscējot mantu, un ar policijas kontroli uz trim gadiem; pēc Krimināllikuma 270.panta otrās daļas attaisnots.

Aleksandrs K. notiesāts pēc Krimināllikuma 20.panta ceturtās daļas, 176.panta trešās daļas, piemērojot Krimināllikuma 49.pantu ar brīvības atņemšanu uz trim gadiem, konfiscējot mantu, un ar policijas kontroli uz diviem gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu galīgais sods Aleksandram K. pēc spriedumu kopības noteikts, daļēji pievienojot neizciestā soda daļu pēc Latgales apgabaltiesas 1995.gada 30.novembra sprieduma,

brīvības atņemšana uz trim gadiem un sešiem mēnešiem, konfiscējot mantu, un ar policijas kontroli uz diviem gadiem.

Par apelācijas instances tiesas spriedumu iesniegtas kasācijas sūdzības.

Apsūdzētais Vilnis U. un viņa aizstāve zvērināta advokāte A.Grīnberga kasācijas sūdzībās norādījuši uz Krimināllikuma un Kriminālprocesa likuma normu pārkāpumiem.

Aizstāve A.Grīnberga norādījusi, ka apelācijas instances tiesa neesot izvērtējusi Vilnim U. celto apsūdzību pēc Krimināllikuma 190.panta trešās daļas, jo apsūdzības rakstā un abu instanču tiesu spriedumos uzskaitītie ieroči, kas arī raksturojot subjektīvo pusi bandai, izmantoti noteikta nodoma īstenošanai.

Bandītisms esot noziedzīgs nodarījums pret vispārējo drošību un sabiedrisko kārtību ar tiešo papildu objektu – personas dzīvību un veselību. Apelācijas instances tiesa neesot izvērtējusi to, ka, pārejot Latvijas Republikas robežu, noziedzīga nodarījuma objekts mainās – kontrabandas objekts ir noziegums pret tautsaimniecību, un uzbrukumu rezultātā Lietuvas Republikas teritorijā atstāto patronu vērtību nevarot vērtēt kā kaitējumu tautsaimniecībai.

Viena no bandas kvalificējošām pazīmēm esot ieroči, tādēļ saskaņā ar Latvijas Republikas Augstākās tiesas plēnuma 1997.gada 2.jūnija lēmumu Nr. 5 "Par tiesu praksi kriminālietās par neatļautām darbībām ar ieročiem, munīciju, sprāgstvielām un speciāliem līdzekļiem" šaujamieroča, munīcijas, sprāgstvielu zādzība, piesavināšanās, laupīšana, izkrāpšana, izspiešana un turpmāka šo priekšmetu glabāšana, nēsāšana, realizēšana sakarā ar bandas organizēšanu vai tās darbību kvalificējama tikai pēc Krimināllikuma 224.panta.

Apsūdzētajam Vilnim U. esot nepareizi celta apsūdzība arī pēc Krimināllikuma 274.panta pirmās daļas, jo nekādas iepriekšējas vienošanās par dokumentu iznīcināšanu starp Vilni U., P. un Māri R. ne pirmstiesas izmeklēšanā, ne abu instanču tiesās netikušas konstatētas, tādēļ Vilnis U. apsūdzībā pēc Krimināllikuma 274.panta pirmās daļas attaisnojams.

Abu instanču tiesas esot pārkāpušas Krimināllikuma 46.pantu, jo nepareizi novērtējušas Viļņa U. izdarītās noziedzīgās darbības. Ne ar lietas materiāliem, ne ar apsūdzēto liecībām neesot gūts apstiprinājuma tam, ka Vilnis U. vervējis jaunus dalībniekus bandas sastāvam, viņš esot bijis tikai noziedzīgo nodarījumu izpildītājs.

Abu instanču tiesu spriedumos dotie secinājumi neatbilstot tiesu izmeklēšanās konstatētajiem apstākļiem. Pirmās instances tiesa, nosakot sodu Vilnim U., kā arī apelācijas instances tiesa, pārbaudot pirmās instances tiesas spriedumu, neesot novērtējušas viņa lomu noziedzīgo nodarījumu atklāšanā, jo tikai ar viņa liecībām izmeklēšanai

bijusi iespēja atklāt vairākus sevišķi smagus noziedzīgus nodarījumus – to vidū R.P. epizodi, un neesot novērtēta vaļsirdīgā atzīšanās.

Sods Vilnim U. esot noteikts nepamatoti bargs. Jāapsverot arī kvalifikācijas pamatotība pēc Krimināllikuma 190.panta trešās daļas un 274.panta pirmās daļas.

Apsūdzētais Vilnis U. kasācijas sūdzībā norādījis, ka pašizgatavotu ieroci Lietuvā ievedis un izvedis, lai veiktu laupīšanu. Arņa G. dokumentu iznīcināšanā neesot piedalījies. Apstrīdējis spriedumu daļā par epizodi Daugavpilī 2000.gada 3.jūlijā, paskaidrojot, ka šajā sakarā liecības neesot grozījis. Norādījis, ka laupīšanā Pāvels A. neesot piedalījies, arī kriminālietā ievietotajās fototabulās Pāvelu A. viņš neesot atpazinis kā savu līdzdalībnieku šajā epizodē. Cietušajam Arnim G. smagus miesas bojājumus neesot nodarījis, kā arī cietušajai Ilgai Ķ. neesot uzbrucis.

Apsūdzētais Vilnis U. un viņa aizstāve A.Grīnberga lūguši atcelt Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas tiesas 2006.gada 10.maija spriedumu daļā pēc Krimināllikuma 190.panta trešās daļas un 274.panta pirmās daļas, mīkstināt Vilnim U. noteikto sodu un lietu nosūtīt jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai, kasācijas sūdzību izskatīt mutvārdu procesā.

Apsūdzētais Māris R. un viņa aizstāve zvērināta advokāte R.Brīze savās kasācijas sūdzībās un tās papildinājumos norādījuši, ka apelācijas instances tiesas spriedums ir nepamatots, jo neesot pareizi izvērtēta celtā apsūdzība pēc Krimināllikuma 190.panta trešās daļas. Kontrabanda ir ievietota nodaļā "Noziedzīgi nodarījumi tautsaimniecībā", kur nozieguma objekts ir tautsaimniecības intereses muitas darbības sfērā. Savukārt Krimināllikuma 224. pants – bandītisms – ievietots nodaļā – "Noziedzīgi nodarījumi pret vispārējo drošību un sabiedrisko kārtību". Bandītisms apdraud vispārējo drošību un sabiedrisko kārtību, kur tiešais papildu objekts ir personas dzīvība un veselība. Arī Latvijas Republikas Augstākās tiesas plēnuma 1997.gada 2.jūnija lēmuma Nr.5 "Par tiesu praksi kriminālietās par neatļautām darbībām ar ieročiem, munīciju, sprāgstvielām un speciāliem līdzekļiem" 8.punkts izskaidro, ka neatļautas darbības ar ieročiem vai munīciju sakarā ar bandas organizēšanu vai tās darbību kvalificējamas tikai pēc Krimināllikuma 224.panta.

Neesot ņemts vērā tas, ka ieroči pāri robežai tikuši transportēti ar mērķi izdarīt noziegumu un pēc tam transportēti atpakaļ. Nosakot sodu, tiesa neesot ņēmusi vērā to, ka viņš neesot nodarbojies ar bandas vadīšanu un citu personu iesaistīšanu tajā. Tiesa neesot ņēmusi vērā atbildību mīkstinošus apstākļus, to, ka viņa apgādībā atrodas nepilngadīga meita, un viņa vaļsirdīgo atzīšanos.

Apelācijas instances tiesa, izslēdzot no pirmās instances tiesas sprieduma apsūdzētajiem Vilnim U. un Mārim R. norādīto atbildību

pastiprinošu apstākli – smagu miesas bojājumu nodarīšanu, kas ir Krimināllikuma 176.panta ceturtās daļas kvalificējošas pazīmes, neesot to ņēmusi vērā, kā arī ar pirmās instances tiesas spriedumu viņš nav notiesāts pēc Krimināllikuma 176.panta ceturtās daļas.

Apsūdzētais Māris R. un viņa aizstāve lūguši atcelt Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2006.gada 10.maija spriedumu daļā par Māra R. notiesāšanu pēc Krimināllikuma 190.panta trešās daļas un viņu attaisnot, atcelt spriedumu daļā par galīgā soda noteikšanu Mārim R. un mīkstināt viņam noteikto sodu.

Apsūdzētais Romāns B. savā kasācijas sūdzībā lūdzis samazināt sodu, kurš noteikts pēc Krimināllikuma 224.panta otās daļas, attaisnot pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas, 117.panta 6.punkta un viņa darbības pārkvalificēt uz Krimināllikuma 224.panta otro daļu vai Krimināllikuma 176.panta ceturto daļu, mīkstināt noteikto sodu, ņemot vērā to, ka viņš esot palīdzējis atklāt noziedzīgo nodarījumu, kā arī viņa vienīgais radinieks esot 2.grupas invalīds.

Apsūdzētais Jānis F. savā kasācijas sūdzībā lūdzis samazināt sodu, kurš noteikts pēc Krimināllikuma 116.panta, kā arī mīkstināt galīgo sodu, nepieciešamības gadījumā etapēt viņu uz kasācijas instances tiesas sēdi.

Apsūdzētais Jānis F. norādījis, ka pārkāptas viņa tiesības uz pēdējo vārdu, izraidot viņu no tiesas zāles. Tiesa izraidīšanu pamatojusi kā necieņas izrādīšanu pret tiesu, par it kā kārtības traucēšanu, kaut gan no lietas materiāliem redzams, ka viņš sastāvot psihiatra uzskaitē un tobrīd viņam neizturējuši nervi un tādēļ izsaukta medicīniskā palīdzība.

Apsūdzētais Pāvels A. norādījis, ka apcietinājumā atrodoties sešus gadus, jau no 2000.gada 26.septembra, tādēļ lūdzis pārskatīt viņa atrašanos ieslodzījumā sešu gadu garumā likumību, ņemot vērā to, ka tiesas spriedums nav stājies likumīgā spēkā.

Apsūdzētais Andrejs A. kasācijas sūdzībā norādījis, ka tiesa nepareizi kvalificējusi viņa darbības pēc Krimināllikuma 224.panta, jo viņš neesot iesaistījies bandā, esot izdarījis tikai vienu atsevišķu noziedzīgu nodarījumu. Par līdzapsūdzēto izdarītiem noziedzīgiem nodarījumiem uzzinājis tikai, iepazīstoties ar lietas materiāliem. Tādēļ viņa darbības būtu kvalificējamas pēc Krimināllikuma 176.panta kā laupīšana. Viņa darbības būtu kvalificējamas pēc Krimināllikuma 176.panta otrās daļas, izslēdzot no apsūdzības kvalificējošu pazīmi – šaujamieroča izmantošanu, jo viņš izsniegto ieroci izmantojis vienīgi kā sitamo priekšmetu un viņam nebijis pat nodoma izmantot to kā šaujamieroci. Tādējādi esot pārkāpta Krimināprocesa likuma 562.panta pirmā daļa un 564.panta ceturtā daļa.

Apsūdzētais Andrejs A. lūdzis atcelt apelācijas instances tiesas nolēmumu un lietu nodot jaunai izskatīšanai apelācijas instancē.

Apsūdzētā Aleksandra K. aizstāvis zvērināts advokāts I.Zvirbulis kasācijas sūdzībā un tās papildinājumos norādījis, ka apelācijas instances tiesa, taisot spriedumu, pieļāvusi Krimināprocesa likuma 564.panta pārkāpumu, jo spriedumā pilnībā iztrūkstot motīvu daļa.

Ar spriedumu attiecībā uz Aleksandru K. konstatēti tādi noziedzīga nodarījuma apstākļi, kas atšķiras no pirmās instances tiesas spriedumā norādītajiem apstākļiem, par ko liecinot fakts, ka viņa darbības pārkvalificētas kā laupīšanas atbalstīšana. Spriedums jaunu noziedzīga nodarījuma aprakstu, kā to paredz Krimināprocesa likuma 564.panta piektās daļas noteikumi, nesatur. Spriedumā neesot norādīts, ka Aleksandrs K. būtu attaisnots par noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Krimināllikuma 224.panta otrajā daļā.

Spriedumā neesot atrodama motivācija drošības līdzekļa grozīšanai, kas notikusi 2004.gada 25.marta tiesas sēdē, kad ticis grozīts drošības līdzeklis – paraksts par dzīves vietas nemainīšanu uz apcietinājumu.

Lūgums par saīsinātā un pilnā sprieduma norakstu izsūtīšanu ticis nosūtīts Krimināllietu tiesas palātai ierakstītā vēstulē 2006.gada 11.maijā. Ierakstītā sūtījumā 2006.gada 30.jūnijā ticis saņemts tikai pilnā sprieduma noraksts.

2006.gada 5.jūlijā bija iesniegta kasācijas sūdzība, bet 2006.gada 11.augustā nosūtīta sūdzība par kasācijas sūdzības nevirzīšanu pēc piekritības. Savukārt 2006.gada 18.augustā bijis saņemts otrs sprieduma noraksts.

Apelācijas instances tiesa taisījusi divus atšķirīgus spriedumus, otrā sprieduma noraksts izgatavots 2006.gada 14.augustā, pēc viņa kasācijas sūdzības iesniegšanas.

Sprieduma norakstā, kas izgatavots 2006.gada 14.augustā, neesot vērtēti viņa apelācijas sūdzības argumenti, kaut gan atbilstoši Krimināprocesa likuma 564.panta ceturtās daļas noteikumiem apelācijas instances nolēmuma motīvu daļā norādāms apelācijas tiesas atzinums par apelācijas sūdzības pamatotību.

Apelācijas instances tiesas priedumā norādīts, ka pirmās instances tiesa konstatējusi, ka 2000.gada 12.jūlijā Viktors P., Vilnis U., Andrejs A. un Aleksandrs K. vienojušies izdarīt bandas sastāvā uzbrukumu Vācijas Federatīvās Republikas terirorijā un ka visas šīs personas piedalījušās laupīšanas uzbrukumā, un viņu darbības pirmās instances tiesa kvalificējusi pēc Krimināllikuma 224.panta otrās daļas. Savukārt Krimināllietu tiesu palāta spriedumā atzinusi, ka Aleksandrs K. esot apzināti veicinājis noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, devis padomus un norādījumus, piedāvādams Viktoram P., Vilnim U. un Andrejam A. uzbrukt saviem paziņām – Dainai M. un Imantam A. Pēc uzbrukuma Viktors P., Vilnis U. un Andrejs A. ar nolaupīto aizbēguši "informējot par noziedzīgā nodarījuma realizāciju Aleksandru K."

Aleksandra K. darbību kvalifikācija pēc attiecīgā Krimināllikuma panta sprieduma motīvu daļā neesot dota. Lietā neesot pierādījumu par to, ka Aleksandrs K. būtu devis padomus un norādījumus Viktoram P., Vilnim U. un Andrejam A., kā arī pierādījumu, ka Viktors P., Vilnis U. un Andrejs A. pēc laupīšanas būtu informējuši Aleksandru K. par noziedzīgā nodarījuma realizāciju. Krimināllietu tiesu palāta to spriedumā neesot norādījusi, kā arī šādi pierādījumi nav atrodami lietas materiālos.

Apelācijas instances tiesas spriedumā neesot atspēkota Aleksandra K. un viņa aizstāvības pozīcija, kas izkaidro, ka Aleksandrs K. cietušo adresi nosaucis un viņu dzīves vietas adresi parādījis bez ļauna nolūka, nebūdams informēts par Viktora P., Viļņa U. un Andreja A. patiesajiem noziedzīgajiem nolūkiem.

Attiecībā uz Aleksandra K. līdzdalību uzbrukumā Vācijas Federatīvās Republikas teritorijā cietušajiem Dainai M. un Imantam A. notiesājošs spriedums pamatots uz pieņēmumiem.

Aleksandra K. nodarījumā neesot noziedzīga nodarījuma sastāva, un kriminālprocess daļā pret viņu izbeidzams ar attaisnojošu spriedumu.

Aizstāvis I.Zvirbulis lūdzis atcelt Krimināllietu tiesas palātas 2006.gada 10.maija spriedumu daļā, kas attiecas uz Aleksandru K., tostarp par zaudējumu Ls 911,69 piedziņu par labu Imantam A., un viņu attaisnot.

Krimināllietu departaments atzīst, ka lieta kasācijas instances tiesā izskatāma rakstveida procesā, jo lēmumu iespējams pieņemt pēc lietas materiāliem.

Izskatījis krimināllietas materiālus, izvērtējis apsūdzēto Viļņa U., Māra R., Romāna B., Jāņa F., Pāvela A., Andreja A., kā arī apsūdzēto Viļņa U., Māra R., Aleksandra K. aizstāvju iesniegto kasācijas sūdzību un to papildinājumu motīvus, izlemjot iesniegtās kasācijas sūdzības Kriminālprocesa likuma 585.panta kārtībā, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas spriedums atstājams negrozīts, bet kasācijas sūdzības noraidāmas šādu apsvērumu dēļ.

Senāta Krimināllietu departaments secina, ka savās kasācijas sūdzībās un to papildinājumos apsūdzētie, kā arī apsūdzēto aizstāvji daļēji atkārtojuši apelācijas sūdzības motīvus, kurus ņēmusi vērā un izvērtējusi apelācijas instances tiesa savā spriedumā.

No apsūdzēto Viļņa U., Māra R., Romāna B., Andreja A., kā arī Viļņa U. un Māra R., Aleksandra K. aizstāvju kasācijas sūdzību un to papildinājumu satura izriet, ka kasācijas sūdzību iesniedzēji galvenokārt apstrīdējuši pierādījumus, to novērtējumu un šajā sakarā arī nodarījuma juridisko kvalifikāciju.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešo daļu kasācijas instances tiesa lietas faktiskos apstākļus neskaidro un pierādījumus no jauna neizvērtē.

Par pierādītām atzītās apsūdzētā Viļņa U. darbības pareizi kvalificētas pēc Krimināllikuma 224.panta otrās daļas, 190.panta trešās daļas un 274.panta pirmās daļas, apsūdzētā Māra R. darbības pareizi kvalificētas pēc Krimināllikuma 224.panta otrās daļas, 190.panta trešās daļas, Romāna B. darbības pareizi kvalificētas pēc Krimināllikuma 224.panta otrās daļas, 15.panta ceturtās daļas, 117.panta 6.punkta, Andreja A. darbības pareizi kvalificētas pēc Krimināllikuma 224.panta otrās daļas.

Apelācijas instances tiesas spriedumā ir pietiekoši skaidri un argumentēti analizēti izskatītie pierādījumi, uz to pamata izdarīts secinājums par to, kādus noziedzīgos nodarījumus apsūdzētie izdarījuši un kāda ir šo noziedzīgo nodarījumu juridiskā kvalifikācija. Tiesas spriedumā ir konstatētas visas nepieciešamās šo noziedzīgo nodarījumu sastāvu pazīmes.

Nepamatots ir apsūdzēto Viļņa U., Māra R. un viņu aizstāvju viedoklis, ka neesot pietiekami izvērtēta viņiem celtā apsūdzība pēc Krimināllikuma 190.panta trešās daļas.

Pirmās instances tiesa pamatoti secinājusi, ka ieroču nelikumīga pārvietošana pāri Latvijas Republikas robežai jākvalificē arī pēc Krimināllikuma 190.panta trešās daļas, jo Krimināllikuma 190.panta trešajā daļā norādīto apdraudējuma objektu neaptver Krimināllikuma 224.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāvs. Konkrētajā gadījumā nav pamata atsaukties uz Augstākās tiesas plēnuma 1997.gada 2.jūnija lēmuma 8.punktu, jo šī lēmuma izskaidrojums attiecas uz neataļautām darbībam ar ieročiem un munīciju, kas bija paredzētas toreiz spēkā esošā Kriminālkodeksa 218. pantā. Pašlaik šīs darbības varētu attiecināt uz Krimināllikuma 233.pantu. Konkrētajā lietā apsūdzētajiem inkriminēta ieroču kontrabanda pēc Krimināllikuma 190.panta trešās daļas un šis nodarījums kvalificējams atsevišķi no Krimināllikuma 224.panta.

Apelācijas instances tiesa pamatoti atcēlusi pirmās instances tiesas spriedumu daļā par Aleksandra K. notiesāšanu pēc Krimināllikuma 224.panta otrās daļas un galīgā soda noteikšanu. Tiesa pamatoti atzinusi, ka neesot iegūti pārliecinoši pierādījumi, kas liecinātu par to, ka apsūdzētajam Aleksandram K. bijis zināms par ieroču esamību pie bandas dalībniekiem un ka viņš būtu vadījis uzbrukumu. Pirms laupīšanas uzbrukuma ieroči un lomas tikušas sadalītas, promesot Aleksandram K., viņš tikai sniedzis informāciju par cietušajiem Dainu M. un Imantu A. Aleksandrs K. apzināti veicinājis noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, dodot padomus un norādījumus. Tādēļ

Aleksandrs K. ticis notiesāts pēc Krimināllikuma 20.panta ceturtās daļas un 176.panta trešās daļas.

Nepamatots ir apsūdzētā Aleksandra K. un viņa aizstāvja viedoklis, ka, pārkvalificējot viņa noziedzīgās darbības no Krimināllikuma 224.panta otrās daļas uz Krimināllikuma 20.panta ceturto daļu un 176.panta trešo daļu, neesot ievēroti Kriminālprocesa likuma 564.panta peiktās daļas noteikumi.

Šajā sakarā Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesa nav konstatējusi tādus nodarījuma apstākļus, kas būtiski atšķiras no pirmās instances tiesas norādītajiem vai pasliktina Aleksandra K. stāvokli, Aleksandra K. darbībām dots tikai cits juridiskais vērtējums – noziedzīgās darbības kvalificētas kā laupīšanas atbalstīšana. Esot šādiem apstākļiem, nav nepieciešams attaisnojošs spriedums apsūdzībā pēc Krimināllikuma 224.panta otrās daļas, jo notiesājošs spriedudms šajā daļā tika atcelts. Apelācijas instances tiesas spriedumā ir pietiekoši motivēts, kāpēc Aleksandra K. darbības tiek pārkvalificētas uz Krimināllikuma 20.panta ceturto daļu un 176.panta trešo daļu. Fakts, ka sprieduma motīvu daļā nav norādes uz Krimināllikuma 20.panta ceturto daļu, nav Kriminālprocesa likuma 564.panta būtisks pārkāpums. No sprieduma motīvu daļas nepārprotami ir skaidrs, ka Aleksandrs K. atzīts par atbalstītāju laupīšanas izdarīšanā, un rezolutīvajā daļā noteikts, ka viņš atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 20.panta ceturtās daļas un 176.panta trešās daļas. Pārējie iebildumi zvērināta advokāta I.Zvirbuļa kasācijas sūdzībā attiecas uz pierādījumu apstrīdēšanu. Kā jau iepriekš šajā lēmumā minēts, tad šādu jautājumu izlemšana neietilpst kasācijas instances tiesas kompetencē. Kasācijas instances tiesas rīcībā ir konkrēta krimināllieta, kurā atrodas apelācijas instances tiesas viens spriedums. Nepamatoti ir aizstāvja apgalvojumi par to, ka lietā būtu divi atšķirīgi spriedumi.

Izskatot lietu, apelācijas instances tiesa pilnībā ievērojusi Kriminālprocesa likuma 562.panta prasības. Tiesas spriedums pēc sava satura atbilst Kriminālprocesa likuma 564.panta prasībām par apelācijas instances tiesas nolēmuma saturu.

Apsūdzētais Māris R. savā kasācijas sūdzībā norādījis, ka apelācijas instances tiesa, izslēdzot no pirmās instances tiesas spieduma apsūdzētajiem Vilnim U. un Mārim R. atbildību pastiprinošu apstākli – smagu miesas bojājumu nodarīšanu, pie soda noteikšanas neesot to ņēmusi vērā. Vilnis U. norāda, ka no sprieduma neesot saprotams, kādā sakarā minēta Krimināllikuma 176.panta ceturtā daļa un ka viņš būtu nodarījis smagus miesas bojājumus cietušajam Arnim G. Tāpat neesot saprotams, kāpēc apelācijas instances tiesas spriedumā minēts, ka viņš izdarījis nozoiedzīgo nodarījumu pret cietušo Ilgu Ķ., jo ar pirmās instances tiesas spriedumu par šādu noziegumu neesot

notiesāts. Šajā sakarā Krimināllietu departaments atzīmē, ka nepamatoti ir apsūdzētā Viļņa U. iebildumi par to, ka cietušajam Arnim G. viņš neesot nodarījis smagus miesas bojājumus. No lietas materiāliem redzams, ka Māris R. un Vilnis U. notiesāti par bandas sastāvā izdarītu laupīšanas uzbrukumu cietušajam Arnim G. un šī uzbrukuma laikā cietušajam nodarīti smagi miesas bojājumi. Esot šādiem apstākļiem, nav nozīmes tam, konkrēti kurš no bandas dalībniekiem šos miesas bojājumus cietušajam nodarījis. Visu bandas dalībnieku darbības tiek kvalificētas pēc Krimināllikuma 224.panta otrās daļas. Smagu miesas bojājumu nodarīšana bandas izdarītā laupīšanā arī iekļaujas kā kvalificējoša pazīme Krimināllikuma 224.panta otrās daļas noziedzīgā nodarījuma sastāvā, un tāpēc apelācijas instances tiesa pamatoti šo pazīmi izslēgusi no pirmās instances tiesas sprieduma kā atbildību pastiprinošu. Taču šis fakts nevar būt par iemeslu, lai mīkstinātu apsūdzētajiem noteikto sodu. Krimināllietu departaments konstatē, ka apelācijas instances tiesas spriedumā kļūdaini norādīts, ka apsūdzētie Vilnis U. un Māris R. notiesāti par laupīšanas uzbrukumu cietušajai Ilgai Ķ., un tāpēc šo kļūdaino norādi no tiesas sprieduma izslēdz.

Pāvelam A. drošības līdzeklis apcietinājums noteikts pirmstiesas izmeklēšanas laikā, un pašlaik viņš atrodas apcietinājumā likumīgi saskaņā ar tiesas spriedumu. Kasācijas instances tiesa nesaskata pamata grozīt drošības līdzekli apsūdzētajam Pāvelam A.

Nepamatota ir apsūdzētā Jāņa F.norāde, ka pārkāptas viņa tiesības uz pēdējo vārdu, izraidot viņu no tiesas sēžu zāles.

No lietas materiāliem redzams, ka šo jautājumu Senāta Krimināllietu departaments jau izlēmis ar 2005.gada 15.marta lēmumu un Latvijas kriminālprocesa kodeksa normu pārkāpumu tiesas rīcībā nav konstatējis.

Kasācijas instances tiesa neatrod pamata uzskatīt, ka apelācijas instances tiesa būtu pieļāvusi Kriminālprocesa likuma normu būtiskus pārkāpumus, kas ietekmējuši vai varējuši ietekmēt likumīga, pamatota un taisnīga nolēmuma taisīšanu. Tādi fakti neizriet arī no lietas materiāliem. Sodi visiem apsūdztājiem noteikti likumīgi un pamatoti, ievērojot Krimināllikuma 46.panta nosacījumus un visus lietas aptākļus un apsūdzēto personības.

Pamatojoties uz teikto, vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585.,587.panta, Augstākās tiesas Senāta krimināllietu departaments

n o l ē m a

Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2006.gada 10.maija spriedumu atstāt negrozītu, bet apsūdzēto Viļņa U., Māra R., Romāna B., Jāņa F., Pāvela A., Andreja A. un apsūdzēto Viļņa U., Māra R., Aleksandra K. aizstāvju kasācijas sūdzības noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Huligānisma kvalifikācija

Huligānisma kā noziedzīga nodarījuma sastāvs ir formāls, proti, kriminālatbildība ir saistīta nevis ar noziedzīgu seku iestāšanos, bet gan ar kaitīgās darbības izdarīšanu – rupju sabiedriskā miera traucēšanu, kas izpaužas acīmredzamā necieņā pret sabiedrību vai bezkaunībā, ignorējot vispārpieņemtās uzvedības normas un traucējot cilvēku mieru, iestāžu vai uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību) vai organizāciju darbu (Krimināllikuma 231.pants).

Rīgā, 2007.gada 8.martā Lieta Nr.SKK-013/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents A.Freibergs,
senatori P.Dzalbe,
V.Vietnieks

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētā Andra K. aizstāves zvērinātas advokātes Irīnas Kaukes kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2006.gada 10.oktobra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2006.gada 4.augusta spriedumu Andris K., (..), atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu un 6 sešiem mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 55.panta nosacījumiem brīvības atņemšanas sods noteikts nosacīti ar pārbaudes laiku uz vienu gadu un 6 sešiem mēnešiem.

Izskatot lietu apelācijas kārtībā, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija ar 2006.gada 10.oktobra lēmumu pirmās instances tiesas spriedumu atstājusi negrozītu.

Par šo lēmumu kasācijas sūdzību iesniegusi apsūdzētā Andra K. aizstāve zvērināta advokāte I.Kauke. Kasācijas sūdzībā tiek lūgts grozīt apelācijas instances tiesas lēmumu un pārkvalificēt Andra K. darbības no Krimināllikuma 231.panta otrās daļas uz Krimināllikuma 130.panta otro daļu un 185.panta pirmo daļu, kā arī noteikt vieglāku sodu. Pirmās instances tiesa savā spriedumā esot izdarījusi kļūdainu secinājumu, ka "huligānisms ir tīšs noziegums un kā vairums tīšu noziegumu var tikt izdarīts kā ar tiešu, tā arī ar netiešu nodomu," kuru savā lēmumā apstiprinājusi arī apelācijas instances tiesa. Sūdzības iesniedzēja

norāda, ka noziedzīgais nodarījums, kas ir paredzēts Krimināllikuma 231.pantā, attiecas uz formāliem sastāviem, jo satur vienīgi tādas pazīmes, kas raksturo pašu prettiesisko darbību, neatkarīgi no kaitīgajām sekām, līdz ar to huligānismu esot iespējams izdarīt tikai ar tiešu nodomu. No Krimināllikuma 9.panta izrietot, ka netiešs nodoms esot konstatējams tikai sakarā ar vainīgās personas attieksmi pret noziedzīgā nodarījuma sekām, līdz ar to saistāms tikai ar materiāliem noziedzīga nodarījuma sastāviem. Norādot, ka apsūdzētais ir darbojies ar netiešu nodomu, tiesa faktiski esot konstatējusi, ka Andra K. darbībās nav konkrētā noziedzīgā nodarījuma – huligānisma – sastāva, jo trūkst vienas no sastāva pazīmēm – tieša nodoma. Īslaicīgā konflikta laikā citi bērni, izņemot cietušos, netika aizskarti, tādējādi šādas darbības esot kvalificējamas kā noziedzīgi nodarījumi pret personu un pret īpašumu. Kasācijas sūdzībā daļēji tiek atreferēts pirmās instances tiesas sprieduma un apelācijas instances tiesas lēmuma saturs, kā arī atkārtoti apelācijas sūdzības motīvi.

Kasācijas sūdzības grozījumos apsūdzētā Andra K. aizstāve lūdz atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu pilnībā un lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai.

Cietušais Jānis I., cietusī Aleksandra I., kura vienlaikus ir cietušā Paula I. pārstāve, iesnieguši iebildumus apsūdzētā aizstāves kasācijas sūdzībai. Iebildumu iesniedzēji nepiekrīt kasācijas sūdzības motīviem un lūdz apelācijas instances lēmumu atstāt negrozītu un kasācijas sūdzību noraidīt. Abu instanču tiesas esot vispusīgi izvērtējušas visus lietas apstākļus un guvušas pārliecinošus pierādījumus Andra K. vainai. Iebildumos advokāta paustais viedoklis par netiešu nodomu atzīts par maldinošu, norādot, ka apsūdzētais ir apzinājies savas darbības, kā arī vērsies ne tikai pret cietušajiem, bet pret visu sabiedrību, jo incidents norisinājās uz ielas.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Andris K. atzīts par vainīgu un sodīts par rupju sabiedriskā miera traucēšanu, kas izpaudās acīmredzamā necieņā un bezkaunībā pret sabiedrību, ignorējot vispārpieņemtās uzvedības normas un traucējot cilvēku mieru (huligānisms), saistītu ar miesas bojājumu nodarīšanu cietušajam un mantas bojāšanu.

Andra K. darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 585.panta otrās daļas nosacījumiem Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Tiesās izskatāmo krimināllietu nodaļas prokurors V.Maračkovskis 2007.gada 13.februārī iesniedzis viedokli, kurā lūdz atstāt apelācijas instances tiesas lēmumu negrozītu, bet kasācijas sūdzību noraidīt.

Prokurors norādījis, ka Krimināllikuma 213.panta otrajā daļā (domājams – 231.panta otrajā daļā) paredzēto noziedzīgo nodarījumu

iespējams izdarīt tīši ar netiešu nodomu, un uzskats, ka vainas forma iespējama tikai tiešs nodoms, sūdzībā kļūdaini pamatots ar secinājumu, ka huligānisma sastāvs pēc savām konstruktīvajām īpatnībām viennozīmīgi ir uzskatāms par formālu nozieguma sastāvu.

Prokurors atzīmējis, ka Dr.habil.iur., prof. U.Krastiņš grāmatā "Noziedzīgs nodarījums" (Rīga, Tiesu namu aģentūra, 2000) 24.lpp. norādījis, ka noziedzīgu nodarījumu sastāvu iedalījums formālos un materiālos sastāvos ir visai nosacīts un tikai teorētiski attaisnojams. Katrs noziedzīgs nodarījums objektīvi atstāj noteiktas sekas ārējā pasaulē, arī noziedzīgs nodarījums, kas atbilst formālam nodarījuma sastāvam.

Krimināllikuma 213.panta otrajā daļā (domājams – 231.panta otrajā daļā) ir kvalificēts nozieguma sastāvs, kas jau paredz zināmu seku iestāšanos, miesas bojājumu nodarīšanu un mantas bojāšanu, bet rupjš sabiedriskā miera traucējums var iestāties personas prettiesisku darbību rezultātā un faktiski to var uzskatīt par šādu darbību sekām. Ne vienmēr persona, veicot tīšas prettiesiskas darbības pret kādas personas veselību vai īpašumu sabiedriskā vietā, tieši vēlas traucēt sabiedrisko mieru, jo viņu vada citi, personiska rakstura motīvi, vērsti uz citu šaurāku mērķu sasniegšanu. Tomēr, rīkojoties publiski, persona apzināti pieļauj, ka var tikt rupji traucēts sabiedriskais miers, un, ja tas notiek, ir pamats noziedzīgo nodarījumu kvalificēt kā huligānismu, kas izdarīts ar netiešu nodomu.

Prokurors norādījis, ka tiesa spriedumā pamatoti konstatējusi, ka apsūdzētā rīcības motīvs pret cietušajiem bija savstarpējs strīds, bet viņa nodoms pret sekām – sabiedriskā miera traucējumu, mantas bojāšanu un miesas bojājumu nodarīšanu ir bijis netiešs, jo viņš apzināti pieļāva, ka, rīkojoties publiski, ar savu rīcību rupji traucē cilvēkus, un no viņa konkrētajām darbībām var iestāties arī citas kaitīgas sekas.

Prokurors atzīmējis, ka arī vēsturiski Latvijas krimināLkodeksa 204.pants paredzēja gan tieša, gan netieša nodoma iespējamību šī nozieguma realizācijā. Tā grāmatā "Latvijas PSR krimināLkodeksa komentāri" (Rīga, Avots, 1982) 635.lpp. norādīts, ka komentējamā pantā paredzēto noziegumu var izdarīt ar nodomu.

Prokurors uzskata, ka konstruktīvas atšķirības starp apskatīto pantu dispozīcijām nepastāv, ko netieši apstiprina arī D.Mežulis grāmatā "Krimināltiesības shēmās. Sevišķā daļa" (Rīga, Zvaigzne ABC, 2001), uz kuru savā lēmumā atsaukusies apelācijas instances tiesa.

2007.gada 26.februārī Senāta Krimināllietu departamentā saņemta cietušās Aleksandras I., kura ir arī cietušā Paula I. pārstāve, un cietušā Jāņa I. sūdzība, kurā pieteikts noraidījums visam tiesas sastāvam, lūgts nodot lietu izskatīšanai citam tiesas sastāvam, noteikt lietas izskatīšanu mutvārdu procesā, par lietas izskatīšanu informēt un uz tiesas sēdi uzaicināt uzraugošās prokuratūras pārstāvi.

Atsaucoties uz Kriminālprocesa likuma 16.panta otro daļu un 101.panta otro daļu, sūdzības iesniedzēji norādījuši, ka, ņemot vērā prokuratūras kā uzraudzību realizējošas institūcijas neinformēšanu, tādējādi izslēgšanu no lietas dalībnieku loka, nepamatoto lēmuma par lietas izskatīšanas laiku pieņemšanas novilcināšanu, lietas iztiesāšanai izvēloties rakstveida procesu, tādējādi liedzot iespēju svarīgai sabiedrības daļai – cietušajiem, lietas dalībniekiem un prokuroram piedalīties tiesas sēdē un vērst uzmanību uz būtiskiem lietas jautājumiem, cietušajiem aizstāvēt savas tiesības, prokuroram veikt uzraudzību un aizstāvēt nepilngadīga bērna intereses, esot pamatots iemesls uzskatīt, ka tiesa nevar būt pietiekoši objektīva minētās krimināllietas iztiesāšanā, un viņiem ir radušās šaubas par tiesisku un likumīgi pamatotu minētā kriminālprocesa turpmāko norisi un gala rezultātu.

Esot šādiem apstākļiem, Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka kasācijas instances tiesai, uzsākot lietas izskatīšanu rakstveida procesā, jāizlemj, vai ir pamatots pieteiktais noraidījums visam kasācijas instances tiesas sastāvam.

Kriminālprocesa likuma 583.panta ceturtajā daļā noteikts, ka, ja lietas izskatīšana noteikta rakstveida procesā, šā panta trešajā daļā minētajām personām paziņo tiesas sastāvu un izskaidro tiesības 7 dienu laikā pieteikt noraidījumu. Šis nosacījums atbilstoši likumam attiecināms uz personām, kas iesniegušas sūdzību vai protestu, kā arī uz tām, kuru intereses aizskar sūdzība vai protests.

Tulkojot Kriminālprocesa likuma 583.panta ceturtās daļas normu, kasācijas instances tiesa atzīst, ka Senāta Krimināllietu departaments ir tiesīgs izlemt visam kasācijas instances tiesas sastāvam vai atsevišķam senatoram pieteikto noraidījumu. Kasācijas instances tiesa šajā sakarā atzīmē, ka Senāta Krimināllietu departaments ir augstākā tiesu varas institūcija valstī krimināllietās, tāpēc tā ir tiesīga lemt tai pieteikto noraidījumu gan rakstveida, gan mutvārdu procesā.

Apsverot pieteiktā noraidījuma motīvus, Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka noraidījums faktiski motivēts ar senatora rīcību, nozīmējot lietu izskatīšanai rakstveida procesā. Kriminālprocesa likuma 55.panta ceturtā daļa aizliedz noraidījumu motivēt ar personas rīcību konkrētajā kriminālprocesā.

Senāts atzīmē, ka kasācijas sūdzību lietā iesniegusi tikai apsūdzētā Andra K. aizstāve, kura nelūdz lietu izskatīt mutvārdu procesā.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 572.panta nosacījumiem kasācijas sūdzībā vai protestā jāiekļauj motivēts lūgums par lietas skatīšanu mutvārdu procesā tiesas sēdē, ja sūdzības vai protesta iesniedzējs to vēlas.

Nepamatota ir cietušo sūdzībā izteiktā atsauce un Kriminālprocesa likuma 14.panta pirmo daļu, 385.panta pirmo daļu un 488.panta pirmo

daļu. Kriminālprocesa likuma 488.pants atrodas šā likuma 9.sadaļā "Lietas izskatīšana pirmās instances tiesā", kuras normas neattiecas uz kasācijas instances tiesu. Lietas nozīmēšanu izskatīšanai 2 mēnešu laikā pēc tās saņemšanas kasācijas instancē Senāts neatzīst par saprātīga termiņa pārkāpumu. Sūdzības iesniedzēju norādītais Kriminālprocesa likuma 14.pants satur arī trešo un ceturto daļu, kur ir uzskaitītas tās lietas, kurām ir priekšrocība izskatīšanā. Tā kā apsūdzētajam Andrim K. nav piemērots ar brīvības atņemšanu saistīts drošības līdzeklis un viņš nav arī nepilngadīgs, minētās lietas izskatīšanai nav nekādas priekšrocības attiecībā pret citām lietām.

Tiesas sastāvs nav personīgi pazīstams ne ar apsūdzēto, ne cietušajiem lietā, nav konstatēti Kriminālprocesa likuma 16.panta pirmajā daļā minētie apstākļi.

Senāta Krimināllietu departaments nekonstatē Kriminālprocesa likuma 4.nodaļā paredzētos apstākļus, kas liegtu kasācijas instances tiesas tiesnešiem izskatīt kasācijas sūdzību.

Senāts atzīst, ka atbilstoši Kriminālprocesa likuma 583.panta otrās daļas nosacījumiem lieta izskatāma rakstveida procesā, jo iespējams pieņemt lēmumu pēc lietā esošajiem materiāliem. Papildu paskaidrojumi no personām, kurām ir tiesības piedalīties procesā, nav nepieciešami, un nav konstatēts, ka konkrētai lietai var būt īpaša nozīme likuma normu interpretēšanā.

Izskatījis lietas materiālus un izvērtējis apsūdzētā Andra K. aizstāves kasācijas sūdzībās un prokurora viedoklī izklāstītos motīvus, kā arī cietušo iebildumus kasācijas sūdzībai, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas lēmums jāatceļ pilnībā un lieta jānosūta jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 124.panta otro daļu kriminālprocesā ir pierādāma noziedzīga nodarījuma sastāva esamība vai neesamība, kā arī citi Krimināllikumā un Kriminālprocesa likumā paredzētie apstākļi, kuriem ir nozīme konkrēto krimināltiesisko attiecību taisnīgā noregulējumā.

Noziedzīga nodarījuma sastāvu veido četri obligāti elementi – objekts, objektīvā puse, subjekts un subjektīvā puse.

Senāta Krimināllietu departaments norāda, ka Krimināllikuma 231.pantā ir paredzēta atbildība par rupju sabiedriskā miera traucēšanu. Būtiska ir sabiedriskā miera traucēšanas pakāpe – par krimināli sodāmu huligānismu var atzīt tikai tādas personas darbības, kas ievērojamā mērā pārkāpj sabiedrisko mieru. Lemjot par noziedzīgā nodarījuma kvalifikāciju, jāizvērtē gan izdarītā objektīvās pazīmes, gan vainīgās personas nodoma saturs, kā arī izdarītās darbības, mērķi un motīvi.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka ne pirmās, ne arī apelācijas instances tiesas nolēmumā nav konstatētas

tieši apsūdzētajam Andrim K. inkriminētā noziedzīgā nodarījuma – Krimināllikuma 231.panta otrajā daļā paredzētā huligānisma – visas nepieciešamās un obligātās sastāva pazīmes.

Komentējot Krimināllikuma 231.pantu, Dr.iur. V.Liholaja grāmatā Liholaja V., Niedre A. "Krimināllikuma komentāri. 6.grāmata" (Rīga, Firma "AFS", 1999) 22.lappusē norādījusi, ka Krimināllikuma 231.pantā paredzētais "noziedzīgais nodarījums ir pabeigts ar komentējamā panta pirmajā daļā minēto darbību veikšanu, jo tā sastāvs ir formāls. No subjektīvās puses huligānismu raksturo tiešs nodoms, jo vainīgais apzinās, ka rupji traucē sabiedrisko mieru un tādējādi pauž acīmredzamu necieņu pret sabiedrību, un vēlas to."

Grāmatā Krastiņš U., Liholaja V. "Krimināltiesības. Vispārīgā un Sevišķā daļa" (Rīga, Tiesu namu aģentūra, 1999) 262.lappusē arī norādīts, ka no subjektīvās puses Krimināllikuma 231.pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu raksturo tiešs nodoms. Grāmatā "Noziedzīgu nodarījumu kvalifikācija: Likums. Teorija. Prakse" tās autore Dr.iur. V.Liholaja (Rīga, Tiesu namu aģentūra, 2003) 458.lappusē paudusi viedokli, ka Krimināllikuma 231.pantā paredzētā "Noziedzīgā nodarījuma sastāvs ir formāls, un tas ir pabeigts ar vainīgā huligāniskas rīcības izdarīšanas brīdi."

Izpētot tiesu praksi huligānisma lietās, Senāts Latvijas Republikas Augstākās tiesas tiesu prakses apkopojumā "Tiesu prakse huligānisma lietās" (2006.gads) izklāstījis savas rekomendācijas.

Šo rekomendāciju 10.–12.punktā norādīts: "Jāņem vērā, ka huligānisma kā noziedzīga nodarījuma sastāvs ir formāls, proti, kriminālatbildība ir saistīta nevis ar noziedzīgu seku iestāšanos, bet gan ar kaitīgās darbības izdarīšanu – rupju sabiedriskā miera traucēšanu, kas izpaužas acīmredzamā necieņā pret sabiedrību vai bezkaunībā, ignorējot vispārpieņemtās uzvedības normas un traucējot cilvēku mieru, iestāžu vai uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību) vai organizāciju darbu. Krimināllikumā nav definēts nodoma jēdziens noziedzīgos nodarījumos ar formālu sastāvu, kas rada problēmas, kvalificējot tādu noziedzīgo nodarījumu kā huligānisms. Jāņem vērā, ka huligānisms var būt izdarīts tikai ar tiešu nodomu – personai jāapzinās sava noziedzīgā darbība un tieši jāvēlas tā izdarīt. Tiešs nodoms konstatējams arī tajos gadījumos, kad, apzināti traucējot sabiedrisko mieru, personas psihiskā attieksme pret eventuālajām sekām un sabiedriskā miera traucēšanu ir vienaldzīga (piemēram, publiskā vietā pielietojot fizisku spēku pret citiem cilvēkiem). Mērķis rupji traucēt sabiedrisko mieru nav huligānisma obligāta pazīme. Izdarot ar tiešu nodomu huligānisko darbību, persona var gan vēlēties šā mērķa sasniegšanu, gan pieļaut to, gan vispār nepievērst tam uzmanību. Tomēr visos gadījumos jākonstatē, ka persona tieši vēlējusies izdarīt darbības, kas veido huligānisma kā noziedzīga nodarījuma objektīvo pusi."

Senāts, iepazinies ar apelācijas instances tiesas nolēmumā norādīto D.Mežuļa grāmatas attiecīgo lapaspusi, konstatē, ka tā satur tikai shēmas bez tajās norādītā teorētiska pamatojuma.

Krimināllietu departaments konstatē, ka apelācijas instances tiesas secinājums par to, ka tā "atzīst par nepamatotu apsūdzētā sūdzībā norādīto, ka pirmās instances tiesa nepareizi atzinusi, ka viņš (Andris K.) savas darbības veicis ar netiešu nodomu, ka tas ir pretrunā ar krimināltiesību zinātnē pieņemto uzskatu, ka huligāniskas darbības var veikt ar tiešu nodomu", izņemot ar atsauci uz norādīto shēmu D.Mežuļa grāmatā, nav motivēta. Minētās grāmatas shēmas nevar atzīt par krimināltiesību zinātnē pieņemto uzskatu, kā to norādījusi apelācijas instances tiesa. Izskatot lietu, apelācijas instances tiesa pievienojusies pirmās instances tiesas secinājumiem un atsaukusies uz Kriminālprocesa likuma 564.panta sestās daļas nosacījumiem.

Kasācijas instances tiesa atbilstoši Kriminālprocesa likuma 569.panta trešās daļas nosacījumiem pierādījumus lietā no jauna neizvērtē un tātad arī lietu pēc būtības neskata.

Krimināllietu departaments, izskatot minēto lietu kasācijas kārtībā, neizslēdz to, ka Andra K. objektīvās darbības kvalificējamas kā krimināli sodāms huligānisms.

Senāts konstatē, ka apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, nav motivējusi savā nolēmumā, kāpēc tā noraida apelācijas sūdzībā izklāstītos argumentus par Krimināllikuma 231.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma subjektīvās puses neesamību pirmās instances tiesas konstatētā netiešā nodoma veidā.

Tādējādi apelācijas instances tiesa ir pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 564.panta ceturtās daļas pārkāpumu, kuru Senāts konkrētā lietā atzīst par būtisku Kriminālprocesa likuma pārkāpumu šā likuma 575.panta trešās daļas izpratnē.

Noziedzīga nodarījuma kvalifikācija, kas saistīta ar faktisko lietas apstākļu konstatāciju, kā arī soda noteikšana konkrētā lietā ir nevis kasācijas instances tiesas uzdevums, bet gan tās tiesas ziņā, kas izskata lietu pēc būtības.

Ievērojot minēto un vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta nosacījumiem, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2006.gada 10.oktobra lēmumu atcelt pilnībā un nosūtīt lietu jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai.

Lēmums nav pārsūdzams.

Krimināllikuma 130.panta pirmās daļas piemērošana

Krimināllikuma 130.panta pirmās daļas izpratnē tīša sišana, ja nav nodarīti nekādi miesas bojājumi, nozīmē to, ka jābūt izdarītiem vairākkārtīgiem sitieniem. Tikai viena šāda sitiena izdarīšana neveido attiecīgo noziedzīgā nodarījuma sastāvu (Krimināllikuma 130.panta pirmā daļa).

Rīgā, 2007.gada 19.martā Lieta Nr.SKK-149/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Čiževskis,
senatori A.Freibergs,
V.Vietnieks

izskatīja rakstveida procesā cietušā Oļega Ž. kasācijas sūdzību par Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 17.janvāra spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Aleksandrs K., (..), ar Rēzeknes tiesas 2006.gada 22.septembra spriedumu atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 130.panta pirmās daļas ar naudas sodu vienas minimālās mēnešalgas apmērā, t.i., Ls 90.

Izskatījusi lietu apelācijas kārtībā sakarā ar apsūdzētā Aleksandra K. un cietušā Oļega Ž. apelācijas sūdzībām, Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija ar 2007.gada 17.janvāra spriedumu atcēlusi pirmās instances tiesas spriedumu par Aleksandra K. notiesāšanu. Aleksandrs K. apsūdzībā pēc Krimināllikuma 130.panta pirmās daļas atzīts par nevainīgu, un kriminālprocess izbeigts.

Par apelācijas instances tiesas spriedumu cietušais Oļegs Ž. iesniedzis kasācijas sūdzību. Kasācijas sūdzībā norādīts, ka apelācijas instances tiesa neskatoties uz to, ka Aleksandrs K. ir vainīgs noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, viņu esot nepamatoti attaisnojusi. Tādējādi tiesa pārkāpusi Krimināllikuma 1.panta 1.punktu. Tiesa nepareizi piemērojusi Krimināllikuma 7.panta 2.punktu, atzīstot, ka Aleksandra K. rīcībā nav nozieguma sastāva. Uzskatot, ka neesot pierādījumu par Aleksandra K. izdarīto noziegumu, tiesa pārkāpusi Krimināllikuma 9.pantu un 15.panta 1.punktu. Tiesa esot pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 574.panta 1.punktu. Tīšu sitienu cietušajam pa seju tiesa nepamatoti nosaukusi par grūdienu sejā, un tāpēc attaisnojošs spriedums neesot pamatots. Tiesa nepamatoti neesot piemērojusi Krimināllikuma 130.panta pirmo daļu, lai

kvalificētu Aleksandra K. darbības. Lūdz atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu un lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai.

Izskatījis rakstveida procesā lietas materiālus, izvērtējis kasācijas sūdzības motīvus, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas spriedums atstājams negrozīts. Apelācijas instances tiesa nav pieļāvusi kasācijas sūdzībā minētos Krimināllikuma un Kriminālprocesa likuma normu pārkāpumus. Kasācijas sūdzībā faktiski tiek izteikti iebildumi par tiesas secinājumiem un pierādījumu novērtēšanu. Kasācijas instances tiesas kompetencē neietilpst pierādījumu pārvērtēšana un lietas faktisko apstākļu noskaidrošana. Konkrētajā gadījumā Krimināllikuma 130.panta pirmās daļas nepiemērošana saistīta ar to, ka tiesa nav konstatējusi Aleksandra K. rīcībā minētā noziedzīgā nodarījuma sastāvu. Krimināllietu departaments atzīmē, ka Krimināllikuma 130.panta pirmās daļas izpratnē tīša sišana, ja nav nodarīti jebkādi miesas bojājumi, nozīmē to, ka jābūt izdarītiem vairākkārtīgiem sitieniem. Šāds secinājums izriet no tiesu prakses, iztiesājot attiecīgu kategoriju krimināllietas. Konkrētajā lietā saskaņā ar cietušā liecībām Aleksandrs K. viņam izdarījis tikai vienu sitienu pa seju. Ja arī šo faktu tiesa atzītu par pierādītu, tad, kā jau iepriekš minēts, viena sitiena izdarīšana, ja nav nodarīti miesas bojājumi, neveido Krimināllikuma 130.panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāvu.

Pamatojoties uz minēto, ievērojot Kriminālprocesa likuma 585., 587.pantu, Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Apelācijas instances tiesas spriedumu atstāt negrozītu, bet cietušā Oļega Ž. kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Izvarošana personu grupā bez iepriekšējas vienošanās

Lai atzītu, ka izvarošana izdarīta personu grupā bez iepriekšējas vienošanās, pietiek konstatēt, ka tā izdarīta, piedaloties vismaz divām vīriešu dzimuma personām cietušās pretošanās pārvarēšanā, un tā rezultātā kaut vai viena persona ir izdarījusi dzimumaktu pret cietušās gribu (Krimināllikuma 159.panta otrā daļa).

Rīgā, 2007.gada 23.martā Lieta Nr.SKK-153/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Gruziņš,
senatori V.Čiževskis,
A.Freibergs

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētā Jāņa K. aizstāvja I.Samiņa un apsūdzētā Edgara Z. kasācijas sūdzībām par Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 4.janvāra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Tukuma rajona tiesas 2006.gada 31.marta spriedumu Jānis K., (..), notiesāts pēc Krimināllikuma 159.panta otrās daļas un sodīts ar brīvības atņemšanu uz pieciem gadiem un sešiem mēnešiem, bez policijas kontroles.

Edgars Z., (..), notiesāts pēc Krimināllikuma 159.panta otrās daļas un sodīts ar brīvības atņemšanu uz pieciem gadiem un ar policijas kontroli uz diviem gadiem.

Saskaņā ar pirmās instances tiesas spriedumu Jānis K. un Edgars Z. notiesāti par to, ka personu grupā, saskaņoti darbojoties, pielietojot vardarbību un draudus, pret cietušās gribu izdarījuši vardarbīgu dzimumaktu (izvarošanu).

Noziedzīgs nodarījums izdarīts 2005.gada 4.jūlijā ap plkst. 00.13 Tukumā, (..) nama pagalmā. Jānis K. un Edgars Z., būdami alkohola ietekmē, personu grupā saskaņoti darbojoties, pielietojot fizisku spēku, draudus un pārvarot cietušās pretošanos, izvarojuši Karīnu S., nodarot cietušajai vieglus miesas bojājumus – ķermeņa sasitumus ar zemādas asins izplūdumu uz jostas labās sānu virsmas, kā arī radīta psiholoģiska trauma – trauksme, baiļu reakcijas, nervozitāte, emocionāls un fizisks sasprindzinājums, raudulība, intereses un aktivitātes samazināšanās, noslēgšanās.

Izskatot lietu apelācijas kārtībā, ar Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģijas 2007.gada 4.janvāra lēmumu pirmās instances spriedums atstāts negrozīts.

Par apelācijas instances tiesas lēmumu kasācijas sūdzības iesnieguši apsūdzētā Jāņa K. aizstāvis I.Samiņš un apsūdzētais Edgars Z. Apsūdzētais Edgars Z. ir iesniedzis arī kasācijas sūdzības papildinājumus.

Apsūdzētā Jāņa K. aizstāvis kasācijas sūdzībā lūdz atcelt gan pirmās instances tiesas spriedumu, gan apelācijas instances lēmumu un kriminālprocesa materiālus nosūtīt jaunai izskatīšanai. Kasators apstrīd Jāņa K. noziedzīgā nodarījuma kvalifikāciju pēc Krimināllikuma 159.panta otrās daļas un norāda, ka viņa darbības ir kvalificējamas pēc Krimināllikuma 159.panta pirmās daļas, jo uzskata, ka abas tiesu instances ir nepareizi secinājušas, ka iepriekšēja vienošanās izvarošanai personu grupā nav nepieciešama. Bez tam aizstāvis norāda, ka ir pārkāptas apsūdzētā procesuālās tiesības, jo, neskatoties uz aizstāvības lūgumu, tikai vienā pirmās instances tiesas sēdē ir piedalījusies un Kriminālprocesa likuma 140.panta kārtībā nopratināta cietusī Karīna S.

Apsūdzētais Edgars Z. iesniegtajā kasācijas sūdzībā norāda, ka notiesājošs spriedums balstīts tikai uz pretrunīgām cietušās liecībām un nav ņemtas vērā apsūdzēto liecības. Tāpat apsūdzētais uzskata, ka viņam bijusi liegta iespēja realizēt savas aizstāvības tiesības. Edgars Z. lūdz lietu kasācijas kārtībā izskatīt mutvārdu procesā. 2007.gada 20.februārī iesniegtajos kasācijas sūdzības papildinājumos Edgars Z. lūdz viņu attaisnot apsūdzībā pēc Krimināllikuma 159.panta otrās daļas.

Izskatījis krimināllietas materiālus rakstveida procesā, apsvēris kasācijas sūdzību motīvus, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums atstājams negrozīts un kasācijas sūdzības noraidāmas.

Krimināltiesību teorijā tiek izdalītas vairākas noziedzīgā nodarījuma dalības formas. Viena no tām ir personu grupa, kura var būt gan ar iepriekšēju vienošanos, gan bez iepriekšējas vienošanās. Krimināllikuma 159.panta otrās daļas sastāva viena no kvalificējošām pazīmēm ir personu grupa. Lai atzītu, ka noziedzīgs nodarījums izdarīts personu grupā bez iepriekšējas vienošanās, pietiek konstatēt, ka izvarošana izdarīta, piedaloties vismaz divām vīriešu dzimuma personām cietušās pretošanās pārvarēšanā, un tā rezultātā kaut vai viena persona ir izdarījusi dzimumaktu pret cietušās gribu.

Apelācijas instances tiesa, izvērtējot pierādījumus lietā, novērtējot apsūdzēto, liecinieku, cietušās liecības un lietas faktiskos apstākļus kopumā, pamatoti par pareizu ir atzinusi abu tiesu instanču izdarīto secinājumu, ka iepriekšēja vienošanās izvarošanas izdarīšanai nav nepieciešama kā obligāta pazīme un ka, abiem apsūdzētajiem saskaņoti rīkojoties, mērķis ir bijis izdarīt cietušās Karīnas S. izvarošanu.

Senāta Krimināllietu departamentam nav pamata apšaubīt apelācijas instances tiesas pierādījumu vērtējumu un izdarītos secinājumus.

Senāts atzīst, ka abu apsūdzēto darbības ir pareizi kvalificētas pēc Krimināllikuma 159.panta otrās daļas pazīmēm.

Nepamatota ir zvērināta advokāta I.Samiņa norāde kasācijas sūdzībā uz to, ka apsūdzētajam Jānim K. ir bijusi ierobežota iespēja realizēt savas tiesības, jo cietusī Karīna S. ir piedalījusies tikai vienā pirmās instances tiesas sēdē. No krimināllietas materiāliem redzams, ka pirmās instances tiesā, atbilstoši Kriminālprocesa likuma 140.panta prasībām, cietusī Karīna S. ir pratināta, izmantojot tehniskos līdzekļus. Procesā iesaistītajām personām ir bijušas tiesības un iespēja uzdot jautājumus cietušajai, uz kuriem Karīna S. ir atbildējusi. Ja vien cietušais netiek aicināts ierasties noteiktā laikā un vietā, lai piedalītos izmeklēšanas darbības veikšanā, atbilstoši Kriminālprocesa likuma 99.panta 3.punktam cietušajam nav pienākums piedalīties krimināllietas izskatīšanā, bet tā ir tiesība, kuru var izmantot brīvprātīgi. Bez tam cietusī Karīna S. ir piedalījusies arī apelācijas instances tiesas sēdē, ir liecinājusi par lietas faktiskajiem apstākļiem un atbildējusi uz uzdotajiem jautājumiem.

Tāpat Senāts atzīst, ka nepamatota ir apsūdzētā Edgara Z. norāde kasācijas sūdzībā uz to, ka viņam bijušas liegtas tiesības uz aizstāvību, jo no lietas materiāliem redzams, ka gan pirmās instances tiesas sēdē, gan apelācijā Edgars Z. ir bijis nodrošināts ar aizstāvi.

Vienlaikus Senāts atrod, ka apsūdzētā Edgara Z. 2007.gada 20.februārī iesniegtie kasācijas sūdzības papildinājumi ir atstājami bez ievērības, jo ir iesniegti pēc likumā noteiktā termiņa. Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 579.panta trešās daļas nosacījumiem, kasācijas sūdzības papildinājumi un grozījumi iesniedzami ne vēlāk kā 10 dienu laikā pēc pārsūdzības termiņa beigām.

Bez tam Senāts norāda, ka apsūdzētā Edgara Z. izteiktais lūgums krimināllietu kasācijas kārtībā izskatīt mutvārdu procesā nav motivēts atbilstoši Kriminālprocesa likuma 572.panta prasībām.

Pamatojoties uz iepriekš minēto un vadoties no Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 4.janvāra lēmumu atstāt negrozītu, bet Jāņa K. aizstāvja un apsūdzētā Edgara Z. kasācijas sūdzības noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Draudi Krimināllikuma 132.panta izpratnē

Krimināllikuma 132.panta izpratnē draudiem jābūt tādiem, kas dod pamatu baidīties, ka tie var tikt izpildīti un vainīgā nodoms ir vērsts uz cietušā iebiedēšanu, nevis uz draudu izpildīšanu (Krimināllikuma 132.pants).

Rīgā, 2007.gada 21.martā Lieta Nr.SKK-190/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senatore referente V.Eilande,
senatori V.Vietnieks,
A.Freibergs

izskatīja rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar Rīgas tiesas apgabala prokuratūras prokurores I.Misēvičas kasācijas protestu par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2006.gada 20.decembra spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2006.gada 30.oktobra spriedumu

Valērijs L., (..), atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 130.panta pirmās daļas ar piespiedu darbiem uz 60 stundām, pēc 132.panta ar piespiedu darbiem uz 60 stundām.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu sods pēc noziedzīgo nodarījumu kopības noteikts, piespriestos sodus saskaitot, piespiedu darbi uz 120 stundām.

Valērijs L. atzīts par vainīgu pēc Krimināllikuma 130.panta pirmās daļas un 132.panta par to, ka viņš tīši nodarīja tādus miesas bojājumus, kas nav izraisījuši veselības traucējumu (viegls miesas bojājums), kā arī izdarīja tīšu sišanu, kas nav izraisījusi minētās sekas. Viņš arī draudēja izdarīt slepkavību vai nodarīt smagus miesas bojājumus, un ir bijis pamats baidīties, ka šie draudi var tikt izpildīti, šādos apstākļos.

2006.gada 15.jūnijā ap plkst. 21.30, izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā laikā, Valērijs L. alkohola reibuma stāvoklī atradās dzīvoklī Rīgā, Ūdeļu ielā (..), kur ģimenes konflikta laikā ar sievu Jeļenu L., kas izraisījās sakarā ar laulības šķiršanu un mantas sadali, ne mazāk kā vienu reizi iesita viņai pa seju un galvu, kā rezultātā nodarīja Jeļenai L. šādus miesas bojājumus – galvas sasitumu ar asins izplūdumiem matainajā daļā, kas pēc sava rakstura pieskaitāmi pie viegliem miesas bojājumiem, kas nav izraisījuši īslaicīgus veselības traucējumus uz laiku,

ilgāku par sešām dienām. Sišanas laikā Valērijs L. izteica draudus nogalināt Jeļenu L. un tieši: "nožņaugs ar spilvenu, kamēr viņa gulēs". Jeļenai L. bija pamats baidīties, ka šie draudi var tikt īstenoti, jo, kamēr notiek tiesas process par kopīpašuma – dzīvokļa Ūdeļu ielā (..) – sadali, Valērijam L. ir tiesisks pamats atrasties minētajā dzīvoklī.

2006.gada 25.jūnijā ap plkst. 21.30, pirmstiesas izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā laikā, atkārtoti Valērijs L. alkohola reibuma stāvoklī atradās dzīvoklī Rīgā, Ūdeļu ielā (..), kur ģimenes konflikta laikā ar sievu Jeļenu L. ne mazāk kā vienu reizi iesita viņai pa galvu, nodarot Jeļenai L. fiziskas sāpes. Tādā veidā Valērijs L. draudēja nodarīt smagus miesas bojājumus, un Jeļenai L., ņemot vērā Valērija L. iepriekš izdarītās darbības, bija pamats baidīties, ka tie tiks īstenoti.

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2006.gada 20.decembra spriedumu šis spriedums atcelts un Valērijs L. attaisnots abās apsūdzībās.

Par apelācijas instances tiesas spriedumu prokurore iesniegusi kasācijas protestu, kurā lūdz spriedumu atcelt un lietu nodot jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai.

Protestā norādīts, ka spriedums neatbilst Kriminālprocesa likuma 564.panta astotās daļas prasībām par to, ka, taisot pēc būtības jaunu spriedumu, tam jāatbilst prasībām, kādas likumā noteiktas pirmās instances tiesas spriedumam. Tiesa neesot analizējusi apsūdzētā tiesas izmeklēšanā sniegtos paskaidrojumus, kurus pirmās instances tiesa vērtējusi kā aizstāvības pozīciju un vēlēšanos izvairīties no kriminālatbildības. Tiesa neesot vispār analizējusi cietušās Jeļenas L. paskaidrojumus tiesas izmeklēšanā, neesot tos vērtējusi kopsakarā ar pārējiem pierādījumiem: tiesu medicīniskās ekspertīzes atzinumu, liecinieku M.G., N.P., J.J. liecībām. Spriedumā neesot motivēts, kāpēc no pierādījumiem izslēgts neatliekamās medicīniskās palīdzības izsaukuma kartē 2006.gada 25.jūnijā fiksētais par cietušo, ierakstu kopijas policijas žurnālā par skandāliem Ūdeļu ielā, neesot arī norādīts, kāpēc tiesa noraida pierādījumus, ar kuriem pamatota apsūdzība. Līdz ar to tiesa esot pārkāpusi arī Kriminālprocesa likuma 525.panta trešās daļas un 511.panta otrās daļas prasības. Attaisnojot pēc Krimināllikuma 132.panta, tiesa neesot ņēmusi vērā, ka šā nozieguma sastāvs ir formāls un nodarījums ir pabeigts ar draudu izteikšanas brīdi.

Apsvēris kasācijas protesta motīvus un pārbaudījis lietas materiālus, Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka protests ir pamatots un tādēļ apmierināms.

Kasācijas protestā minētie Kriminālprocesa likuma 564.panta astotās daļas, 511.panta otrās daļas un 525.panta trešās daļas pārkāpumi ir pieļauti, jo visi protestā norādītie fakti atbilst patiesībai. Attaisnojošais spriedums neatbilst minēto likuma normu prasībām, tāpēc tas nevar tikt atstāts negrozīts.

Bez tam apelācijas instances tiesas spriedumā tiesa norādījusi, ka tā uzskata, ka tiesas izmeklēšanā nav gūta pārliecība, ka apsūdzībā minētie draudi, ja tādi tika izteikti, "varētu tikt izpildīti, kas ir kvalificējošā noziedzīgā nodarījuma pazīme." Taču likums paredz, ka draudiem jābūt tādiem, kas devuši pamatu baidīties, ka tie var tikt izpildīti. Vainīgā nodomam nav jābūt vērstam uz draudu izpildīšanu. Nodoms ir panākt cietušā iebiedēšanu.

Ņemot vērā iepriekšminēto, vadoties no Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2006.gada 20.decembra spriedumu atcelt un lietu nodot jaunai iztiesāšanai.

Lēmums nav pārsūdzams.

Mēģinājums izdarīt nelikumīgas darbības ar finanšu instrumentiem un maksāšanas līdzekļiem

Sveša maksāšanas līdzekļa nelikumīga izmantošana ir pabeigta ar materiālā labuma saņemšanas brīdi (Krimināllikuma 193.panta otrā daļa).

Rīgā, 2007.gada 12.aprīlī Lieta Nr.SKK J-215 /07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Gruziņš,
senatori V.Eilande,
V.Čiževskis

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta virsprokurora iesniegto protestu Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā par Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2006.gada 10.oktobra spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2006.gada 10.oktobra spriedumu Kristaps Dž., (..), notiesāts pēc Krimināllikuma 193.panta otrās daļas un sodīts ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu, bez mantas konfiskācijas. Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu daļēji saskaitīts piespriestais sods ar Madonas rajona tiesas 2006.gada 6.jūlija spriedumā noteikto sodu, un galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz vienu gadu un vienu mēnesi, bez mantas konfiskācijas. Saskaņā ar Krimināllikuma 55.panta nosacījumiem brīvības atņemšanas sods Kristapam Dž. noteikts nosacīti ar pārbaudes laiku uz vienu gadu.

Kristaps Dž. notiesāts par sveša maksāšanas līdzekļa nelikumīgu izmantošanu.

2006.gada 8.jūnijā Kristaps Dž. ar Ilgai D. piederošo SEB Unibankas norēķinu karti Nr. 4652430257126294 ap plkst. 19.13 piegājis pie kases Nr.2 veikalā "RIMI", kas atrodas Rīgā, Stacijas laukumā 2, un iedevis minēto karti pārdevējai, lai norēķinātos par pirkumu Ls 0,17 vērtībā.

Apelācijas un kasācijas kārtībā lieta nav skatīta.

Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā iesniegtajā protestā prokurors uzskata, ka Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas 2006.gada 10.oktobra spriedums ir nelikumīgs, jo no tiesas sprieduma aprakstošās daļas izriet, ka Kristaps Dž. savu noziedzīgo nodarījumu nav realizējis

līdz galam, jo viņu ir aizturējuši veikala darbinieki. Kristapa Dž. noziedzīgās darbības būtu kvalificējams pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 193.panta otrās daļas.

Bez tam prokurors ir norādījis, ka Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa nepamatoti piemērojusi Krimināllikuma 50.panta piektās daļas nosacījumus, kas ir novedis pie notiesātas personas stāvokļa nelikumīgas pasliktināšanas. Galīgais sods pēc vairākiem spriedumiem ar Madonas rajona tiesas 2006.gada 6.jūlija spriedumu ir jau noteikts Madonas rajona tiesas 2006.gada 22.decembra spriedumā.

Izskatījis lietas materiālus, apsvēris iesniegtā protesta motīvus, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka protests apmierināms daļēji.

Sveša maksāšanas līdzekļa nelikumīga izmantošana ir pabeigta ar materiālā labuma saņemšanas brīdi.

No krimināllietas materiāliem redzams, ka Kristaps Dž., realizējot savu noziedzīgo nodomu, t.i., izmantot svešu maksāšanas līdzekli un norēķināties par pirkumu, to nav realizējis līdz galam no viņa neatkarīgu apstākļu dēļ, jo veikala darbinieki viņu ir aizturējuši.

Līdz ar to Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka Kristapa Dž. darbības pareizi ir kvalificējamas kā noziedzīgā nodarījuma mēģinājums pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 193.panta otrās daļas.

Kristapa Dž. noziedzīgo darbību kvalifikācija pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 193.panta otrās daļas neietekmē ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2006.gada 10.oktobra spriedumu noteikto sodu.

Par nepamatotu Senāts atzīst prokurora protestu daļā par Krimināllikuma 50.panta piektā daļas piemērošanu.

Uz Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2006.gada 10.oktobra sprieduma pasludināšanas dienu Madonas rajona tiesas 2006.gada 22.decembra spriedums vēl nebija taisīts, līdz ar to nepareiza ir prokurora norāde protestā uz to, ka ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas 2006.gada 10.oktobra spriedumu, piemērojot Krimināllikuma 50.panta piektās daļas nosacījumus un nosakot atkārtoti sodu pēc spriedumu kopības ar Madonas rajona tiesas 2006.gada 6.jūlija spriedumu, ir pasliktināts notiesātā stāvoklis.

Pamatojoties uz iepriekšminēto un vadoties no Kriminālprocesa likuma 587., 672.panta, Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Protestu apmierināt daļēji. Grozīt Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas 2006.gada 10.oktobra spriedumu daļā par Kristapa Dž. notiesāšanu pēc Krimināllikuma 193.panta otrās daļas. Kristapa Dž. darbības kvalificēt pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 193.panta otrās daļas.

Pārējā daļā spriedumu atstāt negrozītu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Mantas bojāšana Krimināllikuma 185.panta izpratnē

Automašīnas virsbūves bojājums, kurš neliedz ar automašīnu turpmāk pārvietoties, ir uzskatāms par mantas bojāšanu Krimināllikuma 185.panta izpratnē, ja ir konstatēta nepieciešamība veikt automašīnas remontu tās virsbūves atjaunošanai (Krimināllikuma 185.pants).

Rīgā, 2007.gada 24.aprīlī Lieta Nr.SKK-224/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents	A.Freibergs,
senatori	P.Dzalbe,
	V.Vietnieks

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar cietušā – Liepājas pilsētas un rajona policijas pārvaldes – kasācijas sūdzību par Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 30.janvāra spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Liepājas tiesas 2006.gada 13.septembra spriedumu atzīta par vainīgu un sodīta

Aļona O., (..), pēc Krimināllikuma 185.panta pirmās daļas ar piespiedu darbu uz 150 stundām.

No Aļonas O. par labu Liepājas pilsētas un rajona policijas pārvaldei piedzīta kaitējuma kompensācija Ls 127.

Izskatījusi lietu apelācijas kārtībā, Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija ar 2007.gada 30.janvāra spriedumu Liepājas tiesas 2006.gada 13.sepetmbra spriedumu atcēla.

Aļona O. apsūdzībā pēc Krimināllikuma 185.panta pirmās daļas atzīta par nevainīgu un attaisnota.

Liepājas pilsētas un rajona policijas pārvaldes pieteiktā kaitējuma kompensācija Ls 127 apmērā atstāta bez izskatīšanas.

Par šo spriedumu kasācijas sūdzību iesniedzis cietušais – Liepājas pilsētas un rajona policijas pārvalde. Kasācijas sūdzībā lūgts izskatīt lietu kasācijas instances tiesā rakstveida procesā pēc lietā esošajiem materiāliem un atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu pilnībā.

Sūdzībā norādīts, ka tiesas spriedums šajā lietā ir nepareizs šādu apsvērumu dēļ.

Apelācijas instances tiesa savā spriedumā norādīja, ka bojājums, ko nodarīja Aļona O. ar savām darbībām, nebija radījis tādu kaitējumu, lai automašīnu nevarētu izmantot darbam pēc savas nozīmes, tādējādi

pilnīgi ignorējot zaudējumu pastāvēšanas faktu cietušajam, kuri radās Aļonas O. prettiesiskās darbības rezultātā un bija pierādīti un pamatoti ar pirmās instances tiesas sēdē pārbaudītajiem un novērtētajiem pierādījumiem.

Aļonas O. rīcības rezultātā notikusi svešas mantas tīša bojāšana. Proti, nevēloties izpildīt Liepājas PRPP Ceļu policijas inspektora likumīgās prasības, dusmu uzplūdā viņa tīši divas reizes ar kāju iespēra pa Liepājas PRPP automašīnas aizmugurējo labās puses spārnu, kā rezultātā tika bojāta automašīnas virsbūve. Apelācijas instances tiesa nav ņēmusi vērā to, ka Aļona O. ar savām darbībām radīja nevis automašīnas ritošās daļas bojājumu, kas traucētu mašīnai pārvietoties, bet mašīnas virsbūves bojājumu, kas nepārprotami arī ir kaitējums, jo tādējādi tiek samazināta mašīnas vērtība un līdz ar to, lai atjaunotu automašīnu iepriekšējā stāvoklī, ir nepieciešams veikt mašīnas virsbūves remonta darbus, kas prasa materiālus līdzekļus cietušajam un kuri saskaņā ar autoservisā SIA "Autolīnija" sastādīto aktu ir 127 lati. Nav būtiski, vai mašīna tika izmantota darbam pēc savas nozīmes vai nē, jo minētā summa satur sevī zaudējumus, kas saistīti ar remonta darbiem transportlīdzekļa virsbūves atjaunošanai, kuru ar savām prettiesiskajām darbībām tīši sabojāja Aļona O.

Ņemot vērā minēto, apelācijas instances tiesas spriedumā ir nepareizi izvērtēti visi lietas apstākļi un līdz ar to notikuši Krimināllikuma pārkāpumi.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu atzīts, ka "Aļona O. izdarīja svešas mantas tīšu bojāšanu:

2004.gada 6.novembrī ap plkst. 01.30 Liepājā, Jaunā Ostmalā, iepretim ledus hallei, pēc tam, kad Liepājas pilsētas un rajona policijas pārvaldes inspektors bija apturējis Aļonas O. vadīto automašīnu un Aļona O. atteicās veikt alkohola koncentrācijas pārbaudi viņas izelpojamā gaisā uz vietas, pieprasīja alkohola koncentrācijas stāvokļa noteikšanai doties uz medicīnisko pārbaudi, Aļona O., būdama alkohola ietekmē, nevēloties izpildīt policijas inspektora likumīgās prasības, dusmu uzplūdā, tīši divas reizes ar kāju iespēra pa Liepājas pilsētas un rajona policijas pārvaldes automašīnas ROVER 216 SLi CB 6013 aizmugurējo labo spārnu, kā rezultātā tika bojāta automašīnas virsbūve un nodarīti Liepājas pilsētas un rajona policijas pārvaldei mantiski zaudējumi par kopējo summu Ls 127."

Šādas apsūdzētās Aļonas O. darbības pirmās instances tiesa kvalificējusi pēc Krimināllikuma 185.panta pirmās daļas.

Kriminālprocesa likuma 585.panta otrās daļas kārtībā Ģenerālprokuratūras Kriminaltiesiskā departamenta Tiesās izskatāmo krimināllietu nodaļas prokurore I.Ščepavičute iesniegusi viedokli, ka Kurzemes apgabaltiesas 2007.gada 30.janvāra spriedums ir atstājams negrozīts, bet kasācijas sūdzība – bez apmierinājuma. Prokurore

norāda, ka prasības par sprieduma atcelšanu ir jāpamato, bet iesniegtajā sūdzībā tikai formāli ir norādīts uz Krimināllikuma normu pārkāpumiem, neatsaucoties uz konkrētiem Krimināllikuma pantiem un nenorādot, kādi tieši Krimināllikuma normu pārkāpumi ir pieļauti.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešo daļu kasācijas instances tiesas kompetencē neietilpst novērtēt to, vai apsūdzētā vaina inkriminētā nozieguma izdarīšanā ir pierādīta, jo tas saistās ar pierādījumu pārvērtēšanu, kas ir pirmās instances tiesas kompetencē. Apelācijas instances tiesa izvērtēja lietā esošos pierādījumus, devusi tiem pamatotu un objektīvu novērtējumu.

Prokurore uzskata, ka apsūdzētās Aļonas O. darbības pareizi būtu kvalificējamas pēc Krimināllikuma 270.panta pirmās daļas – kā pretošanās varas pārstāvim, bet radītais kaitējums (automašīnas remonts) būtu piedzenams kā kaitējuma atlīdzība, jo tika nodarīts, pretojoties policijas darbiniekiem. Ņemot vērā to, ka apsūdzība Aļonai O. netika grozīta, apelācijas instances tiesa pilnīgi pamatoti pieņēmusi attaisnojošo spriedumu.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas spriedums jāatceļ pilnībā un lieta jānosūta jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešās daļas nosacījumiem kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā nepārvērtē, lietu pēc būtības neskata un faktiskos lietas apstākļus neskaidro.

Kasācijas instances tiesa atzīst, ka prokurores I.Ščepavičutes viedoklī izteiktais par apsūdzētās Aļonas O. darbību citādu kvalifikāciju, nekā tās ir kvalificējusi pirmās instances tiesa, nav izskatīšanas priekšmets kasācijas instancē.

Par pirmās instances tiesas spriedumu prokurora protests nebija iesniegts un tiesas par pierādītām atzītā noziedzīgā nodarījuma apraksts pilnībā atbilst Krimināllikuma 185.panta pirmajā daļā paredzētajam noziedzīgajam nodarījumam.

Senāts atzīst, ka apelācijas instances tiesa konkrētajā lietā ir nepareizi tulkojusi likumu – Krimināllikuma 185.panta pirmo daļu, kļūdaini atzīstot, ka, bojājot automašīnas virsbūvi, nav izdarīts Krimināllikuma 185.pantā paredzētais noziedzīgais nodarījums.

No Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas sprieduma redzams, ka tiesa konstatējusi, ka Aļonai O. celta apsūdzība par tīšu mantas bojāšanu. Tiesa secina, ka "krimināltiesiskā izpratnē mantas bojāšanas gadījumā tai tiek nodarīts kaitējums, kura rezultātā mantas lietošanas vērtība samazinājusies tādā mērā, ka to vairs nevar pilnvērtīgi izmantot pēc mantas nozīmes bez atbilstoša remonta, izlabošanas, atjaunošanas."

Tālāk spriedumā tiesa norāda, ka "Liepājas pilsētas un rajona policijas pārvaldes automašīnai ROVER 216 SLi CB 6013 nodarītais

bojājums nebija radījis tādu kaitējumu, lai automašīnu nevarētu izmantot darbam pēc savas nozīmes – tā tika turpināta lietot notikuma dienā un tiek turpināta lietot vēl joprojām bez remonta kopš 2004.gada 6.novembra. Tātad bojātās automašīnas lietošanas vērtība nebija samazinājusies tādā mērā, ka to nevarēja pilnvērtīgi izmantot pēc tās nozīmes bez atbilstoša remonta."

Esot šādiem apstākļiem, tiesas kolēģija uzskatīja, ka nav pamata Aļonas O. atzīšanai par vainīgu apsūdzībā pēc Krimināllikuma 185.panta pirmās daļas noziedzīga nodarījuma sastāva trūkuma dēļ.

Kasācijas instances tiesa konstatē, ka iepriekšnorādītie motīvi ir vienīgie, kas bijuši par pamatu šādam apelācijas instances tiesas spriedumam.

Senāta Krimināllietu departaments norāda, ka Krimināllikuma 185.panta objektīvo pusi veido svešas mantas iznīcināšana vai bojāšana. Mantas iznīcināšanas vai bojāšanas motīvi var būt visdažādākie.

Senāts atzīst, ka arī tāds automašīnas virsbūves bojājums, kurš neliedz ar automašīnu arī turpmāk pārvietoties, ir uzskatāms par mantas bojāšanu Krimināllikuma 185.panta izpratnē, jo lietā ir konstatēta nepieciešamība veikt automašīnas remontu tās virsbūves atjaunošanai līdz stāvoklim pirms Aļonas O. darbībām.

Likumdevējs nav paredzējis minimālo mantas bojāšanas apmēru, lai personas darbības kvalificētu pēc Krimināllikuma 185.panta.

Senāta Krimināllietu departaments secina, ka apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, tādējādi ir pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 574.panta 2.punkta prasības. Līdz ar to šāds tiesas spriedums kā neatbilstošs Kriminālprocesa likuma 511., 512.panta prasībām ir atceļams.

Tas apstāklis, ka kasācijas sūdzībā nav norādīts konkrēts Krimināllikuma vai Kriminālprocesa likuma pants, neierobežo kasācijas instances tiesu konkrētā lietā pieņemt šādu lēmumu, jo atbilstoši Kriminālprocesa likuma 584.panta otrās daļas nosacījumiem Senāts konstatējis lietā Kriminālprocesa likuma 574.pantā norādīto pārkāpumu.

Ievērojot minēto un vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta nosacījumiem, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Atcelt Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 30.janvāra spriedumu pilnībā un nosūtīt lietu jaunai iztiesāšanai.

Lēmums nav pārsūdzams.

Krimināllikuma 231.panta dispozīcijas interpretējums

Mantas bojāšana personīgu iemeslu dēļ, kad ar šīm darbībām rupji traucēts cilvēku miers, ignorējot vispārpieņemtās uzvedības normas, izrādot necieņu pret sabiedrību, kvalificējama kā huligānisms (Krimināllikuma 231.pants).

Rīgā, 2007.gada 19.aprīlī Lieta Nr.SKK J-244/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Vietnieks,
senatori V.Eilande,
V.Čiževskis

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētās Marinas Š. aizstāvja zvērināta advokāta I.Samiņa pieteikumu Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā un

k o n s t a t ē j a

Ar Talsu rajona tiesas 2004.gada 14.decembra spriedumu Marina Š., (..), notiesāta par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, kurš paredzēts Krimināllikuma 231.panta otrajā daļā, un sodīta ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu sods noteikts nosacīti ar pārbaudes laiku uz vienu gadu.

Piedzīts no Marinas Š. par labu Artim Š. 168 lati, par labu Zigrīdai Š. 92,10 lati nodarīto materiālo zaudējumu atlīdzināšanai.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Marina Š. notiesāta par to, ka viņa rupji traucējusi sabiedrisko mieru, kas izpaudies acīmredzamā necieņā pret sabiedrību, ignorējot vispārpieņemtās uzvedības normas, saistītu ar mantas bojāšanu(huligānisms).

Noziedzīgais nodarījums ticis izdarīts šādos apstākļos.

2004.gada 31.maijā ap plkst.1.00 Marina Š., huligānisku motīvu vadīta, ieradusies Talsu rajona Vandzenes pagasta (..), kur bez jebkāda pamatota iemesla ar notekcaurules gabalu, kuru atradusi pie mājas, un pēc tam ar amatniecības dēlīti, kuru viņa paņēmusi mājas verandā, tīši izsitusi dzīvojamās mājas virtuves, vannas istabas, dzīvojamās istabas, tualetes un koridora logu stiklu rūtis. Marina Š. kopā izsitusi 20 gabalas dažāda izmēra logu stiklu rūtis ar kopējo kvadratūru 5,45 m^2, nodarot materiālus zaudējumus Zigrīdai Š. Ls 20,98 apmērā. Sitot logu stiklu rūtis, Marina Š. sasitusi arī 3 māla puķu podus Ls 2,10 kopvērtībā.

Tūlīt pēc tam, turpinot savas prettiesiskās darbības, Marina Š. Vandzenes pagasta (..) pagalmā bez jebkāda pamatota iemesla, ar turpat uz zemes paņemto akmeni izsitusi automašīnas *Audi 100,* valsts nr. DS 9278, priekšējo vēja aizsargstiklu Ls 40 vērtībā un sabojājusi automašīnas motora pārsegu Ls 100 apmērā, tā nodarot automašīnas faktiskajam īpašniekam Artim Š. zaudējumus Ls 140 apmērā.

Minēto Marinas Š. noziedzīgo nodarījumu pirmās instances tiesa kvalificējusi pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas.

Šis pirmās instances tiesas spriedums stājies likumīgā spēkā 2004.gada 14.decembrī, jo apelācijas un kasācijas kārtībā nav ticis pārsūdzēts.

2007.gada 29.janvārī Marinas Š. aizstāvis zvērināts advokāts I.Samiņš griezies ar pieteikumu Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamentā Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā. Pieteikumā tiek lūgts atcelt pirmās instances tiesas spriedumu un lietu nosūtīt jaunai iztiesāšanai.

Pieteikumā aizstāvis apstrīdējis Marinas Š. nodarījuma juridisko kvalifikāciju pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas, norādot, ka viņas nodarījums nebijis vērsts pret vispārējo drošību un sabiedrisko kārtību. Spriedumā norādītās darbības Marina Š. veikusi nevis sabiedriskā vietā, bet gan vīramātes Zigrīdas Š. privātīpašumā. Pie tam Marinas Š. darbības nevadījis huligānisks motīvs, bet gan personiskas attiecības, jo viņai kļuvis zināms, ka viņas vīrs no kopīgās dzīvesvietas Talsos pie savas mātes aizvedis daļu laulāto kopmantas un uzturas Vandzenes pagasta (..) ar A.D., ar kuru viņam esot miesīgi ārlaulības sakari.

Esot šādiem apstākļiem, pēc Marinas Š. advokāta ieskata, pirmās instances tiesa pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 574.panta 2.punktu, jo nepareizi kvalificējusi Marinas Š. nodarījumu pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas.

Bez tam no Marinas Š. par labu Artim Š. nepamatoti piedzīti materiālie zaudējumi par sabojāto automašīnu 168 latu apmērā, jo automašīna nepiederot viņam.

Izskatījis lietas materiālus, apsvēris zvērināta advokāta I.Samiņa pieteikuma motīvus, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments neatrod, ka pirmās instances tiesa būtu pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 574.panta 2.punktu, nepareizi kvalificējusi Marinas Š. nodarījumu pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas.

Pirmās instances tiesa ir pietiekoši pilnīgi un vispusīgi noskaidrojusi lietas faktiskos apstākļus, pārbaudījusi un novērtējusi pierādījumus un atbilstoši Kriminālprocesa likuma 19.panta trešajai daļai novērsusi visas saprātīgas šaubas par Marinas Š. vainīgumu.

Pirmās instances tiesa secinājusi, ka Marina Š. rupji traucējusi sabiedrisko mieru, kas izpaudies acīmredzamā necieņā, ignorējusi

vispārpieņemtās uzvedības normas un traucējusi konkrētu cilvēku naktsmieru, kas bijis saistīts ar mantas bojāšanu.

Kaut gan no lietas materiāliem izriet, ka Marinu Š. uz nozieguma izdarīšanu pamudinājuši personiskas dabas iemesli, tiesa pareizi atzinusi, ka viņa ar savu rīcību rupji traucējusi cilvēku mieru, ignorējot vispārpieņemtās uzvedības normas, saistītu ar mantas bojāšanu.

Ievērojot minēto, Marinas Š. nodarījums pareizi kvalificēts pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas. Tādēļ Marinas Š. aizstāvja pieteikuma apmierināšanai nav pamata.

Pamatojoties uz teikto, vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585.,587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Talsu rajona tiesas 2004.gada 14.decembra spriedumu atstāt bez grozījumiem, zvērināta advokāta I.Samiņa pieteikumu Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Stipra psihiska uzbudinājuma stāvokļa izpratne

Lai personas darbības kvalificētu pēc Krimināllikuma 127.panta, ir jākonstatē, vai tieši cietušais ir pielietojis vardarbību pret vainīgo vai smagi aizskāris tā godu, kas izsaucis vainīgā piepešu stipru psihiskā uzbudinājuma stāvokli (Krimināllikuma 127.pants).

Rīgā, 2007.gada 26.aprīlī Lieta Nr.SKK-247/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Dzalbe,
senatori V.Eilande,
V.Vietnieks

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar Ģenerālprokuratūras Kriminmāltiesiskā departamenta Tiesās izskatāmo krimināllietu nodaļas prokurores I. Kačānes kasācijas protestu un apsūdzētā Dmitrija G. kasācijas sūdzību par Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2006.gada 6. decembra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2005.gada 24.marta spriedumu

Dmitrijs G., (..), atzīts par vainīgu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā, kas paredzēti Krimināllikuma 120.pantā un 127.pantā, un sodīts pēc Krimināllikuma 120.panta ar brīvības atņemšanu uz pieciem gadiem, pēc Krimināllikuma 127.panta ar brīvības atņemšanu uz diviem gadiem. Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu galīgais sods pēc noziedzīgo nodarījumu kopības noteikts brīvības atņemšana uz sešiem gadiem, t.i., daļēji saskaitot piespriestos sodus.

Ar Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2006.gada 6.decembra lēmumu Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2005.gada 24.marta spriedums atstāts negrozīts.

Ģenerālprokuratūras Kriminmāltiesiskā departamenta Tiesās izskatāmo krimināllietu nodaļas prokurore I.Kačāne iesniegusi kasācijas protestu, bet apsūdzētais Dmitrijs G. iesniedzis kasācijas sūdzību.

Prokurore I. Kačāne lūdz atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu daļā par apsūdzētā Dmitrija G. darbību kvalifikāciju pēc Krimināllikuma 127.panta, par sodu pēc šī panta, galīgo sodu un nosūtīt lietu šajā daļā jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai.

Apsūdzētais Dmitrijs G. lūdz attaisnot viņu apsūdzībā pēc Krimināllikuma 127.panta un šajā daļā izbeigt kriminālprocesu, samazināt sodu pēc Krimināllikuma 120.panta.

Kasācijas protestā prokurore I. Kačāne norāda, ka iemesls nolēmuma izskatīšanai kasācijas kārtībā esot Kriminālprocesa likuma 574.panta 1. un 2.punktā paredzētie pārkāpumi – Krimināllikuma Vispārīgās daļas 35.panta otrās daļas, 46.panta otrās daļas, 50.panta pirmās daļas nepareiza piemērošana un Krimināllikuma 127.panta nepareiza piemērošana, kvalificējot noziedzīgu nodarījumu. Lai nodarījumu kvalificētu pēc Krimināllikuma 127.panta, jākonstatējot, ka stipra psihiska uzbudinājuma stāvokli vainīgam radījusi pret viņu vai viņa tuviniekiem vērsta paša cietušā prettiesiska rīcība, kura izpaudusies kā vardarbība vai smags goda aizskārums. Abu instanču tiesas savos nolēmumos neesot motivējušas, kādā veidā 10 mēnešus vecs zīdainis varējis pielietot vardarbību vai smagi aizskart apsūdzētā Dmitrija G. godu. Neesot pieļaujama Krimināllikuma 127.panta izpratnē cietušā jēdziena paplašināšana, uzskatot, ka mātes prettiesiskā uzvedība, tostarp izteikumi, varētu būt par pamatu vardarbību pret zīdaini uzskatīt par izdarītu atbildību mīkstinošos apstākļos. Arī pie apstākļiem, kad provocējošo konfliktsituāciju izveidojuši mātes Tatjanas G. izteikumi par bērnu. Saskaņā ar Krimināllikuma 127.panta jēgu starp vardarbību vai smagu goda aizskārumu no cietušā puses, vainīgā piepeša stipra psihiska uzbudinājuma stāvokli, kā arī starp vainīgā iedarbību uz cietušo un vidēja smaguma miesas bojājumu nodarīšanu vajagot būt cēloņsakarībai. Šādu cēloņsakarību abu instanču tiesas neesot konstatējušas. Bez tam abu instanču tiesas noteikušas apsūdzētajam Dmitrijam G. nesamērīgi mīkstus sodus par nodarīto un galīgo sodu.

Apsūdzētais Dmitrijs G. kasācijas sūdzībā norāda, ka pirmstiesas izmeklēšanā un tiesas sēdēs neesot iegūti pierādījumi viņa vainai miesas bojājumu nodarīšanā 10 mēnešus vecajam dēlam un neesot noskaidroti apstākļi, kādos dēls ieguvis miesas bojājumus. Apsūdzētais Dmitrijs G. izklāsta savu versiju par notikušo.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums jāatceļ daļā par Dmitrija G. notiesāšanu pēc Krimināllikuma 127.panta, galīgā soda noteikšanu pēc noziedzīgo nodarījumu kopības un lieta šajā daļā jānosūta jaunai iztiesāšanai.

Saskaņā ar pirmās instances tiesas spriedumu, ko negrozītu atstājusi apelācijas instances tiesa, Dmitrija G. apsūdzība pēc Krimināllikuma 127.panta formulēta šādi:

"G., atrodoties piepeša stipra psihiska uzbudinājuma stāvoklī, kuru izraisīja vardarbība un smags goda aizskārums no cietušās Tatjanas G. puses, nodarīja tīšus vidēja smaguma miesas bojājumus, kas nav bīstami dzīvībai, bet izraisīja ilgstošus veselības traucējumus, un proti:

pirmstiesas izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā laikā no 2003.gada 27.aprīļa plkst. 16.45 līdz 2003.gada 28.aprīlim plkst. 10.30, atrodoties Rīgā, Kr. Valdemāra ielā (..), un būdams alkohola reibuma stāvoklī, Dmitrijs G., kā arī atrodoties piepeša stipra psihiska uzbudinājuma stāvoklī, kuru izraisīja cietušās Tatjanas G. aizskarošie izteikumi par to, ka F. nav viņa dēls, un pielietotā vardarbība, iesita dzīvojamā istabā esošajam 10 mēnešus vecajam Fjodoram G. vairākas reizes ar cietu trulu priekšmetu (iespējams dūri) sejas apvidū un nodarīja šādus vidēja smaguma miesas bojājumus, kas izraisīja ilgstošus veselības traucējumus uz laiku ilgāku par 21 dienu:

- galvas sasitumu, vieglu galvas smadzeņu sasitumu, sejas sasitumus ar multipliem asinsizplūdumiem un nobrāzumiem pierē, plakstiņos, deguna rajonā, augšlūpā, zoda apvidū, uz vaigiem, subkonjunktivālu saasiņojumu kreisajā acī."

Pirmstiesas izmeklēšanā Dmitrija G. noziedzīgie nodarījumi bija kvalificēti pēc Krimināllikuma 117.panta 4.punkta un 126.panta otrās daļas 4.punkta.

Par pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas protestu bija iesniegusi prokurore, apšaubot Dmitrija G. nodarījuma kvalifikāciju pēc Krimināllikuma 127.panta un lūdzot kvalificēt nodarījumu šajā daļā pēc Krimināllikuma 126.panta pirmās daļas. Apelācijas sūdzību bija iesniedzis arī apsūdzētais Dmitrijs G., lūdzot attaisnot viņu apsūdzībā pēc Krimināllikuma 127.panta.

Apelācijas instances tiesa lēmumā, atsaucoties uz Kriminālprocesa likuma 564.panta sesto daļu, norādījusi, ka tā neatkārtos pirmās instances tiesas spriedumā minētos pierādījumus un atzinumus, ka piekrīt pirmās instances tiesas spriedumā dotajam lietas apstākļu novērtējumam un ka Dmitrijs G. pamatoti notiesāts pēc Krimināllikuma 120.panta un 127.panta. Krimināllietu tiesu palāta atzinusi, ka spriedumā izklāstīto noziedzīgo nodarījumu juridiskā kvalifikācija motivēta pareizi, un uzskatījusi par iespējamu, ņemot vērā Krimināllikuma 127.panta sastāvu, konkrētajā gadījumā Dmitrija G. darbības kvalificēt pēc šā panta, jo tieši Tatjanas G. izteikumu par bērnu ietekmē bija izveidojusies provocējoša konfliktsituācija.

Pirmās instances tiesas spriedumā norādīts, ka lietā iegūti pietiekami pierādījumi tam, ka piepeša stipra psihiska uzbudinājuma stāvokli Dmitrijam G. izsaucis cietušās Tatjanas G. negaidītais izteikums par to, ka F. neesot viņa dēls, kas, pēc tiesas uzskata, esot pietiekami nopietns un aizskarošs, lai varētu tikt uzskatīts par smagu goda aizskārumu, kā arī cietušās vardarbīgā rīcība, savainojot Dmitriju G. ar nazi kaklā. Iepriekšminētais dodot pamatu tiesas kolēģijai pārkvalificēt arī Dmitrija G. darbības no Krimināllikuma 126.panta otrās daļas 4.punkta uz Krimināllikuma 127.pantu. Tāpat tiesas kolēģija uzskatījusi, ka konkrētajā gadījumā, ņemot vērā to, ka cietušais ir zīdainis, kurš pats

tieši ar savu uzvedību nebija spējīgs izsaukt Dmitrijam G. piepešu stipra psihiskā uzbudinājuma stāvokli, esot jāuzskata, ka to izsaukuši bērna mātes izteikumi saistībā ar šo bērnu, kā arī no bērna mātes puses pielietotā vardarbība attiecībā pret Dmitriju G.

Apelācijas instances tiesas lēmums daļā par Dmitrija G. nodarījuma kvalifikāciju pēc Krimināllikuma 120.panta kasācijas protestā un kasācijas sūdzībā netiek apstrīdēts.

Krimināllikuma 127.pantā paredzēta kriminālatbildība par tīšu smaga vai vidēja smaguma miesas bojājumu, kas nodarīts piepeša stipra psihiska uzbudinājuma stāvoklī, kuru izraisījusi vardarbība vai smags goda aizskārums no cietušā puses.

Šā noziedzīgā nodarījuma sastāva objektīvo pusi veido smaga vai vidēja smaguma miesas bojājumu nodarīšana ar nosacījumiem:

- vainīgais atradies piepeša stipra psihiska uzbudinājuma stāvoklī;
- šo stāvokli vainīgajam izraisījusi cietušā vardarbība vai smags goda aizskārums;
- vainīgais miesas bojājumus nodarījis cietušajam, kurš pret vainīgo pielietojis vardarbību vai smagi aizskāris viņa godu, nevis citai personai.

No pirmās instances tiesas sprieduma un apelācijas instances tiesas lēmuma, ar kuru atstāts negrozīts pirmās instances tiesas spriedums, aprakstošās un motīvu daļas redzams, ka tiesa, kvalificējot apsūdzētā Dmitrija G. noziedzīgo nodarījumu pēc Krimināllikuma 127.panta, nav ievērojusi minētos nosacījumus. Tiesu nolēmumos nav konstatēts, ka cietušais Fjodors G. pielietojis vardarbību pret apsūdzēto Dmitriju G. vai smagi aizskāris Dmitrija G. godu, kas izsaucis Dmitrijam G. piepešu stipru psihiska uzbudinājuma stāvokli. Līdz ar to tiesa ir pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 574.panta 2.punktā paredzēto pārkāpumu, kas ir pamats apelācijas instances tiesas lēmuma atcelšanai apstrīdētajā daļā un lietas nosūtīšanai jaunai iztiesāšanai.

Pārējie prokurores kasācijas protestā un apsūdzētā kasācijas sūdzībā norādītie motīvi saistīti ar atbildību ietekmējošo apstākļu un pierādījumu vērtēšanu, kas neietilpst kasācijas instances tiesas kompetencē.

Vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Atcelt Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2006.gada 6.decembra lēmumu daļā par Dmitrija G. atzīšanu par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 127.pantā, sodīšanu pēc šā panta, galīgā soda noteikšanu pēc noziedzīgo nodarījumu kopības un lietu šajā daļā nosūtīt jaunai iztiesāšanai. Pārējā daļā apelācijas instances tiesas lēmumu atstāt negrozītu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Pieprasījums atdot mantu kā izspiešanas sastāva pazīme

No Krimināllikuma 183.panta normas jēgas izriet, ka pieprasījumam atdot mantu vai tiesības uz mantu, vai izdarīt kāda mantiska rakstura darbības jābūt pastiprinātiem vismaz ar vienu no pantā minētajiem piedraudējuma veidiem, pie tam draudiem jābūt reāliem (Krimināllikuma 183.pants).

Rīgā, 2007.gada 17.maijā Lieta Nr.SKK-261/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Vietnieks,
senatori V.Eilande,
P.Gruziņš

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar Latvijas Republikas Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Tiesās izskatāmo krimināllietu nodaļas prokurores I.Ulmanes kasācijas protestu, apsūdzētā Leona K. un viņa aizstāvja zvērināta advokāta E.Rusanova kasācijas sūdzībām par Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2007.gada 26.janvāra spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2005.gada 18.aprīļa spriedumu

Leons K., (..), notiesāts pēc Krimināllikuma 314.panta otrās daļas un sodīts ar brīvības atņemšanu uz trim gadiem; pēc Krimināllikuma 233.panta otrās daļas un sodīts ar brīvības atņemšanu uz diviem gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu, daļēji saskaitot piespriestos sodus, galīgais sods pēc noziedzīgu nodarījumu kopības noteikts trīs gadi un seši mēneši brīvības atņemšanas.

Apsūdzībā pēc Krimināllikuma 191.panta otrās daļas, 221.panta otrās daļas Leons K. attaisnots.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Leons K. notiesāts par to, ka viņš atkārtoti realizējis mantu, zinādams, ka tā iegūta noziedzīgā kārtā.

Noziedzīgais nodarījums ticis izdarīts šādos apstākļos.

2003.gada 4.februārī ap plkst. 9.17 pie Leona K. vērsies Andis S. ar lūgumu noskaidrot Andim S. piederošās automašīnas *Mercedes Benz 300*, reģistrācijas numurs EP 119, Ls 3500 vērtībā, atrašanās vietu. Automašīnu kopā ar suni 2003.gada 3.februārī no plkst. 17.00 līdz plkst. 17.00 Rīgā, Matīsa ielā 86[a] bija slepeni nozagušas pirmstiesas

izmeklēšanas laikā nenoskaidrotas personas. Andis S. vēlējies atgūt automašīnu un suni.

Leons K., uzzinājis no pirmstiesas izmeklēšanas laikā nenoskaidrotas personas Andim.S. piederošās automašīnas atrašanās vietu, piedāvājis cietušajam Andim S. izpirkt automašīnu, samaksājot 2000 ASV dolāru (Ls 1162 pēc Latvijas Bankas kursa uz 2003.gada 3.februāri).

Andis S., nolemjot izmantot iespēju atpirkt nozagto automašīnu, piekritis Leona K. izteiktajam piedāvājumam. 2003.gada 4.februārī ap plkst. 17.00, iepriekš vienojies par satikšanās vietu ar Leonu K., Andis S. ieradies Leona K. dzīves un īpašuma vietā Rīgā, Cēsu ielā (..), kur nodevis Leonam K. pieprasīto summu – 2000 ASV dolāru par automašīnas un suņa atgūšanu.

Leons K. paziņojis Andim S., ka pēc noteikta laika telefoniski paziņos par automašīnas atrašanās vietu, ko pēc naudas saņemšanas un vairāku stundu intervāla Leons K. arī izdarījis. Pēc tam Andis S. devies uz norādīto vietu – Rīgā, Matīsa ielā 86[a] un tur pagalmā atradis savu automašīnu *Mercedes Benz 300*, reģistrācijas numurs EP 119. Anda S. suns bijis pazudis.

Bez tam 2003.gada 5.februārī ap plkst.17.00 Andis S. pēc Oļega G. lūguma atkārtoti vērsies pie Leona K. palīdzēt atgūt automašīnu. Andis S. lūdzis noskaidrot Oļegam G. piederošās automašīnas *BMW-316*, reģistrācijas numurs ER 4431, 3600 ASV dolāru vērtībā atrašanās vietu. Oļegs G. gribējis atgūt automašīnu, kuru viņam 2003.gada 31.janvārī ap plkst. 20.30 Jēkabpilī, Pļaujas ielā 13 bija nozagusi izmeklēšanas laikā nenoskaidrota persona.

Leons K., uzzinājis no pirmstiesas izmeklēšanas laikā nenoskaidrotas personas par Oļegam G. piederošās automašīnas *BMW – 316* atrašanās vietu, piedāvājis to izpirkt, samaksājot 2000 ASV dolāru (Ls 1170 pēc Latvijas Bankas kursa uz 2003.gada 31.janvāri), tādējādi apdraudot cietušā noteiktās tiesības uz likumīgu īpašuma atgūšanu un valdījumu. Leona K. nosaukto summu Andis S. telefoniski paziņojis Oļegam G., kurš, nolēmis izmantot iespēju atpirkt nozagto automašīnu, piekritis daļēji samaksāt pieprasīto summu, proti, 1500 ASV dolāru (Ls 877,50 pēc Latvijas Bankas kursa uz 2003.gada 31.janvāri), par ko telefoniski paziņojis Andim S. Andis S. savukārt šo informāciju nodevis Leonam K. Leons K. piekritis Oļega G. noteiktajai summai.

2003.gada 5.februāra vakarā, lai atgūtu savu automašīnu, Oļegs G. ieradies Rīgā, Matīsa ielas rajonā un nodevis Andim S. minēto naudas summu.

Andis S., iepriekš vienojies ar Leonu K. par satikšanās vietu, ieradies Rīgā, Cēsu ielā (..) un nodevis Leonam K. 1500 ASV dolāru, pēc tam Leons K. paziņojis, ka, vēlāk atzvanot, norādīšot Oļegam G. automašīnas atrašanās vietu.

Pēc naudas saņemšanas un vairāku stundu intervāla, proti, pirms pusnakts Leons K. telefoniski paziņojis Andim S. par automašīnas *BMW – 316* atrašanās vietu. Tālāk Andis S. un Oļegs G. katrs savā automašīnā ieradušies norādītajā vietā – Rīgas rajonā, Salaspilī, pie kafejnīcas "Tornītis", taču automašīnu neatraduši. Saņēmuši atkārtotu Leona K. zvanu un norādījumus, viņi devušies uz Ogres rajona Ikšķiles pilsētas ar lauku teritoriju apdzīvoto vietu Tīnūži, kur atraduši Oļegam G. piederošo automašīnu.

Bez tam pēc Valda S. lūguma palīdzēt viņam atgūt automašīnu 2003.gada 4.marta vakarā un 5.martā Andis S. vairākas reizes vērsies pie Leona K., lai viņš noskaidrotu Valdim S. piederošās automašīnas *Mercedes Benz*, reģistrācijas numurs ER 1619, Ls 2300 vērtībā, atrašanās vietu. Automašīnu Valdim S. 2003.gada naktī uz 25.februāri Jēkabpilī, Draudzības alejā 23 bija slepeni nozagusi izmeklēšanas laikā nenoskaidrota persona.

Leons K., uzzinājis no pirmstiesas izmeklēšanas laikā nenoskaidrotas personas par Valdim S. piederošās automašīnas *Mercedes Benz* atrašanās vietu, piedāvājis par automašīnas atgūšanu samaksāt 1500 ASV dolāru (Ls 871,50 pēc Latvijas Bankas kursa uz 2003.gada 31.janvāri), par to telefoniski informējis Andi S. Andis S. savukārt par to paziņojis Valdim S. Valdis S., nolēmis izmantot iespēju atpirkt nozagto automašīnu, piekritis samaksāt 1500 ASV dolāru.

2003.gada 5.marta vakarā Andis S. kopā ar Valdi S. ieradies Rīgā, kur Pērnavas un Čaka ielas krustojumā saņēmis naudu no Valda S. un telefoniski paziņojis Leonam K. par savu ierašanos Rīgā. Pēc tam, iepriekš vienojies par satikšanās vietu, Andis S. ieradies Rīgā, Cēsu ielā (..) un nodevis Leonam K. Ls 950.

Pēc naudas saņemšanas Leons K. paziņojis, ka pēc laika informēs Andi S. par Valdim S. piederošās automašīnas *Mercedes Benz* atrašanās vietu. Pēc naudas saņemšanas un vairāku stundu intervāla Leons K. telefoniski paziņojis Andim S. par automašīnas *Mercedes Benz* atrašanās vietu, proti, Rīgas rajona Stopiņu pagastā, apdzīvota vieta "Saulrieši" TEC-2 (termoelektrostacija). Tur Andis S. kopā ar Valdi S. ieradušies un atraduši Valdim S. piederošo automašīnu.

Izdarot visas minētās darbības, Leons K. realizējis mantu, zinādams, ka tā iegūta noziedzīgā kārtā, par kopējo summu Ls 2989,50 jeb 3500 ASV dolāriem un Ls 950.

Šādas Leona K. noziedzīgās darbības pirmās instances tiesa kvalificējusi pēc Krimināllikuma 314.panta otrās daļas.

Bez tam ar pirmās instances tiesas spriedumu Leons K. notiesāts par to, ka viņš iegādājies un glabājis šaujamieroci un šaujamieroču munīciju bez attiecīgas atļaujas.

Noziedzīgais nodarījums ticis izdarīts šādos apstākļos.

Leons K. pirmstiesas izmeklēšanā nenoskaidrotā laikā un vietā iegādājies Vācijā rūpnieciski izgatavotu 5,6 mm kalibra revolveri *Arminius HW5* un 105 rūpnieciski izgatavotas 5,6 mm kalibra patronas. Minēto šaujamieroci un patronas Leons K. glabājis savā dzīvesvietā Rīgā, Cēsu ielā (..) līdz 2004.gada 9.jūlijam, kad tos izņēmuši policijas darbinieki.

Saskaņā ar 2004.gada 17.septembra ballistiskās ekspertīzes atzinumu Nr. 1285 kratīšanas laikā 2004.gada 9.jūlijā Leona K. dzīvesvietā Rīgā, Cēsu ielā (..) izņemtais revolveris *Arminius HW5* ir derīgs šaušanai un pieskaitāms pie vītņstobra šaujamieročiem, kā arī 105 izņemtās patronas ir derīgas šaušanai un pieskaitāmas pie vītņstobra šaujamieroču munīcijas.

Šādas Leona K. noziedzīgās darbības pirmās instances tiesa kvalificējusi pēc Krimināllikuma 233.panta otrās daļas.

Bez tam pirmstiesas izmeklēšanas laikā Leonam K. tikusi uzrādīta apsūdzība pēc Krimināllikuma 221.panta otrās daļas par spirta uzglabāšanas noteikumu pārkāpšanu personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās.

Noziedzīgais nodarījums ticis izdarīts šādos apstākļos.

Leons K. personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās ar R.T., pamatojoties uz 2003.gada 29.aprīlī starp M.T. un SIA "Bīdmērs" noslēgto angāra Jēkabpils pilsētas "Virsaišos" nomas līgumu, kuru M.T. parakstīšanai iedevis Leons K., laika posmā no 2003.gada pavasara līdz 2004.gada 29.jūnijam, pārkāpjot Alkohola aprites likuma 7.panta un likuma "Par akcīzes nodokli alkoholiskajiem dzērieniem" 5.panta prasības par to, ka visi alkoholiskie dzērieni ir marķējami ar akcīzes nodokļa markām un ar tām nemarķētus alkoholiskos dzērienus aizliegts uzglabāt, pārvietot un realizēt Latvijas Republikas muitas teritorijā, glabājis minētajā angārā izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotu daudzumu spirta, tajā skaitā 2004.gada 29.jūnijā izņemtos 8400 litrus spirta 200 litru tilpuma mucās, 1840 litrus spirta 5 litru tilpuma kannās, 810 litrus spirta 30 litru tilpuma kannās, 2840 litrus spirta 20 litru tilpuma kannās, 1800 litrus spirta viena litra tilpuma pudelēs, kopā 15 690 litrus 52, 5 – 96, 5% rektificēta etilspirta bez akcīzes nodokļa markām, to vidū ar tik augstu piemaisījumu saturu, kas var būt kaitīgi cilvēka veselībai, ja tas izmantojams kā alkoholisks dzēriens.

Bez tam pirmstiesas izmeklēšanas laikā Leonam K. tikusi uzrādīta apsūdzība pēc Krimināllikuma 191.panta otrās daļas par to, ka viņš personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās izdarījis tādu preču glabāšanu lielā apmērā, kas Latvijas Republikā ievestas bez nepieciešamajiem dokumentiem, kuri apliecina šo vērtību likumīgu pārvietošanu pāri muitas robežai.

Noziedzīgais nodarījums ticis izdarīts šādos apstākļos.

Leons K. personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās ar R.T., pamatojoties uz 2003.gada 29.aprīlī starp M.T. un SIA "Bīdmērs" noslēgto angāra Jēkabpils pilsētas "Virsaišos" nomas līgumu, kuru M.T. parakstīšanai iedevis Leons K., laika posmā no 2003.gada pavasara līdz 2004.gada 29.jūnijam, pārkāpjot Latvijas Republikas Ministru kabineta 2000.gada 29.augusta noteikumu Nr. 298 "Tabakas izstrādājumu aprites noteikumi" III sadaļu, Latvijas Republikas Ministru kabineta 2003.gada 17.jūnija noteikumu Nr. 330 "Tabakas izstrādājumu aprites noteikumi" 46.punktu, 67.punktu, 76.punktu, likuma "Par akcīzes nodokli tabakas izstrādājumiem" 1.pantu un 3.pantu par to, ka akcīzes nodokļa marka apliecina tabakas izstrādājumu legālu izcelsmi, un ar noteikta parauga akcīzes nodokļa marku nemarķētu cigarešu iegādāšanās, pieņemšana realizācijai, pārvadāšana un realizācija Latvijas Republikas muitas teritorijā ir aizliegta, bet glabāt var tikai tos tabakas izstrādājumus, kuriem ir pievienoti pavaddokumenti, glabājis minētajā angāra izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotu daudzumu tabakas izstrādājumu, to vidū 2004.gada 29.jūnijā izņemtās 17400 paciņas cigarešu "PRIMA NEVO" (slāvu burtiem) ar Krievijas Federācijas akcīzes markām, bet bez Latvijas Republikas akcīzes markām un bez pavaddokumentiem. Minēto cigarešu kopējā muitas vērtība ir 2338,56 lati, bet kopējais muitas maksājumu apmērs – 5048,32 lati, kopumā 7386,88 lati, tas ir, lielā apmērā.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Leons K. viņam celtajās apsūdzībās pēc Krimināllikuma 221.panta otrās daļas un 191.panta otrās daļas atzīts par nevainīgu un attaisnots.

Par pirmās instances tiesas spriedumu Zemgales tiesas apgabala prokuratūras virsprokurors P. Cvetkovs bija iesniedzis apelācijas protestu, bet apsūdzētais Leons K. un viņa aizstāvis – zvērināts advokāts J.Volkovs – apelācijas sūdzības, lūdzot lietu izskatīt pēc būtības.

Skatot lietu apelācijas kārtībā, Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palāta ar 2005.gada 2.decembra spriedumu atcēlusi pirmās instances tiesas spriedumu daļā par noziedzīgā nodarījuma kvalifikāciju pēc Krimināllikuma 314.panta otrās daļas, daļā par galīgo sodu un daļā par Leona K. attaisnošanu pēc Krimināllikuma 191.panta otrās daļas, 221.panta otrās daļas, atzīstot Leonu K. par vainīgu un notiesājot pēc Krimināllikuma 183.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz pieciem gadiem ar mantas konfiskāciju un policijas kontroli uz vienu gadu; pēc Krimināllikuma 191.panta otrās daļas – ar brīvības atņemšanu uz trim gadiem ar mantas konfiskāciju; pēc Krimināllikuma 221.panta otrās daļas – ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu ar mantas konfiskāciju, galīgo sodu nosakot saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu pēc noziedzīgo nodarījumu kopības – brīvības atņemšanu uz pieciem

gadiem ar mantas konfiskāciju un policijas kontroli uz vienu gadu. Pārējā daļā spriedums atstāts negrozīts.

Ar Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta 2006.gada 19.aprīļa lēmumu atcelts Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2005.gada 2.decembra spriedums daļā par Leona K. notiesāšanu pēc Krimināllikuma 183.panta otrās daļas un piespriesto galīgo sodu pēc noziedzīgo nodarījumu kopības, un lieta nosūtīta šajā daļā jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesā.

Ar Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2007.gada 26.janvāra spriedumu ticis atcelts pirmās instances tiesas spriedums daļā par Leonam K. noteikto sodu pēc Krimināllikuma 314.panta otrās daļas, šajā daļā ticis taisīts jauns spriedums.

Ar apelācijas instances tiesas spriedumu Leonam K. sods pēc Krimināllikuma 314.panta otrās daļas noteikts divi gadi un deviņi mēneši brīvības atņemšanas.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu, ietverot vieglākos sodus smagākajā, galīgais sods pēc noziedzīgo nodarījumu kopības Leonam K. noteikts brīvības atņemšana uz trim gadiem, konfiscējot mantu.

2007.gada 6.martā Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Tiesās izskatāmo krimināllietu nodaļas prokurore I.Ulmane iesniegusi kasācijas protestu, kurā lūgusi atcelt Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2007.gada 26.janvāra spriedumu un lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai tai pašai apelācijas instances tiesai citā tiesas sastāvā.

Kasācijas protestā norādīts, ka apelācijas instances tiesas 2007.gada 27.janvāra spriedums daļā par Leona K. noziedzīgo darbību kvalifikāciju pēc Krimināllikuma 314.panta otrās daļas un viņam noteikto galīgo sodu esot nelikumīgs un nepamatots.

Kasācijas protestā izklāstīti lietas faktiskie apstākļi, norādīts, ka Leons K. Andim S. par to, ka naudas nesamaksāšanas gadījumā viņš, Oļegs G. un Valdis S. automašīnas neatgūs, tiešus draudus neizteicis, bet no izteiktā samaksas pieprasījuma būtības viennozīmīgi izrietējis, ka naudas nesamaksāšanas gadījumā automašīnu īpašnieki tās neatgūs. Leons K. cietušos nostādījis atkarības stāvoklī bez brīvas izvēles iespējas, jo viņi apzinājušies, ka izspiedēja pieprasītās naudas nesamaksāšanas gadījumā savas nozagtās automašīnas viņi neatgūs, tādējādi viņiem tiks nodarīti vēl lielāki materiālie zaudējumi nekā pieprasītā izpirkuma maksa. Faktiski pret cietušajiem Leons K. pielietojis slēptus intelektuāla rakstura draudus, cietušos psiholoģiski ietekmējot.

Prokurors kasācijas protestā norādījis, ka, esot minētajiem apstākļiem, nepamatots esot apelācijas instances tiesas secinājums, ka cietušo subjektīvo viedokli nevarot uzskatīt par netiešiem draudiem.

Bez tam neatbilstošs lietā konstatētajiem apstākļiem esot apelācijas instances tiesas secinājums, ka Leons K. pats realizējis noziedzīgā kārtā iegūtu mantu un viņš esot noziedzīga nodarījuma izdarītājs. Lietā neapstrīdami ticis konstatēts, ka Leonam K. nebijusi reāla iespēja realizēt cietušajiem nozagtās automašīnas, jo viņa rīcībā vai valdījumā tās neatradušās.

Pēc prokurora ieskata, Leona K. nodarījums būtu kvalificējams pēc Krimināllikuma 183.panta kā izspiešana.

Protestā prokurors atsaucies uz tiesu praksi, nosaucot konkrētas judikatūras lietas, kur pie analoģiskiem lietas faktiskajiem apstākļiem nodarījums ticis kvalificēts pēc Krimināllikuma 183.panta.

Kasācijas protestā norādīts, ka, piemērojot Leona K. nodarījumam nepareizu Krimināllikuma normu, vienlaikus nepamatots un nelikumīgs esot Leonam K. noteiktais sods, kā arī galīgais sods pēc noziedzīgu nodarījumu kopības.

2007.gada 14.martā apsūdzētais Leons K. iesniedzis kasācijas sūdzību, kurā lūdzis izskatīt viņa kasācijas sūdzību mutvārdu procesā, atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu un lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai.

Kasācijas sūdzībā Leons K. norādījis, ka apelācijas instances tiesa esot pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 1.,15., 23.pantu, jo nav izskatījusi viņa apsūdzības lietu pilnā apjomā, noraidījusi viņa lūgumu par to. Neizskatot lietu pilnā apjomā, apelācijas instances tiesa nevarējusi izsekot pierādījumu falsifikācijas procesam pirmstiesas izmeklēšanas laikā. Apelācijas instances tiesa pārsvarā balstījusies uz iepriekšējiem tiesu nolēmumiem, neiedziļinājusies lietas faktiskajos apstākļos, tāpēc nepamatoti noticsājusi viņu pēc Krimināllikuma 314.panta otrās daļas.

Neticis ņemts vērā, ka noziegumu faktiski izdarījis Andis S., nevis viņš.

Bez tam apelācijas instances tiesas spriedums neatbilstot Kriminālprocesa likuma 511. un 512.panta nosacījumiem.

Viņa apsūdzības lieta neesot izskatīta taisnīgā, objektīvā, neatkarīgā apelācijas instances tiesā, tāpēc vien spriedumu nevarot atzīt par likumīgu.

Apsūdzētais Leons K. iesniedzis arī iebildumus par prokurora kasācijas protestu, norādot, ka kasācijas protests ticis iesniegts formālu apsvērumu dēļ, jo agrāk bijis iesniegts apelācijas protests par viņa notiesāšanu pēc Krimināllikuma 314.panta otrās daļas.

Iebildumos par prokurora kasācijas protestu apsūdzētais analizējis protesta saturu un tajā izteiktos secinājumus.

Leons K. norādījis, ka četros tiesas procesos viņa apsūdzības lietā nav ticis iegūts neviens pierādījums, ka Leons K. būtu kādam draudējis, ar draudiem pieprasījis naudu. Iebildumos Leons K. analizējis Anda S., Oļega G. un Valda S. liecības.

Kasācijas protestā kasācijas instances tiesai tiekot liks priekšā pārvērtēt pierādījumus, lietas faktiskos apstākļus, lai viņu varētu notiesāt par naudas izspiešanu. Pierādījumu izvērtēšana vai pārvērtēšana neietilpstot kasācijas tiesas kompetencē. Ja prokurore būtu objektīva, viņai būtu jāceļ protests par viņa attaisnošanu arī pēc Krimināllikuma 314.panta otrās daļas.

2007.gada 8.martā apsūdzētā Leona K. aizstāvis zvērināts advokāts E.Rusanovs iesniedzis kasācijas sūdzību, bet vēlāk papildinājumus pie tās.

Kasācijas pamatsūdzībā aizstāvis lūdzis atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu daļā par Leona K. notiesāšanu pēc Krimināllikuma 314.panta otrās daļas un izbeigt šajā daļā kriminālprocesu.

Kasācijas sūdzības papildinājumos Leona K. aizstāvis lūdzis apelācijas instances tiesas spriedumu grozīt daļā par apsūdzētajam noteikto sodu, noteikt to nosacīti.

Kasācijas pamatsūdzībā aizstāvis norādījis, ka apelācijas instances tiesa neesot ievērojusi Krimināllikuma 1.panta nosacījumus.

Ar abu instanču tiesu spriedumiem neesot konstatēts, ka Leons K. pats vai personu grupā būtu izdarījis automašīnu zādzības, pats būtu izrādījis jebkādu automašīnu atgriešanas iniciatīvu, pats būtu izdomājis automašīnu izpirkuma nosacījumus, kā arī būtu saņēmis jebkādu atlīdzību par saviem pakalpojumiem no izmeklēšanā nenoskaidrotām personām vai no cietušajiem. Leona K. darbībās neesot saskatāmas visas Krimināllikuma 314.panta otrajā daļā paredzētā nozieguma sastāva pazīmes, līdz ar to tiesa nepareizi piemērojusi Krimināllikuma 314.panta otro daļu, kvalificējot Leona K. darbības. Tādā veidā tiesa pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 574.panta pārkāpumu.

Bez tam apelācijas instances tiesa pārkāpusi Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 7.pantu.

Kasācijas sūdzības papildinājumos apsūdzētā Leona K. aizstāvis norādījis, ka apelācijas instances tiesa spriedumā neesot pietiekoši motivējusi, kādu iemeslu dēļ Leonam K. nav nosakāms nosacīts sods, piemērojot Krimināllikuma 55.panta nosacījumus.

Bez tam apsūdzētā Leona K. aizstāvis iesniedzis rakstveida iebildumus par kasācijas protestu.

Iebildumos apsūdzētā aizstāvis norādījis, ka prokurors protestā faktiski lūdzis pārvērtēt pierādījumus un to novērtējumu apelācijas instances tiesas spriedumā, uzsverot, ka attiecībā uz cietušajiem tikuši pielietoti slēpti, intelektuāla rakstura draudi – psiholoģiska ietekmēšana.

Apelācijas instances tiesa lietas faktiskos apstākļus un pierādījumus lietā esot pietiekoši pārbaudījusi, novērtējusi un pareizi secinājusi, ka cietušo subjektīvo viedokli nevarot uzskatīt par netiešiem draudiem viņiem.

Par prokurora pieņēmumu jāuzskatot norāde kasācijas protestā, ka, piekrītot cietušo priekšlikumam pieņemt izpirkuma maksu un atgriezt nozagtās automašīnas, Leons K. būtu izteicis netiešus intelektuālus draudus.

Iebildumos uzsvērts, ka, ja paši cietušie nebūtu mēģinājuši pēc savas iniciatīvas meklēt alternatīvus ceļus savas mantas atrašanai un izpirkšanai, tad nenoskaidrotās personas vispār nekontaktētos ar cietušajiem ar Leona K. starpniecību vai bez tās.

Judikatūras lietas, uz kurām protestā atsaukusies prokurore, publiski neesot pieejamas. Tāpēc aizstāvībai neesot skaidrs, kādas darbības, pamatojoties uz minēto tiesas spriedumu secinājumiem, tikušas kvalificētas kā izspiešana.

Vienlaikus iebildumu nobeiguma daļā Leona K. aizstāvis lūdzis atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu daļā par apsūdzētā Leona K. notiesāšanu pēc Krimināllikuma 314.panta otrās daļas un šajā daļā izbeigt kriminālprocesu.

Izskatījis krimināllietas materiālus, apsvēris prokurora kasācijas protesta, apsūdzētā Leona K. un viņa aizstāvja kasācijas sūdzību un to papildinājumu motīvus, apsūdzētā un viņa aizstāvja iebildumus par kasācijas protestu, izlemjot lietu Kriminālprocesa likuma 585.panta kārtībā, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka apelācijas instances tiesas 2007.gada 26.janvāra spriedums atstājams bez grozījumiem, bet prokurora kasācijas protests, kā arī apsūdzētā Leona K. un viņa aizstāvja kasācijas sūdzības noraidāmas šādu apsvērumu dēļ.

Krimināllikuma 183.panta pirmās daļas dispozīcijā noteikts, ka ar izspiešanu jāsaprot pieprasījums bez tiesiska pamata atdot mantu vai tiesības uz mantu vai izdarīt kādas mantiska rakstura darbības, piedraudot ar vardarbību cietušajiem vai viņa tuviniekiem, piedraudot izpaust apkaunojošas ziņas par cietušo un viņa tuviniekiem, piedraudot iznīcināt viņu mantu vai radīt viņiem citu būtisku kaitējumu.

No minētās normas jēgas izriet, ka pieprasījumam atdot mantu vai tiesības uz mantu vai izdarīt kādas mantiska rakstura darbības jābūt pastiprinātam vismaz ar vienu no piedraudējuma veidiem, pie kam draudiem jābūt reāliem.

Konkrētajā lietā apelācijas instances tiesa pietiekoši pilnīgi un vispusīgi noskaidrojusi lietas faktiskos apstākļus, novērtējusi pārbaudītos pierādījumus, sevišķu vērību pievēršot nozieguma objektīvās puses pazīmēm, un nav konstatējusi, ka Leons K. cietušajiem būtu izteicis tiešus vai netiešus draudus.

Bez tam apelācijas instances tiesa spriedumā norādījusi, ka cietušo subjektīvo viedokli par viņiem iespējamām nelabvēlīgajām sekām, nepastāvot jebkādam piedraudējumam, nevarot uzskatīt par netiešiem draudiem.

Senāta Krimināllietu departaments atzīmē, ka konkrētajai lietai raksturīgs, ka paši cietušie vērsušies pie Leona K. ar lūgumu palīdzēt atgūt viņam nozagtās automašīnas.

Tā kā ne tiešu, ne arī netiešu piedraudējumu cietušajiem Leons K. neizteicis, apelācijas instances tiesa secinājusi, ka Leona K. darbībās iztrūkstot izspiešanas objektīvās puses obligātas pazīmes.

Senāta Krimināllietu departaments atrod, ka šādu secinājumu apelācijas instances tiesa izdarījusi pēc pierādījumu novērtēšanas.

Prokurora kasācijas protestā faktiski tiek lūgts pārvērtēt apelācijas instances tiesas secinājumus, kas balstīti uz pierādījumu novērtēšanu.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešo daļu kasācijas instances tiesa lietas faktiskos apstākļus neskaidro un pierādījumus lietā no jauna neizvērtē.

Prokurors kasācijas protestā, pamatojot sava kasācijas protesta argumentus, atsaucies uz divām judikatūras lietām, kas izskatītas Senāta Krimināllietu departamentā. Taču šajās lietās izspiešanas izdarīšanas faktiskie apstākļi būtiski atšķiras no Leonam K. inkriminētā nodarījuma.

Ievērojot minēto, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka prokurora kasācijas protests ir noraidāms.

Kasācijas instances tiesa neatrod arī pamata apelācijas instances tiesas sprieduma atcelšanai daļā par Leona K. notiesāšanu pēc Krimināllikuma 314.panta otrās daļas un lietas nosūtīšanai jaunai iztiesāšanai, kā tas lūgts apsūdzētā kasācijas sūdzībā, ne arī kriminālprocesa izbeigšanai šajā daļā, kā tas lūgts Leona K. aizstāvja kasācijas sūdzībā.

Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka apelācijas instances tiesa nav pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 1.,15. un 23.pantu.

Kasācijas instances tiesa ar 2006.gada 19.aprīļa lēmumu atcēlusi spriedumu daļā un nosūtījusi lietu šajā daļā jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesai.

Šāds lēmuma veids paredzēts Kriminālprocesa likuma 587.pantā.

Esot šādiem apstākļiem, apelācijas instances tiesa nebija tiesīga skatīt Leona K. apsūdzības lietu pilnā apjomā.

Apelācijas instances tiesa, atkārtoti izskatot lietu atceltajā nolēmuma daļā, skaidrojusi lietas faktiskos apstākļus, pārbaudījusi pierādījumus, tos novērtējusi un nonākusi pie secinājuma, ka Leons K. izdarījis Krimināllikuma 314.panta otrajā daļā paredzēto noziegumu.

Apelācijas instances tiesas spriedums atbilst Kriminālprocesa likuma 511. un 512.panta nosacījumiem. Tiesa nav pārkāpusi arī Kriminālprocesa likuma 574.pantu un Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 7.pantu.

Apelācijas instances tiesa spriedumā norādījusi, ka Leonam K. nav likumīga pamata noteikt nosacītu sodu, par to motivējot nolēmumā.

Pamatojoties uz teikto, vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585.,587.panta, Augstākās tiesas Senāta krimināllietu departaments

n o l ē m a

Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2007.gada 26.janvāra spriedumu atstāt bez grozījumiem, bet prokurora kasācijas protestu, apsūdzētā Leona K. un viņa aizstāvja kasācijas sūdzības noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Krimināllikuma 158.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva subjekts

Krimināllikuma 158.pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu var izdarīt tikai ar tiešu nodomu, jo tam ir formāls noziedzīga nodarījuma sastāvs. Par to, ka ar kādu konkrētu publikāciju avīzē tiek aizskarts citas personas gods un celta šai personai neslava, krimināltiesiski var būt atbildīgs tikai šīs publikācijas autors (Krimināllikuma 158.pants).

Rīgā, 2007.gada 25.septembrī Lieta Nr.SKK-270/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Čiževskis,
senatori P.Gruziņš,
P.Dzalbe

izskatīja rakstveida procesā apsūdzētā Edmunda I. un viņa aizstāves zvērinātas advokātes Sarmas Dūces kasācijas sūdzības par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 8.februāra spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Edmunds I., (..), ar Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2006.gada 2.decembra spriedumu apsūdzībā pēc Krimināllikuma 158.panta attaisnots.

Edmunds I. bija apsūdzēts par to, ka ir izdarījis tīšu goda aizskaršanu vai neslavas celšanu masu saziņas līdzeklī.

2003.gada 24.decembrī Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas tiesnese ir ierosinājusi krimināllietu pēc Krimināllikuma 158.panta.

Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesā 2003.gada 18.decembrī saņemta Jāņa Š. privātā apsūdzība, kurā viņš lūdzis tiesu ierosināt krimināllietu pēc Krimināllikuma 156., 157., 158.panta par goda un cieņas aizskaršanu un neslavas celšanu, izplatot nepatiesas ziņas masu saziņas līdzeklī. Sūdzībā norādīts, ka kopš 2002.gada 12.marta līdz 2003.gada 22.jūlijam regulāri (rakstu sērijās) laikrakstā "Vakara Avīze Vakara Ziņas" tikuši publicēti raksti ar nepatiesām, Jāņa Š. godu un cieņu aizskarošām ziņām. Pavisam četrpadsmit rakstos, no kuriem jo īpaši četros: K.F. 2002.gada 12.marta rakstā "Paranormālo parādību pētnieks graujot bērnu psihi", J.K. 2002.gada 24.aprīļa rakstā" "Pravietotājs" apmelo cilvēkus un grauj ģimenes", A.P. 2003.gada 18.jūnija rakstā "Trakā K. līdzjutēji piketē pie Saeimas nama", M.K. 2003.gada 22.jūlija rakstā "T. ļauj publiski apgānīt valsts ierēdni" izteikti

vairāki apgalvojumi par nelabvēlīgu bērnu psihes ietekmēšanu, dīvainas sektantiskas mācības un "X stundas" sludināšanu u.c. neatbilstot patiesībai, un šādi raksti kopumā Jānim Š. cēluši neslavu. Jānis Š. lūdzis, lai publicētās nepatiesās ziņas tiktu atsauktas un viņam tiktu kompensēti morālie zaudējumi. Kā atbildētāju savā sūdzībā Jānis Š. norādījis laikraksta "Vakara Avīze Vakara Ziņas" galveno redaktoru Edmundu I.

Pirmās instances tiesa, attaisnojot Edmundu I. apsūdzībā pēc Krimināllikuma 158.panta, atzinusi, ka šādu apsūdzību neapstiprinot tieši vai netieši pierādījumi un apsūdzībai, ka Edmunds I., būdams "Vakara Ziņu" galvenais redaktors, izdarījis Jāņa Š. goda aizskaršanu un neslavas celšanu masu saziņas līdzeklī, esot tikai pieņēmuma raksturs. Neesot pierādījumu tam, ka Edmunds I. būtu apzināti izplatījis nepatiesu un Jāni Š. pazemojošu informāciju un cēlis neslavu, izmantojot presi.

Izskatījusi lietu apelācijas kārtībā sakarā ar cietuša Jāņa Š. pārstāves L.Zvirbules apelācijas sūdzību, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija pirmās instances tiesas attaisnojošo spriedumu atcēlusi un atzinusi Edmundu I. par vainīgu noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 158.pantā, un sodījusi viņu ar piespiedu darbu uz 100 stundām. Piedzīts no Edmunda I. par labu Jānim Š. Ls 2000 kā kaitējuma kompensācija.

Apelācijas instances tiesa savā spriedumā atreferē cietušā Jāņa Š. sūdzības un sūdzības papildinājumu saturu:

Kopš 2002.gada 12.marta līdz 2003.gada 22.jūlijam regulāri laikrakstā "Vakara Avīze Vakara Ziņas" (turpmāk "Vakara Ziņas") tika publicēti raksti, kuru saturs ir Jāņa Š. godu un cieņu aizskarošs un Jāni Š. pazemojošs sabiedrības priekšā, jo publicētās ziņas neatbilst faktiem un lietotās izteiksmes formas ir izvēlētas tā, lai lasītāju priekšā Jāni Š. pazemotu. Visos rakstos faktiem neatbilstošajām ziņām ir vienveidīgs raksturs, tas liecina par mērķtiecīgu neslavas celšanu un Jāņa Š. apmelošanu rakstu sēriju veidā, lai ikreiz paplašinātu ar nepatiesām ziņām informēto cilvēku loku. 1992.gada 28.aprīlī Latvijas Žurnālistu savienības pieņemtais Ētikas kodeksa II sadaļas 1.punkts nosaka – "Žurnālista galvenais uzdevums ir garantēt sabiedrībai patiesas un pārbaudītas informācijas saņemšanu"; II sadaļas 2.punkts nosaka – "Faktu izklāstam jābūt objektīvam, skaidram un nepārprotamam, atklājot svarīgākās sakarības un nepieļaujot izkropļojumus"; III sadaļas 1.punkts nosaka – "Redaktors (..) ir atbildīgs par laikrakstā, žurnālā, TV vai radio raidījumā sniegto informāciju. Viņam jānodrošina precīzas un korektas informācijas plūsma, kā arī brīva izteikto viedokļu apmaiņa"; V sadaļas 1.punkts noteic – "Žurnālistam kritiski jāizvērtē informācijas avots, jāpārbauda informācija un citētie izteicieni"; V sadaļas 3.punkts noteic – "Publikācijā faktiem jābūt skaidri un saprotami nošķirtiem no autora

komentāriem". Izlasot "Vakara Ziņās" publicētos rakstus par Jāni Š., konstatējams, ka Latvijas Žurnālistu savienības pieņemtais Ētikas kodekss nav ievērots un nav ievērotas arī Jāņa Š. valsts garantētās pamattiesības. Sūdzībai pievienoti "Vakara Ziņās" publicētie raksti, izceļot nepatiesās ziņas, apgalvojumus un lietotos pazemojošos izteicienus, frāzes, kuras lūdz tiesu uzlikt par pienākumu atsaukt, un ir norādītas tālāk.

1. 2002.gada 12.marta K.F. rakstā "Paranormālo parādību pētnieks graujot bērnu psihi":

1.1. virsraksts "Paranormālo parādību pētnieks graujot bērnu psihi";

1.2. "nelabvēlīgi ietekmē bērnu psihi";

1.3. "sludinot dīvainu sektantu mācību, kam viņš cenšas pievērst citus cilvēkus, arī bērnus";

1.4. "Š., psiholoģiski iespaidojot viņas meitu, tā apmājis prātu, ka bērns vairs negribot ne apmeklēt skolu, ne tikties ar vecākiem";

1.5. "Š. ietekmē nepilngadīgo apziņu";

1.6. "K. turpināja aicināt meitu uz nodarbībām, tai skaitā vairākkārt brauca viņai pakaļ un veda uz savām nodarbībām, ko mēs liedzām";

1.7. "Š. vadītās sektas";

1.8. "Š. nodarbojas ar cilvēku psiholoģisko iespaidošanu";

1.9. "Š. nav slēpis, ka viņam ir tikai astoņu klašu izglītība";

1.10. "Š. sektas "audzēkņiem"";

1.11. "K. un L. ar savām dīvainībām vēlas arī nopelnīt. Tāpēc, izmantojot visdažādākās manipulācijas, nepieciešams apmāt nepilngadīgo jauniešu nenobriedušos prātus, lai piesaistītu sev maksātspējīgus klausītājus";

1.12. "K. viņu bija pārliecinājis, (..) ka mūsu ģimenes dzīve nav pareiza, ka vecāku domas nav ņemamas vērā, ka agri vai vēlu viņa no vecākiem aizies, ka viņa piedāvātā un propagandētā mācība ir vispatiesākā, jo viņš caur viņam vienīgajam pieejamo informatīvo kanālu saņem informāciju no kosmosa, un ka arī meita ir izredzētā";

1.13. "K. "klubā" iesaistītās personas aicinot dzīvot komūnās";

1.14. "K. sludinot "X" stundu, mesija atnākšanu un biedē ar dabas katastrofām";

1.15. "Kaut arī K. noliedzot Baznīcu un Bībeli";

1.16. "Sektā pastāv stingra disciplīna";

1.17. "meitas iesaistīšana Š. (..) apšaubāmajās darbībās ir nelikumīga";

1.18. "K. lamā Reliģisko lietu pārvaldi";

1.19. "K. ar savām darbībām novedis līdz pašnāvībai";

1.20. "Š. apšaubāmajās darbībās iesaistīti vēl citi bērni";

1.21. "tāpēc vedot meitu un "Nākotnes skolu", kuras dibinātājs esot Jānis Š.";

1.22. "Reizi mēnesī māte ar meitu braukājot pa Latviju, lai pa dzīvokļiem iznēsātu ielūgumus pievienoties "Nākotnes skolai", par ko saņemot atalgojumu. Š. nodarbībās piedaloties vēl desmit bērnu, kas vispārējās izglītības skolu neapmeklējot";

1.23. "Jānis Š. savā mācībā visus cilvēkus iedala humanoīdos un astronoīdos, kas savukārt iedalās zemiešos un āriešos";

1.24. "Dīvainās mācības mērvienība ir "megastons", kuru pārprogrammēšanu saviem "audzēkņiem" Š. veic maksas nodarbībās".

2. 2002.gada 24.aprīļa J.K. rakstā "Pravietotājs" apmelo cilvēkus un grauj ģimenes":

2.1. virsraksts ""Pravietotājs" apmelo cilvēkus un grauj ģimenes";

2.2. "sludinātāja Jāņa K.";

2.3. "Apgalvodami, ka sludina patiesību un jaunu mācību, aizvien atrodas cilvēki, kas lētticīgos pārvērš savās marionetēs. Līdzīgi noticis ar vairākiem cilvēkiem, kuri vēlējušies pētīt paranormālās parādības Jāņa Š. vadībā";

2.4. "Jānis Š. (..) patiesībā popularizē apšaubāmas idejas";

2.5. "K. aizmirsa, ka viņš sludina pozitīvās emocijas un saskaņu ar kosmosu, un izplatīja vairāk nekā 4000 paziņojumu, kuros apvainojoši izsakās gan par meitenes māti, gan preses un citu institūciju pārstāvjiem";

2.6. "K. lika katram grupas biedram sūtīt vēstuli meitenes mātei, kurā bija jāraksta viss, ko viņi par to domā";

2.7. "Bez atļaujas aizved meitu";

2.8. "Pats Š. uzskata, ka nepakļaušanās vecākiem ir normāls cilvēka dvēseles izaugsmes faktors, un to māca saviem audzēkņiem";

2.9. "sludinātāju" K."";

2.10. "Vairākas reizes, kad māte atteicās meitu laist uz nodarbībām, K. pats brauca viņai pakaļ";

2.11. "K. ir pazaudējis potenciālo "upuri" – L., ko mēģināja ievilkt apvārdošanas slazdos. Tas "pravietotāju" saniknoja un viņš Jelgavā izplatīja aptuveni 4000 ķengājošu vēstuļu";

2.12. "Šos "papīreļus" K. izplatīja Jelgavas iedzīvotāju pastkastītēs";

2.13. "K. propagandē dzīvi komūnās, tālu prom no nelabvēlīgās vecāku ietekmes un no nekam nevajadzīgās skolas";

2.14. "Šāda komūna jau pastāv";

2.15. ""Vakara Ziņas" pavēroja, kādai publikai tiek "skalotas smadzenes" aiz šīm durvīm. Tās pārsvarā bija jaunas un izskatīgas meitenes, kurām tika skaidrots, cik pievilcīgi jāģērbjas un kā tas ietekmē viņu kosmiskās enerģijas uzņemšanu. Izskanēja gudri padomi, ka jaunietēm pēc iespēja vairāk jācenšas piesaistīt vīriešu uzmanību, jo tā viņas saņem to enerģiju. Viena nu esot jau sasniegusi otro attīstības līmeni, jo sevi pašapliecinājusi, un, tikai turpinot apmeklēt "Laiju", viņa varēs pilnveidoties arī turpmāk";

2.16. "Jānis Š., kas sevi sauc par K., uzskata, ka ir nepareizi klausīt vecākus un mācīties skolā";

2.17. "K. bijis viens no pirmajiem, kas vervējis un pārdevis prostitūtas šajā pilsētā. Diemžēl "pie rokas" viņu pieķert neizdevās".

3. 2002.gada 15.jūlija BNS rakstā "Pārbaudīs dvēseļu pētnieka psihisko stāvokli":

3.1. ""Dvēseļu pētnieks" Jelgavā izplatījis vairākus tūkstošu lapiņu, kurās salasāmi V., "Zemgales Ziņu" žurnālistu G.G., galveno redaktori L.T., "Vakara Ziņas", Drošības policijas darbiniekus un citus aizskaroši apgalvojumi";

3.2. "Jelgavas dome informējusi izglītības iestāžu vadītājus, pedagogus un kultūras darbiniekus par K. kā specifisku ideju paudēju, no kā bērni būtu jāpasargā".

4. 2002.gada 17.oktobra I.L. rakstā "Psihisko parādību pētnieks terorizē ierēdni":

4.1. virsraksts "Psihisko parādību pētnieks terorizē ierēdni";

4.2. "Reliģisko lietu pārvalde bijusi spiesta ierīkot apsardzes sistēmu, lai pasargātos no paranormālo parādību pētnieka Jāņa K.";

4.3. "Pret dīvaini ierosinātas divas krimināllietas";

4.4. "Savās nedienās K., īstajā vārdā Jānis Š., vaino Tieslietu ministrijas Reliģisko lietu pārvaldes direktoru, Tautas partijas pārstāvi R.B.";

4.5. ""Laija" nodarbībās iesaistīta meitene iespaidota un nonākusi pilnīgā K. psiholoģiskā kontrolē, pārstājusi kontaktēties ar draugiem un ģimenes locekļiem, atzīstot tikai K. autoritāti";

4.6. "K. dēļ jāslēdz durvis";

4.7. "K. rīcībā ir saskatāmi šizofrēnijai atbilstoši simptomi: "K. uz mūsu iestādi ir atsūtījis jau vairāk nekā simt vēstuļu, pārsvarā ar apmelojošu vai aizskarošu saturu. Tur ir arī karikatūra un dzejoļi";

4.8. "Pārvaldē nesen ierīkota apsardzes sistēma. "Līdz šim iztikām, bet, kopš K. ar dažiem draugiem sāka regulāri nākt un skandalēties, dabūjām durvīm pierīkot apsardzes iekārtu";

4.9. "Citādi bija gadījumi, kad piecas minūtes pirms darbalaika beigām iegāžas K. un, ar pirkstu uz mani rādīdams, paziņo: "Viss, B., tev ir beigas!";

4.10. "Pētnieks rīko vēstuļu akciju";

4.11. "K. kopā ar septiņiem domubiedriem sācis vēstuļu akciju";

4.12. "Pētnieks uzmanās katru otro otrdienu, jo uzzinājis, ka tieši šajās dienās Jelgavas Psihoneiroloģiskajā slimnīcā notiek ekspertīzes";

4.13. "Manas ilūzijas izgaisa brīdī, kad viņš kādai sievietei deva padomu. Viņu kāds bija apkrāpis, un K. ieteica: "Lūdziet Dievu par to, lai krāpnieks nomirst";

4.14. "Apvainojumi. Visu šo blāķi pētnieks K. sasūtījis Reliģisko lietu pārvaldei";

4.15. "Jelgavā K. šogad arī izplatījis aptuveni 8000 skrejlapu, kurās apvaino vietējās avīzes "Zemgales Ziņas" redakciju";

4.16. "K. mēdz kontaktēties ar Sīriusu".

5. 2002.gada 24.oktobra I.L. rakstā "Policija nespēj nogādāt slimnīcā paranormālo parādību pētnieku":

5.1. "K. esot izturējies huligāniski";

5.2. "iesaistītā meitene tikusi iespaidota un nonākusi pilnīgā K. psiholoģiskā kontrolē, pārstājusi kontaktēties ar draugiem un ģimenes locekļiem, atzīstot tikai paranormālo parādību pētnieka autoritāti";

5.3. "K. par atbildi izplatīja 8000 skrejlapas, kurās apvainoja meitenes vecākus un žurnālistus";

5.4. "K. kopumā nosūtījis apmēram četrsimt vēstuļu dažādām institūcijām".

6. 2002.gada 13.novembra I.B. rakstā "Dziednieka aizturēšana izvēršas par grautiņu":

6.1. "Š. pielūdzēji aizstāvēja savu elku, uzbrūkot policistiem ar dūrēm un asaru gāzi";

6.2. "Pats K. slēpās aiz atslēgta kabineta durvīm";

6.3. ""dziednieka" aizstāvji";

6.4. "centās savu elku atbrīvot";

6.5. "Laikraksta darbinieki no K. pārstāvētā mediju centra "Laija" vairāk nekā mēnesi regulāri saņēma par galvenās redaktores L.T. nāvi vēstošas vārsmas. "Dvēseļu pētnieks" kritizējis arī Reliģisko lietu pārvaldi, pārpludinot to ar vēstulēm, ironiskiem, pret vadītāju R.B. vērstiem dzejoļiem un karikatūrām";

6.6. ""dvēseļu dziednieku" aizveda uz policijas auto".

7. 2002.gada 2.decembra S.S. rakstā "Sektās cilvēkus pārvērš par zombijiem":

7.1. "Jāņa Š. jeb K. dvēseļu pētniecības nodarbībās cilvēki pārvērsti par zombijiem";

7.2. "Veiksmīgi uzņēmēji kļuvuši par bezdarbniekiem, viens no tiem – D. – pat gājis bojā. Daudzi K. dēļ atteikušies no savām ģimenēm";

7.3. "A., pateicoties savai gudrībai, drosmei un viltībai, izdevies desmit mēnešus izturēt pazemojumus, iebiedēšanu un fiziskus pārbaudījumus";

7.4. "K. psiholoģiski iespaido cilvēkus";

7.5. "Meitene kļuva noslēgta un atzina tikai Š. teikto";

7.6. "K. klubā iesaistītos aicina dzīvot komūnās, lai veidotu jaunu pasauli atbilstoši K. "kosmiskajai" informācijai";

7.7. "K. noliedz baznīcu un Bībeli";

7.8. "sludina jaunu mesiju, baida ar tā saucamās X stundas atnākšanu un dabas katastrofām";

7.9. "K. vadītajā organizācijā iesaistījušās arī vairākas Aizsardzības ministrijas amatpersonas, kuru rīcībā ir ieroči. Tāpēc K. aizturēšanā piedalījās daudz bruņotu policistu – katram gadījumam";

7.10. "Š. cilvēkus iebiedē un padara rīcībnespējīgus";

7.11. "K. un viņa komanda muļķo cilvēkus, padarot tos par iebiedētiem, lemtnespējīgiem slimiem cilvēkiem";

7.12. "B.Š. (..) 66 gadus veco sievieti 86,9 kvadrātmetrus lielajā noliktavai līdzīgajā miteklī iemitināja dēls Jānis. Sirmgalve bija ieslēgta un izkļūt uz ielas varēja, izrāpjoties pa pagraba logu";

7.13. "Pēc atlabšanas Š. tika ievietota pansionātā, taču viņas dēls par viņas uzturēšanos tur nemaksā, gluži pretēji, viņš te regulāri ieradies, lai paņemtu no mātes viņas pensijas atlikušo daļu, apmēram septiņus latus mēnesī";

7.14. "Seksuāli pakļautā sieviete pilda K. pavēles";

7.15. "K. ir pilnīgi netalantīgs cilvēks, tiesa, viņam piemīt mahinatora, apspiedēja talants";

7.16. "K., izmantojot civilsievu, taisa biznesu";

7.17. "K., pēc viņa paša teorijas (..) ir velnu velns"

7.18. "Viņš L. tur seksuālā pakļautībā";

7.19. "K. pats atzīst, ka cilvēku visvairāk var pakļaut un izsūkt viņa enerģiju seksuāli. Sekss tiek turēts augstā plāksnē";

7.20. "K. no jaunām, skaistām sievietēm kā samaksu par ārstēšanu prasa pārgulēt";

7.21. "K. L. tur visādā, arī seksuālā pakļautībā, un L. vienmēr saka un liek darīt to, ko grib K. Viņš ir kā Staļins, diktators, no kura visi baidās";

7.22. "Nodarbībās pazemo un izsmej cilvēkus";

7.23. "parasti nodarbībās kāds no kluba biedriem lamāts par to, ka kaut ko ne tā pateicis vai izdarījis. Cilvēki regulāri tika pazemoti, iebiedēti un arvien pieplaka. Viņi pārvērtās par zombijiem, kuri neko nesaka, nejūt, neredz un nevar izdarīt bez Š. pavēles";

7.24. "Parasti ar personīgajām automašīnām bijis jābrauc 200 kilometru liels attālums un tad desmit divdesmit kilometri jāmēro kājām, bieži vien ar smagu ekipējumu";

7.25. "pēc Ziemassvētkiem visiem pavēlēts nopirkt ziemas guļammaisus, teltis un lukturīšus";

7.26. "Ja kāds nav spējis izturēt fizisko slodzi, K. uzstājis, ka viņš jāatstāj mežā, pat sievietes ar maziem bērniem. "Viņa uzskats ir, ka garīgi un fiziski vārgākie ir masveidā jāiznīcina"";

7.27. "K. regulāri prognozējis katastrofas";

7.28. " Viņš paziņoja, ka būs katastrofa un visi astronoīdi tiks iznīcināti";

7.29. "K. izkrāpj naudu";

7.30. "Š. mīl naudu un izkrāpj no tiem, kam tā ir";

7.31. "biznesmenis pārdevis savu veikalu, lai varētu sponsorēt K. grāmatas izdošanu, jo kā skaidrojis Š., tas jādara cilvēces vārdā";

7.32. "K. pirms vairākiem gadiem runājis par zemes pirkšanu un humanoīdu ciemata veidošanu un noskatījis nākamo upuri";

7.33. "Viņš vienam no kluba biedriem pierādīja, ka viņa sieva ir velns un steidzami jāšķiras";

7.34. "Arī kāda māksliniece tagad staigā pārbaidīta, puslēmēta. Viņa nevar strādāt un nopelnīt sev iztiku (..) pirms nokļūšanas Š. klubā jaunajai, talantīgajai sievietei bijuši panākumi ne vien Latvijā, bet arī ārzemēs";

7.35. "Arī bojāgājušā biznesmeņa D. nāvē daļa vainas jāuzņemas Jānim Š.";

7.36. "D. bojāeja bija mīklaina. Vai tik tā nebija K. inscenēta? (..) Vai viņu kā nevēlamu nenospieda malā? Vai tas viss nenotika hipnozes rezultātā?";

7.37. "Pēc Reliģisko lietu pārvaldes atzinuma par Š. publicēšanas dvēseļu pētnieks pārpludinājis iestādi ar aizskaroša rakstura vēstulēm, dzejoļiem, karikatūrām utt.";

7.38. "D. un K. attiecības saasinājās. K. viņu pasūtīja vienu māju tālāk. Tā atkal bija kārtējā nodevība";

7.39. "K. dēļ D. bija atteicies no draudzenes";

7.40. "K. piesavinājies D. videokameru";

7.41. "D. sponsorējis K. "Tagad zinu, ka līdz ar K. parādīšanos D. dzīvē viņa biznesa lietas sāka iet uz leju";

7.42. "viens no viņa draugiem, kuram ir saikne ar K. organizāciju, piesavinājies pusi no aprīkojuma un aizgājis";

7.43. "D. bija dārga, vairāk nekā 200 latu vērta videokamera. Tagad tā ir pie K.";

7.44. "Brālis, mēģinot izprast D. nāves iemeslus, iepazinies ar vēl vairākiem cilvēkiem, kuru tuvinieki cietuši no K. psiholoģiskās vardarbības";

7.45. "viņš manipulē ar cilvēku prātu, par ko liecina frāzes, izteicieni, cilvēku izturēšanās".

8. 2002.gada 2.decembra L.S. rakstā "Pret sektām cīnīties ir gandrīz neiespējami":

8.1. "Jāņa Š. jeb K. gadījumā arī ir īpaši izredzētie";

8.2. "Bija gadījums, kad bērns bija iesaistīts K. sektā";

8.3. "Par piemēru var minēt K. Sanāk, ka kustībā koncentrējas labie un viņi cīnās pret tiem, kuros iemiesojušies ļaunie marsieši. Kustības locekļi nejūt, ka viņi paši darbojas kā ļaunie, jo viņi apsaukā citus un ir naidīgi noskaņoti".

9. 2003.gada 2.janvāra rakstā "Gada notikumi. 2002.gada novembris. Aizturēšana izvēršas par grautiņu":

9.1. "Š. fani aizstāvēja savu elku";

9.2. "Jānis Š. pilnībā apzinās savu ietekmi pār vājākiem ļautiņiem, tāpēc izceļas uz apkārtējā pūļa fona".

10. 2003.gada 6.februāra I.B. rakstā "Trakais doktors Š. – K. sekotājus vervē pat slimnīcā":

10.1. virsraksts "Trakais doktors Š. – K. sekotājus vervē pat slimnīcā";

10.2. "Jānis Š. – jeb "doktors K."";

10.3. "Tur gan viņš jūtoties ļoti komfortabli un mēģinot pārējos pievērst kosmosa un dvēseles pētniecībai";

10.4. "Š. bijis ļoti komunikabls un centies ar visiem iepazīties. Daudziem, tostarp centra darbiniekiem, viņš stāstījis par kosmosu un dvēseles dzīvi, kā arī aicinājis viņus nākt uz viņa vadītā Latvijas mediju centra "Laija" nodarbībām un atklāt sev jaunu pasauli";

10.5. "Viņš prasīja pacientu radinieku adreses un rakstīja viņiem vēstules. Tajos, cik zinu, tika doti padomi, kā rīkoties un kā dzīvot, lai viss būtu labi. Daži tuvinieki nāca sūdzēties, bet izdarīt jau neko nevarēja";

10.6. "Dvēseļu pētnieks" visiem apgalvojis, ka viņš apsūdzēts tikai tāpēc, ka atļāvies sacelties pret pastāvošo varu un parādījis cilvēkiem, ka eksistē arī cita dzīve";

10.7. "Cilvēkus vervē pat slimnīcā";

10.8. "Sektas līderis tikmēr jaunus atbalstītājus vervējot pat Psihiatriskajā slimnīcā";

10.9. "Laikraksta darbinieki no "Laijas" vairāk nekā mēnesi regulāri saņēma laikraksta galvenās redaktores L.T. nāvi vēstošas vārsmas".

11. 2003.gada 3.marta G.Š. rakstā ""Dvēseļu pētnieks" Š. vajā B.":

11.1. virsraksts ""Dvēseļu pētnieks" Š. vajā B.";

11.2. ""Dvēseļu pētnieks" Jānis Š. jeb "doktors K."";

11.3. "kopā ar vairākiem domubiedriem jau vairāk nekā gadu rīko vēstuļu akciju";

11.4. "viņš uzbrūk Reliģisko lietu pārvaldes vadītājam R.B.";

11.5. "sūdzoties par K., kas viņas meitu L. ir ievilcis savas ietekmes sfērā";

11.6. "Š. pārvaldes priekšniekam ir veltījis ironiskus dzejoļus un karikatūras";

11.7. "Pirms kāda laika pārvalde bija spiesta ierīkot apsardzes sistēmu, lai pasargātos no paranormālo parādību pētnieka";

11.8."Citādi bijuši gadījumi, kad piecas minūtes pirms darbalaika beigām iegāžas K. un, ar pirkstu rādīdams uz B., paziņo: "Viss, B., tev ir beigas!";

11.9. "K. vēstules vienkārši kādam diktējot";

11.10. "Dvēseļu pētnieka" Š. uzmācīgā "pieķeršanās" B. (..) traucējot viņam normāli dzīvot";

11.11. "Terors. (..) Jānis Š. jeb "doktors K." (..) tādējādi neliekot mieru amatpersonām".

12. 2003.gada 17.aprīļa S.S. rakstā "Deputāts O. aizstāv skandalozu personu":

12.1. "Jāņa Š. jeb K. dvēseļu pētniecības nodarbībās cilvēki tiek pārvērsti par zombijiem";

12.2. "Tikai pateicoties savai gudrībai, drosmei un viltībai, viņai izdevies izturēt pazemojumus, iebiedēšanu un fiziskos pārbaudījumus";

12.3. "Š. veiksmīgus uzņēmējus spējis pārvērst par bezdarbniekiem, viņa dēļ viens cilvēks pat gājis bojā, Š. izkrāpis arī naudu. Daudzi K. dēļ atteikušies no ģimenes";

12.4. "Š. aktivitātes sakarā ar viņas nepilngadīgās meitas L. iesaistīšanu (..) Š. vadītajās nodarbībās";

12.5. "K. noliedz baznīcu un Bībeli";

12.6. "Jānis Š. sludināja, ka tēvs un māte neko nenozīmē. Tēvs esot nenormāls cilvēkveidīgs tēviņš, bet māte no šā tipa nespēj tikt vaļā un pasargāt savu bērnu";

12.7. "Dvēseļu pētnieks" kritizēja arī Reliģisko lietu pārvaldes darbību, pārpludinot to ar dažāda satura vēstulēm, ironiskiem, pret pārvaldes vadītāju R.B. un citiem darbiniekiem vērstiem dzejoļiem un karikatūrām";

12.8. "cik daudz ļauna "dvēseļu pētnieks" ir nodarījis cilvēkiem".

13. 2003.gada 29.aprīļa S.S. rakstā "Dvēseļu pētniekam" K. jāārstējas psihiatriskajā slimnīcā":

13.1. "Š. veiksmīgus uzņēmējus padarījis par bezdarbniekiem, viņa dēļ viens cilvēks gājis bojā un daudzi atteikušies no savas ģimenes, turklāt šis vīrs izkrāpa naudu";

13.2. "Š. mācības negatīvo ietekmi uz viņas nepilngadīgo meitu";

13.3. "norāda uz psiholoģisko iespaidošanu";

13.4. "no "Laijas" aktīvistiem mēnesi regulāri saņēma galvenās redaktores nāvi vēstošas vārsmas. "Dvēseļu pētnieks" kritizēja arī Reliģisko lietu pārvaldes darbību, pārpludinot to ar dažāda satura vēstulēm, ironiskiem, pret pārvaldes vadītāju R.B. un citiem darbiniekiem vērstiem dzejoļiem un karikatūrām".

14. 2003.gada 29.aprīļa Edmunda I. rakstā "Trakuma sekas":

14.1. "Š. gadījums ir īpašs, jo šis cilvēks ir dīvainā kārtā sagrozījis galvas dažiem desmitiem sekotāju, kuri metušies aizstāvēt savu labdari un skolotāju";

14.2. "Patiešām daudzi cilvēku kļuva nelaimīgi, zaudēja mantu un nonāca psiholoģiskā atkarībā. Rezumējot: Š. barojas no cilvēku spējas uzticēties";

14.3. "Uzticēšanas, uz ko balstās visas cilvēciskās attiecības un bizness, tika izmantota, lai ieskaidrotu citiem, ka pasaulē ir bezgala

daudz slikto, sātanveidīgo cilvēku, no kuriem jāizsargājas visiem spēkiem.";

14.4. "Š. ir izdevis pat grāmatu ar saviem zīmējumiem, kurā aprakstītas murgainas vīzijas par realitāti";

14.5. "Uzticības izmantošana nebeidzās tikai ar Š. sekotājiem. Tie savukārt pēc trakā pravieša aresta sāka masveidā rakstīt sūdzības";

14.6. "Š. āža ragiem";

14.7. "viltus pravieša problēma".

15. 2003.gada 18.jūnija A.P. rakstā "Trakā K. līdzjutēji piketē pie valdības nama":

15.1. virsraksts " Trakā K. līdzjutēji";

15.2. "Š. (viņš sevi dēvē par doktoru K.) domubiedri pie valdības nama zākājas par valsts ierēdņu un psihiatru darbu";

15.3. "nepilngadīgo iesaistīšanu savā organizācijā";

15.4. "kopā ar līdzjutējiem "bombardēja" ar vēstulēm Reliģisko lietu pārvaldi un citas valsts iestādes";

15.5. "K. ietekmē cilvēki zaudējuši biznesu, sapostīta viņu un tuvinieku dzīve";

15.6. "doktora" sagūstīšanai".

16. 2003.gada 22.jūlija M.K. rakstā "T. ļauj publiski apgānīt valsts ierēdni":

16.1. "neapmierinātību par sava elka iespundēšanu";

16.2. "ļāvis sektantiem pulcēties vietā";

16.3. "K. fanātisko aizstāvju pikets";

16.4. "mērķis vienmēr bijis viens – izsmiet un apgānīt B.";

16.5. "ierobežot publisku valsts ierēdņu apmelošanu, jo īpaši tad, kad Latvijas Republikas tiesa atzinusi, ka protestētāju elkam ir jāārstējas";

16.6. ""Š.-isti" brīvi pārvietojas pa pilsētas dzīvākajām vietām, slavinādami savu nepieskaitāmo elku un apgānīdami ierēdni".

Apelācijas instances tiesa atzinusi, ka visos publicētajos 16 rakstos, kuri norādīti privātapsūdzībā, esot aizskarts cietušā Jāņa Š. gods, pazemota cieņa un apzināti izplatīti nepatiesi Jāni Š. apkaunojoši izdomājumi. Bez tam apelācijas instances tiesa atzinusi, ka Edmunds I., būdams laikraksta galvenais redaktors, kurš ir atbildīgs par masu informācijas līdzeklī publicējamo materiālu saturu, pieļaujot 15 rakstu publicēšanu, kuri aizskar Jāņa Š. godu un pazemo cieņu, ar tiešu nodomu izdarījis noziedzīgo nodarījumu.

Par apelācijas instances tiesas spriedumu iesniegtas kasācijas sūdzības.

Apsūdzētais Edmunds I. savā kasācijas sūdzībā norāda, ka apelācijas instances tiesas neesot ņēmusi vērā, ka šīs lietas priekšmets ir divas Latvijas Republikas Satversmē nostiprinātās cilvēktiesības, t.i., vārda jeb izteiksmes brīvība, no vienas puses, un personas gods un

cieņa, no otras puses. Līdz ar to tiesai, izskatot konkrēto lietu, bijis pienākums ievērot Satversmes tiesas un Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru, ko tiesa neesot darījusi, tādējādi pieļaujot Kriminālprocesa likuma 2.panta pirmās daļas un Krimināllikuma 158.panta pārkāpumu. Uzskata, ka Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas spriedums neesot likumīgs un pamatots. Spriedums esot ierobežojis vārda brīvību bez būtiskiem un pietiekamiem argumentiem un konstatējumiem, kādēļ tas būtu nepieciešams. Satversmes 100.pantā noteikts, ka ikvienam ir tiesības uz vārda brīvību, kas ietver tiesības brīvi iegūt, paturēt un izplatīt informāciju, paust savus uzskatus. Satversmes 116.pantā noteikts, ka šīs tiesības var ierobežot likumā paredzētajos gadījumos, lai aizsargātu citu cilvēku tiesības, demokrātisko valsts iekārtu, sabiedrības drošību, labklājību un tikumību. Satversmes 95.pantā noteikts, ka valsts aizsargā cilvēka godu un cieņu. Tiesa neesot izvērtējusi masu mediju tiesības informēt sabiedrību par tai svarīgiem jautājumiem pieļaujamās kritikas robežas, ņemot vērā iesaistītās personas darbību publisko raksturu, izteikumu formu, ko aizsargā vārda brīvība, viedokļa nošķiršanu no ziņām un faktiem.

Apsūdzētais Edmunds I. uzskata, ka visas spriedumā minētās konkrētās publikācijas saistībā ar Jāņa Š. darbību uzskatāmas par sabiedrībai nozīmīgām un tās bija nepieciešamas, lai informētu sabiedrību par Jāņa Š. publisko darbību, uzskatiem, pārliecību, metodēm, kā arī, lai informētu sabiedrību par viņa darbībā iesaistīto cilvēku viedokļiem. Spriedumā tiesa neesot vērtējusi Jāņa Š. darbības publisko aspektu. Tiesai Jāņa Š. darbības bija jāaplūko nevis kā privātpersonas, parasta vidusmēra iedzīvotāja darbības, bet gan, ņemot vērā šo darbību publisko raksturu un mērķi, tātad kā publiskas personas darbību. Saskaņā ar Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru attiecībā pret publiskām personām masu informācijas līdzekļos esot pieļaujama tāda informācija, kas kaitina, šokē vai satrauc valsti vai kādu sabiedrība, daļu. Uzskata, ka tiesa neesot pareizi interpretējusi jautājumu par viedokļa nošķiršanu no ziņām un faktiem, nepamatoti atzīstot, ka konkrētajās publikācijās paustais viedoklis ir aizskarošs. Līdz ar to tiesa neesot ievērojusi Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru, kurā atzīts, ka viedoklis nav pakļaujams patiesības pārbaudei, jo tas atspoguļo personas subjektīvu vērtējumu par kādu personu, tās darbību vai kādu notikumu. Tādēļ tas nevar būt ne patiess, ne nepatiess, lai arī cik nepieņemams tas kādam liktos, un tādēļ viedokļa atbilstību patiesībai pierādīt nav iespējams.

Lietā neesot gūti pierādījumi tam, ka rakstos, kuros informēts par Jāņa Š. publisko darbību un sabiedriskajām aktivitātēm, būtu sniegta nepatiesa informācija. Minētajās publikācijās esot atspoguļoti gan patiesi fakti, gan žurnālistu viedoklis par Jāņa Š. darbībām, kas pausts, balstoties uz paša Jāņa Š. un viņa piekritēju

rīcību, uz publiski pieejamiem faktiem un iesaistīto personu viedokļiem. Lūdz lietu kasācijas instances tiesā izskatīt mutvārdu procesā, atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu un lietu izbeigt.

Apsūdzētā Edmunda I. aizstāve zvērināta advokāte S.Dūce savā kasācijas sūdzībā norādījusi, ka apelācijas instances tiesas spriedums neesot likumīgs un pamatots. Tiesa esot pieļāvusi Krimināllikuma Vispārīgās daļas pantu nepareiz piemērošanu un Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus, kas noveduši pie nelikumīga tiesas nolēmuma. Tiesa neesot ņēmusi vērā Krimināllikuma 1.pantā noteikto, ka pie kriminālatbildības saucama un sodāma tikai tāda persona, kas vainīga noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā. Noziedzīgo nodarījumu, kas paredzēts Krimināllikuma 158.pantā, varot izdarīt tikai tīši. Tiesai esot jāgūst pierādījumi tam, ka Edmunds I. vai nu apzināti vēlējies aizskart cietuša godu un celt viņam neslavu, vai arī apzināti pieļāvis tieši šādu seku iestāšanos. Secinājumus par apsūdzētā vainu apelācijas instances tiesa esot balstījusi uz to, ka saskaņā ar likumu "Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem" noteikts, ka redaktors (galvenais redaktors) atbild par masu informācijas līdzeklī publicējamo materiālu saturu. Tomēr Krimināllikuma 158.pants attiecībā uz kriminālatbildību ir speciālā likuma norma un tajā ir norādīts, ka goda aizskaršanai un neslavas celšanai nepieciešams konstatēt, ka persona to ir darījusi tīši. Lietā neesot strīds par to, ka, izņemot vienu rakstu – 29.04.2003., kam viņš pats ir autors, apsūdzētais Edmunds I. pirms apstrīdēto rakstu publicēšanas nebijis tos izlasījis. Rakstu saturs ar viņu nav ticis saskaņots. Līdz ar to, ja šajos rakstos ir godu aizskarošas un neslavu ceļošas ziņas, tās tur ir parādījušās Edmunda I. neuzmanības dēļ. Konkrētā veida noziedzīgajiem nodarījumiem par sekām, kas iestājušās neuzmanības dēļ, Krimināllikums neparedzot atbildību. Līdz ar to atbildība var būt tikai civiltiesiska, no kuras Edmunds I. kā galvenais redaktors nekad neesot norobežojies. Uzskata, ka apelācijas instances tiesa ir vadījusies no tā, kā publicēto informāciju varēja uztvert cietušais vai citi lasītāji, nevis pēc tā, kāds nodoms un vainas forma publicēšanas laikā bija galvenajam redaktoram. Apelācijas instances tiesa neesot vērtējusi apsūdzētās personas subjektīvo attieksmi pret viņam inkriminēto prettiesisko darbību vai bezdarbību un kaitīgajām sekām. Secinājumus par apsūdzētā nodomu tiesa ir izdarījusi no tā, kā apstrīdētos rakstus uztvēris cietušais un apsūdzības liecinieki. Tiesa neesot ņēmusi vērā to, ka no subjektīvās puses neslavas celšana un goda aizskaršana var tikt izdarīta tikai tīši, ja vainīgais apzinās, ka par cietušo izplatītās ziņas ir nepatiesas un apkauno viņu un vēlas ar šādu rīcību celt viņam neslavu. Tā kā, izņemot vienu rakstu, Edmunds I. nav ņēmis dalību pie šo rakstu satura un jebkādām ziņām vai viedokļiem, kas tajos pausti, ir pilnībā izslēgts viņa nodoms un tīšās darbības. Krimināllikuma 8.panta otrajā daļā paredzēts, ka, nosakot noziedzīgo

nodarījumu izdarījušās personas vainas formu, jākonstatē šīs personas psihiskā attieksme pret noziedzīgā nodarījuma objektīvajām pazīmēm. Apelācijas instances tiesa norādījusi, ka Edmundam I. ir bijis zināms par citiem laikrakstā publicētajiem rakstiem, jo viņš savā rakstā izsaka par tiem viedokli un atkārto citos rakstos publicēto. No tā tiesa izdara secinājumu, ka publikācijas ievietotas ar galvenā redaktora ziņu. Šāds tiesas secinājums ir balstīts uz pieņēmumu, jo zināšana par publikācijām, kuras ir bijušas pirms Edmunda I. paša sastādītā raksta, nenozīmē, ka tās bija publicētas ar Edmunda I. nodomu. Apelācijas instances tiesa esot vērtējusi aizstāvja izteikto viedokli par to, ka lietā ir iestājies noilgums. Aizstāve uzskata, ka tiesa esot izdarījusi nepareizus, pretlikumīgus secinājumus attiecībā uz šiem apstākļiem. Publikācija, kuras autors ir Edmunds I., ievietota laikraksta 2003.gada 29.aprīļa numurā. Ņemot vērā iepriekš norādīto nepieciešamību konstatēt galvenā redaktora nodomu aizskart godu vai celt neslavu, uzskata, ka Edmunds I. nav līdzdarbojies citu autoru publikāciju saturā un nav tās nekādi ietekmējis. Līdz ar to noilgums sūdzības iesniegšanai sākot tecēt no 2003.gada 29.aprīļa un beidzas 2003.gada 29.oktobrī. Jāņa Š. sūdzība iesniegta tiesai 2003.gada 18.decembrī. Citi raksti avīzē publicēti laikā, kad Edmunds I. kā galvenais redaktors bijis atvaļinājumā un arī šī iemesla dēļ nav atzīstams par vainīgu pēc Krimināllikuma 158.panta. Lūdz atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu un krimināprocesu izbeigt.

Par iesniegtajām kasācijas sūdzībām cietušā Jāņa Š. pārstāve L.Zvirbule iesniegusi paskaidrojumus. Paskaidrojumos tiek izteikti iebildumi pret apsūdzētā kasācijas sūdzību un norādīts, ka apsūdzētajam Jānis Š. nekad nav ierobežojis vārda brīvības robežas patiesas informācija paušanai un nepamatotas esot atsauces uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedumiem. Apsūdzētais arī kasācijas sūdzībā maldinot tiesu un kārtējo reizi turpinot pazemot Jāni Š. Nepamatoti esot apsūdzētā aizstāves argumenti par Krimināllikuma 1.panta neievērošanu un par pierādījumu neiegūšanu apsūdzības pierādīšanai. Rīgas apgabaltiesa neesot pieļāvusi nekādus kriminālprocesa pārkāpumus, tādēļ neesot pamata iesniegt kasācijas sūdzību, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 575.pantu. Lūdz atstāt spēkā apelācijas instances tiesas spriedumu.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka lēmumu iespējams pieņemt pēc lietā esošajiem materiāliem, tāpēc lietas izskatīšana kasācijas instances tiesā noteikta rakstveida procesā.

Izskatījis lietas materiālus, izvērtējis iesniegto kasācijas sūdzību motīvus un iebildumus pret kasācijas sūdzību, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 8.februāra spriedums atceļams un

kriminālprocess izbeidzams. Krimināllietu departamentam ir šādi apsvērumi.

Saskaņā ar Krimināllikuma 8.panta pirmo daļu par vainīgu noziedzīgā nodarījumā atzīstama tikai persona, kas to izdarījusi ar nodomu (tīši) vai aiz neuzmanības. Krimināllikuma 158.pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumi var izdarīt tikai ar tiešu nodomu, jo tam ir formāls noziedzīga nodarījuma sastāvs. No apelācijas instances tiesas sprieduma redzams, ka apsūdzētais Edmunds I. nav avīzē "Vakara ziņas" 15 publicēto rakstu autors. Šo rakstu autoru vārdi un uzvārdi ir spriedumā norādīti. Tiesa nepamatoti kā argumentu, lai atzītu Edmundu I. par vainīgu Krimināllikuma 158.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā par to rakstu publikāciju, kuru autors viņš nav, norādījusi uz likuma "Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem" 16.pantu, ka laikraksta galvenajam redaktoram jāatbild par publicējamo materiālu saturu. Krimināllietu departaments atzīmē, ka minētā likuma norma attiecas uz civiltiesisko atbildību un nevar būt par pamatu kriminālatbildībai. Par to, ka ar kādu konkrētu publikāciju avīzē tiek aizskarts citas personas gods un celta šai personai neslava, kriminālatiesiski var būt atbildīgs tikai šīs publikācijas autors, ja nav konstatēta dalība vai līdzdalība ar autoru. Konkrētajā gadījumā Edmunda I. rīcībā, pieļaujot minēto rakstu publicēšanu, nav Krimināllikuma 158.panta paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva subjektīvās puses. Ja Edmunds I. nav šo publikāciju autors, tad nevar atzīt, ka viņš tīši būtu aizskāris Jāņa Š. godu un cēlis viņam neslavu. Līdz ar to Edmunda I. rīcībā nav noziedzīgā nodarījuma sastāva. Apsūdzētais Edmunds I. ir autors tikai avīzē 2003.gada 29.aprīlī publicētajam rakstam "Trakuma sekas". Kasācijas instances tiesa atzīmē, ka nav nepieciešams izvērtēt kasācijas sūdzībā izteiktos argumentus par tiesībām uz uzskatu brīvību un tiesībām uz informācijas izplatīšanu, un vai apsūdzētā tiesības ierobežotas ar apelācijas instances tiesas spriedumu. Konkrētajā gadījumā kasācijas instances tiesa atzīst, ka par 2003.gada 29.aprīļa publikāciju Edmunds I. nebija saucams pie kriminālatbildības, jo bija iestājies kriminālatbildības noilgums. Saskaņā ar Krimināllikuma 56.panta pirmās daļas 1.punktu personu nevar saukt pie kriminālatbildības, ja pagājuši seši mēneši no tāda kriminālpārkāpuma izdarīšanas dienas, par kuru var uzsākt privātās apsūdzības kriminālprocesu. Krimināllieta tiesā ierosināta 2003.gada 24.decembrī, tas ir vēlāk kā pēc 6 mēnešiem no publikācijas dienas, kas bija 2003.gada 29.aprīlī. Saskaņā ar toreiz spēkā esošā Latvijas kriminālprocesa kodeksa 111.panta otro daļu krimināllietas par Krimināllikuma 158.pantā paredzētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem varēja ierosināt tikai pēc cietušā vai viņa pārstāvja sūdzības, t.i., uzsākt privātās apsūdzības procesu. Arī

Kriminālprocesa likuma 7.panta trešajā daļā noteikts, ka par Krimināllikuma 158.pantā paredzēto nodarījumu tiek veikts privātās apsūdzības kriminālprocess. Tāpēc Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesa ir nepareizi piemērojusi Krimināllikuma 8.panta pirmo daļu, 56.panta pirmās daļas 1.punktu un Krimināllikuma 158.pantu.

Pamatojoties uz minēto, ievērojot Kriminālprocesa likuma 585., 587.pantu, Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 8.februāra spriedumu atcelt un kriminālprocesu izbeigt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Izvairīšanās no soda izciešanas – apdraudējums jurisdikcijai

Krimināllikumā 312.pantā paredzētais noziedzīgais nodarījums apdraud jurisdikcijas intereses sprieduma izpildē. Kaitējums tiek nodarīts jau ar to, ka persona izvairās no soda izciešanas (Krimināllikuma 312.pants).

Rīgā, 2007.gada 10.maijā Lieta Nr.SKK-293/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senatore referente V.Eilande,
senatori V.Vietnieks,
V.Čiževskis

izskatīja rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar apsūdzētā Sergeja T. aizstāves zvērinātas advokātes A.Ignatjevas kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 15.marta lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Siguldas tiesas 2006.gada 14.decembra spriedumu Sergejs T., (..), atzīts par vainīgu pēc Krimināllikuma 312.panta un sodīts ar brīvības atņemšanu uz sešiem mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta pirmo daļu noteiktajam sodam daļēji pievienots pamatsods – brīvības atņemšana uz trim gadiem – un papildsods – tiesību atņemšana uz diviem gadiem, kas vēl nav izciests, un galīgais sods Sergejam T. noteikts brīvības atņemšana uz trim gadiem un vienu mēnesi, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz diviem gadiem.

Sergejs T. atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 312.panta par to, ka izvairījās no tiesas piespriestā tiesību ierobežošanas soda izciešanas šādos apstākļos.

Sergejs T., būdams 2003.gada 14.aprīlī sodīts Siguldas tiesā pēc Krimināllikuma 260.panta trešās daļas, 262.panta, 50.panta pirmās daļas, 55.panta ar brīvības atņemšanu uz trim gadiem ar pārbaudes laiku uz trim gadiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz pieciem gadiem, 2006.gada 8.aprīlī plkst. 01.30 vadīja automašīnu *SAAB* ar valsts nr. DF 3795 Rīgas rajonā, Siguldā, Ausekļa ielā no Vidus ielas puses Pils ielas virzienā, kur pie nama nr.7 Ausekļa ielā tika aizturēts. Tādējādi Sergejs T. tīši izvairījās no tiesas piespriestā transportlīdzekļa vadīšanas tiesību ierobežošanas soda izciešanas.

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 15.marta lēmumu Siguldas tiesas spriedums atstāts negrozīts.

Par apelācijas instances tiesas lēmumu kasācijas sūdzību iesniegusi apsūdzētā Sergeja T. aizstāve zvērināta advokāte A.Ignatjeva, kurā lūdz atcelt Rīgas apgabaltiesas lēmumu un Sergeju T. atbrīvot no soda, kas viņam piespriests par Krimināllikuma 312.pantā paredzēto kriminālpārkāpumu.

Aizstāve norāda, ka konkrētajā kriminālprocesā nepastāvot strīds par vainu un noziedzīga nodarījuma kvalifikāciju, taču pie soda noteikšanas esot būtiski pārkāpti Krimināllikuma Vispārīgajā daļā nostiprinātie principi, kas norādīti Krimināllikuma 46.panta otrajā daļā, kā arī tiesas rīcība neatbilstot Kriminālprocesa likuma 1.pantam, jo tiesai neesot izdevies nodrošināt krimināltiesisko attiecību taisnīgu noregulējumu. Tiesa neesot veikusi noziedzīgā nodarījuma rakstura un radītā kaitējuma analīzi, kas esot būtiski ietekmējuši taisnīga nolēmuma pieņemšanu.

Kasācijas sūdzības iesniedzēja norāda, ka tieši kaitējuma jēdziena neizpratne neesot ļāvusi konkrētajā procesā tiesai to novērtēt un respektēt aizstāvības lūgumu par Sergeja T. atbrīvošanu no soda.

Bez tam aizstāve uzskata, ka likuma izpratnē, lai noraidītu prasību par Krimināllikuma 59.panta trešās daļas piemērošanu, tiesai, ievērojot Kriminālprocesa likuma 527.panta otrās daļas 6.punkta nosacījumus, bijis jāmotivē, kādā veidā ar apsūdzētā rīcību ir radīts tāds kaitējums, par kuru nepieciešams piespriest krimināls odu. Tiesa esot devusi savu konstatējumu apstākļiem, ka līdz pārbaudes laika termiņa beigām bija atlikušas sešas dienas tikai tādā aspektā, kas ļāva tiesai īstenot iepriekšējo sodu, nevis ņēmusi vērā šo faktu nodarītā kaitējuma noteikšanā.

Aizstāve uzskata, ka apelācijas instances tiesas spriedums neatbilst Kriminālprocesa likuma 512.panta pirmajai daļai.

Apsvēris kasācijas sūdzības motīvus un pārbaudījis lietas materiālus, Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka sūdzības apmierināšanai nav pamata.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka tiesa, nosakot sodu, ir ņēmusi vērā visus Krimināllikuma 46.pantā minētos vispārīgos soda noteikšanas principus, ņēmusi vērā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, vainīgā personību, atbildību mīkstinošos apstākļus un pastiprinošo apstākļu neesamību, līdz ar to nav pamatots aizstāves uzskats, ka tiesas rīcība neatbilst Kriminālprocesa likuma 1.pantam. Par 312.pantā paredzēto kriminālpārkāpumu tiesa Sergejam T. piemērojusi minimālo iespējamo brīvības atņemšanas sodu, kā arī, nosakot galīgo sodu Sergejam T., no šā soda pieskaitījusi tikai 1 mēnesi pie neizciestā soda pēc iepriekšējā tiesas sprieduma.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka apelācijas instances tiesa savā lēmumā pareizi norādījusi, ka Sergeja T. izdarītā noziedzīgā nodarījuma sastāvs ir formāls un ir pabeigts ar brīdi, kad apsūdzētais izdarīja apzinātu neattaisnojamu darbību, lai izvairītos no tiesas piespriestā tiesību ierobežošanas soda izciešanas, tādējādi apsūdzētā darbības apdraudēja jurisdikcijas intereses sprieduma izpildē. Šajā gadījumā kaitējums tiek nodarīts jau ar pašas izvairīšanās faktu, un likums neprasa, lai papildus tam tiktu radīts vēl kāds kaitējums.

Apelācijas instances tiesas lēmumā ir novērtēti apstākļi, kādos apsūdzētais pārkāpa tiesas noteikto aizliegumu un izvairījās no tiesas piespriestā tiesību atņemšanas soda izciešanas. Tiesas kolēģija neuzskatīja, ka pastāvēja ārkārtas situācija, kur būtu apdraudēta apsūdzētā vai citu personu dzīvība vai veselība, kas būtu uzskatāmi par attaisnojošiem apstākļiem. Izvērtējot lietas apstākļus un pierādījumus, tiesa uzskatīja, ka nav pamata Sergeju T. atbrīvot no soda, kas saskaņā ar Krimināllikuma 59.pantu ir tiesas tiesības, bet ne pienākums.

Bez tam, kā jau norādīts Senāta Krimināllietu departamenta 2007.gada 13.aprīļa lēmumā lietā Nr. SKK-222/07, gadījumos, kad jauns noziedzīgs nodarījums izdarīts nosacītas notiesāšanas pārbaudes laikā, jāievēro Krimināllikuma 55.panta desmitajā daļā noteiktais, ka iepriekš piespriestais sods ir izpildāms un sods nosakāms saskaņā ar Krimināllikuma 51. un 52.panta nosacījumiem.

Pie tam noziedzīgo nodarījumu apsūdzētais izdarīja sešas dienas pirms nosacītā pamatsoda pārbaudes laika beigām, bet papildsods viņam bija jāizcieš vēl divus gadus.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešo daļu kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā no jauna neizvērtē. Tas ietilpst tās tiesas kompetencē, kas lietu skata pēc būtības.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums ir motivēts un atbilst Kriminālprocesa likuma 527.panta otrās daļas 6.punkta, 512.panta prasībām.

Senāta Krimināllietu departaments nekonstatē nekādus Krimināllikuma vai Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus lietā, kas varētu būt par pamatu apelācijas instances tiesas lēmuma atcelšanai.

Ņemot vērā iepriekšminēto, vadoties no Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 15.marta lēmumu atstāt negrozītu, bet kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Uzņēmuma atbildīgs darbinieks kā Krimināllikuma 196.panta noziedzīgā nodarījuma subjekts

Apsūdzētais – mežizstrādes meistars – nav atbildīgs darbinieks Krimināllikuma 196.panta izpratnē (Krimināllikuma 196.pants).

Rīgā, 2007.gada 16.maijā Lieta Nr.SKK-312/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senatore referente V.Eilande,
senatori P.Dzalbe,
A.Freibergs

izskatīja rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar apsūdzētā Jāņa D. un viņa aizstāvja zvērināta advokāta A.Važņa kasācijas sūdzībām par Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 20.marta lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Krāslavas rajona tiesas 2007.gada 24.janvāra spriedumu Jānis D., (..), atzīts par vainīgu pēc Krimināllikuma 197.panta un sodīts ar piespiedu darbu uz 260 stundām.

Piedzīts no Jāņa D. par labu valstij Ls 8959,43.

Krāslavas rajona tiesa ir notiesājusi Jāni D. par to, ka viņš laika posmā no 2005.gada decembra līdz 2006.gada janvāra vidum (precīzāks laiks pirmstiesas izmeklēšanā nav noskaidrots) Krāslavas rajona Grāveru pagastā, meža īpašnieces V.N. saimniecības "Kalvīši" mežā, kur sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Stora Enso Mežs" bija iegādājusies meža cirsmu, un zemes īpašnieces pilnvarotai personai O.Z. kailcirtes veikšanai 4,9 ha lielā platībā 800 m^3 apjomā 2005.gada 10.februārī tika izdots ciršanas apliecinājums Nr. 150204, Jānis D., būdams uzņēmuma (sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Stora Enso Mežs") mežizstrādes meistars, kura pienākumos ietilpst organizēt cirsmu izstrādes – ierādīt cirsmu robežas pirms meža izstrādes darbu uzsākšanas un kontrolēt izstrādes atbilstību meža likumdošanas normatīvo aktu prasībām, nepārliecinājies par robežu atbilstību skicei un ciršanas apliecinājumam, ierādīja mežizstrādes veicējiem tās meža platības, kurās veikt koku cirti nedrīkstēja, jo par tām nebija izsniegts ciršanas apliecinājums, t. sk. mežu, kas atradās Kalvīšu ezera aizsargjoslā. Tā rezultātā tika veikta patvaļīga koku cirte saimniecības "Kalvīši" 1.kvartāla 1.nogabalā trijās atsevišķās vietās, kur:

- 0,3 ha lielā platībā mežaudzes faktiskais šķērslaukums ($G_{faktiskais}$ 0,25 m^2/ha) kļuva mazāks par kritisko ($G_{kritiskais}$ 9 m^2/ha) – tika iznīcināta 91 gadu veca priežu mežaudze un mežam nodarīti zaudējumi Ls 2924,95 apmērā (koksnes apjoms 75,58 m^3 īpaši aizsargājamā dabas teritorijā – Kalvīšu ezera ūdeņu aizsargjoslā). Bez tam saskaņā ar 1997.gada 5.februāra Aizsargjoslu likuma 37.panta pirmās daļas 3.punktu virszemes ūdens objektu aizsargjoslās aizliegts veikt kailcirtes 50 metru platā joslā;

- 0,9 ha lielā platībā mežaudzes faktiskais šķērslaukums ($G_{faktiskais}$ 0 m^2/ha) kļuva mazāks par kritisko ($G_{kritiskais}$ 9 m^2/ha) – tika iznīcināta 91 gadu veca priežu mežaudze un mežam nodarīti zaudējumi Ls 3830,52 apmērā (koksnes apjoms 98,98 m^3);

- 0,4 ha lielā platībā mežaudzes faktiskais šķērslaukums ($G_{faktiskais}$ 0 m^2/ha) kļuva mazāks par kritisko ($G_{kritiskais}$ 9 m^2 /ha) – tika iznīcināta 91 gadu veca priežu mežaudze. Mežam nodarīti zaudējumi Ls 2484,15 apmērā (koksnes apjoms 64,19 m^3).

Saskaņā ar Ministru kabineta 2003.gada 29.aprīļa noteikumiem Nr.228 "Mežam nodarīto zaudējumu noteikšanas kārtība" mežam nodarītie zaudējumi saimniecībā "Kalvīši" konstatēti Ls 9239,63.

Krāslavas rajona tiesa spriedumā atzinusi, ka patvaļīgās cirtes rezultātā nodarīts ne vien ievērojams mantiskais zaudējums, bet apdraudētas arī ar likumu aizsargātās intereses un tiesības meža vides saglabāšanā – meža cirtes rezultātā radītais kaitējums ir būtisks.

Ar Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 20.marta lēmumu šis spriedums atstāts negrozīts, taču tajā precizēts, ka mežam tika nodarīts zaudējums nevis Ls 9239,43, bet gan Ls 8959,43 apmērā.

Kasācijas sūdzības iesnieguši apsūdzētais Jānis D. un viņa aizstāvis zvērināts advokāts A.Vaznis.

Apsūdzētais Jānis D. kasācijas sūdzībā lūdz atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu un Krāslavas rajona tiesas spriedumu pilnībā un izbeigt kriminālprocesu.

Apsūdzētais uzskata, ka viņš notiesāts nelikumīgi un nepamatoti, jo pieļauti likuma normu pārkāpumi. Kasators norāda, ka tiesa pārkāpusi Krimināllikuma 1.panta pirmo daļu, jo tiesai jākonstatē visas noziedzīgā nodarījuma pazīmes. Viņaprāt, tiesa pieļāvusi patvarīgu, paplašinātu Krimināllikuma tulkošanu, kvalificējot viņa darbības saskaņā ar Krimināllikuma 197.pantu. Krimināllikumā esot paredzēts noziedzīga nodarījuma sastāvs ar speciālo subjektu, taču Jānim D. nepiemītot speciālā subjekta pazīmes. Kasators atsaucas uz Krimināllikuma 196.pantu un norāda, ka viņš neatbilst pantā esošajam uzņēmuma atbildīga darbinieka statusam.

Apsūdzētais Jānis D. norāda, ka apelācijas instances tiesa atbilstoši Kriminālprocesa likuma 124.panta otrajai daļai nav konstatējusi

Krimināllikuma 197.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma visas sastāva pazīmes, jo nav konstatēts būtisks kaitējums. Apsūdzētais atsaucas uz likuma "Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību" 23.pantu. Tiesa neesot pārbaudījusi mežam nodarīto zaudējumu apmēra pamatotību. Savā kasācijas sūdzībā apsūdzētais apraksta, kā šie zaudējumi nosakāmi.

Apsūdzētais arī uzskata, ka tiesa, nosakot sodu, pārkāpusi Krimināllikuma 46.panta otro daļu, jo, nekonstatējot mantisko zaudējumu atbilstoši normatīvajiem aktiem, atsaukusies uz radīto kaitējumu.

Kasators arī analizē Krimināllikuma 197.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma objektīvo pusi un, atsaucoties uz Augstākās tiesas apkopojumu "Tiesu prakse kriminālietās par valsts amatpersonu un uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību) vai organizāciju atbildīgo darbinieku izdarītiem noziedzīgiem nodarījumiem. 2002.–2003.gads", secina, ka tiesa nav konstatējusi arī šo sastāva pazīmi. Apsūdzētais papildus atsaucas uz Ministru kabineta 2002.gada 9.aprīļa noteikumu Nr.152 "Noteikumi par koku ciršanu meža zemēs" 22., 22.1., 22.2. un 22.3.punktu.

Apsūdzētais uzskata, ka tiesas spriedumu nevar atzīt par tiesisku un pamatotu atbilstoši Kriminālprocesa likuma 511., 512.pantam.

Apsūdzētā aizstāvis zvērināts advokāts A.Vaznis kasācijas sūdzībā lūdz atcelt Latgales apgabaltiesas lēmumu pilnībā un nosūtīt lietu jaunai iztiesāšanai pirmajā instancē.

Aizstāvis norāda, ka Krāslavas rajona tiesa pieļāvusi un Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija akceptējusi Kriminālprocesa likuma 574.panta 2.punkta, kā arī 511.panta 2.punkta (domājams, otrās daļas) pārkāpumus.

Aizstāvis uzskata, ka Jāņa D. darbībās nav Krimināllikuma 197.pantā paredzētā nozieguma sastāva, jo Jānis D. neatbilst šā panta nozieguma sastāva subjekta kritērijiem, proti – viņš neesot uzņēmējsabiedrības atbildīgs darbinieks, kura jēdziens formulēts Krimināllikuma 269.panta 1.punktā (acīmredzot domāta Krimināllikuma 196.panta pirmā daļa). Kasācijas sūdzības turpinājumā aizstāvis analizē apelācijas instances tiesas secinājumus kopsakarā ar Jāņa D. darba līguma noteikumiem, secinot, ka Jānim D. nav tiesību pieņemt lēmumus, kas būtu saistoši citām personām, kā arī nav tiesību rīkoties ar šī uzņēmuma mantu vai finanšu līdzekļiem.

Lietā ir iesniegts arī prokurora viedoklis, ka Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas lēmums jāatstāj negrozīts, bet iesniegtās kasācijas sūdzības – bez apmierinājuma.

Prokurors uzskata, ka apelācijas instances tiesas atzinumu par Jāņa D., kā Krimināllikuma 197.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma subjektu apstiprinot tiesas lēmumā norādītie pierādījumi un no tiem izrietošie secinājumi. Jāņa D. darba pienākumu apjoms atbilstot

uzņēmuma atbildīga darbinieka statusam, no kura atkarīga arī uzņēmuma darbības nodrošināšana.

Prokurors norāda, ka apelācijas instances tiesas lēmumā esot vērtēts zaudējumu apmērs.

Apsveris kasācijas sūdzību motīvus, prokurora viedokli un pārbaudījis lietas materiālus, Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka kasācijas sūdzības ir pamatotas.

Kasācijas instances tiesa saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešo daļu pierādījumus no jauna nevērtē, taču Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka tiesas ir devušas nepareizu Jāņa D. nodarījuma juridisko vērtējumu.

Gan pirmās instances tiesas spriedumā, gan apelācijas instances tiesas lēmumā izdarīti nepareizi secinājumi, ka Jānis D. ir atzīstams par uzņēmuma atbildīgu darbinieku. Apelācijas instances tiesa lēmumā pareizi norādījusi, ka saskaņā ar Krimināllikuma 196.pantu atbildīgs darbinieks ir arī persona, kurai uzņēmumā (uzņēmējsabiedrībā) ir tiesības pieņemt lēmumus, kas saistoši citām personām, taču nepamatoti piekritusi pirmās instances tiesas secinājumam, ka Jānis D. ir atbildīgs darbinieks.

Lietā ir Jāņa D. amata apraksts un darba līgums. Tiesa atsaukusies uz abiem šiem dokumentiem. Kā redzams no darba līguma, Jānis D. ir pieņemts darbā par mežistrādes meistaru, taču amata apraksts attiecas uz mežistrādes darbu vadītāja amatu, kas nav viens un tas pats. Līdz ar to, lai pareizi noteiktu Jāņa D. pienākumus, tiesai bija jāvērtē darba līgums un tajā paredzētie darba pienākumi. Kā izriet no darba līguma 5.14., 5.15. un 5.18.punkta, Jāņa D. pienākumi ir sarunu vešana ar meža īpašniekiem, cirsmas izstrādes organizēšana, kā arī mežsaimniecisko darbu izpildes organizēšana. Pārējie Jāņa D. darba līgumā minētie pienākumi vispār nav attiecināmi uz organizatorisko darbību. Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka nevienu no iepriekšminētajiem pienākumiem nevar uzskatīt par tādu, kas paredz viņam tiesības pieņemt lēmumus, kas saistoši citām personām, kā to atzinusi apelācijas instances tiesa. Tiesas nepamatoti norādījušas, ka "viņa pienākumos ietilpa mežistrādes darbu *plānošana*, organizēšana un *kontrole*". Tādi pienākumi nav minēti viņa darba līgumā. Līdz ar to Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka Jānis D. nav atzīstams par Krimināllikuma 197.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma speciālo subjektu. Speciālais subjekts ir Krimināllikuma 197.panta obligāta sastāva pazīme, kuras neesamība ir šķērslis personas saukšanai pie kriminālatbildības saskaņā ar šo pantu, tāpēc kriminālprocess izbeidzams, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 377.panta 2.punktu.

Pastāvot šādiem apstākļiem, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka nav nepieciešams vērtēt pārējos kasācijas sūdzībās izteiktos motīvus.

Ņemot vērā iepriekšminēto, vadoties no Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Atcelt Krāslavas rajona tiesas 2007.gada 24.janvāra spriedumu un Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 20.marta lēmumu un kriminālprocesu pret Jāni D. izbeigt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Nozagtās mantas faktiskā vērtība kā kritērijs kvalifikācijai pēc Krimināllikuma 175.panta ceturtās daļas

Ar mantas nozagšanu cietušajam, iespējams, tiek nodarīts lielāks zaudējums par mantas faktisko vērtību, bet tikai mantas faktiskā vērtība var būt kritērijs noziedzīgā nodarījuma kvalifikācijai kā zādzības izdarīšana lielā apmērā (Krimināllikuma 175.panta ceturtā daļa).

Rīgā, 2007.gada 27.jūnijā Lieta Nr.SKK-320/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Čiževskis,
senatori P.Dzalbe,
A.Freibergs

izskatīja rakstveida procesā apsūdzētā Ritvara O. kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 8.marta lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ritvars O., (..), ar Rīgas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2006.gada 2.novembra spriedumu atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 175.panta ceturtās daļas ar brīvības atņemšanu uz trim gadiem, ar mantas konfiskāciju un policijas kontroli uz diviem gadiem. Saskaņā ar Krimināllikuma 45.panta ceturto daļu un 52.panta pirmo daļu ar Rīgas Latgales priekšpilsētas tiesas 2003.gada 18.marta spriedumu noteiktā papildsoda – policijas kontroles – neizciestā daļa aizstāta ar brīvības atņemšanu un saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta pirmo daļu piespriestajam sodam daļēji pievienots šis neizciestais sods un galīgais sods noteikts – brīvības atņemšana uz trim gadiem un diviem mēnešiem ar mantas konfiskāciju un policijas kontroli uz diviem gadiem.

Pirmstiesas procesā Ritvaram O. celta apsūdzība pēc Krimināllikuma 176.panta ceturtās daļas par to, ka viņš izdarījis svešas kustamas mantas slepenu nolaupīšanu (zādzību) atkārtoti, iekļūstot telpā, un lielā apmērā.

Par pamatu noziedzīgā nodarījuma kvalifikācijai pēc Krimināllikuma 175.panta ceturtās daļas (kvalificējošā pazīme – zādzība lielā apmērā) ir apsūdzība par to, ka 2006.gada 3.aprīlī Ritvars O. no SIA "Rīgas rēvija" īrētām telpā slepeni nozadzis putuplasta griezēju "Mega Block T1300M" ar datora nodrošinājumu Ls 7721, 27 vērtībā. Pirmās instances tiesa spriedumā atzinusi, ka ir nozagts nevis putuplasta griezējs ar

datora nodrošinājumu Ls 7721,27 vērtībā, bet gan tikai minētā putuplasta griezēja datorprogrammas vadības ierīce Ls 7721,27 vērtībā.

Izskatījusi lietu apelācijas kārtībā, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija ar 2007.gada 8.marta lēmumu pirmās instances tiesas spriedumu atstājusi negrozītu.

Par apelācijas instances tiesas lēmumu apsūdzētais Ritvars O. iesniedzis kasācijas sūdzību. Kasācijas sūdzībā Ritvars O. norādījis, ka viņa darbības nepareizi kvalificētas pēc Krimināllikuma 175.panta ceturtās daļas. Notiesāts esot tikai pēc cietušās liecībām par datorprogrammas vadības ierīces vērtību, taču šīs liecības esot pretrunā ar preču pavadzīmē-rēķinā norādīto, ka visa putu griezēja vērtība ir Ls 7721,27, kur nekas nav minēts par datorprogrammas ierīces vērtību. Kā redzams no apskates protokola, tad pats putu griezējs netika nozagts. Lūdz atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu.

Izskatījis rakstveida procesā lietas materiālus, izvērtējis kasācijas sūdzības motīvus, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums atceļams. Apelācijas instances tiesas nolēmumam jāatbilst tiem pašiem Kriminālprocesa likuma nosacījumiem, kas attiecas uz tiesas spriedumu. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 511.panta otro daļu spriedumam jābūt tiesiskam un pamatotam. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 512.panta otro daļu tiesa spriedumu pamato ar pierādījumiem, kuri pārbaudīti tiesas sēdē. Konkrētajā gadījumā ne pirmās instances tiesa, ne apelācijas instances tiesa nav ievērojušas minētās likuma normas, jo nav izvērtēti pierādījumi, kas attiecas uz no SIA "Rīgas rēvija" nozagtās mantas vērtību, un konkrēti – par putuplasta griezēja *Mega block T1300M* un tā datorprogrammas vadības ierīces vērtību. Šo Kriminālprocesa likuma normu pārkāpums atzīstams par būtisku, jo pastāv pamatotas šaubas, vai noziedzīgā nodarījuma kvalifikācija ir pareiza. Tieši apelācijas sūdzībā tika apstrīdēta nozagtās mantas vērtība. Konkrētajā gadījumā nozagtās mantas vērtība ir bijusi par pamatu, lai apsūdzētajam Ritvaram O. inkriminētu mantas zādzību lielā apmērā. Nosakot nozagtās mantas vērtību, abu instanču tiesas šajā gadījumā nepamatoti atsaukušās uz Civillikuma 2356.pantu. Krimināllietu departaments atzīmē, ka konkrētajā gadījumā bija jānoskaidro nozagtās mantas patiesā vērtība, lai pareizi kvalificētu apsūdzētās personas darbības. Ar mantas nozagšanu cietušajam, iespējams, tiek nodarīts lielāks zaudējums par mantas faktisko vērtību, bet tikai mantas faktiskā vērtība var būt kritērijs noziedzīgā nodarījuma kvalifikācijai kā zādzības izdarīšana lielā apmērā. No lietas materiāliem redzams, ka nav noskaidrots, kāda ir datorprogrammas vadības ierīces vērtība un kāda ir putu griezēja vērtība bez datorprogrammas vadības ierīces. No preču pavadzīmes-rēķina izriet, ka putu griezēja *Mega Block T1300M* vērtība ir Ls 7721,27. Tāpat no lietas materiāliem redzams, ka putu griezējs *Mega Block T1300M* ir

atsevišķa iekārta, kura nav nozagta, bet, ja ir nozagta tikai datorprogrammas vadības ierīce, tad nepieciešams noskaidrot šīs ierīces vērtību, lai pareizi kvalificētu noziedzīgo nodarījumu.

Pamatojoties uz minēto, ievērojot Kriminālprocesa likuma 585., 587.pantu, Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Atcelt Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 8.marta lēmumu, ar kuru atstāts negrozīts Rīgas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2006.gada 2.novembra spriedums par Ritvara O. atzīšanu par vainīgu un sodīšanu pēc Krimināllikuma 175.panta ceturtās daļas un lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai.

Lēmums nav pārsūdzams.

Ļaunprātīga huligānisma sastāvs

Uz personīgu attiecību pamata veiktas darbības var atzīt par huligānismu, ja ar tām rupji traucēts sabiedriskais miers (Krimināllikuma 231.pants).

Rīgā, 2007.gada 27.jūnijā Lieta Nr.SKK-368/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senatore referente V.Eilande,
senatori A.Freibergs,
V.Čiževskis

izskatīja rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar apsūdzētā Normunda S. kasācijas sūdzību par Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 28.marta lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Aizkraukles rajona tiesas 2007.gada 10.janvāra spriedumu Normunds S., (..), atzīts par vainīgu pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas un sodīts ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu un sešiem mēnešiem**.**

Saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu sods noteikts nosacīti ar pārbaudes laiku uz vienu gadu un sešiem mēnešiem, ar uzvedības kontroli, uzliekot par pienākumu periodiski reģistrēties Valsts probācijas dienestā un piedalīties probācijas programmās.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Normunds S. atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas par rupju sabiedriskā miera traucēšanu, kas izpaudās acīmredzamā necieņā pret sabiedrību un bezkaunībā, ignorējot vispārpieņemtās uzvedības normas un traucējot cilvēku mieru (huligānisms), kas saistīts ar miesas bojājumu nodarīšanu cietušajam un mantas bojāšanu.

Normunds S. 2006.gada 1.oktobrī ap plkst. 3.30, būdams alkohola reibuma stāvoklī, ģērbies nepiedienīgā izskatā, aizgāja uz mājas "Ataugas" dzīvokli nr.3 Bebru pagastā, Aizkraukles rajonā, kur, izmantojot to, ka ārdurvis nav aizslēgtas, iekļuva dzīvoklī. Tad Normunds S., traucējot cilvēku mieru un atpūtu, tīši sāka skaļi uzvesties, kā rezultātā pamodināja dzīvoklī esošos iedzīvotājus, to vidū arī Jāni N. Kad Jānis N. izgāja no istabas koridorā, Normunds S. aiz huligāniskām tieksmēm bez jebkāda acīmredzama iemesla piegāja pie Jāņa N. un ieķērās tam T-kreklā, tādējādi to saplēšot, bet pēc tam pieķērās tam pie

krekla. Jānis N. mēģināja atbrīvoties no Normunda S., un grūstīšanās rezultātā abi nokrita koridorā uz grīdas. Kad Jānim N. izdevās atbrīvoties no Normunda S., viņš aizgāja uz istabu pēc telefona, lai izsauktu policijas darbiniekus. Tajā brīdī Normunds S. iegāja virtuvē, kur tīši apgāza katlu ar sēnēm, pēc tam aizgāja uz Jāņa N. istabu, kur aiz huligāniskām tieksmēm paņēma svarus, kas stāvēja koridorā uz grīdas, tīši meta tos Jāņa N. virzienā, tos sabojājot. Jānis N., atvairot mestos svarus, sagrieza kreisās rokas delnu. Turpinot savas huligāniskās darbības, Normunds S. paņēma gludekli, kurš atradās sekcijā, un, turot to aiz vada, sāka griezt sev virs galvas un meta Jāņa N. virzienā. Jāņa N. meita, kura bija pamodusies, paspēja saķert gludekli lidojumā aiz vada, kā rezultātā tas nokrita uz grīdas un saplīsa. Jānis N., lai pārtrauktu Normunda S. darbības, piegāja pie viņa un saķēra aiz rokas, kā rezultātā abi nokrita uz grīdas un cīkstējās. Pēc tam Jānim N. izdevās atbrīvoties no Normunda S. un piecelties, viņš izgāja ārpus dzīvokļa un izsauca policijas darbiniekus.

Normunda S. huligānisko darbību rezultātā cietušajam Jānim N. tika nodarīts materiālais kaitējums Ls 209 apmērā, kas ir sabojāto mantu vērtība.

Ar savām darbībām Normunds S. cietušajam Jānim N. nodarīja vieglus miesas bojājumus ar īslaicīgu veselības satricinājumu, kas izpaudās sistas brūces uz kreisās plaukstas, zemādas asinsizplūduma un nobrāzuma uz kreisā apakšstilba veidā.

Ar Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 28.marta lēmumu spriedums atstāts negrozīts.

Kasācijas sūdzību iesniedzis apsūdzētais Normunds S., kurā lūdz atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu un viņu attaisnot.

Apsūdzētais Normunds S. uzskata, ka ir pieļauts materiālo tiesību normu pārkāpums, jo tiesa nav piemērojusi tās materiālo tiesību normas, kuras vajadzēja piemērot, kā arī piemērojusi materiālo tiesību normu, kuru nevajadzēja piemērot, un nepareizi interpretējusi materiālo tiesību normu, t.i., darbības kvalificējusi pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas, lai gan tās pareizi būtu kvalificējamas pēc Krimināllikuma 130.panta vai pēc Administratīvo pārkāpumu kodeksa 167.panta. Apsūdzētais norāda gan uz huligānisma kā noziedzīga nodarījuma objektīvās puses, gan subjektīvās puses pazīmēm un to interpretāciju.

Apsvēris kasācijas sūdzības motīvus un pārbaudījis lietas materiālus, Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka sūdzības apmierināšanai un lēmuma atcelšanai nav pamata.

Apsūdzētais Normunds S. jau savā apelācijas sūdzībā norādījis, ka nepiekrīt noziedzīgā nodarījuma kvalifikācijai. Daļēji šie iebildumi atkārtoti arī viņa kasācijas sūdzībā, taču tie likumā paredzētā kārtībā jau ir izskatīti un tiem jau apelācijas instances tiesa savā lēmumā ir devusi

vērtējumu. Apelācijas instances tiesas lēmumā sīki izklāstīti un atspēkoti apelācijas sūdzības motīvi, kā arī vērtēti lietā esošie pierādījumi. Apelācijas instances tiesa atzinusi, ka pirmās instances tiesa ir pareizi kvalificējusi Normunda S. izdarīto noziedzīgo nodarījumu kā huligānismu.

Apelācijas instances tiesa ir konstatējusi, ka Normunda S. darbības ir vērtējamas kā rupja sabiedriskā miera traucēšana, ko pamatojusi ar lietā esošajiem pierādījumiem un liecinieku liecībām. Rupja sabiedriskā miera traucēšana ir konstatējama arī tajos gadījumos, kad nav ievērotas cilvēka tiesības uz naktsmieru, pārkāpta personas mājokļa neaizskaramība. Lietā konstatētajos apstākļos apelācijas instances tiesa pareizi atzinusi, ka Normunds S. ir būtiski traucējis sabiedrisko mieru, jo pārkāpis vairāku cilvēku tiesības uz naktsmieru, kā arī uz viņu mājokļa neaizskaramību, ierobežojot arī cietušā tiesības brīvi pārvietoties.

Darbības, kas izdarītas personisku attiecību dēļ (aiz naida, greizsirdības, savstarpējas nepatikas dēļ u.tml.), var būt atzītas par huligāniskām un kvalificētas pēc Krimināllikuma 231.panta, ja ar tām rupji traucēts sabiedriskais miers. Šāda atziņa ir ietverta arī 2006.gada Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta un Judikatūras nodaļas tiesu prakses apkopojumā "Tiesu prakse huligānisma lietās". Nav pamatots apsūdzētā uzskats, ka huligāniskās darbības var notikt tikai publiskā vietā, tās var notikt arī dzīvoklī vai personiskā mājā, ja vien konstatētas citas šā noziedzīgā nodarījuma sastāvā minētās pazīmes. Apelācijas instances tiesa, izvērtējot lietas apstākļus, nākusi pie pamatota secinājuma, ka Normunda S. izskats un izvēlētais laiks, parāda atprasīšanas veids, apsūdzētā darbības un to raksturs kopumā neliecina par to, ka Normunds S. tobrīd patiesi būtu vēlējies atrisināt šīs domstarpības. Tādējādi apelācijas instances tiesa atzinusi par pierādītu Normunda S. nodomu, kas bija vērsts uz huligānisma izdarīšanu.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka par pierādītām atzītās noziedzīgās darbības pareizi kvalificētas pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums ir motivēts un atbilst Kriminālprocesa likuma 511., 512.panta prasībām.

Senāta Krimināllietu departaments uzsver, ka saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešās daļas nosacījumiem kasācijas instances tiesa pierādījumus no jauna nevērtē un tātad lietu pēc būtības no jauna neizskata.

Kasācijas instances tiesa nekonstatē arī nekādus citus Krimināllikuma vai Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus lietā, kas varētu būt par pamatu apelācijas instances tiesas lēmuma atcelšanai.

Ņemot vērā iepriekšminēto, vadoties no Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 28.marta lēmumu atstāt negrozītu, bet kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Objekts un objektīvā puse kā obligāti noziedzīgā nodarījuma sastāva elementi

Lai darbības kvalificētu kā huligānismu, nepieciešams konstatēt, kā izpaudusies rupja sabiedriskā miera traucēšana, tas ir, konstatēt kaut vienas personas miera traucēšanu. Darbības bez objekta apdraudējuma nerada Krimināllikuma 231.panta sastāvu (Krimināllikuma 231.pants).

Rīgā, 2007.gada 5.jūlijā Lieta Nr.SKK-396/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents A. Freibergs,
senatori V.Eilande,
V.Čiževskis

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar Rīgas tiesu apgabala prokuratūras prokurores I.Misēviča kasācijas protestu par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 29.marta spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Jūrmalas pilsētas tiesas 2007.gada 31.janvāra spriedumu Deniss S., (..), atzīts par vainīgu nozieguma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 231.panta otrajā daļā un sodīts pēc šī panta ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu un policijas kontroli uz vienu gadu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta pirmo daļu sods Denisam S. noteikts, jaunajā spriedumā noteiktajam sodam daļēji pievienojot neizciesto sodu, kas nav izciests pēc Jūrmalas pilsētas tiesas 2005.gada 12.janvāra sprieduma, un galīgais sods Denisam S. noteikts brīvības atņemšana uz vienu gadu un astoņiem mēnešiem un policijas kontrole uz vienu gadu.

Izskatot lietu apelācijas kārtībā sakarā ar apsūdzētā Denisa S. un viņa aizstāvja zvērinātas advokātes A.Lences apelācijas sūdzībām, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija ar 2007.gada 29.marta spriedumu Jūrmalas pilsētas tiesas 2007.gada 31.janvāra spriedumu atcēla, Denisu S. atzina par nevainīgu pret viņu celtajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas un attaisnoja, kā arī izbeidza kriminālprocesu.

Par šo lēmumu kasācijas protestu iesniedza Rīgas tiesu apgabala prokuratūras prokurore I.Misēviča, kura lūdz atcelt pilnībā Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 29.marta

spriedumu un nosūtīt lietu jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesā citā tiesas sastāvā, kā arī saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 585.pantu lietu kasācijas kārtībā skatīt rakstveida procesā.

Prokurore uzskata, ka apelācijas instances spriedums ir atceļams pilnībā sakarā ar tajā pieļautajiem Kriminālprocesa likuma būtiskiem pārkāpumiem.

Protestā norādīts, ka apsūdzētā Denisa S. prettiesiskās darbības raksturo tiešs nodoms, t.i, apsūdzētais ar savām darbībām rupji traucēja sabiedrisko mieru un tādējādi pauda acīmredzamu necieņu pret sabiedrību. Tika ignorētas sabiedrībā pieņemtās uzvedības normas, traucēts konkrētas firmas darbs, tā vadītāja un viņa ģimenes nakts miers, pārdevējas miers, pretī nostādot savas egoistiskās intereses. Par subjektīvo nodomu liecina objektīvā rīcība. Deniss S., būdams iereibis, saņemot atteikumu iegādāties naktī alkoholu, necienot likumu, citu personu klātbūtnē paķēris no zemes akmeni, metis veikala virzienā, izsitot logu, radot troksni nakts laikā un dezorganizējot veikala darbu.

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija, taisot nelikumīgu attaisnojošu spriedumu, ir acīmredzami vienpusīgi un neobjektīvi novērtējusi iegūtos un pārbaudītos pierādījumus krimināllietā, ar ko ir pārkāptas Kriminālprocesa likuma 511.panta otrās daļas prasības, kur teikts, ka spriedumam ir jābūt tiesiskam un pamatotam.

Protestā norādīts, ka apelācijas instances tiesa nepamatoti atstājusi bez ievērības cietušā pārstāvja A.V. liecības pirmās instances tiesā par to, ka apsūdzētā darbību rezultātā tika traucēta gan uzņēmuma darbība, gan viņa nakts miers, gan pārdevēja bija satraukta un nobijusies.

Tāpat nepamatoti atspoguļota liecinieces I.A. liecība, kura pirmās instances tiesā liecinājusi, ka "izdzirdējusi lielu troksni", pēc tam izsaukusi policiju, apsardzi un par notikušo paziņojusi saimniekam. Sakarā ar notikušo veikala darbība tikusi traucēta, jo bija nepieciešams sniegt liecības, uzkopt saplēstos stiklus, kā arī iestiklot loga rūti.

Nepamatoti nav ņemts vērā fakts, ka Deniss S. savas pretlikumīgās darbības veica sabiedriskā vietā, par kādu uzskatāma daudzdzīvokļu māju teritorija. Nakts laikā, kad lielākā daļa cilvēku guļ, plīstošu stiklu troksnis, apsardzes un policijas ierašanās norāda uz faktu, ka netika ievērotas cilvēku tiesības uz naktsmieru.

Prokurore uzskata, ka apelācijas instances tiesa nav izvērtējusi, kā arī nav objektīvi atspoguļojusi visus apsūdzības pierādījumus un ir pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 525.panta trešo daļu (domājams – 525.panta otrās daļas 3.punktu), kur teikts, ka attaisnojoša sprieduma motīvu daļā jānorāda, kāpēc tiesa noraida pierādījumus, ar kuriem pamatota apsūdzība.

Prokurore norāda, ka minētie pārkāpumi ir būtiski saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 575.panta trešo daļu, kā arī kopumā tie ir noveduši pie nelikumīga nolēmuma pieņemšanas.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu apsūdzētais Deniss S. atzīts par vainīgu un sodīts par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, kas paredzēts Krimināllikuma 231.panta otrajā daļā, par to, ka viņš izdarījis rupju sabiedriskā miera traucēšanu, kas izpaudusies acīmredzamā necieņā pret sabiedrību un bezkaunībā, ignorējot vispārpieņemtās uzvedības normas un traucējot uzņēmuma darbu, t.i., huligānismu, kas saistīts ar mantas bojāšanu.

Saskaņā ar pirmās instances tiesas spriedumu apsūdzētajam inkriminētais noziedzīgais nodarījums izdarīts tālāknorādītajos apstākļos.

2006.gada 9.aprīlī ap plkst. 02.20 Deniss S., būdams alkohola reibuma stāvoklī un atrodoties pie diennakti strādājošā veikala – kafejnīcas SIA "Alberts", kas atrodas Talsu šosejā 31/10, Jūrmalā, citu personu klātbūtnē, rupji traucējot sabiedrisko mieru un ignorējot vispārpieņemtās uzvedības normas, bez iemesla, t.i., huligānisku tieksmju vadīts, ar uz vietas atrasto akmeni izsitis veikala vitrīnas loga stikla fragmentu. Tādējādi Deniss S. ar savām darbībām dezorganizējis norādītā uzņēmuma darbību un nodarījis SIA "Alberts" materiālo kaitējumu Ls 55 apmērā (izsistās vitrīnas stikla iestiklošanas vērtība).

Pirmās instances tiesa atzinusi, ka ar savām darbībām Deniss S. izdarījis noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Krimināllikuma 231.panta otrajā daļā.

Izskatījis lietas materiālus un izvērtējis kasācijas protesta motīvus, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas spriedums jāatstāj negrozīts, bet kasācijas protests jānoraida.

Senāts konstatē, ka protestā nav izklāstīti tādi argumenti, kas būtu par pamatu apelācijas instances tiesas sprieduma atcelšanai.

Kasācijas instances tiesa atzīst, ka apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, nav pieļāvusi Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu šā likuma 575.panta trešās daļas izpratnē, kā to savā kasācijas protestā norādījusi prokurore.

Tiesa ir izvērtējusi visus tos pierādījumus, kurus apsūdzības uzturētājs norādījis kā Denisa S. vainīguma apstiprinājumu.

Kā redzams no tiesas sprieduma, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija atzinusi, ka Denisa S. darbībās nav noziedzīgā nodarījuma sastāva, jo iztrūkst noziedzīgā nodarījuma subjektīvā puse.

Tiesas kolēģija konstatējusi, ka pirmās instances tiesas sprieduma aprakstošajā daļā gandrīz pilnībā citēta huligānisma legālā definīcija (panta dispozīcija), kaut gan noziedzīgā nodarījuma aprakstā norādītas tikai divas huligānisma pazīmes un mantas bojāšana.

Apelācijas instances tiesa atzinusi, ka pirmās instances tiesas konstatētie par pierādītiem atzītie faktiskie noziedzīgā nodarījuma apstākļi nedod pamatu secinājumam, ka apsūdzētais ar savu rīcību būtu

rupji traucējis sabiedrisko mieru, kādu cilvēku mieru, iestāžu vai organizāciju darbu.

Apelācijas instances tiesa konstatējusi, ka lietā nav iegūti pierādījumi tam, ka, izsitot veikala vitrīnas ārējā loga nelielu stikla fragmentu, būtu traucēta, dezorganizēta vai ignorēta SIA "Alberts" darbība. Spriedumā izklāstītas liecinieces I.A. liecības, ka tad, kad puiši, kuri nebija agresīvi, izgājuši no veikala, viņa aizvērusi durvis, jo mazgājusi grīdu un uzkopusi veikalu, atskanējis blīkšķis, viņa nobijusies. Šajā brīdī veikalā apmeklētāju nebija un veikals turpinājis darbu. Izvērtējot liecinieces liecības, tiesas kolēģija secinājusi, ka ne SIA "Alberts", ne arī SIA "Alberts" veikala-kafejnīcas darbība netika ne traucēta, ne dezorganizēta, ne ignorēta, jo veikalā neatradās apmeklētāji, kā arī veikals turpinājis darbu.

Spriedumā tiesas kolēģija norādījusi, ka netika traucēts liecinieces I.A. miers, jo viņa atradās savā darba vietā diennakti strādājošā kafejnīcā-veikalā un turpināja veikt savus darba pienākumus.

Tiesa atzinusi, ka Deniss S. ar savām darbībām nav traucējis A.V. un viņa ģimenes mieru, jo viņi neatradās notikuma vietā.

Apelācijas instances tiesas spriedumā analizēts arī pirmās instances spriedumā norādītais, ka Denisa S. darbības notika sabiedriskā vietā, par kādu uzskatāma daudzdzīvokļu dzīvojamo māju teritorija. Tiesas kolēģija konstatējusi, ka lietā nav iegūti pierādījumi, ka Deniss S., atrodoties šajā teritorijā, ar savām darbībām būtu traucējis kādas citas personas mieru.

Tiesa atzinusi, ka nav iegūti pierādījumi, ka apsūdzētais Deniss S. rupji (ievērojamā mērā, būtiski, nopietni) būtu traucējis sabiedrisko mieru, tīši, aizskaroši vērsies pret citiem sabiedrības locekļiem, paužot atklātu, cinisku sabiedrisko interešu nonievāšanu, nostādot tām pretī savas personiskās intereses, tas ir, izrādot acīmredzamu necieņu pret sabiedrību vai bezkaunību.

Apelācijas instances tiesa norādījusi, ka ir konstatēts tikai fakts, ka apsūdzētais izsitis veikala vitrīnas loga stikla fragmentu, taču nav iegūti pierādījumi, ka Deniss S. būtu izdarījis huligānismu ar kvalificējošām pazīmēm.

Tiesa atzinusi, ka Denisa S. darbībās nav saskatāmas arī svešas mantas tīša iznīcināšana vai bojāšana, tas ir, noziedzīga nodarījuma sastāva pazīmes, kas paredzētas Krimināllikuma 185.panta pirmajā daļā, jo nav subjektīvās puses.

Senāts atzīst, ka apelācijas instances tiesa ir izvērtējusi lietā esošos pierādījumus atbilstoši likuma prasībām. Tiesas secinājumi ir pamatoti ar izvērtētajiem pierādījumiem, un spriedums atbilst Kriminālprocesa likuma 511., 525., 564.panta prasībām.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešās daļas noteikumiem kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā no jauna neizvērtē un tātad arī lietu pēc būtības neizskata.

Ievērojot minēto, Senāta Krimināllietu departaments neatrod pamatu kasācijas protesta apmierināšanai un tiesas sprieduma atcelšanai.

Vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 29.marta spriedumu atstāt negrozītu, bet kasācijas protestu noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Izspiešanas jēdziena izpratne

Izspiešana kā noziedzīgs nodarījums ir pabeigta ar pieprasījuma un draudu izpaušanas brīdi. Vainīgais apzinās, ka izsaka pieprasījumu un draudus, un vēlas tādā veidā gūt mantisku labumu. Mantkārība izpaužas ne tikai personiska materiāla labuma gūšanā, bet arī netieša labuma gūšanā un materiāla labuma iegūšanā citai personai (Krimināllikuma 183.pants).

Rīgā, 2007.gada 9.augustā Lieta Nr.SKK-407/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents	P.Dzalbe,
senatori	V.Eilande,
	V.Vietnieks

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzēto Andreja D., Edvīna I., Aleksandra Ž. kasācijas sūdzībām par Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2007.gada 16.marta lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2006.gada 3.februāra spriedumu

Andrejs D., (..), atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 183.panta otrajā daļā, un sodīts ar brīvības atņemšanu uz pieciem gadiem, konfiscējot mantu, un ar policijas kontroli uz diviem gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu galīgais sods pēc vairākiem spriedumiem noteikts brīvības atņemšana uz pieciem gadiem un piecām dienām, konfiscējot mantu, un policijas kontrole uz diviem gadiem, t.i., daļēji pievienojot neizciesto sodu pēc Rīgas apgabaltiesas 2002.gada 7.maija sprieduma un Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2002.gada 21.oktobra sprieduma.

Edvīns I., (..), atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 183.panta otrajā daļā, un sodīts ar brīvības atņemšanu uz pieciem gadiem, konfiscējot mantu, un ar policijas kontroli uz diviem gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu galīgais sods pēc vairākiem spriedumiem noteikts brīvības atņemšana uz pieciem gadiem un sešiem mēnešiem, konfiscējot mantu, un policijas kontrole uz diviem gadiem, t.i., daļēji pievienojot neizciesto sodu pēc Rīgas apgabaltiesas 2001.gada 23.maija sprieduma.

Aleksandrs Ž., (..), atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 183.panta otrajā daļā, un sodīts ar brīvības atņemšanu uz pieciem gadiem, konfiscējot mantu, un ar policijas kontroli uz diviem gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu galīgais sods pēc vairākiem spriedumiem noteikts brīvības atņemšana uz pieciem gadiem, konfiscējot mantu, un policijas kontrole uz diviem gadiem un diviem mēnešiem, t.i., daļēji pievienojot neizciesto sodu pēc Rīgas apgabaltiesas 2001.gada 13.jūnija sprieduma.

Ar Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2007.gada 16.marta lēmumu Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2006.gada 3.februāra spriedums atstāts negrozīts.

Apsūdzētie Andrejs D., Edvīns I., Aleksandrs Ž. katrs iesnieguši kasācijas sūdzības.

Apsūdzētais Andrejs D. lūdz grozīt apelācijas instances tiesas lēmumu, kvalificēt noziedzīgo nodarījumu pēc Krimināllikuma 315.panta un samazināt piespriesto sodu.

Apsūdzētais Edvīns I. lūdz atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai.

Apsūdzētais Aleksandrs Ž. lūdz pārskatīt apelācijas instances tiesas lēmumu un ieskaitīt soda izciešanā apcietinājumā pavadīto laiku no 1997.gada 3.septembra līdz 18.decembrim un no 1998.gada 18.augusta līdz 1999.gada 20.februārim.

Apsūdzētais Andrejs D. norāda, ka apelācijas instances tiesa nepareizi piemērojusi Krimināllikuma 1.pantu un Krimināllikuma 183.panta otro daļu, kvalificējot noziedzīgo nodarījumu. Viņa izdarītais esot kvalificējams pēc Krimināllikuma 315.panta. Bez tam apelācijas instances tiesa esot pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 15., 19., 124., 126., 127., 130., 511., 512., 514., 520., 527.pantu. Apelācijas instances tiesa secinājumus esot balstījusi uz cietušo subjektīvo attieksmi pret notikušo, t.i., ka cietušie subjektīvi Edvīna I. telefoniski izteikto piedāvājumu – apmaiņā pret naudu nopirkt informāciju – uztvēruši kā draudus. Viņš esot labprātīgi atteicies no Edvīna I. piedāvājuma – apmaiņā pret nepatiesu informāciju iegūt no cietušajiem naudu, jo Edvīns I. cietušajiem pateicis izdomātas un patiesībai neatbilstošas ziņas. Viņš uzskatījis, ka Edvīns I. vēlas izdarīt krāpšanu. Abu instanču tiesās Edvīns I. esot atzinis savu vainu krāpšanas izdarīšanā. Neesot noskaidrots un pierādīts motīvs – mantkārība, kas esot obligāta Krimināllikuma 183.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma subjektīvās puses sastāvdaļa. Tāpat neesot pierādīta šā noziedzīgā nodarījuma sastāva obligātā pazīme – draudu esamība. No lietas materiāliem esot redzams, ka daļa cietušo tiesībsargājošās iestādēs vērsušies tikai pēc kāda laika, kad viņus bija uzmeklējuši policijas darbinieki, atsevišķi cietušie norādījuši, ka Edvīna I. izteikto uztvēruši kā

mēģinājumu izkrāpt naudu. Neviena no viņa darbībām nesaturot piedraudējumu, kategorisku pieprasījumu, cietušajiem viņš neesot izteicis draudus tiešā vai netiešā veidā. Sniedzot liecības apelācijas instances tiesā, norādījis, ka, izciešot sodu un atrodoties vienā kamerā ar Edvīnu I., redzējis Edvīna I. interesi par cietušo sludinājumiem un dzirdējis daļu Edvīna I. sarunu ar cietušajiem. Edvīns I. ar viņu apspriedies par savu nodomu iegūt naudu no cietušajiem krāpšanas ceļā. Taču viņš no šāda piedāvājuma atteicies. To apstiprinājis arī apsūdzētais Edvīns I.. Pēc Edvīna I. lūguma, ka nepieciešams cilvēks brīvībā, kurš varētu paņemt naudu no parādniekiem, iepazīstinājis Edvīnu I. ar Aleksandru Ž., kurš atradies brīvībā un dzīvojis Rīgā. Par ko vienojušies Edvīns I. un Aleksandrs Ž., viņš nezinot un neesot interesējies. Savās sarunās ar līdzapsūdzētajiem neesot nekad runājis par kopīgu nodomu izspiešanā. Tiesā izteicis nožēlu par to, ka neesot ziņojis par Edvīna I. izdarīto krāpšanu. Ņemot vērā atbildību mīkstinošos apstākļus, personību, ģimenes stāvokli, noziedzīgā nodarījuma, kura izdarīšanā viņš sevi atzīst par vainīgu, raksturu, viņam noteiktais sods mīkstināms. Tiesa nepamatoti nepiedevusi ticamību viņa un līdzapsūdzēto Edvīna I. un Aleksandra Ž. liecībām, kuras objektīvi apstiprinās ar citiem tiesas sēdē pārbaudītajiem pierādījumiem. Tiesas secinājumi par to, ka cietušie Edvīna I. izteikumus uztvēruši kā reālus draudus, neatbilstot lietas faktiskajiem apstākļiem, tie balstīti tikai uz cietušo subjektīvi uztverto un interpretēto. Apelācijas instances tiesa izmantojusi nepieļaujamus pierādījumus. Atsevišķiem cietušajiem policijas darbinieki izsnieguši ierakstošo aparatūru, kur varētu fiksēt sarunas starp cietušo un personu, kura zvanījusi, izsakot piedāvājumu apmaiņā pret naudu nopirkt informāciju, tādējādi novēršot iespējamo noziegumu. Taču par attiecīgās aparatūras izsniegšanu un to, vai persona bijusi informēta par tās darbības principiem, neesot sastādīts protokols. Tāpēc esot pārkāpts Latvijas kriminālprocesa kodeksa 176.[1]pants. No pierādījumiem kā nepieļaujami izslēdzami šādi pierādījumi:

- epizodē ar cietušo Māru J., kur neesot redzams procesuālais veids, kādā iegūta un nostiprināta saruna starp cietušo un nodarījuma izdarītāju;

- epizodē ar cietušo Aini O., kur cietušais, ieradies policijā, nodevis veikto sarunu ierakstus, taču policijas darbinieki protokolā neesot apskatījuši ierakstošo aparatūru un pieņemto informācijas nesēju;

- epizodē ar cietušo Kārli T. neesot iespējams pārliecināties par to, ar kādiem tehniskajiem līdzekļiem cietušais fiksējis un ierakstījis sarunas, liecībās cietušais norādījis, ka sarunas fiksējis mobilajā telefonā, bet pirmās instances tiesas spriedumā norādīts – diktofonā;

- epizodē ar cietušo Viktoru P. neesot iespējams pārliecināties par to, kādā veidā procesuāli fiksēta un nostiprināta saruna starp cietušo un

iespējamo vainīgo personu, jo lietas materiālos neesot protokola par ierakstošas aparatūras apskati un tās izsniegšana neesot notikusi saskaņā ar Latvijas kriminālprocesa kodeksa 176.[1]pantā noteikto kārtību;

- epizodē ar cietušo Valēriju F. iesniegumā un nopratināšanas protokolā neesot norādīts datums, pārkāpts Latvijas kriminālprocesa kodeksa 326.panta pirmās daļas 1.punkts;

- epizodē ar cietušo Elīnu S. no viņas kā cietušās nopratināšanas protokola neesot redzams, kad notikusi nopratināšana, jo protokols esot bez datuma un pārkāpts Latvijas kriminālprocesa kodeksa 326.panta pirmās daļas 1.punkts;

- 2004.gada 12.augusta ziņojumā ONAB priekšniekam tiekot lūgta atļauja izmantot divu abonenta telefonsarunu deklasificētos atšifrējumus ar konkrētiem numuriem, kuri atrodoties uz CD, bet ziņojumā CD numurs neesot norādīts. 2004.gada 30.augustā veiktajā CD apskatē jau esot norādīti konkrēti CD parametri, taču procesuālo viedu, kādā apskatāmais CD nokļuvis pie procesa virzītāja, neesot iespējams pārliecināties.

Tiesa neesot bijusi objektīva un neesot pareizi novērtējusi lietā esošos pierādījumus līdzvērtīgi no apsūdzības un aizstāvības pozīcijām.

Apsūdzētais Edvīns I. norāda, ka tiesa nepareizi piemērojusi Krimināllikuma 183.panta otro daļu, kvalificējot noziedzīgo nodarījumu, pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 564.panta ceturto daļu, 511., 512.pantu. Apelācijas instances tiesa visas šaubas un pretrunas tulkojusi par labu apsūdzībai. Tiesas nolēmums balstīts uz pieņēmumiem, nevis uz objektīviem pierādījumiem. Tiesa ticējusi cietušā sniegtajām liecībām, kurām neesot nekāda objektīva apstiprinājuma, bet neesot ticējusi viņa liecībām, nevērtējusi viņa subjektīvo pusi par to, ka neesot bijis nodoma izdarīt izspiešanu.

Apsūdzētais Aleksandrs Ž. norāda, ka apelācijas instances tiesa neesot ņēmusi vērā Kriminālprocesa likuma 528.panta pirmās daļas 5.punktu un neesot ieskaitījusi soda termiņā apcietinājuma laiku.

Kriminālprocesa likuma 585.panta otrās daļas kārtībā Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētās prokuratūras prokurors A.Gvozdevs iesniedzis viedokli un uzskata, ka apelācijas instances tiesas lēmums atstājams negrozīts, bet kasācijas sūdzības noraidāmas.

Prokurors norāda, ka apelācijas instances tiesa pietiekoši pilnīgi un vispusīgi noskaidrojusi lietas faktiskos apstākļus. Tiesa pamatoti konstatējusi, ka apsūdzēto darbības pareizi kvalificētas kā izspiešana, nevis krāpšana, jo cietušajiem tikuši izteikti draudi par automašīnu nozagšanu vai mājas nodedzināšanu. Šāda satura informācijas tā sauktā pārdošana cietušajiem ietvērusi sevī draudus, un nevarot to vērtēt kā krāpšanu, jo krāpšanā apkrāptais mantu atdodot labprātīgi, uzskatīdams, ka tā pienākas vainīgajam. Par izspiešanas izdarīšanu

personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās liecinot apsūdzēto konkrētas lomas un darbības. Krimināllietas ietvaros izmantotie pierādījumi iegūti likumā noteiktajā kārtībā, pārbaudīti un novērtēti atbilstoši Kriminālprocesa likuma 9.nodaļas prasībām. Apsūdzētā Aleksandra Ž. lūgums par agrāko apcietinājuma termiņu ieskaitīšanu noteiktajā sodā esot nepamatots, jo tie neesot saistīti ar konkrēto krimināllietu. Apelācijas instances tiesas spriedums atbilstot Kriminālprocesa likuma 511., 512.panta nosacījumiem. Tiesa neesot pārkāpusi arī Kriminālprocesa likuma 574.panta un Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 7.pantu.

Saskaņā ar pirmās instances tiesas spriedumu, ko negrozītu atstājusi apelācijas instances tiesa, apsūdzētie Andrejs D., Edvīns I. un Aleksandrs Ž. atzīti par vainīgiem un sodīti par to, ka viņi atkārtoti personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās izdarījuši izspiešanu, t.i., pieprasījuši bez tiesiska pamata atdot mantu, piedraudot radīt būtisku kaitējumu, kā arī Edvīns I. un Andrejs D., piedraudot iznīcināt mantu.

Laika posmā līdz 2004.gada 19.jūnijam Edvīns I. un Andrejs D., izciešot sodu Valmieras cietumā, vienojušies ar Aleksandru Ž. par svešas mantas iegūšanu izspiešanas ceļā.

Darbojoties grupā un saskaņā ar lomu sadali, Edvīns I. un Andrejs D. no plašsaziņas līdzekļiem vākuši informāciju par personām, kuras reklamējušas tajos savu uzņēmējdarbību vai paziņojušas par vēlmi pārdot īpašumu, pie tam norādot savus tālruņu numurus.

Uzskatot, ka šīm personām pieejami pietiekami naudas līdzekļi, Edvīns I., izmantojot viņa un Andreja D. rīcībā esošo mobilo telefonu un rīkojoties saskaņā ar lomu sadali, laika posmā no 2004.gada 19.jūnija līdz 28.jūlijam vairākkārt zvanījis dažādām personām un ziņojis tām, ka Edvīna I. rīcībā esot informācija par cilvēkiem, kuri tuvākajā laikā plānojot nozagt šo personu īpašumu vai radīt kādu citu kaitējumu, taču Edvīna I. sarunu biedri varot novērst to, samaksājot par šo informāciju noteiktu naudas summu.

Gadījumā, ja cietušais bija ar mieru maksāt, viņam naudu vajadzēja nolikt Edvīna I. norādītajā vietā. Pēc naudas braucis Aleksandrs Ž., pildot Edvīna I. un Andreja D. telefoniskus norādījumus un rīkojoties saskaņā ar lomu sadali.

2004.gada 19.jūnijā Edvīns I. piezvanījis Valērijam F., pieprasījis par cietušā automašīnas neaizskaramību EUR 300 (Ls 131,60), draudot, ka pretējā gadījumā cietušajam automašīna tiks nozagta.

2004.gada 18.jūlijā Edvīns I. piezvanījis Mārai J. un pieprasījis par privātmājas neaizskaramību nodot viņam EUR 1000 (Ls 669), draudot, ka pretējā gadījumā cietušās māja tiks nodedzināta.

2004.gada 20.jūlijā Edvīns I. piezvanījis Andrim K., pieprasījis par cietušā automašīnas neaizskaramību nodot viņam EUR 300 (Ls 210),

norādot naudas nodošanas vietu Rīgā, Imantā, pretējā gadījumā draudot, ka cietušā automašīna tiks nozagta.

2004.gada 20.jūlijā Edvīns I. piezvanījis Ainim O., pieprasījis par automašīnas neaizskaramību nodot viņam EUR 300 (Ls 210), pretējā gadījumā draudot, ka cietušā automašīna tiks nozagta.

2004.gada 21.jūlijā Edvīns I. piezvanījis Kārlim T., pieprasījis par cietušā automašīnas neaizskaramību nodot viņam EUR 350 (Ls 234,50), norādot naudas nodošanas vietu tramvaja galapunktā Rīgā, Imantā, pretējā gadījumā draudot, ka cietušā automašīna tiks nozagta.

2004.gada 23.jūlijā Edvīns I. piezvanījis Sandrim D., pieprasījis par cietušā automašīnas neaizskaramību nodot viņam EUR 300 (Ls 199,80), pretējā gadījumā draudot, ka cietušā automašīna tiks nozagta. Edvīns I. licis cietušajam ar naudu atbraukt uz 4.tramvaja galapunktu Rīgā, Imantā un nolikt naudu Slokas ielas 201 dzīvokļa nr. (..) pastkastītē. Cietušais draudu iespaidā izpildījis Edvīna I. norādījumus. Aleksandrs Ž., pildot Edvīna I. un Andreja D. telefonisku norādījumu, naudas nolikšanas brīdī atradies stāvu iepriekš minētajā mājā un paņēmis no pastkastītes nolikto naudu.

2004.gada 24.jūlijā Edvīns I. piezvanījis Tālim G., pieprasījis par cietušā automašīnas neaizskaramību nodot viņam EUR 200 (Ls 133,40), norādot naudas nolikšanas vietu dzīvokļa nr. (..) Slokas ielā 201, Rīgā, pastkastītē, draudot, ka pretējā gadījumā cietušā automašīna tiks nozagta. Cietušais nolicis Ls 100 minētajā pastkastītē. Pēc tam A.Z., kurš nebija informēts par apsūdzēto prettiesiskajām darbībām, pēc Edvīna I. lūguma no pastkastītes izņēmis naudu un nodevis to Aleksandram Ž.

2004.gada 24.jūlijā Edvīns I. piezvanījis cietušajam Askoldam M., pieprasījis par cietušā automašīnas neaizskaramību nodot viņam EUR 200 (Ls 133,40), draudot, ka pretējā gadījumā automašīna tiks nozagta.

2004.gada 25.jūlijā Edvīns I. piezvanījis Gunāram R., pieprasījis par cietušā automašīnas neaizskaramību nodot viņam EUR 300 (Ls 199,80), draudot, ka pretējā gadījumā automašīna tiks nozagta.

2004.gada 25.jūlijā Edvīns I. piezvanījis Nikolajam K., pieprasījis par cietušā automašīnas neaizskaramību nodot viņam EUR 300 (Ls 199,80), draudot, ka pretējā gadījumā automašīna tiks nozagta.

2004.gada 25.jūlijā Edvīns I. piezvanījis Ģirtam S., pieprasījis par cietušā automašīnas neaizskaramību nodot viņam EUR 250 (Ls 166,50), draudot, ka pretējā gadījumā automašīna tiks nozagta.

2004.gada 26.jūlijā Edvīns I. piezvanījis Alvim K. pieprasījis par cietušā automašīnas neaizskaramību nodot viņam EUR 300 (Ls 199,80), draudot, ka pretējā gadījumā automašīna tiks nozagta.

2004.gada 27.jūlijā Edvīns I. piezvanījis Elīnai S. ar mērķi iegūt svešu mantu izspiešanas ceļā, draudējis ar viņas automašīnas nozagšanu.

2004.gada 28.jūlijā Edvīns I. piezvanījis Raivim P., pieprasījis par cietušā automašīnas neaizskaramību nodot viņam EUR 250 (Ls 165,50), draudot, ka pretējā gadījumā automašīna tiks nozagta.

2004.gada 25.jūlijā Edvīns I. piezvanījis Viktoram P., pieprasījis par cietušā automašīnas neaizskaramību nodot viņam EUR 300 (Ls 199,50), draudot, ka pretējā gadījumā automašīna tiks nozagta. 2004.gada 28.jūlijā Edvīns I. pa tālruni lika cietušajam ar naudu ierasties 4.maršruta tramvaja galapunktā Rīgā, Imantā un novietot naudu dzīvokļa nr. (..) Slokas ielā 201, Rīgā, pastkastītē. Viktors P. izpildījis Edvīna I. pieprasījumu. Aleksandrs Ž. atradies šīs mājas kāpņu telpā, rīkojies saskaņā ar Edvīna I. un Andreja D. norādījumiem pa telefonu, paņēmis no pastkastītes naudu, un viņu aizturējuši policijas darbinieki.

Cietušie draudus uztvēruši kā reālus.

Apsūdzēto Edvīna I., Andreja D., Aleksandra Ž. katra nodarījums kvalificēts pēc Krimināllikuma 183.panta otrās daļas.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums jāatstāj negrozīts, bet apsūdzēto Andreja D., Edvīna I. un Aleksandra Ž. kasācijas sūdzības jānoraida.

Apsūdzēto Andreja D. un Edvīna I. kasācijas sūdzībās pēc būtības tiek apšaubīta noziedzīgā nodarījuma kvalifikācija un pierādījumu vērtēšana.

Noziedzīgā nodarījuma kvalifikācija ir pilnīgas atbildības konstatēšana starp pirmstiesas kriminālprocesā un lietas izskatīšanā tiesā iegūtajiem pārbaudītajiem un novērtētajiem pierādījumiem, noskaidrotajiem notikuma juridiski nozīmīgiem faktiem un Krimināllikuma normā paredzētā konkrētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmēm.

Krimināllikuma 183.pantā (izspiešana) ir paredzēta kriminālatbildība par pieprasījumu bez tiesiska pamata atdot mantu vai tiesības uz mantu vai izdarīt kādas mantiska rakstura darbības, piedraudot ar vardarbību cietušajam vai viņa tuviniekiem, piedraudot izpaust apkaunojošas ziņas par cietušo vai viņa tuviniekiem, piedraudot iznīcināt viņa mantu vai radīt viņiem citu būtisku kaitējumu. Šā panta otrajā daļā ir norādītas izspiešanas kvalificējošās pazīmes: atkārtotība, personu grupa pēc iepriekšējas vienošanās, vardarbības, ieroču vai sprāgstošu vielu lietošana.

Būtiski apstākļi, norobežojot Krimināllikuma 183.pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu no Krimināllikuma 177.pantā (krāpšana) paredzētā noziedzīgā nodarījuma saistībā ar šo konkrēto lietu, ir pieprasījums un piedraudējums.

Pieprasījums ir uzstājīga, kategoriska prasība atdot mantu, tiesības uz mantu, izdarīt kādas mantiska rakstura darbības. Draudi ir līdzeklis cietušā gribas ietekmēšanai un pieprasījuma nodrošināšanai. Piedraudējumam jābūt patiesi īstenojamam, ko kā reālu draudu uztver cietušais neatkarīgi no tā, vai vainīgais nodomājis draudus izpildīt vai ne,

vai viņš tos izpildīs pats vai cita persona. Izspiešana kā noziedzīgs nodarījums ir pabeigta ar pieprasījuma un draudu izpaušanas brīdi. Vainīgais apzinās, ka izsaka pieprasījumu un draudus un vēlas tādā veidā iegūt mantisku labumu. Mantkārība izpaužas ne tikai personiska materiāla labuma gūšanā, bet arī netieša labuma gūšanā un materiāla labuma iegūšanā citai personai.

Grupa pēc iepriekšējas vienošanās ir gadījumos, kad vismaz divas personas par kopīgi izdarāmo noziedzīgo nodarījumu vienojušās pirms prettiesisko darbību uzsākšanas, kas jau tieši vērstas uz noziedzīgā nodoma realizēšanu. Ja grupā starp dalībniekiem ir sadalīti pienākumi kopīga mērķa sasniegšanai, tad šāda grupa pēc iepriekšējas vienošanās ir ar augstāku organizācijas pakāpi un bīstamāka. Organizēta grupa ir viens no grupas pēc iepriekšējas vienošanās veidiem. Par izspiešanu organizētā grupā ir paredzēta smagāka krimināltiesiskā atbildība Krimināllikuma 184.pantā, kas apsūdzētajiem Andrejam D., Edvīnam I. nav bijis inkriminēts.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 124.pantu kriminālprocesā pierādāma noziedzīgā nodarījuma sastāva esamība vai neesamība, kā arī citi Krimināllikumā un Kriminālprocesa likumā paredzētie apstākļi, kuriem ir nozīme konkrēto krimināltiesisko attiecību taisnīgā noregulējumā.

Pierādīšanas priekšmetā ietilpstošo faktu esamības vai neesamības pamatošanā tiesa izmanto iegūtos un novērtētos pierādījumus. Pierādījumu novērtēšana ir pierādījumu attiecināmība, pieļaujamība, ticamība un pietiekamība. Pierādījumu vērtēšana balstās uz tiesnešu iekšējo pārliecību, kas formālā motivācijā ne vienmēr ir ietilpināma. Kriminālprocesa likums izvirza atsevišķas prasības pierādījumu vērtēšanā. Absolūti nepieļaujami pierādījumi ir norādīti Kriminālprocesa likuma 130.panta otrajā daļā.

Kasācijas instances tiesas kompetencē ir pārbaudīt, vai apelācijas instances tiesa ir novērtējusi pierādījumus un vai vērtējums atbilst Kriminālprocesa likumā izvirzītajām prasībām, jo saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešo daļu kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā no jauna neizvērtē.

No apelācijas instances tiesas sēdes protokola un lēmuma redzams, ka tiesa ir pārbaudījusi un novērtējusi lietā iegūtos pierādījumus. Kasācijas instances tiesa nekonstatē attiecināmus absolūti nepieļaujamus pierādījumus.

Apelācijas instances tiesa lietu ir izskatījusi atbilstoši Kriminālprocesa likuma prasībām, konstatējusi apsūdzēto Andreja D., Edvīna I., Aleksandra Ž. katra rīcībā Krimināllikuma 183.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva esamību un noskaidrojusi citus likumā paredzētos apstākļus, kuriem ir nozīme konkrēto krimināltiesisko attiecību taisnīgā noregulējumā. Apelācijas

instances tiesas lēmums atbilst Kriminālprocesa likuma 511., 512., 564.panta noteikumiem, sods katram apsūdzētajam noteikts saskaņā ar Krimināllikuma 46.panta prasībām.

Krimināllieta ierosināta (uzsākts kriminālprocess) 2004.gada 28.jūlijā, tāpēc nepamatota ir apsūdzētā Aleksandra Ž. norāde uz iepriekšējā apcietinājuma 1997., 1998., 1999.gadā ieskaitīšanu soda laikā šajā lietā.

Vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Atstāt negrozītu Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2007.gada 16.marta lēmumu, bet apsūdzēto Andreja D., Edvīna I., Aleksandra Ž. kasācijas sūdzības noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tīšu smagu miesas bojājumu nodarīšana piepeša stipra psihiska uzbudinājuma stāvoklī

Krimināatbildība par tīšu smagu miesas bojājumu, kas nodarīts piepeša stipra uzbudinājuma stāvoklī, iestājas tad, ja šo psihisko uzbudinājuma stāvokli izraisījusi vardarbība vai smags goda aizskārums no cietušā puses (Krimināllikuma 127.pants).

Rīgā, 2007.gada 10.septembrī Lieta Nr.SKK-411/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Gruziņš,
senatori V.Eilande,
A.Freibergs

izskatīja rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar apsūdzētā Igora L. un viņa aizstāves zvērinātas advokātes L.Azānes kasācijas sūdzībām par Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 16.maija lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Ludzas rajona tiesas 2006.gada 30.novembra spriedumu Igors L., (..), atzīts par vainīgu pēc Krimināllikuma 125.panta trešās daļas un sodīts ar brīvības atņemšanu uz pieciem gadiem. Piedzīta no Igora L. par labu Karīnai J. kompensācija par morālo kaitējumu sakarā ar mātes nāvi 10 000 latu.

Igors L. notiesāts par to, ka tīši nodarījis smagus miesas bojājumus, kas viņa neuzmanības dēļ bijuši par iemeslu cietušā nāvei, šādos apstākļos.

2006.gada 18.jūnijā Igors L. apmēram pulksten 21.30, būdams alkohola ietekmē, ieradies pie Dzidras J., kura dzīvojusi Edvīnam B. piederošajā dzīvoklī nr. (..) Ludzā, Raiņa ielā (..). Strīda laikā Igors L. pienācis pie Dzidras J. un ar dūrēm un kājām izdarījis viņai ne mazāk kā trīs sitienus pa labā augšstilba priekšējās virsmas augšējo trešdaļu, četrus sitienus pa labās ciskas priekšēji-ārējo virsmu, jostas rajonā vēdera labajā pusē un paribē, trīs sitienus vēdera priekšējās sienas un paribes rajona kreisajā pusē, četrus sitienus krūškurvja priekšējā sānu virsmā abās pusēs, vienu sitienu jostas rajonā kreisajā pusē, četrus sitienus kreisā augšstilba priekšēji-iekšējā virsmā un priekšsānu virsmā, trīs sitienus pa kreiso plaukstu, piecus sitienus pa kreiso apakšdelmu, divus sitienus pa kreisā augšdelma ārējo virsmu, divus sitienus pa labās plaukstas ārējo virsmu, trīs sitienus pa labo augšdelmu, divus sitienus pa

labā augšdelma ārēji mugurējo virsmu, vienu sitienu pa kakla labo pusi, trīs sitienus pa labo vaigu, četrus sitienus mutes rajonā, sešus sitienus pieres-deniņu rajonā, divus sitienus apakšžokļa kreisajā pusē, vienu sitienu apakšžokļa labajā pusē.

Pielietotās vardarbības rezultātā Dzidrai J. tikuši nodarīti smagās pakāpes miesas bojājumi, kas bīstami dzīvībai, kā rezultātā no traumatiska šoka, kas attīstījies tiešā cēloņsakarībā ar radītajiem miesas bojājumiem, iestājusies viņas nāve.

Igora L. darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 125.panta trešās daļas.

Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija 2007.gada 16.maijā, izskatot Igora L. apelācijas sūdzību, rajona tiesas spriedumu atstājusi negrozītu.

Par apelācijas instances tiesas lēmumu kasācijas sūdzības iesniedzis apsūdzētais Igors L. un viņa aizstāve zvērināta advokāte L.Azāne.

Apsūdzētais Igors L. kasācijas sūdzībā norāda, ka pārkāpts Kriminālprocesa likuma 574. un 575.pants, ka viņa darbības pirmās instances tiesā nepareizi kvalificētas pēc Krimināllikuma 125.panta trešās daļas. Tiesas neesot ņēmušas vērā viņa stipro psihisko uzbudinājuma stāvokli, kad viņš izdarījis sitienus. Uzskata, ka viņa darbības vajadzētu kvalificēt pēc Krimināllikuma 127.panta.

Bez tam apelācijas instances tiesa bez speciālistu pieaicināšanas un viņu slēdziena pati izdarījusi secinājumus par viņa psihiskās veselības stāvokli. Apsūdzētais lūdz lēmumu atcelt un lietu nosūtīt jaunai izmeklēšanai, lai pārkvalificētu viņa darbības pēc Krimināllikuma 127.panta, kā arī, lai nozīmētu komplekso psiholoģiski psihiatrisko ekspertīzi.

Aizstāvis kasācijas sūdzībā norāda, ka apelācijas instances tiesā pieļauti Krimināprocesa likuma būtiski pārkāpumi, jo noraidīts lūgums par tiesu psihiatriskās ekspertīzes nozīmēšanu Igoram L., lai gan viņš agrāk ārstējies Garīgās veselības valsts aģentūras stacionāra nodaļā un ticis atbrīvots no militārā dienesta sakarā ar psihisko stāvokli.

Aizstāvis lūdz izskatīt lietu mutvārdu procesā, atcelt nolēmumu pilnībā vai tā daļā un nosūtīt lietu jaunai iztiesāšanai.

Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka atbilstoši Krimināprocesa likuma 583.panta otrajai daļai lietas izskatīšana iespējama rakstveida procesā, jo nav nepieciešami papildu paskaidrojumi no personām, kurām ir tiesības piedalīties procesā.

Iepazinies ar krimināllietas materiāliem, apsvēris kasācijas sūdzību motīvus, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka kasācijas sūdzības noraidāmas šādu apsvērumu dēļ.

Saskaņā ar Krimināprocesa likuma 562.panta pirmo daļu iztiesāšana apelācijas instances tiesā notiek sūdzībā vai protestā izteikto

prasību apjomā un ietvaros, kurus nedrīkst pārsniegt, izņemot gadījumus, kad apelācijas instances tiesai rodas šaubas par pirmās instances tiesas konstatēto apsūdzētā vainu.

Pirmās instances tiesā, piedaloties zvērinātam advokātam, Igors L., saprotot celto apsūdzību, atzinis pilnīgi savu vainu pēc Krimināllikuma 125.panta trešās daļas. Tiesa, apmierinot procesa dalībnieku lūgumu neveikt pierādījumu pārbaudi tiesas sēdē, to nav darījusi, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 449.pantu.

Apelācijas instances tiesa atzinusi, ka krimināllietā iesniegtie pierādījumi apstiprina Igora L. vainīgumu un inkriminēto darbību juridisko kvalifikāciju.

Pēc būtības pats Igors L. sūdzībās savas darbības nav apstrīdējis, tikai uzskata, ka tās būtu kvalificējamas pēc Krimināllikuma 127.panta kā noziedzīgais nodarījums, kas nodarīts stipra psihiska uzbudinājuma stāvoklī.

Saskaņā ar Krimināllikuma 127.pantu kriminālatbildība par tīšu smagu miesas bojājumu, kas nodarīts piepeša stipra psihiska uzbudinājuma stāvoklī, iestājas tad, ja šo psihisko uzbudinājuma stāvokli izraisījusi vardarbība vai smags goda aizskārums no cietušā puses.

No lietas materiāliem nav redzams, ka Igors L. būtu atradies stiprā psihiskā uzbudinājuma stāvoklī, ko vainīgajam radījusi pret viņu vērsta paša cietušā vardarbība.

Minēto apstākli ir izvērtējusi apelācijas instances tiesa, apspriežot apsūdzētā psihisko stāvokli un noraidot lūgumu par tiesu psihiatriskās ekspertīzes nozīmēšanu.

Apelācijas instances tiesa ir izdarījusi pamatotus secinājumus, ka apsūdzētais atradies parastā alkohola reibuma stāvoklī, kas būtiski ietekmējis viņa uzvedību un rīcību noziedzīgā nodoma īstenošanai.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 195.panta nosacījumiem ekspertīze par apsūdzētā psihisko stāvokli nosakāma tad, ja procesa virzītājam rodas pamatotas šaubas par šīs personas pieskaitāmību. Apelācijas instances tiesa, motivējot savu atzinumu, izslēgusi jebkuras saprātīgas šaubas par Igora L. psihiska rakstura traucējumiem, kas būtu pamatā viņa nepieskaitāmībai.

Senāta Krimināllietu departaments nekonstatē Krimināllikuma vai Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus lietā, kas varētu būt par pamatu apelācijas instances tiesas nolēmuma atcelšanai.

Ņemot vērā iepriekšminēto un vadoties no Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 16.maija lēmumu atstāt negrozītu, bet apsūdzētā Igora L. un viņa aizstāves kasācijas sūdzības noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Noziedzīgā nodarījuma kvalifikācija pēc Krimināllikuma 183.un 176.panta

Draudi pielietot vardarbību ir gan Krimināllikuma 183.pantā, gan arī 176.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva objektīvās puses sastāvdaļa. Ja vispirms tiek izteikti draudi izspiešanas nolūkā, bet izspiešanas laikā vainīgā persona reāli iegūst arī kaut kādu cietušajam piederošu mantu, vainīgās personas darbības jākvalificē saskaņā ar nodarījumu kopības nosacījumiem kā izspiešana un kā laupīšana (Krimināllikuma 176. un 183.pants).

Rīgā, 2007.gada 15.oktobrī Lieta Nr.SKK-502/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Čiževskis,
senatori V.Vietnieks,
V.Eilande

izskatīja rakstveida procesā apsūdzētā Sergeja F. kasācijas sūdzību par Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 6.jūlija lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Sergejs F., (..), ar Daugavpils tiesas 2007.gada 25.maija spriedumu atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 175.panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu, konfiscējot mantu, pēc Krimināllikuma 176.panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz astoņiem gadiem, konfiscējot mantu un ar policijas kontroli uz trim gadiem, pēc Krimināllikuma 180.panta otrās daļas ar brīvības uz sešiem mēnešiem, pēc Krimināllikuma 183.panta pirmās daļas ar brīvības atņemšanu uz diviem gadiem, konfiscējot mantu.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Sergejs F. notiesāts par šādu noziegumu izdarīšanu. Apsūdzētais Sergejs F., būdams agrāk sodīts par svešas kustamas mantas nolaupīšanu, ar nedzēstu sodāmību, atkārtoti, 2004.gada naktī no 15.jūnija uz 16.jūniju ap plkst. 24.00, būdams alkohola reibumā, pie mājas nr.107 Lielā Dārza ielā, Daugavpilī, svešas mantas izkrāpšanas nolūkā palūdzis Jevgeņijai Š. piezvanīšanai mobilo telefonu, ļaunprātīgi izmantojot viņas uzticēšanos, iepriekš zinot, ka mobilo telefonu neatdos. Jevgeņija Š., būdama maldināta, iedevusi Sergejam F. piezvanīšanai sev piederošo mobilo telefonu *Nokia* 2300 Ls 70 vērtībā, kuru Sergejs F. paņēmis sev, ar to aizgājis un pārdevis mobilo telefonu pirmstiesas izmeklēšanā nenoskaidrotai personai,

tādējādi izkrāpdams to no Jevgeņijas Š., nodarot viņai materiālo zaudējumu Ls 70 vērtībā. Tādējādi Sergejs F., atkārtoti, ļaunprātīgi izmantojot uzticēšanos un ar viltu ieguvis svešu mantu (krāpšana) nelielā apmērā. Šādas Sergeja F. darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 180.panta otrās daļas.

Bez tam 2004.gada 10.jūlijā laika periodā no plkst. 20.00 līdz 21.00 Sergejs F., būdams alkohola reibumā, zādzības nolūkā ar metāla priekšmeta palīdzību izņemot stiklus no loga rāmja, caur logu iekļuvis Jurijam S. piederošā dzīvokļa nr.(..) Tukuma ielā (..), Daugavpilī, pieliekamajā telpā, no kuras slepeni nolaupījis Jurijam S. piederošo: 50 l gāzes balonu Ls 20 vērtībā; ādas virsjaku Ls 10 vērtībā. Pavisam Sergejs F. nolaupīja Jurijam S. piederošo mantu Ls 30 kopējā vērtībā. Nolaupītās mantas Sergejs F. caur dzīvokļa logu iznesis un no tā aizgājis.Tādējādi Sergejs F. atkārtoti izdarījis svešas kustamas mantas slepenu nolaupīšanu (zādzību), saistītu ar iekļūšanu dzīvoklī. Šādas Sergeja F. darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 175.panta trešās daļas.

Bez tam Sergejs F., būdams agrāk sodīts par laupīšanu un pastāvot nedzēstai sodāmībai, 2004.gada 30.augustā ap plkst. 07.30 izspiešanas izdarīšanas nolūkā pienācis pie mājas nr.(..) Kauņas ielā Daugavpilī, kur Maksims K. pēc viņa lūguma no dzīvokļa nr.(..) izsaucis laukā tajā dzīvojošo Vasīliju C. Pēc tam, kad Vasīlijs C. no dzīvokļa izgājis minētās mājas pagalmā, Sergejs F. bez tiesiska pamata pieprasījis, lai Vasīlijs C. atdod viņam 30 latus par to, ka 2004.gada 29.augustā Vasīlija C. draugi P. un H. it kā nepiedienīgi uzvedušies pie kafejnīcas "Prāga". Pēc tam Sergejs F. kopā ar Vasīliju C., Maksimu K. un Paulu J. ienākuši mājas kāpņutelpā Kauņas ielā Daugavpilī, taču pēc tam K. un J. izgājuši, bet Sergejs F. palicis pie dzīvokļa nr.(..) durvīm. Pēc tam kad C. iznācis laukā no dzīvokļa un iedevis Sergejam F. papīra lapiņu, uz kuras bijauzrakstīts H. telefona numurs, Sergejs F. no jauna pieprasījis, lai C. dod naudu 30 latu summā. Pēc C. atbildes, ka naudas tam nav, Sergejs F. paziņojis, ka vienu parādnieku viņš ir vadājis mašīnas bagāžniekā līdz, kamēr tas naudu sameklējis. C. uztvēris šos draudus kā reālus un nobijies. Tad Sergejs F. ar pirkstu vairākkārt iebakstījis C. krūtīs, jautādams: "Tu ko, aizmigi?" C. lūdzis, lai to neaiztiek, tad Sergejs F. pateicis: "Ja vajadzētu, tu jau būtu garšļaukus." Arī šos draudus C. tāpat uztvēris kā reālus savai dzīvībai un veselībai. Pēc tam Sergejs F. atkal pieprasījis C. 30 latus, noteikdams, ka naudu tam būs jāatnes 2004.gada 2.septembrī plkst. 12.00 uz bijušā veikala "Bērnu pasaule" pagalmu Daugavpilī. Tādējādi Sergejs F. izdarījis pieprasījumu bez tiesiska pamata atdot mantu, piedraudot ar vardarbību cietušajam (izspiešanu). Šādas Sergeja F. darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 183.panta pirmās daļas.

Vienlaikus 2004.gada 30.augustā ap plkst. 7.30, Sergejs F., atrazdamies mājas nr.(..) kāpņutelpā Kauņas ielā, Daugavpilī, izdarījis izspiešanu un turpinādams noziedzīgās darbības, pieprasījis, lai Vasīlijs C. viņam atdot tik daudz naudas, cik daudz tam ir. C., visus iepriekšminētos draudus uztverdams kā reālus savai dzīvībai un veselībai, iedevis Sergejam F. divus latus. Sergejs F., teikdams, ka tas ir par maz, pieprasījis, lai C. atdod mobilo telefonu. C., baidīdamies, ka gadījumā, ja mobilo telefonu neatdos, Sergejs F. var uzlauzt dzīvokļa ieejas durvis un nodarīt tam fizisku kaitējumu, iznesis no dzīvokļa mobilo telefonu NOKIA 2100 70 latu vērtībā un atdevis to Sergejam F. Sergejs F., nolaupījis C. piederošo mantu – 72 latu summā, aizgājis, mobilo telefonu tanī pašā dienā pārdevis. Šādas Sergeja F. darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 176.panta trešās daļas.

Izskatījusi lietu apelācijas kārtībā sakarā ar apsūdzētā Sergeja F. iesniegto apelācijas sūdzību, Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija ar 2007.gada 6.jūlija lēmumu pirmās instances tiesas spriedumu atstājusi negrozītu.

Par apelācijas instances tiesas lēmumu apsūdzētais Sergejs F. iesniedzis kasācijas sūdzību. Kasācijā sūdzībā apsūdzētais norāda, ka esot nepamatoti notiesāts par laupīšanu pēc Krimināllikuma 176.panta, jo šādu noziegumu neesot izdarījis. Uzskata, ka viņa rīcību varētu kvalificēt kā patvarību un piesavināšanos vai arī tikai kā izspiešanu. Divus latus un mobilo telefonu saņēmis no cietušā, nepielietojot draudus, ne arī vardarbību. Apsūdzība viņa vienreizējās darbībās nepamatoti saskatījusi draudus gan pie izspiešanas, gan arī pie laupīšanas. Izdarot izspiešanu, draudi tiek izteikti, lai tos realizētu nākotnē, bet pie laupīšanas draudiem jābūt izteiktiem tagadnē. Spriedumā neesot norādīts, ar kādām darbībām panākta izspiešana un arī laupīšana. Apelācijas instances tiesa apsūdzību neesot precizējusi un nepamatoti piemērojusi Krimināllikuma 26.pantu par noziegumu ideālo kopību. Lūdz atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu daļā par viņa notiesāšanu pēc Krimināllikuma 176.panta trešās daļas un šajā daļā kriminālprocesu izbeigt. Bez tam kasācijas sūdzībā norādīts, ka tiesa neesot ņēmusi vērā faktu, ka pirms nozieguma izdarīšanas strādājis, viņam ir civilsieva un desmit mēnešus vecs bērns.

Izskatījis rakstveida procesā lietas materiālus, izvērtējis kasācijas sūdzības motīvus, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums atstājams negrozīts, bet apsūdzētā Sergeja F. kasācijas sūdzība noraidāma. Sergeja F. darbības pareizi kvalificētas pēc Krimināllikuma 183.panta pirmās daļas un Krimināllikuma 176.panta trešās daļas. Šāda noziedzīgo nodarījumu juridiskā kvalifikācija atbilst tiesas faktiski konstatētajiem noziedzīgo nodarījumu izdarīšanas faktiskajiem apstākļiem. Draudi pielietot vardarbību ir gan kā Krimināllikuma 183.pantā, tā arī 176.pantā

paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva objektīvās puses sastāvdaļa. Ja vispirms tiek izteikti draudi izspiešanas nolūkā, bet izspiešanas laikā vainīgā persona reāli arī iegūst kaut kādu cietušajam piederošu mantu, vainīgās personas darbības jākvalificē saskaņā ar nodarījuma kopības nosacījumiem, gan kā izspiešana, gan arī kā laupīšana. Kasācijas instances tiesai nav pamata apšaubīt tiesas secinājumus par to, ka apsūdzētais Sergejs F. izteicis draudus pret cietušo pielietot vardarbību. Apsūdzētais Sergejs F. kasācijas sūdzībā norāda, ka nekādus draudus viņš cietušajam neesot izteicis. Šāds iebildums saistās ar prasību pārvērtēt pierādījumus lietā, taču saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešo daļu kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā no jauna neizvērtē. Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums ir tiesisks un pamatots, tas atbilst Kriminālprocesa likuma 511., 512.panta prasībām par tiesas spriedumu.

Sods Sergejam F. noteikts, ievērojot noziedzīgā nodarījuma raksturu, apsūdzētā personību un atbildību ietekmējošus apstākļus.

Pamatojoties uz minēto, ievērojot Kriminālprocesa likuma 585., 587.pantu, Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 6.jūlija lēmumu atstāt negrozītu, bet apsūdzētā Sergeja F. kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Sveša meža vai citas svešas zemes platības jēdziens

Krimināllikuma 109.panta pirmās daļas izpratnē ar svešu mežu vai citu svešas zemes platību jāsaprot tāda zemes platība, kas nostiprināta citas personas īpašumā vai nodota citas personas likumīgā valdījumā (Krimināllikuma 109.panta pirmā daļa).

Rīgā, 2007.gada 24.augustā Lieta Nr.SKK-503/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Vietnieks,
senatori V.Eilande,
P.Dzalbe

izskatīja rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar apsūdzētā Vladimira K. aizstāves zvērinātas advokātes Z.Bičkovičas kasācijas sūdzību par Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 12.jūlija spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Aizkraukles rajona tiesas 2007.gada 7.janvāra spriedumu Vladimirs K., (..), notiesāts pēc Krimināllikuma 109.panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu sods noteikts nosacīti ar pārbaudes laiku uz vienu gadu un sešiem mēnešiem bez uzvedības kontroles, uzliekot par pienākumu periodiski reģistrēties Valsts probācijas dienestā un piedalīties probācijas programmās.

Piedzīta no Vladimira K. par labu Aizkraukles virsmežniecībai kaitējuma kompensācija 8595,88 latu apmērā.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Vladimirs K. notiesāts par patvaļīgu koku ciršanu un bojāšanu, nodarot ar to būtisku kaitējumu, šādos apstākļos.

2005.gadā laika posmā no 5.aprīļa līdz 26.septembrim Aizkraukles rajona Zalves pagastā I. K. piederošās saimniecības "Vulkāni" mežā Vladimirs K., veikdams mežizstrādi ar strādnieku palīdzību, kuri neapzinājās, ka tiek veikta patvaļīga koku cirte ar ciršanas apliecinājumu, bet nepareizi veicot kopšanas cirti, patvaļīgi nocirta 2.kvartāla 2.nogabalā augošus kokus:

442 bērzus, 5 melnalkšņus, 95 baltalkšņus, tas ir, 126,64 m^3 koksnes, sabojājot mežaudzi 2,4 ha platībā, ar ko radīts mantisks kaitējums Ls 4356,00 apmērā;

2.kvartāla 5.nogabalā augošus kokus:

40 bērzus, 35 baltalkšņus, 1 melnalksni, tas ir, 22,62 m^3 koksnes, tā sabojājot mežu 0,48 ha platībā, ar ko radīts mantisks kaitējums Ls 778,13 apmērā;

2.kvartāla 6.nogabalā augošus kokus:

260 bērzus, 63 baltalkšņus, 24 melnalkšņus, tas ir, 56,92 m^3 koksnes, tā sabojājot mežu 1,53 ha platībā, ar ko radīts mantisks kaitējums Ls 1958,05 apmērā.

Turklāt bez ciršanas apliecinājuma, izstrādājot iepriekšminēto meža īpašumu, Vladimirs K. 2.kvartāla 1.nogabalā patvaļīgi izcirta 153 bērzus, 40 baltalkšņus, 5 apses, tas ir, 43,70 m^3 koksnes 1,01 ha platībā, ar ko radīts mantisks kaitējums Ls 1503,28 apmērā.

Patvaļīgās koku ciršanas rezultātā Vladimirs K. radīja Aizkraukles virsmežniecībai zaudējumu Ls 8595,88 apmērā, kā arī nodarīja apdraudējumu ar likumu aizsargātajām interesēm un tiesībām meža vides saglabāšanā, ar to radot būtisku kaitējumu.

Šādas apsūdzētā Vladimira K. darbības pirmās instances tiesa kvalificējusi pēc Krimināllikuma 109.panta trešās daļas.

Par pirmās instances tiesas spriedumu apsūdzētais Vladimirs K. un viņa aizstāve bija iesnieguši apelācijas sūdzības.

Ar Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 12.jūlija spriedumu ticis atcelts pirmās instances tiesas spriedums daļā par būtiska kaitējuma radīšanu, patvaļīgi izcērtot kokus Aizkraukles rajona Zalves pagastā I. K. piederošās saimniecības "Vulkāni" meža 2.kvartāla 5.nogabalā un 2.kvartāla 6.nogabalā, kā arī daļā par noteikto sodu.

Saskaņā ar apelācijas instances tiesas spriedumu Vladimirs K. pēc Krimināllikuma 109.panta trešās daļas ticis sodīts ar brīvības atņemšanu uz deviņiem mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu sods noteikts nosacīti ar pārbaudes laiku uz vienu gadu, uzliekot par pienākumu Vladimiram K. periodiski reģistrēties Valsts probācijas dienestā un piedalīties probācijas programmās.

Pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedums atstāts bez grozījumiem.

Par apelācijas instances tiesas spriedumu kasācijas sūdzību iesniegusi apsūdzētā Vladimira K. aizstāve zvērināta advokāte Z.Bičkoviča.

Kasācijas sūdzībā norādīts uz Krimināllikuma un Kriminālprocesa likuma normu pārkāpumiem, ko pieļāvusi apelācijas instances tiesa un kas bijis par pamatu nelikumīgam apelācijas instances tiesas nolēmumam.

Kasācijas sūdzībā uzsvērts, ka apelācijas instances tiesa nepareizi tulkojusi Krimināllikuma 109.panta jēdzienu "svešs mežs" attiecībā uz I.

K. piederošās saimniecības "Vulkāni" meža 2.kvartāla 5.nogabalu un 2.kvartāla 6.nogabalu, kur kokus cirtis Vladimirs K.

Izslēdzot no apsūdzības būtiska kaitējuma nodarīšanu šajos 2.kvartāla nogabalos, kā norādīts kasācijas sūdzībā, Vladimirs K. bijis attaisnojams šajā daļā, samazinot kompensācijas pieteikumā uzrādīto un piedzīto zaudējumu summu.

Konkrētajā lietā, kā norādīts kasācijas sūdzībā, Vladimirs K. neesot izstrādājis svešu mežu, jo mežizstrāde notikusi pēc meža īpašnieces I.K. iniciatīvas un gribas.

Kasācijas sūdzībā norādīts, ka Krimināllikuma pielikuma "Kritēriji, pēc kuriem nosakāms apdraudējums vai ievērojams apdraudējums ar likumu aizsargātajām interesēm un tiesībām meža vides saglabāšanā" 4.punkts paredzot, ka atzinumu par apdraudējumu vai ievērojamu apdraudējumu meža vides saglabāšanā sagatavojot Valsts meža dienesta teritoriālā struktūrvienība, kuras uzraugāmajā teritorijā noticis noziedzīgs nodarījums.

Minētā Krimināllikuma pielikuma norma esot pretrunā ar Satversmi, Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.pantu, Kriminālprocesa likuma normām, jo Valsts meža dienesta struktūrvienība vienlaikus krimināllietā esot gan cietušais, gan atzinuma sniedzējs.

Šāda situācija, kā norādīts kasācijas sūdzībā, veidojot interešu konfliktu, kas atbilstoši Kriminālprocesa likuma 51.panta 3.punktam esot neapstrīdams interešu konflikta apstāklis, jo Valsts meža dienesta teritoriālā struktūrvienība, kas sniegusi atzinumu, esot vienlaikus cietušais lietā.

Kriminālprocesa likuma normās neesot minētas cietušā tiesības sniegt atzinumus.

Esot šādiem apstākļiem, kasācijas sūdzībā atbilstoši Kriminālprocesa likuma 478.pantam tiek lūgts, lai kasācijas instances tiesa iesniegtu pieteikumu par lietas ierosināšanu Satversmes tiesā, vienlaikus apturot tiesvedību konkrētajā krimināllietā.

Konkrētajā lietā, kā norādīts kasācijas sūdzībā, tikušas pārkāptas apsūdzētā tiesības uz taisnīgu tiesu Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.panta izpratnē.

Bez tam kasācijas sūdzībā apsūdzētā Vladimira K. aizstāve apšaubījusi pierādījumus, kas likti notiesājoša sprieduma pamatā (izcirstās meža platības, mērījumus šķērslaukumu noteikšanas pareizību).

Šaubas par mērījumu un aprēķinu pareizību apelācijas instances tiesā netikušas novērstas, tā pārkāpjot Kriminālprocesa likuma 564.panta ceturtajā un piektajā daļā noteikto.

Apelācijas instances tiesa atzinusi par nepamatotu pirmās instances tiesas secinājumu, ka no likuma jēgas neizrietot, ka bojātajai

platībai jābūt vismaz vienam hektāram vai lielākā platībā tādā apmērā, ka šķērslaukums kļuvis vismaz par 30 procentiem mazāks par minimālo šķērslaukumu katrai mežaudzei atsevišķi. Apelācijas instances tiesa norādījusi, ka, veicot uzmērījumus, aprēķinus, vērtējot zaudējumus, vērtējums jādodot katram nogabalam atsevišķi, taču krimināllietas materiālos neesot Valsts meža dienesta atzinuma par katru nogabalu atsevišķi.

Apelācijas instances tiesa spriedumā sniegusi pretrunīgus secinājumus par mežniecības pārstāvju kompetenci.

Apelācijas instances tiesā iesniegtais skaidrojums nevarot būt par pamatu notiesājošam spriedumam.

Apelācijas instances tiesas spriedums, ievērojot augstākminēto, kā uzsvērts kasācijas sūdzībā, esot nelikumīgs un nepamatots, tas neatbilstot Kriminālprocesa likuma 511.panta otrās daļas, 512.panta prasībām.

Ģenerālprokuratūras Kriminālmtiesiskā departamenta uzdevumā rakstveida atzinumu sniedzis prokurors A.Soroka, kurš lūdzis apelācijas instances tiesas spriedumu atstāt bez grozījumiem.

Izskatījis krimināllietas materiālus, apsvēris apsūdzībā Vladimira K. aizstāves zvērinātas aizstāves Z.Bičkovičas kasācijas sūdzības motīvus, ievērojot prokurora rakstveida viedoklī norādīto, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka apelācijas instances tiesas spriedums atstājams bez grozījumiem, bet kasācijas sūdzība noraidāma šādu apsvērumu dēļ.

No pirmās un apelācijas instances tiesu spriedumiem redzams, ka Vladimirs K. notiesāts par patvaļīgu koku ciršanu un bojāšanu, nodarot būtisku kaitējumu.

Šāds Vladimira K. nodarījums atbilst Krimināllikuma 109.panta trešās daļas dispozīcijai.

Apelācijas instances tiesa, atzīstot, ka Vladimirs K. Aizkraukles rajona Zalves pagasta saimniecības "Vulkāni" meža 2.kvartāla 5.nogabalā un 2.kvartāla 6.nogabalā esot patvaļīgi nocirtis apsūdzībā norādītos kokus, izslēgusi būtiska kaitējuma nodarīšanu minētajos nogabalos. Līdz ar to apelācijas instances tiesa secinājusi, ka šajā daļā Vladimirs K. esot izdarījis patvaļīgu koku ciršanu svešā mežā, kas atbilstot Krimināllikuma 109.panta pirmās daļas dispozīcijai. Taču ņemot vērā to, ka Vladimirs K., cērtot kokus 2.kvartāla 1.nogabalā un 2.kvartāla 2.nogabalā, radījis būtisku kaitējumu, kas atbilstot Krimināllikuma 109.panta trešajai daļai, viņa nodarījums kvalificējams tikai pēc Krimināllikuma 109.panta trešās daļas, kuras sankcija paredzot bargāku sodu.

Šo apelācijas instances tiesas secinājumu sakarā Vladimira K. aizstāve kasācijas sūdzībā apšaubījusi jēdziena "svešs mežs" nepareizu tulkošanu un piemērošanu, jo 2.kvartāla 5. un 6.nogabalā Vladimirs K.

kokus cirtis pēc meža īpašnieces iniciatīvas un gribas. Tāpēc šajā apsūdzības daļā Vladimirs K. bijis attaisnojams un attiecīgi samazināms kompensācijas pieteikums.

Šajā sakarā Senāta Krimināllietu departaments atzīmē, ka Krimināllikuma 109.panta pirmās daļas izpratnē ar svešu mežu vai citu svešu zemes platību jāsaprot tāda zemes platība, kas nostiprināta citas personas īpašumā vai nodota citas personas likumīgā valdījumā.

No konkrētās lietas redzams, ka Vladimirs K. nav saimniecības "Vulkāni" zemes un meža īpašnieks vai tiesiskais valdītājs, tāpēc uzskatāms, ka viņš kokus cirtis svešā mežā.

Bez tam kasācijas sūdzībā aizstāve norādījusi faktiski uz likuma "Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību" 1.pielikuma "Kritēriji, pēc kuriem nosakāms apdraudējums vai ievērojams apdraudējums ar likumu aizsargātajām interesēm un tiesībām meža vides saglabāšanā" 4.punkta neatbilstību gan Kriminālprocesa likuma normām, gan Satversmei, gan Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.pantam, jo Valsts meža dienesta struktūrvienība vienlaicīgi esot gan cietušā statusā, gan atzinuma devējs.

Ievērojot minēto, kasācijas sūdzībā tiek lūgts, lai atbilstoši Kriminālprocesa likuma 478.pantam kasācijas instances tiesa griestos ar pieteikumu Satversmes tiesā.

Šajā sakarā Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka lietā nepastāv neapstrīdami interešu konflikta apstākļi.

No konkrētās krimināllietas materiāliem ir redzams, ka par cietušo lietā atzīta Aizkraukles virsmežniecība, bet atzinumu par apdraudējumu ar likumu aizsargātām interesēm un tiesībām meža vides saglabāšanā atbilstoši 1.pielikuma 4.punktam ir sastādījis meža dienesta teritoriālās struktūrvienības – Zalves mežniecības mežzinis A.Upmalis.

A.Upmalis nav iestājies lietā kā cietušā pārstāvis.

Kasācijas instances tiesa neatrod par pamatotu norādījumu kasācijas sūdzībā, ka apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, būtu pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 564.panta ceturtās un piektās daļas nosacījumus.

No kasācijas sūdzības satura izriet, ka tiek apstrīdēti arī lietas faktiskie apstākļi, daļa pierādījumu lietā, to novērtējums apelācijas instances tiesas spriedumā.

Šajā sakarā Senāta Krimināllietu departaments atzīmē, ka saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešo daļu kasācijas instances tiesa lietas faktiskos apstākļus neskaidro un pierādījumus lietā no jauna neizvērtē.

Vienlaikus kasācijas instances tiesa atzīmē, ka bojāto mežaudžu šķērslaukumu noteikšana un mežam nodarīto zaudējumu aprēķini

izdarīti katram nogabalam atsevišķi, bet apelācijas instances tiesā ticis iesniegts skaidrojums 2005.gada 5.oktobra atzinumam.

Šos dokumentus kasācijas instances tiesa ir pārbaudījusi un novērtējusi.

Ievērojot minēto, apelācijas instances tiesas spriedums atstājams negrozīts.

Pamatojoties uz teikto, vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 12.jūlija spriedumu atstāt bez grozījumiem, bet apsūdzētā Vladimira K. aizstāves zvērinātas advokātes Z.Bičkovičas kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Atkārtotība kā Krimināllikuma 176.panta trešās daļas kvalificējošs apstāklis

Krimināllikuma 176.panta trešajā daļā paredzētais noziedzīgais nodarījums (laupīšana) ir izdarīta atkārtoti, ja persona agrāk ir izdarījusi laupīšanu neatkarīgi no tā, vai persona par to ir bijusi sodīta, vai nav bijusi sodīta, ja vien par iepriekš izdarītajiem nodarījumiem saglabājušās juridiskās sekas (Krimināllikuma 176.panta trešā daļa).

Rīgā, 2007.gada 30.oktobrī Lieta Nr.SKK-570/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents A.Freibergs,
senatori P.Dzalbe,
V.Vietnieks

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētā Aleksandra V. kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 7.jūnija lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2007.gada 1.marta spriedumu Aleksandrs V., (..), atzīts par vainīgu un sodīts: pēc Krimināllikuma 176.panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz astoņiem gadiem ar mantas konfiskāciju un policijas kontroli uz diviem gadiem; pēc Krimināllikuma 193.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz diviem gadiem, ar mantas konfiskāciju; pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz diviem gadiem ar policijas kontroli uz diviem gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu galīgais sods noteikts pēc noziedzīgo nodarījumu kopības, ietverot vieglāko sodu smagākajā, – brīvības atņemšana uz astoņiem gadiem ar mantas konfiskāciju un policijas kontroli uz diviem gadiem.

Lietā vēl notiesāts Dmitrijs V., (..), par kuru tiesas nolēmums apelācijas kārtībā nav apstrīdēts.

Izskatot lietu apelācijas kārtībā, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija ar 2007.gada 7.jūnija lēmumu pirmās instances tiesas spriedumu atstājusi negrozītu.

Par šo lēmumu kasācijas sūdzību iesniedzis apsūdzētais Aleksandrs V. Kasācijas sūdzībā lūgts atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 574.pantu.

Kasators atzīst sevi par vainīgu Krimināllikuma 176.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, bet neatzīst viņa darbību kvalifikāciju pēc šī panta trešās daļas. Pēc apsūdzētā domām, pirmās instances tiesa nepareizi atzīstot viņu par agrāk sodītu, atzinusi viņu par vainīgu apsūdzībā pēc Krimināllikuma 176.panta trešās daļas, citu pamatojumu tam nenorādot. Apelācijas instances tiesa atzina, ka viņam sodāmība dzēsta, bet, neskatoties uz to, atstāja pirmās instances tiesas spriedumu negrozītu. Apelācijas instances tiesa tāpat nepamatoti norādījusi, ka nav pamata pierādījumu pārvērtēšanai.

Apsūdzētais Aleksandrs V. uzskata, ka nav konstatēti arī citi Krimināllikuma 176.panta trešajā daļā minētie apstākļi. Pēc apsūdzētā domām, apstāklis, ka šajā lietā konstatētas divas laupīšanas epizodes, nenozīmē, ka viņš ir atzīstams par personu, kas agrāk izdarījusi laupīšanu.

Kasācijas sūdzības iesniedzējs uzskata, ka tiesa 2006.gada 20.maija epizodē nepareizi konstatējusi, ka noziedzīgo nodarījumu viņš izdarījis personu grupā, jo viņš to izdarījis viens.

Kasators norāda, ka valsts apsūdzības uzturētāja apelācijas instances tiesā prokurore I.Misēviča mainījusi valsts apsūdzības nostāju, prasot piemērot reālu brīvības atņemšanas sodu, jo pirmās instances tiesā prokurore G.Biezuma prasīja brīvības atņemšanu uz astoņiem gadiem sešiem mēnešiem nosacīti, ar pārbaudes laiku uz trīs gadiem. Tas, pēc apsūdzētā domām, liecina, ka prokurore nav iepazinusies ar lietu un ievērojusi tiesas pieļauto kļūdu, kvalificējot noziedzīgo nodarījumu pēc Krimināllikuma 176.panta trešās daļas.

Apsūdzētais uzskata, ka tiesa nepareizi par atbildību pastiprinošo apstākli atzinusi noziedzīga nodarījuma izdarīšanu alkohola reibumā. Lietā nav eksperta atzinuma, ir tikai viņa, Aleksandra V., sākotnējās liecības, kas tiesā tikušas nepareizi tulkotas, jo uz noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas brīdi viņš bijis skaidrā, ko apliecinot cietušo liecības (cietušā Alda L. liecību apsūdzētais pievienojis kasācijas sūdzībai). Līdz ar to lietā nav pierādījumu, ka viņš bijis alkohola reibumā. Nepamatoti atzīstot šo atbildību pastiprinošo apstākli, viņam nepiemēroja Krimināllikuma 49.panta noteikumus, kaut arī viņam ir divi atbildību mīkstinoši apstākļi – savas vainas atzīšana un izdarītā nožēlošana, kā arī viņš pilnībā ir atlīdzinājis cietušajiem zaudējumus.

Kasācijas sūdzības iesniedzējs norāda, ka apelācijas instances tiesa nav ņēmusi vērā viņa veselības stāvokli, to, ka viņam ir konstatētas divas neārstējamas slimības un cietumā viņš nevar saņemt nepieciešamo palīdzību. Pēc Aleksandra V. domām, nesaprotama ir cietuma izziņa par viņa veselību, kurā konstatēts, ka ar viņa veselības stāvokli viss ir kārtībā, jo viņa stāvoklis ir vairāk kā kritisks.

Tāpat, taisot nolēmumus, nav ņemts vērā, ka uz noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas brīdi viņam bijusi pastāvīga dzīves un darba vieta, ka viņam ir mazgadīgs bērns, ka viņš pats atzinies nozieguma izdarīšanā, agrāk nesodīts, nožēlo izdarīto, kā arī atlīdzinājis visus zaudējumus.

Kasators uzskata, ka kvalifikācija un piespriestais sods pēc Krimināllikuma 176.panta trešās daļas neatbilst izdarītajam. Lūdz pārkvalificēt noziegumu un noteikt sodu nesaistītu ar brīvības atņemšanu.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Aleksandrs V. atzīts par vainīgu un sodīts par to, ka, būdams persona, kas jau agrāk izdarījusi laupīšanu, izdarīja svešas kustamas mantas nolaupīšanu personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās, saistītu ar vardarbības pielietošanu (laupīšana), kā arī sveša maksāšanas līdzekļa nolaupīšanu.

Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa 2007.gada 1.marta spriedumā konstatējusi, ka 2006.gada 20.maijā Aleksandrs V., būdams alkohola reibumā, ap plkst. 06.00, atrodoties uz ielas blakus mājai nr.21 Prūšu ielā, Rīgā, mantkārīgu tieksmju vadīts, nolūkā izdarīt svešas kustamas mantas nolaupīšanu, pielietojot vardarbību, personu grupā ar pirmstiesas izmeklēšanā nenoskaidrotām personām, attiecībā pret kurām kriminālliet izdalīta atsevišķā lietvedībā, piegāja cieši klāt Viktoram B., kurš tobrīd atradās pie a/s "DnB Nord" bankomāta un rokās turēja "Latvijas Unibanka" maksājumu karti, lai noņemtu naudu. Turpinot savas noziedzīgās darbības, Aleksandrs V. no Viktora B. rokām, pielietojot fizisku spēku, izrāva a/s "Latvijas Unibanka" maksājumu karti bez materiālas vērtības, taču iegūt karti savā valdījumā Aleksandram V. neizdevās no viņa gribas neatkarīgu iemeslu dēļ, jo cietušajam izdevās karti atgūt, pēc kā karti viņš turpināja turēt rokā. Nolūkā panākt noziedzīgā nodarījuma realizāciju, lai paralizētu cietušā gribu pretoties prettiesiskai mantas paņemšanai, rīkojoties saskaņoti personu grupā, Aleksandrs V. kopā ar divām nenoskaidrotām personām, katrs ne mazāk kā piecas reizes iesita cietušajam Viktoram B. pa galvu un citām ķermeņa daļām, pēc kā cietušais nokrita zemē un zaudēja samaņu, tādā veidā nodarot cietušajam vieglus miesas bojājumus, kas izraisījuši īslaicīgus veselības traucējumu uz laiku, ilgāku par sešām dienām, bet ne ilgāk kā par divdesmit vienu dienu.

Pēc miesas bojājumu nodarīšanas Aleksandrs V. personu grupā ar pirmstiesas izmeklēšanā nenoskaidrotām personām nolaupīja cietušajam Viktoram B. piederošu a/s "Latvijas Unibanka" maksājuma karti bez materiālas vērtības, a/s "Hansabanka" maksājumu karti uz Viktora B. vārda bez materiālās vērtības un citas pirmās instances tiesas spriedumā minētās mantas, kopsummā par Ls 241,75, pēc tam no noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas vietas Aleksandrs V. ar pirmstiesas

izmeklēšanā nenoskaidrotajām personām aizbēga, tādā veidā nodarot cietušajam Viktoram B. materiālo zaudējumu Ls 241,75 apmērā.

2006.gada 28.maijā Aleksandrs V., būdams persona, kas jau agrāk izdarījusi laupīšanu, ap plkst. 03.00, būdams alkohola reibumā, atrodoties blakus Rīgas 65.vidusskolai Prūšu ielā 32, Rīgā, mantkārīgu tieksmju vadīts, nolūkā izdarīt svešas kustamas mantas nolaupīšanu, pielietojot vardarbību, piegāja cieši klāt Andrim L. Turpinot savas noziedzīgās darbības, kas vērstas uz noziedzīga nodoma realizāciju, Aleksandrs V., lai paralizētu cietušā gribu pretoties prettiesiskai mantas paņemšanai, tīši ne mazāk kā piecas reizes iesita Andrim L. pa galvu un ne mazāk kā vienu reizi ar kāju iespēra pa galvu, pēc tam nolaupīja sekojošas Andrim L. piederošas mantas:

- pielietojot fizisku spēku, no cietušā kakla norāva dzeltena metāla ķēdīti Ls 200 vērtībā;
- no cietušā pirksta novilka dzeltena metāla gredzenu Ls 65 vērtībā;
- novilka cietušajam virsjaku Ls 40 vērtībā, kurā atradās nauda Ls 40;
- no mobilā telefona maciņa, kas bija piestiprināts pie cietušā biksēm, izņēma mobilo telefonu *Samsung E730* Ls 200 vērtībā, ar pastāvīgo pieslēgumu LMT, pēc tam no noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas vietas aizbēga.

Ar savām darbībām Aleksandrs V. nodarīja cietušajam materiālos zaudējumus Ls 545 apmērā un nodarīja vieglus miesas bojājumus, kas neizraisa īslaicīgus veselības traucējumus uz laiku, ilgāku par sešām dienām.

Iepriekšminētās Aleksandra V. darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 176.panta trešās daļas un 193.panta otrās daļas.

Bez tam Aleksandrs V. atzīts par vainīgu un sodīts par to, ka izdarīja rupju sabiedriskā miera traucēšanu, kas izpaudās acīmredzamā necieņā pret sabiedrību vai bezkaunībā, ignorējot vispārpieņemtās uzvedības normas un traucējot cilvēku mieru (huligānismu), saistītu ar mantas bojāšanu.

Aleksandra V. darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas.

Izskatījis lietas materiālus un izvērtējis apsūdzētā Aleksandra V. kasācijas sūdzības motīvus, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas lēmums jāatstāj negrozīts, bet kasācijas sūdzība jānoraida.

Krimināllikuma 176.panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma kā viena no kvalificējošām pazīmēm norādīta – persona, kas jau agrāk izdarījusi laupīšanu. Laupīšana ir izdarīta atkārtoti, ja persona agrāk ir izdarījusi laupīšanu, neatkarīgi no tā, vai persona par to ir bijusi sodīta, vai nav bijusi sodīta, ja vien par iepriekš izdarītajiem

nodarījumiem saglabājušās juridiskās sekas. Atbilstoši konstatētajam, Aleksandrs V. izdarījis laupīšanas 2006.gada 20.maijā un 28.maijā.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka tiesa pareizi kvalificējusi apsūdzētā darbības pēc Krimināllikuma 176.panta trešās daļas, turklāt nosakot par šo sevišķi smago noziegumu minimālo panta sankcijā paredzēto brīvības atņemšanas sodu.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 499.panta pirmo daļu tiesa var pieņemt lēmumu par pierādījumu pārbaudes neizdarīšanu attiecībā uz visu apsūdzību vai tās patstāvīgu daļu, tikai ar nosacījumu, ka: 1) apsūdzētais atzīst savu vainu visā viņam izvirzītajā apsūdzībā vai attiecīgā tās daļā; 2) tiesai pēc lietas materiālu pārbaudes nav šaubu par apsūdzētā vainu; 3) apsūdzētais piekrīt šādas pārbaudes neizdarīšanai.

Šī panta ceturtā daļa paredz, ka šādu spriedumu apelācijas kārtībā var pārsūdzēt tikai daļā par tiesas piespriesto sodu vai sakarā ar pieļautiem procesa pārkāpumiem.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka saskaņā ar krimināllietas materiāliem apsūdzētais Aleksandrs V. pirmās instances tiesas sēdē ir piekritis neveikt lietā pierādījumu pārbaudi. Savukārt no apelācijas instances tiesas sēdes protokola ir redzams, ka tiesa ir pārbaudījusi Aleksandra V. apelācijas sūdzības motīvus Kriminālprocesa likumā noteiktajā kārtībā.

Krimināllietu departaments konstatē, ka no lietas materiāliem ir redzams, ka prokurores G.Biezumas viedoklim – noteikt apsūdzētajam nosacītu sodu – pirmās instances tiesa nav piekritusi, apelācijas protests par tiesas spriedumu netika iesniegts, un apelācijas instances tiesā prokurore I.Misēviča atzina pirmās instances tiesas spriedumu par pamatotu.

Krimināllikuma 35.panta pirmā daļa nosaka, ka sodu Krimināllikuma ietvaros valsts vārdā piespriež tiesa vai likumā paredzētajos gadījumos nosaka prokurors, sastādot priekšrakstu par sodu.

Pamatojoties uz to, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka nav pamatota kasatora norāde, ka valsts apsūdzības uzturētāja prokurore I.Misēviča pieļāvusi Kriminālprocesa likuma pārkāpumus.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešās daļas nosacījumiem kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā no jauna neizvērtē, lietu pēc būtības neizskata un faktiskos apstākļus neskaidro. Lietā esošo pierādījumu novērtēšana piekrīt tiesai, kas izspriež lietu pēc būtības.

Jautājums par to, vai apsūdzētais noziedzīga nodarījuma izdarīšanas brīdī bijis alkohola ietekmē, un viņa kasācijas sūdzībā norādītās ziņas par veselības stāvokli nav pārbaudāmas un vērtējamas kasācijas kārtībā, jo abi šie jautājumi ir saistīti ar pierādījumu pārvērtēšanu un lietas faktisko apstākļu skaidrošanu.

No lietas materiāliem redzams, ka apsūdzētais Aleksandrs V. celtajā apsūdzībā savu vainu atzina pilnībā un lieta izskatīta atbilstoši Kriminālprocesa likuma 499.panta nosacījumiem. Kasācijas sūdzības iesniedzēja apgalvojums, ka 2007.gada 20.maijā noziegumu viņš nav izdarījis personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās, nav izskatīšanas priekšmets kasācijas kārtībā atbilstoši Kriminālprocesa likuma 499.panta ceturtās daļas nosacījumiem, kā arī tāpēc, ka tas saistīts ar pierādījumu pārvērtēšanu.

Senāts konstatē, ka lieta apelācijas instances tiesā izskatīta, ievērojot Kriminālprocesa likuma 53.nodaļas normu prasības. Tiesa atbilstoši likuma prasībām ir izvērtējusi arī Aleksandram V. noteikto sodu.

Senāts nekonstatē, ka apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, būtu pieļāvusi Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus vai Krimināllikuma pārkāpumus Kriminālprocesa likuma 574., 575.panta izpratnē.

Ievērojot minēto un vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 7.jūnija lēmumu atstāt negrozītu, bet apsūdzētā Aleksandra V. kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Nelikumīgu darbību ar maksāšanas līdzekļiem kvalifikācija

Nelikumīgu darbību ar maksāšanas līdzekļiem atkārtotību veido arī darbības ar vienai personai piederošiem vairākiem maksāšanas līdzekļiem (Krimināllikuma 193.panta ceturtā daļa).

Rīgā, 2007.gada 24.septembrī Lieta Nr.SKK-573/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Vietnieks,
senatori V.Eilande,
P.Dzalbe

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētā Renāra F. kasācijas sūdzībām par Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 23.augusta lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Talsu rajona tiesas 2007.gada 2.jūlija spriedumu Renārs F., (..), notiesāts pēc Krimināllikuma 193.panta ceturtās daļas ar brīvības atņemšanu uz pieciem gadiem, konfiscējot mantu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu galīgais sods, daļēji pieskaitot neizciesto sodu pēc Talsu rajona tiesas 2007.gada 19.aprīļa sprieduma, noteikts brīvības atņemšana uz pieciem gadiem un trīs dienām, konfiscējot mantu, soda izciešanu uzsākot no 2007.gada 2.jūlija.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Renārs F. notiesāts par to, ka nolaupījis un atkārtoti nelikumīgi izmantojis svešu maksāšanas līdzekli.

2007.gada 1.maijā Renārs F., būdams iepriekš sodīts, tiesas noteiktajā nosacītas notiesāšanas pārbaudes laikā Talsu rajona Stendē, Tilta ielā (..), atrodoties dzīvojamās mājas otrajā stāvā, no naudas maka, kas atradies novietots uz koka brusas, nolaupījis Jura K. valdījumā esošos maksāšanas līdzekļus – akciju sabiedrībai "Hansabanka" piederošos debetkarti *Visa Electron Chip* ar Nr. (..) un kredītkarti *EGO Class chip* ar Nr. (..).

2007.gada 1.maijā laika posmā no plkst. 20.06 līdz plkst. 20.10 Renārs F. tiesas noteiktajā nosacītas notiesāšanas pārbaudes laikā Talsos, Raiņa ielā 12a esošajā akciju sabiedrības "Baltic Trust Bank" bankas bankomātā nelikumīgi izmantojis Jura K. valdījumā esošo maksāšanas līdzekli – akciju sabiedrībai "Hansabanka" piederošo debetkarti *Visa Electron chip* Nr. (..), ieliekot to bankomātā, ievadot PIN kodu un veicot citas operācijas, lai no Jura K. konta noņemtu naudu

Ls 300, kā rezultātā minētā naudas summa no konta tikusi atskaitīta, nodarot cietušajam Jurim K. mantisko kaitējumu par šo summu.

Turpinot noziedzīgās darbības, 2007.gada 1.maijā laika posmā no plkst. 20.06 līdz plkst. 20.10 Renārs F. tiesas noteiktajā nosacītas notiesāšanas pārbaudes laikā Talsos, Raiņa ielā 12a esošajā akciju sabiedrības "Baltic Trust Bank" bankas bankomātā nelikumīgi izmantojis Jura K. valdījumā esošo maksāšanas līdzekli – akciju sabiedrībai "Hansabanka" piederošo debetkarti *Visa Electron chip* Nr. (..), ieliekot to bankomātā, ievadot PIN kodu un veicot citas operācijas, lai no Jura K. konta noņemtu naudu Ls 200, kā rezultātā minētā naudas summa no konta tikusi atskaitīta, nodarot cietušajam Jurim K. mantisko kaitējumu par šo summu.

Turpinot noziedzīgās darbības, 2007.gada 1.maijā laika posmā no plkst. 20.06 līdz plkst. 20.10 Renārs F. tiesas noteiktajā nosacītas notiesāšanas pārbaudes laikā Talsos, Raiņa ielā 12a esošajā akciju sabiedrības "Baltic Trust Bank" bankas bankomātā nelikumīgi izmantojis Jura K. valdījumā esošo maksāšanas līdzekli – akciju sabiedrībai "Hansabanka" piederošo kredītkarti *EGO Class chip* Nr. (..), ieliekot to bankomātā, ievadot PIN kodu un veicot citas operācijas, lai no Jura K. konta noņemtu naudu Ls 40, kā rezultātā minētā naudas summa no konta tikusi atskaitīta, nodarot cietušajam Jurim K. mantisko kaitējumu par šo summu.

2007.gada 2.maijā laika posmā no plkst. 08.00 līdz plkst. 08.01 Renārs F. tiesas noteiktajā nosacītas notiesāšanas pārbaudes laikā Talsos, Raiņa ielā 12a esošajā akciju sabiedrības "Baltic Trust Bank" bankas bankomātā atkārtoti nelikumīgi izmantojis Jura K. valdījumā esošo maksāšanas līdzekli – akciju sabiedrībai "Hansabanka" piederošo debetkarti *Visa Electron chip* Nr. (..), ieliekot to bankomātā, ievadot PIN kodu un veicot citas operācijas, lai no Jura K. konta noņemtu naudu Ls 300, kā rezultātā minētā naudas summa no konta tikusi atskaitīta, nodarot cietušajam Jurim K. mantisko kaitējumu par šo summu.

Turpinot noziedzīgās darbības, 2007.gada 2.maijā laika posmā no plkst. 08.00 līdz plkst. 08.01 Renārs F. tiesas noteiktajā nosacītas notiesāšanas pārbaudes laikā Talsos, Raiņa ielā 12a esošajā akciju sabiedrības "Baltic Trust Bank" bankas bankomātā atkārtoti nelikumīgi izmantojis Jura K. valdījumā esošo maksāšanas līdzekli – akciju sabiedrībai "Hansabanka" piederošo debetkarti *Visa Electron chip* Nr. (..), ieliekot to bankomātā, ievadot PIN kodu un veicot citas operācijas, lai no Jura K. konta noņemtu naudu Ls 200, kā rezultātā minētā naudas summa no konta tikusi atskaitīta, nodarot cietušajam Jurim K. mantisko kaitējumu par šo summu.

2007.gada 3.maijā laika posmā no plkst. 00.03 līdz plkst. 00.04 Renārs F. tiesas noteiktajā nosacītas notiesāšanas pārbaudes laikā Talsos, Raiņa ielā 12a esošajā akciju sabiedrības "Baltic Trust Bank"

bankas bankomātā atkārtoti nelikumīgi izmantojis Jura K. valdījumā esošo maksāšanas līdzekli – akciju sabiedrībai "Hansabanka" piederošo debetkarti *Visa Electron chip* Nr. (..), ieliekot to bankomātā, ievadot PIN kodu un veicot citas operācijas, lai no Jura K. konta noņemtu naudu Ls 300, kā rezultātā minētā naudas summa no konta tikusi atskaitīta, nodarot cietušajam Jurim K. mantisko kaitējumu par šo summu.

Turpinot noziedzīgās darbības, 2007.gada 3.maijā laika posmā no plkst. 08.00 līdz plkst. 08.01 Renārs F. tiesas noteiktajā nosacītas notiesāšanas pārbaudes laikā Talsos, Raiņa ielā 12a esošajā akciju sabiedrības "Baltic Trust Bank" bankas bankomātā atkārtoti nelikumīgi izmantojis Jura K. valdījumā esošo maksāšanas līdzekli – akciju sabiedrībai "Hansabanka" piederošo debetkarti *Visa Electron chip* Nr. (..), ieliekot to bankomātā, ievadot PIN kodu un veicot citas operācijas, lai no Jura K. konta noņemtu naudu Ls 200, kā rezultātā minētā naudas summa no konta tikusi atskaitīta, nodarot cietušajam Jurim K. mantisko kaitējumu par šo summu.

Ar savu rīcību, nolaupot un atkārtoti nelikumīgi izmantojot svešu maksāšanas līdzekli, Renārs F. nodarījis cietušajam mantisko kaitējumu kopsummā par Ls 1540,00.

Šādu Renāra F. nodarījumu pirmās instances tiesa kvalificējusi pēc Krimināllikuma 193.panta ceturtās daļas.

Par pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas sūdzību bija iesniedzis apsūdzētais Renārs F., norādot, ka savu vainu izdarītajā atzīst pilnībā, lūdzis atcelt spriedumu daļā par sodu, taisīt jaunu spriedumu un, piemērojot Krimināllikuma 49.panta pirmo daļu, noteikt sodu, kas zemāks par Krimināllikuma 193.panta ceturtās daļas sankcijā paredzēto, vai arī atbrīvot viņu no kriminālatbildības, piemērojot Krimināllikuma 58.pantu, vai arī samazināt galīgo sodu. Apsūdzētais bija lūdzis izslēgt atbildību pastiprinošo apstākli – recidīvu.

Ar Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 23.augusta lēmumu Talsu rajona tiesas 2007.gada 2.jūlija spriedums atstāts negrozīts.

Renāram F. soda izciešanā ieskaitīts pirmstiesas procesā aizturēšanā pavadītais laiks no 2007.gada 9.maija līdz 2007.gada 11.maijam.

Par Kurzemes apgabaltiesas 2007.gada 23.augusta lēmumu apsūdzētais Renārs F. iesniedzis kasācijas sūdzības.

Apsūdzētais Renārs F. kasācijas sūdzībās norādījis, ka abu instanču tiesu nolēmumi esot nepareizi, jo, kvalificējot noziedzīgo nodarījumu esot nepareizi piemērota Krimināllikuma 193.panta ceturtā daļa. Tiesai esot bijis jāvadās no Krimināllikuma 23.panta trešās daļas, ka viņa nodarījums vērtējams kā atsevišķs turpināts noziedzīgs nodarījums, kuru veido vairākas savstarpēji saistītas tādas pašas

noziedzīgas darbības, kas vērstas uz kopēja mērķa sasniegšanu, ko aptverot vainīgās personas vienots nodoms.

Apsūdzētais Renārs F. uzsvēris, ka viņa veiktās noziedzīgās darbības, izmantojot Jura K. maksāšanas līdzekļus, esot uzskatāmas par turpinātu sveša maksāšanas līdzekļa izmantošanu, kas jākvalificējot pēc Krimināllikuma 193.panta otrās daļas, jo notikusi naudas vairākkārtēja nelikumīga izņemšana no viena un tā paša īpašnieka kontiem, kas sastāvot no vairākām vienveidīgām darbībām – izņemot naudu no viena un tā paša bankomāta, viņam bijis vienots nodoms un kopējs galamērķis – visas kontos esošās naudas iegūšana, iegūstot nolaupīto naudu vairākos paņēmienos ar nelielu starplaiku.

Apsūdzētais Renārs F. norādījis, ka apelācijas instances tiesa būtiski pārkāpusi Krimināllikuma 46.panta nosacījumus par humāna soda nepieciešamību un Satversmes 95.pantā noteikto prasību, ka nevienu nedrīkst pakļaut nežēlīgam sodam. Nosakot sodu, neesot pietiekami izvērtēti viņa atbildību mīkstinošie apstākļi. Apelācijas instances tiesa neesot ņēmusi vērā viņa pozitīvo raksturojumu no darba vietas, to, ka 2007.gada 22.jūlijā ar cietušo esot noslēgts rakstisks izlīgums un vienošanās par kaitējuma novēršanu, un to, ka, atrazdamies brīvībā, viņš sācis atmaksāt nodarītos zaudējumus.

Apsūdzētais Renārs F. lūdzis izskatīt lietu rakstveida procesā, atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu un lietu nosūtīt jaunai iztiesāšanai.

Izskatījis krimināllietas materiālus, apsvēris apsūdzētā Renāra F. kasācijas sūdzību motīvus, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments, izskatot lietu Kriminālprocesa likuma 585.panta kārtībā, uzskata, ka apelācijas instances tiesas lēmums atstājams negrozīts, bet apsūdzētā Renāra F. kasācijas sūdzības noraidāmas šādu apsvērumu dēļ.

Senāta Krimināllietu departaments atrod, ka pirmās instances tiesa Renāra F. nodarījumu, kas izpaudies sveša maksāšanas līdzekļa nolaupīšanā un atkārtotā nelikumīgā izmantošanā, pareizi kvalificējusi pēc Krimināllikuma 193.panta ceturtās daļas, par to motivējot nolēmumā.

Kā redzams no 2006.gada Augstākās tiesas veiktā tiesu prakses apkopojuma "Tiesu prakse lietās par nelikumīgām darbībām ar finanšu instrumentiem un maksāšanas līdzekļiem" un Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta un Krimināllietu tiesu palātas 2006.gada 5.decembra kopsēdes lēmuma 6.punkta, tad nelikumīgu darbību (izmantošana, iznīcināšana, bojāšana, viltošana, viltojuma izplatīšana vai izmantošana) ar maksāšanas līdzekļiem atkārtotību veido: darbības ar vairākām personām piederošiem maksāšanas līdzekļiem, vienai personai piederošiem vairākiem maksāšanas līdzekļiem vai arī darbības ar lielāku laika intervālu, citā vietā, atšķirīgā veidā vai nolūkā ar vienai personai piederošu vienu un to pašu maksāšanas līdzekli.

Konkrētajā lietā redzams, ka Renārs F. izmantojis divus vienai personai piederošus maksāšanas līdzekļus.

Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka abu instanču tiesas, izskatot konkrēto lietu, nav pārkāpušas arī Latvijas Republikas Satversmē garantētās tiesības uz taisnīgu lietas izskatīšanu.

Senāta Krimināllietu departaments neatrod, ka tiesas izmeklēšanā būtu pieļauti tādi kriminālprocesa likuma pārkāpumi, kas būtu par pamatu apelācijas instances tiesas lēmuma atcelšanai.

Pirmās instances tiesa sodu apsūdzētajam Renāram F. noteikusi atbilstoši Krimināllikuma 46.panta prasībām. Nosakot sodu, tiesa ņēmusi vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu, radīto kaitējumu, vainīgā personību, atbildību mīkstinošus un pastiprinošus apstākļus.

Nosakot sodu Renāram F. pēc Krimināllikuma 193.panta ceturtās daļas, pirmās instances tiesa noteikusi likumā paredzēto minimālo sodu, tādēļ tālākai soda mīkstināšanai nav pamata.

Bez tam Senāta Krimināllietu departaments atzīmē, ka Renāram F. noteikto sodu nevar uzskatīt par acīmredzami netaisnīgu tā bardzības ziņā.

Ievērojot šajā lēmumā norādītos iemeslus, Renāra F. kasācijas sūdzība noraidāma.

Pamatojoties uz teikto, vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585.,587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 23.augusta lēmumu atstāt bez grozījumiem, bet apsūdzētā Renāra F. kasācijas sūdzības noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Dokuments kā noziedzīga nodarījuma sastāva priekšmets

Viens no Krimināllikuma 275.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma priekšmetiem ir dokuments, kas piešķir tiesības vai atbrīvo no pienākumiem, nevis jebkurš dokuments (Krimināllikuma 275.pants).

Rīgā, 2007.gada 15.novembrī Lieta Nr.SKK-600/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Dzalbe,
senatori V.Eilande,
V.Čiževskis

izskatīja lietu rakstveida procesā sakarā ar apsūdzētā Didža M. iesniegto kasācijas sūdzību par Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 21.augusta spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Aizkraukles rajona tiesas 2007.gada 3.aprīļa spriedumu Didzis M., (..), atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 298.panta pirmajā daļā, un sodīts ar piespiedu darbu uz 180 (simt astoņdesmit) stundām. No Didža M. par labu Vilnim R. piedzīts morālais kaitējums Ls 200 (divsimt latu). Pēc Krimināllikuma 275.panta pirmās daļas Didzis M. atzīts par nevainīgu un attaisnots.

Ar Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 21.augusta spriedumu atcelts Aizkraukles rajona tiesas 2007.gada 3.aprīļa spriedums daļā par Didža M. attaisnošanu pēc Krimināllikuma 275.panta pirmās daļas un daļā par noteikto sodu. Didzis M. atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 275.panta pirmajā daļā, un sodīts ar piespiedu darbu uz 180 (simt astoņdesmit) stundām. Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu galīgais sods pēc noziedzīgo nodarījumu kopības Didzim M. noteikts piespiedu darbs uz 280 (divsimt astoņdesmit) stundām, t.i., daļēji saskaitot piespriestos sodus. Pārējā daļā spriedums atstāts negrozīts.

Apsūdzētais Didzis M. iesniedzis kasācijas sūdzību un lūdz atcelt apelācijas instances tiesas 2007.gada 21.augusta spriedumu un nodot lietu jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesā.

Apsūdzētais Didzis M. uzskata, ka spriedums daļā par notiesāšanu pēc Krimināllikuma 275.panta pirmās daļas un Krimināllikuma 298.panta pirmās daļas esot nepamatots. No lietas materiāliem esot redzams, ka kriminālprocess pret Vilni R. iesākts neticis, kaut gan saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 371.panta pirmo punktu izmeklētājam bijis

pienākums to darīt, ja pastāv jebkuri Kriminālprocesa likuma 369.pantā minētie iemesli. Minētie iesniegumi tikuši reģistrēti pilsoņu sūdzību grāmatā, nodoti policijas priekšniekam un novizēti priekšnieka vietniekam H.Penavam, kas izslēdzot jebkādu kriminālprocesa ierosināšanu pret Vilni R. Veicot šo sūdzību pārbaudi, tika konstatēts, ka Vilnis R. nekādus likuma "Par policiju" pārkāpumus nav izdarījis. Esot šādiem apstākļiem, spriedumā minēto ziņojumu iesniegšana neesot radījusi un nevarējusi radīt cietušajam Vilnim R. nekādas krimināltiesiskas sekas, līdz ar to gan pirmās instances, gan apelācijas instances tiesa nepareizi piemērojusi Krimināllikuma 298.panta pirmo daļu.

Apsūdzētais Didzis M. norāda, ka apsūdzībā pēc Krimināllikuma 275.panta apelācijas instancē atkārtoti tikusi nopratināta lieciniece I.M., kura esot apliecinājusi paraksta autentiskumu un sniegtās informācijas patiesumu. Tiesai esot iesniegti arī divi iesniegumi no Valsts policijas iekšējās drošības dienesta, kuros bijusi analoga informācija. Tomēr apelācijas instance neesot to ņēmusi vērā. Tiesa neesot izvērtējusi pierādījumu attiecināmību, pieļaujamību, ticamību un pietiekamību, tādējādi pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 128.panta otro daļu, 130.pantu, jo lieciniece I.M. tiesā liecinājusi, ka liecības pirmās instances tiesā esot sniegusi spaidu rezultātā, uz tiesas sēdi viņu veduši policijas darbinieki un ietekmējuši sniegt nepatiesas liecības. Apelācijas instances tiesa esot pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 566.pantu, jo, konstatējot šādus faktus, tai bijis pienākums atcelt pirmās instances tiesas spriedumu un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesā.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas spriedums jāatceļ daļā par Didža M. atzīšanu par vainīgu un sodīšanu pēc Krimināllikuma 275.panta pirmās daļas, par galīgā soda noteikšanu pēc noziedzīgo nodarījumu kopības, un kriminālprocess šajā daļā jāizbeidz.

Apelācijas instances tiesa atzinusi, ka Didzis M. izdarīja tāda dokumenta viltošanu, kas piešķir tiesības, viltota dokumenta izmantošanu, kā arī veica apzināti nepatiesu ziņojumu par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu nolūkā panākt krimināllietas ierosināšanu pret kādu personu. Tas noticis šādos apstākļos.

2006.gada aprīlī Didzis M., pirmstiesas izmeklēšanas laikā nenoskaidrotā datumā, savā dzīvesvietā Aizkraukles rajonā, Jaunjelgavā, Jelgavas ielā (..), ar datora palīdzību sagatavoja – uzrakstīja patiesībai neatbilstošu iesniegumu (ziņojumu) Jaunjelgavas iedzīvotājas I.M. vārdā Aizkraukles policijas pārvaldes priekšniekam Ivaram Zirnim, kurā norādīja nepatiesas (īstenībai neatbilstošas) ziņas par Aizkraukles rajona policijas pārvaldes Kārtības policijas biroja 2.nodaļas 1.iecirkņa inspektora Viļņa R. izdarītiem noziedzīgiem

nodarījumiem. Ar printera HP PSC 1315 ALL IN ONE palīdzību Didzis M. sastādīto nepatieso iesniegumu izdrukāja uz baltas A4 formāta lapas. Ar uzrakstīto un izdrukāto iesniegumu Didzis M. devās uz I.M. dzīvesvietu Aizkraukles rajona Jaunjelgavā, Lāčplēša ielā (..), kur, izmantodams to, ka I.M. ir alkohola reibumā un slikti redz, iedeva viņai parakstīt līdzpaņemto iesniegumu. Tāpat Didzis M. ar datora palīdzību sagatavoja – uzrakstīja patiesībai neatbilstošu iesniegumu (ziņojumu) Jaunjelgavas iedzīvotāja Ā.Č. vārdā Aizkraukles policijas pārvaldes priekšniekam Ivaram Zirnim, kurā norādīja nepatiesas (īstenībai neatbilstošas) ziņas par Aizkraukles rajona policijas pārvaldes Kārtības policijas biroja 2.nodaļas 1.iecirkņa inspektora Viļņa R. izdarītiem noziedzīgiem nodarījumiem. Ar printera HP PSC 1315 ALL IN ONE palīdzību Didzis M. sastādīto nepatieso informāciju izdrukāja uz baltas A4 formāta lapas un viltoja Ā.Č. parakstu. Didzis M. 2006.gada 13.aprīlī ar abiem iesniegumiem, kas satur patiesībai neatbilstošas ziņas, nolūkā panākt krimināllietas ierosināšanu pret Vilni R. ieradās Aizkraukles rajona policijas pārvaldē, kur tos iesniedza kancelejā. Ar šādām darbībām Didzis M. izdarīja noziedzīgus nodarījumus, kuri paredzēti Krimināllikuma 275.panta pirmajā daļā un 298.panta pirmajā daļā.

Pirmās instances tiesa, taisot attaisnojošu spriedumu Didža M. apsūdzībā pēc Krimināllikuma 275.panta pirmās daļas, atzinusi, ka Didža M. darbībās nav saskatāms šā noziedzīgā nodarījuma sastāvs. Savu atzinumu tiesa pamatojusi ar to, ka Didža M. izgatavotie divi iesniegumi I.M. un Ā.Č. vārdā par Viļņa R. noziedzīgām darbībām, kurus viņš iesniedza Aizkraukles rajona Policijas pārvaldē, Didzim M. nepiešķir nekādas tiesības un neatbrīvo viņu no kādiem pienākumiem.

Savukārt apelācijas instances tiesa nonākusi pie secinājuma, ka pirmās instances tiesa nepamatoti atzinusi, ka apsūdzībā minētie iesniegumi Didzim M. nepiešķir nekādas tiesības vai neatbrīvo no pienākumiem. Atbilstoši Ministru kabineta 1996.gada 23.aprīļa noteikumiem Nr.154 "Dokumentu izstrādāšanas un noformēšanas noteikumi" dokuments ir jebkurā veidā un materiālā ierakstīta informācija, ko rada, saņem un uzglabā jebkura Latvijas Republikas valsts pārvaldes institūcija, valsts pašvaldību iestāde, uzņēmums, uzņēmējsabiedrība un uzņēmējsabiedrību apvienība, kā arī sabiedriskā un reliģiskā organizācija vai fiziskā persona. Aizkraukles rajona policijas pārvalde esot valsts iestāde, kurai, saņemot no personām iesniegumu par iespējamo izdarīto noziedzīgo nodarījumu, esot pienākums veikt likumā paredzētās darbības. Arī pēc apsūdzētā Didža M. iesniegto apsūdzībā minēto iesniegumu saņemšanas tikusi veikta dienesta pārbaude par iecirkņa inspektora Viļņa R. darbu. Ar dienesta pārbaudes slēdzienu ticis atzīts, ka iecirkņa inspektora Viļņa R. darbībās nav likuma "Par policiju" pārkāpumu. Tādējādi iesniedzējam tiekot radīta iespēja aizstāvēt savas likumīgās intereses vai aizstāvēt savas intereses pret

iespējami izdarīto likumpārkāpumu. Neesot svarīgi, vai dokuments piešķir tiesības konkrēti šī dokumenta iesniedzējam vai atbrīvo viņu no pienākumiem. Pēc būtības svarīgi, vai pats dokuments piešķir tiesības vai atbrīvo no pienākumiem, tādējādi radot tiesiskas sekas. Šādos apstākļos apelācijas tiesa uzskatīja, ka apsūdzētā Didža M. policijai iesniegtie viltotie I.M. un Ā.Č. iesniegumi atzīstami par Krimināllikuma 275.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma priekšmetu – par dokumentiem, kas piešķir tiesības vai atbrīvo no pienākumiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 275.panta pirmo daļu kriminālatbildība iestājas par dokumenta, kas piešķir tiesības vai atbrīvo no pienākumiem, zīmoga vai spiedoga viltošanu, kā arī par viltota dokumenta, zīmoga vai spiedoga realizēšanu vai izmantošanu.

Viens no šā noziedzīgā nodarījuma priekšmetiem ir dokuments, kas piešķir tiesības vai atbrīvo no pienākumiem, nevis jebkurš dokuments, kas atbilst Ministru kabineta 1996.gada 23.aprīļa noteikumu Nr. 154 "Dokumentu izstrādāšanas un noformēšanas noteikumi" prasībām.

Apelācijas instances tiesa nav konstatējusi apsūdzētā Didža M. izgatavoto un izmantoto iesniegumu atbilstību Krimināllikuma 275.panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma priekšmeta nosacījumiem. Tiesas interpretācija šajā lietā par noziedzīgā nodarījuma priekšmetu ir kļūdaina. Tāpēc saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 377.panta 2.punktu kriminālprocess Didža M. apsūdzībā pēc Krimināllikuma 275.panta pirmās daļas kasācijas instances tiesā ir jāizbeidz.

Krimināllikuma 298.panta pirmajā daļā kriminālatbildība noteikta par apzināti nepatiesu ziņojumu par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu nolūkā panākt krimināllietas ierosināšanu pret kādu personu.

Šis noziedzīgais nodarījums ir pabeigts ar brīdi, kad persona apzināti nepatiesu ziņojumu par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu nolūkā panākt krimināllietas ierosināšanu (kriminālprocesa uzsākšanu) pret kādu citu personu iesniegusi iestādei vai amatpersonai, kurai ir tiesības lemt par kriminālprocesa uzsākšanu vai kurai ir pienākums nosūtīt ziņojumu šīm iestādēm, amatpersonām neatkarīgi no tā, vai uzsākts kriminālprocess vai nē.

Šāds atzinums izriet no Krimināllikuma 298.panta pirmajā daļā ietvertās normas satura, Kriminālprocesa likuma 369., 370., 371., 386.panta.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 369.pantu kriminālprocesa uzsākšanas iemesls ir tādu ziņu iesniegšana izmeklēšanas iestādei, prokuratūrai vai tiesai (par kriminālprocesa norisi atbildīgai iestādei), kuras norāda uz iespējama noziedzīga nodarījuma izdarīšanu. Šīs ziņas var iesniegt jebkura fiziskā persona kā informāciju par iespējamiem noziedzīgiem nodarījumiem, no kuriem pati tieši nav cietusi, noziedzīga nodarījuma rezultātā cietusī persona, kā arī šīs ziņas var iegūt par

kriminālprocesa norisi atbildīgā iestāde savas resoriskās darbības rezultātā, veicot pārbaudi.

Izmeklēšanas iestādes ir uzskaitītas Kriminālprocesa likuma 386.pantā. Starp tām ir arī Valsts policija.

Amatpersonu un iestāžu kompetenci kriminālprocesa uzsākšanā nosaka Kriminālprocesa likuma 371.pants.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 370.panta pirmo daļu kriminālprocesu var uzsākt, ja pastāv reāla iespēja, ka noticis noziedzīgs nodarījums.

Konkrētajā lietā apsūdzētais Didzis M. ziņojumus, kas nosaukti par iesniegumiem, iesniedzis Valsts policijai – Aizkraukles rajona policijas pārvaldei, kura likumā noteiktās kompetences ietvaros veica pārbaudi, kā rezultātā nekonstatēja pamatu kriminālprocesa uzsākšanai pret Vilni R.

Pirmās instances tiesa un apelācijas instances tiesa uz pārbaudīto un novērtēto pierādījumu, to vidū iesniegumu satura, noskaidrotās Didža M. rīcības pamata konstatējusi visas Krimināllikuma 298.panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmes apsūdzētā Didža M. darbībās. Pierādījumu pārbaudē un novērtēšanā tiesa nav pieļāvusi Kriminālprocesa likuma prasību pārkāpumu.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešo daļu kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā no jauna neizvērtē.

Līdz ar to nepamatotas ir apsūdzētā Didža M. norādes kasācijas sūdzībā par Krimināllikuma 298.panta pirmās daļas nepareizu piemērošanu, kvalificējot noziedzīgo nodarījumu, un Kriminālprocesa likuma pārkāpumiem pierādījumu vērtēšanā.

Vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Atcelt Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 21.augusta spriedumu daļā par Didža M. atzīšanu par vainīgu un sodīšanu pēc Krimināllikuma 275.panta pirmās daļas un galīgā soda noteikšanu pēc noziedzīgo nodarījumu kopības saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu. Kriminālprocesu šajā daļā izbeigt.

Pārējā daļā apelācijas instances tiesas spriedumu atstāt negrozītu, bet apsūdzētā Didža M. sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Apzināti nepatiesa ziņojuma saturs

No objektīvās puses Krimināllikuma 298.panta pirmajā daļā paredzētajam ziņojuma saturam jābūt tādam, kurā ir norāde uz nodarījuma izdarīšanas apstākļiem un personu, kas to izdarījusi, bet sniegtās ziņas ir patiesībai neatbilstošas.

Vainīgā subjektīvo attieksmi pret nodarījumu raksturo tiešs nodoms, jo persona apzinās, ka ziņas ir nepatiesas un tās sniegtas ar īpašu nolūku – panākt konkrētas personas saukšanu pie kriminālatbildības (Krimināllikuma 298.panta pirmā daļa).

Rīgā, 2007.gada 12.oktobrī Lieta Nr.SKK-619/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Vietnieks,
senatori P.Gruziņš,
V.Čiževskis

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar Rīgas pilsētas Kurzemes rajona prokuratūras prokurora A.Nikolajeva kasācijas protestu par Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas 2007.gada 10.septembra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Pirmstiesas izmeklēšanas laikā Vadims T., (..), ticis apsūdzēts pēc Krimināllikuma 298.panta otrās daļas un Krimināllikuma 300.panta otrās daļas par to, ka viņš izdarījis apzināti nepatiesu ziņojumu par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu nolūkā panākt krimināllietas ierosināšanu pret kādu personu, kas saistīts ar apsūdzību sevišķi smaga nozieguma izdarīšanā, mantkārīgā nolūkā, un izdarījis apzināti nepatiesu liecību sniegšanu pirmstiesas izmeklēšanā, kas izdarīta, izmeklējot sevišķi smagu noziegumu, mantkārīgā nolūkā.

Vadims T. 2007.gada 1.februārī ap plkst. 3.27, būdams alkohola ietekmē, vadot viņa lietošanā esošo automašīnu *VOLVO S 80,* valsts reģistrācijas nr. FV 7677, kuras salonā sēdējis Andrejs M., pie mājas Rīgā, Vīlipa ielā 10 izraisījis ceļu satiksmes negadījumu, saduroties ar automašīnu *BMW*, valsts reģistrācijas nr. EP 5283, un no ceļu satiksmes negadījuma vietas aizgājis, nesagaidot ceļu policijas darbiniekus. Lai izvairītos no Latvijas administratīvo pārkāpumu kodeksa (LAPK) 149.[4],149.[15]pantā paredzētajiem naudas sodiem par automašīnas vadīšanu bez autovadītāja apliecības, par automašīnas vadīšanu alkohola ietekmē un par ceļu satiksmes negadījuma vietas atstāšanu,

Vadims T., mantkārīgu tieksmju vadīts, 2007.gada 2.februārī plkst. 14.10, būdams brīdināts par krimināatbildību pēc Krimināllikuma 298.panta par apzināti nepatiesa ziņojuma iesniegšanu par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, nolūkā panākt krimināllietas ierosināšanu pret kādu personu, zinot, ka iesniegumā uzrādītās ziņas neatbilst patiesībai, iesniedzis Rīgas pilsētas Galvenās policijas pārvaldes (GPP) 9.policijas iecirknī, kas atrodas Rīgā, Daugavgrīvas ielā 32, iesniegumu par to, ka laikā no 2007.gada 31.janvāra plkst.14.00 līdz 2007.gada 2.februārim tikusi nozagta viņa lietošanā esošā automašīna *VOLVO S 80*, valsts reģistrācijas nr.FV 7677, LVL 7000 vērtībā.

Sakarā ar Vadima T. 2007.gada 2.februāra iesniegumu 2007.gada 2.februārī Rīgas pilsētas GPP 9.policijas iecirknī ticis uzsākts kriminālprocess Nr.11096029307 par Vadima T. lietošanā esošās automašīnas *VOLVO S 80*, valsts reģistrācijas nr.FV 7677, nolaupīšanu, t.i., par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, kas paredzēts Krimināllikuma 175.panta ceturtajā daļā un kas saskaņā ar Krimināllikuma 7.panta piekto daļu atzīstams par sevišķi smagu noziegumu.

Šādas Vadima T. darbības kvalificētas kā noziedzīgs nodarījums, kas paredzēts Krimināllikuma 298.panta otrajā daļā.

Bez tam Vadims T. 2007.gada 2.februārī plkst.14.25, atrodoties Rīgas pilsētas GPP 9.policijas iecirkņa telpās Rīgā, Daugavgrīvas ielā 32, būdams kā liecinieks brīdināts par krimināatbildību pēc Krimināllikuma 300.panta par apzināti nepatiesu liecību sniegšanu, lai izvairītos no LAPK 149.^{4},149.^{15}pantā paredzētajiem naudas sodiem par automašīnas vadīšanu bez autovadītāja apliecības, par automašīnas vadīšanu alkohola reibumā un par ceļu satiksmes negadījuma vietas atstāšanu, mantkārīgu tieksmju vadīts, sniedzis Rīgas pilsētas GPP 9.policijas iecirkņa inspektoram M.Liepam apzināti nepatiesas liecības, paziņojot, ka laikā 2007.gada 31.janvāra plkst. 14.00 līdz 2007.gada 2.februārim tikusi nozagta viņa lietošanā esošā automašīna *VOLVO S 80,* ar valsts reģistrācijas nr. FV 7677.

Bez tam Vadims T. 2007.gada 6.martā plkst. 11.50, atrodoties Rīgas pilsētas GPP Kriminālpolicijas pārvaldes 2.biroja 3.nodaļas telpās Rīgā, Klijānu ielā 4, būdams kā liecinieks brīdināts par krimināatbildību pēc Krimināllikuma 300.panta par apzināti nepatiesu liecību sniegšanu, lai izvairītos no LAPK 149.^{4},149.^{15}pantā paredzētajiem naudas sodiem par automašīnas vadīšanu bez autovadītāja apliecības, par automašīnas vadīšanu alkohola reibumā un par ceļu satiksmes negadījuma vietas atstāšanu, mantkārīgu tieksmju vadīts, sniedzis Rīgas pilsētas GPP Kriminālpolicijas pārvaldes 2.biroja 3.nodaļas inspektorei A.Tikumai apzināti nepatiesas liecības, paziņojot, ka laikā no 2007.gada 31.janvāra plkst. 14.00 līdz 2007.gada 2.februārim tikusi nozagta viņa lietošanā esošā automašīna *VOLVO S 80*, valsts reģistrācijas nr. FV 7677.

Vadims T. arī 2007.gada 9.martā plkst. 11.12, atrodoties Rīgas pilsētas GPP Kriminālpolicijas pārvaldes 2.biroja 3.nodaļas telpās, Rīgā Klijānu ielā 4, būdams kā liecinieks brīdināts par krimināatbildību pēc Krimināllikuma 300.panta par apzināti nepatiesu liecību sniegšanu, lai izvairītos no LAPK 149.^{4},149.^{15}pantā paredzētajiem naudas sodiem par automašīnas vadīšanu bez autovadītāja apliecības, par automašīnas vadīšanu alkohola reibumā un par ceļu satiksmes negadījuma vietas atstāšanu, mantkārīgu tieksmju vadīts, sniedzis Rīgas pilsētas GPP Kriminālpolicijas pārvaldes 2.biroja 3.nodaļas inspektorei A.Tikumai apzināti nepatiesas liecības, paziņojot, ka laikā 2007.gada 31.janvāra plkst. 14.00 līdz 2007.gada 2.februārim tikusi nozagta viņa lietošanā esošā automašīna *VOLVO S 80*, valsts reģistrācijas nr. FV 7677.

Šādas Vadima T. noziedzīgās darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 300.panta otrās daļas.

2007.gada 5.jūlijā Rīgas pilsētas Kurzemes rajona prokurors A.Nikolajevs un apsūdzētais Vadims T. parakstījuši vienošanās protokolu par vainas atzīšanu un sodu, ar kuru vienojušies par Vadima T. nosakāmo sodu – par Krimināllikuma 298.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu paredzot noteikt naudas sodu vienas minimālās mēnešalgas apmērā vai Ls 120; par Krimināllikuma 300.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu paredzot noteikt naudas sodu divu minimālo mēnešalgu apmērā vai Ls 240.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmās daļas nosacījumiem, pilnīgi saskaitot piespriestos sodus, galīgo sodu paredzēts noteikt – naudas sodu triju minimālo mēnešalgu apmērā vai Ls 360.

Bez tam šajā kriminālprocesā pie krimināatbildības pēc Krimināllikuma 300.panta otrās daļas par apzināti nepatiesu liecību sniegšanu pirmstiesas izmeklēšanā, kas izdarītas, izmeklējot sevišķi smagu noziegumu, ticis saukts Andrejs M.

Ar Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas tiesneses 2007.gada 10.septembra lēmumu krimināllieta Vadima T. apsūdzībā pēc Krimināllikuma 298.panta otrās daļas, Krimināllikuma 300.panta otrās daļas un Andreja M. apsūdzībā pēc Krimināllikuma 300.panta otrās daļas nodota Rīgas pilsētas Kurzemes rajona prokuratūrai pārkāpumu novēršanai.

Par Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas 2007.gada 10.septembra lēmumu Rīgas pilsētas Kurzemes rajona prokuratūras prokurors A.Nikolajevs iesniedzis kasācijas protestu.

Prokurors kasācijas protestā norādījis, ka Kurzemes rajona tiesa, pieņemot nolēmumu, pārkāpusi Krimināllikuma 1., 23. ,26.panta prasības. Tiesa esot nepamatoti lēmumā norādījusi, ka Vadima T. darbības jākvalificējot tikai pēc Krimināllikuma 298.panta.

Kriminālprocesa likuma 369.pantā esot uzrādīts to personu loks un apstākļi, pie kuriem iesniedzams ziņojums par noziedzīga nodarījuma

gatavošanu vai izdarīšanu. Pirms ziņojuma iesniegšanas paredzēts arī brīdināt iesniedzēju par sekām, kuras var iestāties, ja tiek noskaidrots, ka ziņojums par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu ir nepatiess. Savukārt Krimināllikums neparedzot, ka iesniedzējam būtu tiesības neliecināt pret sevi un sev tuvajiem radiniekiem.

Kā varot redzēt no krimināllietas materiāliem, sakarā ar Vadima T. iesniegumu Rīgas pilsētas GPP 9.policijas iecirknī ticis uzsākts kriminālprocess par Vadima T. lietošanā esošās automašīnas nolaupīšanu, par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, kas paredzēts Krimināllikuma 175.panta ceturtajā daļā. 2007.gada 2.februārī Vadims T. ieguvis liecinieka procesuālo statusu, jo kā liecinieks ticis brīdināts pat atbildību pēc Krimināllikuma 300.panta. Tāpēc par nepamatotu uzskatāms tiesas viedoklis, ka Vadimam T. neesot liecinieka, ne arī cietušā statusa, jo viņš esot izdarījis kriminālsodāmu nodarījumu – apzināti nepatiesa ziņojuma iesniegšanu un ieguvis apsūdzētā statusu.

Prokurors uzsvēris, ka Vadima T. darbības bijušas pareizi kvalificētas arī pēc Krimināllikuma 300.panta otrās daļas, jo pēc kriminālprocesa uzsākšanas mainījies viņa procesuālais statuss un neesot pamata kvalificēt viņa darbības tikai pēc Krimināllikuma 298.panta.

Prokurors lūdzis atcelt Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas 2007.gada 10.septembra tiesas lēmumu un lietu nosūtīt jaunai iztiesāšanai.

Izskatījis krimināllietas materiālus, apsvēris prokurora kasācijas protesta motīvus, izskatot lietu Kriminālprocesa likuma 585.panta kārtībā, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka prokurora kasācijas protests ir noraidāms, taču grozāmi motīvi, kuru dēļ pirmās instances tiesa nosūtījusi lietu Rīgas pilsētas Kurzemes rajona prokuratūrai pārkāpumu novēršanai.

No pirmās instances tiesas lēmuma satura izriet, ka Vadims T. būtu saucams pie krimināltbildības tikai par Krimināllikuma 298.panta otrajā daļā paredzētā nozieguma izdarīšanu, jo viņa noziedzīgo darbību kvalifikācija pēc Krimināllikuma 300.panta otrās daļas esot lieka.

Savukārt prokurors kasācijas protestā lūdzis pirmās instances tiesas lēmumu par lietas nosūtīšanu prokuratūrai pārkāpuma novēršanai atcelt, jo Vadima T. darbības pirmstiesas izmeklēšanā esot pareizi kvalificētas pēc Krimināllikuma 298.panta otrās daļas un 300.panta otrās daļas.

Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka prokurors pirmstiesas izmeklēšanā, ceļot apsūdzību Vadimam T. pēc Krimināllikuma 298.panta otrās daļas, kā arī pirmās instances tiesa, nosūtot krimināllietu prokuroram pārkāpuma novēršanai, kļūdaini traktējusi Krimināllikuma 298.panta pirmās daļas dispozīciju.

Krimināllikuma 298.panta pirmās daļas dispozīcijā paredzēta atbildība par apzināti nepatiesu ziņojumu par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu nolūkā panākt krimināllietas ierosināšanu pret kādu personu.

No minētā izriet, ka no objektīvās puses ziņojuma saturam jābūt tādam, kas satur norādi uz nodarījuma izdarīšanas apstākļiem un personu, kas to izdarījusi, bet sniegtās ziņas ir patiesībai neatbilstošas.

Senāta Krimināllietu departaments uzsver, ka potenciālā apsūdzētā subjektīvo attieksmi pret nodarījumu raksturo tiešs nodoms, jo persona apzinās, ka ziņas ir nepatiesas un tās sniegtas ar īpašu nolūku – panākt konkrētas personas saukšanu pie kriminālatbildības.

No lietas materiāliem neizriet, ka Vadims T. iesniegumā policijai būtu vēlējies panākt konkrētas personas saukšanu pie kriminālatbildības.

Līdz ar to uzskatāms, ka Vadima T. darbības neatbilst Kriminallikuma 298.panta pirmās daļas dispozīcijai.

Ievērojot minēto, prokurora kasācijas protests noraidāms, bet pirmās instances tiesas lēmuma par lietas nosūtīšanu prokuroram pārkāpuma novēršanai motīvi grozāmi, norādot, ka prokuroram jāapsver Vadimam T. celtās apsūdzības pēc Krimināllikuma 298.panta otrās daļas pamatotība.

Ievērojot norādīto, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 585., 587.pantu, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Prokurora kasācijas protestu noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Krāpšanas jēdziena izpratne

No objektīvās puses mantas iegūšana krāpšanas ceļā izpaužas tādējādi, ka vainīgais apmāna cietušo, kura īpašumā vai valdījumā atrodas manta, un apmānītais, būdams maldināts, mantu vai arī tiesības uz mantu atdod labprātīgi (Krimināllikuma 177.pants).

Rīgā, 2007.gada 18.oktobrī Lieta Nr.SKK-630/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Vietnieks,
senatori P.Gruziņš,
V.Čiževskis

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar Ģenerālprokuratūras Kriminmāltiesiskā departamenta Tiesās izskatāmo krimināllietu nodaļas prokurora V.Maračkovska kasācijas protestu par Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2007.gada 22.augusta lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Vidzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2006.gada 26.janvāra spriedumu

Ināra K., (..), apsūdzībā pēc Krimināllikuma 177.panta trešās daļas atzīta par nevainīgu un attaisnota par atkārtoti izdarītu krāpšanu lielā apmērā sakarā ar to, ka apsūdzētās darbībās neesot noziedzīga nodarījuma sastāva.

Par minēto pirmās instances tiesas spriedumu prokurors bija iesniedzis apelācijas protestu, bet cietušais Valdis B. – apelācijas sūdzību.

Ar Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2006.gada 3.oktobra spriedumu atcelts Vidzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2006.gada 26.janvāra attaisnojošais spriedums, taisīts jauns spriedums.

Ar apelācijas instances tiesas spriedumu Ināra K. notiesāta pēc Krimināllikuma 177.panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz pieciem gadiem, konfiscējot mantu.

Piemērojot Krimināllikuma 55.pantu, pamatsods noteikts nosacīti ar pārbaudes laiku uz trim gadiem.

Piedzīts no Ināras K. Valda B. labā Ls 14 272,00.

Ar apelācijas instances tiesas spriedumu Ināra K. notiesāta par to, ka viņa atkārtoti izdarījusi krāpšanu lielā apmērā, tas ir, ieguvusi svešu mantu un tiesību uz šādu mantu, ļaunprātīgi izmantojot uzticēšanos un ar viltu.

Apelācijas instances tiesa spriedumā sniegusi šādu noziedzīgā nodarījuma aprakstu.

"Ināra K. kā E. P. pilnvarotā persona (pilnvaru 1996.gada 16.aprīlī apliecinājis zvērināts notārs Tomass Rikše Flēnas pašvaldībā un 1996.gada 25.aprīlī legalizējis Zviedrijas vēstniecības Rīgā pirmais sekretārs *Haarry Landay*) 1999.gada 8.oktobrī Limbažos noslēgusi notariāli apstiprinātu pirkuma-pārdevuma līgumu, ar kuru pārdevusi Valdim B. no Limbažu rajona Liepupes pagasta īpašuma "Austrumi" atdalīto zemes gabalu "Vecaustrumi" 3,12 ha platībā par Ls 700. Saskaņā ar noslēgto līgumu samaksa par pārdoto īpašumu tikusi saņemta pirms līguma noslēgšanas un īpašuma tiesības pārgājušas Valdim B. tūlīt pēc līguma parakstīšanas. Ināra K. iegūto naudu par īpašuma pārdošanu izlietojusi savām saimnieciskajām vajadzībām.

Izmantojot apstākli, ka Valdis B. īpašuma tiesības nebija nostiprinājis zemesgrāmatā, Ināra K., izmantojot iepriekš E.P. izsniegto pilnvaru, ļaunprātīgi izmantojot uzticēšanos un ar viltu, 2002.gada 2.septembrī Limbažu virsmežniecības Liepupes mežniecībā Limbažu rajona Liepupes pagastā izņēmusi ciršanas apliecinājumus Nr. CAV 020451 100025 un Nr. CAV 020450 100024, un Valdim B. piederošajā saimniecības "Vecaustrumi" mežā izcirtusi kokus – 53 m^3, ko arī norādījusi savā pārskatā Nr. 020635 par 2002.gada saņemtajos apliecinājumos minētajām darbībām, ar to nodarot Valdim B. materiālos zaudējumus Ls 1050,00 apmērā.

Atkārtoti, izmantojot to, ka Valdis B. savas īpašuma tiesības nebija nostiprinājis zemesgrāmatā, Ināra K. minēto īpašumu otru reizi – 2003.gada 28.janvārī Valmierā pārdevusi Dz.J., noslēdzot ar viņu notariāli apstiprinātu nekustamā īpašuma pirkuma-pārdevuma līgumu. Ināra K. ar savām darbībām nodarījusi Valdim B. materiālos zaudējumus Ls 12 500,00 apmērā, kurus sastāda nekustamā īpašuma Limbažu rajona Liepupes pagastā "Vecaustrumi" tirgus vērtība uz 2003.gada janvāri ar realizācijas termiņu līdz 10 mēnešiem. Ināra K. apzināti neinformējusi Dz.J. par minēto spēkā esošo starp viņu un Valdi B. 1999.gada 8.oktobrī Limbažos noslēgto pirkuma-pārdevuma līgumu.

Par minētajām nelikumīgām darbībām ar Valda B. īpašumu Ināra K. apzināti Valdi B. neinformējusi un nodarītos zaudējumus viņam neatlīdzinājusi. Ināra K., atkārtoti izdarot krāpšanu lielā apmērā, nodarījusi Valdim B. materiālos zaudējumus par kopējo summu Ls 13 550,00, bet krāpšanas rezultātā nelikumīgi iegūto naudas summu izmantojusi savām vajadzībām."

Šādu apsūdzētās Ināras K. noziedzīgo nodarījumu apelācijas instances tiesa kvalificējusi pēc Krimināllikuma 177.panta trešās daļas.

Ar Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta 2006.gada 28.decembra lēmumu atcelts Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2006.gada 3.oktobra Ināru K. notiesājošais spriedums un lieta

nosūtīta apelācijas instances tiesai jaunai izskatīšanai, norādot, ka pirmās instances tiesas secinājums par to, ka Ināras K. darbībās neesot Krimināllikuma 177.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva, esot pareizs un atbilstot lietā konstatētajiem apstākļiem.

Ar Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2007.gada 22.augusta lēmumu Vidzemes apgabaltiesas 2006.gada 26.janvāra spriedums atstāts negrozīts.

Par Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2007.gada 22.augusta lēmumu Ģenerālprokuratūras Kriminmāltiesiskā departamenta Tiesās izskatāmo krimināllietu nodaļas prokurors V.Maračkovskis iesniedzis kasācijas protestu.

Kasācijas protestā prokurors, neapstrīdot attaisnojošu pierādījumu analīzi tiesas lēmumā, uzskatījis, ka Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2007.gada 22.augusta lēmums esot nepamatots un balstīts uz Krimināllikuma un Kriminālprocesa likuma normu pārkāpumiem.

Kasācijas protestā prokurors norādījis, ka tiesa nepamatoti sašaurinājusi Krimināllikuma 177.panta trešās daļas dispozīciju, kas nosaka krāpšanas sastāva objektīvo pusi. Likumdevējs normas tekstā neesot ietvēris norādi uz cietušo kā vienīgo, pie kura varot vērsties vainīgais, kā tāda, kurš mantu labprātīgi varot atdot krāpniekam.

Izskatot krimināllietu pēc iepriekšējās kasācijas sūdzības, kā norādījis prokurors savā kasācijas protestā, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments 2006.gada 28.decembra lēmumā neesot izdarījis šīs normas tulkojumu, kas atbilstoši Kriminālprocesa likuma 589.panta pirmajai daļai būtu obligāts tiesai, kura šo lietu izskatījusi.

Prokurors norādījis, ka apelācijas instances tiesa pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 525.panta trešās daļas noteikumus, jo spriedumā neesot norādīti motīvi, kāpēc tiekot noraidīti pierādījumi, ar kuriem esot pamatota apsūdzība. Krimināllietā netikušas pietiekami novērtētas cietušā Valda B. liecības, 1999.gada 8.oktobra nekustamā īpašuma "Vecaustrumi" pārdošanas līgums Valdim B., 2003.gada 28.janvāra nekustamā īpašuma "Vecaustrumi" pārdošanas līgums Dz.J., liecinieces V.S. liecības daļā par to, ka mežniecības rīcībā esot bijis Valda B. iesniegtais nekustamā īpašuma pirkšanas līgums, liecinieču V.M. un D.M. liecības daļā par to, ka Ināra K., pieprasot izziņu par nekustamā īpašuma "Vecaustrumi" piederību, 2002.gada 9.augustā noklusējusi faktu par šī īpašuma jau notikušo pārdošanu Valdim B. Tiesa neesot argumentējusi, kā Ināra K., neinformējot otru pusi – Valdi B., vienpusēji varējusi atteikties no 1999.gada 8.oktobra nekustamā īpašuma pirkuma-pārdevuma līguma. Tādējādi tiesa neesot ievērojusi Civillikuma 2039.pantu.

Apelācijas instances tiesa neesot izvērtējusi apstākli, ka atbilstoši pirkuma-pārdevuma līguma noteikumiem līdz ar tā izpildi par nekustamā īpašuma faktisko valdītāju ar neierobežotām lietošanas tiesībām kļuvis

Valdis B. Lietā neesot pierādījumu, ka Valdis B. būtu labprātīgi atteicies no iegūtā īpašuma valdījuma.

Tiesa ignorējusi Ināras K. atkārtoti noslēgtā nekustamā īpašuma "Vecaustrumi" pirkuma-pārdevuma līguma sekas un nenovērtējusi tā tiesiskumu.

Tiesa nepamatoti secinājusi, ka, pastāvot neatceltam pirkuma-pārdevuma līgumam, Inārai K., pamatojoties uz Civillikuma 994.pantu, bijušas tiesības atkārtoti pārdot jau vienreiz pārdoto īpašumu.

Izmantojot uzticēšanos un ar viltu, noklusējot faktu par neatceltā pirkuma pārdevuma līguma esamību, Ināra K. saņēmusi ciršanas apliecinājumu, kas viņai devis iespēju pārņemt Valda B. valdījumā esošo īpašumu. Arī atkārtoti pārdodot nekustamo īpašumu "Vecaustrumi" Dz.J., Ināra K. noklusējusi faktu, ka pārdodamais īpašums jau ir bijis atsavināts trešajai personai.

Prokurors norādījis, ka tiesas lēmumā konstatētā Ināras K. rīcība atbilstot Krimināllikuma 177.panta trešās daļas dispozīcijai un veidojot krāpšanas sastāva objektīvo pusi. Neesot šaubu arī par to, ka Ināra K. rīkojusies ar tiešu nodomu mantkārīgā nolūkā.

Prokurors V.Maračkovskis kasācijas protestā lūdzis atcelt Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2007.gada 22.augusta lēmumu un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai.

Cietušais Valdis B. Kriminālprocesa likuma 578.panta kārtībā iesniedzis paskaidrojumu par prokurora kasācijas protestu, norādot, ka pilnībā pievienojoties prokurora iesniegtajam kasācijas protestam un lūdzot apmierināt kasācijas protestu – atcelt Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2007.gada 22.augusta lēmumu, nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai.

Apsūdzētā Ināra K. iesniegusi rakstveida iebildumus pret prokurora protestu.

Rakstveida iebildumos apsūdzētā Ināra K. norādījusi, ka apelācijas instances tiesa lēmumā esot analizējusi Krimināllikuma 177.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāvu un neesot to tulkojusi sašaurināti. Krimināllikuma izpratnē krāpšana esot noziedzīgs nodarījums, kas esot virzīts uz cietušā maldināšanu. Mantas vai tiesības uz mantu iegūšana ar viltu vai ļaunprātīgi izmantojot uzticību kvalificējama kā krāpšana, ja vainīgā persona, izmantojot uzticību vai viltu, tieši maldinot cietušo, kā rezultātā cietušais labprātīgi atdodot savu mantu vai tiesības uz mantu vainīgajai personai. Konkrētajā gadījumā nekāda maldinoša ietekme uz cietušā gribu neesot notikusi.

Apsūdzētā Ināra K. norādījusi, ka tiesa neesot pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 525.panta trešās daļas noteikumus. Tiesas lēmums esot motivēts, lietā esošie pierādījumi objektīvi izvērtēti. Lietā esot analizēti arī pierādījumi attiecībā uz viņas vienpusējo atkāpšanos no pirkuma pārdevuma līguma.

Prokurora uzskats par viņas mantkārīgo nolūku sakarā ar nekustamā īpašuma pārdošanu Dz.J. par lielāku summu esot nevietā, jo 2003.gadā Latvijā esot būtiski pieaugusi īpašuma vērtība.

Ināra K. uzskatījusi, ka konkrētā lietā esot civiltiesisks strīds, kas risināms Civilprocesa likuma noteiktajā kārtībā.

Ināra K. lūgusi apelācijas instances tiesas 2007.gada 22.augusta nolēmumu atstāt negrozītu, bet kasācijas protestu noraidīt.

Izskatījis krimināllietas materiālus, apsvēris prokurora kasācijas protesta, cietušā Valda B. paskaidrojumu un apsūdzētās Ināras K. iebildumu pret prokurora kasācijas protestu motīvus, izskatot lietu rakstveida procesā Kriminālprocesa likuma 585.panta kārtībā, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka apelācijas instances tiesas lēmums, ar kuru atstāts negrozīts Vidzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2006.gada 26.janvāra spriedums, atstājams negrozīts, bet prokurora kasācijas protests noraidāms.

No lietas materiāliem redzams, ka pirmās instances tiesa un apelācijas instances tiesa 2007.gada 22.augusta lēmumā ir pietiekoši pilnīgi un vispusīgi atbilstoši Kriminālprocesa likuma 19.pantam izmeklējusi un noskaidrojusi lietas faktiskos apstākļus, pārbaudījusi pierādījumus un pareizi attaisnojusi Ināru K. apsūdzībā pēc Krimināllikuma 177.panta trešās daļas.

Apelācijas instances tiesa ir izskatījusi lietu tādā apsūdzībā, kādu prokurors bija cēlis apsūdzētajai, pārbaudījusi un izvērtējusi visus lietā esošos pierādījumus, tajā skaitā arī apsūdzētās un liecinieku liecības, to kopumā un savstarpējā sakarībā. Tiesas spriedums ir motivēts un atbilst Kriminālprocesa likuma prasībām.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka apsūdzētās Ināras K. darbībās nav Krimināllikuma 177.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva.

Krimināllikuma 177.panta pirmās daļas dispozīcijā dota krāpšanas definīcija, kur noteikts, ka krāpšana ir svešas mantas vai tiesību uz šādu mantu iegūšana, ļaunprātīgi izmantojot uzticēšanos vai ar viltu.

Šajā sakarā Senāta Krimināllietu departaments uzskata par nepieciešamu uzsvērt, ka no objektīvās puses mantas iegūšana krāpšanas ceļā izpaužas tādējādi, ka vainīgais apmāna cietušo, kura īpašumā vai valdījumā atrodas manta, un apmānītais, būdams maldināts, mantu vai arī tiesības uz mantu atdod labprātīgi.

Konkrētajā lietā ne pirmās instances tiesa 2006.gada 26.janvāra spriedumā, ne apelācijas instances tiesa 2007.gada 22.augusta lēmumā nav konstatējušas Krimināllikuma 177.panta pirmās daļas dispozīcijā norādītos nosacījumus.

Bez tam apelācijas instances tiesa 2007.gada 22.augusta lēmumā sīki motivējusi, kādu iemeslu dēļ Ināras K. darbībās nav Krimināllikuma 177.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesa nav pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 525.panta trešajā daļā noteikto.

Kasācijas protestā prokurors apstrīdējis arī lietas faktiskos apstākļus un pierādījumu novērtēšanu apelācijas instances tiesas lēmumā.

Šajā sakarā kasācijas instances tiesa atzīmē, ka saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešo daļu kasācijas instances tiesa lietas faktiskos apstākļus neskaidro un pierādījumus lietā no jauna neizvērtē.

Pirmās instances tiesa un apelācijas instances tiesa nolēmumos pamatoti norādījušas, ka starp Ināru K. un Valdi B. pastāv civiltiesisks strīds, kurš risināms atbilstoši Civilprocesa likumā paredzētajai kārtībai.

Senāta Krimināllietu departaments atzīmē, ka saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 526.panta otrajā daļā noteikto, ja tiesa taisa attaisnojošu spriedumu, tā atstāj bez izskatīšanas pieteikumu par nodarījuma rezultātā radītā kaitējuma atlīdzināšanu. Pieteikuma atstāšana bez izskatīšanas nav šķērslis kaitējuma atlīdzināšanas prasības celšanai Civilprocesa likuma noteiktajā kārtībā.

Pamatojoties uz teikto, vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta krimināllietu departaments

n o l ē m a

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2007.gada 22.augusta lēmumu Ināras K. apsūdzībā pēc Krimināllikuma 177.panta trešās daļas atstāt negrozītu, bet prokurora kasācijas protestu noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Labprātīga šaujamieroču munīcijas atdošana

Šaujamieroču munīcijas atdošana atzīstama par labprātīgu, ja persona to darījusi pēc savas iniciatīvas, pastāvot iespējai to paturēt, pirms par to kļuvis zināms attiecīgām valsts institūcijām (Krimināllikuma 235.pants).

Rīgā, 2007.gada 5.novembrī Lieta Nr.SKK-631/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senatore referente V.Eilande,
senatori P.Dzalbe,
V.Čiževskis

izskatīja rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar apsūdzētā Aleksandra K. un viņa aizstāvja zvērināta advokāta B.Liberta iesniegtajām kasācijas sūdzībām par Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 5.septembra spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Dobeles rajona tiesas 2007.gada 11.jūnija spriedumu Aleksandrs K., (..), atzīts par vainīgu pēc Krimināllikuma 233.panta otrās daļas un sodīts ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu, atņemot tiesības iegādāties, nēsāt, glabāt, realizēt šaujamieročus, munīciju un ar tiem saistītas vielas un lietas uz trim gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 55.panta noteikts brīvības atņemšanas sodu izciest nosacīti ar pārbaudes laiku uz vienu gadu, uzliekot par pienākumu nemainīt dzīves vietu bez Valsts probācijas dienesta atļaujas.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Aleksandrs K. atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 233.panta otrajā daļā, par to, ka viņš bez attiecīgas atļaujas iegādājies, nēsājis un glabājis šaujamieroci un šaujamieroča munīciju.

2004.gada novembrī, pirmstiesas kriminālprocesā konkrēti nenoskaidrotā laikā, Dobeles rajona Īles pagasta mežā sabrukušā smilšu bunkurā apsūdzētais Aleksandrs K., kam nebija šaujamieroča un šaujamieroča munīcijas iegādāšanās, nēsāšanas un glabāšanas atļaujas, atrada un paņēma, tādējādi nelikumīgi iegādājoties Krievijā rūpnieciski izgatavotu 7,62 mm kalibra 1895.gada parauga *Nagan* konstrukcijas revolveri Nr.10327, kas pieskaitāms pie vītņstobra šaujamieročiem un ir derīgs šaušanai ar 7,62 mm kalibra *Nagan* revolveru patronām, kā arī 9 rūpnieciski izgatavotas 9 mm *Parabellum*

kalibra šaušanai derīgas patronas, kas pieskaitāmas pie vītņstobra šaujamieroču munīcijas. Visu atrasto apsūdzētais aiznesa uz savu dzīvesvietu Dobelē, Dainu ielā (..), kur glabāja pagrabā līdz 2005.gada 29.aprīlim, tādējādi apdraudot vispārējo drošību ieroču un munīcijas apritē un to pielietošanas jomā.

Ar to apsūdzētais Aleksandrs K., bez attiecīgas atļaujas nelikumīgi iegādājoties, nēsājot un glabājot šaujamieroci un šaujamieroča munīciju, pārkāpis Latvijas Republikas "Ieroču aprites likuma" 21.panta 1.punktu, kas nosaka, ka fiziskajai personai ir tiesības iegādāties, glabāt vai nēsāt šaujamieročus un to munīciju, ja ir saņemta Valsts policijas atļauja.

Ar Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 5.septembra spriedumu Dobeles rajona tiesas spriedums atcelts daļā par Aleksandram K. noteikto papildsodu – tiesību atņemšanu iegādāties, nēsāt, glabāt, realizēt šaujamieročus, munīciju un ar tiem saistītas vielas un lietas uz trim gadiem. Pārējā daļā spriedums atstāts negrozīts.

Kasācijas sūdzības iesnieguši apsūdzētais Aleksandrs K. un viņa aizstāvis zvērināts advokāts B.Liberts, kurās lūdz atcelt Dobeles rajona tiesas un Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas spriedumus un, piemērojot Krimināllikuma 235.panta noteikumus, Aleksandru K. no kriminālatbildības atbrīvot.

Aizstāvis atsaucas uz Krimināllikuma 235.panta saturu un norāda, ka ar apsūdzētā Aleksandra K. un liecinieka E.D. liecību un kratīšanas protokolu ir neapgāžami pierādīts, ka *Nagan* tipa revolveri un munīciju Aleksandrs K. ir nodevis labprātīgi. Aizstāvis uzskata, ka Dobeles rajona tiesa nebija tiesīga, spriedumu rakstot, Krimināllikuma 235.panta tekstu sagrozīt, mainīt tā saturu un tulkot to sašaurināti par sliktu apsūdzētajam.

Apsūdzētā aizstāvis pauž viedokli, ka šā panta piemērošanai likumdevējs nekādus priekšnosacījumus un ierobežojumus likumā nav devis, un līdz ar to tiesa nav tiesīga pēc savas iniciatīvas tādus piemērot.

Aizstāvis uzskata, ka ir pieļauts Krimināllikuma un Kriminālprocesa likuma 511.panta otrās daļas rupjš pārkāpums.

Apsūdzētais Aleksandrs K. savā kasācijas sūdzība sniedz savu notikušā izklāstu, norādot, ka lēmums par kratīšanas izdarīšanu viņa dzīvoklī viņam neesot uzrādīts, kā arī nekādi lūgumi par ieroču un munīcijas atdošanu viņam neesot izteikti.

Apsūdzētais norāda, ka Dobeles rajona tiesā viņš esot lūdzis izsaukt policijas darbinieku, kas varot apliecināt viņa stāstīto, taču tas esot noraidīts.

Apsūdzētais identiski aizstāvim norāda, ka Dobeles rajona tiesa nebija tiesīga, spriedumu rakstot, Krimināllikuma 235.panta tekstu sagrozīt, mainīt tā saturu un tulkot to sašaurināti par sliktu apsūdzētajam. Bez tam apsūdzētais norāda, ka viņam lēmums par kratīšanas izdarīšanu viņa dzīvoklī neesot uzrādīts.

Apsūdzētais Aleksandrs K. pauž viedokli, ka gan pirmās instances tiesa, gan apelācijas instances tiesa esot rupji pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 511.panta otrās daļas noteikumus, ka spriedumam ir jābūt tiesiskam un pamatotam, jo tiesas spriedumi neesot pamatoti ar atsaucēm uz liecinieku liecībām un lietā esošiem dokumentiem. Apsūdzētais lūdz lietu skatīt mutvārdu procesā.

Apsverot kasācijas sūdzībā izteikto lūgumu lietu skatīt tiesas sēdē mutvārdu procesā, nav konstatēti Kriminālprocesa likuma 583.panta otrajā daļā minētie apstākļi, kas būtu par šķērsli lietas izskatīšanai rakstveida procesā. Tā kā kasācijas instancē pierādījumus no jauna nevērtē, bet kasatora viedoklis par lietā pieļautajiem likuma pārkāpumiem jau tiek sīki pamatots sūdzībā, papildu paskaidrojumu uzklausīšana nav nepieciešama, tiek nolemts lietu skatīt rakstveida procesā.

Apsvēris kasācijas sūdzību motīvus un pārbaudījis lietas materiālus, Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka kasācijas sūdzības ir nepamatotas un noraidāmas.

Savā kasācijas sūdzībā apsūdzētais Aleksandrs K. apstrīd lietā esošos pierādījumus un iepriekšējo tiesu instanču izdarītos secinājumus, taču saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešo daļu kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā no jauna neizvērtē, lietu pēc būtības neskata, kā arī neskaidro lietas faktiskos apstākļus.

Apsūdzētais Aleksandrs K. jau savā apelācijas sūdzībā norādījis, ka nepiekrīt noziedzīgā nodarījuma kvalifikācijai. Daļēji šie iebildumi atkārtoti arī viņa kasācijas sūdzībā, taču tie likumā paredzētā kārtībā jau ir izskatīti un tiem jau apelācijas instances tiesa savā lēmumā ir devusi vērtējumu. Apelācijas instances tiesas lēmumā sīki izklāstīti un atspēkoti apelācijas sūdzības motīvi, kā arī vērtēti lietā esošie pierādījumi. Apelācijas instances tiesa atzinusi, ka pirmās instances tiesa ir pareizi kvalificējusi Aleksandr K. izdarīto noziedzīgo nodarījumu.

Apelācijas instances tiesa ir pilnīgi un vispusīgi noskaidrojusi lietas faktiskos apstākļus, pārbaudījusi apsūdzētā un liecinieku liecības, kā arī citus pierādījumus, tos novērtējusi. Apelācijas instances tiesa ir konstatējusi visas nepieciešamās Krimināllikuma 233.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva objektīvās un subjektīvās pazīmes. Tās spriedums ir tiesisks un pamatots. Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka par pierādītām atzītās darbības pareizi kvalificētas.

Nav pamatots apsūdzētā un viņa aizstāvja uzskats, ka Dobeles rajona tiesa, spriedumu rakstot, Krimināllikuma 235.panta tekstu ir sagrozījusi, mainījusi tā saturu un tulkojusi to sašaurināti par sliktu apsūdzētajam.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka gan pirmās instances tiesas, gan apelācijas instances tiesas spriedumā pareizi

norādīts, ka konkrētajā situācijā nav pamata piemērot Krimināllikuma 235.panta nosacījumus.

Krimināllikuma 235.panta ietverts nosacījums, ka personu atbrīvo no kriminālatbildības, ja tā labprātīgi nodevusi bez attiecīgas atļaujas izgatavotu, iegādātu, nēsātu vai glabātu šaujamieroci, šaujamieroča munīciju, sprāgstvielu vai spridzināšanas ietaisi, ja tās darbībās nav cita noziedzīga nodarījuma sastāva.

Apelācijas instances tiesa spriedumā pareizi norādījusi, ka minēto priekšmetu atdošana atzīstama par labprātīgu, ja persona to ir darījusi pēc savas iniciatīvas, pastāvot iespējai tos paturēt neatkarīgi no šādas rīcības motīviem, izņemot gadījumus, kad par izdarīto noziedzīgo nodarījumu jau kļuvis zināms attiecīgajām valsts institūcijām.

Konkrētajā gadījumā abu instanču tiesas konstatējušas, ka Aleksandrs K. nav pats pēc savas iniciatīvas nodevis pie sevis glabāto šaujamieroci un šaujamierīces munīciju. Aleksandrs K. par to ir informējis policijas darbiniekus, taču tikai tad, kad tika pratināts kā aizdomās turētais par šaujamieroča un munīcijas iegādāšanos, glabāšanu un nēsāšanu bez attiecīgas atļaujas. Tas, ka apsūdzētais Aleksandrs K. labprātīgi izsniedzis šos priekšmetus kratīšanas laikā, nav pamats Krimināllikuma 235.panta piemērošanai. Norāde apsūdzētā kasācijas sūdzībā, ka lēmums par kratīšanas izdarīšanu viņam neesot uzrādīts, neatbilst patiesībai.

Apsūdzētais Aleksandrs K. norāda, ka pirmās instances tiesa esot noraidījusi viņa lūgumu izsaukt policijas darbinieku, kas varot apliecināt viņa stāstīto, taču šādu lūgumu apsūdzētais apelācijas instances tiesai nav izteicis.

Kasācijas instances tiesa konstatē, ka apelācijas instances tiesas lēmums atbilst Kriminālprocesa likuma 511. un 512.panta prasībām.

Senāta Krimināllietu departaments nekonstatē nekādus Krimināllikuma pārkāpumus vai Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus lietā, kas varētu būt par pamatu apelācijas instances tiesas sprieduma atcelšanai vai grozīšanai.

Ņemot vērā iepriekšminēto, vadoties no Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 5.septembra spriedumu atstāt negrozītu, bet kasācijas sūdzības noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Krimināllikuma 130.panta un 174.panta piemērošana

Krimināllikuma 174.pants ir speciālā norma, kas aizsargā tādu nepilngadīgo, kurš atrodas materiālā vai citādā atkarībā no kādas personas. Tā kā vieglu miesas bojājumu nodarīšana nepilngadīgajam cietušajam arī ir vardarbība un fizisku ciešanu radīšana, vainīgā darbību pret nepilngadīgo cietušo papildu kvalifikācija pēc Krimināllikuma 130.panta pirmās daļas nav nepieciešama (Krimināllikuma 130.pants un Krimināllikuma 174.pants).

Rīgā, 2007.gada 29.novembrī Lieta Nr.SKK-634/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents A.Freibergs,
senatori V.Eilande,
V.Čiževskis

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētā Sergeja G. kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 29.augusta lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Siguldas tiesas 2007.gada 6.marta spriedumu Sergejs G., (..), atzīts par vainīgu noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 174.pantā, un sodīts ar piespiedu darbu uz 250 (divi simti piecdesmit) stundām;

atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 130.panta pirmajā daļā, un sodīts ar piespiedu darbu uz 200 (divsimt) stundām.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu galīgais sods pēc noziedzīgo nodarījumu kopības, ietverot vieglāko sodu smagākajā, Sergejam G. noteikts piespiedu darbs uz 250 (divi simti piecdesmit) stundām.

Izskatot lietu apelācijas kārtībā, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija ar 2007.gada 29.augusta lēmumu pirmās instances tiesas spriedumu atstājusi negrozītu.

Par šo lēmumu kasācijas sūdzību iesniedzis apsūdzētais Sergejs G., kurš lūdz izskatīt lietu kasācijas instancē, atcelt Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 29.augusta lēmumu krimināllietā viņa apsūdzībā pēc Krimināllikuma 174.panta un 130.panta pirmās daļas, un nodot lietu jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai.

Apsūdzētais tiesas lēmumu un viņa notiesāšanu uzskata par nepamatotu.

Tiesa, taisot lēmumu, ar kuru nolēmusi Siguldas tiesas 2007.gada 6.marta spriedumu atstāt negrozītu, pārkāpusi Kriminālprocesa likuma normas.

Tiesas lēmuma rezolutīvajā daļā noteikts, ka Siguldas tiesas 2007.gada 6.marta spriedums atstājams negrozīts. Taču motīvu daļā tiesa norāda, ka no Siguldas tiesas sprieduma ir izslēdzama viņa, Sergeja G., notiesāšana par tīšu miesas bojājumu, kas nav izraisījis veselības problēmas, nodarīšanu nepilngadīgajam cietušajam. No minētā izriet, ka pēc minētā panta attiecībā uz nepilngadīgo cietušo viņš esot notiesāts nepamatoti. Tas ir pretrunā ar lēmuma rezolutīvo daļu, kur teikts, ka spriedums atstājams negrozīts.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 563.panta pirmo daļu lietas izskatīšanas rezultātā tiesa pieņem vienu no šādiem nolēmumiem: atceļ pirmās instances tiesas spriedumu kādā tā daļā un taisa šajā daļā jaunu spriedumu (3.punkts).

Šo procesuālo normu tiesa nav ievērojusi. Tiesa ir nolēmusi, ka pēc konkrētā Krimināllikuma panta viņa, Sergeja G., notiesāšana no sprieduma izslēdzama, bet nav attiecīgajā daļā spriedumu grozījusi.

Ja tiesa grozītu spriedumu daļā, tai būtu jātaisa jauns spriedums, nevis jāpieņem lēmums, kā to nosaka Kriminālprocesa likuma 563.panta otrā daļa.

Tādējādi apelācijas instances tiesa pārkāpusi, t.i., nav piemērojusi un rīkojusies saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 563.panta pirmās daļas 3.punktu un otro daļu.

Apsūdzētais Sergejs G. uzskata, ka tiesai bija pamats piemērot Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 7.punktu, kas nosaka, ka par atbildību mīkstinošu apstākli atzīstams apstāklis, ja noziedzīgais nodarījums izdarīts cietušā amorālas uzvedības ietekmē.

Konflikts starp viņu un viņa sievu Ilonu G. konkrētajā dienā izcēlies sakarā ar to, ka Ilona G., būdama viņa likumīga laulātā, bija stāvoklī un gaidīja bērnu no cita vīrieša. Šo faktu cietusī ir atzinusi arī savās liecībās, kā arī apstiprinājusi tiesas sēdē.

Apsūdzētais norāda, ka viņš ne pirmstiesas izmeklēšanas laikā, ne arī tiesas sēdēs nav atzinis, ka būtu vardarbīgi un cietsirdīgi izturējies pret nepilngadīgo. Tāpat nav atzinis, ka būtu tīši nodarījis vieglus miesas bojājumus.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 520.pantu notiesājošu spriedumu var taisīt tikai tad, ja apsūdzētā vaina nozieguma izdarīšanā ir pierādīta. Saskaņā ar 19.pantu jebkuras šaubas par vainu, kuras nav iespējams novērst, jāvērtē par labu tiesājamam. Tiesa šīs likuma normas nav ievērojusi.

Apsūdzētais Sergejs G. uzskata, ka lietas materiālos esošie pierādījumi neapstiprina viņa vainu.

Ja viņš – pieaudzis vīrietis – būtu sitis bērnu ar dūrēm pa galvu, vēderu vai citām ķermeņa daļām, noteikti būtu jāpaliek situma pēdām, vismaz zilumiem, ko eksperts būtu konstatējis. Taču nekādu reālu miesas bojājumu, pat zilumu, nav. Ir tikai divi ieskrāpējumi, kas varēja rasties pie jebkādiem citiem apstākļiem, bez jebkādas saistības ar viņu.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu apsūdzētais Sergejs G. atzīts par vainīgu un sodīts par to, ka viņš "izdarīja cietsirdīgu un vardarbīgu apiešanos ar nepilngadīgo, ar ko nepilngadīgajam nodarītas fiziskas un psihiskas ciešanas, būdams persona, no kuras cietušais ir materiāli un citādi atkarīgs, šādos tiesas konstatētos apstākļos.

2006.gada 19.marta rītā, izmeklēšanas gaitā precīzi nenoskaidrotā laikā, bet laika posmā no plkst. 6.30 līdz plkst. 8.00, Sergejs G. ieradās savā dzīvesvietā Rīgas rajona Allažos, Birzes ielā (..), dzīvoklī nr. (..), kur viņš dzīvoja kopā ar savu sievu Ilonu G., divām viņu laulībā dzimušām meitām un Ilonas G. dēlu no pirmās laulības Andri R., dzimušu 1994.gada 8.jūnijā. Ierodoties savā dzīvesvietā un atrodoties virtuvē, Sergejs G. uzsāka mutisku strīdu ar savu sievu Ilonu G. Minētā konflikta laikā Sergejs G. piespieda savu sievu Ilonu G. pie sienas un ar roku sāka sist Ilonas G. galvu pret sienu, kopumā izdarot ne mazāk kā piecus šādus sitienus, kā arī izdarīja vienu sitienu ar dūri cietušajai pa vēderu. Tajā brīdī virtuvē ienāca Ilonas G. dēls Andris R., kurš, vēloties pārtraukt mātes piekaušanu, ar rokām ieķērās Sergeja G. rokās. Tad Sergejs G. ar roku satvēra nepilngadīgo Andri R. aiz matiem un nogrūda viņu zemē, vienlaikus izsakot draudus nogalināt gan Ilonu G., gan arī viņas dēlu Andri R. Turpinot ar roku turēt Andri R. aiz matiem, Sergejs G. izdarīja ne mazāk kā vienu sitienu ar Andra R. galvu pret grīdu. Bez tam Sergejs G. ne mazāk kā vienu reizi ar dūri un ne mazāk kā vienu reizi ar kāju iesita nepilngadīgajam Andrim R. pa ķermeni. Tādējādi Sergejs G. tīši izdarīja ne mazāk kā piecus sitienus ar Ilonas G. galvu pret sienu, nodarot cietušajai fiziskas sāpes, un izdarīja ne mazāk kā vienu sitienu ar nepilngadīgā Andra R. galvu pret grīdu, turot to aiz matiem, kā arī ne mazāk kā vienu reizi ar dūri un ne mazāk kā vienu reizi ar kāju iesita Andrim R. pa ķermeni, kā rezultātā nodarīja nepilngadīgajam cietušajam sekojošus miesas bojājumus – ādas ieskrāpējumi kreisā augšdelmā un kakla labā pusē, kas pēc sava rakstura pieskaitāmi pie viegliem miesas bojājumiem, kas neizraisa īslaicīgus veselības traucējumus uz laiku virs 6 dienām.

Bez tam kā sekas pēc pārciestās ilgstošas emocionālās un fiziskas vardarbības ģimenē nepilngadīgajam Andrim R. radās iekšējā spriedze, jūtu ambivalence, disiciatīvas tendences, dusmas uz pāridarītāju.

Esot šādiem apstākļiem, Sergejs G., apzinoties, ka cietušais ir gan materiāli, gan citādi atkarīgs no viņa, izdarīja cietsirdīgu un vardarbīgu

apiešanos ar savas sievas Ilonas G. nepilngadīgo dēlu Andri R., ar ko nepilngadīgajam nodarītas fiziskas un psihiskas ciešanas".

Šādas Sergeja G. darbības kvalificētas kā noziedzīgs nodarījums, kas paredzēts Krimināllikuma 174.pantā.

Bez tam Sergejs G. atzīts par vainīgu un sodīts par to, ka viņš "izdarīja tīšu sišanu, kuras rezultātā cietušajai netika radīti vieglie miesas bojājumi un tīši nodarīja nepilngadīgajam cietušajam miesas bojājumu, kas nav izraisījis veselības problēmas (vieglu miesas bojājumu), un proti:

2006.gada 19.marta rītā, izmeklēšanas gaitā precīzi nenoskaidrotā laikā, bet laika posmā no plkst. 6.30 līdz plkst. 8.00, Sergejs G., atrodoties savā dzīvesvietā Rīgas rajona Allažos, Birzes ielā (..), dzīvoklī nr. (..), pie apstākļiem, kas iepriekš izklāstīti, tīši izdarīja ne mazāk kā piecus sitienus ar Ilonas G. galvu pret sienu, nodarot cietušajai fiziskas sāpes, un izdarīja ne mazāk kā ar nepilngadīgā Andra R. galvu pret grīdu, turot aiz matiem, kā arī ne mazāk kā vienu reizi ar dūri un ne mazāk kā vienu reizi ar kāju iesita Andrim R. pa ķermeni kā rezultātā nodarīja nepilngadīgajam cietušajam sekojošus miesas bojājumus – ādas ieskrāpējumi kreisā augšdelmā un kakla labā pusē, kas pēc sava rakstura pieskaitāmi pie viegliem miesas bojājumiem, kas neizraisa īslaicīgus veselības traucējumus uz laiku virs 6 dienām".

Šādas Sergeja G. darbības kvalificētas kā noziedzīgs nodarījums, kas paredzēts Krimināllikuma 130.panta pirmajā daļā.

Izskatījis lietas materiālus un izvērtējis kasācijas sūdzības motīvus, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums jāatstāj negrozīts, bet kasācijas sūdzība jānoraida.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešās daļas nosacījumiem kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā nepārvērtē, lietas faktiskos apstākļus neskaidro un lietu pēc būtības neizskata. Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka kasācijas sūdzības iesniedzēja atsauces uz apelācijas instances tiesas it kā pieļautajiem Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 7.punkta un Kriminālprocesa likuma 19. un 520.panta pārkāpumiem ir saistītas ar vēlmi kasācijas instancē pārvērtēt pierādījumus un panākt citādu faktisko lietas apstākļu novērtējumu, nekā tos ir novērtējusi apelācijas instances tiesa.

Kasācijas sūdzības iesniedzējs tādējādi vēlas panākt apelācijas tiesas lēmuma atcelšanu nevis juridisku, bet gan faktisku iemeslu dēļ, kas ir pretrunā Kriminālprocesa likuma 569.panta pirmās daļas noteikumiem. Tāpēc šajā daļā kasācijas sūdzība kā nepamatota ir jānoraida.

No apelācijas instances tiesas lēmuma motīvu daļas redzams, ka tiesa konstatējusi to, ka "pirmās instances tiesa apsūdzētā Sergeja G. darbības pret nepilngadīgo cietušo ir kvalificējusi gan pēc Krimināllikuma 174.panta, kas paredz atbildību par cietsirdīgu un vardarbīgu apiešanos

ar nepilngadīgo, ar ko nepilngadīgajam nodarītas fiziskas un psihiskas ciešanas, ko izdarījusi persona, no kuras cietušais ir materiāli vai citādi atkarīgs, gan pēc Krimināllikuma 130.panta pirmās daļas par tīšu miesas bojājumu nodarīšanu cietušajam, kas nav izraisījis veselības problēmas (vieglu miesas bojājumu)".

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija atzina, ka "apsūdzētā darbības pamatoti kvalificētas pēc Krimināllikuma 174.panta, tā ir speciālā norma, kas aizsargā tādu nepilngadīgo, kurš atrodas materiālā vai citādā atkarībā no kādas personas, un tā kā vieglu miesas bojājumu nodarīšana nepilngadīgajam cietušajam arī ir vardarbība un fizisku ciešanu radīšana, Sergeja G. darbību pret nepilngadīgo cietušo papildus kvalifikācija pēc Krimināllikuma 130.panta pirmās daļas nav nepieciešama. Līdz ar to no sprieduma ir izslēdzama Sergeja G. notiesāšana par tīšu miesas bojājumu, kas nav izraisījis veselības problēmas, nodarīšanu nepilngadīgajam cietušajam Andrim R., jo šīs darbības aptver Krimināllikuma 174.panta nodarījuma sastāvs".

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka šāds apelācijas instances tiesas atzinums ir atbilstošs likumam un Latvijas Republikā pastāvošajai tiesu praksei.

Pamatoti kasācijas sūdzībā norādīts, ka tiesai, izslēdzot no sprieduma Sergeja G. darbību papildu kvalifikāciju pēc Krimināllikuma 130.panta pirmās daļas par nepilngadīgajam nodarītajiem viegliem miesas bojājumiem, bija jātaisa spriedums, bet nevis jāpieņem lēmums. Tādējādi apelācijas instances tiesa ir pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 563.panta pārkāpumu.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka konkrētā lietā šāds procesuāls pārkāpums nav atzīstams par būtisku Kriminālprocesa likuma pārkāpumu šā likuma 575.panta trešās daļas izpratnē, jo nekādi nevarēja ietekmēt apelācijas instances tiesas pieņemtā nolēmuma tiesiskumu un pamatotību.

Sods Sergejam G. noteikts atbilstoši likuma prasībām un tā noteikšana ir motivēta.

Senāts atzīst, ka apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, nav pieļāvusi Krimināllikuma pārkāpumus vai Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus šā likuma 574., 575.panta izpratnē, tāpēc tiesas lēmuma atcelšanai nav tiesiska pamata.

Ievērojot minēto un vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 29.augusta lēmumu atstāt negrozītu, bet apsūdzētā Sergeja G. kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Līķa apgānīšana

Ja persona palīdzējusi slepkavības izdarītājam slēpt slepkavības pēdas, palīdzot līķi sadedzināt, šīs personas rīcībā konstatējama līķa apgānīšana (Krimināllikuma 228.panta otrā daļa).

Rīgā, 2007.gada 16.novembrī Lieta Nr.SKK-658/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senatore referente V.Eilande,
senatori V.Vietnieks,
A.Freibergs

izskatīja rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar prokurora A.Andrejeva iesniegto kasācijas protestu par Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2007.gada 29.augusta spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2006.gada 20.novembra spriedumu

Dzintars A., (..), atzīts par vainīgu pēc Krimināllikuma 117.panta 5. un 10.punkta un sodīts ar brīvības atņemšanu uz piecpadsmit gadiem, ar policijas kontroli uz trim gadiem, konfiscējot mantu.

Jurijs A., (..), atzīts par vainīgu pēc Krimināllikuma 117.panta 5. un 10.punkta un sodīts ar brīvības atņemšanu uz piecpadsmit gadiem, ar policijas kontroli uz trim gadiem, konfiscējot mantu. Saskaņā ar Krimināllikuma 50.pantu Jurijam A. galīgais sods noteikts, ņemot vērā Jūrmalas pilsētas tiesas 2006.gada 11.oktobra spriedumu un daļēji saskaitot piespriestos sodus – brīvības atņemšana uz piecpadsmit gadiem un sešiem mēnešiem, ar policijas kontroli uz trim gadiem, konfiscējot mantu.

Jānis S., (..), atzīts par vainīgu pēc Krimināllikuma 117.panta 5. un 10.punkta un sodīts ar brīvības atņemšanu uz divpadsmit gadiem, ar policijas kontroli uz trim gadiem, konfiscējot mantu.

Vēl šajā lietā ar pirmās instances tiesas spriedumu notiesāta Marina H., (..), apsūdzībā pēc Krimināllikuma 315.panta, daļā par kuru spriedums nav pārsūdzēts ne apelācijas, ne kasācijas kārtībā.

Pirmās instances tiesa atzinusi, ka apsūdzētie Dzintars A., Jurijs A. un Jānis S. personu grupā izdarījuši tīšu citas personas prettiesisku nonāvēšanu, pēc kā izdarījuši līķa apgānīšanu (slepkavība pastiprinošos apstākļos).

2005.gada 16.–17.jūnijā, izmeklēšanas laikā precīzi nenoskaidrotā dienā ap pusdienlaiku, Dzintars A., Jānis S., Jurijs A. un Andis S., visi būdami alkohola reibuma stāvoklī, ieradušies pie dīķa – ne vairāk kā 500 m no ēkas Šampētera ielā 1, Rīgā, kur visi kopā turpinājuši lietot alkoholu.

Savstarpēja strīda laikā par to, ka Andis S. baumojis kvartālā, Dzintars A. aiz dusmām ar dūri iesitis blakus sēdošajam Andim S. pa seju ne mazāk kā divas reizes, no kā Andis S. nokritis un uzreiz piecēlies sēdus.

Iedzeršanas un strīda turpinājumā Dzintars A., Jurijs A. un Jānis S. vienojušies par Anda S. noslepkavošanu, pie tam Dzintars A. un Jurijs A., izstiepjot uz priekšu rokas ar uz leju nolaistiem īkšķiem, teikuši, ka Andis S. "jāpalaiž pa zaļo", bet Jānis S., saprotot, ka Andis S. tūlīt tiks noslepkavots, ar zīmi – plaukstas kustību – norādījis, ka viņš piekrīt šai vienošanās.

Realizējot kopīgo slepkavības nodomu, Jurijs A. iedevis Dzintaram A. cirvi, pēc tam Dzintars A., pienācis klāt pie blakus sēdošā Anda S., ar cirvja pietu iesitis tam pa galvu pieres-paura rajonā ne mazāk kā piecas–sešas reizes, no kā Andis S. nokritis ar muguru uz zemes.

Turpinot savas noziedzīgās darbības, Jurijs A. paņēmis no Dzintara A. cirvi un, vienojoties ar pārējiem par to, ka Andis S. jānoslepkavo līdz galam, turpinājis sist uz zemes gulošajam un jau krācošajam Andim S., sitot viņam ar cirvja pietu pa galvu un ķermeni ne mazāk kā divas–trīs reizes, līdz Andis S. apklusis.

Pēc iepriekš minētajām darbībām visi trīs, redzot, ka Andis S. ir nonāvēts, ietinuši viņu segā un, pārvietojot viņu uz ugunskura vietu ne vairāk kā 5 m no pasēdēšanas vietas, aizdedzinājuši.

Turpinot sava noziedzīgā nodoma realizāciju, Dzintars A. un Jānis S., konstatējot, ka Anda S. līķis nav sadedzis, lai slēptu slepkavības pēdas, vienojušies par līķa noslīcināšanu, pēc tam Dzintars A. un Jānis S. ievilkuši Anda S. līķi dīķī un paslēpuši to zem apgāzta koka, kas atradies zem ūdens.

Minēto Dzintara A., Jāņa S. un Jurija A. noziedzīgo darbību rezultātā Andim S. tikuši nodarīti miesas bojājumi, tostarp galvas trauma, kas kopumā pieskaitāma pie smagiem miesas bojājumiem, kas bīstama dzīvībai, radusies neilgi pirms nāves, visticamāk vairāku minūšu līdz dažu stundu laikā pirms nāves iestāšanās, un atrodas cēloniskā sakarībā ar nāves iestāšanos.

Tiesa atzinusi, ka ar šādām darbībām Dzintars A., Jurijs A. un Jānis S. izdarījuši noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Krimināllikuma 117.panta 5. un 10.punktā.

Ar Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2007.gada 29.augusta spriedumu Rīgas apgabaltiesas 2006.gada 20.novembra spriedums atcelts daļā par Jāņa S. notiesāšanu pēc Krimināllikuma

117.panta 5. un 10.punkta. Jānis S. atzīts par vainīgu pēc Krimināllikuma 313.panta otrās daļas un sodīts ar brīvības atņemšanu uz trim gadiem un desmit mēnešiem. Pārējā daļā spriedums atstāts negrozīts.

Jānis S. atzīts par vainīgu pēc Krimināllikuma 313.panta otrās daļas par šādu darbību izdarīšanu.

Pēc Anda S. noslepkavošanas, nolūkā palīdzēt slēpt slepkavības pēdas, apsūdzētais Jānis S. palīdzēja Jurijam A. un Dzintaram A. ietīt Anda S. līķi segā un pārvietot to uz ugunskura vietu ne vairāk kā 5 metrus no pasēdēšanas vietas, kur sega ar līķi tika aizdedzināta. Turpinot slēpt Anda S. slepkavības pēdas, Dzintars A. un Jānis S., konstatējot, ka Anda S. līķis nav sadedzis, vienojās par līķa noslīcināšanu. Dzintars A. un Jānis S. aizvilka Anda S. līķi pie dīķa. Pēc tam Dzintars A. ievilka Anda S. līķi dīķī un paslēpa to zem ūdenī apgāzta koka.

Apelācijas instances tiesas spriedumā dots arī jauns Dzintara A. un Jurija A. izdarītā nozieguma apraksts, no kura izslēgta norāde uz vienošanos par slepkavību ar Jāni S. Šis apsūdzības formulējums atkārtots arī Jāņa S. noziedzīgo darbību apraksta sākumā.

Kasācijas protestu iesniedzis prokurors A.Andrejevs, kurā lūdz atcelt Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2007.gada 29.augusta spriedumu un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesai citā tiesas sastāvā.

Prokurors uzskata, ka apelācijas instances tiesas spriedums ir nelikumīgs, jo taisīts, nepareizi piemērojot Krimināllikuma pantu.

Prokurors norāda, ka, notiesājot Jāni S. pēc Krimināllikuma 313.panta, "apelācijas instances tiesa nonāca pretrunā ar iztiesāšanas laikā pārbaudītiem pierādījumiem, ar kuriem konstatēts, ka Jānis S. apzināti veicis darbības ar citu personu tīša noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, bet pats nebija tā tiešais izpildītājs." Lietas iztiesāšanas laikā esot konstatēts, ka vienošanās par slepkavības izdarīšanu esot notikusi Jāņa S. un Marinas H. klātbūtnē.

Prokurors A.Andrejevs uzskata, ka tiesa spriedumā esot bez ievērības atstājusi divus iztiesāšanas laikā konstatētus apstākļus. Prokurors norāda, ka no Jāņa S. liecībām apelācijas instances tiesā izriet, ka zīme "rokas īkšķis uz leju" un vārdi "palaist pa zaļo" nozīmē cilvēka nogalināšanu. Tāpat apelācijas instances tiesa esot bez ievērības atstājusi iztiesāšanas laikā noskaidrotos apstākļus – Jāņa S. reālās darbības tūlīt pēc "rokas īkšķis uz leju" un "palaist pa zaļo" izskanēšanas. Tiesa esot pieļāvusi varbūtību, ka Jānim S. bijušas tiesības "zīmi" uztvert kā aicinājumu saliet alkoholu, lai gan lietā šādu loģiski turpinātu darbību neesot. Par Jāņa S. patieso sapratni par "zīmi" varot spriest pēc divām iztiesāšanas laikā konstatētajām pazīmēm: vienā gadījumā viņš no nozieguma vietas vedis prom Marinu H. kā lieku

aculiecinieci iespējamajam noziegumam, otrā gadījumā devis piekrišanu vienošanai par nogalināšanu.

Tieši šie tiesas iztiesāšanas laikā konstatētie apstākļi ļaujot konstatēt, ka Jānis S. ar savām darbībām esot intelektuāli veicinājis noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, jo "iedarbojās uz nozieguma izdarītāju apziņu un gribu tajā apstāklī, ka lika saprast, ka ne tikai netraucēs nozieguma izdarīšanai, bet vajadzības gadījumā arī palīdzēs noslēpt nozieguma pēdas un nevienam neziņos par izdarīto." Prokurors uzskata, ka tas pierādās ar lietas materiāliem un "spriedumā uz to esot netieši norādīts, norādot, ka Jānis S. bez nekādas vienošanās palīdz slēpt nozieguma pēdas."

Inkriminējot Jāņa S. noziedzīgās darbības pēc Krimināllikuma 313.panta otrās daļas, apelācijas instances tiesa esot pārkāpusi tiesības uz vienādu apstākļu vienādu novērtēšanu.

Prokurors norāda, ka, izvērtējot Dzintara A. un Jurija A. noziedzīgās darbības, tiesa pamatoti esot konstatējusi, ka slepkavība izdarīta pastiprinošos apstākļos, t.i., ka pēc slepkavības izdarīšanas izdarīta līķa apgānīšana. Neizpratni radot fakts, ka spriedumā aprakstītie Jāņa S. noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas apstākļi pilnībā sakrītot ar līdzapsūdzēto noziedzīgajām darbībām līķa apgānīšanā, tomēr tiesa neesot saskatījusi Krimināllikuma 228.panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu viņa darbībās.

Apsvēris kasācijas protesta motīvus un pārbaudījis lietas materiālus, Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka kasācijas protests apmierināms daļēji.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka apelācijas instances tiesa, izvērtējot lietā esošos pierādījumos, pareizi secinājusi, ka Jāņa S. darbības nesatur Krimināllikuma 117.panta 5. un 10.punkta pazīmes.

Nav pamatots prokurora viedoklis, ka Jānis S. intelektuāli atbalstījis Dzintara A. un Jurija A. izdarīto Anda S. slepkavību. Apelācijas instances tiesa spriedumā pareizi norādījusi, ka "apsūdzētā Jāņa S. darbībās nav konstatējama neviena no Krimināllikuma 20.panta ceturtajā daļā norādītajām intelektuālās atbalstīšanas pazīmēm, jo Jānis S. nav devis padomus un norādījumus, kā izdarīt noziegumu. Viņš arī nav iepriekš apsolījis slēpt noziedznieku, noziedzīgā nodarījuma rīkus, līdzekļus vai pēdas. Tāpat viņš nav iepriekš apsolījies iegādāties vai realizēt noziedzīgi iegūtus priekšmetus."

Senāta Krimināllietu departaments nekonstatē pretrunas starp Krimināllietu tiesu palātas izdarītajiem secinājumiem un to pamatojumu ar lietā esošo pierādījumu vērtējumu.

Apelācijas instances tiesa izvērtējusi apsūdzēto Dzintara A., Jurija A., Jāņa S. un Marinas H. liecības, ņēmusi vērā prokurora tiesu debatēs izteiktos argumentus un motivējusi, kāpēc Jāņa S. darbības

kvalificējamas pēc Krimināllikuma 313.panta otrās daļas kā iepriekš neapsolīta sevišķi smaga nozieguma slēpšana. Apelācijas instances tiesa ir konstatējusi visas Krimināllikuma 313.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva nepieciešamās objektīvās un subjektīvās pazīmes.

Kasācijas instances tiesa konstatē, ka nepamatoti prokurors norāda, ka apelācijas instances tiesa nav izvērtējusi protestā minētos apstākļus. Apelācijas instances tiesa ir izvērtējusi Jāņa S. darbības pirms un pēc slepkavības izdarīšanās, kā arī "zīmes" izpratni. Tiesas izdarītie secinājumi nesakrīt ar prokurora viedokli. Faktiski prokurors nepiekrīt tiesas dotajam pierādījumu vērtējumam.

Vienlaikus Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesa nav izvērtējusi, vai Jāņa S. darbībās papildus Krimināllikuma 313.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīga nodarījuma pazīmēm nav konstatējamas arī Krimināllikuma 228.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma pazīmes. Nav saprotams, kāpēc apelācijas instances tiesa, atzīstot par pierādītām Jurija A., Dzintara A. un Jāņa S. kopīgās darbības līķa dedzināšanā, Jurija A. un Dzintara A. rīcībā ir saskatījusi līķa apgānīšanu, bet Jāņa S. rīcībā – nav. Ja darbībās, kas veiktas, lai slēptu sevišķi smagu noziegumu, vienlaikus saskatāmas arī cita smagāka noziedzīga nodarījuma pazīmes, tad tās kvalificējamas pēc kopības.

Ņemot vērā iepriekšminēto, Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka ir pieļauts Kriminālprocesa likuma 574.panta 2.punktā paredzētais pārkāpums.

Līdz ar to apelācijas instances tiesas spriedums neatbilst arī Kriminālprocesa likuma 564. un 527.panta prasībām.

Ņemot vērā iepriekšminēto, vadoties no Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2007.gada 29.augusta spriedumu atcelt daļā par Jāņa S. noziedzīgo nodarījumu kvalifikāciju un sodu un lietu šajā daļā nosūtīt jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesai citā tiesas sastāvā.

Daļā par apsūdzētajiem Dzintaru A., Juriju A. un Marinu H. tiesu nolēmumus atstāt negrozītus.

Lēmums nav pārsūdzams.

Nepamatota noziedzīgā nodarījuma kvalifikācija pēc Krimināllikuma 296.panta

Prokurors pirmstiesas kriminālprocesā, pirmās instances un apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, nedrīkst paplašināti un nepareizi tulkot Krimināllikuma 296.panta dispozīciju un nepamatoti atzīt apsūdzēto par šā kriminālpārkāpuma subjektu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 296.panta dispozīcijas jēgu par tiesas sprieduma un lēmuma tīšu neizpildīšanu pie krimināltatbildības var saukt personu, kurai saskaņā ar likumu vai darba pienākumiem jāizpilda tiesas spriedums vai lēmums, kas stājies likumīgā spēkā, un kura to tīši nav darījusi (Krimināllikuma 296.pants).

Rīgā, 2007.gada 4.decembrī Lieta Nr.SKK-668/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētājs senators V.Vietnieks,
senatori P.Dzalbe,
V.Čiževskis

piedaloties prokuroram V.Maračkovskim, aizstāvim zvērinātam advokātam Z.Krastiņam, izskatīja mutvārdu procesā lietu sakarā ar apsūdzētā Ulda D. kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 4.oktobra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2007.gada 10.maija spriedumu Uldis D.**,** (..), notiesāts pēc Krimināllikuma 296.panta ar naudas sodu desmit minimālo mēnešalgu apmērā – LVL 1200 (viens tūkstotis divi simti latiem).

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Uldis D. notiesāts par to, ka tīši nav izpildījis tiesas lēmumu.

Uldis D., būdams SIA "Mediju nams" Informācijas analīzes un pētniecības nodaļas vadītājs, pēc tam, kad ar Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas izmeklēšanas tiesneša 2006.gada 5.septembra lēmumu viņam ticis uzlikts par pienākumu Drošības policijas Izmeklēšanas nodaļai atklāt "Neatkarīgajā Rīta Avīzē" 2006.gada 10.augusta Nr.184 (4569) rakstā "Skandāls vai atklātā partijas melnā kase?" publicētās informācijas par G.P. telefonsarunām avotu, un pēc tam, kad minētais lēmums ar Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas priekšsēdētājas 2006.gada 20.septembra lēmumu ticis atstāts spēkā, tīši neizpildījis viņam ar tiesas lēmumu uzliktajā pienākumā ietilpstošās darbības, lai

realizētu spēkā stājušos tiesas lēmumu, tas ir, neatklājis informācijas avotu, tādējādi apdraudot jurisdikcijas intereses tiesas nolēmumu izpildē.

Šādu Ulda D. nodarījumu pirmās instances tiesa kvalificējusi pēc Krimināllikuma 296.panta.

Par pirmās instances tiesas spriedumu apsūdzētais Uldis D. bija iesniedzis apelācijas sūdzību, kurā apstrīdējis Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2007.gada 10.maija spriedumu pēc būtības un lūdzis apsūdzībā pēc Krimināllikuma 296.panta viņu attaisnot.

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 4.oktobra lēmumu Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2007.gada 10.maija spriedums atstāts negrozīts.

Par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 4.oktobra lēmumu apsūdzētais Uldis D. iesniedzis kasācijas sūdzību.

Kasācijas sūdzībā apsūdzētais Uldis D. apelācijas instances tiesas nolēmumu pārsūdzējis pilnībā, jo tiesa esot nepareizi piemērojusi Krimināllikuma 9. un 296.pantu. Tiesa, kvalificējot viņa darbības pēc Krimināllikuma 296.panta, neesot ņēmusi vērā to, ka no subjektīvās puses šis noziegums esot izdarāms tikai ar tiešu nodomu. Tiesa neievērojusi Krimināllikuma 9.pantu, kurā noteikts, ka noziedzīgs nodarījums atzīstams par izdarītu ar tiešu nodomu (tīši), ja persona, kas to izdarījusi, ir paredzējusi nodarījuma sekas un tās vēlējusies.

Apsūdzētais norādījis, ka viņš ar savu rīcību, neatklājot informācijas avotu Drošības policijai, neesot nodarījis kaitējumu izmeklēšanai. Drošības policijas rīcībā esot bijuši visi līdzekļi, lai noskaidrotu personas, kurām bijusi pieeja konkrētajiem sarunu ierakstiem. Pastāvot iespējai atklāt personas, kuras vainojamas valsts noslēpuma izpaušanā, citiem līdzekļiem, nevarot uzskatīt, ka, atsakoties atklāt informācijas avotu, viņš būtu vēlējies, lai vainīgās personas paliktu nesodītas. Bez tam Drošības policijā, pieprasot izpaust informācijas avotu, viņam tikušas izskaidrotas tiesības neliecināt pret sevi. Pastāvot šādiem apstākļiem, viņa atteikšanās atklāt informācijas avotu nevarot tikt kvalificēta kā tīšs nodarījums, bet gan kā neuzmanība.

Bez tam apsūdzētais Uldis D. kasācijas sūdzībā norādījis, ka Eiropas Padomes Ministru komitejas Rekomendācija Nr.7(2000) "Par žurnālistu tiesībām neatklāt informācijas avotus" iesakot dalībvalstu valdībām ieviest nacionālajā likumdošanā un praksē principus, kas noteikti šīs rekomendācijas pielikumā. Viena no praksi veidojošām valstiskajām institūcijām ir arī tiesu iestādes. Tādējādi, izlemjot jautājumu par viņa vainu, tiesu iestādēm būtu jāvadās no minētās rekomendācijas. Apsūdzētais Uldis D. atsaucies uz rekomendācijas pielikuma 3.principu, kas nosaka neizpaušanas tiesību robežas, kā arī uz šī principa b)punktā norādīto, ka avotu identificējošas informācijas izpaušana nebūtu jāuzskata par nepieciešamu, ja vien neesot pārliecinoši pierādīts, ka: 1)nepastāv saprātīgi alternatīvi līdzekļi, kā vien informācijas izpaušana,

vai arī personas vai varas iestādes, kas pieprasa izpaušanu, tos nav izsmēluši; 2)izpaušanas tiesiskās intereses skaidri ir pārsvarā pār sabiedrības interesēm neizpaust informāciju, paturot prātā, ka:

-ir pierādīta ārkārtēja nepieciešamība izpaust avotu,

-apstākļi ir īpaši vitāli un nopietni,

-izpaušanas nepieciešamība tiek identificēta kā atbilstoša spiedīgai sabiedriskai nepieciešamībai.

Apsūdzētais Uldis D. norādījis, ka rekomendācija paredzot iepriekšminēto prasību piemērošanu jebkura procesa visās stadijās, kur varētu atsaukties uz tiesībām neizpaust avotu. Tādējādi ne tikai tajos tiesas procesos, kur tiekot izlemts jautājums par pienākumu izpaust informācijas avotu, bet arī šajā procesā jāvērtējot, vai pastāvot ārkārtēja nepieciešamība izpaust informācijas avotu. Pēc apsūdzētā domām, šāda ārkārtēja nepieciešamība nepastāvot, jo pastāvot arī citas iespējas atklāt personas, kuras vainojamas valsts noslēpuma izpaušanā.

Apsūdzētais Uldis D. lūdzis atcelt Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 4.oktobra lēmumu un nosūtīt lietu jaunai iztiesāšanai.

Ģenerālprokuratūras Kriminmāltiesiskā departamenta Tiesās izskatāmo krimināllietu nodaļas prokurors V.Maračkovskis rakstveida viedoklī Kriminālprocesa likuma 585.panta otrās daļas kārtībā lūdzis apelācijas instances tiesas lēmumu atstāt negrozītu, bet apsūdzētā Ulda D. kasācijas sūdzību noraidīt.

Izskatījis krimināllietas materiālus, noklausījies apsūdzēto Uldi D. un viņa aizstāvi zvērinātu advokātu Z.Krastiņu, kuri uzturēja kasācijas sūdzību, noklausījies Ģenerālprokuratūras Kriminmāltiesiskā departamenta Tiesās izskatāmo krimināllietu nodaļas prokurora V.Maračkovska viedokli, ka apelācijas instances tiesas lēmums atstājams bez grozījumiem, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka atceļami Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2007.gada 10.maija spriedums un Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 4.oktobra lēmums, bet kriminālprocess pret Uldi D. izbeidzams šādu apsvērumu dēļ.

Vispirms Senāta Krimināllietu departaments uzskata par nepieciešamu uzsvērt, ka saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 584.panta otro daļu kasācijas instances tiesa drīkst pārsniegt kasācijas sūdzībā izteikto prasību apjomu un ietvarus, kad tā konstatē šā likuma 574. un 575.pantā norādītos pārkāpumus un tie nav norādīti kasācijas sūdzībā.

Konkrētajā lietā Senāta Krimināllietu departaments konstatē Kriminālprocesa likuma 574.panta 2.punkta pārkāpumu, kas izpaudies Krimināllikuma panta nepareizā piemērošanā.

Senāta Krimināllietu departaments atrod, ka prokurors pirmstiesas procesā, pirmās un apelācijas instances tiesas, izskatot lietu, paplašināti

un nepareizi tulkojuši Krimināllikuma 296.panta dispozīciju un nepamatoti atzinuši Uldi D. par šī kriminālpārkāpuma subjektu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 296.panta dispozīcijas jēgu par tiesas sprieduma un lēmuma tīšu neizpildīšanu pie krimināltbildības var saukt personu, kurai saskaņā ar likumu vai darba pienākumiem jāizpilda tiesas spriedums vai lēmums, kurš stājies likumīgā spēkā, un kura to tīši nav darījusi.

No likuma jēgas un tiesu prakses izriet, ka šīs personas parasti ir amatpersonas (piemēram, tiesu izpildītājs, juridiskās personas vadītājs utt.).

No lietas materiāliem nepārprotami izriet, ka apsūdzētais Uldis D. nav tāda amatpersona, kurai ar likumu uzlikts par pienākumu izpildīt tiesas spriedumu vai lēmumu.

Līdz ar to Uldis D. nav Krimināllikuma 296.pantā paredzētā kriminālpārkāpuma subjekts, tāpēc viņš nepamatoti notiesāts pēc Krimināllikuma 296.panta.

Ievērojot iepriekšminēto, abu instanču tiesu nolēmumi Ulda D. apsūdzības lietā ir atceļami, bet kriminālprocess izbeidzams noziedzīga nodarījuma sastāva trūkuma dēļ.

Pamatojoties uz norādīto, ievērojot Kriminālprocesa likuma 587.pantu, Augstākās tiesas Senāta krimināllietu departaments

n o l ē m a

Atcelt Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2007.gada 10.maija spriedumu un Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 4.oktobra lēmumu, kriminālprocesu izbeigt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Slepkavības norobežošana no tīša smaga miesas bojājuma nodarīšanas, kas vainīgā neuzmanības dēļ ir bijis par iemeslu cietušā nāvei

Norobežojot slepkavību no tīša smaga miesas bojājuma nodarīšanas, kas vainīgā neuzmanības dēļ ir bijis par iemeslu cietušā nāvei, vainīgā nodoma satura noskaidrošanai tiesām jāpamatojas uz izdarītā nozieguma apstākļu kopumu un it īpaši jāņem vērā nozieguma izdarīšanas veids un rīki, brūču un citu miesas bojājumu veids un daudzums, raksturs un lokalizācija, vainīgā noziedzīgo darbību pārtraukšanas iemesls, kā arī vainīgā un cietušā iepriekšējā izturēšanās pirms nozieguma izdarīšanas un citi apstākļi, kas var liecināt par viņa nodomu. Svarīgi ir arī izvērtēt vainīgā rīcību pēc noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas. Jāņem vērā, ka viens no obligātiem slepkavības sastāva objektīvās puses elementiem ir cēloņsakarība (Krimināllikuma 125.pants, Krimināllikuma 116.pants).

Rīgā, 2007.gada 12.decembrī Lieta Nr.SKK-683/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents A.Freibergs,
senatori P.Dzalbe,
V.Čiževskis

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētā Viktora C. kasācijas sūdzību par Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 3.oktobra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Tukuma rajona tiesas 2007.gada 7.augusta spriedumu Viktors C., (..), atzīts par vainīgu un sodīts: pēc Krimināllikuma 175.panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz diviem gadiem bez mantas konfiskācijas; pēc Krimināllikuma 116.panta ar brīvības atņemšanu uz pieciem gadiem un sešiem mēnešiem, ar policijas kontroli uz vienu gadu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.pantu daļēji saskaitīti piespriestie sodi un galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz sešiem gadiem bez mantas konfiskācijas, ar policijas kontroli uz vienu gadu.

Izbeigts kriminālprocess pret Viktoru C. pēc Krimināllikuma 185.panta otrās daļas.

Izskatot lietu apelācijas kārtībā, ar Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 3.oktobra lēmumu pirmās instances tiesas spriedums atstāts negrozīts.

Par šo lēmumu kasācijas sūdzību iesniedzis apsūdzētais Viktors C., kurš nepiekrīt tiesas lēmumam un lūdz izskatīt lietu no jauna. Sūdzībā norāda, ka cietušais nomiris slimnīcā nevis viņa, Viktora C., vainas dēļ, bet gan ārstu nolaidības dēļ, jo tas noticis gandrīz divus mēnešus pēc nodarītā šautā ievainojuma. Tāpēc arī viņš, Viktors C., ir nepamatoti notiesāts pēc Krimināllikuma 116.panta. Sūdzībā izklāstīti Viktora C. paskaidrojumi par notikušo konfliktu un norādīts arī uz pirmstiesas izmeklēšanā pieļautajiem trūkumiem.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Viktors C. atzīts par vainīgu un sodīts par to, ka viņš personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās izdarījis svešas kustamas mantas slepenu nolaupīšanu (zādzību), iekļūstot dzīvoklī, kā arī izdarījis citas personas tīšu prettiesisku nonāvēšanu (slepkavību). Izbeigts kriminālprocess pret Viktoru C. pēc Krimināllikuma 185.panta otrās daļas.

Saskaņā ar Tukuma rajona tiesas spriedumu noziedzīgie nodarījumi izdarīti šādos apstākļos.

"2004.gadā 27.augustā ap plkst. 00.30 apsūdzētais Viktors C., atrodoties alkohola ietekmē, grupā ar personu, pret kuru kriminālprocess izbeigts sakarā ar viņa nāvi, ar līdzpaņemto remontatslēgu izsita Slampes pagasta (..) māju virtuves logu, iekļuva tajā un slepeni nozaga Valdim K. piederošās mantas Ls 346 kopvērtībā, kuras norādītas spriedumā."

Šīs apsūdzētā Viktora C. darbības Tukuma rajona tiesa kvalificējusi pēc Krimināllikuma 175. panta trešās daļas.

"Bez tam 2005.gada 17.decembrī ap plkst. 00.30 Tukuma rajona Slampes pagasta (..) dzīvojamā istabā strīda laikā pēc tam, kad Guntis U. ne mazāk kā divas reizes ar dūri iesita apsūdzētajam Viktoram C. pa seju un ne mazāk kā vienu reizi iespēra ar kāju pa sāniem krūšu rajonā, nodarot fiziskas sāpes, apsūdzētais aiz dusmām un atriebības par nodarītajām sāpēm paņēma no krāsns augšas Gunta U. pašizgatavotu, šaušanai derīgu, pielādētu pistoli, kas pieskaitāma pie gludstobra šaujamieročiem, un izšāva Gunta U. virzienā, nodarot viņam smagus, dzīvībai bīstamus miesas bojājumus: šautu krūškurvja, mugurkaula un vēdera ievainojumu, caurejošu vēdera dobumam ar mugurkaula 1., 2., 3.jostas skriemeļa šķembainu lūzumu, asinsizplūdumu zem cietā muguras smadzeņu apvalka, muguras smadzeņu saspiedumu, gaisa uzkrāšanos labajā pleiras dobumā, labās plaušas saplakumu, kreisās nieres bojājumu, liesas sasitumu, tievās zarnas bojājumus, kreisās puses 11.ribas lūzumu, vēdera priekšējās sienas mīksto audu bojājumu, no kuriem 2006.gada 8.februārī Tukuma rajona Kandavas slimnīcā iestājās Gunta U. nāve."

Šīs apsūdzētā Viktora C. darbības Tukuma rajona tiesa kvalificējusi pēc Krimināllikuma 116.panta.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 585.panta otrajai daļai viedokli par kasācijas sūdzību iesniegusi Krimināltiesiskā departamenta Tiesās izskatāmo krimināllietu nodaļas prokurore I.Kačāne, kura uzskata, ka Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 3.oktobra lēmums atceļams pilnībā un lieta nosūtāma jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai.

Abu instanču tiesas savos nolēmumos ir pareizi norādījušas, ka, lai noskaidrotu vainīgā nodomu saturu, ir jāvērtē noziedzīgā nodarījuma apstākļu kopums, kas var liecināt par vainīgā nodomu. Prokurore uzskata, ka tiesas savos nolēmumos visus šos apstākļus nav pietiekoši analizējušas un novērtējušas un tādēļ ir izdarījušas nepareizus secinājumus par noziedzīgā nodarījuma kvalifikāciju.

Tiesai bija jāņem vērā tiesu prakse, kā arī Latvijas Republikas Augstākās tiesas plēnuma 1992.gada 24.februāra lēmuma Nr.1 "Par Krimināllikuma piemērošanu lietās par tīšām slepkavībām" 2.punktā norādītais par to, ka, noskaidrojot vainīgā nodoma saturu, jāpamatojas uz izdarītā noziedzīgā nodarījuma apstākļu kopumu un it īpaši jāņem vērā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas veids un rīki, miesas bojājumu daudzums, raksturs un lokalizācija, kā arī vainīgā un cietušā iepriekšējā izturēšanās, viņu attiecības pirms nozieguma izdarīšanas un citi apstākļi, kas var liecināt par viņa nodomu.

Tā pietiekami nav novērtēta paša cietušā Gunta U. 2006.gada 13.janvāra liecība.

Prokurore secina, ka nepilnīga subjektīvās puses analīze, intelektuālā un gribas momenta neizvērtēšana, lai noskaidrotu, ko apsūdzētais apzinājās, vēršoties ar vardarbību pret cietušo, kādas kaitīgas sekas viņš paredzēja un kāda bija apsūdzētā attieksme pret kaitīgo seku iestāšanos, ir izraisījusi pamatotas šaubas par noziedzīgā nodarījuma kvalifikācijas pareizību.

Prokurore norāda, ka nevar piekrist apelācijas tiesas secinājumiem par to, ka cietušā nāve iestājusies tikai pēc vairākām nedēļām, līdz ar to minētais apstāklis nav būtisks pie noziedzīga nodarījuma kvalifikācijas. No notikuma līdz cietušā nāves dienai bija pagājis 1 mēnesis un 22 dienas.

Prokurore norāda, ka ir pamatotas šaubas par pirmstiesas izmeklēšanas laikā izdarītās tiesu medicīniskās ekspertīzes secinājumiem par nāves iestāšanās iemeslu. Minētā jautājuma izlemšana ir tiesu medicīnas eksperta kompetencē, līdz ar to ir nepieciešams uzklausīt eksperta paskaidrojumus tiesas sēdē vai noteikt ekspertu komisijas ekspertīzi nolūkā noskaidrot, vai savlaicīga medicīniskās palīdzības nesniegšana nav sarežģījusi veselības stāvokli. Kā zināms no lietas materiāliem, šāviens izdarīts plkst. 00.30, bet tikai

pēc sešiem no rīta cietušais lūdzis padzerties un izsaukt ātro medicīnisko palīdzību, ko arī apsūdzētais izdarījis.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 511.panta otro daļu spriedumam jābūt tiesiskam un pamatotam, bet, tā kā nav pietiekami novērtēti visi apsūdzības pierādījumi un ir nepareiza noziedzīgā nodarījuma juridiskā kvalifikācija, spriedumu par tādu nevar atzīt.

Tādējādi apelācijas instances tiesa, pieļaujot Kriminālprocesa likuma 574.panta pirmās daļas 2.punktā paredzēto Krimināllikuma pārkāpumu, saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 1.pantu nav panākusi krimināltiesisko attiecību taisnīgu noregulējumu.

Izskatījis lietas materiālus un izvērtējis kasācijas sūdzības motīvus, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums ir jāatceļ daļā par Viktora C. atzīšanu par vainīgu un sodīšanu pēc Krimināllikuma 116.panta un galīgā soda noteikšanu Viktoram C., un šajā daļā lieta jānosūta jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 561.panta pirmo daļu lieta apelācijas instances tiesas sēdē izskatāma kārtībā, kāda noteikta krimināllietu izskatīšanai pirmās instances tiesā, izņemot Kriminālprocesa likuma 53.nodaļā noteikto.

Senāts atzīst, ka apelācijas instances tiesa var savā lēmumā atsaukties uz Kriminālprocesa likuma 564.panta sesto daļu tikai tajos gadījumos, kad pirmās instances tiesas spriedums atbilst visām Kriminālprocesa likuma 511., 512.panta prasībām.

Kriminālprocesa likuma 562.panta pirmajā daļā ir noteikts, ka tiesas izmeklēšana un tiesas debates apelācijas instances tiesā notiek sūdzībā vai protestā izteikto prasību apjomā un ietvaros, savukārt Kriminālprocesa likuma 564.panta ceturtajā daļā ir noteikts, ka apelācijas instances tiesas nolēmuma motīvu daļā norādāms apelācijas instances tiesas atzinums par apelācijas sūdzības vai protesta pamatotību, apstākļi, ko noskaidrojusi apelācijas instances tiesa, pierādījumi, kas apstiprina apelācijas instances tiesas atzinumu, motīvi, kāpēc apelācijas instances tiesa noraida kādus pierādījumus, un likumi, pēc kuriem tā vadās.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka apelācijas sūdzībā Viktors C. jau bija norādījis, ka viņš nav vainīgs Gunta U. nāvē, jo cietušais nav nomiris mājās, bet gandrīz pēc diviem mēnešiem slimnīcā. Tāpēc arī viņa nodarījuma kvalifikācija pēc Krimināllikuma 116.panta nav pareiza.

Kasācijas instances tiesa secina, ka Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija, izskatot apsūdzētā Viktora C. apelācijas sūdzību, nav pārbaudījusi apsūdzētā izvirzīto versiju, ka Gunta U. nāve iestājusies ārstēšanā pieļautas kļūdas rezultātā.

No lietā esošā pirmstiesas kriminālprocesā veiktās tiesu medicīniskās ekspertīzes atzinuma Nr. 12 redzams, ka šādi jautājumi ekspertam nav uzdoti.

Lēmumā par krimināllietas nodošanu tiesai prokurore norādījusi, ka Viktors C. saukts pie kriminālatbildības pēc Krimināllikuma 125.panta trešās daļas, bet tiesas izmeklēšanā prokurore apsūdzību grozīja uz smagāku – Krimināllikuma 116.pantu.

Minētais, pēc kasācijas instances tiesas domām, apstiprina to, ka valsts apsūdzības uzturētājam bijušas šaubas par pareizu Viktora C. nodarījuma kvalifikāciju.

No lietas materiāliem redzams, ka Guntis U. smagos miesas bojājumus guvis 2005.gada 17.decembrī, tajā pašā dienā ievietots Tukuma slimnīcā, pēc operācijas un ārstēšanas pārvests uz Kandavas slimnīcu, kur 2006.gada 8.februārī miris.

Katra noziedzīga nodarījuma sastāvu veido objektīvo un subjektīvo pazīmju kopums, kurš ir vispusīgi izvērtējams noziedzīga nodarījuma kvalifikācijas procesā, ņemot vērā to ciešo saistību un savstarpējo atkarību. Noziedzīgā nodarījuma objektīvā puse, proti, personas uzvedības ārējā izpausme, kas var radīt vai rada izmaiņas ārējā pasaulē, ir izvērtējama ciešā kopsakarībā ar nodarījuma subjektīvo pusi – tiem iekšējiem psiholoģiskajiem procesiem, kas noris personas apziņā, kad viņa izdara noziedzīgu nodarījumu, jo Krimināllikuma 8.panta otrajā daļā noteikts, ka, nosakot noziedzīgo nodarījumu izdarījušās personas vainas formu, jākonstatē šīs personas psihiskā attieksme pret noziedzīgā nodarījuma objektīvajām pazīmēm.

Senāta Krimināllietu departaments atzīmē, ka, norobežojot slepkavību no tīša smaga miesas bojājuma nodarīšanas, kas vainīgā neuzmanības dēļ bijis par iemeslu cietušā nāvei, vainīgā nodoma satura noskaidrošanai tiesām jāpamatojas uz izdarītā nozieguma apstākļu kopumu un it īpaši jāņem vērā nozieguma izdarīšanas veids un rīki, brūču un citu miesas bojājumu veids un daudzums, raksturs un lokalizācija, vainīgā noziedzīgo darbību pārtraukšanas iemesls, kā arī vainīgā un cietušā iepriekšējā izturēšanās pirms nozieguma izdarīšanas un citi apstākļi, kas var liecināt par viņa nodomu. Svarīgi ir arī izvērtēt vainīgā rīcību pēc noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas.

Viens no obligātajiem slepkavības sastāva objektīvās puses elementiem ir cēloniskais sakars.

Konkrētajā lietā nodibināts, ka cietušā Gunta U. nāve iestājusies ievērojamu laiku pēc šautā ievainojuma, kad personas dzīvībai tieši draudi nepastāvēja, par ko liecina Gunta U. pārvešana uz Kandavas slimnīcu.

Tieši visu šo apstākļu kopums var radīt Krimināprocesa likuma 19.pantā paredzētās saprātīgas šaubas par pareizu Viktora C.

noziedzīgā nodarījuma juridisko kvalifikāciju. Šīs šaubas apelācijas instances tiesā nav novērstas.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka, izskatot lietu, apelācijas instances tiesa ir pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 562.panta pirmās daļas un 564.panta ceturtās daļas normu pārkāpumus, kurus konkrētā lietā atzīst par būtiskiem Kriminālprocesa likuma pārkāpumiem šā likuma 575.panta trešās daļas izpratnē.

Ievērojot to, ka atbilstoši Kriminālprocesa likuma 569.panta trešās daļas nosacījumiem kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā nepārvērtē un lietu pēc būtības neizskata, tā atceltajā daļā nosūtāma iztiesāšanai apelācijas instances tiesai.

Vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 3.oktobra lēmumu atcelt daļā par Viktora C. atzīšanu par vainīgu un sodīšanu pēc Krimināllikuma 116.panta un galīgā soda noteikšanu Viktoram C., šajā daļā lietu nosūtīt jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai.

Pārējā daļā lēmumu atstāt negrozītu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Piesavināšanās priekšmeta vērtības noteikšana

Gadījumos, kad noziedzīgā nodarījuma priekšmeta vērtība var ietekmēt noziedzīgā nodarījuma kvalifikāciju un lietā pastāv strīds par kvalifikāciju šā iemesla dēļ, ir nepieciešams pēc iespējas precīzāk un, pamatojoties uz objektīvām ziņām, noteikt noziedzīgā nodarījuma priekšmeta vērtību (Krimināllikuma 179.pants).

Rīgā, 2007.gada 12.decembrī Lieta Nr.SKK-695/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents A.Freibergs,
senatori V.Eilande,
V.Vietnieks

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētā Romana S. kasācijas sūdzību par Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 22.oktobra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Jelgavas tiesas 2007.gada 21.augusta spriedumu Romans S., (..), atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 179.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz trim gadiem bez mantas konfiskācijas. Saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu galīgais sods Romanam S. noteikts, daļēji pievienojot neizciesto sodu pēc Jelgavas tiesas 2005.gada 14.aprīļa sprieduma – brīvības atņemšana trim gadiem un vienu mēnesi, bez mantas konfiskācijas.

Izskatot lietu apelācijas kārtībā, Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija ar 2007.gada 22.oktobra lēmumu pirmās instances tiesas spriedumu atstājusi negrozītu.

Par šo lēmumu kasācijas sūdzību iesniedzis apsūdzētais Romans S., kurš lūdz nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai, jo apelācijas instances tiesa nepārbaudījusi pierādījumus un nepareizi notiesājusi viņu pēc Krimināllikuma 179.panta otrās daļas. Viņa, Romana S., darbības būtu kvalificējamas pēc Krimināllikuma 180.panta otrās daļas. Cietušā liecības par telefona vērtību, kurš ir mazcenas telefons un iegādāts par Ls 9, ir atšķirīgas. Aizstāvji iesnieguši aprēķinus, ka telefons nemaksā vairāk par Ls 79,69. Nav pārbaudīti nekādi pierādījumi par telefona vērtību.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Romans S. atzīts par vainīgu un sodīts par to, ka viņš atkārtoti izdarīja svešas kustamas mantas prettiesisku iegūšanu un izšķērdēšanu, kura viņam bija uzticēta

(piesavināšanos). Saskaņā ar Jelgavas tiesas spriedumu apsūdzētais noziedzīgo nodarījumu izdarījis šādos apstākļos.

"2006.gada 15.decembrī ap plkst. 21.30 apsūdzētais Romans S. atkārtoti, būdams agrāk sodīts, papildsoda – policijas kontroles – izciešanas laikā Jelgavā, Pasta ielā pretim spēļu klubam "Bumerangs" satika paziņu – cietušo Edgaru Z., ar kuru kopīgi lietoja alkoholu. Apsūdzētais Romans S. palūdza cietušajam Edgaram Z., lai iedot sev piederošo mobilo telefonu "Motorola L6 SL" Ls 100 vērtībā, kurā atradās SIM karte "Zelta zivtiņa" Ls 2,99 vērtībā. Edgars Z. sākumā atteicās dot mobilo telefonu, sakot, lai apsūdzētais Romans S. nosauc numuru, uz kuru jāzvana. Kad uz Edgaram Z. piederošo mobilo telefonu atzvanīja, viņš uzticoties iedeva to apsūdzētajam, lai runā. Apsūdzētais Romans S., būdams alkohola ietekmē, mantkārīgu motīvu vadīts, maldināja cietušo Edgaru Z. un, pamatojoties uz savstarpējo uzticēšanos, ieguva viņam piederošo mobilo telefonu "Motorola L6 SL" Ls 100 vērtībā, kurā atradās SIM karte "Zelta zivtiņa" Ls 2,99 vērtībā un pēc sarunas aizskrēja projām. Nākamajā dienā apsūdzētais Romans S. mobilo telefonu "Motorola L6 SL" pārdeva par Ls 30, bet iegūto naudu iztērēja savām vajadzībām, tādējādi iedzīvojoties no prettiesiski iegūtā mantiskā labuma un nodarot cietušajam Edgaram Z. materiālo zaudējumu Ls 102,99 apmērā."

Šādas Romans S. darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 179.panta otrās daļas.

Kriminālprocesa likuma 585.panta otrās daļas kārtībā par kasācijas sūdzību prokurora viedokli iesniegusi Krimināltiesiskā departamenta Tiesās izskatāmo krimināllietu nodaļas prokurore I.Zemīte, kura uzskata, ka apelācijas instances tiesas lēmums atstājams negrozīts.

Prokurore uzskata, ka apsūdzētā Romana S. kasācijas sūdzībā faktiski tiek vērtēti un apšaubīti pierādījumi lietā, lūdzot nosūtīt krimināllietu jaunai iztiesāšanai, lai pie lietas jaunas izskatīšanas tiesa pārvērtētu pierādījumus un taisītu citādus secinājumus, un proti, ka viņš ir izdarījis zādzību nelielā apmērā, t.i., Krimināllikumā 180.panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgu nodarījumu, kaut gan Zemgales apgabaltiesa pierādījumus šajā sakarā jau ir pārbaudījusi, izvērtējusi un devusi likumam atbilstošus pamatojumus.

Gan pirmās instances tiesa, gan apelācijas instances tiesa, pārbaudot un novērtējot pierādījumus, ir konstatējušas visas nepieciešamās noziedzīga nodarījuma, kas paredzēts Krimināllikuma 179.panta otrajā daļā, sastāva pazīmes Romana S. darbībās.

Lietā konstatēts, ka cietušais Edgars Z. uzticējis savu mantu – mobilo telefonu – apsūdzētajam Romanam S. Uzticētais mobilais telefons atradies apsūdzētā valdījumā (rīcībā), ar kuru Romans S. rīkojies – sarunājies pa telefonu, kad viņam radies nodoms prettiesiski paņemt to. Pēc sarunas pa telefonu Romans S. aizskrējis projām.

Zādzības gadījumā notiek svešas mantas nolaupīšana, uz kuru mantas paņēmējam nav nekādu tiesību, t.i., tā neatrodas viņa īpašumā vai likumīgā valdījumā un tās paņemšana notikusi bez mantas īpašnieka vai valdītāja ziņas un piekrišanas.

Turpretī piesavināšanās izpaužas kā svešas mantas prettiesiska iegūšana vai izšķērdēšana attiecībā pret mantu, kura šai personai ir uzticēta vai atradusies pārziņā.

Līdz ar to Romana S. darbības pareizi kvalificētas kā svešas mantas piesavināšanās, nevis zādzība, jo apsūdzētais Romans S. ir izmantojis savu pilnvarojumu attiecībā pret izlaupāmo mantu.

Cietušā Edgara Z. darbības – mobilā telefona izmantošana pretēji Līguma par Mazcenas mobilā telefona pirkuma (turpmāk Līgums) noteikumiem – neietekmē apsūdzētā Romana S. darbību kvalifikāciju.

Nav pamata apšaubīt cietušā Edgara Z. pirmstiesas kriminālprocesa laikā un pirmās instances tiesas sēdē norādīto mobilā telefona "Motorola L6" novērtējumu Ls 100 apmērā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas brīdī šādu apsvērumu dēļ.

Pirmkārt, pēc internetā esošajiem datiem, t.i., gandrīz pēc gada pēc Romana S. izdarītā noziedzīgā nodarījuma, mobilā telefona "Motorola L6" vērtība vēl joprojām svārstās ap: Ls 68,99, Ls 70 un Ls 93.

Otrkārt, saskaņā ar Līguma noteikumu 1.punktu Līguma priekšmets ir mobilais telefons ar saistīto pieslēgumu LMT tīklam. Saskaņā ar šī Līguma noteikumu 2.1.punktu abonents Līguma parakstīšanas dienā samaksā dīlerim Līguma noteikto maksu par mobilo telefonu (tātad īpaši noteikto maksu – Ls 9, nevis tā tirgus cenu).

Tātad Līguma noteikumu 5.1., 5.2., 5.2.1.punktā norādītajos gadījumos Edgaram Z. LMT būtu jāmaksā Ls 92,16 (Ls 3,84 reizinot ar 24 mēnešiem). Ņemot vērā samaksāto pirkuma maksu Līguma parakstīšanas dienā Ls 9, telefons Edgaram Z. faktiski izmaksātu Ls 101,16.

No liecinieces A.Z. liecībām pirmās instances tiesas sēdē izriet, ka sakarā ar mobilā telefona iegādāšanos viņa veikusi ikmēneša maksājumus Ls 4,81 apmērā. Vēl viņai jāveic maksājumus gandrīz gadu.

Līguma 24 mēnešu darbības laikā kopējais ikmēneša maksājumu apmērs sastādītu jau Ls 115,44. Ņemot vērā samaksāto pirkuma maksu Līguma parakstīšanas dienā (Ls 9), mobilā telefona faktiskā vērtība sastādītu Ls 124,44.

Romana S. noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas brīdī Latvijas Republikā tika noteikta minimālā mēnešalga Ls 90 apmērā.

Savukārt Romana S. nodoms bija vērsts uz mobilā telefona "Motorola L6" piesavināšanu pilnā tā vērtībā (ap Ls 100), nevis uz mazcenas mobilo telefonu kā tādu – Ls 9 vērtībā piesavināšanu. Par to

liecina arī Romana S. darbības nākamajā dienā, kad viņš pārdevis prettiesiski iegūto mobilo telefonu par Ls 30, summu lielāku nekā Ls 9.

Izskatījis lietas materiālus, izvērtējis kasācijas sūdzībā un prokurora viedoklī izklāstītos motīvus, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums jāatceļ un lieta jānosūta jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 511.panta otro daļu tiesas spriedumam jābūt tiesiskam un pamatotam. Kriminālprocesa likuma 561.pantā paredzēts, ka lieta apelācijas instances tiesas sēdē izskatāma kārtībā, kāda noteikta krimināllietu izskatīšanai pirmās instances tiesā, izņemot Kriminālprocesa likuma 53.nodaļā noteikto.

Tātad tikai tiesisku un pamatotu pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas instances tiesa var atstāt negrozītu, atsaucoties uz Kriminālprocesa likuma 564.panta sesto daļu.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 527.panta pirmo daļu notiesājoša sprieduma aprakstošajā daļā sniedz pierādītā noziedzīgā nodarījuma aprakstu un juridisko kvalifikāciju, minot tā izdarīšanas laiku, vietu, izdarīšanas veidu, apsūdzētā vainas formu, motīvus un šā nodarījuma sekas.

Likuma "Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību" 22.pantā ir noteikts, ka atbildība par Krimināllikumā paredzēto kriminālpārkāpumu, kas izdarīts nelielā apmērā, iestājas, ja vainīgajam bijis nodoms iegūt kriminālpārkāpuma priekšmetu, kura vērtība nodarījuma izdarīšanas brīdī nepārsniedz vienu tai laikā Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas laikā minimālā mēnešalga Latvijas Republikā bija noteikta Ls 90.

Apelācijas sūdzībā tika apstrīdēta noziedzīgā nodarījuma priekšmeta – mobilā telefona – vērtība un lūgts kvalificēt Romana S. nodarījumu pēc Krimināllikuma 180.panta otrās daļas.

Kriminālprocesa likuma 126.panta otrajā daļā noteikts, ka pierādīšanas pienākums tiesā ir apsūdzības uzturētājam.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 564.panta ceturto daļu apelācijas instances tiesas nolēmuma motīvu daļā jānorāda apelācijas instances tiesas atzinums par apelācijas sūdzības vai protesta pamatotību, apstākļi, ko noskaidrojusi apelācijas instances tiesa, pierādījumi, kas apstiprina apelācijas instances tiesas atzinumu, motīvi, kāpēc apelācijas instances tiesa noraida kādus pierādījumus, un likumi, pēc kuriem tā vadās.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka ne ar ko nav pamatots apelācijas instances tiesas lēmumā izteiktais atzinums, ka "nav pamata apšaubīt cietušā norādīto mobilā telefona vērtību, kas

atbilst šāda telefona faktiskajai vērtībai." Lietā nav nekādu ziņu par šāda telefona faktisko vērtību.

Kasācijas instances tiesa atbilstoši Kriminālprocesa likuma 569.panta trešās daļas noteikumiem pierādījumus nevāc un nepārvērtē, tāpēc prokurores I.Zemītes viedoklī norādītie papildu pierādījumi par telefona vērtību nav izskatāmi kasācijas instances tiesā.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka gadījumos, kad noziedzīgā nodarījuma priekšmeta vērtība var ietekmēt noziedzīgā nodarījuma kvalifikāciju un lietā pastāv strīds par kvalifikāciju šā iemesla dēļ, ir nepieciešams pēc iespējas precīzāk un, pamatojoties uz objektīvām ziņām, noteikt noziedzīgā nodarījuma priekšmeta vērtību.

Konkrētā lietā tiesas norādītā mobilā telefona vērtība bija par pamatu kvalifikācijai pēc Krimināllikuma 179.panta otrās daļas, kas ir smagāks nekā Krimināllikuma 180.panta otrajā daļā paredzētais noziedzīgais nodarījums.

Senāta Krimināllietu departaments secina, ka apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, ir pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 564.panta ceturtās daļas pārkāpumu, kurš konkrētā lietā ir atzīstams par būtisku Kriminālprocesa likuma pārkāpumu šā likuma 575.panta trešās daļas izpratnē.

Ievērojot minēto un vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Atcelt Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 22.oktobra lēmumu pilnībā un lietu nosūtīt apelācijas instances tiesai jaunai izskatīšanai.

Lēmums nav pārsūdzams.

Krimināllikuma 313.pantā un 315.pantā paredzēto noziedzīgu nodarījumu sastāvs

Krimināllikuma 313.pantā un 315.pantā paredzētie noziedzīgo nodarījumu sastāvi par vienu un to pašu nodarījumu neveido noziedzīgu nodarījumu ideālo kopību. Ja persona izdarījusi iepriekš neapsolītu slēpšanu Krimināllikuma 313.panta izpratnē, tad nav iespējama neziņošana par to pašu noziegumu (Krimināllikuma 313.pants. 315.pants).

Rīgā, 2007.gada 21.decembrī Lieta Nr.SKK-735/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Vietnieks,
senatori V.Čiževskis,
P.Dzalbe

izskatīja lietu rakstveida procesā Kriminālprocesa likuma 585.panta kārtībā sakarā ar apsūdzētā Valērija K. kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 10.oktobra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2007.gada 12.februāra spriedumu

Valērijs K., (..), notiesāts pēc Krimināllikuma 313.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu, pēc Krimināllikuma 315.panta ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu galīgais sods pēc noziedzīgo nodarījumu kopības, sodus daļēji saskaitot, Valērijam K. noteikts viens gads un seši mēneši brīvības atņemšanas.

Atbilstoši Krimināllikuma 51.pantam pie noteiktā soda daļēji pievienots neizciestais sods, kas noteikts ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2006.gada 5.aprīļa spriedumu, un galīgais sods pēc spriedumu kopības noteikts viens gads un deviņi mēneši brīvības atņemšanas.

Lietā pēc Krimināllikuma 313.panta otrās daļas un 315.panta notiesāts Anatolijs S., kurš kasācijas sūdzību nav iesniedzis.

Lietā pēc Krimināllikuma 125.panta trešās daļas notiesāti Artjoms S. Aleksandrs S. un Valērijs D., kuri kasācijas sūdzības nav iesnieguši.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Valērijs K. un Anatolijs G. notiesāti par to, ka izdarījuši sevišķi smaga nozieguma pēdu neapsolītu slēpšanu.

Minētais noziegums ticis izdarīts šādos apstākļos.

2006.gada maija mēneša beigās pirmstiesas izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā datumā un laikā, atrodoties neapdzīvotā mājā Rīgā, Volguntes ielā nr.16, Valērijs K., būdams alkohola ietekmē, apzinoties, ka Artjoms S., Aleksandrs S., Valērijs D. izdarījuši sevišķi smagu noziegumu – nodarījuši Ērikam B. tīšus smagus miesas bojājumus, no kuriem viņš miris, vienojies ar Anatoliju G. un Aleksandru S. par nozieguma pēdu – Ērika B. līķa slēpšanu. Darbojoties saskaņoti, Valērijs K., Anatolijs G. un Aleksandrs S. personu grupā iznesuši Ērika B. līķi no mājas Volguntes ielā nr.16 Rīgā, novietojuši uz ķerras, pārveduši līdz dīķim Šampētera ielā Rīgā, kur Ērika B. līķi iemetuši dīķī.

Šādas Valērija K. un Anatolija G. darbības pirmās instances tiesa kvalificējusi pēc Krimināllikuma 313.panta otrās daļas.

Bez tam ar pirmās instances tiesas spriedumu Valērijs K. un Anatolijs G. notiesāti par to, ka neziņoja par to, ka izdarīts sevišķi smags noziegums, par ko viņiem bijis droši zināms.

Minētais noziegums atbilstoši pirmās instances tiesas konstatētajam ticis izdarīts šādos apstākļos.

2006.gada maija mēneša beigās, pirmstiesas izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā datumā un laikā, atrodoties neapdzīvotā mājā Volguntes ielā nr.16 Rīgā, Valērijs K. un Anatolijs G., būdami alkohola ietekmē, apzinoties, ka Artjoms S., Aleksandrs S. un Valērijs D. izdarījuši sevišķi smagu noziegumu – nodarījuši Ērikam B. tīšus smagus miesas bojājumus, no kuriem viņš miris, par notikušo faktu nav paziņojuši policijai, neskatoties uz to, ka Valērijam K. un Anatolijam G. bija reāla iespēja to izdarīt.

Šādu Valērija K. un Anatolija G. nodarījumu pirmās instances tiesa kvalificējusi pēc Krimināllikuma 315.panta.

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 10.oktobra lēmumu pirmās instances tiesas spriedums atstāts bez grozījumiem.

Par apelācijas instances tiesas lēmumu apsūdzētais Valērijs K. iesniedzis kasācijas sūdzību, kurā norādījis, ka pirmās instances tiesa viņu nepareizi notiesājusi pēc Krimināllikuma 313.panta otrās daļas, bet apelācijas instances tiesa šo kļūdu neizlabojusi. Pēc Krimināllikuma 315.panta viņš savu vainu no pirmstiesas izmeklēšanas sākuma atzinis un nožēlojis izdarīto.

Apelācijas instances tiesa Valērija K. kasācijas sūdzību pieņēmusi un nosūtījusi to izskatīšanai Senāta Krimināllietu departamentam.

Izskatījis krimināllietas materiālus, apsvēris apsūdzētā Valērija K. kasācijas sūdzības motīvus, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu

departaments atrod, ka apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, nav ievērojusi Kriminālprocesa likuma 562.panta pirmo daļu attiecībā uz apsūdzētajiem Valēriju K. un Anatoliju G. daļā par viņu noziedzīgo nodarījumu kvalifikāciju, kaut arī abi apsūdzētie apelācijas sūdzības nebija iesnieguši.

Izskatot lietu kasācijas instances tiesā, Senāta Krimināllietu departaments, vadoties no Kriminālprocesa likuma 584.panta otrās daļas, uzskata, ka grozāmi apelācijas instances tiesas un pirmās instances tiesas nolēmumi daļā par apsūdzēto Valērija K. un Anatolija G. noziedzīgo nodarījumu juridisko kvalifikāciju. Tiesu nolēmumi daļā par Valērija K. un Anatolija G. notiesāšanu pēc Krimināllikuma 315.panta atceļami un kriminālprocess šajā daļā izbeidzams, bet Valērijam K. nosakāms arī galīgais sods.

Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka Krimināllikuma 313.pantā un 315.pantā paredzētie noziegumu sastāvi vienlaikus nav iespējami. Ja persona izdarījusi iepriekš neapsolītu slēpšanu Krimināllikuma 313.panta izpratnē, tad nav iespējama ziņošana par noziegumu, jo pretējā gadījumā personai būtu jāziņo par savu piesaisti iepriekš neapsolītai slēpšanai.

Pamatojoties uz teikto, vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Atcelt Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 10.oktobra lēmumu un Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2007.gada 12.februāra spriedumu daļā par Valērija K. un Anatolija G. notiesāšanu pēc Krimināllikuma 315.panta un šajā daļā kriminālprocesu izbeigt.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu Valērijam K. noteiktajam sodam pēc Krimināllikuma 313.panta otrās daļas vienam gadam brīvības atņemšanas daļēji pievienot neizciesto sodu pēc Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2006.gada 5.aprīļa sprieduma un galīgo sodu noteikt vienu gadu un trīs mēnešus brīvības atņemšanas.

Pārējā daļā tiesu nolēmumus lietā atstāt bez grozījumiem.

Lēmums nav pārsūdzams.

III daļa. Lēmumi Kriminālprocesa likuma piemērošanas jautājumos

Kriminālprocesa likuma 52.panta ceturtās daļas 1.punkta noteikumu ievērošana

Tiesnesis, kurš vienreiz pieņēmis lēmumu Kriminālprocesa likuma 539.panta pirmās daļas kārtībā lietu nosūtīt prokuroram pārkāpumu novēršanai, nav tiesīgs atkārtoti piedalīties šīs lietas izskatīšanā (Kriminālprocesa likuma 52.panta ceturtās daļas 1.punkts).

Rīgā, 2007.gada 8.janvārī Lieta Nr.SKK-11/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Čiževskis,
senatori A.Freibergs,
V.Eilande

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar Zemgales tiesas apgabala prokurora P.Sondora kasācijas protestu par Jelgavas tiesas 2006.gada 21.novembra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Roberts R., (..), apsūdzēts pēc Krimināllikuma 165.[1]panta pirmās daļas (likuma redakcijā līdz 2005.gada 11.janvārim) par to, ka 2001.gada vasarā nosūtījis personas ar to piekrišanu uz ārvalsti seksuālai izmantošanai.

2006.gada 23.oktobrī starp prokuroru un apsūdzēto slēgta vienošanās par vainas atzīšanu un sodu. Saskaņā ar noslēgto vienošanos Robertam R. pēc Krimināllikuma 165.[1]panta pirmās daļas, piemērojot Krimināllikuma 49.panta nosacījumus, sods paredzēts 280 piespiedu darba stundas.

Ar Jelgavas tiesas 2006.gada 21.novembra lēmumu lieta nosūtīta prokuroram Krimināllikuma un Kriminālprocesa likuma normu pārkāpumu novēršanai.

Par tiesas lēmumu Zemgales apgabala prokurors P.Sondors iesniedzis kasācijas protestu. Kasācijas protestā norādīts, ka tiesa nepamatoti un nelikumīgi pieņēmusi lēmumu nosūtīt lietu prokuroram pārkāpumu novēršanai. Prokurors uzskata, ka, slēdzot vienošanos ar

apsūdzēto Robertu R., Krimināllikuma un Kriminālprocesa likuma normu pārkāpumi neesot pieļauti. Kasācijas protestā arī norādīts, ka tiesnese G.Čepule šajā lietā jau 2006.gada 25.oktobrī Kriminālprocesa likuma 539.panta kārtībā esot pieņēmusi lēmumu lietu nosūtīt prokuroram pārkāpumu novēršanai. Atkārtoti izskatot šo pašu lietu, tiesnese pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 52.panta ceturtās daļas 1.punkta pārkāpumu. Vēl kasācijas protestā norādīts, ka tiesa pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 513.panta otrās daļas pārkāpumu, jo laikā, kad taisīts spriedums šajā lietā, tiesnese G.Čepule esot izskatījusi vēl divas citas krimināllietas. Lūdz atcelt tiesas lēmumu un lietu nosūtīt jaunai iztiesāšanai.

Izskatījis rakstveida procesā lietas materiālus, izvērtējis kasācijas protesta motīvus, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka Jelgavas tiesas 2006.gada 21.novembra lēmums atceļams, jo nav ievēroti apstākļi, kas izslēdz tiesneša piedalīšanos krimināllietas izskatīšanā. Konkrētajā gadījumā pieļauts Kriminālprocesa likuma 575.panta pirmās daļas 2.punktā minētais Kriminālprocesa likuma pārkāpums. No lietas materiāliem redzams, ka tiesnese G.Čepule 2006.gada 25.oktobrī, sagatavojot lietu izskatīšanai tiesas sēdē vienošanās procesā, ievērojot Kriminālprocesa likuma 539.panta pirmās daļas nosacījumus, pieņēmusi lēmumu lietu nosūtīt prokuroram pārkāpumu novēršanai. Kriminālprocesa likuma 52.panta ceturtās daļas 1.punktā noteikts, ka lietas izskatīšanā tiesā nedrīkst piedalīties tiesnesis, kurš ir piedalījies šajā kriminālprocesā jebkādā statusā. Ievērojot minēto likuma normu, tiesnese G.Čepule nedrīkstēja atkārtoti izskatīt konkrēto krimināllietu un 2006.gada 21.novembrī pieņemt lēmumu. Krimināllietu departaments nekonstatē Kriminālprocesa likuma 513.panta otrās daļas pārkāpumu. Protestā izteiktais apgalvojums, ka tiesnese G.Čepule nebūtu ievērojusi apspriežu istabas noslēpumu, jo izskatījusi vēl citas lietas pirms sprieduma pasludināšanas šajā lietā, nav pamatots. Kasācijas protestā norādītajos laikos attiecīgās krimināllietas tiesnese G.Čepule nav izskatījusi. Ņemot vērā, ka lēmuma atcelšanai par pamatu ir iepriekšminētais Kriminālprocesa likuma normas būtisks pārkāpums, Krimināllietu departaments nevērtē pārējos kasācijas protesta motīvus.

Pamatojoties uz minēto, ievērojot Kriminālprocesa likuma 585., 587.pantu, Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Jelgavas tiesas 2006.gada 21.novembra lēmumu atcelt un lietu nosūtīt jaunai iztiesāšanai Jelgavas tiesai.

Lēmums nav pārsūdzams.

Apsūdzētā aizstāvja un apsūdzētā lūgums skatīt lietu bez pierādījumu pārbaudes

Ja apsūdzētā aizstāvis un apsūdzētais bija lūdzis lietu skatīt bez pierādījumu pārbaudes un tiesai nav radušās šaubas par apsūdzētā vainu, apelācijas instances tiesai nav jāpārbauda pierādījumi. Likums neprasa, lai lūgumu skatīt lietu bez pierādījumu pārbaudes būtu izteicis tieši apsūdzētais (Kriminālprocesa likuma 499.pants).

Rīgā, 2007.gada 19.janvārī Lieta Nr.SKK-28/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senatore referente	V.Eilande,
senatori	P.Dzalbe,
	V.Vietnieks,
ar tulci	B.Puķi,
piedaloties prokuroram	A.Miglānam,
aizstāvjiem	J.Močuļskim un
	E.Dupatam,

izskatīja kasācijas instances tiesas sēdē mutvārdu procesā krimināllietu sakarā ar apsūdzēto Vladimira L. un Lilijas Š., kā arī viņu aizstāvju J.Močuļska un I.Voronovas kasācijas sūdzībām par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2006.gada 31.oktobra spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2005.gada 2.novembra spriedumu

Vladimirs L., (..), atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 323.panta pirmās daļas ar brīvības atņemšanu uz diviem gadiem nosacīti, piemērojot Krimināllikuma 55.pantu, ar pārbaudes laiku uz diviem gadiem.

Lilija Š., (..), atzīta par nevainīgu un attaisnota pēc Krimināllikuma 20.panta ceturtās daļas un 323.panta pirmās daļas.

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2006.gada 31.oktobra spriedumu šis spriedums atcelts daļā par Krimināllikuma 55.panta piemērošanu Vladimiram L., par Lilijas Š. attaisnošanu un par rīcību ar lietiskajiem pierādījumiem.

Nospriests attiecībā uz Vladimiru L. Krimināllikuma 55.panta nosacījumus nepiemērot.

Vladimiram L. piemērotais drošības līdzeklis – nodošana policijas uzraudzībā grozīts uz apcietinājumu, apcietinot tiesas zālē.

Lilija Š. atzīta par vainīgu un sodīta pēc Krimināllikuma 20.panta ceturtās daļas un 323.panta pirmās daļas ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu nosacīti, piemērojot Krimināllikuma 55.pantu, ar pārbaudes laiku uz diviem gadiem.

Vladimirs L. atzīts par vainīgu pēc Krimināllikuma 323.pantaa pirmās daļas par to, ka viņš izdarīja kukuļdošanu amatpersonai, t.i., piedāvāja un personīgi nodeva materiālās vērtības, lai tā par kukuli, izmantojot savu dienesta stāvokli, neizdarītu kādas darbības kukuļdevēja un citu personu interesēs.

Būdams SIA "Aptieka Rudens" un SIA "LV Pharma" prezidents, Vladimirs L., zinot, ka Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojā tiek veikta pārbaude par viņa uzņēmējdarbību, tostarp par valsts amatpersonām, kuras saistītas ar šo uzņēmējdarbību, un ka viens no šīs pārbaudes veicējiem ir KNAB Operatīvo izstrāžu nodaļas vadītāja vietnieks J.J., nolūkā izteikt priekšlikumu par kukuļa došanu, lai pārtrauktu pārbaudi, 2005.gada 13.aprīlī ap plkst. 20.00 piedāvāja J.J. tikties ar viņu plkst. 20.30 bārā "Rudens", kam J.J. piekrita. Tikšanās laikā bārā "Rudens" 2005.gada 13.aprīlī ap plkst. 20.45, būdams alkohola reibumā, apsūdzētais piedāvāja J.J. LVL 50 000 par to, lai viņš neturpinātu pārbaudi. Bez tam viņš piedāvāja J.J. arī LVL 1000 ik mēnesi par to, lai pēdējais sniegtu apsūdzētajam "jumta" pakalpojumus. Tā kā J.J. piedāvājumu pieņēma, apsūdzētais nodeva J.J. daļu no kukuļa – LVL 18 000, pārējo solot nodot nākamajā dienā.

2005.gada 14.aprīlī Vladimirs L. pa tālruni informēja viņa abu firmu valdes locekli Liliju Š., ka no konta A/S "Pareks Banka" ir nepieciešams noņemt USD 50 000 un konvertēt latos, ko viņš arī saņēma no Lilijas Š. šajā datumā laika posmā no plkst. 11.00 līdz 12:00 SIA "Rudens Aptieka" telpās Rīgā, Ierikļu ielā 66–208.

Pēc tam pēc apsūdzētā priekšlikuma, tiekoties ar J.J. 2005.gada 14.aprīlī ap plkst. 14.10 viesnīcas "Reval hotel Latvija" restorāna telpās Rīgā, Elizabetes ielā 55, apsūdzētais nodeva J.J. nākamo kukuļa daļu – LVL 27 000, pēc tam viņu tajā pašā dienā plkst. 14.15 aizturēja KNAB darbinieki.

Lilija Š. atzīta par vainīgu pēc Krimināllikuma 20.panta ceturtās daļas un 323.panta pirmās daļas par to, ka viņa, droši zināma par Vladimira L. izdarīto kukuļa piedāvājumu valsts amatpersonai un daļas no kukuļa summas nodošanu šai valsts amatpersonai, iepriekšminētajos apstākļos nododot naudu Vladimiram L. tālākai nodošanai valsts amatpersonai, apzināti veicināja un atbalstīja kukuļdošanas izdarīšanu valsts amatpersonai, tādā veidā novērsdama nodarījuma izdarīšanas šķēršļus.

Kasācijas sūdzības iesnieguši abi apsūdzētie un viņu aizstāvji.

Vladimirs L. kasācijas sūdzībā lūdz atcelt pilnībā apelācijas instances tiesas spriedumu un nosūtīt lietu jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesā, jo spriedums esot nelikumīgs un nepamatots. Apelācijas instances tiesa esot pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 130.panta nosacījumus par pierādījumu pieļaujamību, jo Operatīvās darbības likums aizliedz KNAB kūdīt personas uz noziedzīgu rīcību, bet konkrētajā gadījumā operatīvā eksperimenta laikā tikuši radīti noteikti apstākļi, kas nebūtu noticis, ja tiktu veikta operatīvā novērošana. Līdz ar to neesot ievēroti arī Kriminālprocesa likuma 127.panta otrās daļas noteikumi.

Veicot sarunu noklausīšanos, neesot ievēroti Latvijas kriminālprocesa kodeksa 176.[1]panta nosacījumi, jo tā esot veikta bez tiesas vai tiesneša lēmuma. Apelācijas instances tiesa gan esot spriedumā norādījusi, ka tai nav radušās šaubas par Vladimira L. vainu, tāpēc lieta skatīta apelācijas sūdzības un protesta ietvaros, taču viņa aizstāvim tiesa ļāvusi debatēs pārkāpt šos ietvarus, lūdzot viņu attaisnot. Tas savukārt liecinot, ka tiesai tomēr bija radušās šaubas par viņa vainu. Līdz ar to tiesa nepamatoti spriedumā neesot vērtējusi aizstāvja argumentus. Tādējādi apsūdzētais uzskata, ka ir pieļauti Kriminālprocesa likuma 1.panta, 2.panta pirmās daļas, 3.panta un 562.panta pirmās daļas pārkāpumi, kas ir būtiski, jo noveduši pie nelikumīga tiesas nolēmuma.

Tā kā saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 19.panta otro daļu personai nav jāpierāda savs nevainīgums, apelācijas instances tiesai viss, kas liecina par apsūdzētā nevainīgumu, bijis jāvērtē neatkarīgi no apelācijas sūdzības satura.

2005.gada 6.jūlija lēmumā, konstatējot, ka KNAB darbinieka J.J. darbībās ir saskatāmas Krimināllikuma 320.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma pazīmes, prokurors esot atzinis, ka notikusi provokācija.

Nepamatoti nevērtēdama pierādījumus, apelācijas instances tiesa esot pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 127.panta otro daļu, 129.pantu un 527.panta otrās daļas 2.punktu.

Nosakot sodu, apelācijas instances tiesa kļūdaini par apdraudējuma objektu esot atzinusi valsts un sabiedrības intereses, nevis valsts un pašvaldības institūciju, valsts dienesta normālu darbu, līdz ar to nepareizi piemērojusi Krimināllikuma 323.panta pirmo daļu.

Likuma prasībām – Krimināllikuma 55.panta pirmās daļas nosacījumiem – neatbilstot apelācijas instances tiesas spriedumā minētie motīvi, atceļot pirmās instances tiesas spriedumu par nosacītas notiesāšanas piemērošanu.

Noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu alkohola ietekmē apelācijas instances tiesa par atbildību pastiprinošu apstākli esot atzinusi nelikumīgi, jo kriminālietas ietvaros viņam neesot veikta ekspertīze,

Ārstniecības likuma 60.[1]pantā noteiktajā kārtībā neesot fiksēts alkohola līmenis viņa asinīs.

Apelācijas instances tiesa esot pieļāvusi arī Kriminālprocesa likuma 499.panta otrās daļas pārkāpumu, kas tiesai uzliekot par pienākumu pirms jautājuma izlemšanas par pierādījumu pārbaudes neizdarīšanu noskaidrot procesā iesaistīto personu viedokli, kā arī izskaidrot pierādījumu pārbaudes neizdarīšanas procesuālo būtību un sekas. No pirmās instances tiesas sēdes protokola esot redzams, ka tiesa to neesot izdarījusi.

Apsūdzētais Vladimirs L. lūdz lietu skatīt mutvārdu procesā, ņemot vērā to, ka plašsaziņas līdzekļos vairākkārt izskanējusi informācija par to, ka viņš atzīts par vainīgu nozieguma izdarīšanā, lai gan spriedums nav stājies likumīgā spēkā, tādējādi neievērojot Satversmē un Krimināllikumā (acīmredzot domāts Kriminālprocesa likums) nostiprināto nevainīguma prezumpciju, kā arī to, ka rupji ir pārkāptas cilvēktiesības, nelikumīgi veicot izmeklēšanas darbības.

Kasācijas sūdzības papildinājumos apsūdzētais Vladimirs L. uztur kasācijas sūdzībā izteikto prasījumu, bet norāda, ka apelācijas instances tiesa nepamatoti esot grozījusi viņam piemēroto drošības līdzekli, jo nebijis pamata uzskatīt, ka viņš izvairīsies no sprieduma izpildes. No 2006.gada 22.janvāra līdz 21.augustam viņš esot ievērojis visus policijas uzraudzības noteikumus, neesot pieļāvis nekādus likumpārkāpumus. Grozīdama drošības līdzekli uz apcietinājumu, apelācijas instances tiesa esot pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 249.panta pirmās un ceturtās daļas, kā arī 241.panta trešās daļas noteikumus.

Bez tam būtiski pārkāpti arī Kriminālprocesa likuma 272.panta pirmās daļas noteikumi, kas izraisot apelācijas instances tiesas nolēmuma atcelšanu daļā par drošības līdzekļa grozīšanu uz apcietinājumu.

Vladimirs L. arī norāda, ka Augstākā tiesa esot nepamatoti pārsūtījusi Rīgas apgabaltiesas tiesnesei T.Brodai viņa aizstāvja 2006.gada 2.novembra sūdzību par drošības līdzekļa grozīšanu, jo Kriminālprocesa likuma 286.panta trešā daļa paredzot pārsūdzības tiesības vienu līmeni augstākai tiesai. Tādējādi Augstākā tiesa esot pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 337.panta otrās daļas 6.punktā noteikto. Vladimirs L. uzskata, ka šajos papildinājumos norādītie Kriminālprocesa likuma pārkāpumi ir būtiski, kas izraisa sprieduma atcelšanu.

Vladimira L. aizstāvis zvērināts advokāts J.Močuļskis kasācijas sūdzībā arī lūdz atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu un nosūtīt lietu jaunai iztiesāšanai, kā arī grozīt nepamatoti piemēroto drošības līdzekli – apcietinājumu – pret tādu, kas nav saistīts ar brīvības atņemšanu, vai arī noteikt apcietinājumu uz mēnesi, nosakot, ka to var

atcelt, ja Vladimirs L. šajā laikā samaksās tiesas noteikto drošības naudu.

Aizstāvis uzskata, ka apelācijas instances tiesa jauno spriedumu esot taisījusi, pārkāpjot Kriminālprocesa likuma 564.panta astotās daļas noteikumus. Neesot spriedumā atbilstoši Kriminālprocesa likuma 528.panta prasībām Vladimiram L. piespriests galīgais soda veids un mērs, kā arī neesot izlemts par apsūdzētajam piemērotā ar brīvības atņemšanu saistītā drošības līdzekļa termiņa ieskaitīšanu soda termiņā. Tādējādi esot pārkāpti Krimināllikuma 46.pantā paredzētie soda noteikšanas vispārīgie principi.

Apelācijas instances tiesa bez ievērības esot atstājusi to, ka pirmās instances tiesa neesot noskaidrojusi apsūdzētā attieksmi pret apsūdzību, kā tas noteikts Kriminālprocesa likuma 498.pantā, lai varētu izlemt par lietas skatīšanu bez pierādījumu pārbaudes. Vladimirs L. protokolā neesot parakstījies, ka apsūdzība viņam saprotama. Bez tam ierosinājumu nepārbaudīt pierādījumus izteicis nevis pats Vladimirs L., bet viņa aizstāvis. No protokola arī neesot redzams, ka Vladimiram L., atbilstoši Kriminālprocesa likuma 499.panta otrās daļas prasībām, būtu izskaidrota pierādījumu pārbaudes neizdarīšanas procesuālā būtība un sekas. Bez ievērības esot atstāts arī abu apsūdzēto aizstāvju lūgums veikt visu pierādījumu pārbaudi, kas esot fiksēts tiesas sēdes protokola 180.lpp. un 2006.gada 9.novembra piezīmēs pie tā.

Aizstāvis uzskata, ka lieta skatīta bez pierādījumu pārbaudes nepamatoti. Atzīstot lietā Vladimira L. atbildību pastiprinošu apstākli, kas nebija konstatēts un pamatots ar pirmās instances tiesā pārbaudītiem pierādījumiem, apelācijas instances tiesa pati esot pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 499.panta pirmās daļas 2.punkta prasības. Tiesa neesot arī norādījusi, uz kāda pamata tā izdarījusi šādu secinājumu.

Nenosakot Vladimiram L. tiesu-psiholoģisko-psihiatrisko ekspertīzi, tiesa neesot ievērojusi Kriminālprocesa likuma 195.panta sestās daļas (acīmredzot domāts 6.punkta) prasības, bet, noraidot tiesas izmeklēšanas beigās atkārtoto lūgumu par ekspertīzes noteikšanu, apspriežoties uz vietas, pārkāpusi arī Kriminālprocesa likuma 19.panta un 473.panta otrās daļas 4.punkta prasības.

Tiesa neesot vērtējusi, vai Krimināllikuma 33.pants dod likumīgu pamatu izbeigt procesu pret kukuļņēmēju un atzīt, ka tas rīkojies attaisnojama profesionāla riska apstākļos. KNAB amatpersonai vajadzējis Vladimiram L. izteikt brīdinājumu, nevis pieļaut noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu.

Bez tam saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otro daļu tiesai esot tiesības par atbildību mīkstinošiem apstākļiem atzīt arī tādus, kas nav likumā paredzēti. Tiesa neesot pietiekami izvērtējusi apsūdzētā personību, veselības stāvokli, viņa ieguldījumus sabiedrības un

veselības aprūpes iestāžu labā, kā arī naudas summu 562 minimālo mēnešalgu apmērā, kas nonākusi valsts budžetā.

Spriedumā pilnīgi bez ievērības esot atstāti apstākļi par nesamērīgi bargo drošības līdzekļa izraudzīšanu.

Apsūdzētā Lilija Š. kasācijas sūdzībā lūdz atcelt pilnībā apelācijas instances tiesas spriedumu un lietu nosūtīt jaunai iztiesāšanai.

Tiesa savā spriedumā neesot konstatējusi, kā tieši izpaudusies viņas aktīvā darbība – padomu došanā, norādījumu došanā, līdzekļu došanā vai šķēršļu novēršanā. Tiesa neesot vērtējusi, ka no konta noņemtie līdzekļi bijuši Vladimiram L. piederošās firmas līdzekļi, bet Vladimirs L. bijis viņas darba devējs, viņš arī pats tos varējis noņemt no konta. Viņa nezinājusi, kam naudas līdzekļi domāti, neesot veikusi nekādas "apzinātas veicināšanas" darbības. Tādējādi apelācijas instances tiesa esot nepareizi piemērojusi Krimināllikuma normu. Noklausīto sarunu saturs nepierādot, ka tās notikušas par kukuļa nodošanu KNAB amatpersonai. Sarunas esot noklausītas, neievērojot Latvijas kriminālprocesa kodeksa 176.[1]panta prasības, līdz ar to tās nevarot atzīt par pieļaujamu pierādījumu.

Norādot uz tiem pašiem motīviem, kādus minējis Vladimirs L. savā sūdzībā, kā arī tāpēc, ka krimināllietā pieļauti vairāki būtiski procesuālo normu un materiālo tiesību normu pārkāpumi, Lilija Š. sūdzību lūdz skatīt mutvārdu procesā.

Arī apsūdzētās Lilijas Š. aizstāve zvērināta advokāte I.Voronova lūdz atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu un lietu nodot jaunai iztiesāšanai. Krimināllikuma Vispārīgas daļas 20.pants esot piemērots nepareizi. Par līdzdalību uzskatāma apzināta darbība, tātad atbalstīt noziedzīga nodarījuma izdarīšanu varot tikai ar tiešu nodomu.

Telefonsarunu noklausīšanos pēc krimināllietas ierosināšanas varēts veikt atbilstoši toreiz spēkā esošā Latvijas kriminālprocesa kodeksa 176.[1]panta nosacījumiem – tikai pamatojoties uz tiesas vai tiesneša lēmumu un attiecīgi procesuāli noformējot. Šāda kārtība netikusi ievērota, tāpēc sarunu ieraksti nevarot tikt izmantoti kā pierādījums.

Kasācijas instances tiesas sēdē apsūdzētais Vladimirs L. un viņa aizstāvis J.Močuļskis, apsūdzētā Lilija Š. un viņas aizstāvis E.Dupats uzturēja iesniegtās kasācijas sūdzības, tajās izteiktos prasījumus un motīvus. Vladimira L. aizstāvis lūdza lietu nosūtīt jaunai iztiesāšanai pirmās instances tiesai un grozīt drošības līdzekli atbilstoši viņa kasācijas sūdzībā prasītajam.

Prokurors lūdza apelācijas instances tiesas spriedumu atstāt negrozītu, jo tas atbilstot likuma prasībām.

Apsvēris kasācijas sūdzības motīvus, uzklausījis apsūdzētos, viņu aizstāvjus un prokuroru, pārbaudījis lietas materiālus, Senāta

Krimināllietu departaments konstatē, ka apelācijas instances tiesas spriedums ir likumīgs un pamatots, tāpēc atstājams negrozīts.

Senāta Krimināllietu departaments nekonstatē Kriminālprocesa likuma 130.panta un 127.panta otrās daļas nosacījumu pārkāpumus pirmstiesas procesa laikā.

Telefonsarunu noklausīšanās veikta atbilstoši Operatīvas darbības likuma 17.panta prasībām, bet nevis kā speciālā izmeklēšanas darbība, kuras kārtību noteica Latvijas kriminālprocesa kodeksa 176.[1]pants. Operatīvais eksperiments veikts atbilstoši Operatīvās darbības likuma 15.panta prasībām. Operatīvās darbības likums neaizliedz veikt operatīvās darbības arī pēc krimināllietas ierosināšanas.

Senāta Krimināllietu departaments nekonstatē arī Kriminālprocesa likuma 499.panta nosacījumu pārkāpumus. Šajā likuma normā nav noteikts, ka lūgums skatīt lietu bez pierādījumu pārbaudes jāizsaka apsūdzētajam. No tiesas sēdes protokola redzams, ka to pirmais pieteicis apsūdzētā Vladimira L. aizstāvis – zvērināts advokāts E.Treijs, bet apsūdzētais apstiprinājis, ka viņam ir tāds pats lūgums. Pirms tam apsūdzētais paziņojis, ka savu vainu atzīst pilnībā, par ko protokolā parakstījies. Tā kā Vladimirs L. pēc paša izvēles bija noslēdzis vienošanos ar konkrētu advokātu, kurš rīkojās apsūdzētā interesēs, nav nekāda pamata uzskatīt, ka Vladimiram L. nebija saprotams, kādas sekas ir gadījumos, kad lietu skata bez pierādījumu pārbaudes. Tas, ka apsūdzētajam tas bija saprotams, izriet arī no tā, ka viņš pats vispār nebija iesniedzis apelācijas sūdzību, bet viņa aizstāvis apelācijas sūdzībā lūdza mīkstināt Vladimiram L. piespriesto sodu. Arī apelācijas instances tiesā pēc lietas apstākļu un apelācijas sūdzības un protesta satura atreferējuma gan apsūdzētais Vladimirs L., gan viņa aizstāvis zvērināts advokāts J.Močuļskis uzturēja apelācijas sūdzību, kurā lūdza sodu Vladimiram L. mīkstināt. Ja apelācijas instances tiesai pašai neradās šaubas par apsūdzētā Vladimira L. vainu, tad iepriekšminētajos apstākļos, kad gan apsūdzētais, gan viņa aizstāvis piekrita tiesas izmeklēšanas pabeigšanai, tiesas pienākums nebija pēc savas iniciatīvas pārbaudīt pierādījumus lietā, un pamatota ir atsauce apelācijas instances tiesas spriedumā uz Kriminālprocesa likuma 562.panta pirmo daļu.

Uzturot apelācijas sūdzību par soda mīkstināšanu Vladimiram L., aizstāvim nebija tiesības tiesu debatēs apstrīdēt pierādījumus lietā. Tas, ka tiesa uz to neaizrādīja tiesu debašu laikā, nevar būt par pamatu secinājuma izdarīšanai, ka tiesai bijušas šaubas par apsūdzētā vainu.

Pie iepriekšminētajiem apstākļiem nepamatots ir kasācijas sūdzībās izteiktais apgalvojums par Kriminālprocesa likuma 19.panta otrās daļas un 527.panta otrās daļas nosacījumu neievērošanu.

Par atteikumu apmierināt lūgumu par Vladimira L. nosūtīšanu uz tiesu psiholoģisko un psihiatrisko ekspertīzi tiesa pieņēmusi motivētu

rakstisku lēmumu. Ja otro reizi pieteiktajam lūgumam nebija jaunu motīvu, tad tiesa arī varēja nepieņemt otro lēmumu rakstveidā.

Patiesībai neatbilst Vladimira L. aizstāvja kasācijas sūdzībā apgalvotais, ka no tiesas sēdes protokola 180.lpp. un 2006.gada 9.novembra piezīmēm pie tā esot redzams, ka abi advokāti lūguši pārbaudīt visus pierādījumus. Tā kā apsūdzētā Lilija Š. savu vainu nekad neatzina, tad pierādījumus, kas attiecas uz viņas apsūdzību, tiesa pārbaudījusi un arī vērtējusi savā spriedumā.

Apsūdzība, kādā par vainīgu atzīta Lilija Š., atbilst Krimināllikuma 20.panta ceturtajā daļā un 323.panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma aprakstam, jo tiesas spriedumā ir norādīts, ka viņa ar savu rīcību novērsusi šķēršļus Vladimiram L. noziedzīgā nodarījuma izdarīšanai.

Pierādījumu vērtēšana saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešo daļu nav kasācijas instances tiesas kompetencē.

Lietā esošais prokurora lēmums par krimināllietas izbeigšanu daļā pret J.J., vērtējot operatīvo eksperimentu kā attaisnotu profesionālo risku, ir likumīgs.

Apelācijas instances tiesa, atzīdama par Vladimira L. atbildību pastiprinošu apstākli noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu alkohola ietekmē, nav pārkāpusi likuma prasības. Šāda apstākļa konstatēšanai nav obligāti jāizdara ekspertīze. Vladimira L. apsūdzībā, kurā viņš sevi atzinis par vainīgu pilnībā, ir norādīts, ka noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas laikā viņš bijis alkohola reibumā.

Apelācijas instances tiesa spriedumā vērtējusi visus apstākļus, kam nozīme pie soda noteikšanas, un pamatojusi savus secinājumus par konkrēto soda mēru. Krimināllikuma 47.panta otrajā daļā ir paredzētas tiesas tiesības, ne pienākums atzīt par atbildību mīkstinošiem arī citus panta pirmajā daļā neminētus apstākļus.

Apstāklis, ka valsts budžetā nonāks LVL 45 000 jeb 562 minimālās mēnešalgas, nevar būt par pamatu soda mīkstināšanai Vladimiram L., jo tā ir kukuļa summa, kas saskaņā ar likumu konfiscējama.

Tā kā apelācijas instances tiesa atcēlusi pirmās instances tiesas spriedumu daļā par Krimināllikuma 55.panta piemērošanu Vladimiram L. un Krimināllikuma 55.panta nosacījumus nolēmusi viņam nepiemērot, tas nozīmē, ka viņam atstāts ar pirmās instances tiesas spriedumu noteiktais sods, tikai bez Krimināllikuma 55.panta nosacījumu piemērošanas.

Pirmās instances tiesas spriedumā arī norādīts, ka soda izciešanas termiņā ieskaitīts laiks no 2005.gada 14.aprīļa līdz 2005.gada 1.jūlijam. Arī šajā daļā spriedums atstāts negrozīts.

Grozot Vladimiram L. drošības līdzekli uz apcietinājumu, apelācijas instances tiesa savā spriedumā to ir motivējusi. Motīvi atbilst likuma prasībām. Kriminālprocesa likuma 286.panta trešajā daļā paredzētās

tiesības pārsūdzēt apcietinājuma piemērošanu neattiecas uz konkrēto gadījumu.

Vienlaikus Senāta krimināllietu departaments konstatē, ka, arestējot Vladimiru L. tiesas zālē, apelācijas instances tiesas spriedumā nav noteikts, no kura brīža skaitāms soda izciešanas termiņš Vladimiram L. Šī nepilnība novēršama pirmās instances tiesai atbilstoši Kriminālprocesa likuma 634., 650. un 651.panta nosacījumiem.

Tā kā kasācijas instances tiesa apelācijas instances tiesas spriedumu atstāj negrozītu un tas stājas spēkā ar lēmuma pasludināšanas brīdi, tad jautājums par drošības līdzekli vairs nav jālemj, jo Vladimiram L. ir piespriests brīvības atņemšanas sods reāli, kuru viņš sāk izciest.

Ņemot vērā iepriekšminēto, vadoties no Kriminālprocesa likuma 586. un 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Apelācijas instances tiesas lēmumu atstāt negrozītu, bet kasācijas sūdzības noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kaitējuma kompensācijas pieteikuma izlemšana

Kriminālprocesa likuma normas, kas nosaka ar noziedzīgu nodarījumu radītā kaitējuma atlīdzināšanu, neparedz vienlaicīgu kaitējuma kompensācijas pieteikuma noraidīšanu un tiesību atzīšanu prasīt kaitējuma atlīdzību civilprocesa kārtībā (Kriminālprocesa likuma 26.nodaļa).

Rīgā, 2007.gada 7.februārī Lieta Nr.SKK-34/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Čiževskis,
senatori P.Dzalbe,
I.Z.Šepteris

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar cietušā Elmāra L. pārstāvja zvērināta advokāta G.Gaiļa kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2006.gada 2.novembra spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Jānis S., (..), ar Rīgas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2006.gada 16.marta spriedumu atzīts par nevainīgu un apsūdzībā pēc Krimināllikuma 131. panta attaisnots.

Izskatījusi lietu apelācijas kārtībā sakarā ar prokurora apelācijas protestu, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija ar 2006.gada 2.novembra spriedumu atcēlusi pirmās instances tiesas spriedumu. Ar apelācijas instances tiesas spriedumu Jānis S. atzīts par vainīgu pēc Krimināllikuma 131.panta un saskaņā ar Krimināllikuma 59.panta trešo daļu no soda atbrīvots. Elmāra L. pieteikums par kaitējuma kompensāciju noraidīts.

Ar apelācijas instances tiesas spriedumu Jānis S. atzīts par vainīgu par to, ka 2005.gada 16.jūnijā aiz neuzmanības nodarījis vidēja smaguma miesas bojājumus Elmāram L.

Par apelācijas instances tiesas spriedumu kasācijas sūdzību iesniedzis cietušā Elmāra L. pārstāvis zvērināts advokāts G.Gailis. Kasācijas sūdzībā norādīts, ka apelācijas instances tiesas spriedums atceļams pieļauto Krimināllikuma un Kriminālprocesa likuma pārkāpumu dēļ. Pēc kasatora uzskata, tiesa kļūdaini kvalificējusi apsūdzētā darbības pēc Krimināllikuma 131.panta. Apsūdzētā darbības esot jākvalificē pēc Krimināllikuma 126.panta. Neesot saprotams, kāpēc tiesa piemērojusi Krimināllikuma 59.panta trešo daļu un apsūdzēto atbrīvojusi no soda, jo

ar viņa darbībām cietušajam ir nodarīts reāls kaitējums. Bez tam kasācijas sūdzībā norādīts, ka Kriminālprocesa likuma pārkāpums izpaužas tajā apstāklī, ka tiesas spriedums saturot pretrunīgus secinājumus par pieteiktās kaitējuma kompensācijas izlemšanu. No sprieduma motīvu daļas izriet, ka cietušajam saglabātas tiesības prasīt kaitējuma atlīdzību Civilprocesa likuma noteiktajā kārtībā, taču tajā pat laikā sprieduma motīvu daļā, kā arī rezolutīvajā daļā norādīts, ka pieteikums par kaitējuma kompensāciju noraidāms. Šāds tiesas spriedums neesot likumīgs, jo aizskarot cietušā tiesības un intereses, nenodrošinot iespēju prasību par kaitējuma atlīdzināšanu iesniegt tiesā Civilprocesa likuma noteiktajā kārtībā. Lūdz atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu un lietu nosūtīt jaunai iztiesāšanai pirmās instances tiesai.

Rakstveida procesā izskatījis lietas materiālus un izvērtējis kasācijas sūdzības motīvus, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas spriedums ir atceļams daļā par pieteiktās kaitējuma kompensācijas izlemšanu, bet pārējā daļā spriedums atstājams negrozīts.

Krimināllietu departaments atzīst, ka nodarījuma juridiskā kvalifikācija pēc Krimināllikuma 131.panta ir pareiza un atbilst tiesas konstatētajiem lietas faktiskajiem apstākļiem. Kasācijas instances tiesas kompetencē neietilpst pierādījumu pārvērtēšana un lietas faktisko apstākļu konstatēšana.

Tiesas spriedumā norādīti pietiekoši pamatoti secinājumi par to, kāpēc piemēroti Krimināllikuma 58.panta pirmās daļas un 59.panta trešās daļas nosacījumi un apsūdzētais Jānis S. atbrīvots no soda. Krimināllietu departaments nesaskata minēto likuma normu pārkāpumu.

Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas spriedums neatbilst Kriminālprocesa likuma 26.nodaļas normām, kas nosaka ar noziedzīgu nodarījumu radītā kaitējuma atlīdzināšanas izlemšanu. Tāpēc šajā daļā spriedums atceļams. Kriminālprocesa likuma 350., 351., 352., 353., 354.pants neparedz vienlaicīgu kaitējuma kompensācijas pieteikuma noraidīšanu un tiesību atzīšanu prasīt kaitējuma atlīdzību civilprocesa kārtībā. Saskaņā ar minētajām likuma normām par kaitējuma kompensāciju tiesa to nosaka, vai citos gadījumos, kā tas norādīts Kriminālprocesa likuma 353.panta otrajā daļā, kompensāciju nenosaka, bet kaitējuma atlīdzināšana notiek civiltiesiskā kārtībā.

Pamatojoties uz minēto, ievērojot Kriminālprocesa likuma 585., 587.pantu, Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Atcelt Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2006.gada 2.novembra spriedumu daļā par Elmāra L. pieteiktā kaitējuma kompensācijas izlemšanu un šajā lietā kompensāciju nenoteikt. Pārējā

daļā apelācijas instances tiesas spriedumu atstāt negrozītu, bet kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Cietušā pārstāvja pilnvarojums kriminālprocesā

Kriminālprocesa likums neizvirza īpašas prasības cietušā pārstāvības pilnvarojuma formai un saturam. Zvērināta advokāta aizpildīts orderis var būt kā viens no pilnvarojuma apstiprinājumiem (Kriminālprocesa likuma 104.pants).

Rīgā, 2007.gada 18.janvārī Lieta Nr.SKK-35/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Dzalbe,
senatori P.Gruziņš,
I.Šepteris

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar cietušā Andreja M. pārstāvja zvērināta advokāta A.Nagļa kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2006.gada 2.novembra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2006.gada 2.jūnija spriedumu

Armands B., (..), atzīts par vainīgu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā, kas paredzēti Krimināllikuma 231.panta otrajā daļā, 125.panta pirmajā daļā, un sodīts pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu, pēc Krimināllikuma 125.panta pirmās daļas ar brīvības atņemšanu uz diviem gadiem. Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu galīgais sods pēc noziedzīgo nodarījumu kopības noteikts brīvības atņemšana uz diviem gadiem, t.i., ietverot vieglāko sodu smagākajā.

Saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu Armands B. notiesāts nosacīti ar pārbaudes laiku uz diviem gadiem, uzliekot par pienākumu viņam reģistrēties Valsts probācijas dienestā desmit darba dienu laikā pēc tiesas sprieduma stāšanās spēkā un periodiski reģistrēties Valsts probācijas dienestā dienesta amatpersonas noteiktajā laikā. No Armanda B. piedzīts par labu Andrejam M. Ls 180.

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2006.gada 2.novembra lēmumu Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2006.gada 2.jūnija spriedums atstāts negrozīts.

Cietušā Andreja M. pārstāvis zvērināts advokāts A.Naglis iesniedzis kasācijas sūdzību, kurā lūdz atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu un nosūtīt lietu jaunai iztiesāšanai. Cietušā pārstāvis norāda, ka

krimināllietā faktiski neesot apelācijas instances tiesas sēdes protokola, kas esot Kriminālprocesa likuma 575.panta pirmās daļas 6.punktā paredzētais pārkāpums. Tiesas sēdes protokolā esot norādīts, ka tiesa pasludina sprieduma rezolutīvo daļu, taču lietā ir taisīts lēmums. Tiesas sēdes protokolā fiksētā sprieduma rezolutīvās daļas nolasīšana neesot tiesas sēdes sekretāres pārrakstīšanās kļūda, pie tam nolasītā nolēmuma rezolutīvās daļas teksts bijis īsāks un pēc satura atšķirīgs ar lietā esošo nolēmumu. Apelācijas instances tiesa esot pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 564.panta ceturtās daļas prasības. Tiesa nolēmuma motīvu daļā balstījusies nevis uz konkrētiem normatīvajiem aktiem, bet gan uz vispārīgiem jēdzieniem, kā "kriminālprocesuālo normu vispārējā jēga", "pastāvošā tiesu prakse". Nevarot piekrist apelācijas instances tiesas norādītajam, atsaucoties uz Kriminālprocesa likuma 79.panta piekto daļu, ka apelācijas sūdzību par pirmās instances tiesas spriedumu viņš nav bijis tiesīgs iesniegt bez papildu vienošanās ar cietušo. Apelācijas instances tiesas nolēmumā esot pretrunīga motivācija. Tiesa analizē gan apelācijas sūdzību pēc būtības, gan to, ka apelācijas sūdzību viņš nebija tiesīgs iesniegt. Apelācijas instances tiesa saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 1.punktu par Armanda B. atbildību mīkstinošu apstākli atzinusi vaļsirdīgu atzīšanos un izdarītā nožēlošanu. Šāds tiesas atzinums esot pretrunā ar faktiskajiem apstākļiem. Armands B. neesot atvainojies cietušajam, neesot atlīdzinājis radīto kaitējumu. Pirmās instances tiesa sprieduma motīvu daļā risinājusi jautājumu par pieteikto kaitējuma kompensāciju, ņēmusi vērā, ka pastāv strīds par atlīdzināmā kaitējuma apmēru un norādījusi, ka kompensācija nosakāma 180 latu apmērā, lai gan cietušais bija pieteicis kaitējuma kompensācijas atlīdzību 1764,49 latu apmērā, kā arī tiesa norādījusi, ka ņem vērā cietušā tiesības prasīt kompensācijas atlīdzināšanu Civilprocesa likuma noteiktajā kārtībā. Bet sprieduma rezolutīvajā daļā tiesa nospriedusi, ka no apsūdzētā piedzenami par labu Andrejam M. Ls 180. Apelācijas instances tiesa norādījusi Kriminālprocesa likuma 350.panta trešajā daļā paredzētās tiesības, bet nav vērtējusi to, ka pirmās instances tiesa sprieduma nolemjošajā daļā nav nospriedusi, ka nepiedzītās kaitējuma kompensācijas daļa nododama izskatīšanai civiltiesiskā kārtībā.

Apsūdzētā Armanda B. aizstāvis zvērināts advokāts A.Ludvigs iesniedzis rakstveida iebildumus pret cietušā Andreja M. pārstāvja kasācijas sūdzību. Aizstāvis uzskata, ka zvērināts advokāts A.Naglis kasācijas sūdzību iesniedzis bez likumīga pamata. Apelācijas instances tiesa esot atzinusi, ka zvērinātam advokātam A.Naglim nebija tiesību iesniegt apelācijas sūdzību. Kasācijas sūdzībai A.Naglis neesot pievienojis likumā paredzētos dokumentus, kuri dotu viņam tiesības uz kasācijas sūdzības sastādīšanu pēc apelācijas instances tiesas nolēmuma. Zvērināts advokāts A.Naglis esot rīkojies bez attiecīga

pilnvarojuma un pārkāpis Kriminālprocesa likuma 79.panta piekto daļu, 100.panta trešo daļu, 571.panta pirmo daļu. Kasācija sūdzība esot pamatota tikai ar domājamiem Kriminālprocesa likuma būtiskiem pārkāpumiem. Apelācijas instances tiesa lēmumā esot rūpīgi argumentējusi savus secinājumus, atsaucoties uz Kriminālprocesa likuma 79.panta piekto daļu, 350.panta trešo daļu, 562.panta pirmo daļu, 563.pantu, Krimināllikuma 63.panta trešās daļas 1.punktu, 47.panta pirmās daļas 1.punktu, 46.pantu. Lietā atrodas tiesas sēdes protokols, tajā esot pārrakstīšanās kļūda, kur vārda "lēmums" vietā ierakstīts "spriedums". Tā esot redakcionāla kļūda, nevis Kriminālprocesa likuma būtisks pārkāpums. Kriminālprocesa likuma 528.pants neprasa Kriminālprocesa likuma 350.panta trešās daļas noteikumu izskaidrošanu notiesājoša sprieduma rezolutīvajā daļā.

Kriminālprocesa likuma 585.panta otrās daļas kārtībā Rīgas tiesas apgabala prokuratūras prokurore Z.Pavlova iesniegusi viedokli. Prokurore uzskata, ka zvērināts advokāts A.Naglis sniedzis juridisko palīdzību cietušajam Andrejam M. Apelācijas sūdzības sastādīšana un iesniegšana ir cietušā tiesības pirmās instances tiesā, un pēc viņa lūguma šo tiesību var pilnīgi vai daļēji izmantot juridiskās palīdzības sniedzējs. Tas apstāklis, ka cietušais Andrejs M. advokāta A.Nagļa apelācijas sūdzību par pirmās instances tiesas 2006.gada 2.jūnija spriedumu nav atsaucis, kā arī vienojies ar advokātu par savu tiesību īstenošanas nodrošināšanu apelācijas instances tiesā, liecinot par to, ka advokāts A.Naglis, iesniedzot apelācijas sūdzību, rīkojies pēc cietušā Andreja M. lūguma un viņa interesēs. Tas, ka tiesas sēdes protokolā ierakstīts, ka tiesa, atgriežoties zālē, pasludināja sprieduma, nevis lēmuma rezolutīvo daļu, esot tiesas sēžu sekretāres pārrakstīšanās kļūda. Prokurore nav izteikusi viedokli par pārējiem kasācijas sūdzībā norādītajiem pārkāpumiem.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums ir jāatceļ daļā par apsūdzētajam Armandam B. noteikto sodu un lieta šajā daļā jānosūta jaunai iztiesāšanai.

Saskaņā ar pirmās instances tiesas spriedumu "Armands B. izdarīja rupju sabiedriskā miera traucēšanu, kas izpaužas acīmredzamā necieņā pret sabiedrību, ignorējot vispārpieņemtās uzvedības normas un traucējot cilvēku mieru (huligānisms), kas saistīts ar miesas bojājumu nodarīšanu cietušajam, un tīši nodarīja smagus miesas bojājumus, kas bīstami dzīvībai, un proti:

2003.gada 1.jūnijā ap plkst. 20.50 Armands B., būdams alkohola ietekmē, atrodoties mājas pagalmā Rīgā, Raunas ielā 22a, tas ir, sabiedriskā vietā, izkāpa no automašīnas "Seat Ibiza", valsts nr. CG 2060, huligānisku motīvu vadīts, piegāja pie agrāk nepazīstamā Andreja M., kurš atradās minētās mājas sporta laukumiņā pagalmā un, vēršoties

pret Andreju M. necenzētiem vārdiem mazgadīgu bērnu klātbūtnē, tas ir, ignorējot vispārpieņemtās uzvedības normas, bez jebkāda pamatota iemesla, tas ir, acīmredzamā necieņā pret sabiedrību, ne mazāk kā trīs reizes mēģināja iesist ar kāju Andrejam M. pa ķermeni krūšu rajonā, bet trāpīja Andrejam M. pa rokām, jo viņš ar tām aizsargājās, tādējādi nodarot Andrejam M. fiziskas sāpes. Turpinot savas huligāniskās darbības, Armands B. Andrejam M. ar roku vienu reizi tīši iesita pa seju, pēc tam Andrejs M. nokrita zemē. Pēc tam Armands B. ne mazāk kā vienu reizi ar labo kāju iespēra Andrejam M. pa galvu (pa kreiso sānu) un ne mazāk kā vienu reizi ar labo kāju iespēra pa ķermeņa labo sānu, pēc tam no notikuma vietas aizgāja. Minēto darbību rezultātā Armands B. nodarīja cietušajam Andrejam M. fiziskas sāpes un šādus miesas bojājumus: galvas sasitums ar sistu brūci, piereskaula un sietiņkaula lūzums, galvas smadzeņu sasitums, asinsizplūdumi abos periorbitālajos rajonos, tas ir, smagus miesas bojājumus, kas bīstami cietušā dzīvībai, kā arī traucēja sabiedrisko mieru, paužot necieņu pret sabiedrību un ignorējot vispārpieņemtās uzvedības normas.

Ar savām darbībām Armands B. izdarīja noziedzīgus nodarījumus, kas paredzēti Krimināllikuma 231.panta otrā daļā un 125.panta pirmā daļā."

No lietā esošajiem materiāliem redzams, ka zvērināts advokāts A.Naglis dažādos procesuālajos dokumentos nosaukts kā cietušā aizstāvis, cietušā pārstāvis, cietušā advokāts.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma normām aizstāvis kā kriminālprocesā iesaistītā persona var būt personām, kurām ir tiesības uz aizstāvību un kas uzskaitītas Kriminālprocesa likuma 5.nodaļā. Cietušā un viņa pārstāvības jautājumus regulē Kriminālprocesa likuma 6.nodaļa.

Kriminālprocesa likuma 104.panta pirmajā daļā noteikts, ka cietušo – pilngadīgu fizisko personu var pārstāvēt jebkura pilngadīga un rīcībspējīga fiziska persona uz cietušā pilnvarojuma pamata.

No lietā esošajiem materiāliem redzams, ka cietušais Andrejs M. ir pilngadīga un rīcībspējīga persona, un tāpēc par viņa pārstāvi var būt arī likuma prasībām atbilstoša persona, kas strādā par zvērinātu advokātu.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 108.pantu cietušais vai viņa pārstāvis savu tiesību pilnīgai realizācijai var uzaicināt advokātu juridiskās palīdzības sniegšanai. Cietušā advokāts vienlaikus nevar būt kā cietušā pārstāvis. Cietušā advokātam ir tiesības piedalīties visās procesuālajās darbībās, kuras notiek ar cietušā līdzdalību, un pēc cietušā lūguma pilnīgi vai daļēji izmantot viņa tiesības. Savukārt cietušā pārstāvim ir visas cietušā tiesības neatkarīgi no cietušā līdzdalības procesuālajā darbībā.

Līdz ar to kā kriminālprocesā iesaistītās personas cietušā interesēs var būt gan pārstāvis, gan advokāts.

Kriminālprocesa likums neizvirza īpašas prasības pārstāvības pilnvarojuma formai un saturam. Vispārīga norāde par pilnvarojuma saturu ir Kriminālprocesa likuma 107.pantā – ja cietušais savas tiesības īsteno ar pārstāvja starpniecību, pārstāvim ir visas cietušā tiesības. Tāpēc, izskatot jautājumu par pilnvarojumu, būtu jāvadās no vispārējām tiesību normām, kas ietvertas Civillikumā, ciktāl tās neierobežo Kriminālprocesa likuma normas.

Zvērināta advokāta aizpildīts orderis var būt kā viens no pilnvarojuma apstiprinājumiem, bet tas neaizstāj pilnvaru Civillikuma izpratnē.

Cietušais Andrejs M. nav piedalījies visās procesuālajās darbībās, kurās viņam bija tiesības piedalīties, bet viņa vietā rīkojies zvērināts advokāts A.Naglis. Cietušais Andrejs M. nav cēlis iebildumus par A.Nagļa kā viņa pārstāvja rīcību, tostarp par tiesu nolēmumu pārsūdzēšanu, piedalīšanos tiesas sēdēs.

Līdz ar to nav pamata atzīt, ka zvērinātam advokātam A.Naglim kā cietušā Andreja M. pārstāvim nav tiesību pārsūdzēt pirmās instances tiesas un apelācijas instances tiesas nolēmumus un nepareiza ir apelācijas instances tiesas un apsūdzētā Armanda B. aizstāvja zvērināta advokāta A.Ludviga norāde uz Kriminālprocesa likuma 79.pantu jautājumā par cietušā pārstāvību.

No apelācijas instances tiesas lēmuma redzams, ka tiesa, atsaucoties uz Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 1.punktu, par apsūdzētā Armanda B. atbildību mīkstinošu apstākli atzinusi vaļsirdīgu atzīšanos un izdarītā nožēlošanu.

Kasācijas instances tiesa atzīst, ka apelācijas instances tiesa ir nepareizi piemērojusi Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 1.punktu. Saskaņā ar šo normu par atbildību mīkstinošu apstākli atzīstams apstāklis, ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs pieteicies par vainīgu, vaļsirdīgi atzinies un nožēlojis izdarīto.

Senāta Krimināllietu departaments uzsver, ka šo atbildību mīkstinošo apstākli veido visu triju likumā norādīto darbību kopums, bet tas nav konstatēts tiesas lēmumā.

Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas pirmā punkta nepareiza piemērošana ir saistīta arī ar Krimināllikuma 46.panta otrās daļas un 35.panta otrās daļas nepareizu piemērošanu.

Līdz ar to apelācijas instances tiesa ir pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 574.panta 1.punktā paredzēto pārkāpumu, kas ir pamats lēmuma atcelšanai daļā par apsūdzētajam Armandam B. noteikto sodu.

Lietā ir apelācijas instances tiesas sēdes protokols. Piezīmes par to nav iesniegtas. Tiesas nolēmuma nosaukuma nepareizu ierakstīšanu tiesas sēdes protokolā nevar atzīt par Kriminālprocesa likuma 575.panta pirmās daļas 6.punktā paredzēto pārkāpumu.

Apelācijas sūdzībā cietušā Andreja M. pārstāvis A.Naglis nebija lūdzis atcelt vai grozīt pirmās instances tiesas spriedumu daļā par radītā kaitējuma kompensācijas izlemšanu. Tāpēc saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta pirmo daļu nevar iesniegt kasācijas sūdzību par tādiem apstākļiem, par kuriem nebija iesniegta apelācijas sūdzība par pirmās instances tiesas spriedumu.

Vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Atcelt Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2006.gada 2.novembra lēmumu daļā par apsūdzētajam Armandam B. noteikto sodu un lietu šajā daļā nosūtīt jaunai iztiesāšanai.

Pārejā daļā apelācijas instances tiesas lēmumu atstāt negrozītu, bet cietušā Andreja M. pārstāvja zvērināta advokāta A.Nagļa kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesas tiesības nepiekrist sodam, kāds noteikts ar pirmstiesas procesā noslēgtu vienošanos

Tiesai ir tiesības lietu nosūtīt prokuroram, ja tā vienošanās protokolā konstatē neatbilstību Krimināllikuma gan Vispārīgās, gan Sevišķās daļas normām, to vidū par konkrētā soda veidu un mēru (Kriminālprocesa likuma 542.panta pirmās daļas 2.punkts).

Rīgā, 2007.gada 19.februārī Lieta Nr.SKK-36/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents A.Freibergs,
senatori P.Dzalbe,
V.Vietnieks

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar prokurora kasācijas protestu un apsūdzētā Alda Z. aizstāvja zvērināta advokāta Anda Raudiņa kasācijas sūdzību par Zemgales apgabaltiesas 2006.gada 7.decembra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Aldis Z., (..), apsūdzēts par to, ka būdams valsts amatpersona, personīgi nodeva mantisku labumu valsts amatpersonai, lai tā, izmantojot savu dienesta stāvokli, izdarītu kādu darbību kukuļdevēja interesēs (kukuļdošana) tālākminētajos apstākļos.

Aldis Z., būdams valsts amatpersona – Iekšlietu ministrijas Valsts policijas Tukuma pilsētas un rajona policijas pārvaldes Kriminālpolicijas biroja 2.nodaļas vecākais inspektors, zinot, ka citas amatpersonas – Iekšlietu ministrijas Valsts policijas Tukuma pilsētas un rajona policijas pārvaldes Kriminālpolicijas biroja 1.nodaļas vecākā inspektora M. Z. lietvedībā atrodas kriminālprocess Nr. 11390050006, kas ierosināts pēc Krimināllikuma 175.panta trešās daļas par naftas produktu zādzību no maģistrālā naftas produktu cauruļvada Polocka–Ventspils un kurā kratīšanas laikā izņemti naftas produktu paraugi, 2006.gada 14.jūnijā, lai M.Z. rīkotos viņa interesēs, ierosināja M.Z. kriminālprocesā Nr. 11390050006 viltot lietiskos pierādījumus, apmainot izņemtos naftas produktu paraugus pret citiem paraugiem un piedāvāja par to iedot M.Z. kukuli. M.Z. piekrita Alda Z. piedāvājumam, pēc tam 2006.gada 17.jūnijā abi vienojās par lietisko pierādījumu apmaiņas kārtību. 2006.gada 20.jūnijā ap plkst. 17.00 Tukuma pilsētā pie sporta un atpūtas centra Aldis Z. nodeva M.Z. 4 pudeles ar naftas produktiem, lai M.Z., izmantojot savu dienesta stāvokli, tos apmainītu pret kriminālprocesā

Nr.11390050006 izņemtajiem naftas produktu paraugiem, kā arī vienojās, ka par šo darbību veikšanu M.Z. nākamajā dienā Aldis Z. nodod kukuli. 2006.gada 21.jūnijā ap plkst. 10.45 Tukuma rajona policijas pārvaldē, Tukumā, Brīvības laukumā 19, Aldis Z. nolūkā nodot kukuli iegāja M.Z. darba kabinetā nr.18, kur nodeva M.Z. kukuli – aploksni, kurā bija Ls 150 un izgāja no kabineta. Pēc tam Aldis Z. tika aizturēts.

Šādas apsūdzētā Alda Z. darbības pirmstiesas izmeklēšana kvalificējusi pēc Krimināllikuma 323.panta otrās daļas.

Pirmstiesas izmeklēšanas laikā 2006.gada 23.novembrī starp Dobeles rajona prokuratūras prokuroru un apsūdzēto, piedaloties aizstāvim, noslēgta vienošanās par vainas atzīšanu un sodu, saskaņā ar kuru Aldis Z. atzīst sevi par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 323.panta otrajā daļā, un piekrīt soda veidam un mēram – brīvības atņemšanai uz pieciem gadiem, bez mantas konfiskācijas, piemērojot Krimināllikuma 55.pantu, brīvības atņemšanas sods noteikts nosacīti ar pārbaudes laiku uz trīs gadiem.

Apsūdzētais Aldis Z. tiesas sēdē paskaidroja, ka apsūdzība viņam saprotama, pilnībā atzīst sevi par vainīgu inkriminētajā noziedzīgajā nodarījumā un piekrīt, ka tiks ievērota noslēgtā vienošanās. Apsūdzētais apliecināja, ka vienošanos ar prokuroru par savas vainas atzīšanu un sodu parakstījis apzināti un labprātīgi, apzinoties vienošanās sekas.

Apsūdzētā aizstāvis A.Raudiņš tiesas sēdē lūdza apstiprināt starp apsūdzēto un prokuroru noslēgto vienošanos.

Valsts apsūdzētājs R.Košinskis tiesas sēdē lūdza apstiprināt ar apsūdzēto Aldi Z. noslēgto vienošanos, taisīt notiesājošu spriedumu un piespriest apsūdzētajam Aldim Z. sodu saskaņā ar 2006.gada 23.novembrī noslēgto vienošanos.

Pārbaudījusi vienošanās protokolu, iepazinusies ar lietas materiāliem un uzklausījusi prokuroru, apsūdzēto un aizstāvi, Zemgales apgabaltiesa atzina, ka prokurora un apsūdzētā Alda Z. noslēgtā vienošanās nevar tikt apstiprināta, jo tā ir nepamatota, un noslēgta, pārkāpjot Kriminālprocesa likuma un Krimināllikuma normu prasības. Krimināllieta saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 542.panta pirmās daļas 2.punktu tika nosūtīta prokuroram pārkāpumu novēršanai.

Lēmumā norādīts, ka sods, par kādu prokurors vienojies ar apsūdzēto, neatbilst Krimināllikuma 46.panta prasībām.

Apgabaltiesa norādījusi, ka saskaņā ar Krimināllikuma 7.pantu Aldis Z. tiek apsūdzēts par sevišķi smaga nozieguma izdarīšanu, par ko Krimināllikuma 323.panta otrajā daļā paredzēts sods – brīvības atņemšana no pieciem līdz divpadsmit gadiem, konfiscējot mantu, vai bez mantas konfiskācijas. Tiesa uzskatīja, ka apsūdzētajam Aldim Z. paredzētais piespriežamais sods ir acīmredzami netaisnīgs tā mīkstuma

ziņā un ir neatbilstošs izdarītā noziedzīgā nodarījuma smagumam, raksturam, radītajam kaitējumam.

Tiesa uzskatīja, ka, nosakot tādu sodu, kādu tiek lūgts noteikt vienošanās protokolā un tiesas sēdē, soda mērķis netiktu sasniegts, jo nebūtu panākts, ka vainīgā persona taisnīgi sodīta par izdarīto noziedzīgo nodarījumu. Netiktu panākts, lai arī citas personas ievērotu un pildītu likumus, atturētos no šādu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas. Bez minētā tiesa uzskatījusi, ka apsūdzētajam Aldim Z. uzrādītā apsūdzība ir neprecīza un neatbilst lietas apstākļiem. Apsūdzībā nav norādīts, ka liecinieks M.Z. bija persona, kas veica operatīvo eksperimentu, bet no apsūdzības teksta var saprast, ka arī M.Z. izdarījis noziedzīgu nodarījumu.

Tiesa norādījusi arī to, ka lietā nav noskaidrots un apsūdzībā nav fiksēts, kādas personas interesēs apsūdzētais Aldis Z. rīkojies, tādējādi apsūdzība neatbilst lietas faktiskajiem apstākļiem.

Dobeles rajona prokuratūras prokurors R.Košinskis par šo lēmumu iesniedzis kasācijas protestu, kur lūdz atcelt Zemgales apgabaltiesas lēmumu pilnībā un nosūtīt lietu jaunai iztiesāšanai.

Prokurors protestā norāda, ka tiesas lēmums ir nelikumīgs un atceļams un lieta nosūtāma jaunai iztiesāšanai. Tiesa apsūdzētajam par sliktu esot vērtējusi faktu, ka viņš izmantojis savas Kriminālprocesa likuma 66.panta pirmās daļas 15.punktā noteiktās tiesības. Prokurors uzskata, ka tiesa pati pilnībā nav izvērtējusi visus Krimināllikuma 46.pantā norādītos apstākļus, jo nav ņēmusi vērā apsūdzētā attieksmi, personību un citus apstākļus. Prokurors pirmstiesas izmeklēšanas laikā esot guvis pārliecību, ka apsūdzētais, sodu neizciešot, turpmāk likumpārkāpumus neizdarīs. Vienošanās protokols ticis sastādīts atbilstoši Kriminālprocesa likuma 437.panta prasībām. Prokurors uzskata, ka pilnībā tikuši ievēroti visi Krimināllikumā paredzētie soda noteikšanas principi, jo arī tiesa nav konstatējusi Krimināllikuma Vispārīgās daļas pantu nepareizu piemērošanu vienošanās procesā. Tiesa esot pārkāpusi arī Kriminālprocesa likuma 23.panta pirmo daļu un 14.pantu. Tiesa neesot izpratusi vienošanās procesa būtību kriminālprocesā, tādējādi ignorējot un vienlaikus pārkāpjot Kriminālprocesa likuma mērķi, kas noteikts šā likuma 1.pantā. Pārkāpts arī Kriminālprocesa likuma 21.pants. Prokurors uzsver, ka tiesa savā lēmumā nav norādījusi nevienu Krimināllikuma vai Kriminālprocesa likuma konkrētā pantā paredzēto normu, ko prokurors būtu pārkāpis, piemērodams vienošanās procesu.

Kasācijas sūdzību par tiesas lēmumu iesniedzis apsūdzētā Alda Z. aizstāvis zvērināts advokāts Andis Raudiņš. Sūdzībā lūgts atcelt tiesas lēmumu un nosūtīt jaunai izskatīšanai. Aizstāvis lūdz lietu izskatīt mutvārdu procesā. Sūdzības iesniedzējs uzskata tiesas lēmumu par nepamatotu, jo tiesa, pieņemot šo lēmumu, ir pārkāpusi Kriminālprocesa

likuma un Krimināllikuma normas, kā arī Satversmes 92.pantā garantētās tiesības, likumu "Par tiesu varu" un Prokuratūras likumu. Tiek norādīts, ka, sākot tiesas izmeklēšanu saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 541.pantu un noskaidrojot, vai apsūdzētais piekrīt, ka tiks ievērota noslēgtā vienošanās, tiesa neesot tiesīga saskaņā ar tā paša likuma 542.panta otrās daļas 2.punktu nosūtīt lietu prokuroram pārkāpumu novēršanai, tā esot procesa dalībnieku maldināšana un Kriminālprocesa likuma 539.panta pirmās daļas pārkāpums, jo tiesnesim lieta trūkumu novēršanai jānosūta līdz tiesas izmeklēšanas sākšanai. Ticis pārkāpts arī likuma "Par tiesu varu" 4.pants, jo lēmumā tiesa parādījusi savu interesi par soda mēru. Tiesai neesot tiesības izrādīt savu ieinteresētību soda noteikšanā, tiesa nedrīkst noteikt, kādu sodu prokurors var piemērot apsūdzētajam.

Cita starpā aizstāvis savā sūdzībā analizē arī Satversmes 91. un 92.pantu, Kriminālprocesa likuma 19.panta pirmo daļu, 23.pantu, 433.panta pirmo daļu, 435.pantu, 498.panta pirmo daļu, 533.pantu, 543.panta otro un trešo daļu, likuma "Par tiesu varu" 14.panta pirmo daļu, 24. un 25.pantu, Prokuratūras likuma 5.pantu un likuma "Par policiju" 3.pantu, konkrēti nenorādot, kā izpaudies šo normu pārkāpums un kā tiesai tās šajā konkrētajā lietā vajadzēja piemērot. Sūdzībā analizēti arī lietas faktiskie apstākļi.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka atbilstoši Kriminālprocesa likuma 583.panta nosacījumiem ir iespējams pieņemt lēmumu pēc lietā esošajiem materiāliem.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas lēmums jāatstāj negrozīts, bet kasācijas protests un kasācijas sūdzība jānoraida.

Saskaņā ar Satversmes 86.pantu tiesu var spriest tikai tie orgāni, kuriem šīs tiesības piešķir likums, un tikai likumā paredzētā kārtībā.

Atbilstoši Krimināllikuma 1.panta otrajai daļai atzīt par vainīgu noziedzīgo nodarījumu izdarīšanā un uzlikt kriminālsodu var ar tiesas spriedumu un saskaņā ar likumu.

Krimināllikuma 35.pantā noteikts, ka personai, kura ir vainīga noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, sodu piespriež tiesa. Tikai likumā paredzētajā gadījumā sodu nosaka prokurors. Tas ir lietās, kurās viņš sastāda priekšrakstu par sodu. Šo kārtību nosaka Kriminālprocesa likuma 35.nodaļa (420.–423.pants).

Savukārt tiesvedības īpatnības attiecībā uz pirmstiesas procesā slēgto vienošanos ir paredzētas Kriminālprocesa likuma 49.nodaļā (539.–543.pants).

Saskaņā ar šīs Kriminālprocesa likuma nodaļas normām tiesnesis, izskatot krimināllietu vienošanās procesā, pārbauda, vai pirmstiesas procesā vienošanās ir noslēgta procesa likumā noteiktajā kārtībā, vai nav pieļauts Krimināllikuma normu pārkāpums, un taisa notiesājošu

spriedumu, apstiprinot noslēgto vienošanos vai arī, nepiekrītot prokurora ierosinājumam, taisa lēmumu par lietas nosūtīšanu prokuroram pārkāpumu novēršanai.

Šie pārkāpumi var izpausties gan materiālo, gan procesuālo tiesību normu neievērošanā vai nepamatotā to piemērošanā.

Senāta Krimināllietu departaments lietās Nr. SKK-288/06 un SKK-676/06 jau ir izteicis viedokli par to, ka tiesai ir tiesības lietu nosūtīt prokuroram atbilstoši Kriminālprocesa likuma 542.panta pirmās daļas 2.punktam, vienošanās protokolā konstatējot neatbilstību Krimināllikuma kā Vispārīgās, tā Sevišķās daļas normām, to vidū par konkrētā soda veidu un mēru.

Kasācijas instances tiesa atzīst, ka tiesa nav pārkāpusi likumu normas, uz kurām savā protestā atsaucies prokurors, bet sūdzībā atsaucies apsūdzētā Alda Z. aizstāvis.

Lēmumam par personas saukšanu pie kriminālatbildības ir jāatbilst Kriminālprocesa likuma 405.pantā norādītajām prasībām.

Tiesa, izskatot lietu, ir konstatējusi, ka apsūdzība neatbilst lietas faktiskajiem apstākļiem.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešās daļas nosacījumiem kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā no jauna neizvērtē un tātad arī neskaidro lietas faktiskos apstākļus.

Ievērojot minēto un vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Zemgales apgabaltiesas 2006.gada 7.decembra lēmumu atstāt negrozītu, bet kasācijas protestu un kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Lietas nosūtīšana prokuroram trūkumu novēršanai Kriminālprocesa likuma 486.panta kārtībā

Kriminālprocesa likuma 486.pantā noteikts, ka lietu nosūta trūkumu novēršanai amatā augstākam prokuroram, tātad par tiesneša lēmumu protestu drīkst iesniegt amatā augstāks prokurors, nevis tas pats prokurors, kurš lietu nosūtījis tiesai (Kriminālprocesa likuma 486.pants).

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 133.pantu kompetentas institūcijas atzinums par apsūdzētajam konstatētajiem psihiskiem trūkumiem ir pierādījums lietā. Konkrētajā gadījumā šāds kompetentas iestādes atzinums nevis radījis tiesai pamatotas šaubas, bet gan bijis par pamatu konstatējumam, ka apsūdzētais pats nevar pilnvērtīgi izmantot savas procesuālās tiesības uz aizstāvību. Līdz ar to nav pamata konstatēt Kriminālprocesa likuma 195.panta 6.punktā paredzēto obligātās ekspertīzes gadījumu (Kriminālprocesa likuma 133.pants un 195.panta 6.punkts).

Rīgā, 2007.gada 25.janvāri Lieta Nr.SKK-51/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senatore referente V.Eilande,
senatori P.Gruziņs,
V.Čiževskis,

izskatot rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar Valmieras rajona prokurores S. Kristapas kasācijas protestu par Vidzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2006.gada 19.decembra lēmumu,

k o n s t a t ē j a

Ar Valmieras rajona tiesas tiesneša A. Melberga 2006.gada 16.novembra lēmumu, kas pieņemts, vadoties no Kriminālprocesa likuma 486. panta, krimināllieta Aināra Š., (..), apsūdzībā pēc Krimināllikuma 262.panta otrās daļas nosūtīta amatā augstākam prokuroram trūkumu novēršanai.

Lēmumā norādīts, ka Kriminālprocesa likuma 83.panta pirmās daļas 4.punktā paredzēta aizstāvja obligāta piedalīšanās procesā, ja tiesības uz aizstāvību ir personai, kura psihisku trūkumu dēļ pati nespēj pilnībā izmantot savas procesuālās tiesības. Tiesnesis savu lēmumu pamatojis ar krimināllietā esošo Cēsu veselības aprūpes centra izziņu, kurā norādīts, ka apsūdzētajam Aināram Š. noteikta diagnoze ,,vidēji

smaga garīga atpalicība", astoņu klašu izglītības līmeni un apsūdzētā parakstītajiem dokumentiem, kuros tas pielaidis neskaitāmas kļūdas.

Ar apelācijas instances tiesas 2006.gada 19.decembra lēmumu pirmās instances tiesas lēmums atstāts negrozīts.

Iesniegtajā kasācijas protestā prokurore lūdz apelācijas instances tiesas lēmumu atcelt pilnībā un nosūtīt lietu jaunai iztiesāšanai. Prokurore uzskata, ka tiesa konkrētajā gadījumā nav bijusi tiesīga pati atzīt, ka apsūdzētajam ir psihiski trūkumi, kuru dēļ viņš pats nespēj pilnībā izmantot savas procesuālās tiesības. Šādu pieņēmumu tiesa varot balstīt tikai uz eksperta atzinumu.

Apelācijas instances tiesa nepamatoti esot konstatējusi, ka apelācijas protestā prokurore norādījusi, ka vajadzējis nozīmēt tiesu psihiatrisko ekspertīzi. Tajā bijis tikai uzsvērts, ka ekspertīze nepieciešama arī gadījumos, lai noteiktu personas spēju patstāvīgi īstenot savas tiesības un likumiskās intereses kriminālprocesā. Kriminālprocesa likuma 83.panta pirmās daļas 1. un 4.punkts nosakot divus atšķirīgus pamatus obligātai aizstāvībai. Arī Kriminālprocesa likuma 195.panta 5. un 6.punkts nosakot divus dažādus gadījumus, kad ekspertīzes veikšana ir obligāta. Apelācijas instances tiesa esot būtiski pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 195.panta 6.punktu, saskaņā ar kuru gadījumos, kad tiesai radušās pamatotas šaubas par apsūdzētā spējām pilnībā izmantot savas procesuālās tiesības, tai pašai vajadzējis nozīmēt ekspertīzi. Tā kā apelācijas instances tiesa to nav izdarījusi, tas novedis pie nelikumīga lēmuma.

Apsvēris prokurores protesta motīvus un pārbaudījis lietas materiālus, Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka protests noraidāms šādu iemeslu dēļ.

Valmieras rajona tiesas tiesnesis A. Melbergs 2006.gada 16.novembra lēmumā ir pamatoti secinājis, ka apsūdzētajam Aināram Š. nebija nodrošinātas Kriminālprocesa likuma 83.panta pirmās daļas 4.punktā paredzētās tiesības uz aizstāvību, jo no krimināllietā esošās Cēsu veselības aprūpes centra izziņas redzams, ka apsūdzētajam ir noteikta diagnoze "vidēji smaga garīga atpalicība". Prokurores norāde uz to, ka šāds tiesneša atzinums varējis balstīties tikai uz eksperta atzinumu, ir nepamatota.

Krimināllietā ir kompetentas institūcijas atzinums par apsūdzētajam konstatētajiem psihiskiem trūkumiem. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 133.pantu šāds atzinums arī ir pierādījums lietā. Konkrētajā gadījumā šāds kompetentas iestādes atzinums nevis radīja tiesai pamatotas šaubas, bet gan bija par pamatu konstatējumam, ka apsūdzētais pats nevar pilnvērtīgi izmantot savas procesuālās tiesības uz aizstāvību. Līdz ar to šajā lietā nav pamata konstatēt Kriminālprocesa likuma 195.panta 6.punktā paredzēto obligātās ekspertīzes gadījumu.

Bez tam Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka apelācijas protestu lietā iesniegusi prokurore, kurai nebija tiesības to darīt. Kriminālprocesa likuma 486.pantā noteikts, ka lietu nosūta trūkumu novēršanai amatā augstākam prokuroram, tātad par tiesneša lēmumu protestu drīkstēja iesniegt amatā augstāks prokurors, nevis tā pati prokurore, kura lietu nosūtīja tiesai.

Tā kā apelācijas instances tiesa bija pieņēmusi izskatīšanai un izlēmusi šo protestu, dodot tiesības savu lēmumu pārsūdzēt kasācijas kārtībā, Senāta Krimināllietu departaments šo protestu izskatīja.

Ņemot vērā iepriekšminēto, vadoties no Kriminālprocesa likuma 585. un 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Vidzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2006.gada 19.decembra lēmumu atstāt negrozītu, bet protestu noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Medicīniska rakstura piespiedu līdzekļa grozīšana

Apstākļos, kad nav iespējama personas ārstēšana vispārēja tipa psihiatriskajā slimnīcā, ievērojot ārstu komisijas atzinumu, tiesai ir tiesības saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 607., 608.pantu pieņemt lēmumu par medicīniska rakstura piespiedu līdzekļa grozīšanu, nosakot personas turpmāku ārstēšanu specializētajā psihiatriskajā nodaļā ar apsardzi (Kriminālprocesa likuma 607. un 608.pants).

Rīgā, 2007.gada 5.februārī Lieta Nr.SKK-53/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Čiževskis,
senatori V.Eilande,
V.Vietnieks

izskatīja rakstveida procesā Inta Z. kasācijas sūdzību par Ogres rajona tiesas 2006.gada 2.decembra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Ogres rajona tiesas 2003.gada 20.augusta lēmumu atzīts, ka Ints Z., (..), Krimināllikuma 176.panta pirmajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu izdarījis būdams nepieskaitāmības stāvoklī.

Ar šo tiesas lēmumu saskaņā ar Krimināllikuma 13.pantu Ints Z. atbrīvots no kriminālatbildības un viņam piemērots medicīniska rakstura piespiedu līdzeklis – piespiedu ārstēšana specializētā slimnīcas psihiatriskā nodaļā ar apsardzi.

Ar Ogres rajona tiesas 2006.gada 26.septembra lēmumu iepriekš noteiktais medicīniska rakstura piespiedu līdzeklis – ārstēšana specializētā psihiatriskajā nodaļā ar apsardzi – grozīts uz ārstēšanu vispārēja tipa psihiatriskajā slimnīcā.

Ar 2006.gada 2.decembra Ogres rajona tiesas lēmumu grozīts iepriekš noteiktais medicīniska rakstura piespiedu līdzeklis Intam Z. uz viņa piespiedu ārstēšanu specializētā psihiatriskā nodaļā ar apsardzi.

Šo lēmumu Ints Z. pārsūdzējis kasācijas kārtībā. Kasācijas sūdzībā (nosaukta par apelācijas sūdzību) Ints Z. norāda, ka nepiekrīt tiesas lēmumam, jo nepamatoti apmelots. Atrodoties slimnīcā, viņam neesot bijis nekādu konfliktu ar slimnīcas personālu un nav bijis konfliktu arī ar citiem slimniekiem. Nevienam neesot draudējis izrēķināties. Atzīst, ka esot tikai pabrīdinājis vienu no sanitāriem, lai uzvedas adekvāti attiecībās ar slimniekiem. Vairāk nekā trīs gadus esot atradies slimnīcā

ar apsardzi un ticis pārvests uz vieglāka režīma slimnīcu. Lūdz pārskatīt tiesas lēmumu un nesūtīt viņu uz slimnīcu ar apsardzi.

Izskatījis rakstveida procesā lietas materiālus, izvērtējis kasācijas sūdzības motīvus, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka Ogres rajona tiesas 2006.gada 2.decembra lēmums atstājams negrozīts, bet Inta Z. kasācijas sūdzība noraidāma.

Pieņemot lēmumu grozīt Intam Z. iepriekš noteikto medicīniska rakstura piespiedu līdzekli – ārstēšanu vispārēja tipa psihiatriskajā slimnīcā uz piespiedu ārstēšanu specializētajā psihiatriskajā nodaļā ar apsardzi, tiesa nav pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 607., 608.panta nosacījumus, kas paredz iespēju noteikto medicīniska rakstura piespiedu līdzekli grozīt. Tiesas lēmums pieņemts, pamatojoties uz ārstu komisijas atzinumu, kur norādīts, ka Ints Z. nepakļaujas ārstēšanas režīmam, rupji izturas pret medicīnisko personālu, draud izrēķināties ar nodaļas darbiniekiem un citiem pacientiem. Krimināllietu departaments uzskata, ka tiesai nebija pamata apšaubīt medicīniskās komisijas atzinumu un slimnīcas pārstāvja paskaidrojumus tiesā. Kasācijas instances tiesas kompetencē neietilpst atkārtoti pārbaudīt un izvērtēt ārstu komisijas atzinuma un ārstniecības iestādes vadītāja ierosinājuma pamatotību. Krimināllietu departaments atzīst, ka apstākļos, kad nav iespējama personas ārstēšana vispārēja tipa psihiatriskajā slimnīcā, ievērojot ārstu komisijas atzinumu, tiesai ir tiesības saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 607., 608.pantu pieņemt lēmumu par medicīniska rakstura piespiedu līdzekļa grozīšanu, nosakot personas turpmāku ārstēšanu specializētajā psihiatriskajā nodaļā ar apsardzi.

Pamatojoties uz minēto, ievērojot Kriminālprocesa likuma 585., 589., 608.pantu, Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Ogres rajona tiesas 2006gada 2.decembra lēmumu atstāt negrozītu, bet Inta Z. kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Sūdzības saturs privātās apsūdzības lietā

Nav būtiski, kā nosaukts dokuments privātās apsūdzības lietās – par iesniegumu vai sūdzību, taču svarīgi, vai tā saturs atbilst likuma prasībām. Ja cietušā pārstāvja iesniegums tiesai neatbilst likuma prasībām, tas nevar būt par pamatu tiesai ierosināt privātās apsūdzības krimināllietu un nevar tikt uzskatīts par cietušā sūdzību Kriminālprocesa likuma 625.panta pirmās daļas 1.punkta izpratnē. (Kriminālprocesa likuma 625.panta pirmās daļas 1.punkts).

Rīgā, 2007.gada 1.februārī Lieta Nr.SKK-85/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senatore referente V.Eilande,
senatori A.Freibergs,
V.Vietnieks,

izskatot rakstveida procesā krimināllietu sakarā apsūdzētā Voldemāra Ē. aizstāvja zvērināta advokāta A. Raudiņa kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2006.gada 19.decembra lēmumu,

k o n s t a t ē j a

Ar Jūrmalas pilsētas tiesas 2006.gada 22.maija spriedumu Voldemārs Ē., (..), notiesāts pēc Krimināllikuma 130.panta pirmās daļas ar naudas sodu trīs minimālo mēnešalgu apmērā, t.i., Ls 270 apmērā.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Voldemārs Ē. atzīts par vainīgu pēc Krimināllikuma 130.panta pirmās daļas par to, ka viņš 2004.gada 18.augustā, pārlecot savai sētai, saķēra Rafaelu L. aiz krekla un pagrūda viņu. Rafaels L. nokrita uz zemes un izlēja līdzi nesto suņa barību. Kad Rafaels L. piecēlās, Voldemārs Ē. saķēra viņu aiz rokas un sāka raustīt un grūst pret sētu. Tādējādi Voldemārs Ē. nodarīja Rafaelam L. tīšus miesas bojājumus, kas nav izraisījuši veselības traucējumu vai vispārējo darbspēju zaudēšanu (viegls miesas bojājums).

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2006.gada 19.decembra lēmumu pirmās instances tiesas spriedums atstāts negrozīts.

Iesniegtajā kasācijas sūdzībā aizstāvis lūdz atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu un nosūtīt lietu jaunai iztiesāšanai, izskatot kasācijas sūdzību mutvārdu procesā.

Aizstāvis norāda, ka tiesa ir nepareizi piemērojusi Krimināllikuma Vispārīgās daļas pantus, piemērojusi Krimināllikuma pantu, kuru

nevajadzēja piemērot, kā arī būtiski pārkāpusi Kriminālprocesa likumu, kas ierobežoja tiesājamā tiesības un ietekmēja likumīga, pamatota un taisnīga sprieduma taisīšanu. Tiesa nepamatoti esot Voldemāra Ē. darbības kvalificējusi pēc Krimināllikuma 130.panta pirmās daļas. Lēmumā sniegtais pierādījumu vērtējums par miesas bojājumu rašanos esot pretrunā spriedumā konstatētajiem apstākļiem. Taisot lēmumu, tiesa esot pārkāpusi arī Kriminālprocesa likuma 126.panta otro daļu, jo apsūdzības uzturētājs nebija pierādījis izvirzīto apsūdzību, un 128.pantu, jo pierādīšanā izmantojamās ziņas par faktiem netika vērtētas, aplūkojot visus kriminālprocesa laikā iegūtos faktus vai ziņas par faktiem kopumā un savstarpējā sakarībā. Pārkāpta esot arī Kriminālprocesa likuma 19.panta trešā daļa, jo tiesa neesot novērsusi visas saprātīgās šaubas par miesas bojājumu iegūšanas apstākļiem. Pirmās instances tiesa esot pārkāpusi un nepareizi interpretējusi tajā laikā spēkā esošā Latvijas kriminālprocesa kodeksa 111.panta 2.punkta prasības un ierosinājusi krimināllietu, kaut gan tiesai netikusi iesniegta sūdzība, bet gan iesniegums, kas neesot procesuāls dokuments Latvijas kriminālprocesa kodeksa izpratnē. Iesniegumā neesot ticis norādīts Krimināllikuma pants un daļa, pēc kuras uzsākams kriminālprocess privātās apsūdzības lietā (Kriminālprocesa likuma 621.panta otrā daļa), ne arī tas, pie kādiem apstākļiem ir noticis noziedzīgs nodarījums. Līdz ar to esot pārkāpti Latvijas kriminālprocesa kodeksa 13. un 243.panta nosacījumi. Tiesa esot arī pārkāpusi Krimināllikuma 56.panta pirmās daļas 1. punktu, jo notiesājusi Voldemāru Ē., neraugoties uz to, ka viņa saukšanai pie krimināllatbildības esot iestājies noilgums. Aizstāvis kasācijas sūdzībā norāda arī uz citiem procesuālā likuma pārkāpumiem.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka iespējams pieņemt lēmumu pēc lietā esošajiem materiāliem, jo kasācijas sūdzībā kasators savu viedokli ir pietiekami pamatojis, tāpēc lieta tiek skatīta rakstveida procesā.

Apsvēris kasācijas sūdzības motīvus un pārbaudījis lietas materiālus, Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka abu instanču tiesu nolēmumi atceļami, bet kriminālprocess izbeidzams šādu apsvērumu dēļ.

Krimināllieta ierosināta 2004.gada 1.decembrī uz cietušā pārstāvju iesnieguma pamata. Cietušā pārstāvju iesniegumā Jūrmalas pilsētas tiesai norādīts: ,,Š. g. 18.augustā plkst. 20.00 vakarā mūsu dēlam Rafaelam L. kaimiņš Voldemārs Ē. nodarīja vieglas pakāpes miesas bojājumus. Lūdzu sākt izskatīt un ierosināt krimināllietu pēc fakta...". Šāds iesnieguma saturs neatbilst likuma prasībām. Tas nesatur ne apsūdzības formulējumu, ne arī izdarītā juridisko vērtējumu – kvalifikāciju.

Saskaņā ar Latvijas kriminālprocesa kodeksa 111. panta 2.punktu krimināllietas par Krimināllikuma 130., 156., 157. un 158.pantā

paredzētajiem noziedzīgiem nodarījumiem nevar ierosināt citādi kā tikai pēc cietušā vai viņa pārstāvja sūdzības, kuru cietušā pārstāvji iesnieguši tiesai. Latvijas kriminālprocesa kodeksa 265.pantā, kurš reglamentē šās kategorijas lietu iztiesāšanas īpatnības, noteikts, ka tiesas izmeklēšana iesākas ar ,,cietušā iesnieguma nolasīšanu vai atreferēšanu". No tā secināms, ka šajā iesniegumā ir jābūt ietvertam gan konkrētās apsūdzības formulējumam, gan noziedzīgā nodarījuma kvalifikācijai. Iepriekš citētais iesniegums to nesatur, tāpēc nav saprotams, no kā vadījusies tiesnese, ierosinot krimināllietu tieši pēc Krimināllikuma 130.panta pirmās daļas un lēmumā aprakstot noziedzīgā nodarījuma apstākļus.

Lietas iztiesāšana notikusi 2006.gadā, kad tiesai bija jāievēro Kriminālprocesa likuma 58.nodaļas nosacījumi, kur 624.panta trešajā daļā noteikts, ka tiesas izmeklēšana sākas ar to, ka cietušais nolasa savu sūdzību.

Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka būtiski nav tas, kā nosaukts šis dokuments – iesniegums vai sūdzība, taču svarīgi ir, vai tā saturs atbilst likuma prasībām. Konkrētajā lietā cietušā pārstāvju iesniegums tiesai neatbilst likuma prasībām, tas nevarēja būt par pamatu tiesai ierosināt privātās apsūdzības krimināllietu un nevar tikt uzskatīts par cietušā sūdzību Kriminālprocesa likuma 625.panta pirmās daļas 1. punkta izpratnē, tāpēc kriminālprocess izbeidzams.

Nepamatota ir apelācijas instances tiesas atsauce, atstājot spēkā pirmās instances tiesas spriedumu, uz Latvijas kriminālprocesa kodeksa 3.pantu, kas uzliek par pienākumu tiesai savas kompetences robežās katru reizi, kad atklātas noziedzīga nodarījuma pazīmes, ierosināt krimināllietu, pielietojot visus likumā paredzētos līdzekļus. Latvijas kriminālprocesa kodeksa 111.panta 2.punkts un 265.pants ir speciālās tiesību normas, kas reglamentē tiesas rīcību un kompetenci tieši privātās apsūdzības lietās, nosakot šo lietu ierosināšanai un izskatīšanai atšķirīgas prasības.

Pirmās instances tiesa ir pārkāpusi savas kompetences robežas, pati formulējot apsūdzību un izvēloties kvalifikāciju.

Ņemot vērā iepriekšminēto, vadoties no Kriminālprocesa likuma 625., 585. un 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Atcelt Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2006.gada 19.decembra lēmumu un Jūrmalas pilsētas tiesas 2006.gada 22.maija spriedumu, kriminālprocesu Voldemāra Ē. apsūdzībā pēc Krimināllikuma 130.panta pirmās daļas izbeigt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesvedība, izskatot piezīmes par tiesas sēdes protokolu

Kriminālprocesa likuma normas neparedz, ka tiesas sēdē, kurā izskata piezīmes par tiesas sēdes protokolu, būtu jāpiedalās apsūdzētajam, viņa aizstāvim un prokuroram. Tiesas lēmums nav pārsūdzams (Kriminālprocesa likuma 482. un 484.pants).

Rīgā, 2007.gada 15.februārī Lieta Nr.SKK-88/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Čiževskis,
senatori V.Vietnieks,
P.Dzalbe

izskatīja rakstveida procesā Vladimira O. kasācijas sūdzību par Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2006.gada 31.oktobra spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Vladimirs O., (..), ar Rīgas apgabaltiesas 2005.gada 29.decembra spriedumu atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 253.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz pieciem gadiem un sešiem mēnešiem, konfiscējot mantu, un ar policijas kontroli uz trīs gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51. un 52.pantu šim sodam daļēji pievienots neizciestais sods pēc Rīgas apgabaltiesas 2002.gada 12.februāra sprieduma un galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz sešiem gadiem, konfiscējot mantu, un policijas kontrole uz trīs gadiem.

Izskatījusi lietu apelācijas kārtībā, Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palāta ar 2006.gada 31.oktobra spriedumu atcēlusi pirmās instances tiesas spriedumu daļā par Vladimiram O. noteikto sodu. Pēc Krimināllikuma 253.panta otrās daļas Vladimirs O. sodīts ar brīvības atņemšanu uz pieciem gadiem bez mantas konfiskācijas un ar policijas kontroli uz diviem gadiem. Saskaņā ar Krimināllikuma 51., 52.pantu galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz pieciem gadiem un vienu mēnesi bez mantas konfiskācijas un policijas kontrole uz diviem gadiem. Pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedums atstāts negrozīts.

Apsūdzētais Vladimirs O. iesniedzis kasācijas sūdzību. Kasācijas sūdzībā norāda, ka apelācijas instances tiesa neesot izskatījusi lietu pēc būtības pilnā apjomā, bet aprobežojusies tikai ar lietas izskatīšanu daļā par sodu. Šādu tiesas rīcību uzskata par nelikumīgu un nepamatotu. Tiesai esot bijis nepieciešams ņemt vērā viņa piezīmes par pirmās

instances tiesas sēdes protokolu, no kurām redzams, ka neesot piekritis lietas izskatīšanā bez pierādījumu pārbaudes. Kasācijas sūdzībā Vladimirs O. vairākkārt atzīmē to, ka pirmās instances tiesas 2006.gada 10.marta lēmums par iesniegto piezīmju noraidīšanu esot nelikumīgs. Uz tiesas sēdi neesot uzaicināts viņš kā apsūdzētais, tāpat tiesas sēdē neesot piedalījies prokurors un aizstāvis. No tā secina, ka tiesa pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 575.panta trešajā daļā minēto likuma pārkāpumu. Tādā veidā esot aizskartas viņa likumīgās tiesības uz taisnīgu tiesu, kā arī Satversmē un Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā garantētās cilvēktiesības. Pēc Vladimira O. uzskata, esot pieļauti arī vairāki citi Kriminālprocesa likuma normu pārkāpumi. Kasācijas sūdzībā apsūdzētais Vladimirs O. uzskaitījis vairākus Kriminālprocesa likuma pantus, kurus, pēc viņa uzskata, pārkāpusi gan pirmās instances tiesa, gan arī apelācijas instances tiesa. Pirmās instances tiesas sēdē prokurors esot grozījis apsūdzību uz vieglāku, taču par to neesot saņemta augstākstāvoša prokurora piekrišana un līdz ar to esot pieļauts Kriminālprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 1.punkta pārkāpums. Lūdz atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu un lietu nosūtīt jaunai iztiesāšanai.

Izskatījis rakstveidā procesā lietas materiālus, izvērtējis kasācijas sūdzības motīvus, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas spriedums atstājams negrozīts, bet Vladimira O. kasācijas sūdzība noraidāma. Apelācijas instances tiesa nav pieļāvusi kasācijas sūdzībā minētos Kriminālprocesa likuma normu pārkāpumus. Tiesa pamatoti un likumīgi apelācijas kārtībā izskatīja apelācija sūdzību tikai daļā, kas attiecas uz Vladimiram O. noteikto sodu. Pirmās instances tiesas sēdē lieta tika izskatīta atbilstoši Kriminālprocesa likuma 499.panta prasībām bez pierādījumu pārbaudes. Tāpēc atbilstoši Kriminālprocesa likuma 499.panta ceturtās daļas prasībām šādu pirmās instances tiesas spriedumu var pārsūdzēt tikai daļā par tiesas piespriesto sodu vai sakarā ar pieļautiem procesa likuma pārkāpumiem. Apelācijas instances tiesa nav konstatējusi pirmās instances tiesas rīcībā Kriminālprocesa likuma normu pārkāpumus, kas katrā ziņā izsauktu sprieduma atcelšanu. Attiecībā uz kasācijas sūdzību daļā par pirmās instances tiesas 2006. gada 10.marta lēmumu Krimināllietu departaments atzīmē, ka Kriminālprocesa likuma normas neparedz, ka tiesas sēdē, kur izskata piezīmes par tiesas sēdes protokolu, būtu jāpiedalās apsūdzētajam, viņa aizstāvim un prokuroram. Tāpēc no Kriminālprocesa likuma normu ievērošanas viedokļa norādītais lēmums atzīstams par likumīgu. Bez tam Krimināllietu departaments atzīmē, ka Kriminālprocesa likuma normas neparedz tiesības šādu tiesas lēmumu pārsūdzēt. Tāpēc visi apsūdzētā iebildumi, kas attiecas uz šo apelācijas instances tiesas lēmumu noraidāmi kā nepamatoti. Krimināllietu departaments noraida arī Vladimira O. iebildumus pa to, ka

pirmās instances tiesā prokurors neesot ievērojis Kriminālprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 1.punkta prasības. No lietas materiāliem redzams, ka 2005.gada 28.decembrī prokurore M.Dolgova informējusi virsprokurori D.Ušču par daļēju atteikšanos no apsūdzības. Uz prokurores M.Dolgovas iesnieguma ir virsprokurores D.Uščas 2005.gada 28.decembra rakstiska piekrišana apsūdzības grozīšanai. Bez tam Krimināllietu departaments atzīmē, ka konkrētajā gadījumā atteikšanās no apsūdzības daļā ir bijusi tikai un vienīgi par labu apsūdzētajam un tas nekādā veidā nav aizskāris viņa tiesības.

Pamatojoties uz minēto, ievērojot Kriminālprocesa likuma 585., 587.pantu, Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2006.gada 31.oktobra spriedumu atstāt negrozītu, bet apsūdzētā Vladimira O. kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kompensācijas pieteikuma izlemšana

Tiesa, izlemjot jautājumu par kompensācijas pieteikumu, var apmierināt (piedzīt) prasību par kaitējuma atlīdzību, neapmierināt (noraidīt) to, atstāt bez izskatīšanas pieteikumu par nodarījuma rezultātā radītā kaitējuma atlīdzināšanu un (vai) nenoteikt kompensāciju (Kriminālprocesa likuma 353., 514., 526., 528.pants).

Rīgā, 2007.gada 1.martā Lieta Nr SKK-96/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Dzalbe,
senatori P.Gruziņš,
A.Freibergs

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētā Eduarda L., apsūdzētā Guntara L., cietušā Aivara S. pārstāvja V.Brigmaņa kasācijas sūdzībām par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2006.gada 26.septembra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas 2006.gada 10.maija spriedumu Eduards L., (..), atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 231.panta otrajā daļā, un sodīts ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu un ar policijas kontroli uz vienu gadu;

Guntars L., (..), atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 231.panta otrajā daļā, un sodīts ar brīvības atņemšanu uz sešiem mēnešiem un ar policijas kontroli uz vienu gadu;

Aivara S. kaitējuma kompensācijas pieteikums apmierināts daļēji. Piedzīts no Eduarda L. un Guntara L. solidāri Ls 441,73 par labu Aivaram S. Aivara S. kaitējuma kompensācija daļā par morālo aizskārumu Ls 15 000 apmērā atzīta par atlīdzināmu civiltiesiskā kārtībā.

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2006.gada 26.septembra lēmumu Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas 2006.gada 10.maija spriedums atstāts negrozīts. Piedzīts no Eduarda L. un Guntara L. solidāri par labu Aivaram S. Ls 323.

Apsūdzētais Eduards L., apsūdzētais Guntars L., cietušā Aivara S. pārstāvis V.Brigmanis iesnieguši kasācijas sūdzības. Apsūdzētie Eduards L. un Guntars L. katrs lūdz atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu un izbeigt kriminālprocesu. Cietušā pārstāvis lūdz atcelt

apelācijas instances tiesas lēmumu daļā par kompensācijas pieteikuma Ls 15 000 apmērā atzīšanu par atlīdzināmu civiltiesiskajā kārtībā, daļā par apsūdzētajiem Eduardam L. un Guntaram L. piespriesto sodu un nosūtīt lietu jaunai iztiesāšanai.

Apsūdzētais Eduards L. norāda, ka apelācijas instances tiesa nepareizi piemērojusi Krimināllikuma 231.panta otro daļu. No lietas materiāliem esot redzams, ka Eduarda L. konflikts ar Aivaru S. nebijis Eduarda L. huligānisku motīvu dēļ, bet gan aiz personiskām attiecībām. Eduards L. gan pirmstiesas izmeklēšanā, gan tiesā liecinājis, ka agrāk pazinis Aivaru S. sakarā ar aizturēšanu un pratināšanu policijā, turot aizdomās par zādzībām. Arī Aivars S. neesot noliedzis, ka redzējis Eduardu L. policijā. Neesot atspēkots Eduarda L. viedoklis, ka, apsūdzot viņu huligānismā, Aivars S. atriebies par agrāko aizturēšanu. Pirmās instances tiesa esot pamatojusi spriedumu ar pierādījumiem, kas nebija pārbaudīti tiesas sēdē. Tiesa atzinusi, ka Aivara S. piekaušanu dzirdējuši un redzējuši Nīcas ielas 1.nama iedzīvotāji, kuri pat brīdinājuši Eduardu L., ka izsauks policiju. Par šiem apstākļiem tiesas sēdē neviens liecinieks neesot pratināts. Tāpat spriedumā tiesa pamatojusi apsūdzētā Eduarda L. vainu ar to, ka Eduards L. šāvis cietušā virzienā, atrodoties cietušajam ar seju pret viņu. No tiesas sēdē pārbaudītajiem dokumentiem un liecinieku liecībām nekur neesot tiešas norādes uz šo apstākli. Tiesas spriedumā neesot motivēts, kāpēc tiesa neņem vērā Eduarda L. liecību par to, ka pirms konflikta ar cietušo viņš alkoholu neesot lietojis, bet to darījis vēlāk vakarā mājās. Tiesa neesot motivējusi, kāpēc noraida kā pierādījumu Eduarda L. liecību par to, ka viņš aizstāvējies pret Aivara S. nelikumīgo rīcību. Ņemot vērā Eduarda L. nevainojamo darbu policijā un daudzos apbalvojumus, tiesai bijis rūpīgi jāvērtē viņa viedoklis. Tiesa attiecinājusi uz konkrēto kriminālprocesu pierādījumus, kuros esošās ziņas par faktiem neapstiprina pierādāmo apstākļu esamību. Aivara S. miesas bojājumu fakts, mobilā telefona sarunu izdruka, lietā esošo ekspertīžu atzinumi neapstiprinot tajos esošo ziņu saistību ar Eduarda L. rīcību konkrētajā apsūdzībā. Līdz ar to tiesa pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 512.panta otrās daļas, 527.panta otrās daļas 2.punkta, 129.panta pārkāpumus.

Apsūdzētais Guntars L. norāda, ka apelācijas instances tiesa pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 129.pantu, 527.panta otrās daļas 2.punktu. Pirmās instances tiesa nepamatoti attiecinājusi uz viņa vainas pierādījumu bioloģiskās ekspertīzes atzinumu, ka uz cietušā apģērba atrastas viņa siekalas, jo neesot atspēkota viņa versija, ka šīs siekalas uz cietušā apģērba varēja rasties, tiekoties ar cietušo policijā un šķaudot. Tiesa spriedumā neesot pietiekoši motivējusi, kādēļ noraida kā pierādījumu viņa liecības, ka tajā notikumā vispār neesot piedalījies. Tiesa nepamatoti noraidījusi aizstāvības liecinieku liecības kā pierādījumu tam, ka tajā dienā viņš bijis pavisam citā vietā. Tajā pat laikā

tiesa nepamatoti ticot cietušā liecinieku liecībām, kuri paši faktiski neko nav redzējuši un par lietas apstākļiem neko nezina. Ņemot vērā viņa nevainojamo darbu policijā un daudzos apbalvojumus, tiesai neesot bijis likumīga pamata nemotivēti noraidīt kā pierādījumu viņa versiju.

Cietušā Aivara S. pārstāvis V.Brigmanis norāda, ka apelācijas instances tiesa esot pieļāvusi vairākus Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus. Tiesa secinājusi, ka, izvērtējot Eduarda L. un Guntara L. noziedzīgā nodarījuma smagumu un izdarīšanas raksturu, cietušā liecības par viņam nodarītajām fiziskajām ciešanām un morālā aizskāruma dziļumu, kā arī psiholoģes I.Freimanes izdarītās eksperimentāli psiholoģiskās pārbaudes rezultātus, cietušajam Aivaram S. ir tiesības saņemt kompensāciju par morālo aizskārumu. Bet tiesa lēmumā neesot ņēmusi vērā šos apstākļus attiecībā pret kompensācijas apmēru. Tiesa lēmumā norādījusi, ka, ņemot vērā to, ka pirmās instances tiesa atzinusi tiesas sēdē pārbaudītos pierādījumus par nepietiekamiem, lai izlemtu Aivara S. pieteikumu par kaitējuma kompensāciju daļā par morālo aizskārumu, tiesas kolēģija atzīst par nepamatotu cietušā pārstāvja viedokli, ka tiesas nolēmums šajā daļā ir nepareizs, jo tiesa nav atsevišķi izvērtējusi konkrētā noziedzīgā nodarījuma smagumu, raksturu un cietušajam radītās fiziskās ciešanas, lai noteiktu kompensācijas apmēru par morālo kaitējumu. Šāds tiesas konstatējums esot pretrunā ar Kriminālprocesa likuma 352.panta pirmo daļu. Tiesa esot sašaurināti tulkojusi šo likuma normu. Neatbilstot lietas faktiskajiem apstākļiem tiesas lēmumā konstatētais, ka cietušais Aivars S. kompensācijas pieteikumā norādītos Ls 15 000 ir izteicis tikai kā morālo kompensāciju. Šādu neatbilstību apstiprinot 2006.gada 29.septembra tiesas sēdes protokols, no kura redzams, ka cietušais pilnībā pievienojies sava pārstāvja apelācijas sūdzībai, tostarp arī visiem tajā norādītajiem apstākļiem. Tiesa ar Kriminālprocesa likuma 350.panta trešo daļu, kur paredzētas cietušā tiesības prasīt viņam radītā kaitējuma atlīdzināšanu Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā, faktiski esot norobežojusies no Kriminālprocesa likuma 352.panta pirmajā daļā noteiktā un paplašināti tulkojusi Kriminālprocesa likuma 350.panta trešo daļu. Apelācijas instances tiesa konstatējusi, ka, ņemot vērā, ka pirmās instances tiesā Aivara S. pieteikums par viņam radītā kaitējuma kompensāciju Ls 15 000 apmērā par morālo aizskārumu netika izlemts, apelācijas instances tiesa neesot tiesīga izlemt pieteikumu šajā daļā, jo tādējādi apsūdzētajiem, cietušajam un citām procesā iesaistītām personām tikšot liegta iespēja pārsūdzēt šo nolēmuma daļu nolūkā panākt tās atcelšanu faktisku iemeslu dēļ. Šāds konstatējums esot pretrunā ar Kriminālprocesa likuma 562.pantu. Tiesas nolemtais, ka kompensācija atlīdzināma Civilprocesa likuma noteiktajā kārtībā, liedzis cietušā Aivara S. tiesības saņemt šajā kriminālprocesā gandarījumu, kas paredzēts Kriminālprocesa likuma 350.panta pirmajā daļā, un izraisa

šaubas par objektīvu un taisnīgu kriminālprocesa attiecību noregulējumu, nepareizu soda apmēra noteikšanu apsūdzētajiem.

Cietušā Aivara S. pārstāvis V.Brigmanis lūdz lietu izskatīt mutvārdu procesā.

Apsūdzētais Eduards L. iesniedzis iebildumus un paskaidrojumus par cietušā pārstāvja V.Brigmaņa un apsūdzētā Guntara L. kasācijas sūdzībām. Eduards L. uzskata, ka, nepierādot apsūdzētā vainu visā celtajā apsūdzībā un nesaņemot pietiekamus pierādījumus daļā par mantiskās kompensācijas apmēriem, jo sevišķi tik abstrakti vērtējamās pozīcijās kā morālais aizskārums un psihiskā trauma, no kuriem pēdējā konstatējama tikai tiesu psiholoģiskās ekspertīzes ceļā, nevis iesniedzot privāti sagatavotu psihologa konsultanta slēdzienu, pirmās instances tiesai neesot iespējams pietiekami izvērtēt kaitējuma apmēru ne vien naudas atlīdzības izteiksmē, bet arī jautājumā, ko prezumē Krimināllikuma 35.pants par soda noteikšanu atbilstoši nodarītajam kaitējumam, kas nodrošinātu speciālo un ģenerālo prevenciju, kā arī kalpotu Kriminālprocesa likuma 1.panta prasībām. Līdz ar to, no vienas puses, nepamatotas esot cietušā pārstāvja pretenzijas par smagāka soda noteikšanu apsūdzētajiem Eduardam L. un Guntaram L., par ko kasācijas sūdzībā neesot nekādu argumentu, bet, no otras puses, apelācijas instances tiesa, atsakoties grozīt pirmās instances tiesas spriedumu daļā par pieteiktās mantiskās kompensācijas par morālo kaitējumu un (vai) psihisko traumu atstāšanu bez izskatīšanas, dodot tiesību cietušajam vērsties civilprocesuālā kārtībā, pieņēmusi pretrunīgu lēmumu. Vienlaikus radīta arī cita pretrunīga situācija, jo viņš piekrīt pēc būtības apelācijas instances tiesas viedoklim par to, ka apelācijas instances tiesai neesot bijis pamata kompensācijas pieteikuma apmierināšanai, neatceļot spriedumu un nenododot lietu jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesā, jo tiktu aizskartas tiesības pārsūdzēt nolēmumu šajā daļā faktisku iemeslu dēļ. Līdz ar to kasācijas instances tiesa varētu tikai vienlaikus lemt par apelācijas instances tiesas lēmuma un pirmās instances tiesas sprieduma atcelšanu daļā par soda noteikšanu un mantiskās kompensācijas pieteikuma daļēju apmierināšanu, kas nodrošinātu likumā paredzēto kriminālprocesa attiecību taisnīgu noregulējumu bez neattaisnotas iejaukšanās personas dzīvē. Faktiski ar savu nolēmumu, nosakot Eduardam L. un Guntaram L. brīvības atņemšanas sodu, tiesa ierobežojusi Eduarda L. un Guntara L. tiesības pilnvērtīgi aizstāvēties pret iespējamo tiesību aizskārumu, kas var izpausties civilprocesa ierosināšanā par kaitējuma atlīdzības piedziņu, kā arī ierobežojusi cietušā Aivara S. tiesības un iespējas uz šo zaudējumu atlīdzības saņemšanu un civilprocesa savlaicīgu un efektīvu aizsardzību, kas nav samērojams ar noteikto sodu. Šādi tiesa pirmajā un otrajā instancē neesot ievērojusi ne cietušā Aivara S., ne apsūdzēto Eduarda L. un Guntara L. Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību

aizsardzības konvencijas 2.panta pirmās daļas un 6.panta pirmās daļas garantētās tiesības. Vienlaikus jautājumā par mantiskās kompensācijas piedziņu un nolēmuma pamatotību ar likuma normām apelācijas instances tiesa, neatsaucoties uz likuma normu, solidāri piedzinusi cietušā Aivara S. labā no Eduarda L. un Guntara L. Ls 323, nemotivējot piedziņu un pasliktinot apsūdzēto stāvokli. Kriminālprocesa likuma 563.pants neparedzot iespēju atstāt negrozītu spriedumu un papildus piedzīt naudas kompensāciju cietušā labā. Apsūdzētais Eduards L. piekrīt līdzapsūdzētā Guntara L. kasācijas sūdzībai un atsaucas šajā sakarā uz judikatūru – Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta lietu Nr. SKK-01-0459/06. Tiesa neesot atspēkojusi apsūdzēto aizstāves apelācijas sūdzībās un apsūdzēto paskaidrojumos tiesas sēdē norādītos argumentus, kas novedis pie lietas nepareizas izspriešanas un apsūdzēto tiesību nepamatotas ierobežošanas.

Cietušais Aivars S. ir iesniedzis rakstveida iebildumus pret apsūdzētā Eduarda L. un apsūdzētā Guntara L. kasācijas sūdzībām. Cietušais nepiekrīt apsūdzēto kasācijas sūdzībām. Gan pirmās, gan apelācijas instances tiesa esot pārbaudījusi apstākļus, kas izriet no apsūdzētā Eduarda L. paskaidrojumiem un, ņemot vērā, ka tie neapstiprinoties ar šajā kriminālprocesā noteiktajā kārtībā iegūtajām un pārbaudītajām ziņām, tiesa pareizi kvalificējusi apsūdzētā Eduarda L. darbības pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas. Kasācijas sūdzībās norādītie pārkāpumi esot saistīti ar pierādījumu vērtēšanu. Tiesa spriedumā esot motivējusi, kādēļ neņem vērā apsūdzētā Eduarda L. liecību, ka viņš alkoholu lietojis pēc konflikta un tikai aizstāvējies, un apsūdzētā Guntara L. liecību, ka viņš notikumā vispār nav piedalījies.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka iespējams pieņemt lēmumu pēc lietā esošajiem materiāliem. Cietušā Aivara S. pārstāvis V.Brigmanis lūgumu par lietas skatīšanu mutvārdu procesā tiesas sēdē nav motivējis, kasācijas sūdzībās, iebildumos un paskaidrojumos par sūdzībām ir plaši izklāstīti iesniedzēju viedokļi par apstrīdētajiem jautājumiem.

Kasācijas instances tiesa atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums jāatstāj negrozīts, bet kasācijas sūdzības jānoraida.

Apsūdzētie Eduards L. un Guntars L. katrs kasācijas sūdzībās būtībā atkārto viņu aizstāves apelācijas sūdzības motīvus, kas saistīti ar pierādījumu vērtējumu, pie kam apsūdzētā Eduarda L. kasācijas sūdzībā norādīts uz pirmās instances tiesas sprieduma, nevis apelācijas instances tiesas lēmuma trūkumiem.

Apelācijas instances tiesa ir izskatījusi lietu atbilstoši Kriminālprocesa likuma prasībām, pārbaudījusi un novērtējusi pierādījumus, konstatējusi apsūdzēto Eduarda L. un Guntara L. katra darbībās noziedzīga nodarījuma, kas paredzēts Krimināllikuma 231.panta otrajā daļā, sastāva visas obligātās pazīmes. Apelācijas

instances tiesas lēmumā ir norādīti pierādījumi, kas apstiprina tiesas atzinumu par apelācijas sūdzības motīvu noraidīšanu, un motīvi, kāpēc tiesa noraida apsūdzēto izvirzītās versijas par notikuma apstākļiem.

Cietušā Aivara S. pārstāvja V.Brigmaņa kasācijas sūdzībā un apsūdzētā Eduarda L. iebildumos un paskaidrojumos par kasācijas sūdzībām apšaubīta apelācijas instances tiesas rīcības likumība par kaitējuma kompensācijas izlemšanu un kaitējuma kompensācijas apmēra ietekmi uz soda noteikšanu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 46.panta otro daļu tiesa, nosakot sodu, un prokurors, sastādot priekšrakstu par sodu, ņem vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, vainīgā personību, atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus.

Ar radīto kaitējumu krimināltiesībās saprot noziedzīga nodarījuma objekta apdraudējumu. Materiālos noziedzīgu nodarījumu sastāvos radītais kaitējums (mantisks, nemantisks) ir arī noziedzīga nodarījuma sastāva pazīme.

Krimināltiesiskā kaitējuma esamība vai neesamība nav saistīta ar kaitējuma kompensācijas pieteikumu, ko regulē Kriminālprocesa likums, esamību vai neesamību konkrētā lietā.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 351.panta pirmo un piekto daļu cietušajam ir tiesības iesniegt pieteikumu par radītā kaitējuma kompensāciju jebkurā kriminālprocesa stadijā līdz tiesas izmeklēšanas uzsākšanai. Cietušajam ir tiesības atsaukt iesniegto kompensācijas pieteikumu jebkurā kriminālprocesa stadijā līdz brīdim, kad tiesa aiziet taisīt spriedumu. Cietušā atteikšanās no kompensācijas nevar būt par pamatu apsūdzības atcelšanai, grozīšanai vai attaisnojošam spriedumam.

No Kriminālprocesa likuma normām, kas regulē tiesas apspriedē izlemjamos jautājumus un galīgā nolēmuma saturu, izriet, ka tiesa, izlemjot jautājumu par kompensācijas pieteikumu, var apmierināt (piedzīt) prasību par kaitējuma atlīdzību, neapmierināt (noraidīt) to, atstāt bez izskatīšanas pieteikumu par nodarījuma rezultātā radītā kaitējuma atlīdzināšanu un (vai) nenoteikt kompensāciju. Kompensācijas nenoteikšana vai pieteikuma atstāšana bez izskatīšanas neliedz personai tiesības prasīt kaitējuma atlīdzināšanu civiltiesiskā kārtībā jeb Civilprocesa likuma noteiktajā kārtībā. Tāpat, ja cietušais uzskata, ka ar kompensāciju kriminālprocesā nav atlīdzināts viss radītais kaitējums, viņam ir tiesības prasīt tā atlīdzināšanu Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā.

Šajā kriminālprocesā cietušais Aivars S. pirmstiesas izmeklēšanā mutvārdos izteicis pieteikumu par radītā kaitējuma kompensāciju, kas atbilstoši Kriminālprocesa likuma 351.panta otrajai daļai ierakstīts viņa iesnieguma un nopratināšanas protokolos. No šiem protokoliem redzams, ka kaitējuma kompensācijas apmēru sastāda divas apēstās

bulciņas, katra par Ls 0,08 un Ls 0,13, sabojātā krējuma burka par Ls 0,55, burtnīca par Ls 0,59, sporta jakas bojājumi par Ls 15, ārstēšanās izdevumi Ls 125,38, zaudētā mācību maksa Ls 225, jo veselības stāvokļa dēļ nav varējis turpināt mācības, un morālais kaitējums, ko novērtējis Ls 15 000 apmērā.

Pirmās instances tiesa atzina par pamatotu un apmierināmu kaitējuma kompensāciju daļā par ārstēšanās izdevumiem Ls 125,38, sabojāto apģērbu un pirkumiem Ls 16,38, izdevumus par pārstāvību Ls 300, par ko kvīts iesniegta tiesas sēdē. Aivara S. kaitējuma kompensāciju daļā par morālo aizskārumu Ls 15 000 apmērā atzina par atlīdzināmu civiltiesiskā kārtībā. Tiesa secināja, ka lietā nav pierādīta cēloņsakarība starp mācību pārtraukšanu uz gadu un nodarītajiem viegliem miesas bojājumiem, kas izraisījuši veselības traucējumu uz laiku, kas nav ilgāks par 21 dienu. Tiesa uzskatīja, ka nav iespējams izvērtēt morālā kaitējuma apmēra pamatojumu krimināllietas ietvaros, jo zaudētā mācību maksa norādīta arī saistībā ar morālā kaitējuma kompensācijas pamatojumu un lietā nav psihologa atzinuma par cietušā psiholoģisko pārdzīvojumu dziļumu un tā radītajām sekām.

Apelācijas sūdzībā cietušā Aivara S. pārstāvis apstrīdēja pirmās instances tiesas spriedumu daļā par pieteiktās kompensācijas Ls 15 225 apmērā izlemšanu un apsūdzētajiem piespriesto sodu. Apelācijas sūdzību bija iesniegusi arī apsūdzēto Eduarda L. un Guntara L. aizstāve M.Krasovska un lūdza abus apsūdzētos pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas attaisnot.

Apelācijas instances tiesa atstāja negrozītu pirmās instances tiesas spriedumu. Apelācijas instances tiesa secināja, ka cietušajam Aivaram S. ir tiesības saņemt kompensāciju par morālo aizskārumu, bet, tā kā pirmās instances tiesā pieteikums par Ls 15000 netika izlemts, apelācijas instances tiesa nav tiesīga izlemt pieteikumu šajā daļā, jo apsūdzētajiem, cietušajam un citām procesā iesaistītām personām tiktu liegta iespēja pārsūdzēt šo nolēmuma daļu nolūkā panākt tā atcelšanu faktisku iemeslu dēļ. Prasījums kompensēt morālo aizskārumu ir tikai daļa no cietušā pieteikuma par radītā kaitējuma kompensāciju, un saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 350.panta trešo daļu cietušajam ir tiesības prasīt viņam radītā kaitējuma atlīdzināšanu Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā, ja viņš uzskata, ka ar kompensāciju nav atlīdzināts viss viņam radītais kaitējums. Bez tam apelācijas instances tiesa atzina, ka pirmās instances tiesa pamatoti nav apmierinājusi cietušā Aivara S. pieteikumu par kaitējuma kompensāciju daļā par Ls 225 piedziņu par mācību maksu Celtniecības koledžā.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka pirmās instances tiesas un apelācijas instances tiesas secinājumi par kompensācijas pieteikuma izlemšanu būtībā ir pareizi.

Kriminālprocesa likuma 1.pantā paredzētā mērķa sasniegšanai likums ir noteicis pamatprincipus, to vidū tiesības uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā un tiesības uz kompensāciju par radīto kaitējumu. Nevienam pamatprincipam nav prioritāte pār citu pamatprincipu. Vadoties no kriminālprocesa pamatprincipiem, kasācijas instances tiesa uzskata, ka gadījumos, kad, neatliekot lietas izskatīšanu, vai neizsludinot pārtraukumu, nav iespējams saņemt pierādījumus kaitējuma kompensācijas pieteikuma pamatojumam, tiesai ir tiesības kaitējuma kompensācijas apmēru nenoteikt šajā kriminālprocesā. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 351.panta pirmo daļu cietušajam pieteikumā jāpamato pieprasītās kompensācijas apmērs. Ja cietušais savlaicīgi nav pamatojis pieprasītās kompensācijas apmēru un tiesa nenosaka kompensāciju, to nevar atzīt par cietušā tiesību aizskārumu. Cietušajam saglabājas tiesības prasīt kaitējuma atlīdzināšanu Civilprocesa likuma noteiktajā kārtībā.

Pirmās instances tiesa spriedumā, atzīstot Aivara S. kaitējuma kompensāciju daļā par morālo kaitējumu Ls 15 000 apmērā par atlīdzināmu civiltiesiskā kārtībā, būtībā nenoteica kompensāciju šajā daļā. Apelācijas instances tiesas izteiktie argumenti par kaitējuma kompensāciju arī atbilst Kriminālprocesa likuma normām.

Pirmās instances tiesa no Eduarda L. un Guntara L. solidāri par labu Aivaram S. kā kaitējuma kompensāciju piedzinusi Ls 300 un apelācijas instances tiesa vēl Ls 323, kas atbilstoši Kriminālprocesa likuma 367.pantam ir procesuālie izdevumi, jo šīs summas sastāda cietušā Aivara S. izdevumi par pārstāvību tiesā, un samaksa par psihologa konsultatīvo atzinumu, ko apstiprina kvītis. Šo izdevumu piedziņa ir paredzēta Kriminālprocesa likuma 368.pantā.

Pirmās instances tiesa un apelācijas instances tiesa nolēmumos ir pieļāvusi Kriminālprocesa likumā lietotās terminoloģijas neprecizitātes, taču tās nav novedušas pie nelikumīga nolēmuma pēc būtības un nav atzīstamas par Kriminālprocesa likuma 575.panta trešā daļā paredzēto pārkāpumu.

Sodu apsūdzētajiem Eduardam L. un Guntaram L. katram tiesa ir noteikusi atbilstoši Krimināllikuma 35., 46.panta prasībām, un sodu ietekmējošos apstākļus kasācijas instances tiesa nepārvērtē.

Apsūdzētais Eduards L. rakstveida iebildumos un paskaidrojumos par kasācijas sūdzībām atsaucies uz judikatūru – lietu Nr. SKK-01-0459/06, kurā atzīts, ka apelācijas instances tiesas spriedums neatbilst Kriminālprocesa likuma 511., 525. un 564.panta prasībām, jo tajā nav motivēti atspēkoti apsūdzības argumenti. Taču šis atzinums ir saistīts ar Kriminālprocesa likuma 555.pantā paredzētajiem iebildumiem un paskaidrojumiem, kas ir jāņem vērā un jāvērtē apelācijas instances tiesas nolēmumā.

Neviena no procesā iesaistītajām personām šajā lietā nav izmantojušas Kriminālprocesa likuma 555.pantā paredzētās iespējas.

Līdz ar to apelācijas instances tiesa nav pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 574., 575.pantā paredzētos pārkāpumus un ir ievērojusi Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 2.panta pirmās daļas un 6.panta pirmās daļas garantētās tiesības.

Vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587. panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2006.gada 26.septembra lēmumu atstāt negrozītu, bet cietušā Aivara S. pārstāvja V.Brigmaņa, apsūdzēto Eduarda L. un Guntara L. kasācijas sūdzības noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Soda noteikšanas kritēriji pēc sprieduma vai lēmuma atcelšanas

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 591.panta otro daļu soda pastiprināšana, izskatot lietu no jauna, pieļaujama tikai tad, ja spriedums atcelts soda mīkstuma dēļ (Kriminālprocesa likuma 591.panta otrā daļa).

Rīgā, 2007.gada 12.februārī Lieta Nr.SKK-120/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Vietnieks,
senatori P.Gruziņš,
P.Dzalbe

izskatīja rakstveida procesā krimināllietu sakarā apsūdzēto Vladimira T. un Dmitrija B. kasācijas sūdzībām par Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2006.gada 19.decembra spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Liepājas tiesas 2006.gada 30.augusta spriedumu Vladimirs T., (..), notiesāts pēc Krimināllikuma 253.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz sešiem gadiem un ar policijas kontroli uz diviem gadiem bez mantas konfiskācijas.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu noteiktajam sodam daļēji pievienots neizciestais sods pēc Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas 2003.gada 5.jūnija sprieduma un galīgais sods pēc spriedumu kopības noteikts seši gadi un viens mēnesis brīvības atņemšanas, ar policijas kontroli uz diviem gadiem, bez mantas konfiskācijas.

Dmitrijs B., (..), notiesāts pēc Krimināllikuma 253.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz sešiem gadiem un ar policijas kontroli uz diviem gadiem, bez mantas konfiskācijas.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu piespriestajam sodam daļēji pievienots neizciestais sods pēc Liepājas tiesas 2005.gada 6.oktobra sprieduma un galīgais sods pēc spriedumu kopības noteikts seši gadi un viens mēnesis brīvības atņemšanas, ar policijas kontroli uz diviem gadiem, bez mantas konfiskācijas.

Saskaņā ar pirmās instances tiesas spriedumu Vladimirs T. un Dmitrijs B. grupā pēc iepriekšējas norunas, bet Vladimirs T. arī atkārtoti, neatļauti iegādājušies un glabājuši narkotiskās vielas bez nolūka tās realizēt.

Atbilstoši pirmās instances spriedumā konstatētajam minēto noziegumu apsūdzētie izdarījuši šādos apstākļos.

2003.gada 2.septembrī ap plkst. 14.30 par narkotisko vielu nelikumīgu iegādāšanos agrāk sodītais Vladimirs T. grupā ar Dmitriju B., abi būdami narkotisko vielu ietekmē, Liepājas rajona Aizputes pilsētā Sakas un Parka ielu mazdārziņu malās narkotisko vielu iegūšanai, bez nolūka tās realizēt, neatļauti iegādājās – nogrieza savvaļā augošu magoņu stiebrus ar galviņām, pavisam 435 gramus (izžāvētā veidā svars 250 grami), kas saturēja narkotiski aktīvos opija alkaloīdus – morfīnu, kodeīnu, rebaīnu, kuri ir narkotiska viela – magoņu salmi. Magoņu salmus Vladimirs T. un Dmitrijs B. salika somā, gribēja aizvest uz savu dzīvesvietu, bet uz Sakas ielas viņus aizturēja policijas darbinieki un izņēma magoņu salmus, kuri saskaņā ar Ministru kabineta noteikumu Nr.326 1.sarakstu ir aizliegta sevišķi bīstama narkotiska viela.

Šādu Vladimira T. un Dmitrija B. nodarījumu pirmās instances tiesa kvalificējusi pēc Krimināllikuma 253.panta otrās daļas.

Par pirmās instances tiesas spriedumu apsūdzētais Vladimirs T. un Dmitrijs B. bija iesnieguši apelācijas sūdzības. Vladimirs T. apelācijas sūdzībā bija lūdzis mīkstināt viņam tiesas piespriesto sodu, bet Dmitrijs B. bija lūdzis viņu attaisnot.

Ar Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2006.gada 19.decembra spriedumu ticis atcelts pirmās instances tiesas spriedums daļā par Vladimiram T. noteikto sodu pēc Krimināllikuma 253.panta otrās daļas un noteikto galīgo sodu saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu, kā arī par Dmitrijam B. noteikto sodu pēc Krimināllikuma 253.panta otrās daļas un noteikto galīgo sodu saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu.

Šajā daļā apelācijas instances tiesa taisījusi jaunu spriedumu.

Vladimiram T. pēc Krimināllikuma 253.panta otrās daļas noteikts sods pieci gadi brīvības atņemšanas, ar policijas kontroli uz diviem gadiem, bez mantas konfiskācijas. Saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu noteiktajam sodam daļēji pievienots neizciestais sods pēc Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas 2003.gada 5.jūnija sprieduma un galīgais sods pēc spriedumu kopības noteikts pieci gadi un viens mēnesis brīvības atņemšanas un policijas kontrole uz diviem gadiem, bez mantas konfiskācijas.

Dmitrijam B. apelācijas instances tiesa pēc Krimināllikuma 253.panta otrās daļas noteikusi sodu piecus gadus brīvības atņemšanas un policijas kontroli uz diviem gadiem, bez mantas konfiskācijas.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu galīgais sods pēc spriedumu kopības, vieglāko sodu ietverot smagākajā, Dmitrijam B. noteikts pieci gadi brīvības atņemšanas, ar policijas kontroli uz diviem gadiem, bez mantas konfiskācijas.

Pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedums atstāts bez grozījumiem.

2007.gada 18.janvārī apsūdzētais Vladimirs T. iesniedzis kasācijas sūdzību, kurā lūdzis apelācijas instances tiesas spriedumu grozīt – izslēgt konstatējumu, ka noziegumu viņš izdarījis grupā ar Dmitriju B., mīkstināt viņam piespriesto sodu, nepiemērot papildsodu – policijas kontroli.

Kasācijas sūdzībā Vladimirs T., aprakstot lietas faktiskos apstākļus un atkārtojot apelācijas sūdzības motīvus, norādījis, ka dārzā augošās magones griezis viņš viens pats, Dmitrijs B. magoņu stiebru un galviņu savākšanā nepiedalījies.

Kad viņu apturējuši policijas darbinieki, tie piespieduši parakstīt nopratināšanas protokolu. Tajā brīdī viņš atradies narkotisko vielu reibuma iespaidā. Tādā veidā tikuši pārkāpti Kriminālprocesa likuma 13.,130.,139.panta nosacījumi.

Pirmās un apelācijas instanču tiesu rīcībā nebijuši tādi pierādījumi, lai secinātu, ka noziegumu viņš izdarījis grupā ar Dmitriju B.

Pirmās instances tiesa, nosakot sodu, pasliktinājusi viņa stāvokli, jo noteikusi arī papildsodu. Apelācijas instances tiesa šo kļūdu neesot pamanījusi. Tādā veidā, kā norādījis apsūdzētais, tikuši pārkāpti Kriminālprocesa likuma 591.panta nosacījumi.

2007.gada 17.janvārī apsūdzētais Dmitrijs B. iesniedzis kasācijas sūdzību, kurā lūdzis apelācijas instances tiesas spriedumu atcelt un krimināprocesu izbeigt.

Apsūdzētais kasācijas sūdzībā norādījis, ka pirmās liecības sniedzis, būdams narkotisko vielu reibumā, policijas darbinieku morāla spiediena ietekmē.

Tādā veidā pirmstiesas izmeklēšanā tikuši pārkāpti Kriminālprocesa likuma 13.,130.,139.panta nosacījumi.

Pirmās instances tiesa nepamatoti sadalījusi lietu, tā pārkāpjot Kriminālprocesa likuma 476.pantu.

Apsūdzētais Dmitrijs B. kasācijas sūdzībā norādījis, ka apelācijas instances tiesa neizsaukusi un nenopratinājusi papildus lieciniekus.

Nosakot sodu, viņam nepamatoti ticis piemērots papildsods – policijas kontrole.

Izskatījis krimināllietas materiālus, apsvēris apsūdzēto Vladimira T. un Dmitrija B. kasācijas sūdzību motīvus, Austākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atrod, ka apelācijas instances tiesas spriedums ir grozāms – no sprieduma rezolutīvās daļas izslēdzams Vladimiram T. un Dmitrijam B. piemērotais papildsods – policijas kontrole.

No lietas materiāliem ir redzams, ka ar Liepājas tiesas 2004.gada 23.jūlija spriedumu Vladimiram T. un Dmitrijam B. papildsods pēc Krimināllikuma 253.panta otrās daļas neticis noteikts. Prokurora protests šajā daļā netika iesniegts. Apelācijas instances tiesa ar 2006.gada 27.septembra lēmumu pirmās instances tiesas spriedumu atstājusi negrozītu.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments 2004.gada 21.decembrī atcēla abus minētos tiesu nolēmumus procesuālu pārkāpumu dēļ un nosūtīja lietu izskatīšanai pirmās instances tiesai.

Liepājas tiesa 2006.gada 30.augustā, izskatot lietu, neesot prokurora protestam, būtiski pasliktināja abu apsūdzēto stāvokli, nosakot bargāku pamatsodu un piemērojot papildsodu – policijas kontroli.

Apelācijas instances tiesa, izskatot lietu 2006.gada 19.decembrī, pirmās instances tiesas kļūdu pamatsoda noteikšanā novērsa, taču kļūdaini atstāja negrozītu spriedumu daļā par papildsoda – policijas kontroles noteikšanu.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 591.panta otro daļu soda pastiprināšana, izskatot lietu no jauna, pieļaujama tikai tad, ja spriedums atcelts soda mīkstuma dēļ.

Konkrētajā lietā šāds fakts nav konstatēts.

Pārējā daļā, atbilstoši Senāta ieskatam, apelācijas instances tiesas spriedums atstājams bez grozījumiem.

No apsūdzēto Vladimira T. un Dmitrija B. kasācijas sūdzībām izriet, ka viņi apstrīdējuši lietas faktiskos apstākļus, pierādījumus un to novērtējumu apelācijas instances tiesas spriedumā.

Senāta Krimināllietu departaments atzīmē, ka atbilstoši Kriminālprocesa likuma 569.panta trešajai daļai kasācijas instances tiesa lietas faktiskos apstākļus neskaidro, pierādījumus lietā no jauna neizvērtē.

Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, pārbaudot un novērtējot pierādījumus, ir novērsusi visas saprātīgas šaubas par Vladimira T. un Dmitrija B. vainīgumu Krimināllikuma 253.panta otrajā daļā paredzētā nozieguma izdarīšanā personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās.

Lietā nav konstatēts fakts, ka apsūdzētie pirmās liecības būtu snieguši vardarbības, draudu vai citu pretlikumīgu darbību ietekmē.

No apelācijas instances tiesas sēdes protokola neizriet, ka Dmitrijs B. būtu pieteicis lūgumu nopratināt lieciniekus apelācijas instances tiesas sēdē.

Pamatojoties uz teikto, vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585.,587.panta, Augstākās tiesas Senāta krimināllietu departaments

n o l ē m a

Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2006.gada 19.decembra spriedumu grozīt. Izslēgt no sprieduma rezolutīvās daļas papildsoda – policijas kontroles piemērošanu apsūdzētajiem Vladimiram T. un Dmitrijam B.

Pārējā daļā apelācijas instances tiesas spriedumu atstāt bez grozījumiem, bet kasācijas sūdzības noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Krimināsoda piemērošana disciplināri sodītai personai

Krimināsoda piemērošana par vienu un to pašu pārkāpumu disciplināri sodītai personai nav dubultās sodīšanas nepieļaujamības principa pārkāpšana (Kriminālprocesa likuma 25.pants).

Rīgā, 2007.gada 23.martā Lieta Nr.SKK-157/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Čiževskis,
senatori V.Eilande,
A.Freibergs

izskatīja rakstveida procesā apsūdzētā Ainara B. kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 11.janvāra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ainars B., (..), ar Rīgas rajona tiesas 2006.gada 24.marta spriedumu atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 312.panta ar brīvības atņemšanu uz septiņiem mēnešiem. Saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz vienu gadu un sešiem mēnešiem.

Izskatījusi lietu apelācijas kārtībā sakarā apsūdzētā Ainara B. iesniegto apelācijas sūdzību, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija ar 2007.gada 11.janvāra lēmumu pirmās instances tiesas spriedumu atstājusi negrozītu.

Par apelācijas instances tiesas lēmumu iesniegta kasācijas sūdzība. Apsūdzētais Ainars B. savā kasācijas sūdzībā norāda, ka pirmās instances tiesa, nosakot galīgo sodu, neesot ņēmusi vērā, ka līdz 2006.gada 24.martam viņš atradies apcietinājumā un turpinājis izciest sodu, un šis laika periods, pēc apsūdzētā ieskata, neesot atzīts par izciesto sodu. Bez tam apsūdzētais uzskata, ka pieļauts Kriminālprocesa likuma 25.panta piektās daļas pārkāpums, jo par izvairīšanos no piespriestā soda izciešanas viņš esot administratīvi sodīts un ievietots soda izolatorā uz 15 diennaktīm. Esot šādiem apstākļiem, neesot likumīgi sodīt atkārtoti un piemērot par šo pašu nodarījumu krimināsodu. Apsūdzētais uzskata, ka neesot ņemts vērā arī viņa sliktais veselības stāvoklis, ģimenes apstākļi. Lūdz mīkstināt sodu vai arī piespriest alternatīvu sodu bez brīvības atņemšanas.

Izskatījis rakstveida procesā lietas materiālus, izvērtējis kasācijas sūdzības motīvus, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka

apelācijas instances tiesas lēmums atstājams negrozīts, bet apsūdzētā Ainara B. kasācijas sūdzība noraidāma. Apelācijas instances tiesa nav pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 25.panta piektās daļas pārkāpumu. Kriminālprocesa likuma 25.panta piektajā daļā noteikts: ja, sodot personu, konstatē, ka tai par to pašu nodarījumu ir piemērots administratīvais sods, šis administratīvais sods ir jāatceļ un jāņem vērā, nosakot kriminālsodu. Kriminālllietu departaments atzīmē, ka Ainars B. netika administratīvi sodīts par izvairīšanos no soda izciešanas, bet viņš saskaņā ar Sodu izpildes kodeksa normām sodīts disciplināri. Kriminālprocesa likuma 25.pantā nav izteikta prasība atcelt disciplinārsodu, nosakot par to pašu pārkāpumu kriminālsodu. Kriminālsoda piemērošana par vienu un to pašu pārkāpumu disciplināri sodītai personai nav dubultās sodīšanas nepieļaujamības principa *(ne bis in idem)* pārkāpšana.

Ainaram B. neizciestais sods pēc iepriekšējā sprieduma bija 13 mēneši. Nosakot galīgo sodu, tiesa pieskaitījusi pēc Krimināllikuma 312.panta noteiktajam sodam tikai daļu no neizciestā soda, kas ir 11 mēneši. Tāpēc atzīstams, ka galīgais sods Ainaram B. noteikts pareizi, ievērojot Krimināllikuma 51.panta nosacījumus. Apstākļus, kas attiecas uz soda noteikšanu kasācijas instances tiesa nepārvērtē.

Pamatojoties uz minēto, ievērojot Kriminālprocesa likuma 585., 587.pantu, Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Aapelācijas instances tiesas lēmumu atstāt negrozītu, bet apsūdzētā Ainara B. kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kriminālprocesa izbeigšana privātās apsūdzības lietā

Izbeidzot kriminālprocesu privātās apsūdzības lietā cietušā neierašanās dēļ, apsūdzētais netiek atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā. Šādā gadījumā cietušajam kaitējuma kompensāciju nenosaka (Kriminālprocesa likuma 625.panta pirmās daļas 2.punkts, 353.panta otrā daļa).

Rīgā, 2007.gada 19.martā Lieta Nr.SKK-176/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senatore referente V.Eilande,
senatori P.Dzalbe,
A.Freibergs,

izskatot rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar cietušās Solveigas T. kasācijas sūdzību par Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 1.februāra lēmumu,

k o n s t a t ē j a

Ar Liepājas tiesas 2007.gada 3.janvāra lēmumu izbeigts kriminālprocess Oksanas L., (..), apsūdzībā pēc Krimināllikuma 130.panta otrās daļas.

Vienlaikus ar pirmās instances tiesas lēmumu, kas pieņemts saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 625.panta pirmās daļas 2.punktu, atzīts, ka ar savām darbībām Oksana L. izdarījusi Krimināllikuma 130.panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu šādos apstākļos.

2005.gada 13.jūnijā pēc plkst. 17.00 Grobiņā, Priedulāju ielā 12 starp Solveigu T. un Oksanu L. izcēlās konflikts. Konflikta laikā personiska rakstura savstarpēji izteiktu aizvainojumu iespaidā Oksana L., sperot ar kāju un iesitot ar gāzes plīts režģi pa galvu, nodarījusi Solveigai T. vieglus miesas bojājumus, kas neizraisa veselības traucējumus uz laiku, ilgāku par 6 dienām.

Ar Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 1.februāra lēmumu pirmās instances tiesas lēmums atcelts un kriminālprocess pret Oksanu L. apsūdzībā pēc Krimināllikuma 130.panta otrās daļas izbeigts. Solveigas T. pieteiktā kaitējuma kompensācija atstāta bez izskatīšanas.

Iesniegtajā kasācijas sūdzībā cietusī Solveiga T. lūdz atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu un nosūtīt lietu jaunai iztiesāšanai. Kasācijas sūdzībā Solveiga T. izskaidro iemeslus, kāpēc viņa neesot

ieradusies uz pirmās instances tiesas sēdi, un norāda, ka apelācijas instances tiesa esot pieļāvusi Kriminālprocesa likuma pārkāpumus. Apelācijas instances tiesa sašaurināti un formāli esot tulkojusi Kriminālprocesa likuma 625.panta pirmās daļas 2.punktu, jo cietušais salīdzinājumā ar prokuroru savu tiesību realizācijā esot ierobežots. Cietusī apsūdzību esot īstenojusi korekti, un neesot konstatēts, ka viņa būtu vilcinājusi tiesas procesu. Atstājot cietušās pieteikto kaitējuma kompensāciju bez izskatīšanas, apelācijas instances tiesa esot nepareizi interpretējusi kaitējuma atlīdzināšanas kārtību, norādīdama, ka cietušai esot tiesības griezties tiesā Civilprocesa likuma noteiktajā kārtībā, jo no Kriminālprocesa likuma 350.panta esot secināms citādāk. Cietusī citē Kriminālprocesa likuma 350.pantu un norāda, ka no tā izrietot, ka tajos gadījumos, kad kriminālprocesa laikā neesot izlemts jautājums par apsūdzētā vainu, prasīt atlīdzinājumu civilprocesā neesot pamata, jo neesot cēloņsakarības starp kaitējuma rašanos un kaitējuma apmēru. Tiesa neesot ņēmusi vērā Kriminālprocesa likuma 625.panta otrās daļas nosacījumus, ka uz privātās apsūdzības lietām attiecoties arī citi Kriminālprocesa likumā paredzētie kriminālprocesa izbeigšanas noteikumi – 481.panta trešā daļa, kura nosaka, ka lēmumā par kriminālprocesa izbeigšanu jāizlemj par kaitējuma atlīdzināšanas pasākumiem. Pārkāpts esot arī Kriminālprocesa likuma 15.pants, kas nosakot, ka ikvienam esot tiesības uz lietas izskatīšanu taisnīgā, objektīvā un neatkarīgā tiesā.

Apsvēris cietušās Solveigas T. kasācijas sūdzības motīvus un pārbaudījis lietas materiālus, Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka sūdzība noraidāma šādu iemeslu dēļ.

Kriminālprocesa likuma 625.panta pirmās daļas 2.punkts nepārprotami definē vienu no pamatiem kriminālprocesa izbeigšanai privātās apsūdzības lietās – cietušais vai viņa pārstāvis bez attaisnojoša iemesla nav ieradušies uz tiesas sēdi. Abu instanču tiesas ir pamatoti konstatējušas Kriminālprocesa likuma 625.panta pirmās daļas 2.punktā paredzēto kriminālprocesa izbeigšanas pamatu, jo no lietas materiāliem redzams, ka 2007.gada 3.janvārī cietusī – sūdzības iesniedzēja Solveiga T. – uz tiesas sēdi nebija ieradusies un nebija tiesu informējusi par neierašanās iemesliem. Tādējādi nepamatota ir cietušās norāde, ka apelācijas instances tiesa nepareizi interpretējusi kriminālprocesuālo tiesību normu. Šis kriminālprocesa izbeigšanas pamats nekādā veidā nav jāsaista ar citiem Kriminālprocesa likuma 481.pantā minētajiem.

Izbeidzot kriminālprocesu privātās apsūdzības lietā cietušās neierašanās dēļ, tiesa nedrīkstēja lēmumā konstatēt (kas nozīmē atzīt par pierādītu) noziedzīgā nodarījuma sastāvu un konkrētās darbības, tāpēc apelācijas instances tiesa pamatoti šo lēmumu atcēlusi.

Kriminālprocesa likuma 22.pants nosaka, ka tiesības uz kompensāciju par radīto kaitējumu ir personai, kurai radīts kaitējums ar

noziedzīgu nodarījumu. Savukārt atzīt personu par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā privātās apsūdzības lietā var tikai ar tiesas spriedumu. Izbeidzot kriminālprocesu saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 625.panta pirmās daļas 2.punktu, apsūdzētās personas vaina noziedzīga nodarījuma izdarīšanā netiek konstatēta, un līdz ar to nav nekāda tiesiska pamata piedzīt no apsūdzētās personas kompensāciju par radīto kaitējumu kriminālprocesuālā kārtībā. Šādā gadījumā kaitējuma kompensāciju nenosaka.

Kriminālprocesa likuma 481.panta trešajā daļā nav noteikts, ka, izbeidzot kriminālprocesu, jāizlemj jautājums par kompensācijas atlīdzināšanu. Tajā noteikts, ka jāizlemj par kompensācijas atlīdzināšanas nodrošināšanas pasākumiem, t.i., ko darīt ar mantai uzlikto arestu un lietiskajiem pierādījumiem, ja lietā tādi ir.

Senāta Krimināllietu departaments nekonstatē arī Kriminālprocesa likuma 15.pantā paredzēto tiesību uz lietas izskatīšanu taisnīgā, objektīvā un neatkarīgā tiesā pārkāpumu.

Ņemot vērā iepriekšminēto, vadoties no Kriminālprocesa likuma 585. un 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 1.februāra lēmumu atstāt negrozītu, bet kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Sprieduma tiesiskums un pamatotība

Ja apelācijas instances tiesas spriedums ir pamatots ar pierādījumiem, kuri nav pārbaudīti tiesas sēdē, to nevar atzīt par tiesisku un pamatotu (Kriminālprocesa likuma 511. un 512.pants).

Rīgā, 2007.gada 12.aprīlī Lieta Nr.SKK-180/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Dzalbe,
senatori A.Freibergs,
V.Vietnieks

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētā Andreja K. kasācijas sūdzību par Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 10.janvāra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Ventspils tiesas 2005.gada 5.septembra spriedumu Andrejs K., (..), atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 165.[1]panta otrajā daļā, un sodīts ar brīvības atņemšanu uz četriem gadiem. Saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu Andrejs K. notiesāts nosacīti, nosakot pārbaudes laiku trīs gadus.

Ar Kurzemes apgabaltiesas 2007.gada 10.janvāra lēmumu Ventspils tiesas 2005.gada 5.septembra spriedums atstāts negrozīts.

Lietā vēl atzīti par vainīgiem un sodīti Vadims Ļ., Ingrīda B.

Apsūdzētais Andrejs K. iesniedzis kasācijas sūdzību un tās papildinājumus, kur lūdz atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu un izbeigt kriminālprocesu vai nosūtīt lietu jaunai iztiesāšanai.

Apsūdzētais Andrejs K. norāda, ka apelācijas instances tiesa lietu izskatījusi nelikumīgā sastāvā. Lietas izskatīšanas gaitā tiesas sastāvi mainījušies, lēmumu taisījis viens sastāvs, bet parakstījis cits sastāvs. Tiesnesis H. Brasovs bija skatījis jautājumu par drošības līdzekli. Tiesnese V. Vaiteika bijusi atstādināta no lietas izskatīšanas. Arī pirmās instances tiesas tiesnese I. Markova bija lēmusi par viņa drošības līdzekli. Lietu apelācijas instances tiesa izskatījusi bez daudziem lieciniekiem. Aizstāvības runas laikā tiesnesis H. Brasovs pastāvīgi viņu pārtraucis. No tiesas sēžu zāles, pārkāpjot Krimināprocesa likuma 450., 472.pantu, nelikumīgi izraidīta viņa civilsieva, kas centusies fiksēt tiesas sēdes norisi. Tiesnesis H. Brasovs neesot sniedzis atbildi uz lūgumu par masu informācijas līdzekļu klātbūtni tiesas sēdēs un pārkāpis Krimināprocesa likuma 343.pantu, Satversmes 104.pantu. Ventspils

prokuratūra, izmeklētāja Danne, Ventspils tiesa, Kurzemes apgabaltiesa esot pārkāpuši vairākus Krimināllikuma pantus, nereaģējot uz viņa sūdzībām par nelikumībām, cilvēktiesību pārkāpumiem. Izmeklētāja nelikumīgi izņēmusi viņa naudu. Prokurore Ābele caur advokātu pieprasījusi kukuli par krimināllietas izbeigšanu. No lietas pazuduši vairāki dokumenti. Apgabaltiesa nepareizi atzinusi, ka lieta neesot safabricēta. Š. tiesībsargājošās iestādes piespiedušas liecināt pret viņu, un tiesa nepareizi novērtējusi viņas liecības. Tiesā Š. neesot nopratināta. Viņa braucieniem ar sievietēm uz ārzemēm bijis lietišķs raksturs, un neviens nedrīkstot iejaukties viņa personiskajā dzīvē. Nelikumīgi esot veikts operatīvais eksperiments. Viņš neesot izdarījis noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Krimināllikuma 165.[1]pantā. Apelācijas instances tiesa esot pārkāpusi Krimināprocesa likuma 15., 19.pantu. Uz viņa apsūdzību neattiecoties liecinieces A. liecības, neesot ņemti vērā viņa iebildumi, un visas šaubas par vainu neesot tulkotas viņa labā. Lieta neesot izskatīta taisnīgā tiesā. Apelācijas instances tiesas lēmums esot nelikumīgs un nepamatots. Apsūdzētais Andrejs K. izklāsta savu versiju par notikumu un norāda, ka apelācijas instances tiesā norīkotais aizstāvis H. Kālis neesot pildījis savus pienākumus un viņam nepienākoties tiesas noteiktā samaksa.

Krimināprocesa likuma 585.panta otrās daļas kārtībā Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Tiesās izskatāmo krimināllietu nodaļas prokurors A. Andrejevs iesniedzis viedokli šajā lietā. Prokurors uzskata, ka apelācijas instances tiesas lēmumu nevarot atzīt par tiesisku un pamatotu saskaņā ar Krimināprocesa likuma 511.panta otrās daļas prasībām. Krimināprocesa likuma 561.panta pirmā daļa nosaka, ka lieta apelācijas instances tiesā izskatāma kārtībā, kāda noteikta krimināllietu izskatīšanai pirmās instances tiesā, izņemot 53.nodaļā noteikto. Krimināprocesa likuma 512.panta otrajā daļā teikts, ka tiesa spriedumu pamato ar pierādījumiem, kuri pārbaudīti tiesas sēdē. Krimināprocesa likuma 484.pantā noteikta kārtība par tiesas sēdes gaitas fiksēšanu. Kaut apelācijas instances tiesas nolēmums balstīts uz tiesas rīcībā esošiem pierādījumiem, tomēr neesot saprotams, vai piesauktie pierādījumi pārbaudīti likumā noteiktā kārtībā. No tiesas sēdes protokola redzams, ka pēc apsūdzēto Andreja K. un Vadima Ļ. nopratināšanas, kad pēc tiesas noteiktās pierādījumu pārbaudes kārtības bija jāseko lietā esošo pierādījumu pārbaudei, tiesa informējusi, ka ir pilnībā iepazinusies ar lietas materiāliem. Tāpat tiesa informējusi, ka izprasījusi 14 Andreja K. sūdzības. Citu ziņu par lietisko pierādījumu vai dokumentu pārbaudi tiesas sēdes protokolā, kura pilnīgums neesot apstrīdēts, neesot. Tā kā apelācijas instances tiesas lēmums atceļams, tad kasācijas sūdzībā izteiktie lūgumi šajā kasācijas instances tiesas sēdē neesot pakļaujami vērtēšanai, jo lieta nododama jaunai

iztiesāšanai apelācijas instances tiesā, kurai jāizvērtējot sūdzībā norādītie apstākļi.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums ir jāatceļ un lieta jānosūta jaunai iztiesāšanai.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 511., 512.pantu tiesas spriedumam jābūt tiesiskam un pamatotam, tiesa spriedumu pamato ar pierādījumiem, kuri pārbaudīti tiesas sēdē vai kurus saskaņā ar šā likuma 125.panta noteikumiem nav nepieciešams pārbaudīt. Šīs likuma prasības attiecas arī uz apelācijas instances tiesas nolēmumu.

Par pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas sūdzību bija iesniedzis apsūdzētais Andrejs K., kurš apstrīdēja notiesājoša sprieduma pamatotību, lūdza atkārtoti izskatīt lietu, jo viņš neesot izdarījis inkriminēto noziedzīgo nodarījumu. Apelācijas instances tiesā apsūdzētais uzturēja iesniegto sūdzību.

No apelācijas instances tiesas 2007.gada 10.janvāra sēdes protokola redzams, ka tiesa tiesas izmeklēšanā noklausījusies apsūdzēto Andreja K. un Vadima Ļ. liecības, pēc tam informējusi, ka tiesa ir pilnībā iepazinusies ar lietas materiāliem 4 sējumos, apskatījusi pēc Andreja K. lūguma izprasītās 14 sūdzības un pabeigusi tiesas izmeklēšanu, norādot, ka "procesa dalībniekiem lūgumu par lietas materiāliem nav". Taču tiesas lēmumā ir analizēti pirmstiesas izmeklēšanā un pirmās instances tiesā iegūtie pierādījumi, liecības, rakstveida pierādījumi. Tiesas sēdes protokolā nav norādes par to, ka šie pierādījumi pārbaudīti apelācijas instances tiesā. Nav izpildītas arī Kriminālprocesa likuma 449.panta trešās daļas prasības, kur noteikts, ka rakstveida pierādījumus un citus dokumentus tiesas sēdē nolasa vai atskaņo, izņemot gadījumus, kad persona, kura īsteno aizstāvību, prokurors un cietušais vai viņa pārstāvis piekrīt, ka šo pierādījumu nolasīšana vai atskaņošana nav nepieciešama.

Līdz ar to apelācijas instances tiesas lēmums pamatots ar pierādījumiem, kuri nav pārbaudīti tiesas sēdē. Šādu lēmumu nevar atzīt par tiesisku un pamatotu. Kriminālprocesa likuma 511., 512.panta prasību pārkāpumu kasācijas instances tiesa atzīst par būtisku Kriminālprocesa likuma 575.panta trešās daļas izpratnē, kas ir pamats apelācijas instances tiesas lēmuma atcelšanai un lietas nosūtīšanai jaunai iztiesāšanai.

Pirmstiesas izmeklēšana, drošības līdzekļa piemērošana Andrejam K., lietas izskatīšana pirmās instances tiesā veikta laikā, kad bija spēkā Latvijas kriminālprocesa kodekss. Saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksa 27.panta otro daļu par pamatu tiesneša noraidījumam nevar būt viņa pieņemtie lēmumi izskatāmajā lietā par šajā kodeksā paredzēto procesuālo piespiedu līdzekļu piemērošanu. Salīdzinot apelācijas instances tiesas sēdes, kad lieta tika izskatīta no sākuma līdz nolēmuma

taisīšanai, protokolu un tiesas lēmumu, redzams, ka lietu iztiesājis un lēmumu parakstījis tas pats tiesas sastāvs. Tāpēc nepamatoti ir apsūdzētā Andreja K. norādījumi kasācijas sūdzībā par nelikumīgu tiesas sastāvu pirmās instances un apelācijas instances tiesā.

Tā kā apelācijas instances tiesas lēmums tiek atcelts un lieta nosūtīta jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesā, tad kasācijas instances tiesa uzskata, ka nav jāizsaka viedoklis par pārējiem kasācijas sūdzībā un tās papildinājumos norādītajiem pārkāpumiem, jo tie saistīti ar lietas izskatīšanas kārtību apelācijas instances tiesā un pierādījumu vērtēšanu.

Vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Atcelt Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 10.janvāra lēmumu un lietu nosūtīt jaunai iztiesāšanai.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kriminālprocesu nepieļaujošs apstāklis

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 377.panta 6.punktu kriminālprocesu nedrīkst uzsākt, bet uzsākts process ir jāizbeidz, ja stājies spēkā spriedums vai procesa virzītāja lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu tajā pašā apsūdzībā pret personu, kura iepriekš saukta pie kriminālatbildības par to pašu noziedzīgu nodarījumu (Kriminālprocesa likuma 377.panta 6.punkts).

Rīgā, 2007.gada 13.aprīlī Lieta Nr.SKK J-214 /07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Gruziņš,
senatori V.Eilande,
V.Čiževskis

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta virsprokurora iesniegto protestu Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā par Madonas rajona tiesas 2006.gada 22.decembra spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Madonas rajona tiesas 2006.gada 22.decembra spriedumu Kristaps Dž., (..), notiesāts pēc Krimināllikuma 175.panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu, bez mantas konfiskācijas; pēc Krimināllikuma 193.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz 6 mēnešiem, bez mantas konfiskācijas. Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu, ietverot vieglāko sodu smagākajā, sods pēc vairākiem noziedzīgiem nodarījumiem noteikts brīvības atņemšana uz vienu gadu, bez mantas konfiskācijas. Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu daļēji pieskaitīts neizciestais sods pēc Madonas rajona tiesas 2006.gada 6.jūlija sprieduma un galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz vienu gadu un trīs mēnešiem, bez mantas konfiskācijas. Saskaņā ar Krimināllikuma 55.panta nosacījumiem brīvības atņemšanas sods Kristapam Dž. noteikts nosacīti ar pārbaudes laiku uz diviem gadiem.

Dāvis M., (..), notiesāts pēc Krimināllikuma 175.panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu, bez mantas konfiskācijas; pēc Krimināllikuma 193.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz sešiem mēnešiem, bez mantas konfiskācijas. Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu, ietverot vieglāko sodu smagākajā, sods pēc vairākiem noziedzīgiem nodarījumiem noteikts brīvības atņemšana uz

vienu gadu bez mantas konfiskācijas. Piemērojot Krimināllikuma 55.panta nosacījumus, brīvības atņemšanas sods noteikts nosacīti ar pārbaudes laiku uz vienu gadu.

Lietā vēl notiesāts Artūrs B., daļā par kuru spriedums nav noprotestēts.

Kristaps Dž. un Dāvis M., laika posmā no 2006.gada 8.jūnija līdz 2006.gada 17.jūnijam personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās atkārtoti izdarījuši svešas kustamas mantas nolaupīšanu (zādzības), kas saistīta ar iekļūšanu telpā, kā arī maksāšanas līdzekļa nolaupīšanu.

Tāpat Kristaps Dž. un Dāvis M. notiesāti par sveša maksāšanas līdzekļa nelikumīgu izmantošanas mēģinājumu.

2006.gada 8.jūnijā, pēc I.D. piederošo mantu nolaupīšanas, Kristaps Dž. un Dāvis M. vienojušies, ka izmantos I.D. piederošo Hansabankas norēķinu karti un SEB Unibankas karti Nr. 4652430257126294, lai veikalā norēķinātos. Veikalā "RIMI stacija", kas atrodas Rīgā, Stacijas laukumā 2, Kristaps Dž. mēģināja norēķināties ar zagto SEB Unibankas maksājumu karti, taču no notiesāto gribas neatkarīgu apstākļu dēļ noziedzīgais nodarījums nav realizēts līdz galam, jo Kristapu Dž. aizturēja veikala darbinieki.

Apelācijas un kasācijas kārtībā lieta nav skatīta.

Krimināprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā iesniegtajā protestā prokurors uzskata, ka Madonas rajona tiesas 2006.gada 22.decembra spriedums daļā par Kristapa Dž. un Dāvja M. notiesāšanu pēc Krimināllikuma 193.panta otrās daļas ir nelikumīgs, jo ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2006.gada 10.oktobra spriedumu Kristaps Dž. ir jau notiesāts par I.D. piederošās SEB Unibankas maksājumu kartes nelikumīgu izmantošanu 2006.gada 8.jūnijā veikalā "RIMI" Rīgā, Stacijas laukumā 2. Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 25.pantam personu par vienu un to pašu noziedzīgu nodarījumu var tiesāt un sodīt tikai vienu reizi. Savukārt par Dāvi M. 2006.gada 8.jūnijā uzsāktais kriminālprocess (Nr. 11611031306) daļā pēc Krimināllikuma 193.panta otrās daļas ir izbeigts noziedzīgā nodarījuma sastāva trūkuma dēļ. Līdz ar to prokurors ir norādījis, ka Madonas rajona tiesa, taisot spriedumu par Dāvja M. notiesāšanu pēc Krimināllikuma 193.panta otrās daļas, nav ievērojusi Kriminālprocesa likuma 377.panta sestā punkta prasības, kas novedis pie notiesātās personas stāvokļa nelikumīgas pasliktināšanas.

Izskatījis lietas materiālus, apsvēris iesniegtā protesta motīvus, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka protests apmierināms.

Kriminālprocesa likuma 25.pantā likumdevējs ir noteicis dubultās sodīšanas nepieļaujamību (*ne bis in idem).* Atbilstoši šī panta nosacījumiem personu par vienu un to pašu noziedzīgu nodarījumu var tiesāt un sodīt tikai vienu reizi.

No kriminālprocesa Nr. 11611031306 materiāliem redzams, ka Kristaps Dž. ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2006.gada

10.oktobra spriedumu jau bijis notiesāts pēc Krimināllikuma 193.panta otrās daļas par I.D. piederošās SEB Unibankas maksājumu kartes Nr. 4652430257126294 izmantošanu. Ar Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta 2007.gada 12.aprīļa lēmumu (*lieta SKK-J-215/07*) Kristapa Dž. noziedzīgā nodarījuma kvalifikācija grozīta uz Krimināllikuma 15.panta ceturto daļu un 193.panta otro daļu. Ar Madonas rajona tiesas 2006.gada 22.decembra spriedumu Kristapu Dž. atkārtoti notiesājot par šo pašu noziedzīgo nodarījumu, tiesa ir pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 25.pantā ietverto dubultās sodīšanas nepieļaujamības principu.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 377.panta sesto punktu kriminālprocesu nedrīkst uzsākt, bet uzsākts process ir jāizbeidz, ja stājies spēkā spriedums vai procesa virzītāja lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu tajā pašā apsūdzībā pret personu, kura iepriekš saukta pie kriminālatbildības par to pašu noziedzīgu nodarījumu.

Konkrētajā gadījumā, kriminālprocesa Nr. 11611031306 ietvaros, 2006. gada 4. augustā ir pieņemts procesa virzītāja lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu daļā pret Dāvi M. par I.D. piederošās SEB Unibankas maksājumu kartes Nr. 4652430257126294 izmantošu. Šis lēmums nav ticis pārsūdzēts un ir stājies spēkā.

Līdz ar to Senāts atzīst, ka Madonas rajona tiesa, ar 2006.gada 22.decembra spriedumu notiesājot Dāvi M. pēc Krimināllikuma 193.panta otrās daļas, nav ievērojusi Kriminālprocesa likuma 377.panta sestā punkta prasības, kas ir novedis pie notiesātā stāvokļa nelikumīgas pasliktināšanas.

Bez tam Senāta Krimināllietu departaments atrod, ka ar Madonas rajona tiesas 2006.gada 22.decembra spriedumu, nosakot sodu Kristapam Dž. pēc spriedumu kopības ar Madonas rajona tiesas 2006.gada 6.jūlija spriedumu, tiesa ne tikai nepareizi piemērojusi Krimināllikuma 50.panta piektās daļas nosacījumus, bet arī nav ņēmusi vērā, ka ar šo spriedumu sods pēc spriedumu kopības jau ir noteikts Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas 2006.gada 10.oktobra spriedumā, kurš uz Madonas rajona tiesas 2006.gada 22.decembra sprieduma taisīšanas brīdi jau bija stājies likumīgā spēkā.

Vienlaikus Senāts uzskata, ka ar Madonas rajona tiesas 2006.gada 22.decembra spriedumu, piemērojot Krimināllikuma 50.panta piektās daļas nosacījumus, Kristapam Dž. nosakāms galīgais sodu pēc spriedumu kopības ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2006.gada 10.oktobra spriedumu.

Pamatojoties uz iepriekšminēto un vadoties no Kriminālprocesa likuma 587., 672.panta, Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Protestu apmierināt.

Madonas rajona tiesas 2006.gada 22.decembra spriedumu grozīt.

1) Izslēgt Kristapa Dž. un Dāvja M. notiesāšanu pēc Krimināllikuma 193.panta otrās daļas un noteiktos galīgos sodus pēc Krimināllikuma 50.panta pirmās daļas. Šajā daļā kriminālprocesu izbeigt.

2) Izslēgt Kristapam Dž. noteikto galīgo sodu pēc spriedumu kopības ar Madonas rajona tiesas 2006.gada 6.jūlija spriedumu.

3) Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu Kristapam Dž. sodu pēc spriedumu kopības noteikt, daļēji saskaitot piespriesto sodu ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2006.gada 10.oktobra spriedumā noteikto sodu, un galīgo sodu noteikt brīvības atņemšanu uz vienu gadu un trīs mēnešiem, bez mantas konfiskācijas. Saskaņā ar Krimināllikuma 55.panta nosacījumiem brīvības atņemšanas sods nosakāms nosacīti ar pārbaudes laiku uz diviem gadiem.

Pārējā daļā spriedumu atstāt negrozītu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Krimināllietas izskatīšana apsūdzētā prombūtnē

Ja tiesai ir zināma apsūdzētās personas atrašanās vieta un ir uzsākta viņas izdošanas procedūra, tad nav likumīga pamata krimināllietas izskatīšanai Kriminālprocesa likuma 465.panta kārtībā, t.i., apsūdzētā prombūtnē (in absentia) (Kriminālprocesa likuma 465.pants).

Rīgā, 2007.gada 27.aprīlī Lieta Nr.SKK J-266 /07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Gruziņš,
senatori V.Čiževskis,
P.Dzalbe

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta virsprokurora iesniegto protestu Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā par Madonas rajona tiesas 2005.gada 11.novembra spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Madonas rajona tiesas 2005.gada 11.novembra spriedumu Kaspars K., (..), atzīts par vainīgu pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas un sodīts ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu, ar policijas kontroli uz vienu gadu. Apsūdzībā pēc Krimināllikuma 176.panta trešās daļas attaisnots.

Lietā vēl notiesāts Edgars K., daļā par kuru spriedums nav noprotestēts.

Ar Madonas rajona tiesas 2005 gada 11.novembra spriedumu Kaspars K. notiesāts par to, ka 2004.gada 29.maijā personu grupā izdarījis rupju sabiedriskā miera traucēšanu, kas izpaudusies acīmredzamā necieņā pret sabiedrību un bezkaunībā, ignorējot vispārpieņemtās uzvedības normas, traucējot cilvēku mieru, un tas bijis saistīts ar miesas bojājumu nodarīšanu cietušajam (huligānisms).

Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā iesniegtajā protestā prokurors, neapstrīdot lietas faktiskos apstākļus un noziedzīgā nodarījuma juridisko kvalifikāciju, lūdz atcelt Madonas rajona tiesas 2005.gada 11.novembra spriedumu daļā par Kaspara K. notiesāšanu un šajā daļā nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai. Prokurors protestā norādījis, ka 2004.gada 2.decembrī Madonas rajona tiesa bija izdevusi Kaspara K. Eiropas apcietināšanas orderi un izdotais orderis ticis nosūtīts LR Iekšlietu ministrijas Valsts policijas Galvenās Kriminālpolicijas pārvaldes Starptautiskās sadarbības pārvaldei ievietošanai starptautiskajā

meklēšanas sistēmā. 2005.gada 26.maijā Ģenerālprokuratūras Darbības analīzes un vadības departamenta Starptautiskās sadarbības nodaļa paziņojusi Madonas rajona tiesai, ka Kaspars K. uzturas Īrijā un ka Īrijas tieslietu ministrija izdošanas procesā pieprasa Eiropas apcietinājuma valsts amatpersonu garantijas par izdodamās personas kriminālvajāšanu tikai par tiem noziegumiem, par kuriem persona ir izdota. Neskatoties uz to, ka tiesai bija zināms, ka Kaspars K. atrodas Īrijā un ir uzsākts izdošanas process, krimināllieta viņa apsūdzībā pēc Krimināllikuma 176.panta otrās daļas ir izskatīta viņa prombūtnē. Prokurors uzskata, ka šādi tiesa nav ievērojusi Kriminālprocesa likuma 456.pantā paredzētos krimināllietas izskatīšanas pamatus apsūdzētā prombūtnē, kas ir novedis pie notiesātās personas stāvokļa nelikumīgas pasliktināšanas. Ir pārkāptas Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.pantā garantētās tiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu un šī panta 3.punkta "a" un "d" apakšpunktos paredzētās apsūdzētās personas tiesību minimums – aizstāvēt pašam sevi un pašam nopratināt lieciniekus.

Bez tam prokurors uzskata, ka tiesa ir pieļāvusi arī Kriminālprocesa likuma 475.panta pirmās daļas (redakcijā līdz 01.02.3006.) pārkāpumu, neizlemjot jautājumu par kriminālprocesu apvienošanu, kas ir vienas tiesneses lietvedībā, šādi nepamatoti radot Kasparam K. divas sodāmības.

Izskatījis lietas materiālus, apsvēris iesniegtā protesta motīvus, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka protests apmierināms šādu apsvērumu dēļ.

No krimināllietas materiāliem redzams, ka 2004.gada 2.decembrī Madonas rajona tiesa izdevusi Eiropas apcietināšanas orderi nolūkā veikt Kaspara K. tiesāšanu apsūdzībā pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas, 176.panta trešā daļas šajā kriminālprocesā un pēc Krimināllikuma 176.panta otrās daļas kriminālprocesā Nr. 11300016304.

Abas šīs krimināllietas ir atradušās Madonas rajona tiesā viena tiesneša lietvedībā.

Tāpat no krimināllietas materiāliem redzams, ka Madonas rajona tiesas izdotais Eiropas apcietināšanas orderis 2005.gada 1.februārī ir nosūtīts LR Iekšlietu ministrijas Valsts policijas Galvenās Kriminālpolicijas pārvaldes Starptautiskās sadarbības pārvaldei ievietošanai starptautiskajā meklēšanas sistēmā. 2006.gada 26.maijā Ģenerālprokuratūras Darbības analīzes un vadības departamenta Starptautiskās sadarbības nodaļa ir paziņojusi Madonas rajona tiesai, ka Kaspars K. uzturas Īrijā un ka Eiropas apcietinājuma lēmums 2005.gada 6.maijā ir nosūtīts uz Īriju kompetentai institūcijai tā izpildei. Vienlaikus Īrijas Tieslietu ministrija izdošanas procesā ir pieprasījusi Eiropas apcietināšanas ordera izdevējas valsts garantijas par izdodamās

personas kriminālvajāšanu tikai par tiem noziegumiem, par kuriem persona izdota. Šādu garantiju Madonas rajona tiesa ir devusi 2004.gada 31.maijā.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 65.nodaļas nosacījumiem, tostarp no Kriminālprocesa likuma 694.panta pirmās daļas satura un jēgas izriet, ka Eiropas apcietinājuma lēmums ir nosūtāms izpildei tikai tad, ja ir zināma pieprasītās personas atrašanās vieta.

Tā kā Madonas rajona tiesai tika paziņots par Eiropas apcietinājuma lēmuma nosūtīšanu Īrijas atbildīgajai institūcijai tā izpildei, Senāta Krimināllietu departaments secina, ka, izskatot krimināllietu Kaspara K. apsūdzībā pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas un 176.panta trešās daļas, tiesai bija zināms, ka apsūdzētais atrodas Īrijā un ir uzsākta viņa izdošanas procedūra. Līdz ar to nebija likumīga pamata krimināllietas izskatīšanai Kriminālprocesa likuma 465.panta kārtībā, t.i., apsūdzētā prombūtnē (*in absentia*).

Prokurors protestā pamatoti norādījis, ka, izskatot krimināllietu apsūdzētā prombūtnē, Kasparam K. ir bijusi liegta iespēja izmantot viņam starptautiskajos dokumentos un Kriminālprocesa likumā paredzētās tiesības.

Senāts atzīst, ka Madonas rajona tiesa 2005.gada 11.novembrī, izskatot krimināllietu Kaspara K. apsūdzībā pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas un 176.panta trešās daļas, ir pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 575.panta pirmās daļas 3.punktā paredzēto pārkāpumu, kas ir par pamatu sprieduma atcelšanai.

Bez tam prokurors protestā pareizi norādījis, ka tiesa nav ievērojusi Kriminālprocesa 475.panta pirmās daļas prasības par kriminālprocesu apvienošanu, jo konkrētajā gadījumā abas krimināllietas bija ne tikai vienā tiesā, bet pat viena tiesneša lietvedībā. Neapvienojot kriminālprocesus un izskatot šīs krimināllietas atsevišķi, tiesa nepamatoti radījusi Kasparam K. papildu sodāmību, kas ir novedis pie notiesātās personas stāvokļa nelikumīgas pasliktināšanas

Ievērojot iepriekš teikto un vadoties no Kriminālprocesa likuma 587., 672.panta, Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Protestu apmierināt. Atcelt Madonas rajona tiesas 2005.gada 11.novembra spriedumu daļā par Kaspara K., notiesāšanu un lietu nosūtīt jaunai iztiesāšanai Madonas rajona tiesai citā tiesas sastāvā.

Pārējā daļā spriedumu atstāt negrozītu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kriminālprocesa likuma garantētās iespējas materiālā un morālā kaitējuma kompensācijas pieprasīšanai un saņemšanai

Kriminālprocesa likuma 26.nodaļas normas faktiski satur arī materiālo tiesību normas. Līdz ar to, izlemjot pieteikumu par radītā kaitējuma kompensāciju, tostarp arī par morālo aizskārumu, tiesai jāvadās no tām (Kriminālprocesa likuma 26.nodaļa).

Rīgā, 2007.gada 20.aprīlī Nr.SKK-269/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētājs senators	P.Gruziņš,
senatori	V.Vietnieks,
	A.Freibergs,
piedaloties prokurorei	I.Ščepavičutei,
zvērinātām advokātēm	A.Plotniecei un
	A.Sevastjanovai,

izskatīja mutvārdu procesā lietu sakarā ar cietušā Artūra R. pārstāves zvērinātas advokātes Andras Plotnieces kasācijas sūdzību par Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 27.februāra spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Preiļu rajona tiesas 2007. gada 18.janvāra spriedumu

Aleksandrs I., (..), notiesāts pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu sods Aleksandram I. noteikts nosacīti, nosakot viņam uzvedības kontroli un pārbaudes laiku uz diviem gadiem.

Piedzīts no Aleksandra I. Artūra R. labā morālais kaitējums Ls 5232,40.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Aleksandrs I. notiesāts par rupju sabiedriskā miera traucēšanu, kas izpaudies acīmredzamā necieņā pret sabiedrību, ignorējot vispārpieņemtās uzvedības normas un traucējot cilvēku mieru, saistītu ar miesas bojājumu nodarīšanu cietušajam un pretošanos varas pārstāvim, kurš vērsies pret sabiedriskās kārtības pārkāpšanu.

2005.gada 23.oktobra naktī ap pulksten 01.30 Preiļu rajona Riebiņu novada Stabulnieku pagasta Stabulnieku kultūras namā noticis publisks izklaides pasākums. Šī pasākuma sabiedriskās kārtības nodrošinājumu veikusi Preiļu rajona policijas pārvaldes norīkotā darbinieku grupa, kurā

bijuši arī policijas akadēmijas kadeti Artūrs R. un A. P. Visi policijas darbinieki bijuši formas tērpos, tajā skaitā arī abi minētie kadeti.

Norādītajā laikā Artūrs R. un A.P. veikuši kultūras namam pieguļošās teritorijas apgaitu. Aiz kultūras nama viņi ieraudzījuši grupu jauniešu, kuri skaļi uzvedušies, un viņu starpā notiekošais liecinājis par kautiņa izcelšanos. Artūrs R. un A.P. kā policijas darbinieki, kuru pienākumos ietilpis uzturēt sabiedrisko kārtību un novērst nelikumīgu rīcību, piegājuši pie pūļa un pieprasījuši izbeigt klaigāšanu, uz ko neviens nereaģējis. Artūrs R. pēc izteiktā brīdinājuma atgājis malā. Šajā brīdī no pūļa izskrējis Aleksandrs I., pieskrējis pie Artūra R. un bez jebkāda iemesla, huligānisku tieksmju vadīts, ar dūri iesitis viņam pa seju, kā rezultātā Artūram R. tikuši nodarīti viegli miesas bojājumi, kuri radījuši īslaicīgu veselības traucējumu – sejas sasituma veidā ar deguna kaula un tā starpsienas lūzumiem, deguna asiņošanu, galvas smadzeņu satricinājumu un traumatisku 21. zoba kronīša lūzumu.

Par cietušo šajā kriminālprocesā ir atzīts Artūrs R., kuram radīts kaitējums Ls 5000 apmērā par morālo aizskārumu un Ls 232,40 apmērā mantisks zaudējums.

Šādu Aleksandra I. nodarījumu pirmās instances tiesa kvalificējusi pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas.

Par pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas sūdzību bija iesniedzis apsūdzētais Aleksandrs I.

Apsūdzētais Aleksandrs I. apelācijas sūdzībā bija norādījis, ka pirmās instances tiesa nepamatoti no viņa piedzinusi morālo kaitējumu. Piedzenot kompensāciju, tiesa to pamatojusi ar Civillikuma 1779.pantu, taču tiesa neesot ņēmusi vērā to, ka šī materiālo tiesību norma paredzot tikai zaudējumu atlīdzības pienākumu, bet neparedzot morālā kaitējuma atlīdzību.

Ar Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 27.februāra spriedumu Preiļu rajona tiesas 2007.gada 18.janvāra spriedums atcelts daļā par morālā un materiālā kaitējuma Ls 5232,40 piedziņu par labu Artūram R.

Piedzīta no Aleksandra I. cietušā Artūra R. labā kompensācija par nodarīto materiālo zaudējumu Ls 232,40 apmērā.

Daļā par morālā kaitējuma piedziņu cietušā Artūra R. kompensācijas pieteikums noraidīts.

Par Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 27.februāra spriedumu cietušā Artūra R. pārstāve zvērināta advokāte A.Plotniece iesniegusi kasācijas sūdzību.

Cietušā pārstāve kasācijas sūdzībā norādījusi, ka apelācijas instances tiesa esot rupji pārkāpusi Kriminālprocesa likuma normas un vispārējos tiesību principus.

Apelācijas instances tiesa esot secinājusi, ka pirmās instances tiesa morālā kaitējuma piedziņu pamatojusi ar Civillikuma 1779.pantu, kurš

neparedzot morālā kaitējuma atlīdzību. Savukārt Civillikuma 1635.pantu, kura pašreizējā redakcijā esot spēkā tikai no 2006.gada 1.marta, nevarot attiecināt uz attiecīgo nodarījumu, jo šim likumam neesot atpakaļejoša spēka. Apelācijas instances tiesa neesot ņēmusi vērā Kriminālprocesa likumu, kurš regulē ar noziedzīgu nodarījumu radītā kaitējuma atlīdzināšanas jautājumus.

Preiļu rajona tiesas spriedums daļā par morālā kaitējuma kompensācijas Ls 5232,40 apmērā piedziņu neesot pretrunā ar Kriminālprocesa likuma normām:

1) Kriminālprocesa likuma 22.pantu – tiesībām uz kompensāciju par radīto kaitējumu;

2) Kriminālprocesa likuma 350. un 351.pantu, kuri precizējot kompensācijas pieteikuma iesniegšanu, saturu un pamatojumu;

3) Kriminālprocesa likuma 352., 353.pantu, kuri dodot tiesības tiesai noteikt kompensācijas apmēru, tai skaitā arī par morālo aizskārumu, un tiesības uzlikt samaksāšanas pienākumu.

4) Kriminālprocesa likuma 528.pantu, kurš reglamentējot tiesas pienākumu notiesājoša sprieduma rezolutīvajā daļā norādīt piedzenamo kaitējuma kompensāciju.

Apelācijas instances tiesas sēdē neesot ievērots Kriminālprocesa likuma 506.pants, jo minētā panta pirmā daļa nepiešķirot tiesības prokuroram izteikties par kaitējuma atlīdzību, šādas tiesības saskaņā ar panta otro daļu esot cietušajam.

Apelācijas instances tiesa, noraidot kompensācijas pieteikumu daļā par morālo kaitējumu, neesot ievērojusi vispārējos tiesību principus. Tiesa neesot ņēmusi vērā Satversmes 1.pantu, Kriminālprocesa likuma 12.pantu, kurš garantējot cilvēktiesību ievērošanu; likumības principu. Abu instanču tiesas nekad neesot norādījušas uz kādu apsūdzētā Artūra R. kļūdu vai viņa rīcības neatbilstību likuma prasībām.

Apelācijas instances tiesa, kā norādīts kasācijas sūdzībā, esot pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 12., 22., 330.–333., 506., 528.pantu, kas saskaņā ar Kriminālprocesa 575.panta trešo daļu ir atzīstams par Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu.

Cietušā pārstāve kasācijas sūdzībā lūgusi lietu izskatīt mutvārdu procesā, grozīt apelācijas instances tiesas nolēmumu vai atcelt to pilnībā un lietu nosūtīt lietu jaunai iztiesāšanai.

Izskatījis krimināllietas materiālus, apsvēris cietušā Artūra R. pārstāves zvērinātas advokātes A.Plotnieces kasācijas sūdzības motīvus, uzklausījis cietušo un viņa pārstāvi, kuri uzturēja kasācijas sūdzību, apsūdzēto Aleksandru I. un viņa aizstāvi zvērinātu advokāti A.Sevastjanovu, kuri lūdza apelācijas instances tiesas spriedumu atstāt negrozītu, noklausījies prokurores I.Ščepavičutes viedokli, ka apelācijas instances tiesas spriedums daļā par Artūram R. nodarītā morālā kaitējuma izlemšanu atceļams un lieta nosūtāma jaunai izskatīšanai

apelācijas instances tiesai, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 27.februāra spriedums daļā par Artūram R. nodarītā morālā kaitējuma izlemšanu, viņa kompensācijas pieteikumu noraidot, ir atceļams un lieta šajā daļā nosūtāma jaunai izskatīšanai tai pašai apelācijas instances tiesai citā tiesas sastāvā nolūkā panākt krimināltiesisko attiecību taisnīgu noregulējumu.

Apelācijas instances tiesas spriedums daļā tiek atcelts šādu apsvērumu dēļ.

Senāta Krimināllietu departaments atrod, ka, izskatot konkrēto lietu apelācijas kārtībā, apelācijas instances tiesa nav ievērojusi Kriminālprocesa likuma, kurš stājies spēkā 2005.gada 1.oktobrī, 22.pantā deklarēto kriminālprocesa pamatprincipu par tiesībām uz kompensāciju par radīto kaitējumu. Minētais pamatprincips atbilst 1983.gada 24.novembra Eiropas konvencijas par kompensācijas piešķiršanu vardarbīgu noziegumu upuriem un Eiropas Padomes direktīvas 2004/80/EK (2004.gada 29.aprīlis) par kompensāciju noziegumos cietušajiem garam.

Kriminālprocesa likuma 22.pantā noteikts, ka personai, kurai ar noziedzīgu nodarījumu radīts kaitējums, ņemot vērā tās morālo aizskārumu, fiziskās ciešanas un mantisko zaudējumu, tiek garantētas procesuālās iespējas morālas un materiālas kompensācijas pieprasīšanai un saņemšanai.

Kriminālprocesa likuma 22.pantā deklarētā pamatprincipa praktisku realizāciju sīki regulē Kriminālprocesa likuma 26.nodaļā "Ar noziedzīgu nodarījumu radītā kaitējuma atlīdzināšana" ietvertās normas.

Kriminālprocesa likuma 350.panta pirmajā daļā dots kompensācijas jēdziens, norādot, ka kompensācija ir naudas izteiksmē noteikta samaksa, ko persona, kura ar noziedzīgu nodarījumu radījusi kaitējumu, samaksā cietušajam kā gandarījumu par morālo aizskārumu, fiziskām ciešanām un mantisko zaudējumu.

Senāta Krimināllietu departaments sevišķi atzīmē Kriminālprocesa likuma 350.panta otrajā daļā uzsvērto, ka kompensācija ir krimināltiesisko attiecību noregulējuma elements, ko apsūdzētais samaksā labprātīgi vai uz tiesas nolēmuma pamata.

Kriminālprocesa likuma 353.pants reglamentē to personu loku, kurām tiesa var uzlikt kompensācijas samaksas pienākumu, bet 352.pantā noteikti kompensācijas apmēra kritēriji.

Senāta Krimināllietu departaments, ievērojot minēto, kā arī to, ka Kriminālprocesa likuma 26.nodaļas normas faktiski satur arī materiālo tiesību normu pazīmes, uzskata, ka izlemjot cietušā kompensācijas pieteikumu (arī daļā par morālo aizskārumu), tiesai jāvadās no šīm normām.

Bez tam jāievēro, ka Kriminālprocesa likuma 26.nodaļas normām nav atpakaļejoša spēka.

Izlemjot konkrēto lietu sakarā ar cietušā Artūra R. kompensācijas pieteikumu daļā par morālā kaitējuma piedziņu, apelācijas instances tiesa nav ievērojusi Kriminālprocesa likuma 26.nodaļas normās noteikto.

No lietas materiāliem redzams, ka Aleksandrs I. noziegumu izdarījis 2005.gada 23.oktobrī, radot cietušajam Artūram R. materiālu un morālu kaitējumu. Šajā laikā spēkā bija stājies Kriminālprocesa likums.

Apelācijas instances tiesa spriedumā, noraidot Artūra R. kompensācijas pieteikumu daļā par morālā kaitējuma piedziņu, kļūdaini atsaukusies uz Civillikuma 1635.pantu.

Izlemjot konkrēto lietu, Senāta Krimināllietu departaments uzskata par nepieciešamu norādīt, ka judikatūras lietās Nr. SKK-552/06 un Nr. SKK-612/06 bija cita reālā situācija, jo cietušajiem morālais kaitējums bija nodarīts pirms Kriminālprocesa likuma stāšanās spēkā.

Izskatot lietu no jauna, apelācijas instances tiesas pienākums ir izlemt par cietušajam nodarītā morālā kaitējuma apmēra pamatotību, ievērojot viņa fiziskās ciešanas, morālā aizskāruma dziļumu un publiskumu.

Pamatojoties uz teikto, vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 586., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta krimināllietu departaments

n o l ē m a

Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 27.februāra spriedumu daļā par Artūram R. nodarītā morālā kaitējuma izlemšanu atcelt un lietu šajā daļā nosūtīt jaunai izskatīšanai Kriminālprocesa likuma 26.nodaļas kārtībā tai pašai apelācijas instances tiesai citā tiesas sastāvā.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kriminālprocesa izbeigšana tiesas sēdē

Kriminālprocesa likuma 379.panta 2.punktu var piemērot tikai tad, ja nav konstatēts Kriminālprocesa likuma 377.panta 9.punktā noteiktais kriminālprocesu nepieļaujošs apstāklis (Kriminālprocesa likuma 377., 379. un 481.pants).

Rīgā, 2007.gada 17.maijā Lieta Nr.SKK-283/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Dzalbe,
senatori V.Eilande,
A.Freibergs

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar Liepājas pilsētas prokurora A. Šķēles kasācijas protestu par Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 26.marta lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Liepājas tiesas 2006. gada 18. aprīļa spriedumu Jānis P., (..), atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 260.panta pirmajā daļā, un sodīts ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz vienu gadu. Saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu Jānis P. notiesāts nosacīti ar pārbaudes laiku uz vienu gadu.

Ar Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 26.marta lēmumu Liepājas tiesas 2006.gada 18.aprīļa spriedums atcelts un kriminālprocess izbeigts, atbrīvojot apsūdzēto Jāni P. no kriminālatbildības pēc Krimināllikuma 260.panta pirmās daļas.

Liepājas pilsētas prokurors A. Šķēle iesniedzis kasācijas protestu, kurā lūdz grozīt apelācijas instances tiesas lēmumu un izbeigt kriminālprocesu, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 377.panta 9.punktu, kā arī atcelt Jānim P. piemēroto drošības līdzekli.

Prokurors norāda, ka apelācijas instances tiesa nepareizi piemērojusi Krimināllikuma Vispārīgās daļas pantu un pieļāvusi Kriminālprocesa likuma pārkāpumus, kas noveduši pie nelikumīga kriminālprocesa izbeigšanas pamatojuma. Jānis P. saukts pie kriminālatbildības pēc Krimināllikuma 260.panta pirmās daļas, t.i., par noziedzīgu nodarījumu, par kuru saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 7.panta otro daļu kriminālprocesu var uzsākt, ja saņemts pieteikums no personas, kurai nodarīts kaitējums. Tā kā apelācijas instances tiesā starp apsūdzēto un cietušā likumisko pārstāvi ticis noslēgts izlīgums,

izskatāmajā lietā iestājies Kriminālprocesa likuma 377.panta 9.punktā paredzētais kriminālprocesu nepieļaujošais apstāklis. Līdz ar to tiesai bijis pienākums izbeigt kriminālprocesu, ievērojot Kriminālprocesa likuma 481.panta pirmās daļas 1. punktā noteikto. Atbrīvojot no kriminālatbildības apsūdzēto Jāni P. sakarā ar noslēgto izlīgumu un izbeidzot pret viņu kriminālprocesu, apelācijas instances tiesa nepamatoti piemērojusi Krimināllikuma 58.panta otro daļu, kā arī Kriminālprocesa likuma 379. un 538.pantu, pasliktinot apsūdzētā stāvokli – izbeidzot kriminālprocesu uz nereabilitējoša pamata. Konkrētajā lietā bijis jāizvērtē minētā kriminālprocesu nepieļaujošā apstākļa esamība, un, konstatējot to, kriminālprocess jāizbeidz, nevērtējot nekādus citus apstākļus. Izbeidzot kriminālprocesu, apelācijas instances tiesa neesot atcēlusi Jānim P. piemēroto drošības līdzekli un līdz ar to neesot ievērojusi Kriminālprocesa likuma 481.panta trešās daļas prasības.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka ir jāgroza apelācijas instances tiesas lēmums.

Krimināllieta ierosināta 2005.gada 19.augustā, t.i., laikā, kad spēkā bija Latvijas kriminālprocesa kodekss. Saskaņā ar Latvijas kriminālprocesa kodeksa 111.panta pirmo punktu krimināllietas par Krimināllikuma 260.panta pirmajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu nebija privāti publiskās apsūdzības lietas, t.i., lietas, ko nevar ierosināt citādi kā tikai pēc cietušās personas sūdzības.

Pirmstiesas kriminālprocess pabeigts un lieta tiesās izskatīta, kad spēkā ir Kriminālprocesa likums. Kriminālprocesa likums ir paplašinājis privāti publiskās apsūdzības lietu daudzumu.

Kriminālprocesa likuma 4.pants nosaka, ka kriminālprocesa kārtību nosaka tā kriminālprocesa tiesību norma, kura ir spēkā procesuālās darbības izdarīšanas brīdī.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 379.panta pirmās daļas 2.punktu procesa virzītājs var izbeigt kriminālprocesu, atbrīvojot personu no kriminālatbildības, ja persona, kas izdarījusi kriminālpārkāpumu vai mazāk smagu noziegumu, ir izlīgusi ar cietušo vai viņa pārstāvi, kā to nosaka Krimināllikuma 58.panta otrā daļa. Krimināllikuma 260.panta pirmajā daļā paredzētais noziedzīgais nodarījums atbilstoši Krimināllikuma 7.pantam ir klasificējams kā kriminālpārkāpums. Taču Kriminālprocesa likuma 377.panta 9.punktā noteikts, ka uzsāktais kriminālprocess ir jāizbeidz jebkurā kriminālprocesa stadijā, ja noticis cietušā un aizdomās turētā vai apsūdzētā izlīgums tādā kriminālprocesā, kuru var uzsākt tikai uz cietušās personas pieteikuma pamata, izņemot kriminālprocesu par Krimināllikuma 130.pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu, ja tas saistīts ar vardarbību ģimenē. Kriminālprocesa likuma 7.pantā noteikts, ka par Krimināllikuma 260.panta pirmajā daļā

paredzēto nodarījumu publiskās apsūdzības kriminālprocesu uzsāk, ja saņemts pieteikums no personas, kurai nodarīts kaitējums.

Šajā krimināllietā Jāņa P. apsūdzībā pēc Krimināllikuma 260.panta pirmās daļas lietas izskatīšanā apelācijas instances tiesā noticis izlīgums starp apsūdzēto Jāni P. un cietušās Lidijas M. likumisko pārstāvi M. Rutkovsku. Tiesa izlīgumu ir pieņēmusi. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 104.pantu nepilngadīgā cietušā likumiskajam pārstāvim ir visas cietušā tiesības, izņemot nepilngadīgā tiesības sniegt liecību un izteikt savu viedokli. Apelācijas instances tiesa ir izbeigusi kriminālprocesu, vadoties no Krimināllikuma 58.panta otrās daļas, Kriminālprocesa likuma 379., 481., 538.panta.

Kriminālprocesa likuma 379. panta 2.punktu var piemērot tikai tad, ja nav konstatēts Kriminālprocesa likuma 377.panta 9.punktā noteiktais kriminālprocesu nepieļaujošais apstāklis.

Līdz ar to apelācijas instances tiesa ir pieļāvusi kļūdu kriminālprocesa izbeigšanas pamatojumā un nepareizi piemērojusi Krimināllikuma 58.panta otro daļu. Kriminālprocess Jāņa P. apsūdzībā pēc Krimināllikuma 260.panta pirmās daļas ir jāizbeidz, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 377.panta 9.punktu, 481.panta pirmās daļas 1.punktu. Tā kā kriminālprocess ir izbeigts, tad saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 481.panta trešo daļu ir jāatceļ Jānim P. piemērotais drošības līdzeklis – sūtījumu saņemšanas adreses paziņošana.

Vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Grozīt Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 26.marta lēmumu. Izbeigt kriminālprocesu Jāņa P. apsūdzībā pēc Krimināllikuma 260.panta pirmās daļas, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 377.panta 9.punktu, 481.panta pirmās daļas 1.punktu. Atcelt Jānim P. piemēroto drošības līdzekli – sūtījumu saņemšanas adreses paziņošanu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Attaisnojoša sprieduma motīvu daļa. Fakta legālās prezumpcijas piemērošana

Taisot attaisnojošu spriedumu, tiesai jānorāda motīvi, kāpēc tā noraida pierādījumus, ar kuriem pamatota apsūdzība (Kriminālprocesa likuma 525.panta otrās daļas 3.punkts).

No Kriminālprocesa likuma 125.panta pirmās daļas satura izriet, ka spriedumi civillietās, ar kuriem pierādīts noteikts fakts, kriminālprocesā ir jāvērtē kā jebkurš pierādījums (Kriminālprocesa likuma 125.panta pirmā daļa).

Rīgā, 2007.gada 2.maijā Lieta Nr.SKK-294/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Vietnieks,
senatori P.Dzalbe,
V.Čiževskis

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar cietušā VAS "Latvijas Jūras administrācija" valdes priekšsēdētāja Aivara Z. kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 15.februāra spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas 2006.gada 2.oktobra spriedumu Jānis A., (..), notiesāts pēc Krimināllikuma 325.panta pirmās daļas ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu un sešiem mēnešiem.

Saskaņā ar pirmās instances tiesas spriedumu Jānis A. notiesāts par to, ka viņš, būdams valsts amatpersona, izdarījis tīšu likumā noteikto amatu savienošanas un atalgojuma saņemšanas ierobežojumu pārkāpšanu, kā arī pilnvaru realizēšanu interešu konflikta situācijā, kad ar tām radīts būtisks kaitējums valsts un sabiedriskajām interesēm.

Noziedzīgais nodarījums ticis izdarīts šādos apstākļos.

1999.gada 10.septembrī starp BO VAS "Latvijas Jūras administrācija" un Latvijas Jūras akadēmiju ticis noslēgts Latvijas Jūras administrācijas konsultāciju un atbilstības novērtēšanas pilnas sabiedrības "Jūras kvalitātes centrs" dibināšanas līgums. 1999.gada 21.oktobrī minētā līgumsabiedrība tikusi reģistrā LR Uzņēmumu reģistrā ar reģistrācijas Nr. 000346536. Ar 2001.gada 16.februāra Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas spriedumu Latvijas Jūras administrācijas konsultāciju un atbilstības novērtēšanas pilna sabiedrība "Jūras kvalitātes centrs" atzīta par spēkā neesošu. Tiesas spriedums stājies

likumīgā spēkā 2001.gada 9.martā. 2002.gada 28.martā Kurzemes rajona tiesa pieņēmusi lēmumu par augšminētā sprieduma izskaidrošanu, kurā norādīts, ka līgumsabiedrības "JKC" 1999.gada 10.septembra dibināšanas līgums atzīstams par spēkā neesošu no tā noslēgšanas brīža.

Saskaņā ar 1999.gada 10.septembra līgumsabiedrības "JKC" dibināšanas līguma 4.1.punktu Jānis A., kurš tajā pašā laikā ieņēmis LR Satiksmes ministrijas Jūrniecības departamenta direktora vietnieka amatu, ticis apstiprināts par šīs līgumsabiedrības pilnvaroto personu un viņam bijušas tiesības izmantot līgumsabiedrības prezidenta nosaukumu, kaut gan LR Satiksmes ministrijas Jūrniecības departamenta pienākumos ietilpis uzraudzīt, kā BO VAS "Latvijas Jūras administrācija" izpildījusi tai ar normatīvajiem aktiem uzdotās funkcijas un pienākumus – jūrnieku sertifikācija, kvalifikācijas pārbaude un kvalifikācijas dokumentu izsniegšana.

Savukārt jūrnieku profesionālas kompetences noteikšana tikusi veikta saskaņā ar LR Satiksmes ministrijas Latvijas Republikas Jūrnieku sagatavošanas un diplomēšanas 1997.gada 28.oktobra noteikumiem Nr. 36. Saskaņā ar šiem noteikumiem jūrnieku profesionālo zināšanu pārbaude bijusi jāveic pārbaudījumu komisijai, t.i., atbilstošas kvalifikācijas sertificētu speciālistu grupai, kuru apstiprinājis LR Satiksmes ministrijas Jūrniecības departaments. Jebkura pārbaudījumu (eksāmenu) aktivitāte bez Jūrniecības departamenta apstiprinājuma un valsts amatpersonu konvencionālās uzraudzības ir atzīstama par nenotikušu.

2000.gada 8.maija slēdzienā par ierosināto disciplinārlietu pret Jāni A. Satiksmes ministrija norādījusi, ka Jānis A., būdams LR Satiksmes ministrijas Jūrniecības departamenta amatpersona, savas funkcijas līgumsabiedrībā "JKC" veicis kā privātpersona. Rezultātā ir izveidojusies interešu konflikta situācija. (Korupcijas novēršanas likuma 3.pants). Tāpēc pēc LR Satiksmes ministrijas rīkojuma Jānim A. nedēļas laikā atrašanās šādā situācijā bijusi jāpārtrauc.

2000.gada 10.maijā LR Satiksmes ministrija saskaņā ar 1994.gada 16.augusta Ministru kabineta noteikumiem Nr.158 "Par ierēdņu disciplinārsodiem" 17.panta pirmo daļu par nolaidību valsts civildienesta pienākumu pildīšanā, veicot kontroli par jūrnieku sagatavošanas un diplomēšanas procesu, izdevusi rīkojumu par disciplinārsoda – piezīmes – piemērošanu ierēdņa kandidātam, Jūrniecības departamenta direktora vietniekam Jānim A. Tomēr, neskatoties uz LR Satiksmes ministrijas rīkojumu, Jānis A. turpinājis strādāt atalgotā darbā līgumsabiedrībā "JKC".

2000.gada 18.maijā notikusi līgumsabiedrības "JKC" dalībnieku kopsapulce, kurā uzdots Jānim A. līdz 2000.gada 19.maijam iesniegt līgumsabiedrības "JKC" dalībniekiem virkni dokumentu, to vidū

1999.gada darbības finanšu pārskatu, debitoru un kreditoru sarakstus uz 2000.gada 18.maiju, izziņu no VID par nodokļu samaksu, revidentu sertifikātu, visus pilnsapulču protokolus, kā arī visus noslēgtos līgumus. Tā kā 2000.gada 19.maijā līgumsabiedrības dokumenti netikuši iesniegti, tikusi sasaukta otra kopsapulce, kurā pieņemti šādi lēmumi:

- atsaukt pilnvaru Jānim A. un anulēt viņam paraksta tiesības;
- izbeigt līgumsabiedrības "JKC" darbību, uzsākt tās likvidācijas procesu un iecelt līgumsabiedrības likvidācijas komisiju;
- uzdot Jānim A. līdz 2000.gada 24.maijam nodot likvidācijas komisijai visu viņa rīcībā esošo līgumsabiedrības "JKC" dokumentāciju un materiālās vērtības.

2000.gada 25.maijā LR Uzņēmumu reģistrs pieņēmis lēmumu par līgumsabiedrības "JKC" likvidācijas komisijas iecelšanu, pēc tam komisija uzsākusi darbu.

Likvidācijas komisijai, apkopojot informāciju no iesaistītajām kredītiestādēm, kļuvis zināms, ka Jānis A. pēc tam, kad viņam jau bijušas atsauktas viņa pilnvaras līgumsabiedrībā un anulētas viņa paraksta tiesības, pēc 2000.gada 24.maija ir turpinājis patvaļīgi rīkoties ar līgumsabiedrības naudas līdzekļiem, proti:

Laika posmā no 2000.gada 25.maija līdz 30.maijam viņš, izmantojot SOLO Multibank instalācijas elektronisko sistēmu, ir veicis naudas līdzekļu pārskaitījumus no līgumsabiedrības "JKC" kontiem "Merita Bank Plc" virknei fizisko personu par kopējo summu: Ls 5635,43, tostarp pats sev Ls 4350,88, proti: 25.maijā – Ls 3108,03 un Ls 742,85, un 30.maijā – Ls 500. Tomēr maksājums Ls 500 ticis apturēts un atgriezts 2000.gada 31.maijā līgumsabiedrības "JKC" kontā, kā arī maksājums par Ls 742,85 ticis apturēts un 2000.gada 7.jūnijā atgriezts līgumsabiedrības "JKC" kontā.

Par savu darbu līgumsabiedrībā Jānis A. kopā saņēmis ne mazāk kā Ls 7923,83.

Līgumsabiedrības "JKC" likvidācijas procesā atklājies, ka "JKC" prezidents Jānis A. noslēdzis virkni neizdevīgus (no darba devēja viedokļa) darba līgumus, kuros ticis paredzēts, ka līguma pirmstermiņa laušanas gadījumā no darba devēja puses darbiniekam kā kompensācija pēdējā darba dienā tiek izmaksāta darba alga par visu atlikušo laika periodu no līguma laušanas brīža līdz šī līguma termiņa beigām. Kā arī viņš pats likvidācijas komisijai iesniedzis pretenziju par kopējo summu LVL 116 747,35. Pēc tam Jānis A., balstoties uz šo pretenziju, vērsies tiesā pret BO VAS ,,Latvijas Jūras administrācija" un Latvijas Jūras akadēmiju kā līgumsabiedrības "JKC" komplementārajiem dalībniekiem, prasīdams kompensāciju par piespiedu darba kavējumu.

2003.gada 11.septembrī Rīgas apgabaltiesa šai lietā noraidījusi Jāņa A. pretenziju un atzinusi par spēkā neesošu 1999.gada 25.oktobra

darba līgumu starp "Jūras Kvalitātes centrs" tā komplementārā dalībnieka BO VAS "Latvijas Jūras administrācija" personā un Jāni A.

Tādējādi Jānis A. kā valsts amatpersona Jūrniecības departamenta direktora vietnieka amatā un līgumsabiedrībā "JKC" kā privātpersona veicis vienas un tās pašas funkcijas, kā rezultātā esot izveidojusies interešu konflikta situācija, kāda bijusi noteikta Korupcijas novēršanas likuma 3.pantā.

Turklāt Jānis A., veicot atalgotu darbu līgumsabiedrībā "JKC", pārkāpis Korupcijas novēršanas likuma 19.panta septītās daļas noteikumus, jo viņš nebijis saņēmis augstākas valsts amatpersonas rakstveida atļauju savienot savu valsts amatpersonas amatu ar citu darbu.

Jāņa A. darbību rezultātā BO VAS "Latvijas Jūras administrācija" un Latvijas Jūras akadēmijai ticis nodarīts būtisks kaitējums, t.i., noziedzīga nodarījuma rezultātā BO VAS "Latvijas Jūras administrācija" nodarīts būtisks kaitējums – mantiskais zaudējums Ls 18 934,17 apmērā, un Latvijas Jūras akadēmijai ticis nodarīts mantiskais zaudējums Ls 849,88 apmērā. Turklāt apdraudējums ir ievērojams, jo arī ilgstoši traucēts BO VAS "Latvijas Jūras administrācija" un Latvijas Jūras akadēmijas normāls darbs, kā arī ar minēto Jāņa A. rīcību ticis radīts būtisks kaitējums valsts interesēm.

Šādas apsūdzētā Jāņa A. darbības pirmās instances tiesa kvalificējusi pēc Krimināllikuma 325.panta pirmās daļas.

Par pirmās instances tiesas spriedumu apsūdzētais Jānis A. iesniedzis apelācijas sūdzību un tās papildinājumus, kuros pārsūdzējis tiesas spriedumu pilnībā. Apsūdzētais uzskatījis, ka tiesai saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 519.panta pirmās daļas noteikumiem bijis jātaisa attaisnojošs spriedums, jo apsūdzētā darbībās neesot bijis Krimināllikuma 325.panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāvs.

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 15.februāra spriedumu Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas 2006.gada 2.oktobra spriedums atcelts, taisīts jauns spriedums.

Jānis A. atzīts par nevainīgu viņam celtajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 325.panta pirmās daļas un attaisnots.

Latvijas Jūras administrācijas pieteiktā kaitējuma kompensācija Ls 18 934,17 apmērā un Latvijas Jūras akadēmijas pieteiktā kaitējuma kompensācija Ls 472,00 apmērā atstāta bez izskatīšanas.

Par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 15.februāra spriedumu VAS "Latvijas Jūras administrācija" valdes priekšsēdētājs Aivars Z. kā cietušais iesniedzis kasācijas sūdzību.

Valdes priekšsēdētājs Aivars Z. kā cietušais kasācijas sūdzībā norādījis, ka apelācijas instances tiesa esot pieļāvusi Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus, kas novedis pie lietas nepareizas

izspriešanas, tādēļ apelācijas instances tiesas spriedums atceļams un lieta nosūtāma jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesai.

Tiesas spriedumā neesot norādīts, kādēļ apelācijas instances tiesa kā pierādījumu neesot vērtējusi Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2003.gada 11.septembra tiesas spriedumu lietā Nr. CA-2172/03 un Augstākās tiesas Senāta spriedumu 2003.gada 17.decembra lietā Nr. SKC-614, kuros esot konstatēts, ka Jānis A. pārkāpis Korupcijas novēršanas likuma 19.panta septītās daļas noteikumus, jo viņš nebijis saņēmis augstākas valsts amatpersonas rakstveida atļauju savienot savu valsts amatpersonas atļauju ar citu amatu vai darbu. To apliecinot arī Satiksmes ministrijas 2002.gada 21.marta vēstule Nr. 02-09/37.

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2003.gada 11.septembra spriedumā esot konstatēts, ka Jānim A. 1997.gada 5.augustā izsniegtā atļauja neesot attiecināma uz noslēgtajiem darba līgumiem, ņemot vērā to, ka tā izsniegta vairāk kā divus gadus pirms pilnas sabiedrības "Jūras kvalitātes centrs" dibināšanas. Turklāt tiesa uzskatījusi, ka no likuma jēgas izrietot, ka atļaujai jāietver konkrēta darba un amata nosaukums un tai jābūt izdotai par katru amatu vai darbu. Tas izrietot arī no likuma Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā 9.panta.

No lietas materiāliem izrietot, ka Jānis A. kā valsts amatpersona Jūrniecības departamenta direktora vietnieka amatā un "Jūras kvalitātes centrā" kā privātpersona veicis vienas un tās pašas funkcijas, kā rezultātā izveidojusies interešu konflikta situācija, kāda bijusi noteikta Korupcijas novēršanas likuma 3.pantā.

Tādējādi apelācijas instances tiesa esot pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 525.panta otrās daļas 3.punkta prasības. Izspriežot lietu civiltiesiskā kārtībā, kurā strīds izriet no darba līgumiem starp Jāni A. un "Jūras kvalitātes centru", tiesa ar likumīgā spēkā stājušos tiesas spriedumu ir konstatējusi, ka Jānis A. kā valsts amatpersona ir pārkāpis Korupcijas novēršanas likumā noteiktās prasības valsts amatpersonām, savukārt apelācijas instances tiesa ar spriedumu konstatējusi, ka Jānis A. neesot pārkāpis Korupcijas novēršanas likumā noteiktās prasības valsts amatpersonām.

Apelācijas instances tiesas spriedumā neesot motivēts, kādēļ kā pierādījums netiek vērtēts Satiksmes ministrijas 2002.gada 21.marta vēstule Nr. 02-09/37, kurā Jānim A. neesot dota rakstveida atļauja citu darbu veikšanai, bet priekšroka esot dota 1997.gada 5.augustā izsniegtajai Satiksmes ministrijas Jūrniecības departamenta direktora J.Butnora vēstulei Nr. 16-01/531, atļaujot veikt citu algotu darbu.

Valdes priekšsēdētājs Aivars Z. kā cietušais lūdzis atcelt Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 15.februāra tiesas spriedumu pilnībā un lietu nosūtīt jaunai iztiesāšanai.

2007.gada 20.aprīlī apsūdzētais Jānis A. iesniedzis rakstveida iebildumus sakarā ar VAS "Latvijas Jūras administrācija" kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 15.februāra spriedumu.

Apsūdzētais Jānis A. rakstveida iebildumos norādījis, ka kasācijas sūdzībā norādītie argumenti nedodot pamatu apstrīdētā sprieduma atcelšanai.

Apsūdzētais norādījis, ka apelācijas instances tiesas sprieduma atcelšana pieļaujama tikai tad, ja tiesa pieļāvusi būtiskus Kriminālprocesa likuma 575.panta pārkāpumus.

Apsūdzētais uzskatījis, ka atbilstoši Korupcijas novēršanas likuma 19.panta septītās daļas normai ir atļauts savienot savu valsts amatpersonas amatu ar citu amatu vai darbu, ja ir saņemta augstākās valsts amatpersonas rakstveida atļauja. Satiksmes ministrijas Jūrniecības departamenta direktors J.Butnors 1997.gada 5.augustā ir devis rakstisku atļauju viņam veikt citu algotu darbu, kas netraucējot pildīt amata funkcijas Jūrniecības departamentā, ievērojot Korupcijas novēršanas likumā noteiktos ierobežojumus.

2000.gadā Valsts ieņēmumu dienesta Korupcijas novēršanas nodaļa administratīvās lietas ietvaros veikusi viņa amatu savienošanas pārbaudi. VID Rīgas Latgales priekšpilsētas nodaļas 2000.gada 31.augusta izziņā Nr. 8/19218 norādīts, ka viņš laika posmā no 1998.gada 2.marta līdz izziņas izsniegšanas brīdim neesot pārkāpis Korupcijas novēršanas likumā noteiktos amatu savienošanas ierobežojumus.

Apsūdzētais Jānis A. norādījis, ka Korupcijas novēršanas likuma pārkāpumus var konstatēt tikai disciplinārā, administratīvā vai krimināltiesiskā kārtībā. Lai viņu varētu saukt pie krimināatbildības, viņam vismaz vienu reizi jābūt sodītam disciplinārā (MK 1994.gada 16.augusta noteikumi Nr. 158 "Par ierēdņu disciplinārsodiem", 28.pants) vai administratīvi (APK 166.[28] pants un 166.[30] pants) un jāturpina veikt ar likumu aizliegtās darbības.

Kasācijas sūdzībā norādītie spriedumu civillietās motīvi nevarot tikt izmantoti konkrētajā krimināllietā. Līdz ar to tiesa, kas skatījusi civillietu, esot pārkāpusi savas kompetences robežas – ja civillietas materiālos neatrodas pierādījumi, ka personai ar spēkā stājušos administratīvu aktu ir piemērots disciplinārsods vai, ka persona ar spēkā stājušos spriedumu administratīvā lietā vai krimināllietā ir sodīta, tad Korupcijas novēršanas likuma pārkāpuma konstatēšana civillietā veikta prettiesiski un nepamatoti.

Apsūdzētais Jānis A. uzskatījis, ka apelācijas instances tiesas spriedums ir pamatots.

Apsūdzētais Jānis A. lūdzis Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 15.februāra spriedumu atstāt negrozītu un VAS "Latvijas Jūras administrācija" kasācijas sūdzību noraidīt.

Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Tiesās izskatāmo krimināllietu nodaļas prokurore I.Kačāne rakstveida viedoklī norādījusi, ka saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešās daļas nosacījumiem kasācijas instances tiesa neveic pierādījumu pārvērtēšanu, taču, lai izveidotos vienota tiesu prakse, nepieciešams pakļaut vērtēšanai kasācijas sūdzībā izteiktos pamatojumus.

Prokurore rakstveida viedoklī uzsvērusi, ka tiesas spriedumā neesot norādīts un motivēts, kādēļ apelācijas instances tiesa kā pierādījumus neesot vērtējusi Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2003.gada 11.septembra spriedumu lietā Nr. 2172/03 un Augstākās tiesas Senāta 2003.gada 17.decembra spriedumu lietā Nr. SKC-614, kuros konstatēts, ka Jānis A. pārkāpis Korupcijas novēršanas likuma 19.panta septītās daļas noteikumus, kā arī Satiksmes ministrijas 2002.gada 21.marta vēstuli Nr. 02/09/37, kurā minēts, ka Jānim A. nav dota rakstveida atļauja citu darbu veikšanai, bet priekšroka dota 1997.gada 5.augusta izsniegtajai Satiksmes ministrijas Jūrniecības departamenta direktora J.Butnora vēstulei Nr. 16-01/531, ar kuru atļauts veikt citu algotu darbu.

Prokurore rakstveida viedoklī apšaubījusi apelācijas instances tiesas secinājumus par to, ka Jānis A. neesot pārkāpis valsts amatpersonai noteiktos amatu savienošanas un atalgojuma saņemšanas ierobežojumus. No lietas materiāliem izrietot, ka Jānis A. kā valsts amatpersona Jūrniecības departamenta direktora vietnieka amatā un "Jūras kvalitātes centrā" kā privātpersona veicis vienas un tās pašas funkcijas, kā rezultātā izveidojusies interešu konflikta situācija, kāda noteikta Korupcijas novēršanas likuma 3.pantā.

Prokurore uzskatījusi, ka apelācijas instances tiesa, taisot attaisnojošu spriedumu un nenorādot motīvus, kādēļ noraida pierādījumus, ar kuriem pamatota apsūdzība, esot pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 525.panta otrās daļas 3.punkta būtisku pārkāpumu. Vienlaikus prokurore norādījusi, ka tiesa esot nonākusi absurdā situācijā: izspriežot lietu civiltiesiskā kārtībā, kurā strīds izriet no darba līgumiem starp Jāni A. un "Jūras kvalitātes centru", tiesa ar likumīgā spēkā stājušos tiesas spriedumu konstatējusi, ka Jānis A. kā valsts amatpersona pārkāpis Korupcijas novēršanas likumā noteiktās prasības valsts amatpersonām, savukārt apelācijas instances tiesa ar savu spriedumu konstatējusi, ka Jānis A. neesot pārkāpis Korupcijas novēršanas likumā noteiktās prasības valsts amatpersonām.

Ņemot vērā to, ka neesot novērtēti visi apsūdzības pierādījumi, spriedumu nevarot atzīt par tiesisku un pamatotu.

Tādējādi apelācijas instances tiesa, pieļaujot Krimināprocesa likuma 575.panta trešajā daļā paredzēto būtisko pārkāpumu, neesot panākusi krimināltiesisko attiecību taisnīgu noregulējumu. Tādēļ apelācijas instances tiesas spriedums atceļams pilnībā un lieta nosūtāma jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai.

Izskatījis krimināllietas materiālus, apsvēris VAS "Latvijas Jūras administrācija" kā cietušā kasācijas sūdzības motīvus, kā arī ievērojot prokurores rakstveida viedoklī norādīto, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments, izskatot lietu Krimināprocesa likuma 585.panta kārtībā, uzskata, ka apelācijas instances tiesas spriedums atceļams un krimināllieta nosūtāma jaunai izskatīšanai tai pašai apelācijas instances tiesai citā tiesas sastāvā šādu apsvērumu dēļ.

Senāta Krimināllietu departaments atrod, ka apelācijas instances tiesas spriedumu konkrētajā lietā saskaņā ar Krimināprocesa likuma 511.panta otro daļu nevar atzīt par tiesisku un pamatotu.

Atbilstoši Krimināprocesa likumam 512.panta otrajai daļai tiesa spriedumu pamato ar pierādījumiem, kuri pārbaudīti tiesas sēdē.

Taisot attaisnojošu spriedumu, apelācijas instances tiesai bija jāievēro Krimināprocesa likuma 525.panta otrās daļas 3.punktā noteiktais, ka jānorāda motīvi, kāpēc tiesa noraida pierādījumus, uz kuriem pamatota apsūdzība.

Apelācijas instances tiesa vispār bez ievērības un attiecīga vērtējuma atstājusi lietā atrodošos dokumentālos pierādījumus – Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2003.gada 11.septembra spriedumu lietā Nr.2172/03 un Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2003.gada 17.decembra spriedumu lietā Nr. SKC-614, kā arī Satiksmes ministrijas 2002.gada 21.marta vēstuli Nr. 02/09/37.

Minētie dokumenti ir pretrunā apelācijas instances tiesas secinājumiem par apsūdzētā Jāņa A. attaisnošanu.

No Krimināprocesa likuma 125.panta pirmās daļas satura izriet, ka spriedumi civillietās, ar kuriem pierādīts noteikts fakts, krimināprocesā ir jāvērtē.

Novēršot minētās pretrunas, pārbaudot un novērtējot visus pierādījumus, apelācijas instances tiesai atbilstoši Krimināprocesa likuma 1.pantam būs iespējams panākt krimināltiesisko attiecību taisnīgu noregulējumu konkrētajā lietā.

Pamatojoties uz teikto, vadoties pēc Krimināprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Atcelt Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 15.februāra spriedumu un lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai apelācijas kārtībā tai pašai tiesai citā tiesas sastāvā.

Lēmums nav pārsūdzams.

Amatā augstāka prokurora tiesības iesniegt apelācijas protestu

Saskaņā ar Krimināprocesa likuma 551.panta piekto daļu virsprokurors kā amatā augstāks prokurors ir tiesīgs iesniegt apelācijas protestu, lūdzot atcelt pirmās instances tiesas spriedumu nolūkā grozīt apsūdzētajam celto apsūdzību uz smagāku, jo uz viņu neattiecas tie ierobežojumi, kas šajā likuma normā paredzēti prokuroram, kurš piedalījies pirmās instances tiesā (Krimināprocesa likuma 551.panta piektā daļa).

Rīgā, 2007.gada 28.augustā Lieta Nr.SKK-331/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētājs senators	V.Vietnieks,
senatori	P.Dzalbe,
	A.Freibergs,
piedaloties prokurorei	I.Kačānei,
aizstāvei zvērinātai advokātei	K.Stradai-Rozenbergai,

izskatīja mutvārdu procesā krimināllietu sakarā apsūdzētā Romāna T. aizstāvja zvērināta advokāta O.Rodes kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 10.aprīļa lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2006.gada 4.decembra spriedumu

Romāns T., (..), atzīts par nevainīgu un attaisnots apsūdzībā pēc Krimināllikuma 196.panta otrās daļas.

Atstāts bez izskatīšanas AS "Latvijas Krājbanka" pieteikums par nodarījuma rezultātā radītā kaitējuma atlīdzināšanu Ls 49 569,47 apmērā.

Pirmstiesas izmeklēšanas laikā Romānam T. tikusi celta apsūdzība par to, ka viņš, būdams uzņēmējsabiedrības atbildīga amatpersona, t.i., persona, kurai uzņēmējsabiedrībā ir tiesības pieņemt lēmumus, kas saistoši citām personām, un rīkoties ar uzņēmējsabiedrības finanšu līdzekļiem, mantkārīgā nolūkā ļaunprātīgi izmantojis un pārsniedzis savas pilnvaras, radīdams uzņēmējsabiedrībai būtisku kaitējumu.

Saskaņā ar celto apsūdzību noziedzīgais nodarījums ticis izdarīts šādos apstākļos.

Romāns T., būdams AS "Latvijas Krājbanka" Klientu pakalpojumu daļas vērtspapīru inspektors, proti, amatpersona, kurai uzņēmējsabiedrībā ir tiesības pieņemt lēmumus, kas saistoši citām personām, un rīkoties ar uzņēmējsabiedrības finanšu līdzekļiem, 2000.gada 3.februārī AS "Latvijas Krājbanka" vārdā noslēdzis ar Vjačeslavu A. Privatizācijas sertifikātu pirkuma tipveida līgumu Nr.99/183 par 10 000,00 privatizācijas sertifikātu iegādi no AS "Latvijas Krājbanka". Saskaņā ar noslēgtā līguma 5.punktu Klienta nopirktie sertifikāti tiek glabāti AS "Latvijas Krājbanka" Centra rajona filiālē līdz turpmākam Klienta rīkojumam. Līgumā noteikto samaksu par sertifikātiem – Ls 20 700,00 Vjačeslavs A. līguma noslēgšanas dienā – 2000.gada 3.februārī – iemaksājis AS "Latvijas Krājbanka" Centra rajona filiāles tranzīta kontā Nr.1100-777777-420, pēc tam minētā naudas summa, neievērojot norēķinu kārtību, pēc Romāna T. rīkojuma tikusi ieskaitīta SIA "GTM Fonds" norēķinu kontā Nr.1100-121450-001. Tajā pašā dienā – 2000.gada 3.februārī – Romāns T., neievērodams "Instrukciju par privatizācijas sertifikātu pārdošanu klientu uzdevumā privatizējamās valsts AS "Latvijas Krājbanka" filiālēs", mantkārīgā nolūkā, ļaunprātīgi izmantojot un pārsniedzot viņam ar amatu piešķirtās pilnvaras, vienpersoniski noslēdzis ar AS "PS Investments" līgumu – pieteikumu Nr.03-02/01 par privatizācijas sertifikātu pirkšanu izsolē, saskaņā ar kuru AS "Latvijas Krājbanka" kā Klients pērk 10 000,00 privatizācijas sertifikātus par Ls 20 500,00, taču līgumā kā Klienta kontu sertifikātu glabāšanai norādot SIA "GTM Fonds" kontu Nr.T-000343555-6750-032. Tādējādi Vjačeslavam A. domātie un viņa nopirktie 10 000,00 privatizācijas sertifikāti bez Vjačeslava A. rīkojuma, viņam nezinot, tikuši ieskaitīti SIA "GTM Fonds" kontā. Pēc tam minētie SIA "GTM Fonds" kontā esošie 10 000,00 privatizācijas sertifikāti tikuši pārdoti dažādām fiziskām personām, tai skaitā 2000.gada 11.februārī 7769,00 privatizācijas sertifikāti tikuši pārskaitīti uz Romāna T. kontu.

Turklāt Romāns T., būdams AS "Latvijas Krājbanka" Klientu pakalpojumu daļas vērtspapīru inspektors, proti, amatpersona, kurai uzņēmējsabiedrībā ir tiesības pieņemt lēmumus, kas saistoši citām personām, un rīkoties ar uzņēmējsabiedrības finanšu līdzekļiem, 1999.gada 11.februārī AS "Latvijas Krājbanka" vārdā noslēdzis ar Juriju K. Privatizācijas sertifikātu pirkuma tipveida līgumu Nr.99/060 par 1000,00 privatizācijas sertifikātu iegādi no AS "Latvijas Krājbanka". Saskaņā ar noslēgtā līguma 5.punktu Klienta nopirktie sertifikāti tiek glabāti AS "Latvijas Krājbanka" Centra rajona filiālē līdz turpmākam Klienta rīkojumam. Līgumā noteikto samaksu par sertifikātiem – Ls 1640,00 Jurijs K. līguma noslēgšanas dienā – 1999.gada 11.februārī – iemaksājis AS "Latvijas Krājbanka" Centra rajona filiāles tranzīta kontā Nr.1100-777777-420. Pēc tam Romāns T., neievērodams "Instrukciju par privatizācijas sertifikātu pārdošanu klientu uzdevumā privatizējamās

AS "Latvijas Krājbanka" filiālēs", ļaunprātīgi izmantojot un pārsniedzot viņam ar amatu piešķirtās pilnvaras, bez klienta Jurija K. rīkojuma, viņam nezinot un pretēji viņa interesēm, 2000.gada 27.jūnijā 238,00 privatizācijas sertifikātus, norakstot no Jurija K. sertifikātiem, pārdevis V. K.; 2001.gada 8.februārī Jurija K. glabāšanā ieskaitījis 521,33 privatizācijas sertifikātus; 2001.gada 8.februārī 1130,14 privatizācijas sertifikāti, norakstot no Jurija K. sertifikātiem, tikuši pārskaitīti uz S. D. privatizācijas sertifikātu pagaidu kontu; 2001.gada 30.martā 70,00 privatizācijas sertifikāti, norakstot no Jurija K. sertifikātiem, tikuši pārdoti AS "PS Investments"; 2001.gada 21.maijā 0,28 privatizācijas sertifikāti, norakstot no Jurija K. privatizācijas sertifikātiem, tikuši pārdoti L. G.; 2001.gada 15.augustā 5,00 privatizācijas sertifikāti, norakstot tos no Jurija K. privatizācijas sertifikātiem, tikuši pārdoti Ļ. V.; 2001.gada 22.augustā 10,61 privatizācijas sertifikāti, norakstot tos no Jurija K. privatizācijas sertifikātiem, pārskaitīti uz G. T. privatizācijas sertifikātu kontu.

Romāns T. ticis apsūdzēts par to, ka viņa iepriekšminēto darbību rezultātā AS "Latvijas Krājbanka" ticis radīts būtisks kaitējums, proti, nodarīts ievērojams materiālais zaudējums – Ls 48 963,97 un grauts AS "Latvijas Krājbanka" prestižs, grauta klientu uzticība AS "Latvijas Krājbanka", kā arī aizskartas bankas likumīgās tiesības un intereses gūt peļņu no darījumiem ar privatizācijas sertifikātiem.

Šāds Romāna T. nodarījums pirmstiesas izmeklēšanas laikā ticis kvalificēts pēc Krimināllikuma 196.panta otrās daļas.

Ar Rīgas Centra rajona tiesas 2006.gada 4.decembra spriedumu Romāns T. ticis atzīts par nevainīgu viņam celtajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 196.panta otrās daļas un attaisnots noziedzīga nodarījuma sastāva neesamības dēļ.

Par pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas protestu bija iesniedzis Rīgas Centra rajona prokuratūras virsprokurors A.Meisters, norādīdams, ka pirmstiesas izmeklēšanas gaitā Romānam T. tikusi nepamatoti celta un pirmās instances tiesā nepamatoti uzturēta apsūdzība pēc Krimināllikuma 196.panta otrās daļas, jo Romāna T. darbībās saskatāms noziedzīga nodarījuma sastāvs, kas paredzēts Krimināllikuma 193.panta trešajā daļā (redakcijā uz 2000.gada 03.februāri), proti, sveša vērtspapīra nelikumīga izmantošana, kas izdarīta atkārtoti un lielā apmērā. Saskaņā ar likuma "Par privatizācijas sertifikātiem" 1.panta 1.punktu – privatizācijas sertifikāts ir valsts piešķirts dematerializēts vērtspapīrs.

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 10.aprīļa lēmumu Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2006.gada 4.decembra spriedums atcelts pilnībā, krimināllietu nosūtot Rīgas pilsētas Centra rajona tiesai jaunai izskatīšanai.

Par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas lēmumu apsūdzētā Romāna T. aizstāvis zvērināts advokāts O.Rode iesniedzis kasācijas sūdzību.

Apsūdzētā Romāna T. aizstāvis kasācijas sūdzībā norādījis, ka apelācijas protestu par Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas attaisnojošo spriedumu iesniedzis Rīgas pilsētas Centra rajona prokuratūras virsprokurors, izmantodams savas kā amatā augstāka prokurora tiesības, bet apelācijas instances tiesas sēdē protestu uzturējis nevis Centra rajona virsprokurors, bet gan šīs prokuratūras prokurore D.Stirāne, kura saskaņā ar protestā norādīto bija cēlusi Romānam T. nepamatotu apsūdzību pēc Krimināllikuma 196.panta otrās daļas pirmstiesas izmeklēšanas laikā. Līdz ar to uzskatāms, ka apelācijas instances norisē pieļauts pārkāpums – izskatīts protests, kuru uzturējis prokurors, kuram faktiski nebijis tiesības to darīt.

No Kriminālprocesa likuma un Prokuratūras likumā ietvertās prokurora amatu un statusu hierarhijas nepārprotami izrietot, ka konkrētajā gadījumā virsprokurora kā amatā augstāka prokurora protestu apelācijas tiesas sēdes laikā vajadzējis uzturēt virsprokuroram vai statusa ziņā viņam pielīdzināmai vai augstākai prokuratūras amatpersonai.

Apelācijas instances tiesas lēmumā juridiski nekorekta esot norāde uz Kriminālprocesa likuma 46.panta otrās daļas 9.punktu. Citētie vārdi esot mehāniski izņemti no minētā panta, tādējādi pilnībā ignorējot šīs normas būtību un izmainot tās nozīmi. Taču šī norma attiecoties tikai uz situāciju, kad virsprokurors reaģē uz notikušu atteikšanos no apsūdzības uzturēšanas. Konkrētajā lietā nekāda atteikšanās no apsūdzības neesot notikusi.

Aizstāvis kasācijas sūdzībā norādījis, ka lūgums atcelt pirmās instances tiesas spriedumu pamatots nevis ar pārkāpumu tiesas sprieduma pieņemšanā, bet gan prokuratūras paustu nepieciešamību kaut ko mainīt, konkrētajā gadījumā – labot kļūdas, kas esot pieļautas pirmstiesas procesā.

Kriminālprocesa likuma 462.panta otrās un trešās daļas normās paredzēti divi juridiski atšķirīgi apsūdzības grozīšanas uz smagāku apsūdzību gadījumi, tādēļ virsprokuroram vajadzējis norādīt konkrētu Kriminālprocesa likuma normas daļu.

No apelācijas instances tiesas sprieduma satura izrietot, kā norādīts kasācijas sūdzībā, ka tiesneši pēc savas iniciatīvas apzinājuši, juridiski kvalificējuši un vērtējuši procesuālos pārkāpumus, jo prokurora protestā uz tādiem neesot norādīts. Prokurora protestā esot redzama tikai norāde, ka apsūdzība esot nepareizi celta un uzturēta un to nepieciešams grozīt, nevis iekļauta norāde, ka prokurors izdarījis pārkāpumu, apsūdzību negrozot. Savukārt apelācijas instances tiesa pēc savas iniciatīvas norādījusi, ka prokurors izdarījis pārkāpumu,

apsūdzību negrozot uz smagāku. Tādējādi apelācijas instances tiesa esot pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 562.panta pirmajā daļā noteiktos apjomus un ietvarus, kādos lieta tiekot skatīta apelācijas instances tiesā.

Apelācijas instances tiesa faktiski pārkāpumus saskatījusi nevis tiesas, bet gan prokurora rīcībā, tādējādi nonākot pretrunā ar Kriminālprocesa likuma prasībām un Latvijas tiesu praksi. Prokurora rīcība iztiesāšanas laikā, kuru tiesa nevarot procesuāli ietekmēt, nevarot būt par pamatu tiesas nolēmuma likumības vai pamatotības apšaubīšanai.

Kasācijas sūdzībā norādīts, ka Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija, atceļot Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas spriedumu un nosūtot krimināllietu jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesai, pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 566.panta pārkāpumu, kurš saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 575.panta trešo daļu un Latvijā atzīto tiesu praksi atzīstams par būtisku.

Apsūdzētā Romāna T. aizstāvis lūdzis atcelt Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 10.aprīļa lēmumu un lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesai citā sastāvā.

Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta tiesās izskatāmo lietu nodaļas prokurore I.Kačāne rakstveida viedoklī lūgusi apelācijas instances tiesas lēmumu atstāt negrozītu.

Prokurore rakstveida viedoklī norādījusi, ka saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 551.panta piekto daļu prokuroram ir pienākums iesniegt protestu par nelikumīgu vai nepamatotu tiesas nolēmumu. Ierobežojumi, kas attiecoties uz prokuroru, kurš piedalījies pirmās instances tiesā, neattiecoties uz amatā augstāku prokuroru. Likumdevējs neesot aizliedzis apelācijas protestu uzturēt arī amatā zemākam prokuroram, ja šādu rīkojumu esot devis attiecīgās prokuratūras virsprokurors.

Prokurore norādījusi, ka tiesas izmeklēšana un tiesu debates apelācijas instances tiesā notikušas apelācijas protestā izteikto prasību apjomā un ietvaros.

No apelācijas protesta un apelācijas instances tiesas nolēmuma satura esot redzams, ka, kvalificējot noziedzīgo nodarījumu, ir pieļauts Kriminālprocesa likuma 574.pantā paredzētais Krimināllikuma pārkāpums – Krimināllikuma panta nepareiza piemērošana. Gan virsprokurors, gan apelācijas instances tiesa esot konstatējušas, ka apsūdzētajam Romānam T. apsūdzība jāgroza uz smagāku. Tā kā gan apsūdzībā, gan pirmās instances tiesā nepareizi piemērots Krimināllikuma pants, apelācijas instances tiesa saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 1.pantu nolūkā panākt krimināltiesisko attiecību taisnīgu noregulējumu pamatoti atcēlusi pirmās instances tiesas spriedumu.

Konkrētā krimināllieta 2007.gada 5.jūnijā tikusi skatīta kasācijas instances tiesā rakstveida procesā.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 583.panta otro daļu ticis nolemts lietu izskatīt mutvārdu procesā, jo konstatēts, ka lietai ir īpaša nozīme likuma normu interpretēšanā.

Izskatījis lietas materiālus, apsvēris kasācijas sūdzības motīvus, noklausījies Romāna T. aizstāvi zvērinātu advokāti K.Stradu-Rozenbergu, kura uzturēja kasācijas sūdzību, uzklausījis prokurores I.Kačānes viedokli, ka apelācijas instances tiesas lēmums atstājams bez grozījumiem, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 10.aprīļa lēmums atstājams bez grozījumiem, bet kasācijas sūdzība noraidāma šādu apsvērumu dēļ.

Vispirms Senāta Krimināllietu departaments uzskata par nepieciešamu norādīt, ka saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 1.pantu krimināllietu iztiesāšanai jānotiek tādā kārtībā, kas nodrošina krimināltiesisko attiecību taisnīgu noregulējumu.

Šajā sakarā kasācijas instances tiesa atzīmē, ka atbilstoši Kriminālprocesa likuma 461.pantam, ja krimināllietas iztiesāšanas gaitā prokurors atzīst, ka celtā un izsniegtā apsūdzība ir grozāma uz vieglāku vai smagāku, viņa pienākums ir grozīt apsūdzību, motivējot to.

Kriminālprocesa likuma 462.panta nosacījumi sīki reglamentē apsūdzības grozīšanu iztiesāšanas gaitā.

Kā redzams no pirmās instances tiesas sēdes protokola, prokurors, kurš uzturējis apsūdzību tiesā, apsūdzību uz smagāku nav grozījis.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Romāns T. apsūdzībā pēc Krimināllikuma 196.panta otrās daļas ticis attaisnots noziedzīga nodarījuma sastāva neesamības dēļ.

Par pirmās instances tiesas spriedumu Rīgas pilsētas Centra rajona prokuratūras virsprokurors iesniedzis apelācijas protestu, kurā lūdzis atcelt pirmās instances tiesas spriedumu un lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai Rīgas pilsētas Centra rajona tiesai.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 551.panta piekto daļu virsprokurors kā amatā augstāks prokurors bija tiesīgs iesniegt apelācijas protestu, jo uz viņu neattiecas tie ierobežojumi, kas šajā likuma normā paredzēti prokuroram, kurš piedalījies pirmās instances tiesā.

Iesniedzot apelācijas protestu, virsprokurors lūdzis atcelt pirmās instances tiesas spriedumu un lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai Rīgas pilsētas Centra rajona tiesai nolūkā grozīt Romānam T. celto apsūdzību uz smagāku.

Šajā sakarā kasācijas instances tiesa atzīmē, ka virsprokurora apelācijas protestā izteiktais lūgums atbilst krimināltiesisko attiecību taisnīgam noregulējumam.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 562.panta otro daļu apelācijas instances tiesa nedrīkst piemērot likumu par smagāku nodarījumu nekā tas, par kuru persona bija apsūdzēta, nosūtot krimināllietu uz tiesu, izņemot gadījumus, kad prokurors pirmās instances tiesā grozījis apsūdzību uz smagāku.

Kasācijas sūdzībā norādīts, ka apelācijas instances tiesā virsprokurora apelācijas protestu nebijis tiesīgs uzturēt zemākstāvošs prokurors.

Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka amatā augstāks prokurors var norīkot savu protestu tiesā uzturēt amatā zemākam prokuroram.

Kasācijas instances tiesa par nepamatotu atzīst norādi kasācijas sūdzībā, ka apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 562.panta pirmo daļu.

No apelācijas instances tiesas sēdes protokola izriet, ka tiesas izmeklēšana un tiesu debates apelācijas instances tiesā notikušas protestā izteikto prasību apjomā un ietvaros.

Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka Kriminālprocesa likuma 566.panta nosacījumi nav attiecināmi uz konkrēto lietu, jo Kriminālprocesa likums tā pašreizējā redakcijā nav noregulējis šajā lietā konstatēto situāciju.

Apelācijas instances tiesa atbilstoši Kriminālprocesa likuma 563.panta pirmās daļas 5.punktam atcēlusi pirmās instances tiesas spriedumu pilnībā un nosūtījusi krimināllietu jaunai izskatīšanai tai pašai pirmās instances tiesai.

Iepriekšminēto apstākļu dēļ apelācijas instances tiesas lēmums atbilst Kriminālprocesa likuma mērķim – krimināltiesisko attiecību taisnīgam noregulējumam, tāpēc lēmums ir tiesisks.

Pieņemot konkrēto lēmumu, nav pārkāptas Kriminālprocesa likuma 25.pantā nostiprinātais kriminālprocesa pamatprincips par dubultās sodīšanas nepieļaujamību.

Izskatot lietu no jauna, pirmās instances tiesai jāņem vērā Kriminālprocesa likuma 52.panta ceturtās daļas 1.punkts.

Pamatojoties uz teikto, vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 10.aprīļa lēmumu atstāt negrozītu, bet apsūdzētā Romāna T. aizstāvja kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Apelācijas sūdzības atstāšana bez izskatīšanas

Apelācijas sūdzība atstāta bez izskatīšanas pamatoti, ja sūdzības iesniedzējs nav iesniedzis nekādus neierašanās attaisnojošus dokumentus (Kriminālprocesa likuma 560.panta trešā daļa).

Rīgā, 2007.gada 1.jūnijā Lieta Nr.SKK-334/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senatore referente V.Eilande,
senatori P.Gruziņš,
A.Freibergs

izskatot rakstveida procesā apsūdzētās Ingrīdas B. sūdzību (kura nosaukta par kasācijas sūdzību) par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 12.aprīļa lēmumu,

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas 2000.gada 13.jūnija spriedumu Ingrīda B., (..), atzīta par vainīgu pēc Latvijas krimināllkodeksa 195.panta un sodīta ar naudas sodu 10 minimālo mēnešalgu apmērā, tas ir Ls 380.

Natālijas L. civilprasība apmierināta daļēji, piedzīts no Ingrīdas B. Natālijas L. labā Ls 1107,30.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Ingrīda B. atzīta par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Latvijas krimināllkodeksa 195.pantā, tas ir, par to, ka viņa izdarīja patvarību – darbību izdarīšanu patvaļīgi, apejot likumā noteikto kārtību, ja šīs darbības tiesiskumu apstrīd cita persona un ja tā saistīta ar ievērojamu zaudējumu nodarīšanu.

1996.gada oktobrī, izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā laikā, Ingrīda B. patvaļīgi atvērusi komunālā dzīvokļa Rīgā, Auces ielā 4, dz. (..), Rīgas pilsētas Kurzemes rajona pašvaldības Ķīpsalas namu pārvaldei piederošās istabas, kuras platība ir 16 m^2, durvis, kas bija aizzīmogotas saskaņā ar namu pārvaldes pārvaldnieka rīkojumu, un, apejot likumā noteikto kārtību par pašvaldības īpašumā esošās dzīvojamās platības iegūšanu lietošanā un īpašumā, nenoslēgusi nekādus līgumus ar namu pārvaldi par minētās dzīvojamās platības īri vai pirkumu, pārņēmusi istabu savā lietošanā, sākusi to apdzīvot, neinformēdama par to istabas īpašnieku – Kurzemes rajona Ķīpsalas namu pārvaldi – un neveikdama nekādus maksājumus par minētās dzīvojamās platības izmantošanu, tādējādi nodarot ievērojamus zaudējumus pašvaldībai.

1998.gada beigās, izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā laikā, Ingrīda B. patvaļīgi nomainījusi komunālā dzīvokļa Rīgā, Auces ielā 4, dz. (..), ārdurvis un ārdurvju atslēgu, atslēgas dublikātu neizsniedzot komunālā dzīvokļa īrniecei Natālijai L. Veicot patvaļīgas darbības, kas vērstas uz Natālijas L. dzīvojamās platības patvaļīgu pārņemšanu savā lietošanā, Ingrīda B. 1997.gada maijā, izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā laikā, atvērusi Natālijai L. lietošanā nodotās un Rīgas Kurzemes rajona Ķīpsalas namu pārvaldei piederošās 10,05 m^2 lielās istabas durvis, veikusi minētajā dzīvojamajā platībā remontu un pārņēmusi to savā lietošanā, sākusi to patvaļīgi apdzīvot, apejot likumā noteikto kārtību par pašvaldības īpašumā esošās dzīvojamās platības iegūšanu lietošanā un īpašumā, nenoslēgdama nekādu apakšīres līgumu par minētās platības izmantošanu, pārņēmusi istabu savā lietošanā, sākusi to apdzīvot, neinformējot par to istabas īpašnieku – Kurzemes rajona Ķīpsalas namu pārvaldi un īrnieci Natāliju L., kuras lietošanā šī istaba bija nodota saskaņā ar pašvaldības 1994.gada 10.februāra rīkojumu Nr.70, kā arī neveikdama nekādus maksājumus par minētās dzīvojamās platības izmantošanu. Ingrīdas B. patvaļīgo darbību rezultātā radīti ievērojami zaudējumi, kas izpaužas Natālijas L. tiesību uz dzīvokļa neaizskaramību pārkāpšanā, liedzot viņai iespēju izmantot savu īrēto dzīvojamo platību.

1997.gada maijā, izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā laikā, Ingrīda B., atverot komunālā dzīvokļa Rīgā, Auces ielā 4, dz. (..), īrniecei Natālijai L. piederošās istabas durvis, iekļuvusi minētajā istabā, no kurienes slepeni iznesusi īrniecei Natālijai L. un viņas ģimenes locekļiem piederošās mantas kopējā vērtībā Ls 1395,45.

Par šo spriedumu Ingrīda B. bija iesniegusi apelācijas sūdzību.

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 12.aprīļa lēmumu Ingrīdas B. apelācijas sūdzība par Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas 2000.gada 13.jūnija spriedumu atstāta bez izskatīšanas, jo apelācijas sūdzības iesniedzēja nebija ieradusies uz apelācijas instances tiesas sēdi bez attaisnojoša iemesla, nepaziņojusi neierašanās iemeslu. Lēmumā tiesa norādījusi, ka to var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 10 dienu laikā.

Sūdzību par šo lēmumu iesniegusi apsūdzētā Ingrīda B.

Apsūdzētā Ingrīda B. lūdz lietu skatīt mutvārdu procesā, jo viņa uzskata, ka nav iespējams pieņemt nolēmumu pēc lietā esošajiem materiāliem. Ingrīda B. lūdz atcelt pilnībā apelācijas instances tiesas lēmumu un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai, atzīstot, ka apelācijas sūdzība atstāta bez izskatīšanas nelikumīgi. Ja tas neesot iespējams, tad viņa lūdz nosūtīt lietu šī jautājuma jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā pēc būtības.

Apsūdzētā Ingrīda B. norāda uz Kriminālprocesa likuma 577.punkta pārkāpumu (nav skaidrs, kura Kriminālprocesa likuma panta pārkāpums šeit domāts un kā tas izpaudies). Ingrīda B. uzskata, ka apelācijas

instances tiesa nepareizi piemērojusi Kriminālprocesa likuma 560.panta trešo daļu un nepamatoti atstājusi viņas apelācijas sūdzību bez izskatīšanas, atzīstot, ka viņas neierašanās uz tiesas sēdi bijusi bez attaisnojošiem iemesliem.

Savā sūdzībā apsūdzētā apgalvo, ka viņai šāds attaisnojošs iemesls bija, taču nebija reālas iespējas par to paziņot tiesai. Ingrīda B. norāda, ka apelācijas instances tiesas sēdes dienā 2007.gada 12.aprīlī nav varējusi ierasties, jo faktiski atradusies ieslēgta savā dzīvoklī. Apsūdzētā nav varējusi atrast dzīvokļa atslēgas, lai attaisītu durvis, kuras no rīta bija aizslēdzis vīrs, arī piezvanīt viņa nav varējusi, jo viņas dēls iepriekš telefonu bija salauzis. Apsūdzētā apgalvo, ka viņas atslēgas, kā vēlāk noskaidrojies, atradušās pie dēla. Savukārt dēls, kas ir psihiski slims, 2007.gada 9.aprīļa vakarā esot uzvedies neadekvāti un rezultātā ticis nogādāts psihiatriskajā slimnīcā. Par minēto faktu Ingrīda B. lūdz Senāta Krimināllietu departamentu izprasīt ziņas no psihiatriskās slimnīcas.

Sūdzības turpinājumā apsūdzētā atsaucas arī uz dažādiem Kriminālprocesa likuma normu pārkāpumiem, saistot tos ar apelācijas sūdzības atstāšanu bez izskatīšanas. Tāpat apsūdzētā nepiekrīt viņas izdarītā noziedzīgā nodarījuma kvalifikācijai.

Apsveris sūdzības motīvus un pārbaudījis lietas materiālus, Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka sūdzības apmierināšanai nav pamata.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka iesniegtā sūdzība nav atzīstama par kasācijas sūdzību un apelācijas instances tiesa savā lēmumā nepareizi norādījusi, ka lēmumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā. Ingrīdas B. sūdzību nevar atzīt par kasācijas sūdzību, jo tā nav par tiesas nolēmumu pēc būtības.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka apelācijas instances tiesa likumīgi bez izskatīšanas atstājusi Ingrīdas B. apelācijas sūdzību, jo viņa uz apelācijas instances tiesas sēdi neieradās, nepaziņojot tiesai par neierašanās iemesliem un neiesniedzot attaisnojošus dokumentus. Esot šādiem apstākļiem, Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka, rīkojoties saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 560.panta trešajā daļā noteikto, apelācijas instances tiesa apsūdzētās apelācijas sūdzību bez izskatīšanas atstājusi likumīgi un pamatoti.

Ingrīdas B. sūdzība faktiski satur ne ar ko dokumentāli neapstiprinātus apgalvojumus, ka konkrētajā gadījumā viņa nevarēja ierasties uz tiesas sēdi. Nekādus attaisnojošus un viņas apgalvojumus pamatojošus dokumentus Ingrīda B. nav iesniegusi ne apelācijas instances tiesai, ne arī kasācijas instances tiesai. Apsūdzētā lūdz kasācijas instances tiesu izprasīt ziņas, ko viņai pašai vajadzēja un viņa varēja iegūt, nepastāvot nekādiem objektīviem šķēršļiem. Senāta Krimināllietu departamentam nav pienākums izprasīt jebkādus

pierādījumus. Pienākums konkrētajā gadījumā izprasīt un iesniegt attaisnojošus dokumentus bija Ingrīdai B.

Esot šādiem apstākļiem, apelācijas instances tiesas lēmuma atcelšanai nav pamata.

Ņemot vērā iepriekšminēto, vadoties no Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 12.aprīļa lēmumu atstāt negrozītu, bet apsūdzētās sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesas sprieduma struktūra un saturs

Ja pirmās instances tiesas spriedumā nav Kriminālprocesa likuma prasībām atbilstošas aprakstošās daļas, tas padara spriedumu nederīgu kā procesuālu dokumentu (Kriminālprocesa likuma 511. un 527.pants).

Rīgā, 2007.gada 7.jūnijā Lieta Nr.SKK-335/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Dzalbe,
senatori P.Gruziņš,
A.Freibergs

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētā Vladilena D. un viņa aizstāvja A.Ogurcova kasācijas sūdzībām par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 4.aprīļa lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Jūrmalas pilsētas tiesas 2006.gada 12.oktobra spriedumu Vladilens D., (..), atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 157.pantā, un sodīts ar naudas sodu 5 minimālo mēnešalgu apmērā, t.i., Ls 450. Vladilens D. pēc Krimināllikuma 156.panta attaisnots. No Vladilena D. par labu Olgai Š. piedzīta mantiskā un morālā kompensācija Ls 987,51.

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 4.aprīļa lēmumu Jūrmalas pilsētas tiesas 2006.gada 12.oktobra spriedums atcelts un lieta nosūtīta jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesai.

Apsūdzētais Vladilens D. un viņa aizstāvis A.Ogurcovs katrs iesnieguši kasācijas sūdzību, kur lūdz atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu un nosūtīt lietu jaunai iztiesāšanai.

Aizstāvis A.Ogurcovs norāda, ka apelācijas instances tiesa pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 562.panta ceturto daļu. Cietusī nebija pārsūdzējusi pirmās instances tiesas spriedumu daļā par Vladilena D. attaisnošanu, bet apelācijas instances tiesa atcēlusi pirmās instances tiesas spriedumu pilnībā. Tiesa nepareizi piemērojusi Kriminālprocesa likuma 563., 566.pantu. Iespējamie procesuālie pārkāpumi saīsinātā spriedumā būtiski neietekmējot motivēto spriedumu un nekādā ziņā nevarot ietekmēt attaisnojoša sprieduma būtību un esot pretrunā ar Kriminālprocesa likuma 565.pantu. Jūrmalas pilsētas 2006.gada

25.septembra tiesas sēdē zālē atradusies cietusī O.Š., kuru lūguši nopratināt, bet paskaidrojumus sniegusi viņas pārstāve I.M. Privātās apsūdzības lietās cietušajam esot tiesības, nevis pienākums uzturēt vai neuzturēt apsūdzību. Ja vadītos no apelācijas instances tiesas lēmuma motivācijas, varētu atzīt, ka cietusī apsūdzību neesot uzturējusi un krimināprocess izbeidzams.

Apsūdzētais Vladilens D. norāda, ka viņš pievienojas aizstāvja A.Ogurcova kasācijas sūdzībai. Apelācijas sūdzību viņš un aizstāvis bija iesnieguši tikai par pirmās instances tiesas sprieduma notiesājošo daļu. Apgabaltiesas lēmums atcelt visu spriedumu kopumā – gan attaisnojošo, gan apsūdzošo daļu – esot pieņemts, pārkāpjot Latvijas kriminālprocesa kodeksa 162.pantu.

Cietusī O.Š. (lietas materiālos arī Š., Sh., Sh.) ir iesniegusi rakstveida paskaidrojumus par kasācijas sūdzībām. Cietusī uzskata, ka apelācijas instances tiesa esot pieļāvusi būtiskus Kriminālprocesa likuma pārkāpumus, neesot izskatījusi lietu pēc būtības, tāpēc tiesas lēmums atceļams un lieta nosūtāma jaunai izskatīšanai. Tiesa esot pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 562., 566.pantu un kļūdaini piemērojusi Kriminālprocesa likuma 575.pantu. Tiesa esot pārkāpusi lietas izskatīšanas apjomu un ietvarus, neesot konstatējusi tādus pārkāpumus, kas katrā ziņā izraisa sprieduma atcelšanu un lietas nosūtīšanu jaunai iztiesāšanai. Konstatējot sprieduma trūkumus, nepilnības, nepareizības vai likuma pārkāpumus, tiesai tos bija jānovērš, lietu iztiesājot no jauna apelācijas kārtībā. Konstatēto trūkumu dēļ apelācijas sūdzības neesot bijušas iesniegtas. Tiesai bijis jākonstatē Vladilena D. vārdu, izteicienu, uzvedības atbilstība Krimināllikumam.

Aizstāvis A.Ogurcovs lūdz lietu izskatīt mutvārdu procesā.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka ir iespējams pieņemt lēmumu pēc lietā esošajiem materiāliem. Apsūdzētā Vladilena D. aizstāvis A.Ogurcovs atbilstoši Kriminālprocesa likuma 572.panta prasībām lūgumu par lietas izskatīšanu mutvārdu procesā tiesas sēdē nav motivējis.

Kasācijas instances tiesa atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums jāatstāj negrozīts, bet kasācijas sūdzības jānoraida.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 566.pantu, ja apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, konstatē šā likuma pārkāpumu, kas katrā ziņā izraisa sprieduma atcelšanu, tā pieņem lēmumu par pirmās instances tiesas sprieduma atcelšanu pilnībā vai kādā tā daļā un lietas nosūtīšanu jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesā citā sastāvā.

Apelācijas instances tiesa ir konstatējusi, ka pirmās instances tiesas spriedums neatbilst Kriminālprocesa likuma 511.panta, 523.panta pirmās daļas, 527.panta pirmās daļas, 530., 531.panta prasībām. Pirmās instances tiesas saīsinātajā spriedumā nav aprakstošās daļas, bet pilnā sprieduma aprakstošajā daļā ir tikai norāde uz to, par ko savā

sūdzībā rakstījusi cietusī Olga Š. Spriedumā nav pierādītā noziedzīgā nodarījuma apraksta un juridiskās kvalifikācijas. Sprieduma aprakstošās daļas saturs ir pretrunā ar motīvu daļas saturu. Cietušās Olgas Š. sūdzībā, kas ietverta sprieduma aprakstošajā daļā, Vladilens D. apsūdzēts par divu noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēti Krimināllikuma 156.pantā un 157.pantā (noziedzīgu nodarījumu ideālā kopība), izdarīšanu. Pirmās instances tiesa Vladilenu D. apsūdzībā pēc Krimināllikuma 156.panta attaisnojusi, bet pēc Krimināllikuma 157.panta notiesājusi, nenorādot, kādas darbības atzīstamas par sodāmām un kādas par attaisnojamām. Pirmās instances tiesā liecības nav sniegusi cietusī Olga Š., bet gan viņas pārstāve I.M., kurai šādu pienākumu Kriminālprocesa likums neparedz. Saīsināto spriedumu tiesa pasludinājusi 6.oktobrī, taču sagatavotais pilnais spriedums datēts ar 2006.gada 12.oktobri un 25.septembri.

Kasācijas instances tiesa konstatē, ka apelācijas instances tiesas atzinumi un secinājumi atbilst lietā esošajiem materiāliem.

Kriminālprocesa likuma 47.nodaļā ir noteiktas prasības, kādām jāatbilst tiesas spriedumam, to vidū arī sprieduma struktūrai un saturam. Pirmās instances tiesas spriedumā nav atbilstošas Kriminālprocesa likuma prasībām aprakstošās daļas, kas padara to nederīgu kā procesuālo dokumentu.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 549.pantu pārsūdzēšana apelācijas kartībā ir rakstveida apelācijas protesta vai sūdzības iesniegšana par spēkā nestājušos pirmās instances tiesas nolēmumu nolūkā panākt tā atcelšanu pilnībā vai kādā tā daļā kā faktisku, tā arī juridisku iemeslu dēļ. Tātad apelācijas instances tiesas izskatīšanas priekšmetā ietilpst pirmās instances tiesas nolēmums (lēmums, spriedums). Ja pirmās instances tiesas spriedums ir nederīgs kā procesuāls dokuments, tad iztrūkst apelācijas instances tiesā izskatāmais priekšmets.

Likumdevējs, uzskaitot Kriminālprocesa likuma 575.panta pirmajā daļā šā likuma būtiskus pārkāpumus, kas katrā ziņā izraisa tiesas nolēmuma atcelšanu, nav prezumējis tādu gadījumu, ka lietā nav likuma prasībām atbilstoša tiesas nolēmuma vai tas ir nederīgs kā procesuāls dokuments. Tas nav norādīts arī Kriminālprocesa likuma 566.pantā, kas nosaka apelācijas instances tiesas kompetenci lietas nosūtīšanā jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesā. Taču šāds gadījums konkrētajā lietā ir konstatēts.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka pirmās instances tiesa, taisot spriedumu, kurā nav Kriminālprocesa likuma prasībām atbilstošas aprakstošās daļas, ir būtiski pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 511.pantu, kas nosaka, ka spriedumam jābūt tiesiskam. Šāds pārkāpums katrā ziņā izraisa tiesas nolēmuma

atcelšanu, un pašreizējā Kriminālprocesa likuma 575.panta redakcijā tas attiecināms uz šā panta trešajā daļā paredzēto pārkāpumu.

Apelācijas instances tiesa nav pieļāvusi kasācijas sūdzībās un paskaidrojumos par kasācijas sūdzībām norādītos pārkāpumus. Krimināllikuma 157.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva esamība vai neesamība apsūdzētā Vladilena D. rīcībā ir saistīta ar pierādījumu vērtēšanu. Kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā neizvērtē. Atsauce uz Latvijas kriminālprocesa kodeksa 162.pantu apsūdzētā Vladilena D. kasācijas sūdzībā ir acīmredzami nepareiza.

Izskatot lietu no jauna, pirmās instances tiesai jāņem vērā Kriminālprocesa likuma 591.panta noteikumi par lietas izskatīšanu pēc sprieduma vai lēmuma atcelšanas.

Vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 4.aprīļa lēmumu atstāt negrozītu, bet apsūdzētā Vladilena D. un viņa aizstāvja V.Ogurcova kasācijas sūdzības noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Dubultās sodīšanas jēdziena izpratne

Disciplinārā atbildība neizslēdz krimināltatbildību. Krimināsoda piemērošana par to pašu pārkāpumu disciplināri sodītai personai nav dubultā sodīšana (Kriminālprocesa likuma 25.pants).

Personību raksturojošo datu vērā ņemšana, nosakot sodu, nav vienlīdzības principa pārkāpšana vai diskriminācija pēc kādām pazīmēm. (Kriminālprocesa likuma 8.pants).

Rīgā, 2007.gada 29.jūnijā Lieta Nr.SKK-359/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senatore referente V.Eilande,
senatori A.Freibergs,
V.Čiževskis

izskatot rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar apsūdzētā Jevgēnija G. kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 28.februāra spriedumu,

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2006.gada 2.decembra spriedumu Jevgēnijs G., (..), atzīts par vainīgu pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas un saskaņā ar Krimināllikuma 58. un 59.pantu atbrīvots no soda.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Jevgēnijs G. notiesāts pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas par rupju sabiedriskā miera traucēšanu, kas izpaudās acīmredzamā necieņā pret sabiedrību un bezkaunībā, ignorējot vispārpieņemtās uzvedības normas un traucējot cilvēku mieru (huligānisms), kas saistīts ar miesas bojājumu nodarīšanu cietušajam un mantas bojāšanu.

2005.gada 21.jūlijā ap plkst. 05.00 Jevgēnijs G., būdams alkohola ietekmē, atrodoties sabiedriskā vietā – Rīgā, Kr.Barona ielā 31, pie kluba "Indigo" bez jebkāda iemesla un huligānisku motīvu vadīts, ignorējot vispārpieņemtās uzvedības normas, uzsāka konfliktu ar divām pirmstiesas izmeklēšanā nenoskaidrotām sievietēm. Konflikta laikā Jevgēnijs G., tīši aizskaroši vēršoties pret vienu no pirmstiesas izmeklēšanas gaitā nenoskaidrotām sievietēm, lietoja rupjus necenzētus vārdus. Kad pie Jevgēnija G. vērsās otra izmeklēšanas gaitā nenoskaidrotā sieviete ar lūgumu pārtraukt šādu rīcību, Jevgēnijs G. pēdējo tīši pagrūda, kā rezultātā sieviete nokrita ar seju pret asfaltu. Pēc tam Jevgēnijs G. turpināja nicīgi izturēties pret abām sievietēm, rupji lamājoties.

Tad Inga Č., kura atradās notikuma vietā, vērsās pie Jevgēnija G. un mutiski aizrādīja par viņa rīcību pret minētajām sievietēm, pēc kā Jevgēnijs G. pienāca pie Ingas Č. un tīši vienu reizi iesita viņai pa seju, nodarot fiziskas sāpes. Tad, lai aizstāvētu Ingu Č., Liāna P., kura arī atradās notikuma vietā, vienu reizi iesita Jevgēnijam G. ar rokassomiņu pa muguru. Tad Jevgēnijs G. pagriezās pret Liānu P. un tīši vienu reizi iesita ar labās rokas dūri Liānai P. pa seju žokļa rajonā, kā arī vienu reizi iespēra Liānai P. pa labo kāju augšstilba rajonā, tādējādi nodarot Liānai P. šādus miesas bojājumus: galvas sasitumu ar zemādas asinsizplūdumu, labās kājas sasitumu ar zemādas asinsizplūdumu, kas pēc sava rakstura pieskaitāmi pie viegliem miesas bojājumiem, kas neizraisa īslaicīgus veselības traucējumus uz laiku, ilgāku par 6 dienām. Pēc tam Jevgēnijs G. izrāva viņai no rokām somiņu, to sabojājot, un, sakot, lai Liāna P. paskraida pēc viņa, sāka skriet projām no notikuma vietas. Pie kinoteātra "Rīga" Jevgēniju G. aizturēja garāmgājēji.

Tādējādi Jevgēnijs G. ar savu rīcību pauda atklātu un cinisku sabiedrisko interešu nonievāšanu, nostādīdams tām pretī savas personiskās intereses, tas ir, izrādot acīmredzamu necieņu pret sabiedrību un bezkaunību. Šādu huligānisku darbību rezultātā tika traucēts cilvēku miers, kā arī Liānai P. tika nodarīti miesas bojājumi.

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas spriedumu sakarā ar prokurora apelācijas protestu šis spriedums atcelts daļā par Jevgēnija G. atbrīvošanu no soda saskaņā ar Krimināllikuma 58., 59.pantu, un Jevgēnijs G. pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas sodīts ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu, piemērojot Krimināllikuma 49.pantu, bez policijas kontroles. Saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu sods noteikts nosacīti ar pārbaudes laiku uz sešiem mēnešiem.

Kasācijas sūdzību iesniedzis apsūdzētais Jevgēnijs G., kurā lūdz atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Apsūdzētais Jevgēnijs G. uzskata, ka apelācijas instances tiesa ir pieļāvusi būtiskus Krimināllikuma un Kriminālprocesa likuma pārkāpumus.

Apsūdzētais apgalvo, ka apelācijas instances tiesa ir pieļāvusi Kriminālprocesa likuma pamatprincipu pārkāpumu, jo tā neesot ievērojusi Kriminālprocesa likuma 514.panta nosacījumus, ka tiesa apspriežu istabā atsevišķi izlemj, vai apsūdzētais ir sodāms par noziedzīgo nodarījumu. Tikai tad, ja tiesa konstatējot, ka ir izdarīts tāds noziedzīgs nodarījums, par kuru ir nepieciešams piespriest sodu, tā lemjot par konkrēta soda veidu un mēru.

Jevgēnijs G. uzskata – ja tiesa konstatē, ka ir izdarīts tāds noziedzīgs nodarījums, par kuru atbilstoši Krimināllikuma 59.panta trešajai daļai personu var atbrīvot no kriminālatbildības, tad tiesa atteikšanos piemērot šo normu nevar pamatot ar kādu apsūdzētajam piemītošu apstākli vai īpašību, kas apsūdzēto diskriminē pēc jebkādām pazīmēm. Apsūdzētais uzskata, ka tiesa viņa ieņemamo amatu – darbu policijā – ir vērtējusi kā atbildību pastiprinošu apstākli, pie tam tādu, kas nav paredzēts Krimināllikuma 48.pantā. Papildus Jevgēnijs G. norāda, ka ir pārkāpts dubultās sodīšanas aizliegums, jo par savu rīcību viņš jau ir sodīts disciplināri.

Kasators norāda, ka tiesa tādējādi pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 8.panta trešajā daļā garantēto vienlīdzības principu, likuma "Par tiesu varu" 4.pantā noteikto, Satversmes 91.pantā noteikto, kā arī Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 6. un 14.pantā garantētās tiesības.

Apelācijas instances tiesa esot pārkāpusi arī Kriminālprocesa likuma 124.panta otro un ceturto daļu, 129.pantu, 126.panta otro daļu, jo izmantojusi pierādījumus, uz kuriem tiesā nav atsaucies apsūdzības uzturētājs un kas nav pienācīgā kārtā iegūti un pārbaudīti, un norādījusi, ka Jevgēnijam G. esot problēmas ar alkoholu, līdz ar to esot obligāti piespriežams sods.

Apsvēris kasācijas sūdzības motīvus un pārbaudījis lietas materiālus, Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka sūdzības apmierināšanai nav pamata.

Kriminālprocesa likuma 514.panta pirmajā daļā ir uzskaitīti tiesas apspriedē izlemjamie jautājumi. No sprieduma teksta nav pamata izdarīt secinājumus, ka tiesa nebūtu ievērojusi šajā pantā noteiktās prasības, jo spriedumā ir izvērtēti un izlemti visi likumā prasītie jautājumi.

Krimināllikuma 58. un 59.pantā ir paredzētas tiesas tiesības atbrīvot personu no kriminālatbildības vai soda, taču tas nav tiesas pienākums. Apelācijas instances tiesa ir izvērtējusi pierādījumus kriminālietā un nākusi pie secinājuma, ka, pastāvot konstatētajiem apstākļiem, nav piemērojami šo Krimināllikuma pantu nosacījumi. Apelācijas instances tiesa nav pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 562.panta nosacījumus, kas nosaka apjomu un ietvarus, kādos lieta tiek izskatīta apelācijas instances tiesā, jo lietā apelācijas protestu bija iesniedzis prokurors, nepiekrītot pirmās instances tiesas spriedumam daļā par atbrīvošanu no soda.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 46.panta otro daļu tiesa, nosakot sodu, ņem vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, vainīgā personību, atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus. Tiesa nosaka sodu Krimināllikuma Sevišķās daļas panta sankcijā noteiktajās robežās. Tā kā sodu nosaka konkrētai personai, tiesai jāņem vērā arī tās personība. Personību raksturojošu datu ņemšana vērā, nosakot sodu, nav uzskatāma par vienlīdzības

principa pārkāpšanu vai par diskrimināciju pēc kādām pazīmēm. Nepamatota ir Jevgēnija G. norāde, ka tiesa viņa ieņemamo amatu uzskatījusi par atbildību pastiprinošu apstākli Krimināllikuma 48.panta izpratnē. Tiesa šo apstākli nav par tādu atzinusi.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka apelācijas instances tiesas spriedums ir motivēts. Apelācijas instances tiesa spriedumā analizējusi pierādījumus un pamatojusi savus secinājumus, kāpēc tā uzskata, ka nav iespējams atbrīvot Jevgēniju G. no soda. Tiesa arī motivējusi, kāpēc tā uzskata, ka Jevgēnijam G. var noteikt vieglāku sodu saskaņā ar Krimināllikuma 49.pantu un to noteikt nosacīti saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu.

Nav pamatota apsūdzētā norāde, ka pārkāpts dubultās sodīšanas nepieļaujamības (*ne bis in idem*) princips. Kā jau norādīts Senāta 2007.gada 23.marta lēmumā Nr. SKK-157 un 2007.gada 13.jūnija lēmumā Nr. SKK-314, Kriminālprocesa likuma 25.pantā nav izteikta prasība atcelt disciplinārsodu, nosakot par to pašu nodarījumu kriminālsodu. Kriminālsoda piemērošana par vienu un to pašu pārkāpumu disciplināri sodītai personai nav dubultās sodīšanas nepieļaujamības principa pārkāpšana.

Atsauce uz Kriminālprocesa likuma 8.panta trešo daļu (pantam vispār nav daļu), likuma "Par tiesu varu" 4.pantā noteikto, Satversmes 91.pantā noteikto, kā arī Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 6. un 14.pantā garantēto tiesību pārkāpumu ir formāla un nepamatota. Apelācijas instances tiesa ir nodrošinājusi Jevgēnijam G. likumā paredzētās tiesības, kā arī pieņēmusi spriedumu, ievērojot vienlīdzības un citus Kriminālprocesa likumā paredzētos principus.

Apelācijas instances tiesa, vērtējot apsūdzētā personību, spriedumā ir atsaukusies uz Narkoloģijas centra izziņu, taču nav norādījusi, ka tieši šī izziņa būtu pamatā secinājumam, ka Jevgēnijam G. būtu piespriežams sods, bet vērtējusi to kopsakarā ar citiem lietas apstākļiem.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas spriedums atbilst Kriminālprocesa likuma 511., 512.panta prasībām.

Ņemot vērā iepriekšminēto, vadoties no Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 28.februāra spriedumu atstāt negrozītu, bet kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Prokurora pieteikums par kompensācijas piedziņu valsts interesēs

No Kriminālprocesa likuma 456.panta trešās daļas izriet, ka apstākļos, kad izpildīti šīs likuma normas nosacījumi, kompensācijas piedziņa izdarāma valsts interesēs, nesaistot šo piedziņu ar cietušā statusu kriminālprocesā (Kriminālprocesa likuma 456.panta trešā daļa).

Rīgā, 2007.gada 27.augustā Lieta Nr.SKK-377/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Čiževskis,
senatori A.Freibergs,
V.Eilande

izskatīja rakstveida procesā apsūdzētā Jāņa K. aizstāvja zvērināta advokāta J.Ločmeļa kasācijas sūdzību par Kurzemes apgabaltiesas 2007.gada 7.maija lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Jānis K., (..), ar Liepājas tiesas 2007.gada 13.marta spriedumu atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 218.panta otrās daļas ar naudas sodu 8 minimālo mēnešalgu, t.i., Ls 960 apmērā, atņemot tiesības veikt uzņēmējdarbību uz diviem gadiem. No Jāņa K. par labu valstij piedzīta kaitējuma kompensācija Ls 15 154,14.

Izskatījusi lietu apelācijas kārtībā, Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija ar 2007.gada 7.maija lēmumu pirmās instances tiesas spriedumu atstājusi negrozītu.

Par apelācijas instances tiesas lēmumu apsūdzētā aizstāvis zvērināts advokāts V.Ločmelis iesniedzis kasācijas sūdzību. Kasācijas sūdzībā norādīts, ka pirmās instances tiesa esot pārkāpusi Kriminālprocesa likuma normas attiecībā par cietušā atzīšanu un kompensācijas piedziņu. Apelācijas instances tiesa šādu pārkāpumu esot atstājusi bez ievērības. Kriminālprocesa likums neparedzot kompensācijas piedziņu par labu personai, kura nav atzīta par cietušo. Kriminālprocesa likuma 350.panta pirmā daļa nosaka, ka kompensācija ir naudas izteiksmē noteikta samaksa cietušajam. Kriminālprocesa likuma 95.panta pirmā daļa nosaka, ka cietušais kriminālprocesā var būt fiziska vai juridiska persona. Kriminālprocesa likuma 96.panta pirmā daļa nosaka, ka personu par cietušo atzīst procesa virzītājs ar savu lēmumu. Neviena no šīm likuma normām neesot ievērota, izlemjot jautājumu par kompensācijas piedziņu, jo valsts neesot atzīta par

cietušo. Kaitējuma kompensācija piedzīta, tikai pamatojoties uz prokurora iesniegto pieteikumu atbilstoši Kriminālprocesa likuma 456.panta trešajai daļai.

Bez tam aizstāvis uzskata, ka apelācijas instances tiesa esot nepareizi piemērojusi Kriminālprocesa likuma 499.pantu, nepārbaudīdama pieteikuma par kaitējuma kompensāciju pamatotību. Tiesa neesot izskatījusi un izvērtējusi visus Jāņa K. apelācijas sūdzībā norādītos apstākļus, tādā veidā pārkāpjot Kriminālprocesa likuma 562.panta pirmās daļas prasības. Tiesa esot pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 564.panta ceturtās daļas prasības, jo lēmums nesatur tiesas atzinumu un vērtējumu par apelācijas sūdzības pamatotību. Lūdz atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu un lietu nodot jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Izskatījis rakstveida procesā lietas materiālus, izvērtējis kasācijas sūdzības motīvus, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmumus ir tiesisks un pamatots un tāpēc atstājams negrozīts, bet iesniegtā kasācijas sūdzība noraidāma. Apelācijas instances tiesa nav pieļāvusi kasācijas sūdzībā minētos Kriminālprocesa likuma normu pārkāpumus. No lietas materiāliem redzams, ka prokurors, izmantojot Kriminālprocesa likuma 456.panta trešajā daļā noteiktās tiesības, ir pieteicis un uzturējis pieteikumu par kompensācijas piedziņu valsts interesēs. Šāds pieteikums bijis par pamatu tiesas nolēmumam piedzīt no apsūdzētā Jāņa K. par labu valstij kaitējuma kompensāciju Ls 15 154,14 apmērā. Krimināllietu departaments atzīmē, ka gadījumā, kad ir iesniegts un uzturēts prokurora pieteikums par kaitējuma kompensāciju valsts labā, nav obligāti nepieciešams, lai valsts tiktu atzīta par cietušo. Kriminālprocesa likuma 456.panta trešā daļa nesatur prasību valsti atzīt par cietušo, pirms tiek iesniegts prokurora pieteikums vai tiesa izlemj šo pieteikumu. Minētā likuma norma ir speciāla, un tā nav jāsaista ar citām Kriminālprocesa likuma normām, kas regulē jautājumus par kaitējuma kompensācijas atlīdzināšanu. No Kriminālprocesa likuma 456.panta trešās daļas jēgas izriet, ka, esot apstākļiem, kad izpildīti šīs likuma normas nosacījumi, kompensācijas piedziņa izdarāma valsts interesēs, nesaistot šo piedziņu ar cietušā statusu kriminālprocesā.

Apelācijas instances tiesai nebija pienākums un tiesisks pamats pārbaudīt pierādījumus, jo pirmās instances tiesā lieta iztiesāta atbilstoši Kriminālprocesa likuma 499.panta prasībām bez pierādījumu pārbaudes. No lietas materiāliem nav izdarāmi secinājumi, ka tiesai varēja rasties šaubas par apsūdzētā vainu. Bez tam, kā redzams no lietas materiāliem, apsūdzētais savu vainu viņam inkriminētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā atzinis, kā arī atzinis pieteiktās kaitējuma kompensācijas apmēru. Krimināllietu departaments nekonstatē, ka apelācijas instances tiesā būtu pasliktināts apsūdzētā stāvoklis vai ierobežotas viņa tiesības

uz aizstāvību. Apelācijas instances tiesa ir izvērtējusi apelācijas sūdzībā izteiktos iebildumus, kas attiecas uz noteikto sodu un atzinusi, ka apelācijas sūdzība nav pamatota. Esot šādiem apstākļiem, nav pamata uzskatīt, ka tiesa nebūtu ievērojusi Kriminālprocesa likuma 562., vai 564. panta prasības.

Pamatojoties uz minēto, ievērojot Kriminālprocesa likuma 585., 587.pantu, Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 7.maija lēmumu atstāt negrozītu, bet zvērināta advokāta J.Ločmeļa kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Pierādījumu pārbaudīšana apelācijas instances tiesā

Kriminālprocesa likumā noteiktās krimināllietas izskatīšanas, pārbaudes kārtības neievērošana, tiesas nolēmuma un atzinuma pamatošana ar pierādījumiem, kas nav pārbaudīti likumā noteiktajā kārtībā, ir pretrunā ar Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā, Kriminālprocesa likumā noteiktajām tiesībām uz taisnīgu tiesu (Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.pants, Kriminālprocesa likuma 15.pants).

Rīgā, 2007.gada 31.jūlijā Lieta Nr.SKK-395/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Dzalbe,
senatori V.Eilande,
V.Vietnieks

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzēto Klaida K., Andreja E., Ivana Ņ. kasācijas sūdzībām par Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 29.marta lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Liepājas tiesas 2006.gada 7.aprīļa spriedumu Klaids K., (..), atzīts par vainīgu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā, kas paredzēti Krimināllikuma 176.panta trešajā daļā, 231.panta otrajā daļā, 175.panta otrajā daļā, un sodīts pēc Krimināllikuma 176.panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz astoņiem gadiem, konfiscējot mantu, un ar policijas kontroli uz diviem gadiem, pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz trīs gadiem un ar policijas kontroli uz vienu gadu, pēc Krimināllikuma 175.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz trīs gadiem. Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu galīgais sods pēc noziedzīgo nodarījumu kopības noteikts brīvības atņemšana uz astoņiem gadiem, konfiscējot mantu, un policijas kontrole uz diviem gadiem, t.i., ietverot vieglākos sodus smagākajā;

Andrejs E., (..), atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 20.panta ceturtajā daļā un 176.panta trešajā daļā, un sodīts ar brīvības atņemšanu uz astoņiem gadiem, konfiscējot mantu, un ar policijas kontroli uz vienu gadu. Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz astoņiem gadiem, konfiscējot mantu, un policijas kontrole uz vienu gadu, t.i., ietverot vieglāko sodu, kas noteikts ar Liepājas tiesas 2005.gada 14.decembra spriedumu, smagākajā;

Ivans Ņ., (..), atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 176.panta otrajā daļā, un sodīts ar brīvības atņemšanu uz trīs gadiem un ar policijas kontroli uz vienu gadu.

Ar Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 29.marta lēmumu Liepājas tiesas 2006.gada 7.aprīļa spriedums atstāts negrozīts.

Apsūdzētie Klaids K., Andrejs E. un Ivans Ņ. katrs iesnieguši kasācijas sūdzību, kur lūdz atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu un lietu nosūtīt jaunai iztiesāšanai.

Apsūdzētais Klaids K. norāda, ka apelācijas instances tiesa nepareizi piemērojusi Krimināllikuma 175.panta otro daļu, 176.pantu, kvalificējot noziedzīgos nodarījumus, pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 2.panta pirmo daļu, 15.pantu, 19.panta otro un trešo daļu, 564.panta ceturto daļu, Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.panta trešās daļas "d" punktu, 17.pantu. Lietā neesot pierādījumu, kas objektīvi apstiprinātu to, ka viņš esot izdarījis cietušā Kārļa S. naudas zādzību, ka viņa rīcība pret cietušo Maiju M. būtu saistīta ar prettiesisku iedzīvošanos, mantkārību. Tiesa esot ņēmusi par pamatu tikai liecinieces S.Č. liecības. S.Č. bijusi Kārļa S. draudzene, tagad jau sieva, un lietas iznākumā ieinteresēta persona, pie kam notikuma laikā bijusi stiprā alkohola reibumā. Viņa un līdzapsūdzēto darbības, paņemot no Maijas M. mantas, bijušas vērstas uz kompensācijas saņemšanu par draugu veselībai nodarīto kaitējumu Maijas M. prettiesisko darbību rezultātā, izplatot narkotiskās vielas, nevis uz mantas nolaupīšanu. Apelācijas sūdzībā un pieteikumā viņš esot lūdzis nopratināt apelācijas instances tiesas sēdē cietušos un lieciniekus. Taču tiesā cietušie un lielākā daļa lecinieku neesot nopratināti, tāpēc viņu liecības nevarot atzīt par objektīvām. Tiesa spriedumu balstījusi uz nepārbaudītu pierādījumu pamata. Personas liecības par un pret sevi nevarot tikt uzskatītas par patiesām, un tiesām jāizvairoties no subjektīvu ziņu par faktiem izmantošanas. Tiesai jākonstatējot tikai objektīvi fakti par konkrēta noziedzīga nodarījuma izdarīšanu. Līdzapsūdzētais Andrejs E. esot norādījis uz policijas darbinieka J. un prokurora B. nelikumīgām darbībām liecību iegūšanā. J. un B. esot saistība ar cietušās Maijas M. ģimeni, taču tiesa neesot pieņēmusi noraidījumu prokuroram. Tiesa esot atzinusi par patiesām liecinieces S.Č. un cietušās Maijas M. pretrunīgās liecības un visas šaubas par vainu, pretrunīgos pierādījumus neesot vērtējusi par labu apsūdzētajiem. Tiesa nolēmumā neesot izvērtējusi liecinieka S.Č. liecības un līdz ar to nemotivēti noraidījusi šo pierādījumu. Nolēmumā norādītie pierādījumi saturot tikai ziņas par notikuma esamību, nevis viņa rīcības atbilstību inkriminētā noziedzīgā nodarījuma sastāvam. Tiesa neesot vērtējusi visus pierādījumus to kopībā un savstarpējā saistībā.

Apsūdzētais Andrejs E. kasācijas sūdzībā norāda, ka tiesa nepareizi piemērojusi Krimināllikuma 20.panta ceturto daļu un 176.panta trešo daļu, kvalificējot noziedzīgo nodarījumu, pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 15., 19., 124., 128.pantu, 564.panta ceturto daļu. No tiesu nolēmumiem neesot redzams, ka viņš būtu devis padomus, norādījumus, līdzekļus vai novērsis šķēršļus Maijas M. aplaupīšanā. Viņš esot zvanījis Maijai M., lai palīdzētu Klaidam K. noskaidrot psihotropo vielu izplatītājus. Tiesas nolēmumā neesot norādīti pierādījumi, kas apstiprinātu iepriekšējo vienošanos par laupīšanu. Tiesa par patiesām atzinusi tikai vienas no vairākām pretrunīgām Maijas M. liecībām. Maija M. tiesā neesot nopratināta. Tiesa neesot noticējusi viņa liecībām tiesas sēdēs, bet ņēmusi vērā liecības pirmstiesas izmeklēšanā, kuras sniedzis izmeklētāja un prokurora B. iespaidā. Tiesa neesot pārbaudījusi prokurora saistību ar cietušās Maijas M. ģimeni. Tiesa nemotivēti noraidījusi liecinieka V.Č. liecības par to, ka neesot notikusi nekāda laupīšana.

Apsūdzētais Ivans Ņ. norāda, ka tiesa nepareizi piemērojusi Krimināllikuma 176.panta otro daļu, kvalificējot noziedzīgo nodarījumu, pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 15., 19., 124., 128.pantu, 527.panta otrās daļas 2.punktu, Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.panta trešās daļas "d" punktu. Lietā neesot iegūti pierādījumi, kas apstiprinātu iepriekšēju vienošanos par Maijas M. aplaupīšanu. Viņa un līdzapsūdzēto darbības bijušas vērstas, lai noskaidrotu stipras iedarbības psihotropo vielu izplatītājus un lai saņemtu no Maijas M. kompensāciju par Klaida K. un citu paziņu veselībai nodarīto kaitējumu. Maija M. pati atdevusi savas mantas Klaidam K. kā ķīlu, ko viņa saņemtu atpakaļ noteiktajā laikā un vietā, samaksājot kompensāciju. Tiesā neesot nopratināta cietusī Maija M., kura tīšām izvairījusies no tiesas, vairāki lecinieki. Nolēmums pamatots ar nepārbaudītām un pretrunīgām cietušās liecībām. Tiesas nolēmums balstīts uz pieņēmumiem. Tiesa noraidījusi viņa un līdzapsūdzēto liecības, neesot objektīvi novērtējusi apsūdzētā Andreja E. liecību par to, ka pirmstiesas procesā prokurors nelikumīgi ieguvis no viņa liecības. Tiesa neesot pārbaudījusi prokurora B. iespējamo interešu konfliktu sakarā ar cietušās Maijas M. ģimeni. Tiesa nemotivēti noraidījusi liecinieka Č. liecības, kas apstiprinājušas apsūdzēto liecības, un visas šaubas par vainu neesot tulkojusi par labu apsūdzētajiem.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums jāatceļ un lieta jānosūta jaunai iztiesāšanai.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 511., 512.pantu tiesas spriedumam jābūt tiesiskam un pamatotam, tiesa spriedumu pamato ar pierādījumiem, kuri pārbaudīti tiesas sēdē vai kurus saskaņā ar

Kriminālprocesa likuma 125.panta noteikumiem nav nepieciešams pārbaudīt.

Šīs likuma prasības attiecas arī uz apelācijas instances tiesas nolēmumu.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 564.panta ceturto daļu apelācijas instances tiesas nolēmumā norādāmi pierādījumi, kas apstiprina apelācijas instances tiesas atzinumus. Šiem pierādījumiem jābūt iegūtiem un pārbaudītiem Kriminālprocesa likuma noteiktajā kārtībā.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 561.panta pirmo daļu lieta apelācijas instances tiesā izskatāma triju tiesnešu sastāvā kārtībā, kāda noteikta krimināllietas izskatīšanai pirmās instances tiesā, izņemot Kriminālprocesa likuma 53.nodaļā noteikto.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 452.pantu tiesas sēde krimināllietā noris nemainīgā tiesnešu sastāvā. Ja krimināllietas izskatīšanas gaitā kādu no tiesnešiem aizstāj cits tiesnesis, krimināllietas iztiesāšanu sāk no jauna.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 449.panta trešo daļu rakstveida pierādījumus un citus dokumentus tiesas sēdē nolasa vai atskaņo, izņemot gadījumus, kad persona, kura īsteno aizstāvību, prokurors un cietušais vai viņa pārstāvis piekrīt, ka šo pierādījumu nolasīšana vai atskaņošana nav nepieciešama.

No lietā esošajiem tiesas sēžu protokoliem redzams, ka apelācijas instances tiesa šādā tiesnešu sastāvā: I.Junghāne, V.Vaiteika, H.Brasovs 2006.gada 14.jūnijā sākusi izskatīt krimināllietu, nopratinājusi liecinieku T.Š., V.Č. un pasludinājusi pārtraukumu tiesas sēdē līdz 14.septembrim. 2006.gada 14.septembrī tiesa šādā tiesnešu sastāvā: I.Junghāne, S.Reinholde, V.Vaiteika turpina lietas izskatīšanu un atliek iztiesāšanu uz 20.novembri. 2006.gada 20.novembrī tiesa šādā tiesnešu sastāvā: I.Junghāne, V.Vaiteika, R.Lazdāns turpina lietas izskatīšanu un atliek iztiesāšanu uz 2007.gada 8.janvāri. 2007.gada 8.janvārī tiesa šādā sastāvā: I.Junghāne, V.Vaiteika, R.Lazdāns turpina lietas izskatīšanu, nopratina liecinieku G.Ļ., cietušo Kristu S., liecinieku J.M., nolasa liecinieku G.Ļ., K.I., J.M., Ģ.M., cietušo Kristas S., Maijas M. liecības, noklausās apsūdzēto Klaida K., Andreja E., Ivana Ņ. liecības, noklausās tiesu debates, apsūdzēto pēdējo vārdu un ar dažiem pārtraukumiem pabeidz iztiesāšanu 2007.gada 29.martā.

Tiesas sēdes protokolos nav norādes par Kriminālprocesa likuma 449.panta trešās daļas prasību izpildi rakstveida pierādījumu un citu dokumentu pārbaudē.

No apelācijas instances tiesas 2007.gada 29.marta lēmuma redzams, ka nolēmumu un atzinumus pamato ar cietušā Kārļa S., liecinieces S.Č. pirmās instances tiesā un pirmstiesas izmeklēšanā (kriminālprocesā) sniegtajām liecībām, liecinieka J.S. pirmās instances

tiesā sniegtajām liecībām, liecinieces J.O. pirmstiesas izmeklēšanā (kriminālprocesā) sniegtajām liecībām, tiesu medicīniskās ekspertīzes atzinumu, nolaupīto mantu atpazīšanas protokolu, naža apskates, atpazīšanas protokolu, pirmās instances tiesai iesniegtajām izziņām, liecinieka V.Č. liecībām.

Liecinieks V.Č. liecības sniedzis apelācijas instances tiesai citā tiesnešu sastāvā. Šīs tiesas sēdes protokols, tāpat kā pārējie minētie rakstveida pierādījumi un dokumenti, likumā noteiktajā kārtībā nav pārbaudīti.

Kriminālprocesa likumā noteiktās krimināllietas izskatīšanas, pierādījumu pārbaudes kārtības neievērošana, tiesas nolēmuma un atzinumu pamatošana ar pierādījumiem, kas nav pārbaudīti likumā noteiktajā kārtībā šajā lietā, ir pretrunā ar Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā, Kriminālprocesa likumā noteiktajām tiesībām uz taisnīgu tiesu. Tāpēc Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atbilstoši Kriminālprocesa likuma 584.panta otrajā daļā noteiktajai kompetencei apelācijas instances tiesas pieļautos Kriminālprocesa likuma 449.panta trešās daļas, 452., 511., 512. panta, 561.panta pirmās daļas, 564.panta ceturtās daļas pārkāpumus atzīst par būtiskiem, kas noveduši pie nelikumīga nolēmuma, Kriminālprocesa likuma 575.panta trešās daļas izpratnē.

Lieta no jauna apelācijas instances tiesai jāizskata un nolēmums jātaisa atbilstoši Kriminālprocesa likuma prasībām.

Vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Atcelt Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 29.marta lēmumu un nosūtīt lietu jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai.

Lēmums nav pārsūdzams.

Apelācijas sūdzības iesniegšanas termiņš

Ja, apstrīdot pirmās instances tiesas spriedumu pēc tam, kad lietā jau ir taisīti apelācijas instances nolēmumi, nav ievērots Kriminālprocesa likuma 550.pantā noteiktais sūdzības iesniegšanas termiņš, tas ir pamats sūdzības noraidīšanai šajā daļā (Kriminālprocesa likuma 550.pants).

Rīgā, 2007.gada 29.augustā Lieta Nr.SKK-397/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Gruziņš,
senatori V.Eilande,
V.Čiževskis

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar cietušā SIA "Rīgas Pārstāvniecības un Realizācijas Grupa" kasācijas sūdzību par Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2007.gada 24.aprīļa lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2005.gada 3.marta spriedumu Egīls E., (..), atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 177.panta trešās daļas, piemērojot 49.pantu, ar brīvības atņemšanu uz trīs gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 55.panta pirmo daļu sods noteikts nosacīti ar pārbaudes laiku uz diviem gadiem.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Egīls E. atzīts par vainīgu un notiesāts par to, ka ieguvis svešu mantu ar viltu lielā apmērā, ļaunprātīgi izmantojot uzticēšanos.

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija 2005.gada 3.marta spriedumā konstatējusi, ka Egīls E. nolūkā izkrāpt naudu lielā apmērā 2001.gada septembrī vienojies ar SIA "Rīgas Pārstāvniecības un Realizācijas Grupa" direktoru M.U., ka atdos 85 000 ASV dolārus, kurus iepriekš bija no viņa aizņēmies, apgalvodams, ka viņš vēlas nodarboties ar automašīnu piegādi no Vācijas un to realizāciju Latvijā, tādā veidā iegūstot naudu parāda atdošanai. Uzticoties Egīlam E., M.U. mutiski vienojies ar viņu, ka Egīls E. brauks uz Vāciju, tur atradīs automašīnas, kuras tiek pārdotas, novērtēs to tehnisko stāvokli, atbilstību cenai, vienosies ar pārdevēju par automašīnas cenu un informēs viņu par pirkšanai sagatavotajām automašīnām. Pēc tam viņš ziņos M.U. par pirkšanai uzrādītajām automašīnām un to cenu, bet M.U.

pa faksu atsūtīs pirkuma līgumu un pārskaitīs nepieciešamo summu uz automašīnu pārdevēja norādītu bankas kontu. Kad pārdevējs būs saņēmis pārskaitīto naudu, Egīls E. nopirktās automašīnas kā SIA "Rīgas Pārstāvniecības un Realizācijas Grupa" īpašumu transportēs uz Latviju un nodos minētās firmas rīcībā.

Pēc panāktās vienošanās 2001.gada 27.septembrī Egīls E. izlidojis uz Vāciju un 2001.gada 29.septembrī pretēji panāktajai norunai bez SIA "Rīgas Pārstāvniecības un Realizācijas Grupa" direktora M.U. pilnvarojuma noslēdzis pirkuma līgumu par 9 lietotu automašīnu iegādi par kopējo summu 72 400 VFR markām, parakstot to SIA "Rīgas Pārstāvniecības un Realizācijas Grupa" vārdā ar vācu firmas "Waldemar Ell Automobile" īpašnieku V. E.

Noslēgto līgumu ar V.E. bankas konta rekvizītiem Egīls E. nosūtījis M.U., informēdams viņu, ka pirkšanai ir sagatavotas deviņas automašīnas un par to iegādi ir jāpārskaita 72 400 VFR markas.

Uzticēdamies Egīlam E., M.U. 2001.gada 2.oktobrī pārskaitījis 72 400 VFR markas uz Vāciju atbilstoši Egīla E. norādītajiem bankas rekvizītiem.

Kad pārskaitītā nauda ieskaitīta V.E. bankas kontā, Egīls E. paziņojis V.E., ka automašīnas nepirks, un kā SIA "Rīgas Pārstāvniecības un Realizācijas Grupa" pārstāvis pieprasījis viņam atdot no Latvijas pārskaitīto naudu.

2001.gada 7.oktobrī apsūdzētais saņēmis 72 000 VFR markas, šo naudu piesavinājies un izmatojis savās interesēs, nodarot SIA "Rīgas Pārstāvniecības un Realizācijas Grupa" materiālo zaudējumu Ls 20 960,60 (pēc Latvijas Bankas noteiktā valūtas kursa 2001.gada 2.oktobrī) lielā apmērā.

Pirmās instances tiesa piedzinusi no Egīla E. par labu SIA "Rīgas Pārstāvniecības un Realizācijas Grupa" Ls 14 960,60.

Par pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas sūdzību bija iesniedzis civilprasītāja – cietušā pārstāvis ar lūgumu atcelt pirmās instances tiesas spriedumu daļā par Krimināllikuma 49.panta piemērošanu, nosakot sodu, un daļā par apmierināto civilprasību.

Apelācijas instances tiesa 2006.gada 1.februārī Rīgas apgabaltiesas 2005.gada 3.marta spriedumu atcēlusi daļā par civilprasību. No Egīla E. par labu SIA "Rīgas Pārstāvniecības un Realizācijas Grupa" piedzīti Ls 10 960,60. Pārējā daļā spriedums bija atstāts negrozīts.

2006.gada 21.jūnijā Senāta Krimināllietu departaments atzinis, ka apelācijas instances tiesas spriedums atceļams daļā par Egīlam E. noteikto sodu un šajā daļā lieta nosūtāma jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai, jo, izskatot lietu, tiesa pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 556.panta prasības.

Senāta Krimināllietu departaments secinājis, ka tiesas debates nav notikušas par daļu no apelācijas sūdzības motīviem.

Senāta Krimināllietu departaments atzīmējis, ka apelācijas instances tiesa tādējādi nav izskatījusi šo lietu apelācijas kārtībā atbilstoši Kriminālprocesa likuma 53.nodaļas normu nosacījumiem, bet, izskatot lietu, ir pieļauts būtisks Kriminālprocesa likuma pārkāpums atbilstoši šā likuma 575.panta trešās daļas nosacījumiem, jo būtiski aizskartas cietušā likumīgās intereses un tiesības kriminālprocesā, kas novedis pie nelikumīga nolēmuma.

Krimināllietu tiesu palāta, izskatot lietu apelācijas kārtībā daļā par atcelto apelācijas instances tiesas 2006.gada 1.februāra nolēmumu attiecībā uz pirmās instances 2005.gada 3.marta spriedumu, pieņēmusi 2007.gada 24.aprīlī lēmumu, ar kuru Rīgas apgabaltiesas 2005.gada 3.marta spriedums atstāts negrozīts.

Par Krimināllietu tiesu palātas 2007.gada 24.aprīļa lēmumu kasācijas sūdzību iesniedzis cietušā SIA "Rīgas Pārstāvniecības un Realizācijas Grupa" pārstāvis zvērināts advokāts A.Salmgriezis.

Kasācijas sūdzībā kasators norāda, ka 2007.gada 24.aprīļa lēmumā nav ievērota Kriminālprocesa likuma 564.panta ceturtās daļas prasība nolēmuma motīvu daļā norādīt pierādījumus, kas apstiprina apelācijas tiesas atzinumu, tostarp attiecībā uz atbildību mīkstinošo apstākli – daļēju nodarītā materiālā zaudējuma atlīdzināšanu. Tiesu palātas 2007.gada 24.aprīļa lēmums esot pretrunā tiesu palātas 2006.gada 1.februāra spriedumam.

Kasators uzskata, ka Kriminālprocesa likuma 564.panta ceturtās daļas prasību neievērošana ir novedusi pie Krimināllikuma 49.panta pirmās daļas nosacījumu pārkāpšanas. Neesot vairākiem vainīgā atbildību mīkstinošiem apstākļiem, tiesa nepamatoti noteikusi Egīlam E. vieglāku sodu par likumā paredzēto minimālo robežu. Bez tam kasācijas sūdzībā tiek norādīts, ka Rīgas apgabaltiesas 2005.gada 3.marta spriedumā noteiktais Egīla E. pienākums atmaksāt nodarīto kaitējumu līdz 2008.gada 1.janvārim neatbilstot Krimināllikuma 55.panta otrajai daļai, kura nosaka pārbaudes laiku kā nodrošinājumu tiesas uzlikto pienākumu izpildei, jo pārbaudes laiks noteikts tikai uz diviem gadiem.

Kasators lūdzis kasācijas instances tiesu lietu izskatīt mutvārdu procesā, jo vēloties piedalīties ar saviem paskaidrojumiem, un lūdz atcelt 2007.gada 24.aprīļa lēmumu.

Lietas izskatīšana noteikta rakstveida procesā saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 583.panta nosacījumiem, jo lēmumu iespējams pieņemt pēc lietā esošajiem materiāliem un papildu paskaidrojumi nav nepieciešami.

Izskatījis krimināllietas materiālus rakstveida procesā, apsvēris cietušā SIA "Rīgas Pārstāvniecības un Realizācijas Grupa" pārstāvja kasācijas sūdzības motīvus, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu

departaments atzīst, ka tiesas lēmums atstājams negrozīts, bet cietušā sūdzība noraidāma šādu apsvērumu dēļ.

Cietušā pārstāvis kasācijas sūdzībā pareizi norāda, ka Kriminālprocesa likuma 564.panta ceturtā daļa prasa, lai nolēmuma motīvu daļā būtu norādīti pierādījumi, kas apstiprina apelācijas instances tiesas atzinumu.

Taču kasators nav ņēmis vērā Kriminālprocesa likuma 564.panta sestās daļas nosacījumus, ka gadījumos, ja apelācijas instances tiesa atstāj pirmās instances tiesas spriedumu bez grozījumiem, tā var neatkārtot pirmās instances tiesas spriedumā minētos pierādījumus un atzinumus.

Līdz ar to apgalvojums, ka pārkāpti Kriminālprocesa likuma 564.panta ceturtās daļas nosacījumi un tas novedis pie Krimināllikuma 49.panta pirmās daļas noteikumu pārkāpuma, ir nepareizs.

Saskaņā ar Krimināllikuma 49.panta pirmo daļu – ja tiesa, ievērojot vairākus vainīgā atbildību mīkstinošus apstākļus un vainīgā personību, atzīst par nepieciešamu noteikt viņam sodu, kas ir zemāks par minimālo robežu, kāda par attiecīgo noziedzīgo nodarījumu paredzēta likumā, tā var sodu attiecīgi mīkstināt, spriedumā obligāti norādot šāda nolēmuma motīvus.

Senāts neatrod pamatu uzskatam, ka Krimināllikuma 49.panta nosacījumi šajā lietā būtu piemēroti nepareizi vai kļūdaini.

Pirmās instances tiesa savā spriedumā ir attiecīgi norādījusi uz vairākiem atbildību mīkstinošiem apstākļiem, kas ir par pamatu 49.panta piemērošanai. To ir izvērtējusi arī apelācijas instances tiesa.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešo daļu kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā no jauna neizvērtē, to vidū pierādījumus, kas apstiprina vai noliedz atbildību mīkstinošos vai atbildību pastiprinošos apstākļus, kā šajā lietā to prasa cietušā pārstāvis.

Pārstāvja sūdzība daļā par pirmās instances tiesas 2005.gada 3.marta sprieduma neatbilstību Krimināllikuma 55.panta otrajai daļai ir noraidāma šādu apsvērumu dēļ.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 549.pantu sūdzību par spēkā nestājušos pirmās instances tiesas nolēmumu iesniedz nolūkā panākt tā atcelšanu pilnībā vai kādā tā daļā kā faktisku, tā juridisku iemeslu dēļ, un atbilstoši 562.panta pirmās daļas nosacījumiem tiesas izmeklēšana un tiesas debates apelācijas instances tiesā notiek sūdzībās izteikto prasību apjomā un ietvaros.

Pārsūdzot Rīgas apgabaltiesas 2005.gada 3.marta spriedumu, cietušais savā sūdzībā nav norādījis par sprieduma neatbilstību Krimināllikuma 55.panta nosacījumiem.

Apstrīdot pirmās instances tiesas spriedumu pēc tam, kad lietā jau ir taisīti apelācijas instances nolēmumi, cietušā pārstāvis nav ievērojis

Kriminālprocesa likuma 550.pantā noteikto sūdzības iesniegšanas termiņu, kas ir pamats sūdzības noraidīšanai šajā daļā.

Ievērojot iepriekšminēto, kasācijas instances tiesa atzīst, ka apelācijas instances tiesas nolēmums ir pamatots un tiesisks, kādēļ tas atstājams negrozīts, bet kasācijas sūdzība noraidāma.

Pamatojoties uz teikto un vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2007.gada 24.aprīļa lēmumu atstāt negrozītu, bet cietušā – SIA "Rīgas Pārstāvniecības un Realizācijas Grupa" kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kriminālprocesa izbeigšana izlīguma gadījumā

Tas, ka apsūdzētais noslēdzis izlīgumu ar cietušo apsūdzībā pēc Krimināllikuma 260.panta trešās daļas, ko tiesa ir apstiprinājusi, nedod pamatu apsūdzētā atbrīvošanai no kriminālatbildības un soda par Krimināllikuma 262.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu, ja personas darbības satur abos pantos minēto noziedzīgo nodarījumu sastāvu pazīmes un veido noziedzīgo nodarījumu kopību (Kriminālprocesa likuma 379.pants).

Rīgā, 2007.gada 24.jūlijā Lieta Nr.SKK-415/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senatore referente V.Eilande,
senatori A.Freibergs,
V.Vietnieks,

izskatot rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar apsūdzētā Jāņa K. kasācijas sūdzību par Vidzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 29.maija spriedumu,

k o n s t a t ē j a

Ar Gulbenes rajona tiesas 2007.gada 29.janvāra spriedumu Jānis K, (..), atzīts par vainīgu pēc Krimināllikuma 262.panta otrās daļas un sodīts ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu, daļēji pievienojot neizciesto sodu pēc 2006.gada 7.marta Gulbenes rajona tiesas sprieduma, galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz vienu gadu un pieciem mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz trīs gadiem, bez mantas konfiskācijas.

Pieņemts cietušā Jura R. izlīgums ar apsūdzēto Jāni K., un Jānis K. atbrīvots no kriminālatbildības pēc Krimināllikuma 260.panta trešās daļas, šai daļā izbeidzot kriminālprocesu.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Jānis K. notiesāts par to, ka vadīja transportlīdzekli, būdams alkohola ietekmē, bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām.

Jānis K. nosacīta brīvības atņemšanas soda pārbaudes laikā, neskatoties uz to, ka viņam nebija tiesību vadīt jebkāda veida transportlīdzekļus, 2006.gada 10.jūnijā pēc plkst. 19.00, būdams alkohola ietekmē ar alkohola daudzumu organismā ne mazāk par 1,63 promilēm, bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām, pārvadājot automašīnas salonā vēl 2 cilvēkus, pie tam visām personām

nepiesprādzējoties ar drošības jostām, vadīja pa ceļu "Lidlauks"–Litene viņa valdījumā nonākušo automašīnu "VW Passat", valsts reģistrācijas numura zīme FE – 8729, tādējādi pārkāpdams Ceļu satiksmes noteikumu 39.1.1., 39.4., 38.5.punktu.

Braucot pa ceļu ar grunts segumu Litene–"Lidlauks" virzienā uz "Lidlauku", ceļa 2. km Gulbenes rajona Litenes pagasta teritorijā, Jānis K. neizvēlējās ceļa segumam un profilam atbilstošu braukšanas ātrumu, tādējādi pārkāpdams CSN 112.panta prasības, kas nosaka, ka transportlīdzekļa vadītājam jābrauc ar ātrumu, kas nepārsniedz noteiktos ierobežojumus, ņemot vērā ceļu satiksmes intensitāti, transportlīdzekļa un kravas īpatnības un stāvokli, kā arī ceļa un meteoroloģiskos apstākļus, kā rezultātā, ņemot vērā arī alkohola noreibumu, nespēja novadīt automašīnu pa ceļa braucamo daļu, tā sāka slīdēt, nobrauca no ceļa labajā pusē grāvī, kur automašīna apgāzās.

Ceļu satiksmes negadījuma rezultātā Jāņa K. vadītās automašīnas pasažieris Juris R. guva vidēja smaguma miesas bojājumus.

Šādas Jāņa K. darbības pirmās instances tiesā kvalificētas pēc Krimināllikuma 262.panta otrās daļas un Krimināllikuma 260.panta trešās daļas.

Ar Vidzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 29.maija spriedumu Gulbenes rajona tiesas spriedums atcelts daļā par Jānim K. noteikto galīgo sodu. Saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu, daļēji pievienojot neizciesto sodu pēc Gulbenes rajona tiesas 2006.gada 7.marta sprieduma, galīgais sods Jānim K. noteikts brīvības atņemšana uz vienu gadu un pieciem mēnešiem bez mantas konfiskācijas.

Kasācijas sūdzību iesniedzis apsūdzētais Jānis K., kurā lūdz atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu pilnībā un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai citā tiesas sastāvā.

Apsūdzētais uzskata, ka tiesa ir nepareizi piemērojusi materiālo tiesību normu, t.i., viņam nepamatoti inkriminēta Krimināllikuma 262.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšana.

Kasators pauž viedokli, ka konkrētajā gadījumā pastāvot krimināltiesisko normu konkurence, kad Krimināllikuma 260.panta trešā daļa atbilst arī Krimināllikuma 262.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāvam. Viņš nepiekrīt, ka neviens no viņam inkriminētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem pilnībā neaptver visas abu noziedzīgo nodarījumu kvalificējošās pazīmes un visus Ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumus, kurus viņš esot pieļāvis.

Apsveris kasācijas sūdzības motīvus un pārbaudījis lietas materiālus, Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka sūdzības apmierināšanai nav pamata.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka nav pamatots apsūdzētā viedoklis, ka konkrētajā gadījumā pastāv krimināltiesisko normu konkurence. Gan Krimināllikuma 260.pants, gan 262.pants ir

iekļauti Krimināllikuma vienā nodaļā "Noziedzīgi nodarījumi pret satiksmes drošību", taču to sastāvs ir atšķirīgs. Krimināllikuma 260.pantā paredzētais noziedzīgā nodarījuma sastāvs ir materiāls, t.i., kriminālatbildība par pantā paredzētajām darbībām iestājas tad, ja tā rezultātā iestājas arī paredzētās sekas, savukārt Krimināllikuma 262.pantā minētais noziedzīgā nodarījuma sastāvs ir formāls un neparedz kādu konkrētu seku iestāšanās nepieciešamību. Minētajos pantos paredzētie noziedzīgo nodarījumu sastāvi nav identiski. Ja personas darbības satur abos pantos minēto noziedzīgo nodarījumu sastāvu pazīmes, veidojas noziedzīgo nodarījumu ideālā kopība, un personas darbības ir kvalificējamas pēc abiem šiem pantiem.

Apsūdzētais Jānis K. jau savā apelācijas sūdzībā norādījis, ka nepiekrīt noziedzīgā nodarījuma kvalifikācijai. Šie iebildumi likumā paredzētā kārtībā jau ir izskatīti un tiem jau apelācijas instances tiesa savā spriedumā ir devusi pareizu vērtējumu. Apelācijas instances tiesas spriedumā sīki izklāstīti un atspēkoti apelācijas sūdzības motīvi, kā arī vērtēti lietā esošie pierādījumi. Apelācijas instances tiesa atzinusi, ka pirmās instances tiesa ir pareizi kvalificējusi Jāņa K. izdarīto noziedzīgo nodarījumu pēc Krimināllikuma 260.panta trešās daļas un 262.panta otrās daļas kā ideālo kopību.

Senāta Krimināllietu departaments jau krimināllietā Nr. SKK-134/04 norādījis, ka Krimināllikuma 260.panta trešā daļa un Krimināllikuma 262.pants paredz kriminālatbildību par dažādiem un patstāvīgiem noziedzīgiem nodarījumiem, kuru sastāvu veido atšķirīgas vainas formas, tāpēc tie jākvalificē atsevišķi. Jāņa K. apsūdzībā pēc Krimināllikuma 260.panta trešās daļas tika noslēgts izlīgums ar cietušo Juri R., ko tiesa arī apstiprināja, taču tas nedod pamatu Jāņa K. atbrīvošanai no kriminālatbildības un soda par Krimināllikuma 262.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu.

Senāta Krimināllietu departaments nekonstatē nekādus Krimināllikuma vai Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus lietā, kas varētu būt par pamatu apelācijas instances tiesas sprieduma atcelšanai.

Ņemot vērā iepriekšminēto, vadoties no Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Vidzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 29.maija spriedumu atstāt negrozītu, bet kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesību uz aizstāvību pārkāpšana

Tiesa nolēmumā nedrīkst mainīt noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas vietu, ja to nav lūdzis prokurors tiesas izmeklēšanas laikā, jo tādējādi tiek pārkāptas apsūdzētā tiesības uz aizstāvību (Kriminālprocesa likuma 20.pants).

Rīgā, 2007.gada 27.jūlijā Lieta Nr.SKK-442/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senatore referente V.Eilande,
senatori A.Freibergs,
V.Vietnieks,

izskatot rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar apsūdzētā Jurija C. iesniegto kasācijas sūdzību par Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 4.jūnija lēmumu,

k o n s t a t ē j a

Ar Liepājas tiesas 2007.gada 8.marta spriedumu Jurijs C., (..), atzīts par vainīgu pēc Krimināllikuma 125.panta trešās daļas un sodīts ar brīvības atņemšanu uz trīs gadiem un policijas kontroli uz trīs gadiem.

Pirmās instances tiesa atzinusi, ka Jurijs C. tīši nodarīja tādus miesas bojājumus, kas bīstami dzīvībai (smags miesas bojājums) un kas vainīgā neuzmanības dēļ bija par iemeslu cietušā nāvei.

2006.gada 17.jūnijā ap pulksten 12.00 Jurijs C., atrodoties paziņas dzīvoklī Baseina ielā (..), Liepājā, kopīgas alkohola lietošanas laikā sastrīdējās ar Juriju M. un, dusmu vadīts, ar dūri iesita un ar kājām iespēra ne mazāk kā divas reizes Jurijam M. pa krūtīm un vēderu, kā rezultātā Jurijam M. nodarīti smagi miesas bojājumi, kas bīstami dzīvībai – trula vēdera trauma ar asinsizplūdumu tievo zarnu apzarnī, tievās zarnas plīsumu, kas izraisīja difūzu vēderplēves iekaisumu un sekojošu vispārēju organisma intoksikāciju. Nodarītie miesas bojājumi ir tiešā cēloniskā sakarībā ar Jurija M. vardarbīgas nāves iestāšanos 2006.gada 20.jūnijā Liepājas pilsētas Centrālajā slimnīcā.

Šādas apsūdzētā darbības pirmās instances tiesa kvalificējusi pēc Krimināllikuma 125.panta trešās daļas.

Ar Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 4.jūnija lēmumu Liepājas tiesas 2007.gada 8.marta spriedums atstāts negrozīts.

Kasācijas sūdzību un tās papildinājumus iesniedzis apsūdzētais Jurijs C., kur apstrīd abu tiesu instanču nolēmumus kā nepareizus.

Apsūdzētais apgalvo, ka krimināllieta ir safabricēta, kā arī uzskata, ka ir pārkāpti Krimināllikuma un Kriminālprocesa likuma visi panti. Apsūdzētais norāda, ka no cietušā Jurija M. liecībām izriet, ka viņš ticis sists Flotes ielā 14, savukārt viņš apsūdzētā nopratināšanas protokolā atzinis, ka pāris reizes iesitis Jurijam M. L.V. dzīvoklī Baseina ielā. Jurijs C. norāda, ka neviens liecinieks neapgalvo, ka redzējis, kā viņš sitis Jurijam M.

Kasators norāda uz pārkāpumiem, ko pieļāvusi Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija. Varot noprast, ka tiesas sastāvs nebija gatavojies lietas izskatīšanai, un lietas izskatīšanā tiesā sākotnēji piedalījies tiesnesis, kas jau iepriekš šajā lietā bija lēmis par aresta piemērošanu.

Apsūdzētais uzskata, ka tiesa atsaucas uz faktiem, kas nav pamatoti ar lietas materiāliem. Tā viņš konstatē, ka tiesa, atsaucoties uz liecinieka L.V. liecībām, norādījusi, ka viņš esot sitis cietušo koridorā, esot saplēsis kreklu, ko pēc tam pārģērbis, taču tas neizrietot no iegūtajām liecībām. Jurijs C. norāda arī uz pārkāpumiem, kas pieļauti pirmstiesas izmeklēšanā, jo lieta esot safabricēta, notikuma vieta neatbilstot Jurija M. liecībām.

Apsūdzētais arī norāda, ka tiesas sēdes protokols satur daudz kļūdu, tajā fiksētais neesot pilnībā atrunāts tiesas lēmumā, kā arī apstrīd lietā esošos pierādījumus. Tiesas sēdes protokolā esot nepareizi atspoguļots viņa pēdējā vārda saturs. Kasators norāda uz Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.panta pārkāpumu.

Kriminālprocesa likuma 585.panta otrās daļas kārtībā iesniegtajā viedoklī prokurors norāda, ka Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas lēmums ir atstājams negrozīts, bet kasācijas sūdzība noraidāma, jo tā nesatur norādes uz konkrētiem likuma pārkāpumiem.

Prokurors piekrīt, ka apelācijas instances tiesa ir pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 512.panta otrās daļas pārkāpumu, taču neuzskata, ka tas ir ietekmējis pirmās instances tiesas sprieduma pamatotību un likumību, jo atsevišķa pierādījuma nepieļaujamība apelācijas instances tiesas lēmumā šajā gadījumā neietekmējot pierādījumu pietiekamību apsūdzētā vainīgumam pirmās instances tiesas spriedumā konstatētajā apsūdzībā, kur par pamatu tam ir citi pierādījumi.

Prokurors uzskata, ka pirmās instances tiesas rīcība, sprieduma aprakstošajā daļā norādot kā pierādītu precīzu nozieguma izdarīšanas vietu, nav uzskatāma par apsūdzības grozīšanu, kas to padara vieglāku vai smagāku, un lietas iztiesāšanā ir pieļaujama, ievērojot Kriminālprocesa likuma 461., 462.panta noteikumus, pie kam tā ir apsūdzības uzturētāja kompetence. Prokurors uzskata, ka tas būtiski neietekmēja Kriminālprocesa likuma 20.pantā noteiktās apsūdzētā

tiesības. Tāpat tiesa neesot pārkāpusi Krimināprocesa likuma 527.panta noteikumus. Tiesa esot tikai precizējusi noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas vietu.

Apsvēris kasācijas sūdzības motīvus, prokurora viedokli un pārbaudījis lietas materiālus, Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka apelācijas instances tiesas lēmums atceļams.

Saskaņā ar Krimināprocesa likuma 584.panta otro daļu Senāta Krimināllietu departaments, iepazinies ar krimināllietas materiāliem, konstatē, ka lietā pieļauts apsūdzētā tiesību uz aizstāvību pārkāpums, kas saskaņā ar Krimināprocesa likuma 575.panta trešo daļu atzīstams par tādu, kurš novedis pie nelikumīga nolēmuma.

Saskaņā ar lēmumu par personas saukšanu pie kriminālatbildības dzīvoklī Baseina ielā (..) Jurijs C. sastrīdējies ar Juriju M., viņu starpā izraisījies konflikts, kas turpinājies vēlāk uz ielas, bet vardarbību Jurijs C. pielietojis pret Juriju M. Baseina ielas rajonā, izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā laikā un vietā: nogāzis Juriju M. pie zemes un ne mazāk kā divas reizes iespēris tam ar kāju pa vēderu. Iztiesāšanas gaitā pirmās instances tiesā prokurors nav grozījis apsūdzību, mainot noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas vietu. Tiesu debatēs prokurors ir norādījis, ka ne pirmstiesas izmeklēšanā, ne tiesas izmeklēšanā precīzi noskaidrot vietu un laiku nav izdevies. Prokurors norādījis, ka "apsūdzētais Baseina ielas rajonā tam ir iesitis pa vēderu 2 reizes."

Pirmās instances tiesa, atzīstot, ka noziedzīgais nodarījums noticis dzīvoklī Baseina ielā (..), ir pārkāpusi Krimināprocesa likuma 20.pantā garantētās apsūdzētā tiesības uz aizstāvību, tas ir, personas tiesības zināt, kāda nodarījuma izdarīšanā to tur aizdomās vai apsūdz, un izvēlēties savu aizstāvības pozīciju. Bez tam tiesa pasliktinājusi apsūdzētā stāvokli, atzīstot par pierādītu arī to, ka Jurijs C. sitienus izdarījis arī pa krūtīm.

Apelācijas instances tiesa, atstājot negrozītu Liepājas tiesas 2007.gada 8.marta spriedumu, faktiski nav izvērtējusi pirmās instances tiesas sprieduma likumību, kā arī iespējamos Krimināprocesa likuma pārkāpumus. Tai atbilstoši Krimināprocesa likuma 562.panta pirmajā daļā noteiktajam vajadzēja konstatēt Liepājas tiesas pieļauto pārkāpumu, kā arī izvērtēt, vai lietā esošie pierādījumi, ņemot vērā tajos esošās pretrunas un to, ka L.V. liecības nav attiecināmas uz notikumiem Baseina ielas rajonā, apstiprina prokurora celto apsūdzību.

Ne pirmās, ne arī apelācijas instances tiesa nav izvērtējusi eksperta atzinumā secinājumos minēto, ka Jurijam M. miesas bojājumi varēja rasties ne mazāk kā viena sitiena vai atsitiena rezultātā ar vai pret cietu – trulu priekšmetu, vērtējot to kopsakarā ar Jurija C. iespējamajām darbībām un citiem lietas apstākļiem.

Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija savā lēmumā atsaukusies uz L.V. liecībām pirmstiesas procesā, kas nebija

pārbaudītas pirmās instances tiesā, kur liecinieks tika pratināts, tādējādi apelācijas instances tiesa pieļāvusi Krimināprocesa likuma 512.panta otrās daļas pārkāpumu, jo pirmstiesas procesā sniegtās liecības nav rakstveida pierādījums.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums atceļams, jo tas neatbilst Krimināprocesa likuma 564.panta prasībām, kā arī ir pieļauti Krimināprocesa likuma 575.pantā trešajā daļā minētie pārkāpumi.

Ņemot vērā iepriekšminēto, vadoties no Krimināprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 4.jūnija lēmumu atcelt un nosūtīt lietu jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai.

Lēmums nav pārsūdzams.

Prokurora pienākums un tiesības izteikties par katru tiesā izlemjamo jautājumu

Kriminālprocesa likuma 43.pants paredz, ka prokuroram, uzturot apsūdzību jebkuras instances tiesā, ir pienākums un tiesības izteikties par katru tiesā izlemjamo jautājumu (Kriminālprocesa likuma 43.pants).

Rīgā, 2007.gada 28.septembrī Lieta Nr.SKK-450/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Gruziņš,
senatori V.Vietnieks,
A.Freibergs,

izskatot rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar cietušās pilnvarotā pārstāvja I.Volkovas kasācijas sūdzību par Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 15.jūnija spriedumu,

k o n s t a t ē j a

Ar Ventspils tiesas 2007.gada 15.februāra spriedumu Ludmila P., (..), atzīta par vainīgu un sodīta pēc Krimināllikuma 260.panta pirmās daļas ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšanas. Piemērots Krimināllikuma 55.pants, un sods noteikts nosacīti ar pārbaudes laiku uz vienu gadu.

No Ludmilas P. par labu cietušai Kristīnei K. piedzīti Ls 100 kompensācija par radītajām fiziskajām ciešanām, kompensācija daļā par Ls 2000 mantiskā kaitējuma piedziņu un varbūtējo atrauto peļņu šajā kriminālprocesā nav izskatīta, bet daļā par Ls 40000 kompensācijas piedziņu par goda un cieņas aizskaršanu pieteikums noraidīts.

Pirmās instances tiesa atzinusi, ka apsūdzētā Ludmila P. 2006.gada 26.jūnijā ap plkst. 11.30, vadot automašīnu *Honda Civic* Ventspilī pa Lidotāju ielu virzienā no Saldus ielas uz Dzintaru ielu, pārkāpusi ceļu satiksmes noteikumus. Tā rezultātā Kristīnei K. nodarīti vidēji smagi miesas bojājumi, kas izsaukuši ilgstošu veselības traucējumu uz laiku ilgāku par 21 dienu, galvas un ķermeņa jostas daļas sasituma veidā ar 1–2 jostas skriemeļu šķērsizauguma lūzumu kreisā pusē un sistu brūci galvā.

Ludmilas P. darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 260.panta pirmās daļas.

Lietu apelācijas kārtībā izskatījusi Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija sakarā ar cietušās Kristīnes K. pilnvarotās pārstāves I.Volkovas apelācijas sūdzību daļā par kaitējuma kompensāciju.

Ar Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 15.jūnija spriedumu pirmās instances tiesas spriedums atcelts daļā par kaitējuma kompensācijas piedziņu. Pieteiktā kompensācija: 1) par mantisko zaudējumu 2000 latu, 2) par iespējamo atrauto peļņu pēc tiesas ieskata, 3) par morālo aizskārumu, tai skaitā par fiziskajām ciešanām, bet ne mazāk kā Ls 50 000 apmērā – apmierināta daļēji. Piedzīts no Ludmilas P. par labu Kristīnei K. Ls 300 kompensācijas par nodarītajām fiziskajām ciešanām, Ls 380,46 par mantisko kaitējumu. Pārējā daļā par mantisko kompensāciju 1619,54 latu apmērā un kompensāciju par morālo un fizisko aizskārumu 49 700 latu apmērā nolemts šajā kriminālprocesā neizskatīt, norādot, ka tas nav šķērslis kaitējuma atlīdzināšanas prasības celšanai Civilprocesa likuma noteiktajā kārtībā.

Par minēto apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas spriedumu cietušās pilnvarotā pārstāve I.Volkova iesniegusi kasācijas sūdzību ar lūgumu lietu izskatīt mutvārdu procesā un atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu daļā par Ludmilas P. nodarītā mantiskā un morālā kaitējuma izlemšanu, nosūtot lietu šajā daļā jaunai izskatīšanai.

Kasators uzskata, ka pieļauti būtiski Kriminālprocesa likuma pārkāpumi, sūdzībā norāda, ka apelācijas instances tiesa nav ievērojusi Kriminālprocesa likuma 352.pantā minētos kompensācijas apmēra kritērijus – cietušajai noziedzīgā nodarījumā radusies psihiska trauma, kuras ārstēšanai psihiatrs nozīmējis stacionāro ārstēšanos. Tādējādi apelācijas instances tiesa nepamatoti atzinusi, ka cietušās goda un cieņas aizskārums vispār neesot konstatējams.

Apelācijas instances tiesas sēdē neesot ievērots Kriminālprocesa likuma 506.pants, jo minētā panta pirmā daļa nepiešķirot tiesības prokuroram izteikties par kaitējuma atlīdzību. Šādas tiesības saskaņā ar 506.panta otro daļu esot tikai cietušajam.

Bez tam cietušā pārstāve savā sūdzībā norāda, ka apelācijas tiesa, neizskatot mantisko kompensāciju Ls 1619,54 apmērā un kompensāciju par morālo un fizisko aizskārumu Ls 49 700 apmērā, esot pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 47.nodaļas normas, kas nosakot, ka tikai attaisnojošā spriedumā tiesa atstāj bez izskatīšanas pieteikumu par radītā kaitējuma atlīdzināšanu. Tādējādi esot pārkāpts Kriminālprocesa likuma 22.pantā minētais pamatprincips par tiesībām uz kompensāciju par radīto kaitējumu un neesot panākts krimināltiesisko attiecību taisnīgs noregulējums.

Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka atbilstoši Kriminālprocesa likuma 583.panta otrajai daļai lietas izskatīšana

iespējama rakstveida procesā, jo nav nepieciešami papildu paskaidrojumi no personām, kurām ir tiesības piedalīties procesā. Cietušās pārstāve lūgumu par lietas izskatīšanu mutvārdu procesā atbilstoši Kriminālprocesa likuma 572.pantam nav motivējusi.

Pārbaudījis lietas materiālus un apsvēris kasācijas sūdzības motīvus, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka sūdzība ir noraidāma.

Atsaucoties uz Kriminālprocesa likuma 506.panta prasību neievērošanu, cietušās pārstāve nav ņēmusi vērā šā likuma 43.pantā noteiktās valsts apsūdzības uzturētāja pilnvaras. Likums paredz, ka prokuroram, uzturot apsūdzību jebkuras instances tiesā, ir pienākums un tiesības izteikties par katru tiesā izlemjamo jautājumu. Likumā atsevišķi uzsvērts, ka pilnvaras prokuroram, kas paredzētas šajā likumā, ir visos kriminālprocesos neatkarīgi no procesa norises īpatnībām atsevišķu kategoriju lietās.

Apelācijas instances tiesa ir pārbaudījusi un novērtējusi tiesas sēdē cietušās pārstāves iesniegtos izdevumu aprēķinus par cietušajai Kristīnei K. nodarītajiem zaudējumiem, kas vērtēts kā mantiskais kaitējums. Tāpat apelācijas tiesa ir izvērtējusi prasību daļā par kompensāciju par morālo un fizisko aizskārumu, atzīstot, ka cietušās goda un cieņas aizskārums vispār nav konstatēts. Taču apelācijas tiesa daļēji ir apmierinājusi kompensāciju par fizisko aizskārumu. Savā spriedumā to motivējot, tiesa ir noteikusi kompensācijas apmēru, kas ir samērīgs un atbilst krimināltiesisko attiecību taisnīgam noregulējumam konkrētā krimināllietā starp vainīgo un cietušo.

Līdz ar to nav pamata uzskatīt, ka apelācijas instances tiesa nav ievērojusi Kriminālprocesa likuma 352.panta prasības un pārkāptas Kriminālprocesa likuma 47.nodaļas normas par spieduma taisīšanu.

Senāts neatrod apstiprinājumu tam, ka apelācijas instances tiesas procesā un spriedumā, ar kuru tika atcelts pirmās instances tiesas spriedums daļēji, būtu pieļauti Kriminālprocesa likuma pārkāpumi, lai atzītu, ka spriedums nav tiesisks un pamatots.

Ievērojot minēto, apelācijas instances tiesas spriedums atstājams negrozīts.

Pamatojoties uz teikto un vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 15.jūnija spriedumu atstāt negrozītu, bet cietušās Kristīnes K. pilnvarotās pārstāves I.Volkovas kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kriminālprocesa likuma 52.panta ceturtās daļas 1.punkta skaidrojums

Tiesneša piedalīšanos tiesas sēdē, kurā lieta pēc būtības nav izlemta, nevar atzīt par tiesneša piedalīšanos kriminālprocesā Kriminālprocesa likuma 52.panta ceturtās daļas 1.punkta izpratnē (Kriminālprocesa likuma 52.panta ceturtās daļas 1.punkts).

Rīgā, 2007.gada 31.oktobrī Lieta Nr.SKK-472/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents	V.Čiževskis,
senatori	P.Gruziņš,
	V.Eilande

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētā Andreja K. kasācijas sūdzību par Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 7.jūnija lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Andrejs K., (..), ar Ventspils tiesas 2005.gada 5.septembra spriedumu atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 165.[1]panta otrās daļas, piemērojot Krimināllikuma 55.pantu, nosacīti ar pārbaudes laiku uz trīs gadiem.

Lietā vēl notiesāti Vadims Ļ. un Ingrīda B., par kuriem apelācijas instances tiesas lēmums nav pārsūdzēts.

Izskatījusi lietu apelācijas kārtībā sakarā ar apsūdzētā Andreja K. apelācijas sūdzību, Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija ar 2007.gada 7.jūnija lēmumu atstājusi pirmās instances tiesas spriedumu negrozītu.

Par apelācijas instances tiesas lēmumu apsūdzētais Andrejs K. iesniedzis kasācijas sūdzību. Kasācijas sūdzībā norādīts, ka apelācijas instances tiesa lietu esot izskatījusi nelikumīgā tiesas sastāvā. Viņam esot bijis personiska rakstura konflikts ar tiesnesi I.Rozīti, taču tiesa neesot pieņēmusi tiesnesei pieteikto noraidījumu. Tiesnese S.Reinholde jau iepriekš esot piedalījusies šīs lietas iztiesāšanā, tāpēc arī neesot bijusi tiesīga piedalīties lietas iztiesāšanā apelācijas instances tiesā. Tādā veidā tiesa esot pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 15.panta, 50.panta pirmās daļas un 52.panta ceturtās daļas 1.punkta pārkāpumu. Pirmās instances tiesā esot noskaidrots, ka operatīvais eksperiments veikts bez Ģenerālprokuratūras sankcijas, neievērojot likuma "Par operatīvo darbību" prasības. Tādā veidā pirmās instances tiesa

izmantojusi nelikumīgi iegūtus pierādījumus, tāpēc esot pieļauts Kriminālprocesa likuma 19.panta otrās daļas, 49.panta otrās daļas, 130.panta otrās daļas pārkāpums. Apelācijas instances tiesa nepamatoti esot noraidījusi cietušās J.Š. atteikšanos no pirmstiesas izmeklēšanā sniegtajām liecībām. Tiesa faktiski esot atzinusi, ka viņš, t.i., Andrejs K., izdarījis noziedzīgu nodarījumu, iespaidojot cietušo sniegt nepatiesas liecības. Tādā veidā esot pieļauts Kriminālprocesa likuma 12., 19.panta trešās daļas pārkāpums un Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.panta pārkāpums. Abu instanču tiesas neesot nodrošinājušas viņam iespēju tiesas sēdē nopratināt cietušo Janu Š. Visas pretrunas, kas saistās ar cietušās liecībām, esot tulkotas par labu apsūdzībai. Apelācijas instances tiesa neesot vērtējusi pirmās instances tiesas pieļauto Kriminālprocesa likuma 314.panta pārkāpumu, jo sprieduma rezolutīvā daļā nekas neesot minēts par apsūdzēto attaisnošanu apsūdzībā par M.A. nosūtīšanu seksuālai izmantošanai, kaut gan sprieduma motīvu daļā tas esot norādīts. Tādā veidā apelācijas instances tiesa esot pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 562., 564.panta pārkāpumu. Kasācijas sūdzības papildinājumos apsūdzētais norāda, ka pēc krimināllietas iztiesāšanas pirmās instances tiesā, kad lieta nonākusi tiesneša H.Brasava rīcībā, lietā esot viltoti un samainīti atsevišķi dokumenti, lietas lapās ieraksti dzēsti un slēpti. Tālāk kasācijas sūdzības papildinājumos norādīts, ka tiesas spriedumā esot pretrunas ar lietas materiālos neatspoguļotiem faktiem, apstrīdēti atsevišķi tiesas atzinumi un izdarīti savi secinājumi par cietušās Janas Š. liecībām un viņa, t.i., Andreja K. rīcību. Lūdz atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu un lietu nosūtīt jaunai iztiesāšanai vai arī krimināprocesu izbeigt.

Izskatījis rakstveida procesā lietas materiālus, izvērtējis kasācijas sūdzības un tās papildinājumu motīvus, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums atstājams negrozīts, bet apsūdzētā Andreja K. kasācijas sūdzība noraidāma. Apelācijas instances tiesa nav pieļāvusi kasācijas sūdzībā un tās papildinājumos minētos Kriminālprocesa likuma normu pārkāpumus. Krimināllietu departaments nekonstatē arī Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas normu pārkāpumu. Apsūdzētā Andreja K. norādes uz to, ka tiesneses I.Rozīte un S. Reinhode neesot bijušas tiesīgas iztiesāt šo lietu, ir nepamatotas. Krimināllietu departaments nesaskata, ka tiesnese I.Rozīte būtu atradusies interešu konflikta situācijā, kas atbilstoši Kriminālprocesa likuma 50.panta nosacījumiem viņai liegtu piedalīties lietas iztiesāšanā. Tiesas kolēģija ar 2007.gada 7.jūnija lēmumu atteikusies pieņemt pieteikto noraidījumu tiesnesei I.Rozītei. Šajā lēmumā pamatoti norādīts, ka tiesneses piedalīšanās citas lietas izlemšanā, kur lēmums bijis nelabvēlīgs apsūdzētajam, nevar būt par pamatu noraidījuma pieteikšanai šai

tiesnesei. Tiesas sēdē noraidījums tiesnesei S.Reinholdei netika pieteikts. Tikai kasācijas sūdzībā apsūdzētais norādījis, ka saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 52.panta ceturtās daļas 1.punkta prasībām tiesnese nedrīkstējusi šo lietu iztiesāt. Krimināllietu departaments šādu apsūdzētā iebildumu noraida un atzīst, ka konkrētajā gadījumā nav pieļauts Kriminālprocesa likuma 52.panta ceturtās daļas 1.punkta pārkāpums. Minētajā likuma normā noteikts, ka lietas izskatīšanā tiesā nedrīkst piedalīties tiesnesis, kurš ir piedalījies šajā kriminālprocesā jebkādā statusā. No lietas materiāliem redzams, ka šo lietu apelācijas kārtībā Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija, kuras sastāvā bija tiesnese S.Reinholde, uzsāka skatīt 2006.gada 13.martā, taču lietas izskatīšana atlikta. Lieta pēc būtības netika izskatīta arī tiesas sēdēs ar tiesneses S. Reinholdes piedalīšanos 2006.gada 10.aprīlī, 12.jūnijā un 6.novembrī. 2007.gada 10.janvārī apelācijas instances tiesas sastāvs, kurā nepiedalījās tiesnese S.Reinholde, pieņēmis lēmumu pirmās instances tiesas spriedumu atstāt negrozītu. Šo apelācijas instances tiesas lēmumu kasācijas instances tiesa atcēlusi. Izskatot lietu no jauna apelācijas instances tiesā, ar 2007.gada 7.jūnija lēmumu pirmās instances tiesas spriedums atstāts negrozīts. Tiesas sastāvā lietas izskatīšanā piedalījusies tiesnese S.Reinholde. Krimināllietu departaments atzīst, ka tiesneša piedalīšanos tiesas sēdē, kurā lieta pēc būtības nav izlemta, nevar atzīt par tiesneša piedalīšanos kriminālprocesā Kriminālprocesa likuma 52.panta ceturtās daļas 1.punkta izpratnē un tāpēc šajā gadījumā nav pieļauts minētās Kriminālprocesa likuma normas pārkāpums. Krimināllietu departaments nekonstatē, ka apelācijas instances tiesas lēmums būtu pamatots ar nelikumīgi iegūtiem pierādījumiem. Apelācijas instances tiesa pamatoti lēmumā norādījusi, ka pirmās instances tiesas spriedumā dots pietiekošs pierādījumu vērtējums, un atbilstoši Kriminālprocesa likuma 564.panta sestās daļas prasībām apelācijas instances tiesa nav atkārtojusi pirmās instances tiesas sprieduma minētos pierādījumus un atzinumus. Krimināllietu departaments atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedums pamatots uz tiesas sēdē pārbaudītiem pierādījumiem un nav pamata iebildumiem par nelikumīgi veiktu operatīvo eksperimentu. Pirmās instances tiesā apsūdzētais Andrejs K. netika apstrīdējis operatīvā eksperimenta veikšanas likumību.

Pirmās instances tiesā un arī apelācijas instances tiesā netika nopratināta cietusī Jana Š. No lietas materiāliem redzams, ka ne pirmās instances tiesai, ne arī apelācijas instances tiesai nav bijis iespējams noskaidrot cietušās dzīvesvietu un nodrošināt viņas ierašanos uz tiesas sēdēm. Esot šādiem apstākļiem, atbilstoši Kriminālprocesa kodeksa 285. panta prasībām cietušās liecības tika nolasītas tiesas sēdē. Bez tam, ņemot vērā, ka pirmstiesas procesā ir veikta konfrontēšana starp cietušo un apsūdzēto Andreju, kur apsūdzētajam bija iespējams uzdot

cietušajai jautājumus, tad atzīstams, ka nav pārkāptas apsūdzētā tiesības uz aizstāvību un taisnīgu tiesu.

Abu instanču tiesu nolēmumos ir vērtētas cietušās Janas Š. liecības kā pierādījums no ticamības viedokļa un norādīti motīvi, kāpēc atzītas par ticamām pirmstiesas izmeklēšanā sniegtās liecības un noraidītas citas liecības. Minētie tiesas motīvi nekādā gadījumā nav jauna apsūdzība Andrejam K. Tiesas nolēmumos nav izdarīti secinājumi, ka Andrejs K. būtu ietekmējis cietušo Janu Š. mainīt liecības.

No pirmās instances tiesas sprieduma redzams, ka apsūdzības apjoms Andrejam K. samazināts un viņš nav notiesāts par M.A. nosūtīšanu seksuālai izmantošanai. Taču fakts, ka sprieduma rezolutīvajā daļā uz to nav norādīts, nav atzīstams par Kriminālprocesa kodeksa 314.panta otrās daļas būtisku pārkāpumu. Tas nav ietekmējis likumīga un pamatota sprieduma taisīšanu pēc būtības.

Krimināllietu departaments noraida apsūdzētā iebildumu, ka lietas materiāli būtu viltoti vai atsevišķi dokumenti dzēsti. Nekādu konkrētu pamatojumu šādiem apgalvojumiem nav. Pārējie kasācijas sūdzībā un papildinājumos izteiktie iebildumi attiecas uz pierādījumu vērtēšanas un lietas faktisko apstākļu konstatēšanas apstrīdēšanu. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.pantu kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā no jauna neizvērtē.

Pamatojoties uz minēto, ievērojot Kriminālprocesa likuma 585., 587.pantu, Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 7.jūnija lēmumu atstāt negrozītu, bet apsūdzētā Andreja K. kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Fakta legālā prezumpcija

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 125.panta pirmās daļas noteikumiem likumā noteiktā kārtībā fiksēts administratīvā pārkāpuma fakts bez papildu procesuālo darbību veikšanas atzīstams par pierādītu apstākli tad, ja kriminālprocesa gaitā netiek pierādīts pretējais (Kriminālprocesa likuma 125.panta pirmā daļas 3.punkts).

Rīgā, 2007.gada 30.augustā Nr.SKK-495/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senatore referente V.Eilande,
senatori V.Čiževskis,
A.Freibergs,

izskatot rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar apsūdzētā Aleksandra N. aizstāvja zvērināta advokāta Jura Rakeviča iesniegto kasācijas sūdzību par Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 10.jūlija lēmumu,

k o n s t a t ē j a

Ar Aizkraukles rajona tiesas 2007.gada 23.maija spriedumu Aleksandrs N., (..), atzīts par vainīgu pēc Krimināllikuma 262.panta otrās daļas un sodīts ar piespiedu darbu uz 120 stundām, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz vienu gadu, bez mantas konfiskācijas.

Pirmās instances tiesa atzinusi, ka Aleksandrs N. vadīja transportlīdzekli alkohola ietekmē bez transporta līdzekļa vadīšanas tiesībām (transportlīdzekļa vadīšanas tiesības noteiktā kārtībā nav iegūtas vai atņemtas).

2007.gada 21.februārī ap pulksten 9.15 Aizkraukles rajona Pļaviņās pa pievadceļu uz Pļaviņām V-959 virzienā uz apdzīvotu vietu Gostiņi Aleksandrs N. vadīja automašīnu "Peugeot 206", valsts reģistrācijas numura zīme GG 8375, bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām (tās noteiktā kārtībā nav iegūtas), būdams alkohola ietekmē. Aizmugurē esošais transportlīdzeklis izraisīja sadursmi ar Aleksandra N. vadīto automašīnu. Aizkraukles rajona policijas pārvaldes Kārtības policijas biroja 3.nodaļas (ceļu policijas) darbinieki, ieradušies notikuma vietā un veikuši pārbaudi ar portatīvo izelpojamā gaisa kontroles aparātu, Aleksandram N. konstatēja alkohola koncentrāciju izelpojamā gaisā 0.70 promiles un, izdarījuši atkārtotu mērījumu, – 0.64 promiles, kas atbilst

alkohola koncentrācijai asinīs, par ko sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu Nr. PA094921.

Šādas apsūdzētā Aleksandra N. darbības pirmās instances tiesa kvalificēja pēc Krimināllikuma 262.panta otrās daļas.

Ar Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 10.jūlija lēmumu Aizkraukles rajona tiesas 2007.gada 23.maija spriedums atstāts negrozīts.

Kasācijas sūdzību iesniedzis apsūdzētā aizstāvis zvērināts advokāts J.Rakevičs, kurā lūdz atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu un izbeigt kriminālprocesu pret Aleksandru N., attaisnojot viņu pēc Krimināllikuma 262.panta otrās daļas.

Apsūdzētā aizstāvis uzskata, ka spriedums ir nelikumīgs un nepamatots, jo tiesa esot piemērojusi tādu Krimināllikuma pantu, kuru nevarēja piemērot, balstoties uz lietā esošajiem pierādījumiem, kā arī būtiski pārkāpusi Kriminālprocesa likumu, kas novedis pie nelikumīga nolēmuma.

Aizstāvis J.Rakevičs apstrīd noziedzīgā nodarījuma kvalifikāciju pēc Krimināllikuma 262.panta otrās daļas, norādot, ka tiesa neesot konstatējusi Aleksandra N. darbībās noziedzīgā nodarījuma sastāva objektīvās puses pazīmes – aktīvu darbību, pildot transportlīdzekļa vadītāja funkcijas tā kustības laikā. Aizstāvis norāda, ka no liecinieku liecībām neizrietot fakts, ka sadursmes brīdī automašīnu vadījis Aleksandrs N., tas neizrietot arī no pierādījumiem.

J.Rakevičs pauž viedokli, ka tiesa esot būtiski pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 125.panta pirmās daļas 3.punkta prasības, atzīdama, ka nav pierādīts administratīvā pārkāpuma fakts, kaut gan par šo faktu ir spēkā stājies nolēmums, kurš nav ne atcelts, ne apstrīdēts un ir stājies likumīgā spēkā.

Tiesa arī esot pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 19.panta trešās daļas prasības, nevērtēdama visas saprātīgas šaubas par vainu par labu personai, kurai ir tiesības uz aizstāvību.

Apsvēris kasācijas sūdzības motīvus un pārbaudījis lietas materiālus, Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka sūdzības apmierināšanai nav pamata.

Kasācijas sūdzībā apsūdzētā aizstāvis J.Rakevičs galvenokārt apstrīd lietā esošos pierādījumus un iepriekšējo tiesu instanču izdarītos secinājumus, taču saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešo daļu kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā no jauna neizvērtē, lietu pēc būtības neskata, kā arī neskaidro lietas faktiskos apstākļus.

Apsūdzētā aizstāvis J.Rakevičs jau apelācijas sūdzībā norādījis, ka nepiekrīt noziedzīgā nodarījuma kvalifikācijai, kā arī norādījis uz kasācijas sūdzībā atkārtoti minētajiem Kriminālprocesa likuma pārkāpumiem. Šie iebildumi likumā paredzētā kārtībā jau ir izskatīti, un tiem jau apelācijas instances tiesa savā spriedumā ir devusi pareizu vērtējumu.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka apelācijas instances tiesa ir pilnīgi un vispusīgi noskaidrojusi lietas faktiskos apstākļus, pārbaudījusi cietušā un liecinieku liecības, kā arī citus pierādījumus, tos novērtējusi un tādā veidā, atbilstoši Kriminālprocesa likuma 19.pantam, tai nav radušās šaubas par Aleksandra N. vainīgumu Krimināllikuma 262.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā. Apelācijas instances tiesa ir konstatējusi visas nepieciešamās Krimināllikuma 262.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmes. Tās lēmums ir tiesisks un pamatots. Ne pirmās instances tiesa spriedumā, ne apelācijas instances tiesa savā lēmumā nav izdarījušas pretrunīgus secinājumus.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst par nepareizu apsūdzētā aizstāvja viedokli, ka apelācijas instances tiesa ir pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 125.panta pirmās daļas 3.punkta prasības.

Kriminālprocesa likuma 125.panta pirmajā daļā ir norādīts, ka bez papildu procesuālo darbību veikšanas pantā minētie apstākļi ir atzīstami par pierādītiem, ja vien kriminālprocesa gaitā netiek pierādīts pretējais, līdz ar to jau likumdevējs ir paredzējis, ka noteiktos gadījumos vismaz daļa no šiem apstākļiem ir atspēkojami un nav atzīstami par absolūti neapgāžamiem.

Apelācijas instances tiesa pamatoti atzinusi, ka "atbilstoši Kriminālprocesa likuma 125.panta pirmās daļas noteikumiem likumā noteiktā kārtībā fiksēts administratīvā pārkāpuma fakts bez papildus procesuālo darbību veikšanas atzīstams par pierādītu apstākli vien tad, ja kriminālprocesa gaitā netiek pierādīts pretējais." Gan pirmās instances tiesa, gan apelācijas instances tiesa ir secinājušas, ka kriminālprocesa gaitā tika pierādīts pretējais.

Konkrētajā gadījumā ar administratīvā pārkāpuma protokolu konstatēts M.S. izdarītais administratīvais pārkāpums – sadursmes izraisīšana, nevis apsūdzētā Aleksandra N. pārkāpums. Tieši šis fakts varētu būt atzīstams par pierādītu citā kriminālprocesā bez papildus procesuālo darbību veikšanas, nevis fakts, ka administratīvā pārkāpuma protokolā ir norādīts, ka sadursme notikusi starp M.I. vadīto automašīnu un M.S. vadīto automašīnu. Savukārt administratīvā pārkāpuma lietā pieņemtajā lēmumā ir norāde, ka sadursme notika ar priekšā braucošo transporta līdzekli bez norādes par tā vadītāju. Bez tam jau savos sākotnējos paskaidrojumos M.S. vadītās automašīnas pasažieri konsekventi norādījuši, ka otrās mašīnas vadītājs bijis vīrietis, nevis sieviete. Šādas liecības viņi sniedza arī tiesā, tādējādi jau apstrīdot administratīvā pārkāpuma protokolā norādītos apstākļus.

Kasācijas instances tiesa konstatē, ka apelācijas instances tiesas lēmums atbilst Kriminālprocesa likuma 564.panta, kā arī 511. un 512.panta prasībām.

Senāta Krimināllietu departaments nekonstatē nekādus Krimināllikuma pārkāpumus vai Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus lietā, kas varētu būt par pamatu apelācijas instances tiesas sprieduma atcelšanai.

Ņemot vērā iepriekšminēto, vadoties no Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 10.jūlija lēmumu atstāt negrozītu, bet kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesas loma soda noteikšanā

Tiesu debatēs gan prokurors, gan apsūdzētais vai viņa aizstāvis var izteikt viedokli par piemērojamo sodu. Pirmās instances tiesa, izvērtējusi visus apstākļus, var piekrist procesā iesaistīto personu viedoklim par piespriežamo sodu vai arī noteikt personai citu sodu, kas var būt gan vieglāks, gan bargāks. Tas, ka tiesa noteikusi bargāku sodu, nekā tiesu debatēs lūdza prokurors, nav vērtējams kā Kriminālprocesa likuma 15.panta pārkāpums (Kriminālprocesa likuma 15.pants).

Rīgā, 2007.gada 3.septembrī Lieta Nr.SKK-501/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senatore referente V.Eilande,
senatori P.Dzalbe,
V.Čiževskis,

izskatot rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar apsūdzētā Rustama J. iesniegto kasācijas sūdzību par Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 17.jūlija lēmumu,

k o n s t a t ē j a

Ar Jelgavas tiesas 2007.gada 10.maija spriedumu Rustams J., (..), atzīts par vainīgu pēc Krimināllikuma 253.panta pirmās daļas un sodīts ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu, konfiscējot mantu, ar policijas kontroli uz vienu gadu.

Pirmās instances tiesa atzinusi, ka Rustams J. neatļauti iegādājās un glabāja psihotropās vielas bez nolūka tās realizēt.

2007.gada 26.februārī pēc plkst. 15.00, izmeklēšanā konkrēti nenoskaidrotā laikā, Rustams J. papildsoda – policijas kontroles – izciešanas laikā, atrodoties Rīgā, Bolderājā pie veikala "Nelda", izmeklēšanā konkrēti nenoskaidrotā vietā no izmeklēšanā nenoskaidrotas personas savām vajadzībām bez nolūka realizēt neatļauti iegādājās ne mazāk kā 2,9784 gramus psihotropās vielas metamfetamīna. Neatļauti iegādāto psihotropo vielu – metamfetamīnu, būdams psihotropo un narkotisko vielu ietekmē, nelikumīgi glabāja pie sevis apģērbā līdz 2007.gada 27.februāra plkst. 21.15, kad Rustams J. Jelgavā, Ganību ielā (..) aizturēja policijas darbinieki. Veicot Rustama J. personisko mantu apskati, policijas darbinieki atrada un izņēma psihotropo vielu – metamfetamīnu.

Šādas apsūdzētā Rustama J. darbības pirmās instances tiesa kvalificēja pēc Krimināllikuma 253.panta pirmās daļas.

Ar Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 17.jūlija lēmumu Jelgavas tiesas 2007.gada 10.maija spriedums atstāts negrozīts.

Kasācijas sūdzību iesniedzis apsūdzētais Rustams J., kurā viņš apstrīd tiesas nolēmumu pamatotību.

Apsūdzētais Rustams J. uzskata, ka ir pārkāpts Kriminālprocesa likuma 15.pants, kas paredz tiesības uz lietas izskatīšanu taisnīgā, objektīvā un neatkarīgā tiesā. Apsūdzētais uzskata, ka tiesa nevarēja viņam noteikt bargāku sodu par to, kādu bija lūdzis prokurors tiesu debatēs.

Kasators uzskata, ka abu instanču tiesas nepamatoti norādījušas, ka ar viņa rīcību nodarīts kaitējums ar likumu aizsargātajām interesēm. Viņš norāda, ka nav nodarījis kaitējumu citām personām, bet gan tikai savai veselībai. Papildus Rustams J. pauž viedokli, ka tiesa esot nepamatoti viņam atzinusi atbildību pastiprinošo apstākļu esamību, jo, viņaprāt, gan recidīvs, gan arī narkotisko un psihotropo vielu ietekme (lietošana) jau esot Krimināllikuma 253.panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmes.

Apsūdzētais uzskata, ka tiesa mantas konfiskāciju nav viņam piemērojusi saskaņā ar likumu, jo jēdziens "manta" ir saistāms ar kustamo vai nekustamo īpašumu, nevis naudu, kas ir vērtspapīrs. Tāpat apsūdzētais norāda, ka konfiscēt drīkst tikai tādu mantu, kas viņam pieder, nevis atrodas lietošanā (faktiski nepieder), bet nauda Ls 58,89 viņam esot tikusi aizdota, tāpēc to nevarēja konfiscēt.

Apsvēris kasācijas sūdzības motīvus un pārbaudījis lietas materiālus, Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka sūdzības apmierināšanai nav pamata.

Nepareizs un neatbilstošs likumam ir apsūdzētā viedoklis, ka tiesa, nosakot sodu par noziedzīgu nodarījumu, nedrīkst noteikt to bargāku, nekā lūdzis prokurors tiesu debatēs.

Tiesa nedrīkst personu atzīt par vainīgu smagākā apsūdzībā, nekā to uzturējis prokurors, taču daļā par sodu tiesai prokurora viedoklis nav saistošs.

Tiesu debatēs gan prokurors, gan arī apsūdzētais vai viņa aizstāvis var izteikt viedokli par piemērojamo sodu. Pirmās instances tiesa, izvērtējusi visus apstākļus, var piekrist procesā iesaistīto personu viedoklim par piespriežamo sodu vai arī noteikt personai citu sodu, kas var būt gan vieglāks, gan arī bargāks. Pirmās instances tiesa sodu Rustamam J. noteikusi, ievērojot Krimināllikuma 46.pantā paredzētos soda noteikšanas vispārīgos principus, savukārt apelācijas instances tiesa ar savu lēmumu to apstiprinājusi. Šādos apstākļos Senāta

Krimināllietu departaments nekonstatē Kriminālprocesa likuma 15.pantā nostiprinātā principa pārkāpumu.

Gan pirmās instances tiesa, gan apelācijas instances tiesa pamatoti norādījušas, ka ar Rustama J. izdarīto noziedzīgo nodarījumu apdraudēta vispārējā drošība un sabiedriskā kārtība. Krimināllikuma 253.pants ir iekļauts Krimināllikuma XX nodaļā "Noziedzīgi nodarījumi pret vispārējo drošību un sabiedrisko kārtību." Tas nozīmē, ka ikviens no šajā nodaļā paredzētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem jau pats par sevi ir atzīstams par tādu, kas apdraud vispārējo drošību un sabiedrisko kārtību. Krimināllikuma 253.panta pirmajā daļā paredzētais noziedzīgais nodarījums apdraud vispārējo drošību narkotisko un psihotropo vielu aprites sfērā. Tā kā minētais noziedzīgais nodarījums ir ar formālu sastāvu, t.i., pabeigts ar brīdi, kad izdarīta kaut viena no pantā minētajām darbībām, nav nepieciešams, lai tiktu nodarīts vēl kāds kaitējums.

Nav pamatots kasatora viedoklis, ka gan recidīvs, gan narkotisko vielu ietekme noziedzīga nodarījuma izdarīšanā esot šā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmes. Atkārtotība kā noziedzīga nodarījuma sastāva kvalificējoša pazīme ir paredzēta Krimināllikuma 253.panta otrajā daļā. Recidīvs konkrētajā lietā Rustamam J. atzīts par atbildību pastiprinošu apstākli, jo viņš jaunu noziedzīgu nodarījumu izdarīja nedzēstas sodāmības laikā par citu noziedzīgo nodarījumu, kā arī papildsoda – policijas kontroles – izciešanas laikā.

Arī atrašanās narkotisko un psihotropo vielu ietekmē noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas laikā nav atsevišķi paredzēta Krimināllikuma 253.pantā, līdz ar to tiesa to pamatoti atzina par atbildību pastiprinošu apstākli saskaņā ar Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 12.punktu.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst par nepamatotu apsūdzētā viedokli, ka tiesa nav piemērojusi viņam mantas konfiskāciju saskaņā ar likumu, jo mantas jēdzienā neesot ietilpināma nauda. Kā izriet no Krimināllikuma 42.panta jēgas, kā arī Kriminālprocesa likuma 1.pielikuma "Manta, kurai nav uzliekams arests" (tai nav piemērojama arī konfiskācija), mantas konfiskācijai ir pakļauta arī personas īpašumā esošā nauda. Tāpat nav pamatota apsūdzētā norāde, ka nauda viņam esot bijusi aizdota, līdz ar to nevarot uzskatīt, ka tā bijusi viņa īpašumā, bet gan tikai lietošanā, tāpēc to tiesa neesot varējusi konfiscēt. Naudas aizdošanas gadījumā tā faktiski nonāk parādnieka īpašumā, un viņš ar to var rīkoties pēc saviem ieskatiem, taču viņam rodas pienākums atdot pēc kāda laika tādu pašu summu, ja vien nav norunāts citādāk.

Kasācijas instances tiesa konstatē, ka apelācijas instances tiesas lēmums atbilst Kriminālprocesa likuma 564.panta, kā arī 511. un 512.panta prasībām.

Senāta Krimināllietu departaments nekonstatē nekādus Krimināllikuma pārkāpumus vai Kriminālprocesa likuma būtiskus

pārkāpumus lietā, kas varētu būt par pamatu apelācijas instances tiesas lēmuma atcelšanai.

Ņemot vērā iepriekšminēto, vadoties no Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 17.jūlija lēmumu atstāt negrozītu, bet kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Apelācijas sūdzība un tās papildinājumi

Izlemjot jautājumu par to, vai ir iesniegta apelācijas sūdzība vai apelācijas sūdzības papildinājumi, jāņem vērā procesuālā dokumenta nosaukums, saturs, iesniegšanas kārtība un termiņi, dokumentā norādītais iesniegšanas pamats, pirmās instances tiesneša lēmums sakarā ar iesniegto dokumentu, tiesas tālākā rīcība ar dokumentiem (Kriminālprocesa likuma 550., 551., 555.pants).

Rīgā, 2007.gada 20.novembrī Lieta Nr.SKK-511/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētājs senators P.Gruziņš,
senatori V.Vietnieks,
P.Dzalbe,
piedaloties prokurorei I.Ščepavičutei,

izskatīja tiesas sēdē mutvārdu procesā lietu sakarā ar cietušās Natālijas K. pārstāves Z. Bičkovičas kasācijas sūdzību par Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 25.jūlija spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Aizkraukles rajona tiesas 2007. gada 4. jūnija spriedumu Anatolijs K., (..), atzīts par vainīgu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā, kas paredzēti Krimināllikuma 143.panta pirmajā daļā, 125.panta trešajā daļā, un sodīts pēc Krimināllikuma 143.panta pirmās daļas ar brīvības atņemšanu uz sešiem mēnešiem, pēc Krimināllikuma 125.panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz trīs gadiem. Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu galīgais sods pēc noziedzīgo nodarījumu kopības noteikts brīvības atņemšana uz trīs gadiem, t.i., ietverot vieglāko sodu smagākajā. Saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu Anatolijs K. notiesāts nosacīti ar pārbaudes laiku uz trīs gadiem, nosakot uzvedības kontroli un uzliekot pienākumu periodiski reģistrēties Valsts probācijas dienestā un piedalīties probācijas programmās. No Anatolija K. par labu Natālijai K. piedzīts mantiskais zaudējums Ls 370. Natālijas K. pieteikums daļā par morālo kaitējumu Ls 5000 noraidīts.

Ar Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 25.jūlija spriedumu atcelts Aizkraukles rajona tiesas 2007.gada 4.jūnija spriedums daļā par morālā kaitējuma kompensāciju. Piedzīts no Anatolija K. par labu Natālijai K. morālais kaitējums Ls 2000. Pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedums atstāts negrozīts.

Cietušās Natālijas K. pārstāve Z. Bičkoviča iesniegusi kasācijas sūdzību un lūdz atcelt apelācijas instances spriedumu daļā, ar ko noraidīts kompensācijas pieteikums, un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai daļā par noraidīto kompensāciju Ls 3000 apmērā un nosakāmo sodu.

Cietušās pārstāve norāda, ka apelācijas instances tiesa pārkāpusi Kriminālprocesa likuma (turpmāk KPL) 555.panta trešo daļu, 562.pantu, 350.panta pirmo daļu, Krimināllikuma (turpmāk KL) 46.pantu. 2007.gada 4.jūnijā bijusi iesniegta apelācijas sūdzība, kurā lūgts atcelt pirmās instances tiesas spriedumu daļā, ar ko noraidīts kompensācijas pieteikums Ls 5000, izskatīt lietu pēc būtības pārsūdzētajā daļā (par kompensāciju un noteikto sodu), apmierināt kompensācijas pieteikumu pilnā apmērā Ls 5370 vai lietu sūtīt jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesā. 2007.gada 7.jūnijā iesniegti apelācijas sūdzības papildinājumi, kuru būtība esot sprieduma pārsūdzēšana arī daļā par sodu. Apelācijas instances tiesa esot nepareizi tulkojusi KPL 555.panta trešo daļu, uzskatot, ka apelācijas sūdzības papildinājumos tiek izteikti jauni prasījumi, kas, pēc tiesas ieskata, esot nepieļaujami, tāpēc apelācijas instances tiesa nolēmusi neskatīt apelācijas sūdzību daļā par sodu. Taču apelācijas sūdzība atbilstoši KPL 550.panta nosacījumiem bijusi iesniegta divās daļās pārsūdzēšanai paredzētajā 10 dienu termiņā. KPL 550.pants neierobežojot reizes, cik daļās 10 dienu laikā varētu būt iesniegta apelācijas sūdzība. Tāpēc apelācijas instances tiesai vajadzējis izskatīt lietu pēc būtības gan daļā par kompensācijas pieteikumu, gan daļā par noteikto sodu. Pirmās instances tiesas spriedums daļā par sodu nepamatoti esot būtiski labvēlīgāks vainīgajam, nekā tiesā izteiktais pušu viedoklis, un nelabvēlīgs cietušajai. Pārsūdzot spriedumu daļā par sodu, apelācijas sūdzības iesniedzēja mērķis bija panākt taisnīgu kriminālatiesisko attiecību noregulējumu, ievērojot KL 46.panta nosacījumus, lai pārbaudes laikā tiktu noteikts pienākums novērst radīto kaitējumu. Pirmās instances tiesa neesot pietiekoši izvērtējusi noziedzīgā nodarījuma raksturu, radīto kaitējumu, vainīgā personību. Tā kā zaudējuma atlīdzības pienākuma noteikšana nosacīta soda gadījumā tieši saistīta ar soda noteikšanu, spriedums ticis pārsūdzēts daļā par noteikto sodu. Apelācijas instances tiesa nepamatoti piedzinusi tik mazu, Ls 2000, kompensāciju par morālo aizskārumu, noraidot pieprasītos Ls 5000. Cietušās mātes nāves sekas un ar tām saistītās ciešanas novērtētas nesamērīgi zemu un netaisnīgi. Neesot novērtēts aizskāruma veids – sevišķi cinisks un bezkaunīgs, apdraudējuma nopietnība – sitieni pa dzīvībai svarīgiem orgāniem, galvu, kas izdarīti ar apautu kāju pa seju sievietei, kaitējuma smaguma pakāpe – nāves seku iestāšanās.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka ir jāatceļ apelācijas instances tiesas spriedums daļā par apsūdzētajam

Anatolijam K. noteikto sodu un lieta šajā daļā jānosūta jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai.

Kriminālprocesa likums pirmās instances tiesas sprieduma pārsūdzēšanai apelācijas kārtībā paredz šādus procesuālos dokumentus: apelācijas sūdzība, apelācijas protests, apelācijas sūdzības papildinājumi, apelācijas protesta papildinājumi. Apelācijas sūdzību, apelācijas protestu adresē apelācijas instances tiesai, bet iesniedz pirmās instances tiesā. Apelācijas sūdzības papildinājumus, apelācijas protesta papildinājumus iesniedz apelācijas instances tiesai. Apelācijas sūdzības, apelācijas protesta saturu, iesniegšanas termiņus un kārtību regulē KPL 550., 551., 552.pants. Apelācijas sūdzības papildinājumu, apelācijas protesta papildinājumu saturu, iesniegšanas kārtību un termiņus nosaka KPL 555.panta trešā daļa.

Saskaņā ar KPL 555.panta trešo daļu personas, kas iesniegušas apelācijas sūdzību vai protestu, ne vēlāk kā 10 dienu laikā pēc pārsūdzības termiņa beigām ir tiesīgas iesniegt sūdzības vai protesta papildinājumus.

Līdz ar to likums ir noteicis termiņperiodu apelācijas sūdzības papildinājumu iesniegšanai, kurš sākas ar dienu, kad kļuvis pieejams pilns tiesas spriedums, ar nosacījumu, ja ir iesniegta apelācijas sūdzība.

Izskatāmajā lietā cietušās Natālijas K. pārstāve Z. Bičkoviča sprieduma pārsūdzības procesuālos dokumentus nosaukusi par apelācijas sūdzību un apelācijas sūdzības papildinājumiem un iesniegusi 2007.gada 5.jūnijā pirmās instances tiesā apelācijas sūdzību, kas adresēta apelācijas instances tiesai, 2007.gada 7.jūnijā pirmās instances tiesā apelācijas sūdzības papildinājumus, kas adresēti apelācijas instances tiesai. Abos dokumentos kā iesniegšanas pamats norādīts KPL 52.nodaļa, 549., 550., 551., 563.pants.

KPL 549., 550., 551.pants regulē apelācijas sūdzības iesniegšanu.

Pirmās instances tiesa pilnu sprieduma tekstu pasludinājusi 2007.gada 4.jūnijā. No pirmās instances tiesas lēmuma rezolūcijas veidā redzams, ka apelācijas sūdzības papildinājumi pievienoti apelācijas sūdzībai un veiktas KPL 555.panta pirmajā daļā noteiktās darbības, kas nosaka rīcību ar apelācijas sūdzību.

Kriminālprocesa likums nenosaka formu, kādā veidā varētu papildināt jau iesniegto apelācijas sūdzību apelācijas sūdzības iesniegšanai paredzētajā termiņā. Pēc kasācijas instances tiesas ieskata, šādu procesuālo dokumentu varētu nosaukt par papildinājumiem apelācijas sūdzībai.

Izlemjot jautājumu par to, vai ir iesniegta apelācijas sūdzība vai apelācijas sūdzības papildinājumi, jāņem vērā gan procesuālā dokumenta nosaukums, gan saturs, gan iesniegšanas kārtība un termiņi,

gan dokumentā norādītais iesniegšanas pamats, gan pirmās instances tiesneša lēmums sakarā ar iesniegto dokumentu, gan tiesas tālākā rīcība ar dokumentiem.

Ņemot vērā cietušās Natālijas K. pārstāves Z. Bičkovičas iesniegtā sprieduma pārsūdzības dokumenta, kas nosaukts par apelācijas sūdzības papildinājumiem, iesniegšanas kārtību, termiņu, saturu, tajā norādīto pamatu, pirmās instances tiesas tiesneša lēmumu sakarā ar iesniegto dokumentu, tiesas tālāko rīcību ar šo dokumentu, tas ir atzīstams par papildinājumiem apelācijas sūdzībai.

Saskaņā ar KPL 551.panta pirmās daļas 6.punktu apelācijas sūdzībā jānorāda iesniedzēja lūgumu. Saskaņā ar KPL 562.panta pirmo daļu tiesas izmeklēšana un tiesu debates apelācijas instances tiesā notiek sūdzībā izteikto prasību apjomā un ietvaros, kurus nedrīkst pārsniegt, izņemot gadījumus, kad apelācijas instances tiesai rodas šaubas par pirmās instances tiesas konstatēto apsūdzētā, dalībnieku vai līdzdalībnieku vainu vai atbildību pastiprinošiem apstākļiem.

Cietušās Natālijas K. pārstāves Z. Bičkovičas iesniegtajā apelācijas sūdzībā un papildinājumos apelācijas sūdzībai ir izteikts viens un tas pats lūgums – atcelt pirmās instances tiesas spriedumu daļā, ar ko noraidīts kompensācijas pieteikums Ls 5000, izskatīt lietu pēc būtības pārsūdzētajā daļā un apmierināt kompensācijas pieteikumu pilnā apmērā Ls 5370. Taču papildinājumos apelācijas sūdzībai cietušās pārstāve ir norādījusi, ka tiek papildināta iesniegtā apelācijas sūdzība daļā par apsūdzētajam Anatolijam K. noteikto sodu tā nesamērīga viegluma dēļ.

Tā kā apelācijas instances tiesa ir nepareizi atzinusi papildinājumus apelācijas sūdzībai par apelācijas sūdzības papildinājumiem un nav izskatījusi lietu par apsūdzētajam Anatolijam K. noteikto sodu, tad apelācijas instances tiesas spriedums ir jāatceļ daļā par Anatolijam K. noteikto sodu un šajā daļā lieta jānosūta jaunai iztiesāšanai. Līdz ar to kasācijas instances tiesa konstatē KPL 562.panta pārkāpumu apelācijas instances tiesā, kas noveda pie nelikumīga nolēmuma.

Nepamatota ir kasācijas sūdzības iesniedzējas norāde par to, ka apelācijas instances tiesa esot pārkāpusi KPL 350.pantu, nosakot kompensācijas par morālo aizskārumu apmēru.

Kompensācijas apmēru regulē Kriminālprocesa likuma 352.pants. Apelācijas instances tiesa ir ņēmusi vērā Kriminālprocesa 352.panta nosacījumus. Aizskāruma veida, apdraudējuma nopietnības, kaitējuma smaguma pakāpes noteikšana ir saistīta ar lietas faktisko apstākļu un pierādījumu novērtēšanu.

Saskaņā ar KPL 569.panta pirmo un trešo daļu kasācijas instances tiesa lietas faktiskos apstākļus un pierādījumus lietā no jauna neizvērtē.

Vadoties pēc KPL 586., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Atcelt Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 25.jūlija spriedumu daļā par Anatolijam K. noteikto sodu un šajā daļā lietu nosūtīt jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai. Pārējā daļā spriedumu atstāt negrozītu, bet cietušās Natālijas K. pārstāves Z. Bičkovičas kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Apelācijas sūdzības atstāšana bez izskatīšanas

Tiesas secinājumam par cietušā un viņa pārstāvja neierašanos uz tiesas sēdi bez attaisnojoša iemesla jābūt pamatotam (Kriminālprocesa likuma 560.panta trešā daļa).

Rīgā, 2007.gada 6.septembrī Lieta Nr.SKK-512/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senatore referente V.Eilande,
senatori P.Dzalbe,
V.Čiževskis,

izskatot rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar cietušās Natālijas Ž. iesniegto kasācijas sūdzību par Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 29.jūlija lēmumu,

k o n s t a t ē j a

Ar Jelgavas tiesas 2007.gada 29.maija lēmumu kriminālprocess Valentīnas Ļ., (..), apsūdzībā pēc Krimināllikuma 156.panta un 157.panta izbeigts.

Pirmās instances tiesa konstatējusi, ka uz tiesas sēdi atkārtoti nebija ieradusies cietusī Natālija Ž., kas par savas prombūtnes iemesliem tiesu nebija informējusi ne rakstiski, ne mutiski, tāpēc, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 625.pantu, tiesa nolēmusi kriminālprocesu izbeigt.

Par šo pirmās instances tiesas lēmumu cietusī Natālija Ž. bija iesniegusi sūdzību, kurā lūdza atcelt Jelgavas tiesas lēmumu kā nepamatotu un nosūtīt kriminālprocesu jaunai izskatīšanai.

Ar Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 31.jūlija lēmumu Natālijas Ž. sūdzība par Jelgavas tiesas 2007.gada 29.maija lēmumu, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 560.panta trešo daļu, atstāta bez izskatīšanas, jo uz apelācijas instances tiesas sēdi bez attaisnojoša iemesla nebija ieradušies cietusī Natālija Ž. un viņas pārstāvis I.Roze, kuriem bija pienācīgi paziņots par tiesas sēdes laiku un vietu.

Sūdzību par šo apelācijas instances tiesas lēmumu cietušās Natālijas Ž. vārdā uz pilnvaras pamata iesniedzis tās pārstāvis I.Roze, kurā lūdz atcelt Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 31.jūlija lēmumu.

Sūdzībā norādīts, ka cietusī uzskata, ka apelācijas instances tiesa nepamatoti vadījusies no Kriminālprocesa likuma 560.panta trešās daļas un nepamatoti izskatījusi lietu bez viņas un viņas pārstāvja klātbūtnes.

Cietusī Natālija Ž. pirms tiesas sēdes sākuma esot piezvanījusi Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas sekretārei (pa tiesas pavēstē norādīto tālruņa numuru) un lūgusi atlikt tiesas sēdi uz 20–30 minūtēm, jo kustības ierobežojumu dēļ neesot iespējams ierasties tiesā noteiktajā laikā plkst. 9.30. Ierodoties tiesā plkst. 9.45, viņa esot uzzinājusi, ka tiesas sēde jau esot notikusi. Tāpat viņai esot paziņots, ka lūgums par tiesas sēdes atlikšanu bijis jāiesniedz rakstiski. Cietusī uzsver, ka viņa laikus paziņojusi par neparedzētajiem apstākļiem, kas traucējis laikus ierasties uz tiesas sēdi, tāpēc nebijis pamata viņas sūdzību atstāt bez izskatīšanas.

Apsvēris sūdzības motīvus un pārbaudījis lietas materiālus, Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka sūdzība ir pamatota.

Apelācijas instances tiesa, atsaucoties uz Kriminālprocesa likuma 560.panta trešo daļu, nepamatoti atstājusi bez izskatīšanas Natālijas Ž. sūdzību par Jelgavas tiesas 2007.gada 29.maija lēmumu. Kā redzams no lietas materiāliem, Natālija Ž. pirms tiesas sēdes ir telefoniski informējusi tiesas sēdes sekretāri E.Steķi, ka uz tiesas sēdi laikus nevarēs ierasties tās pārstāvis I.Roze. Arī no tiesas sēdes protokola redzams, ka sekretāre ir ziņojusi, ka ir bijis šāds paziņojums. Bez tam lietas materiālos ir sekretāres ziņojums, ka jau plkst. 9.56 gan cietusī, gan viņas pārstāvis bija ieradušies tiesā. Lai arī sekretāres ziņojumā norādītais kavēšanās iemesls nesakrīt ar sūdzībā norādīto, iepriekšminētajos apstākļos apelācijas instances tiesai nebija pamata izdarīt secinājumu, ka cietusī un viņas pārstāvis bez attaisnojoša iemesla nebūtu ieradušies uz tiesas sēdi. Nav pamatots uzskats, ka šāds lūgums obligāti būtu iesniedzams rakstveidā, jo, pastāvot noteiktiem apstākļiem, personai var nebūt iespējas iesniegt to rakstveidā, kā tas bija arī šinī gadījumā. Iepriekšminētajos apstākļos apelācijas instances tiesas lēmums atceļams.

Bez tam Senāta Krimināllietu departaments vērš apelācijas instances tiesas uzmanību uz to, ka, izskatot lietu, tai būtu jāizvērtē, vai kriminālprocess konkrētajā privātās apsūdzības lietā uzsākts saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 58.nodaļā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā iepriekšminēto, vadoties no Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 31.jūlija lēmumu atcelt un nosūtīt lietu jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kriminālprocesa izbeigšana un procesa turpināšana medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai

Kriminālprocesa likuma 481.panta pirmās daļas 3.punktā paredzētais, ka tiesa izbeidz kriminālprocesu, lai turpinātu procesu medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai, attiecas gan uz pirmās instances, gan arī uz apelācijas instances tiesu (Kriminālprocesa likuma 481.pants pirmās daļas 3.punkts).

Rīgā, 2007.gada 30.oktobrī Lieta Nr.SKK-516/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Dzalbe,
senatori V.Čiževskis,
V.Vietnieks

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar Rīgas tiesas apgabala prokuratūras virsprokurora pienākumu izpildītāja A.Zgirska kasācijas protestu par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 3.jūlija lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas rajona tiesas 2006.gada 3.novembra spriedumu Jānis D., (..), atzīts par vainīgu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā, kas paredzēti Krimināllikuma 15.panta ceturtajā daļā un 159.panta otrajā daļā, 160.panta otrajā daļā, 185.panta pirmajā daļā, 143.panta pirmajā daļā, un sodīts pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 159.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz septiņiem gadiem un policijas kontroli uz trīs gadiem, pēc Krimināllikuma 160.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz trīs gadiem, pēc Krimināllikuma 185.panta pirmās daļas ar brīvības atņemšanu uz sešiem mēnešiem, pēc Krimināllikuma 143.panta pirmās daļas ar brīvības atņemšanu uz desmit mēnešiem. Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu galīgais sods pēc noziedzīgo nodarījumu kopības noteikts brīvības atņemšana uz astoņiem gadiem un policijas kontrole uz trīs gadiem, t.i., daļēji saskaitot piespriestos sodus.

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 3.jūlija lēmumu Rīgas rajona tiesas 2006.gada 3.novembra spriedums atstāts negrozīts. Jānis D. saskaņā ar Krimināllikuma 59.panta piekto daļu atbrīvots no piespriestā soda izciešanas un viņam piemērots medicīniska rakstura piespiedu līdzeklis – ārstēšana specializētā psihiatriskajā slimnīcā (nodaļā) ar apsardzi.

Rīgas tiesas apgabala prokuratūras virsprokurora pienākumu izpildītājs A.Zgirskis iesniedzis kasācijas protestu un lūdz atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu daļā par pirmās instances tiesas sprieduma atstāšanu negrozītu, vadoties no Kriminālprocesa likuma 481.panta pirmās daļas 3.punkta, kriminālprocesu izbeigt, pārējā daļā lēmumu atstāt negrozītu. Virsprokurora pienākumu izpildītājs uzskata, ka apelācijas instances tiesā, konstatējot, ka apsūdzētais pēc pirmās instances tiesas sprieduma pasludināšanas saslimis ar gara slimību, kura atņēmusi viņam iespēju saprast savu rīcību un to vadīt, tiesai, vadoties no Kriminālprocesa likuma 481.panta pirmās daļas 3.punkta un trešās daļas, 604.panta, 605.panta pirmās un sestās daļas, un saskaņā ar Krimināllikuma 59.panta piekto daļu, 68.panta pirmās daļas 3.punktu, bijis ar lēmumu jāizbeidz kriminālprocess, turpinot procesu medicīniska rakstura piespiedu līdzekļa noteikšanai, jāatbrīvo apsūdzētais no soda izciešanas, vienlaikus nosakot viņam medicīniska rakstura piespiedu līdzekli. Konkrētajā lietā apelācijas instances tiesa saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 481.panta pirmās daļas 3.punkta prasībām kriminālprocesu neizbeidzot, kā arī faktiski atceļot pirmās instances tiesas spriedumu daļā par soda noteikšanu apsūdzētajam par noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu, kuros viņš atzīts par vainīgu, un tādā veidā šajā daļā pēc būtības taisot jaunu spriedumu, atbrīvojot apsūdzēto Jāni D. no viņam pirmās instances tiesā piespriestā soda, pieļāvusi būtisku Kriminālprocesa likuma pārkāpumu, kas novedis pie nelikumīga nolēmuma.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka ir jāgroza apelācijas instances tiesas lēmums.

Personas nepieskaitāmību un tās krimināltiesiskās sekas regulē Krimināllikuma 13., 59., 68., 69.pants. Šo normu piemērošanas kārtību nosaka Kriminālprocesa likuma 481.pants un 55.nodaļa, 640.pants. Ņemot vērā likuma normas, var izdalīt šādas personas:

- personu, kas nodarījuma izdarīšanas laikā atradusies nepieskaitāmības stāvoklī, tas ir, psihisko traucējumu vai garīgas atpalicības dēļ nav varējusi saprast savu darbību vai to vadīt; šo personu atbrīvo no kriminālatbildības;

- personu, kas pēc nodarījuma izdarīšanas līdz sprieduma taisīšanai (pasludināšanai) saslimusi ar psihisku (gara) slimību, kas atņēmusi tai spēju saprast savu darbību vai to vadīt; šo personu atbrīvo no soda;

- personu, kas pēc sprieduma taisīšanas (pasludināšanas) saslimusi ar psihisku (gara) slimību, kas atņēmusi tai spēju saprast savu darbību vai to vadīt; šo personu atbrīvo no soda izciešanas.

Ar sprieduma taisīšanu (pasludināšanu) jāsaprot sprieduma taisīšana (pasludināšana) pirmās instances tiesā vai nolēmuma taisīšana (pasludināšana) apelācijas instances tiesā, ja pirmās instances

tiesas spriedums pārsūdzēts apelācijas kārtībā. Tas izriet no Kriminālprocesa likuma 549., 561.panta.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 481.panta pirmās daļas 3.punktu tiesa izbeidz kriminālprocesu, lai turpinātu procesu medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai. Šī norma attiecas gan uz pirmās instances tiesu, gan arī uz apelācijas instances tiesu, jo atrodas Kriminālprocesa likuma astotajā sadaļā "Tiesvedības vispārīgie noteikumi".

Apelācijas instances tiesa ir konstatējusi, ka Jānis D. pēc noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas ir saslimis ar tādu psihisku slimību, kas atņēmusi viņam spēju saprast savu darbību un vadīt to. Tāpēc apelācijas instances tiesai bija jāizbeidz kriminālprocess un jāturpina process par medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanu. No apelācijas instances tiesas sēdes protokola redzams, ka tiesa ir arī turpinājusi procesu kārtībā, kāda noteikta Kriminālprocesa likuma 55.nodaļā, bet nav pieņēmusi lēmumu par kriminālprocesa izbeigšanu un kļūdaini atbrīvojusi Jāni D. no soda izciešanas, nevis no soda.

Tāpēc apelācijas instances tiesas lēmums ir jāgroza, jāatceļ daļā par pirmās instances tiesas sprieduma atstāšanu kā negrozītu, jāizbeidz kriminālprocess un Jānis D. jāatbrīvo no soda. Pārējā daļā par medicīniska rakstura piespiedu līdzekļa noteikšanu Jānim D. un ar to saistīto jautājumu izlemšanu apelācijas instances tiesas lēmums ir likumīgs un pamatots.

Vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Grozīt Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 3.jūlija lēmumu. Atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu daļā par pirmās instances tiesas sprieduma atstāšanu kā negrozītu, izbeigt kriminālprocesu, atbrīvot Jāni D. no soda. Pārējā daļā apelācijas instances tiesas lēmumu atstāt negrozītu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Administratīvo tiesu nolēmumi kā pierādījumi krimināllietā

Administratīvo tiesu instanču spriedumi ir dokumenti Kriminālprocesa likuma 135.panta pirmās un otrās daļas izpratnē. Tajos konstatēto nevar atzīt par Kriminālprocesa likuma 125.panta pirmās daļas 3.punktā minētajiem faktiem (Kriminālprocesa likuma 125.panta pirmās daļas 3.punkts un 135.panta pirmā un otrā daļa).

Rīgā, 2007.gada 11.septembrī Lieta Nr.SKK-526/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senatore referente V.Eilande,
senatori P.Dzalbe,
A.Freibergs,

izskatot rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar apsūdzētā Daiņa Z. iesniegto kasācijas sūdzību par Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2007.gada 18.jūnija lēmumu,

k o n s t a t ē j a

Ar Zemgales apgabaltiesas 2007.gada 26.janvāra spriedumu Dainis Z., (..), atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 217.panta ar naudas sodu 20 minimālo mēnešalgu – Ls 2400 apmērā, pēc 15.panta ceturtās daļas un 177.panta trešās daļas ar naudas sodu 38 minimālo mēnešalgu – Ls 4560 apmērā bez mantas konfiskācijas.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu, ietverot vieglāko sodu smagākajā, galīgais sods noteikts naudas sods 38 minimālo mēnešalgu – Ls 4560 apmērā bez mantas konfiskācijas.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Dainis Z. atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 217.panta otrās daļas par to, ka izdarījis uzņēmumam (uzņēmējsabiedrībai) likumos noteikto grāmatvedības dokumentu viltošanu.

Dainis Z., būdams SIA "Labdaris", juridiskā adrese "Mūra Kundzāni", Elkšņu pagasts, Jēkabpils rajons, NMR 45403008789, direktors, kas atbildīgs par uzņēmējdarbības grāmatvedības kārtošanu, apzināti viltoja grāmatvedības dokumentus, norādot tajos nepatiesas ziņas un tā grāmatvedībā atspoguļojot nenotikušus saimnieciskos darījumus saistībā ar 18.08.2003. līgumu par starpniecības pakalpojumu sniegšanu starp SIA "Labdaris" un SIA "Rūta K":

- 15.09.2003. darbu pieņemšanas-nodošanas aktu par iepriekš minētajiem pakalpojumiem īpašumā "Sproģi";

- 22.09.2003. faktūru-rēķinu Nr.8 par Ls 7835,20, tajā skaitā PVN Ls 1195,20, par starpniecību koksnes uz celma ciršanas tiesību iegādē nekustamajā īpašumā "Sproģi" Sunākstes pagastā, Aizkraukles rajonā, kurus it kā bija saņēmis no SIA "Rūta K", juridiskā adrese Zemgales iela 25 – 36, Olaine, Rīgas rajons, NMR 40003385370;

- 15.09.2003. darbu pieņemšanas-nodošanas aktu par augstāk minēto pakalpojumu sniegšanu īpašumā "Mētras";

- 22.09.2003. faktūru-rēķinu Nr.7 par Ls 10 690,80, tajā skaitā PVN Ls 1630,80, par starpniecību koksnes uz celma ciršanas tiesību iegādē nekustamajā īpašumā "Mētras" Aknīstes lauku teritorijā, Jēkabpils rajonā, kurus it kā bija saņēmis no SIA "Rūta K".

Šos dokumentus Dainis Z. sastādīja un parakstīja par reāli nenotikušiem saimnieciskiem darījumiem un, sastādot SIA "Labdaris" PVN deklarāciju par 2003.gada septembri, Dainis Z. tajā iekļāva arī minētos neesošos darījumus ar SIA "Rūta K", uzrādīdams deklarācijā PVN apjomus Ls 1195,20 un Ls 1630,80, kopā Ls 2826,00, un iekļāva šo summu priekšnodoklī par 2003.gada septembri, līdz ar to viltoja SIA "Labdaris" PVN deklarāciju par 2003.gada septembri un iesniedza to VID Zemgales reģionālās iestādes Jēkabpils nodaļā.

Bez tam Dainis Z. viltoja, norādot nepatiesas ziņas:

- 01.10.2003. darbu pieņemšanas-nodošanas aktu par iepriekš minēto pakalpojumu sniegšanu īpašumā "Dobītes";

- 06.10.2003. faktūru-rēķinu Nr.14 par Ls 8802,80, tajā skaitā PVN Ls 1342,80, par starpniecību koksnes uz celma ciršanas tiesību iegādē nekustamajā īpašumā "Dobītes" Aknīstes lauku teritorijā, Jēkabpils rajonā, kurus it kā bija saņēmis no SIA "Rūta K".

Šos dokumentu Dainis Z. sastādīja un parakstīja par reāli nenotikušiem darījumiem, un to norādīšana SIA "Labdaris" grāmatvedības dokumentos radīja iespēju tos iekļaut uzņēmuma PVN deklarācijā par 2003.gada oktobri, kur PVN summa Ls 1342,80 apmērā tika norādīta uz minēto viltojumu pamata.

Dainis Z. atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 177.panta trešās daļas par to, ka izdarījis svešas mantas iegūšanas ar viltu (krāpšanas) lielā apmērā mēģinājumu.

Būdams SIA "Labdaris" direktors, Dainis Z. 2003.gada 15.oktobrī iesniedza VID Zemgales reģionālās iestādes Jēkabpils nodaļā pieprasījumu Nr.21224 par PVN pārmaksas atmaksu par 2003.gada septembra mēnesi, kurā iekļāva arī PVN par darījumiem, kuri it kā notikuši starp SIA "Labdaris" un SIA "Rūta K", kuru apjomu Ls 2826 Dainis Z. nepatiesi, viltodams PVN deklarācijā iekļautās ziņas, bija norādījis SIA "Labdaris" PVN deklarācijā par 2003.gada septembri, un pieprasīja atmaksāt no valsts budžeta par labu SIA "Labdaris" arī Ls 2826. Tāpat Dainis Z. 2003.gada 5.novembrī iesniedza pieprasījumu Nr.22730 par PVN pārmaksas atmaksu par 2003.gada oktobra mēnesi,

kurā iekļāva arī PVN par darījumiem, kuri it kā notikuši starp SIA "Labdaris" un SIA "Rūta K", kuru apjomu Ls 1342,80 Dainis Z. nepatiesi, viltodams PVN deklarācijā iekļautās ziņas, bija norādījis SIA "Labdaris" PVN deklarācijā par 2003.gada oktobri, un pieprasīja atmaksāt no valsts budžeta par labu SIA "Labdaris" arī Ls 1342,80, tas ir, izmantojot viltu, paziņoja VID nepatiesas ziņas par SIA "Labdaris" izveidojušos priekšnodokli. Pieprasītos Ls 2826 un Ls 1342,80, kopā Ls 4168,80, tas ir, lielā apmērā, saņemt no valsts budžeta Dainim Z. neizdevās no viņa gribas neatkarīgu iemeslu dēļ, jo VID, veikdama SIA "Labdaris" PVN auditu, konstatēja, ka Daiņa Z. pieprasījumos norādītie darījumi ar SIA "Rūta K" 2003.gada oktobrī nav notikuši, un Daiņa Z. pieprasītos Ls 4168,80 no valsts budžeta pilnā apmērā neizmaksāja. Dainim Z. 14.04.2005. izmaksāja tikai Ls 2891,09, jo, maldinot Administratīvo rajona tiesu, Dainis Z. panāca, ka tā ar 26.01.2005. spriedumu atzina VID izdarīto PVN aprēķinu SIA "Labdaris" Ls 2826,00 par 2003.gada septembri par nepamatotu, ko Dainis Z. tādā veidā izkrāpa no valsts budžeta līdzekļiem.

Ar Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2007.gada 18.jūnija lēmumu Zemgales apgabaltiesas 2007.gada 26.janvāra spriedums atstāts negrozīts.

Kasācijas sūdzību iesniedzis apsūdzētais Dainis Z., kurā lūdz atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu un attaisnot viņu, izbeidzot kriminālprocesu.

Apsūdzētais Dainis Z. uzskata, ka gan pirmās instances spriedums, gan apelācijas instances lēmums ir nepamatoti, jo tie taisīti, pārkāpjot Krimināllikuma normas un būtiski pārkāpjot Kriminālprocesa likuma normas. Kasators norāda, ka tiesa pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 19.pantu, 511.panta otro daļu un 520.panta pirmo daļu. Tiesa neesot veikusi pilnīgu, vispusīgu un objektīvu apstākļu noskaidrošanu, rupji pārkāpjot Kriminālprocesa likuma 1. un 8.panta noteikumus. Spriedums un apelācijas instances lēmums esot balstīti tikai uz pieņēmumiem. Tiesa neesot vērtējusi visas saprātīgas šaubas par vainu, kuras neesot iespējams novērst, par labu personai, kurai esot tiesības uz aizstāvību. Apsūdzētais uzskata, ka nav pierādījumu ne par nodarījuma faktu, ne par viņa vainu.

Kasators norāda, ka apelācijas instances tiesa neesot ievērojusi Kriminālprocesa likuma 128.panta otrās un trešās daļas noteikumus.

Apsūdzētais uzskata, ka tiesa kļūdaini konstatējusi, ka viņš esot izdarījis uzņēmuma grāmatvedības dokumentu apzinātu viltošanu, kā arī nepamatoti konstatējusi, ka viņš esot izdarījis noziedzīgo nodarījumu, kas paredzēts Krimināllikuma 217.panta otrajā daļā. Neviens no tiesas minētajiem dokumentiem neesot viltots.

Dainis Z. apstrīd arī viņa rīcības kvalifikāciju pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 177.panta trešās daļas, jo neesot personas,

kam šāda manta būtu izkrāpta, ne arī izkrāptās mantas. Apsūdzētais norāda uz konkrētiem administratīvo instanču tiesu spriedumiem, kuros konstatēto tiesai esot vajadzējis ņemt vērā. Kasators apgalvo, ka nepamatots esot tiesas uzskats, ka šie administratīvās tiesas spriedumi neesot ņemami vērā kā pierādījumi. Tādējādi tiesa esot pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 124.panta noteikumu, jo administratīvās tiesas spriedumi esot jau spēkā un vairs neesot apšaubāmi tajos norādītie saturiskie fakti, kas attiecas tikai un vienīgi uz šo pašu lietu. Lai arī tiesa spriedumā esot atsaukusies uz Kriminālprocesa likuma 135.panta pirmo un otro daļu, taču tā esot pilnīgi nepareizi piemērojusi, tulkojusi un interpretējusi to saturu.

Tiesa esot atsaukusies uz Kriminālprocesa likuma 125.pantu par fakta legālo prezumpciju, bet neesot ņēmusi vērā tā pirmās daļas 3.punktu, ka par pierādījumu uzskatāms likumā noteiktā kārtībā fiksēts administratīvā pārkāpuma fakts, bet konkrētajā gadījumā lietā esot konstatēts pretējais, ka administratīvā pārkāpuma nav, ko tiesai vajadzējis ņemt vērā, iztiesājot šo lietu.

Tiesa esot nepareizi atreferējusi liecinieku J.K., J.B. liecības, sagrozīdama un nepareizi tulkodama to jēgu tā, lai nonāktu pie apsūdzībai vēlamā interpretējuma. Apsūdzētais uzskata, ka daļu no pierādījumiem tiesa atstājusi bez vērtējuma, pārkāpdama Kriminālprocesa likuma 511.panta pirmās daļas noteikumus, kas esot novedis pie lietas nepareizas izspriešanas, nepamatota lēmuma taisīšanas.

Apsūdzētais norāda, ka tiesas piespriestais sods esot ļoti bargs, tas neesot taisnīgs un samērīgs, kā arī to, ka, saucot viņu – nevainīgu – pie kriminālatbildības, esot pārkāptas cilvēktiesības, Satversmes 92.pants, Kriminālprocesa likuma 12.pants.

Apsūdzētais lūdz lietu kasācijas instances tiesā skatīt mutvārdu procesā.

Lietā ir Daiņa Z. aizstāves zvērinātas advokātes A.Rozenbergas iesniegums, kurā viņa pilnībā pievienojas apsūdzētā Daiņa Z. kasācijas sūdzībai.

Apsverot kasācijas sūdzībā izteikto lūgumu lietu skatīt tiesas sēdē mutvārdu procesā, nav konstatēti Kriminālprocesa likuma 583.panta otrajā daļā minētie apstākļi, kas būtu par šķērsli lietas izskatīšanai rakstveida procesā. Tā kā kasācijas instancē pierādījumus no jauna nevērtē, bet kasatora viedoklis par lietā pieļautajiem likuma pārkāpumiem jau tiek sīki pamatots sūdzībā un papildu paskaidrojumu uzklausīšana nav nepieciešama, tiek nolemts lietu skatīt rakstveida procesā.

Apsvēris kasācijas sūdzības motīvus un pārbaudījis lietas materiālus, Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka kasācijas sūdzības apmierināšanai nav pamata.

Apsūdzētais Dainis Z. jau apelācijas sūdzībā norādījis, ka nepiekrīt noziedzīgo nodarījumu kvalifikācijai. Daļēji šie iebildumi atkārtoti arī viņa kasācijas sūdzībā, taču tie likumā paredzētā kārtībā jau ir izskatīti un tiem jau apelācijas instances tiesa savā lēmumā ir devusi pareizu vērtējumu. Apelācijas instances tiesas lēmumā sīki izklāstīti un atspēkoti apelācijas sūdzības motīvi, kā arī vērtēti lietā esošie pierādījumi. Tiesai nav radušās šaubas par Daiņa Z. vainīgumu minēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanā, līdz ar to tiesa nav pārkāpusi ne Kriminālprocesa likuma 19.pantu, ne 520.panta pirmo daļu. Apelācijas instances tiesa atzinusi, ka pirmās instances tiesa pareizi kvalificējusi Daiņa Z. darbības pēc Krimināllikuma 217.panta otrās daļas un Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 177.panta trešās daļas. Ne pirmās instances tiesas spriedums, ne apelācijas instances tiesas lēmums nav balstīti uz pieņēmumiem. Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka par pierādītām atzītās darbības pareizi kvalificētas.

Apelācijas instances tiesa jau izvērtējusi apsūdzētā iebildumu, ka viņš neesot viltojis nekādus dokumentus. Kā pareizi secināts apelācijas instances tiesas lēmumā, pirmās instances tiesa pamatoti atzinusi Daiņa Z. apsūdzībā norādītos dokumentus par grāmatvedības dokumentiem, kuri apliecina darījumus, kas īstenībā nav notikuši, un tādēļ tie atzīstami par viltotiem.

Kasācijas instances tiesa atzīst par nepamatotu apsūdzētā Daiņa Z. apgalvojumu, ka tiesa esot sagrozījusi liecinieku J.K. un J.B. liecības. Minētie liecinieki tika pratināti gan pirmstiesas izmeklēšanā, gan pirmās instances tiesā, un to liecības kopsakarā ar citiem pierādījumiem lietā vērtēja gan pirmās instances tiesa, gan apelācijas instances tiesa. Senāta Krimināllietu departaments nekonstatē, ka tiesa būtu sagrozījusi vai neobjektīvi interpretējusi minēto liecinieku liecības.

Nav pamatots apsūdzētā apgalvojums, ka tiesa esot pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 124.panta noteikumus – tiesa ir konstatējusi visus pierādīšanas priekšmetā ietilpstošos apstākļus un devusi tiem savu vērtējumu. Bez tam tiesa pareizi piemērojusi Kriminālprocesa likuma 135.panta pirmo un otro daļu, atzīstot administratīvo tiesu instanču spriedumus par dokumentiem šā panta izpratnē, jo tie izmantojami pierādīšanā tikai sakarā ar tajos ietverto saturisko informāciju. Gan pirmās instances tiesa, gan apelācijas instances tiesa ir vērtējušas administratīvo tiesu instanču spriedumos ietverto saturisko informāciju kopsakarā ar citiem pierādījumiem, kas iegūti kriminālprocesa gaitā.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst par nepareizu apsūdzētā viedokli, ka apelācijas instances tiesa nav ņēmusi vērā Kriminālprocesa likuma 125.panta pirmās daļas 3.punktā noteikto.

Kriminālprocesa likuma 125.panta pirmajā daļā ir norādīts, ka bez papildu procesuālo darbību veikšanas pantā minētie apstākļi ir atzīstami

par pierādītiem, ja vien kriminālprocesa gaitā netiek pierādīts pretējais, līdz ar to likumdevējs ir paredzējis, ka noteiktos gadījumos vismaz daļa no šiem apstākļiem ir atspēkojami un nav atzīstami par absolūti neapstrīdamiem. Jau pirmās instances tiesa savā spriedumā ir atzinusi, ka "administratīvo tiesu instanču rīcībā acīmredzami nav bijuši visi šā kriminālprocesa ietvaros izmantotie pierādījumi." Arī apelācijas instances tiesa ir piekritusi šim pirmās instances tiesas secinājumam, tādējādi konkrētajā gadījumā minētā fakta legālā prezumpcija nav piemērojama, jo saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 125.panta pirmo daļu gan pirmās instances tiesa, gan apelācijas instances tiesa ir secinājušas, ka kriminālprocesa gaitā tika pierādīts pretējais.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka atsauce uz Satversmes 92.panta un Kriminālprocesa likuma 1.,8., 12.panta un 128.panta otrās un trešās daļas pārkāpumiem ir nepamatota un saistīta ar apsūdzētā vēlmi pārvērtēt pierādījumus lietā, bet saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešo daļu kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā no jauna neizvērtē. Tas ietilpst tās tiesas kompetencē, kas lietu skata pēc būtības.

Senāta Krimināllietu departaments nekonstatē Kriminālprocesa likuma 511.panta prasību pārkāpumus apelācijas instances tiesas lēmumā.

Nav pamatota apsūdzētā norāde, ka tiesas piespriestais sods neesot taisnīgs un samērīgs. Gan pirmās instances tiesa, gan apelācijas instances tiesa, nosakot sodu Dainim Z., ievērojušas Krimināllikuma 46.panta nosacījumus. Senāta Krimināllietu departaments atzīmē, ka sodu ietekmējošo apstākļu novērtējums, ja nav pārkāptas likumā noteiktās prasības, neietilpst kasācijas instances tiesas kompetencē.

Senāta Krimināllietu departaments nekonstatē nekādus Krimināllikuma pārkāpumus vai Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus lietā, kas varētu būt par pamatu apelācijas instances tiesas lēmuma atcelšanai.

Ņemot vērā iepriekšminēto, vadoties no Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Augstākās tiesas Krimināllietu tiesas palātas 2007.gada 18.jūnija lēmumu atstāt negrozītu, bet kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kriminālprocesa likuma 512.panta otrās daļas noteikumu ievērošana

Tiesas secinājumi par apsūdzēto personu vainīgumu jāpamato ar tiesas sēdē pārbaudītiem pierādījumiem (Kriminālprocesa likuma 512.panta otrā daļa).

Rīgā, 2007.gada 30.oktobrī Lieta Nr.SKK-554/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Čiževskis,
senatori V.Vietnieks,
A.Freibergs

izskatīja rakstveida procesā apsūdzētā Mareka J. aizstāvja zvērināta advokāta J.Zēģeles kasācijas sūdzību par Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 1.augusta lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Mareks J., (..), ar Preiļu rajona tiesas 2007.gada 23.aprīļa spriedumu atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu. Saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu šis sods noteikts nosacīti ar uzvedības kontroli un pārbaudes laiku uz vienu gadu, uzliekot pienākumus:

1) periodiski reģistrēties Valsts probācijas dienestā un pēc nepieciešamības piedalīties probācijas programmās,

2) nemainīt dzīves vietu bez Valsts probācijas dienesta piekrišanas,

3) pildīt Valsts probācijas dienesta amatpersonu likumīgās prasības un ierasties šo amatpersonu noteiktajā laikā un vietā.

Piedzīti no Mareka J. par labu SIA "Vindex" Ls 82,98.

Lietā vēl notiesāti Sandis J. un Edgars A., par kuriem apelācijas instances tiesas lēmums kasācijas kārtībā nav pārsūdzēts.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Mareks J. notiesāts par šāda noziedzīga nodarījuma izdarīšanu.

Sandis J., Mareks J. un Edgars A. personu grupā rupji traucējuši sabiedrisko mieru, kas izpaudies acīmredzamā necieņā pret sabiedrību, ignorējot vispārpieņemtās uzvedības normas un traucējot cilvēku mieru, uzņēmuma darbu (huligānisms), un tas bijis saistīts ar miesas bojājumu nodarīšanu cietušajiem un mantas bojāšanu.

2006.gada naktī uz 16.septembri ap pulksten 4.40 Sabiedrībai ar ierobežotu atbildību (turpmāk tekstā SIA) "Vindex" piederošajā bārā "Alus sēta" Līvānos, Rīgas ielā 54 starp Sandi J., A.R., A.S., Edgaru A., no vienas puses, un Reini G., Pēteri O., J.B., J.S., no otras puses, un visiem minētajiem esot alkohola ietekmē, izcēlušās domstarpības, kuru skaidrošanas laikā minētie sākuši savstarpēji grūstīties. Tajā iejaukusies alkohola reibumā esošā R.S., kurai kāds no konfliktā iesaistītajiem netīšām trāpījis pa seju. R.S., nenoskaidrojusi šo personu, sākusi par to izteikt pretenzijas Reinim G., un pēc tam – arī J.S.

Bārmene, lai šī grūstīšanās un skaidrošanās nepāraugtu kautiņā, izsaukusi apvienības "Apsardze" darbiniekus.

Kad bārā ieradies apvienības "Apsardze" darbinieks J.Caune, grūstīšanās un skaidrošanās tikusi pārtraukta, un neviens vairs neizteicis nekādas pretenzijas. J.Caune, novērtējot situāciju objektīvi, lai novērstu iespējamo tālāku miera traucēšanu bārā, nolēmis no bāra telpām nogādāt uz policijas iecirkni alkohola reibumā esošos – Sandi J., Edgaru A., A.R., uz kuriem citi bāra apmeklētāji norādījuši, ka viņi ir uzsākuši šo grūstīšanos, kā arī R.S. Šajā nolūkā tika izsaukti policijas darbinieki, un minētie – Sandis J., Edgars A., A.R., R.S. – tika nogādāti uz policijas iecirkni Līvānos, Liepu ielā 2. Tā kā no šajā konfliktā iesaistītajiem un arī no bāra darbiniekiem un apmeklētājiem netika saņemtas pretenzijas rakstiskā veidā par viņu atpūtas vai bāra darba būtisku traucēšanu, tad policijas darbinieki ar minētajiem tikai izveduši pārrunas, izskaidrojot iespējamo atbildību par citu bāra apmeklētāju atpūtas vai bāra darba traucēšanu. Pēc tam viņiem tika ieteikts doties mājās, ko viņi apsolīja izdarīt.

Pēc tam policijas darbinieki viņus atlaiduši. Izgājuši no policijas iecirkņa telpām, Sandis J., Edgars A., A.R. nolēmuši tomēr aiziet atpakaļ līdz bāram pēc A.S. un tikai tad doties mājās.

Aizgājuši līdz bāram, viņi iegājuši telpās, kur ar iepriekšminētajā konfliktā no otras puses iesaistītajiem – Pēteri O., Reini G., J.S. mierīgi pārrunājuši notikušo un pēc tam salīguši mieru.

Ap pulksten 6.30 uz šo bāru, pēc sava brāļa Sanda J. telefona zvana, atbraucis Mareks J. Sandis J. viņam pastāstījis par notikušo konfliktu ar Reini G., J.S., Pēteri O. un norādījis uz viņiem. Šajā laikā Pēteris O., Reinis G., J.S. un Valts V. sēdējuši pie galdiņa, uz kura bija saliktas vairākas alus pudeles, no kurām viņi dzēra alu.

Sandis J., Mareks J., Edgars A. un vēl viena persona, par kuru kriminālprocess ir izdalīts atsevišķā lietvedībā, huligānisku motīvu vadīti, neskatoties uz savu atrašanos sabiedriskā vietā, neskatoties uz to, ka konflikts ar minētajiem jau bija atrisināts, piegājuši pie galdiņa, pie kura sēdējis Reinis G., Pēteris O., Valts V., J.S., un uzsākuši kautiņu. Sandis J. paņēmis vienu alus pudeli no

galdiņa un ar to iesitis pa galvu Reinim G. Alus pudele saplīsusi, bet Reinis G. nokritis uz grīdas, kur palicis guļot.

Šajā laikā arī Mareks J., Edgars A. un persona, par kuru process izdalīts, paķēruši no galda pārējās tur esošās pudeles un ar tām metuši Pētera O., Valta V., J.S. virzienā, bet viņi no tām izvairījušies. Pudeles trāpījušas pa bāra telpas sienu un saplīsušas. Dažas pudeles trāpījušas pie bāra sienas piestiprinātajām koka rāmīšos ierāmētajām fotogrāfijām, kuras nokritušas, un tādā veidā divas no fotogrāfijām tika sabojātas. Pēc tam viņi paķēruši solus, metuši ar tiem Pētera O., Valta V., J.S. virzienā, kā rezultātā diviem soliem tika sabojātas atzveltņu koka daļas. Bez tam viņi arī apgāzuši galdus, uz kuriem atradušās glāzes un pelnu trauki, kā rezultātā diviem galdiem tika sabojātas virsmas, septiņas glāzes un divi pelnu trauki saplīsuši.

Pēc tam Sandis J., Mareks J., Edgars A. un persona, par kuru process ir izdalīts, ar dūrēm vairākkārt situši Pēterim O., Valtam V., J.S. pa galvām, pa ķermeņiem.

Pēteris O., Valts V., J.S. mēģinājuši pretoties uzbrucējiem, atvairot viņu sitienus un aizsargājoties, sitot viņiem pretī.

J.S., saprazdams notiekošā nopietnību, no sava mobilā telefona izsaucis policiju.

Izdzirduši, ka tiek saukta policija, Sandis J., Mareks J., Edgars A. un persona, par kuru process ir izdalīts atsevišķi, izskrējuši no bāra ārā. Edgars A. uzreiz devies uz savām mājām, bet Sandis J., Mareks J., un persona, par kuru process ir izdalīts atsevišķi, sākuši skriet Lāčplēša ielas virzienā.

J.S., Valts V., Pēteris O. skrējuši viņiem pakaļ nolūkā aizturēt līdz policijas atbraukšanai.

Kad Valts V. pirmais panācis Sandi J., Mareku J. un personu, par kuru process ir izdalīts, viņi paši apstājušies, nogāzuši zemē Valtu V., un visi ar kājām spēruši guļošajam Valtam V. pa ķermeni. Kad pieskrējis J.S. un Pēteris O., viņi vilkuši malā Sandi J., Mareku J. un personu, par kuru process ir izdalīts, kuri turpinājuši spārdīt Valtu V., neskatoties uz to, ka viņu darbības vēro uz ielas esošie cilvēki.

Kad Sandis J., Mareks J. un persona, par kuru process ir izdalīts, ieraudzījuši, ka viņu virzienā skrien apvienības "Apsardze" darbinieks J.Caune, viņi sākuši bēgt. J.S. palīdzējis J.Caunem aizturēt Sandi J.

Kad J.Caune nogāzis zemē Sandi J., persona, par kuru process ir izdalīts, pieskrējusi klāt raustīja J.Cauni aiz formas tērpa un prasījusi atbrīvot Sandi J. J.Caune pateicis nemaisīties viņu darbībās, uz ko šī persona nereaģējusi, bet turpinājusi savas darbības. Šajā laikā piesteigušies policijas darbinieki I.Skraučs un J.Leikucis, un, piedaloties viņiem, Sandis J., Mareks J. un persona, par kuru process ir izdalīts atsevišķi, tika aizturēti un nogādāti policijas iecirknī.

Iepriekšminētās huligāniskās darbības tika veiktas sabiedriskā vietā – Sabiedrībai ar ierobežotu atbildību "Vindex" piederošajā bārā "Alus sēta", kur tajā laikā atradās daudzi apmeklētāji, kā arī Līvānos uz Rūpniecības ielas, kur šīs darbības bija spiestas vērot vairākas pirmstiesas procesa laikā nenoskaidrotas personas, kas bija ieradušās no citām pilsētām, lai piedalītos Līvānu pilsētas rīkotajā gadatirgū, un tajā laikā jau sāka iekārtot savas tirdzniecības vietas Rūpniecības ielā netālu no ieejas bāra telpās. Ar šādām apsūdzēto darbībām tika traucēts gan minētā bāra darbs, kā arī šī bāra apmeklētāju un šajā laikā uz ielas esošo cilvēku miers.

Šo huligānisko darbību rezultātā tika sabojāta Sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Vindex" piederošā manta, kas atradās bāra telpās Ls 219,10 vērtībā: 2 masīvkoka galdi Ls 102 vērtībā, 2 soli Ls 80 vērtībā, 2 fotogrāfijas un to rāmji Ls 18 vērtībā, 7 stikla glāzes Ls 5,60 vērtībā, 2 pelnu trauki Ls 1,50 vērtībā, bāra telpas siena Ls 12 vērtībā, kā arī nodarīts mantisks kaitējums Sabiedrībai ar ierobežotu atbildību "Vindex" Ls 33,88 apmērā, ko sastāda izdevumi sakarā ar bāra inventāra remontu (Ls 31,20) un bāra darbinieku darba papildu samaksu par bāra telpu sakārtošanu Ls 2,68.

Šo huligānisko darbību laikā Valtam V. tika nodarīti miesas bojājumi: sejas, muguras, elkoņu asinsizplūdumi un nobrāzumi, kas pēc sava rakstura pieskaitāmi viegliem miesas bojājumiem, kas neizraisīja veselības traucējumu, ilgāk kā 6 dienas.

Reinim G. tika nodarīti miesas bojājumi: sejas asinsizplūdumi, galvas smadzeņu satricinājums, kas pēc sava rakstura pieskaitāmi viegliem miesas bojājumiem, kas izraisīja veselības traucējumu uz laiku no 7 līdz 21 dienai.

Tādā veidā Sandis J., Mareks J. un Edgars A. izdarījuši Krimināllikuma 231.panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu, kas pieskaitāms pie smagiem noziegumiem

Izskatījusi lietu apelācijas kārtībā sakarā ar apsūdzētā Mareka J. aizstāvja zvērināta advokāta J.Zēģeles apelācijas sūdzību, Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija ar 2007.gada 1.augusta lēmumu pirmās instances tiesas spriedumu atstājusi negrozītu.

Par apelācijas instances tiesas lēmumu apsūdzētā Mareka J. aizstāvis zvērināts advokāts J.Zēģele iesniedzis kasācijas sūdzību. Kasācijas sūdzībā norādīts, ka apelācijas instances tiesas lēmums neatbilstot Kriminālprocesa likuma 511., 512.panta prasībām. Kriminālprocesa likuma 512.pantā noteikts, ka tiesa spriedumu pamato ar pierādījumiem, kuri pārbaudīti tiesas sēdē. Abu instanču tiesas neesot vēlējušās analizēt tos pierādījumus, uz kuriem atsaukusies aizstāvība. Tādā veidā rupji esot pārkāptas Kriminālprocesa likuma 18. panta prasības par procesuālā līdzvērtības principa ievērošanu. Tiesas atsaukušās uz cietušā Reiņa G. liecībām, ka Mareks J. esot viņam

uzbrucis. Taču tādas liecības cietušais nekad neesot sniedzis. Tiesas atsaukušās uz liecinieka J.S. liecībām, ka Mareks J. uzbrucis viņa kompānijai, sitis ar alus pudelēm, gāzis galdus, uz ielas spārdījis ar kājām Valtu V. Taču liecinieks J.S. šādas liecības nekad neesot sniedzis. Tiesas atsaukušās uz liecinieces Ž.M. pirmstiesas izmeklēšanā sniegtām liecībām, ka Mareks J. piedalījies kautiņā, taču šīs liecības neesot analizētas un neesot konkrēti noskaidrota apsūdzētā rīcība. Arī citi liecinieki, kuru liecības norādītas tiesu nolēmumos, neesot konkrēti liecinājuši par Mareka J. noziedzīgajām darbībām. Abi līdzapsūdzētie arī nekad neesot liecinājuši, ka Mareks J. būtu izdarījis kaut ko pretlikumīgu. Tiesa lēmumā neesot pieminējusi un analizējusi faktus, par kuriem liecinājuši liecinieki V.K., A.R. un cietušais Pēteris O., ka kautiņā piedalījušās arī citas nenoskaidrotas personas. Lūdz atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu, attaisnot Mareku J. un kriminālprocesu izbeigt.

Izskatījis rakstveida procesā lietas materiālus, izvērtējis kasācijas sūdzības motīvus, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas spriedums atceļams pilnībā. Konkrētajā gadījumā kasācijas instances tiesa saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 584.panta nosacījumiem pārsniedz kasācijas sūdzības ietvarus un atceļ apelācijas instances tiesas lēmumu arī par Sanda J. un Edgara A. notiesāšanu, kuri apelācijas instances tiesas lēmumu kasācijas kārtībā nebija pārsūdzējuši.

Kriminālprocesa likuma 511.panta otrajā daļā noteikts, ka spriedumam jābūt tiesiskam un pamatotam. Spriedums ir tiesisks un pamatots, ja tas atbilst Kriminālprocesa likuma 512.panta nosacījumiem un konkrētajā gadījumā šīs likuma normas otrajā daļā noteiktajam, ka tiesa spriedumu pamato ar pierādījumiem, kuri pārbaudīti tiesas sēdē vai kurus saskaņā ar šā likuma 125.panta noteikumiem nav nepieciešams pārbaudīt. Kriminālprocesa likuma 527.panta otrās daļas 1.punktā noteikts, ka notiesājoša sprieduma motīvu daļā jānorāda pierādījumi, uz kuriem pamatoti tiesas secinājumi. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 564.panta ceturto daļu apelācijas instances tiesas nolēmuma motīvu daļā norādāms apelācijas instances tiesas atzinums par apelācijas sūdzības vai protesta pamatotību, apstākļi, ko noskaidrojusi apelācijas instances tiesa, pierādījumi, kas apstiprina apelācijas instances tiesas atzinumu, motīvi, kāpēc apelācijas instances tiesa noraida kādus pierādījumus, un likumi, pēc kuriem tā vadās. Krimināllietu departaments atzīst, ka abu instanču tiesas nav ievērojušas minēto likuma normu nosacījumus un līdz ar to pieļauts būtisks Kriminālprocesa likuma normu pārkāpums, kas novedis pie nelikumīgiem nolēmumiem.

Krimināllietu departaments atzīst, ka tiesu nolēmumos nav norādīti tādi pierādījumi, kas apstiprinātu tiesu secinājumus par apsūdzēto Mareka J., un Edgara A. izdarītajām noziedzīgajām darbībām atbilstoši apsūdzībai. Nolēmumos ir uzskaitīti vairāki pierādījumi, cietušo un

liecinieku liecības, taču nav dots šo pierādījumu vērtējums atbilstoši likuma prasībām un nav norādīts, cik lielā mērā un kādā veidā šie pierādījumi konkrēti attiecas uz katru no apsūdzētajiem. Apelācijas instances tiesas lēmumā norādīts uz cietušā Valta V. liecībām, ka Mareks J. ar dūrēm pāris reizes iesitis viņam pa seju un ķermeni. No pirmās instances tiesas sēdes protokola redzams, ka cietušais šādas liecības nav sniedzis. Tātad tiesa savus secinājumus pamatojusi ar pierādījumiem, kuri tiesas sēdē nav pārbaudīti. No pirmās instances tiesas sēdes protokola redzams, ka liecinieks J.S. nav liecinājis, ka Edgars A. un Mareks J. uzbrukuši ar pudelēm, gāzuši galdus. Tāpēc nav saprotams, kāpēc tiesas sprieduma motīvu daļā tiek norādīts uz šādām liecinieka J.S. liecībām. Ņemot vērā, ka saskaņā ar apsūdzību Sandis J., Mareks J. un Edgars A. noziedzīgo nodarījumu izdarījuši grupā, tad tiesas lēmuma atcelšana attiecībā uz Mareku J. un Edgaru A. var ietekmēt arī apsūdzības apjomu Sandim J. Tāpēc šis apstāklis ir par pamatu, lai atceltu tiesas lēmumu pilnībā.

Kasācijas instances tiesa lietu pēc būtības neizskata, tāpēc nevar būt apmierināms kasācijas sūdzībā izteiktais lūgums par apsūdzētā Mareka J. attaisnošanu. Krimināllietu departaments nekonstatē tādus apstākļus, kas varētu būt par pamatu kriminālprocesa izbeigšanai.

Pamatojoties uz minēto, ievērojot Kriminālprocesa likuma 585., 587.pantu, Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Latgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 1.augusta lēmumu atcelt pilnībā un lietu nosūtīt jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kriminālprocesa likuma 560.panta otrās daļas piemērošana

Kriminālprocesa likuma 560.pantā noteikts, kādas personas piedalās apelācijas instances tiesas sēdē. Šā panta otrā daļa nosaka, ka citas personas un to starpā arī lieciniekus var uzaicināt uz tiesas sēdi tad, ja šāds lūgums izteikts apelācijas sūdzībā vai protestā un ja šīs personas nav nopratinātas, izskatot lietu pirmās instances tiesā (Kriminālprocesa likuma 560.panta otrā daļa).

Rīgā, 2007.gada 6.novembrī Lieta Nr.SKK-564/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents A.Freibergs,
senatori V.Čiževskis,
V.Vietnieks

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētā Igora B. kasācijas sūdzību un kasācijas sūdzības papildinājumiem par Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2007.gada 26.jūnija lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2005.gada 8.decembra spriedumu

Igors B., (..), atzīts par vainīgu un sodīts: pēc Krimināllikuma 130.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz sešiem mēnešiem; pēc Krimināllikuma 118.panta 3.punkta ar brīvības atņemšanu uz piecpadsmit gadiem un ar policijas kontroli uz trim gadiem, konfiscējot mantu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu galīgais sods noteikts pēc noziedzīgo nodarījumu kopības, ietverot vieglāko sodu smagākajā, – brīvības atņemšana uz piecpadsmit gadiem un policijas kontrole uz trim gadiem, konfiscējot mantu.

Izskatot lietu apelācijas kārtībā, Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palāta ar 2007.gada 26.jūnija lēmumu pirmās instances tiesas spriedumu atstājusi negrozītu.

Par šo lēmumu kasācijas sūdzību un kasācijas sūdzības papildinājumus iesniedzis apsūdzētais Igors B. Kasācijas sūdzībā lūgts atcelt pirmās instances tiesas spriedumu un nosūtīt lietu papildu izmeklēšanai vai jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesai.

Kasators uzskata, ka pirmstiesas izmeklēšanā prokurors, atsakoties papildus nopratināt lieciniekus (S.L., H.S., P.S. un citus), ir pieļāvis

Kriminālprocesa likuma 124., 127., 128., 129., 130. un 131.panta pārkāpumus, tāpat arī pārkāpta Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.panta trešā daļa.

Apsūdzētais norāda, ka apelācijas instances tiesā viņam, Igoram B., nebija pietiekami efektīva un kvalificēta aizstāvība, kā arī viņš nav zinājis savas procesuālās un materiālās tiesības. Kasators uzskata, ka apelācijas instances tiesas sēdē 2007.gada 26.jūnijā tiesas sēdes priekšsēdētājs P.Opincāns nepamatoti atteicis papildus nopratināt lieciniekus, kā arī atkārtoti izsaukt uz tiesas sēdi un nopratināt apelācijas sūdzībā norādītos lieciniekus, tādējādi pārkāpjot Kriminālprocesa likuma 12. un 20.pantu. Tāpat nepamatoti noraidīts apelācijas sūdzībā izteiktais lūgums par liecinieka Z. atkārtotu nopratināšanu, neņemot vērā faktu, ka viņa sniegtās liecības pirmstiesas izmeklēšanā atšķiras no liecībām, kas sniegtas pirmās instances tiesā.

Rīgas apgabaltiesa spriedumā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 130.panta saskaņā ar 47.pantu atzinusi vairākus atbildību mīkstinošus apstākļus, bet nav norādījusi konkrētus 47.panta punktus, tādējādi pārkāpjot Kriminālprocesa likuma 574.panta 2.punktu. Arī apelācijas instances tiesas lēmumā nav konkretizēti atbildību mīkstinošie apstākļi saskaņā ar Krimināllikuma 47.pantā paredzētajiem punktiem un apsūdzību pēc Krimināllikuma 118.panta.

Kasācijas sūdzības iesniedzējs uzskata, ka kriminālliet a nepamatoti sadalīta divās epizodēs – pēc Krimināllikuma 130.panta otrās daļas un 118.panta 3.punkta, jo darbība bija viena (turpināta).

Notiesājot viņu, Igoru B., pēc Krimināllikuma 118.panta 3.punkta, tiesa nav ņēmusi vērā cietušās prettiesisko un amorālo uzvedību, kā arī to, ka cietusī Natālija A. iepriekš vairākkārt viņam nodarījusi miesas bojājumus, kas apstiprinās ar liecinieku liecībām. Tāpēc nepamatoti nav piemērots Krimināllikuma 47.panta 7.punkts (domājams, 47.panta pirmās daļas 7.punkts).

Apsūdzētais uzskata, ka lietas izskatīšanas gaitā nav izvērtēts jautājums par viņa, Igora B., atrašanos stiprā alkohola reibumā. Spriedumā tas ne ar ko neapstiprinās. Viņš alkoholu lietojis tikai pēc tam, kad uzzinājis, ka cietusī mirusi.

Pēc kasatora domām, Natālijas A. līķa ekspertīzes atzinums liecina par to, ka pēc smago miesas bojājumu nodarīšanas cietusī vēl bijusi dzīva un līdz ar to apsūdzētā darbības atbilst Krimināllikuma 125.panta trešajai daļai. Abu instanču tiesas to nav ņēmušas vērā.

Pēc visām cietušās darbībām viņš neesot varējis kontrolēt savu rīcību, nav vēlējies cietušās nāvi.

Igors B. uzstāj, ka viņam nepieciešams nozīmēt papildus neatkarīgu tiesu psihiatrisko ekspertīzi, jo, veicot iepriekšējo ekspertīzi, eksperte Samoilova nav iepazinusies ar visiem kriminālliet as

materiāliem, kā arī nav bijusi privāta saruna ar eksperti. Savu lūgumu apsūdzētais pamato ar Veselības ministrijas atbildi, kurā norādīts, ka viņam ir šādas tiesības. Šo atbildi apsūdzētais saņēmis jau pēc lietas izskatīšanas apelācijas instances tiesā.

Kasācijas sūdzības papildinājumos apsūdzētais lūdz apelācijas instances tiesas lēmumu atcelt un lietu nodot jaunai izskatīšanai. Apsūdzētais norāda, ka tiesa pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 574.panta 2.punkta pārkāpumu, piemērojot Krimināllikuma 118.panta 3.punktu, kad vajadzēja piemērot šī likuma 125.panta trešo daļu, jo nav bijis nodoms nogalināt cietušo. Kasators uzskata, ka saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 575.panta trešo daļu ir pārkāpts arī Kriminālprocesa likuma 15.pants un šā likuma 19.panta trešā daļa, jo tiesa nav ņēmusi vērā un noraidījusi viņa lūgumus, kā arī nav izvērtējusi visus lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus.

Pirmās instances tiesa atzinusi, ka apsūdzētais Igors B. tīši nodarīja miesas bojājumu, kas izraisījis īslaicīgu veselības traucējumu (viegls miesas bojājums).

Noziedzīgais nodarījums izdarīts šādos tiesas konstatētos apstākļos.

"2004.gada 24.oktobrī ap plkst. 1.00 Igors B. un Natālija A., atrodoties alkohola reibuma stāvoklī dzīvoklī Nr. (..), Rīgā, Matīsa ielā 113, sāka strīdēties savā starpā. Strīda laikā Natālija A. periodiski pazemojoši izteicās par Igoru B. Pēc katra pazemojoša izteiciena Igors B. tīši veica sitienus pret viņu ar roku un dūri sejas apvidū un kopā ar Natāliju A. turpināja lietot alkoholu.

Kad Igors B. atkārtoti iesita Natālijai A. ar dūri pa seju, Natālija A. mēģināja sevi aizstāvēt ar koka krēsla kāju, bet Igors B. izrāva to no Natālijas A. un tīši iesita Natālijai A. ar koka krēsla kāju pa ķermeni un ne mazāk kā 6 reizes galvas apvidū.

Šādu darbību rezultātā cietušajai Natālijai A. tika nodarīti viegli miesas bojājumi ar īslaicīgu veselības satricinājumu – 6 sistas brūces galvas matainajā daļā ar asinsizplūdumiem uz galvas ādas lēvera iekšējās virsmas, sista brūce labā ceļa apvidū, zemādas asinsizplūdums labā ceļa priekšējā virsmā, kā arī viegli miesas bojājumi, kas neizraisa īslaicīgu veselības satricinājumu – ādas nobrāzumi sejas apvidū, sistas brūces apakšlūpas gļotādā, zemādas asinsizplūdums kreisā vaiga kaula projekcijas vietā, zemādas asinsizplūdumi labās plaukstas iekšējā un ārējā virsmā, labās plaukstas projekcijas mugurējā virsmā, kreisās plaukstas ārējā virsmā."

Šādas Igora B. darbības kvalificētas kā noziedzīgs nodarījums, kas paredzēts Krimināllikuma 130.panta otrajā daļā.

Bez tam Igors B. atzīts par vainīgu un sodīts par to, ka viņš izdarīja slepkavību sevišķi pastiprinošos apstākļos – būdams persona, kas jau agrāk izdarījusi slepkavību.

Noziedzīgais nodarījums izdarīts šādos tiesas konstatētos apstākļos.

"Igors B., būdams 1986.gada 25.novembrī notiesāts pēc Latvijas krimināLkodeksa 15.panta otrās daļas, 98.panta, 99.panta 2.punkta, 15.panta otrās daļas, 99.panta 4.punkta, izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā laikā, naktī uz 2004.gada 24.oktobri, atrodoties alkohola reibuma stāvoklī dzīvoklī Nr.(..), Rīgā, Matīsa ielā 113, radušos naidīgu attiecību dēļ pret savu civilsievu Natāliju A., ko izraisīja tas, ka viņa iepriekš naktī pazemojoši bija izteikusies par Igoru B., Igors B., nolūkā noslepkavot Natāliju A., tīši vairākkārt iedūra ar dzīvoklī paņemto nazi Natālijai A. krūšu kurvja, vēdera, ekstremitāšu apvidos.

Šādu Igora B. darbību rezultātā cietušajai tika nodarīti smagi miesas bojājumi, kas bīstami dzīvībai – četri durti griezti penterējoši ievainojumi krūšu kurvī un vēderā ar plaušu, diafragmas un aknu bojājumiem, kas sarežģījās ar iekšēju un ārēju asiņošanu, asinsizplūdumiem labās pleiras un vēderplēves dobumos, akūtu iekšējo orgānu un audu mazasinību, traumatisku šoku, no kuriem iestājās Natālijas A. nāve uz vietas.

Bez tam Natālijai A. tika nodarīti viegli miesas bojājumi ar īslaicīgu veselības satricinājumu – durti griezts caurejošs ievainojums labā augšdelma augšējās trešdaļas mugurēji iekšējā daļā un 6 durti griezti akli ievainojumi labā augšdelma augšējās trešdaļas priekšējā daļā, labā elkoņa locītavas projekcijas vietā iekšējā daļā, labā apakšdelma augšējās trešdaļas priekšējā daļā, krūšu kurvja labajā sānu sienā, labā augšstilba apakšējās trešdaļas priekšējā daļā un kreisā apakšstilba augšējās trešdaļas priekšējā daļā, kā arī viegli miesas bojājumi bez īslaicīga veselības satricinājuma 3 durti grieztas virspusējas brūces labā elkoņa mugurējā virsmā, labā apakšdelma augšējās trešdaļas ārējā virsmā, labā augšstilba augšējās trešdaļas mugurēji iekšējā virsmā."

Šādas Igora B. darbības kvalificētas kā noziedzīgs nodarījums, kas paredzēts Krimināllikuma 118.panta 3.punktā.

Izskatījis lietas materiālus un izvērtējis apsūdzētā Igora B. kasācijas sūdzības un kasācijas sūdzības papildinājumu motīvus, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas lēmums grozāms, bet kasācijas sūdzība noraidāma.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka lieta izskatāma rakstveida procesā, jo atbilstoši Kriminālprocesa likuma 583.panta nosacījumiem ir iespējams pieņemt lēmumu pēc lietā esošajiem materiāliem.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta pirmo daļu pārsūdzēšana kasācijas kārtībā ir rakstveida kasācijas protesta vai sūdzības iesniegšana Augstākās tiesas Senātam par tāda apelācijas instances tiesas nolēmuma tiesiskumu, kurš vēl nav stājies spēkā,

nolūkā panākt tā atcelšanu pilnībā vai kādā tā daļā, vai arī tā grozīšanu juridisku iemeslu dēļ.

Apsūdzētā Igora B. kasācijas sūdzībā izteiktais lūgums nosūtīt lietu papildu izmeklēšanai vai jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesai neatbilst likuma prasībām.

Tāpat Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka kasācijas instances tiesas kompetencē nav izskatīt jautājumus, kas saistīti ar prokurora rīcību pirmstiesas kriminālprocesā.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka apsūdzētā Igora B. atsauce uz Kriminālprocesa likuma 124., 127., 128., 129., 130. un 131.panta pārkāpumiem kasācijas sūdzībā ne ar ko nav pamatota.

No lietā esošā protokola redzams, ka apsūdzētais Igors B. pēc pirmstiesas izmeklēšanas pabeigšanas iepazīstināts ar visiem lietas materiāliem aizstāvja zvērinātas advokātes I.Prozumentas un tulka klātbūtnē. Nekādi pieteikumi un lūgumi, tai skaitā par papildu liecinieku nopratināšanu, netika pieteikti.

Pirmās instances tiesā tika nopratināti apsūdzības rakstā norādītie liecinieki I.Z. un G.B., kā arī papildu liecinieki – S.L., H.S., P.S. Pēc šo liecinieku nopratināšanas apsūdzētais Igors B. papildu lūgumus par citu liecinieku nopratināšanu nepieteica un piekrita tiesas izmeklēšanas pabeigšanai.

Kriminālprocesa likuma 560.pantā noteikts, kādas personas piedalās apelācijas instances tiesas sēdē. Šā panta otrā daļa nosaka, ka citas personas un to starpā arī lieciniekus, var uzaicināt uz tiesas sēdi tad, ja šāds lūgums izteikts apelācijas sūdzībā vai protestā un ja šīs personas nav nopratinātas, izskatot lietu pirmās instances tiesā.

Apelācijas sūdzībā Igors B. lūdza izsaukt uz apelācijas instances tiesas sēdi tos pašus lieciniekus, kuri jau tika nopratināti pirmās instances tiesā.

Apelācijas instances tiesas sēdē vispār netika pieteikti lūgumi par jebkādu liecinieku izsaukšanu.

No krimināllietas materiāliem ir redzams, ka liecinieks I.Z. pirmās instances tiesas sēdē ir nopratināts un viņa liecības tiesa izvērtējusi.

Igora B. darbību kvalifikācija pēc Krimināllikuma 118.panta 3.punkta un 130.panta otrās daļas nav atzīstama par Krimināllikuma pārkāpumu Kriminālprocesa likuma 574.panta 2.punkta izpratnē.

Gan pirmās, gan apelācijas instances tiesa ir konstatējusi divus patstāvīgus noziedzīgus nodarījumus, kam katram ir atšķirīgu noziedzīgu nodarījumu sastāvu pazīmes.

Gan Krimināllikuma 118.panta 3.punktā paredzētajam sevišķi smagajam noziegumam, gan Krimināllikuma 130.panta otrajā daļā paredzētajam kriminālpārkāpumam ir tiesu nolēmumu aprakstošajā daļā

norādīts savs, par pierādītu atzītā noziedzīgā nodarījuma apraksts atbilstoši Kriminālprocesa likuma 527.panta pirmās daļas prasībām.

Senāta Krimināllietu departaments atzīmē, ka kasācijas instances tiesa neskaidro lietas faktiskos apstākļus.

Lai varētu kvalificēt noziedzīgu nodarījumu pēc Krimināllikuma 125.panta trešās daļas, ir jākonstatē, ka tīšu smagu miesas bojājumu rezultātā vainīgā neuzmanības dēļ ir iestājusies cietušā nāve. Apelācijas instances tiesa konstatējusi, ka pirmās instances tiesa spriedumā ir pareizi norādījusi, ka Igors B. izdarījis Natālijas A. slepkavību ar netiešu nodomu.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka atbilstoši pirmās un apelācijas instances tiesas konstatētajam par pierādītu atzītajam noziedzīgā nodarījuma aprakstam apsūdzētā Igora B. darbības pareizi kvalificētās pēc Krimināllikuma 118.panta 3.punkta un nav pamata apsūdzētā darbības pārkvalificēt kā Krimināllikuma 125.panta trešajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu.

Lūgums kvalificēt Igora B. darbības pēc Krimināllikuma 125.panta trešās daļas saistīts nevis ar juridiskiem iemesliem, bet gan ar lietā esošo pierādījumu novērtējuma apstrīdēšanu.

No apelācijas instances tiesas sēdes protokola redzams, ka Igora B. aizstāvību realizēja zvērināta advokāta palīgs L.Leja, par kura kvalifikāciju un darbību Igors B. nekādus iebildumus neizteica.

Apelācijas instances tiesa ir nozīmējusi Igoram B. komplekso stacionāro tiesu psihiatrisko-tiesu psiholoģisko ekspertīzi, kā arī tās atzinums ir izvērtēts apelācijas instances tiesas lēmumā, norādot, ka noziedzīgā nodarījuma brīdī apsūdzētais nebija zaudējis spēju kontrolēt savu rīcību. Apelācijas instances tiesas sēdē apsūdzētais nebija izteicis lūgumu par atkārtotas ekspertīzes nozīmēšanu un apelācijas instances tiesai nav radušās šaubas par ekspertu sniegto atzinumu.

Apsūdzētā nepiekrišana profesionālu sertificētu ekspertu atzinumam nedod pamatu kasācijas instances tiesai atzīt šo pierādījumu par nepieļaujamu.

Igora B. lūgums kasācijas instancei nozīmēt tiesu psihiatrisko ekspertīzi neatbilst likumam.

Par atbildību mīkstinošu apstākli pēc Krimināllikuma 130.panta otrās daļas tiesa Igoram B. atzinusi savas vainas atzīšanu un izdarītā nožēlošanu. Par abu noziedzīgo nodarījumu atbildību mīkstinošu apstākli atzīts tas, ka noziedzīgais nodarījums izdarīts cietušās amorālas uzvedības ietekmē. Minētais apstāklis arī ņemts vērā, nosakot sodu. Par sevišķi smago noziegumu, kas paredzēts Krimināllikuma 118.panta 3.punktā, tiesa Igoram B. noteikusi minimālo panta sankcijā paredzēto brīvības atņemšanas sodu. No tiesu nolēmumiem ir redzams, kādus apsūdzētā atbildību mīkstinošus apstākļus tiesa ir konstatējusi, un precīza Krimināllikuma 47.panta daļas un punkta nenorādīšana

nolēmumā nav atzīstama par tādu Krimināllikuma pārkāpumu Kriminālprocesa likuma 574.panta 2.punkta izpratnē, kas ietekmētu tiesas nolēmuma tiesiskumu un pamatotību.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešās daļas noteikumiem kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā nepārvērtē, lietas faktiskos apstākļus neskaidro un lietu pēc būtības neskata.

Tāpēc nav pamatoti Igora B. iebildumi par viņam konstatēto atbildību pastiprinošo apstākli – noziedzīgie nodarījumi izdarīti alkohola ietekmē.

Nepamatoti abas iepriekšējās tiesu instances nolēmumos norādījušas, ka Igors B. agrāk ir trīs reizes sodīts, jo pirmās divas Igora B. sodāmības atbilstoši likumam ir dzēstas. Tomēr šis fakts nedod pamatu soda samazināšanai Igoram B.

Apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, nav pieļāvusi Krimināllikuma pārkāpumu vai Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu šā likuma 574., 575.panta izpratnē, tāpēc tiesas nolēmuma atcelšanai nav tiesiska pamata. Tiesas nolēmums grozāms, lai izslēgtu nepamatoto norādi par trīs sodāmībām.

Ievērojot minēto un vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2007.gada 26.jūnija lēmumu grozīt, izslēgt no lēmuma motīvu daļas norādi, ka Igors B. trīs reizes sodīts, atzīstot, ka Igors B. sodīts vienu reizi. Pārējā daļā lēmumu atstāt negrozītu, bet apsūdzētā Igora B. kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kriminālprocesa likuma 564.panta sestās daļas nepareiza piemērošana

Apelācijas instances tiesa nav tiesīga atsaukties uz Kriminālprocesa likuma 564.panta sesto daļu, ja pastāv saprātīgas šaubas par apsūdzētā vainīgumu (Kriminālprocesa likuma 564.panta sestā daļa).

Rīgā, 2007.gada 14.novembrī Lieta Nr.SKK-585/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents A.Freibergs,
senatori P.Dzalbe,
V.Vietnieks

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētā Dmitrija C. kasācijas sūdzību par Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2007.gada 11.jūnija lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2006.gada 7.jūlija spriedumu

Dmitrijs C., (..), atzīts par vainīgu un sodīts:

pēc Krimināllikuma 253.[1]panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz astoņiem gadiem, konfiscējot mantu, un ar policijas kontroli uz trim gadiem;

pēc Krimināllikuma 262.panta (likuma 2004.gada 27.maija redakcijā) ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz trim gadiem;

pēc Krimināllikuma 253.[2]panta pirmās daļas ar brīvības atņemšanu uz sešiem mēnešiem;

pēc Krimināllikuma 253.panta pirmās daļas ar brīvības atņemšanu uz diviem gadiem, konfiscējot mantu un ar policijas kontroli uz diviem gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu, ietverot vieglāko sodu smagākajā, galīgais sods pēc noziedzīgo nodarījumu kopības noteikts brīvības atņemšana uz astoņiem gadiem ar mantas konfiskāciju un ar policijas kontroli uz trim gadiem un atņemtas tiesības transportlīdzekļa vadīšanai uz trim gadiem.

Izskatot lietu apelācijas kārtībā, Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palāta ar 2007.gada 11.jūnija lēmumu pirmās instances tiesas spriedumu atstājusi negrozītu.

Par šo lēmumu kasācijas sūdzību un papildinājumus iesniedzis apsūdzētais Dmitrijs C., kurš lūdz atcelt tiesu instanču nolēmumus lietā daļā par viņa notiesāšanu pēc Krimināllikuma 253.[1]panta trešās daļas, jo apelācijas instances tiesa pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 15., 19., 124., 127., 512., 520., 527., 564.pantu. Tiesa nav veikusi pasākumus, lai nopratinātu lieciniekus, kurus viņš lūdzis. Liecinieki S.I. un K.J. nav ieradušies uz tiesas sēdi, bet tiesa nav piemērojusi piespiedu atvešanu, lai gan šie liecinieki nav pratināti arī pirmās instances tiesā. Apelācijas tiesa ignorējusi viņa, Dmitrija C., lūgumu par viņa mobilā telefonā esošās automašīnas fotogrāfijas apskati, kas esot būtisks pierādījums. Automašīnā *Audi 80* mobilā telefona kastītē atrastās psihotropās vielas nepieder viņam, bet tās tur varēja atstāt A.Ņ., kura roku pirkstu nospiedumi arī ir atrasti uz šīs kastītes. Tajā pat laikā viņa, Dmitrija C., roku pirkstu nospiedumi uz šīs kastītes nav konstatēti. Tas, ka A.Ņ. melo, apstiprinās ar mobilā telefonā esošās viņa automašīnas fotogrāfiju, jo A.Ņ. bija apcietināts vēl pirms uz mašīnas tika uzklātas raksturīgās svītras. Tāpēc A.Ņ. liecības ir apšaubāmas arī pārējā to daļā. Viņš, Dmitrijs C., narkotikas nav tirgojis. Liecinieki policijā ietekmēti, tiesā viņi liecības mainījuši, citu pierādījumu par šo apsūdzību nav. Tiesa, atsakot viņa lūgumus un neizskatot lietu pilnā apmērā par pārsūdzēto apjomu, ir pieļāvusi būtisku Kriminālprocesa likuma 575.panta trešajā daļā paredzētu pārkāpumu. Apelācijas instances tiesa nepareizi vērtējusi liecinieku liecības, kuri savas liecības mainīja pirmās instances tiesā, jo policijā viņi tikuši ietekmēti. Nepamatoti nav apmierināts viņa, Dmitrija C., lūgums izprasīt ziņas par S.K. lietu.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Dmitrijs C. atzīts par vainīgu un sodīts par to, ka viņš neatļauti iegādājās, glabāja un pārvadāja realizācijas nolūkā psihotropo vielu lielā apmērā un neatļauti realizēja psihotropo vielu šādos apstākļos.

2005.gada vasarā, tiesas izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā laikā un apstākļos, Dmitrijs C. neatļauti iegādājās realizācijas nolūkā ne mazāk kā 34,0974 g vielas, kas saturēja ne mazāk kā 26,2650 g psihotropas vielas – metamfetamīna, tas ir lielā apmērā. Minēto metamfetamīnu saturošās vielas daudzumu Dmitrijs C. neatļauti glabāja realizācijas nolūkā tiesas izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā vietā, pēc tam tiesas izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotos apstākļos, bet ne vēlāk kā 2005.gada 18.jūlijā, neatļauti realizēja ne mazāk kā 0,5256 g vielas, kas saturēja ne mazāk kā 0,4047 g metamfetamīna, J.D. Atlikušo metamfetamīnu saturošās vielas daudzumu svarā ne mazāk kā 33,5718 g, kas saturēja ne mazāk kā 25,8503 g metamfetamīna, t.i., lielā apmērā, Dmitrijs C. turpināja neatļauti realizācijas nolūkā glabāt tiesas izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā vietā līdz 2005.gada 26.jūlijam, savukārt 2005.gada 26.jūlijā Dmitrijs C. minēto vielu maisījumu neatļauti glabāja un pārvadāja automašīnā *Audi 80*, valsts numurs CT 8898, līdz

brīdim, kad Rīgā, Avotu un Matīsa ielu krustojumā norādītās automašīnas kratīšanas laikā to izņēma policijas darbinieki.

Minētās Dmitrija C. darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 253.[1]panta trešās daļas.

Bez tam Dmitrijs C. atzīts par vainīgu un sodīts par to, ka viņš atkārtoti gada laikā vadīja transportlīdzekli, būdams alkohola, narkotisko un psihotropo vielu ietekmē.

Dmitrija C. darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 262.panta (2004.gada 27.maija likuma redakcijā).

Bez tam Dmitrijs C. atzīts par vainīgu un sodīts par to, ka viņš atkārtoti gada laikā lietoja narkotiskās un psihotropās vielas bez ārsta nozīmējuma.

Dmitrija C. darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 253.[2]panta pirmās daļas.

Bez tam Dmitrijs C. atzīts par vainīgu un sodīts par to, ka viņš neatļauti iegādājās un glabāja psihotropās vielas bez nolūka tās realizēt.

Dmitrija C. darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 253.panta pirmās daļas.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka lieta izskatāma rakstveida procesā, jo atbilstoši Kriminālprocesa likuma 583.panta otrās daļas nosacījumiem ir iespējams pieņemt lēmumu pēc lietā esošajiem materiāliem.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešo daļu kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā nepārvērtē, lietas faktiskos apstākļus neskaidro un lietu pēc būtības neizskata.

Kasācijas instances tiesas uzdevums ir pārbaudīt, vai apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, nav pieļāvusi Krimināllikuma pārkāpumu vai Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu šā likuma 574. un 575.panta izpratnē.

Tāpēc kasatora iebildumi par citādu pierādījumu vērtējumu nav izskatīšanas priekšmets kasācijas instancē. Pamatoti noraidīts lūgums par citas lietas materiālu izprasīšanu.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums jāatceļ daļā par Dmitrija C. atzīšanu par vainīgu un sodīšanu pēc Krimināllikuma 253.[1]panta trešās daļas, kā arī par galīgā soda noteikšanu Dmitrijam C., šajā daļā nosūtot lietu jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesai. Pārējā daļā tiesas lēmums atstājams negrozīts.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 561.panta nosacījumiem lieta apelācijas instances tiesas sēdē izskatāma kārtībā, kāda noteikta krimināllietu izskatīšanai pirmās instances tiesā, izņemot šā likuma 53. nodaļā noteikto.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 511.panta nosacījumiem tiesas nolēmumam, ar kuru lietu izspriež pēc būtības, ir jābūt tiesiskam un pamatotam.

Savukārt apelācijas instances tiesas nolēmuma saturam izvirzītas prasības Kriminālprocesa likuma 564.pantā, kura ceturtajā daļā noteikts, ka nolēmuma motīvu daļā norādāms apelācijas instances tiesas atzinums par apelācijas sūdzības vai protesta pamatotību, apstākļi, ko noskaidrojusi apelācijas instances tiesa, pierādījumi, kas apstiprina apelācijas instances tiesas atzinumu, motīvi, kāpēc apelācijas instances tiesa noraida kādus pierādījumus, un likumi, pēc kuriem tā vadās.

Apelācijas sūdzībā apsūdzētais Dmitrijs C., kā tas norādīts tiesas lēmumā, lūdzis uz tiesas sēdi izsaukt lieciniekus K.J. un S.I., kas nav pratināti pirmās instances tiesas sēdē. Dmitrijs C. norādījis, "ka pirmās instances tiesā nav pratināti visi liecinieki, nav ņemts vērā, ka tiesas sēdē nopratinātie liecinieki atteikušies no savām izmeklēšanā dotām liecībām, ka prokurors pārkāpis savas pilnvaras, pretrunīgas ir liecinieka J.D. liecības, lietā konstatēts, ka automašīnā atrastā telefona kastīte, kurā atradās narkotiskās vielas, pieder A.Ņ., kurš to atstājis automašīnā un to tiesā atzinis, un ka A.Ņ. pārdevis J.D. narkotiskās vielas, lietā pieļauti pārkāpumi, policijas darbinieki piespieduši lieciniekus liecināt pret viņu, jo viņš nekad nav nodarbojies ar narkotisko vielu realizāciju un nav tās glabājis automašīnā."

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 124.panta otro daļu kriminālprocesā ir pierādāma noziedzīga nodarījuma sastāva esamība vai neesamība, kā arī citi Krimināllikumā vai Kriminālprocesa likumā paredzētie apstākļi, kuriem ir nozīme konkrēto krimināltiesisko attiecību taisnīgā noregulējumā.

Atbilstoši celtajai apsūdzībai pēc Krimināllikuma 253.[1]panta trešās daļas, Dmitrijs C. laikā no 2005.gada vasaras līdz 2005.gada 18.jūlijam, precīzi nenoskaidrotā laikā, realizējis ne mazāk kā 0,5256 g vielas, kas saturēja ne mazāk kā 0,4047 g metamfetamīna, J.D., kā arī šajā laikā veicis nelikumīgas darbības ar metamfetamīnu, tostarp glabājis un pārvadājis līdz 2005.gada 26.jūlijam apsūdzībā norādīto apjomu šīs vielas automašīnā *Audi 80* ar valsts Nr. CT 8898.

Apelācijas instances lēmumā norādīts, ka "Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palāta, vadoties no Kriminālprocesa likuma 564.panta 6.punkta (domājams – daļas), uzskata, ka nav nepieciešams apelācijas tiesas lēmumā atkārtot pirmās instances tiesas spriedumā minētos pierādījumus un atzinumus, jo tiesu palātai pēc lietas materiālu pārbaudes nav šaubu par apsūdzētā Dmitrija C. vainu apsūdzībā pēc Krimināllikuma 253.[1]panta trešās daļas."

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka ne pirmās, ne apelācijas instances tiesu nolēmumos nav izklāstīti un vērtēti konkrēti pierādījumi, kas apstiprina Dmitrijam C. pēc Krimināllikuma 253.[1]panta

trešās daļas celto apsūdzību tādā apjomā, kā norādīts tiesu nolēmumos. Apelācijas instances tiesas lēmumā nav izklāstīti motīvi, kāpēc noraidīta apelācijas sūdzība.

Ne pirmās, ne apelācijas instances tiesa nav nopratinājusi lieciniekus S.I. un K.J. Apelācijas instances tiesa šos lieciniekus izsaukusi uz tiesas sēdi, bet viņi nav ieradušies. Tiesa noskaidrojusi, ka K.J. norādītajā adresē nedzīvo. Savukārt par S.I. tiesai nekādas ziņas nebija.

Kā redzams no lietas materiāliem, ar tiesneses A.Keišas 2007.gada 28.augusta rezolūciju lietai pievienota notariāli apstiprināta S.I. liecība. Šajā liecībā norādīts, ka A.Ņ. ir tā persona, kura Dmitrija C. automašīnā mobilā telefona kastītē atstājusi psihotropās vielas.

Pati apelācijas instances tiesa lēmumā norādījusi, ka roku pirkstu nospiedumus uz šīs kastītes atstājis A.Ņ.

Senāta Krimināllietu departaments neatrod, ka tiesu nolēmumos būtu izklāstīti konkrēti pierādījumi, kas apstiprinātu tiesu apgalvojumus, ka tieši Dmitrijs C. ir tā persona, kas veikusi apsūdzībā norādītās darbības ar šīm psihotropajām vielām.

Apelācijas instances tiesa nav tiesīga atsaukties uz Kriminālprocesa likuma 564.panta sesto daļu, ja pastāv saprātīgas šaubas par apsūdzētā vainīgumu.

Tādējādi apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, ir pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 511., 512., 527.panta, kā arī 564.panta ceturtās daļas pārkāpumus, kurus kasācijas instances tiesa atzīst par būtiskiem Kriminālprocesa likuma pārkāpumiem šā likuma 575.panta trešās daļas izpratnē.

Ievērojot minēto un vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Atcelt Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2007.gada 11.jūnija lēmumu daļā par Dmitrija C. atzīšanu par vainīgu un sodīšanu pēc Krimināllikuma 253.[1]panta trešās daļas un galīgā soda noteikšanu Dmitrijam C. pēc Krimināllikuma 50.panta pirmās daļas, atceltajā daļā nosūtot lietu jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai. Pārējā daļā apelācijas instances tiesas lēmumu atstāt negrozītu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Vienošanās protokola nosacījumu struktūra un šo nosacījumu secība

Kaitējuma atlīdzināšanas veida, kārtības un termiņu nenorādīšana vienošanās protokolā nav pamats krimināllietas nosūtīšanai pārkāpumu novēršanai (Kriminālprocesa likuma 539.panta pirmā daļa).

Rīgā, 2007.gada 5.oktobrī Lieta Nr.SKK-598/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Vietnieks,
senatori P.Gruziņš,
V.Čiževskis

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētās prokuratūras prokurores I.Garkalnes kasācijas protestu par Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas tiesneses V.Gailītes 2007.ada 4.septembra lēmumu, ar kuru krimināllieta Kriminālprocesa likuma 539.panta pirmās daļas kārtībā nosūtīta prokuroram pārkāpumu novēršanai, un

k o n s t a t ē j a

Pirmstiesas izmeklēšanas laikā Margarita V., (..), tikusi apsūdzēta pēc Krimināllikuma 177.panta otrās daļas un 20.panta ceturtās daļas par to, ka viņa atbalstījusi svešas mantas iegūšanu, ļaunprātīgi izmantojot uzticēšanos un ar viltu (krāpšana), ko izdarījusi personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās.

Šādas Margaritas V. darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 177.panta otrās daļas un 20.panta ceturtās daļas.

Valsts sociālā apdrošināšanas aģentūra iesniegusi pieteikumu par apsūdzētās Margaritas V. kopējā radītā kaitējuma Ls 1884,24 apmērā atlīdzināšanu.

Pirmstiesas izmeklēšanas laikā 2007.gada 29.augustā Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētās prokuratūras prokurors un apsūdzētā Margarita V. parakstījuši vienošanās protokolu par vainas atzīšanu un sodu, saskaņā ar kuru vienojušies par Margaritai V. nosakāmo sodu – par Krimināllikuma 177.panta otrajā daļā un 20.panta ceturtajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanu paredzot brīvības atņemšanu uz vienu gadu un sešiem mēnešiem bez mantas konfiskācijas.

Saskaņā ar Krimināllikuma 55.panta nosacījumiem sodu paredzēts noteikt nosacīti ar pārbaudes laiku uz vienu gadu.

Vienošanās protokolā norādīts, ka VSAA iesniegusi pieteikumu par Margaritas V. kopējā radītā kaitējuma Ls 1884,24 apmērā atlīdzināšanu. Margarita V. piekritusi kaitējuma novērtējumam, un ar viņu panākta vienošanās par tā atlīdzināšanu.

Krimināllietas materiālu pārbaudes rezultātā, sagatavojot lietu izskatīšanai tiesas sēdē, ar Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas tiesneses V.Gailītes 2007.gada 4.septembra lēmumu krimināllieta apsūdzētās Margaritas V. apsūdzībā pēc Krimināllikuma 177.panta otrās daļas un 20.panta ceturtās daļas nodota Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētai prokuratūrai pārkāpumu novēršanai.

Lēmumā tiesnese norādījusi, ka, slēdzot vienošanos, pieļauti Kriminālprocesa likuma 437.panta pirmās daļas 6.punkta un 438.panta otrās daļas 4.punkta noteikumu pārkāpumi, kas, ņemot vērā cietušā tiesības saņemt noziedzīgā nodarījuma rezultātā radītā kaitējuma atlīdzinājumu, uzskatāmi par būtiskiem, kuri kavējot lietas izskatīšanu tiesā.

Kā redzams no Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas tiesneses lēmuma, ar procesa virzītāja 2006.gada 7.jūnija lēmumu par cietušo kriminālprocesā atzīta Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra, kas iesniegusi kompensācijas pieteikumu Ls 1884,24 apmērā.

Lēmumā norādīts, lai gan vienošanās protokolā esot iekļauta atsauce par to, ka apsūdzētā Margarita V. piekritusi kaitējuma novērtējumam un ar viņu panākta vienošanās par tā atlīdzību, protokols nekādus nosacījumus par uz kompensācijas pieteikumā norādītā kaitējuma atlīdzināšanas veidu, kārtību un termiņiem nesaturot. Arī ierosinājumā tiesai apstiprināt pirmstiesas procesā noslēgto vienošanos prokurors lūdzis tiesu vienīgi atzīt par vainīgu apsūdzēto viņai inkriminētajā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un piespriest sodu.

Par Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas tiesneses 2007. gada 4.septembra lēmumu Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētās prokuratūras prokurore I.Garkalne iesniegusi kasācijas protestu.

Prokurore kasācijas protestā norādījusi, ka Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas lēmums kā nelikumīgs atceļams, jo tiesas lēmuma motīvu daļā norādītais neatbilstot Kriminālprocesa likuma 22. un 97.panta prasībām par kaitējuma kompensāciju. Nepiedzenot visu kaitējumu uzreiz, bet sadalot tā atmaksu ikmēneša daļās, tiktu pārkāpts Kriminālprocesa likuma 1.pantā ietverto krimināltiesisko attiecību taisnīga noregulējuma princips, kā arī Kriminālprocesa likuma 22.pantā ietvertais princips par cietušā tiesībām uz kompensāciju par radīto kaitējumu. Protestā norādīts, ka prokurors, slēdzot vienošanos, nelemjot jautājumu par kaitējuma atlīdzināšanas termiņiem, sadalot atlīdzinājuma

summu daļās, jo atlīdzināšana notiekot vispārējā kārtībā uz tiesas sprieduma un izpildraksta pamata. Jautājumi, kas saistīti ar kompensācijas piedziņu pa daļām, faktiski esot sprieduma izpildes jautājumi.

Bez tam Rīgas pilsētas Centra rajona tiesnese V.Gailīte lēmuma rezolutīvajā daļā nepamatoti norādījusi, ka minētais lēmums neesot pārsūdzams, kas esot pretrunā likumā noteiktajiem lēmumu pārsūdzēšanas nosacījumiem.

Prokurore lūgusi Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas tiesneses V.Gailītes 2007.gada 4.septembra lēmumu atcelt pilnībā un lietu nosūtīt jaunai iztiesāšanai.

Izskatījis krimināllietas materiālus, apsvēris prokurores kasācijas protesta motīvus, izskatot lietu Kriminālprocesa likuma 585.pantā paredzētajā kārtībā, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2007.gada 4.septembra lēmums, ar kuru Margaritas V. apsūdzības lieta nodota Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētai prokuratūrai pārkāpumu novēršanai, atceļams, bet prokurores kasācijas protests apmierināms šādu apsvērumu dēļ.

Senāta Krimināllietu departaments, ievērojot Kriminālprocesa likuma 437.panta pirmajā daļā iekļauto nosacījumu struktūru un šo nosacījumu secību, uzskata, ka prokurors, sastādot vienošanās protokolu, principiāli nav pārkāpis Kriminālprocesa likuma 437.panta pirmās daļas 6.punktu.

No minētās normas struktūras redzams, ka ar noziedzīgu nodarījumu radītā kaitējuma apmērs un vienošanās par tā atlīdzību jānorāda pirms apsūdzētā atbildību pastiprinošo un mīkstinošo apstākļu uzskaitījuma un ziņām par apsūdzēto personu; tikai pēc tam konkrētā likuma norma prasa norādīt sodu, kādu prokurors lūgs piespriest.

Loģiski tulkojot minēto normu, lietderīgāk un pārskatāmāk būtu, ja prokurors vienošanās protokola noslēguma daļā pēc soda, kādu viņš lūdz piespriest, vēlreiz norādītu arī atlīdzināmā kaitējuma kompensācijas apmēru, kādu prokurors lūdz piedzīt no apsūdzētās personas.

Bez tam Senāta Krimināllietu departaments atzīmē, ka konkrētās lietas ierosinājumā tiesai apstiprināt pirmstiesas kriminālprocesā noslēgto vienošanos par vainas atzīšanu un sodu, prokurors ir norādījis kaitējuma kompensācijas apmēru Ls 1884,29, panākto vienošanos ar Margaritu V. par kaitējuma atlīdzināšanu. Norādīts, ka Margarita V. labprātīgi uzsākusi atlīdzināt nodarītos zaudējumus.

Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka, nosūtot krimināllietu pārkāpumu novēršanai, tiesa nepamatoti norādījusi uz tādu vienošanās protokola trūkumu kā kaitējuma atlīdzināšanas veida, kārtības un termiņu nenorādīšanu vienošanās protokolā.

Apsūdzētajam nav aizliegts līdz lietas, kur noslēgta vienošanās, izskatīšanai tiesā labprātīgi atlīdzināt visus vai daļu cietušajam nodarīto zaudējumu. Ja zaudējumi nav atlīdzināti vai atlīdzināti tikai daļēji, tiesai ar spriedumu no apsūdzētā tie piedzenami cietušā labā.

Kriminālprocesa likuma 26.nodaļas normas, kas regulē ar noziedzīgu nodarījumu radītā kaitējuma atlīdzināšanu, neparedz, ka kaitējuma kompensācija būtu atlīdzināma kādā īpašā kārtībā vai termiņos.

Ievērojot norādīto, kasācijas instances tiesa atzīst, ka prokurora kasācijas protests, izņemot daļu argumentācijas, ir pamatots, tāpēc tas apmierināms.

Pamatojoties uz teikto, vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Kasācijas protestu apmierināt.

Atcelt Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas tiesneses 2007.gada 4.septembra lēmumu

un lietu nosūtīt jaunai iztiesāšanai tai pašai tiesai citā tiesas sastāvā.

Lēmums nav pārsūdzams.

Pierādījumi un to pieļaujamība

Nav pieļaujams, ka apsūdzība tiek pamatota tikai ar tādiem pierādījumiem, kas atrodas citā kriminālprocesā, jo tādējādi tiek pārkāptas Kriminālprocesa likuma 127. un 130.panta prasības (Kriminālprocesa likuma 127. un 130.pants).

Rīgā, 2007.gada 20.novembrī Lieta Nr.SKK-618/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents	A.Freibergs,
senatori	V.Eilande,
	V.Vietnieks

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar Ģenerālprokuratūras Kriminmāltiesiskā departamenta Tiesās izskatāmo krimināllietu nodaļas prokurores I.Zemītes kasācijas protestu un apsūdzētā Andra C. kasācijas sūdzību par Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2007.gada 19.jūnija lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2006.gada 28.decembra spriedumu

Andris C., (..), atzīts par vainīgu Krimināllikuma 20.panta ceturtajā daļā un 193.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un sodīts pēc šī panta ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu trīs mēnešiem, ieskaitot soda izciešanas laikā iepriekšējo apcietinājumu no 2006.gada 26.janvāra līdz 2006.gada 27.janvārim un no 2006.gada 30.novembra līdz sprieduma pasludināšanas dienai.

Izskatot lietu apelācijas kārtībā sakarā ar apsūdzētā Andra C. apelācijas sūdzību, Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palāta ar 2007.gada 19.jūnija lēmumu pirmās instances tiesas spriedumu atstājusi negrozītu.

Par šo lēmumu protestu kasācijas kārtībā iesniegusi Kriminmāltiesiskā departamenta Tiesās izskatāmo krimināllietu nodaļas prokurore I.Zemīte.

Protestā lūgts atcelt pilnībā Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2007.gada 19.jūnija lēmumu krimināllietā Andra C. apsūdzībā pēc Krimināllikuma 20.panta ceturtās daļas un 193.panta otrās daļas un nosūtīt lietu jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai citā tiesas sastāvā.

Prokurore uzskata, ka minētais Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas lēmums ir atzīstams par nelikumīgu un nepamatotu, tādēļ ir atceļams un lieta nosūtāma jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesai pieļauto Kriminālprocesa likuma (turpmāk – KPL) normu pārkāpumu dēļ.

Saskaņā ar KPL 512.panta pirmo daļu tiesa, taisot spriedumu, pamatojas uz materiālo un procesuālo tiesību normām. Tātad tiesas nolēmuma likumība un pamatotība var tikt nodrošināta tikai Krimināllikuma (turpmāk KL) un KPL normu stingras ievērošanas apstākļos, pareizi piemērojot materiālās un procesuālās normas, kas nav ievērots, pieņemot 2007.gada 19.jūnija lēmumu.

Apelācijas instances tiesa savā lēmumā konstatēja, ka Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija, neizdarot pierādījumu pārbaudi lietā un pārkvalificējot apsūdzētā Andra C. noziedzīgās darbības no KL 20.panta otrās, trešās, ceturtās daļas un 193.panta ceturtās daļas uz KL 20.panta ceturto daļu un 193.panta otro daļu, ir pieļāvusi KPL 499.panta pārkāpumu.

Tajā pašā laikā Krimināllietu tiesu palāta secināja, ka apsūdzētā Andra C. noziedzīgo darbību pārkvalificēšana notikusi pēc prokurora ierosinājuma tiesu debatēs, kuru uzskatīja par daļēju atteikšanos no apsūdzības, un konstatēja, ka šajā sakarā prokuroram nebija pamata piekrist pierādījumu pārbaudes neizdarīšanai tiesas izmeklēšanā, savukārt pirmās instances tiesai bija jāpasludina tiesas sēdes pārtraukums saskaņā ar KPL 460.panta pirmo daļu. Bet, ņemot vērā to, ka neviena no procesā iesaistītajām personām, ne arī amatā augstāks prokurors Rīgas apgabaltiesas spriedumu daļā par iepriekšminētiem pārkāpumiem nav apstrīdējis, uzskatīja, ka sprieduma atcelšanai un lietas nodošanai jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesai, tādā veidā pasliktinot apsūdzētā Andra C. stāvokli, nav pamata. Šāda nolēmuma pieņemšana, no tiesas viedokļa, nebūtu attaisnojama arī tā iemesla dēļ, ka pirmās instances tiesai, izskatot lietu no jauna, nebūtu likumīga pamata noteikt Andrim C. bargāku sodu vai piemērot likumu par smagāku noziedzīgu nodarījumu, ņemot vērā to, ka spriedums atcelts procesuālu pārkāpumu dēļ.

Bez tam apelācijas instances tiesa savā lēmumā konstatēja, ka pirmās instances tiesa, sadalot kriminālprocesu un neizdalot krimināllietas materiālus, ir pieļāvusi Kriminālprocesa likuma pārkāpumu, taču uzskatīja, ka minētais pārkāpums nevar būt par pietiekamu pamatu tiesas sprieduma atcelšanai, jo lietas iztiesāšanas laikā tiesas rīcībā ir bijusi krimināllieta Nr. 11088213605, no kuras izdalīts kriminālprocess attiecībā uz apsūdzēto Andri C. un kurā apvienoti visi dokumenti un rakstveida pierādījumi, ar kuriem pamatota Andra C. apsūdzība. Tiesa minētos pierādījumus, ciktāl tas procesā bijis nepieciešams, ir pārbaudījusi un pamatojusi ar tiem spriedumu. Krimināllietu tiesu palāta

uzskatīja, ka minētie pierādījumi ir ticami, attiecināmi un pieļaujami izskatāmajā procesā, jo atbilst KPL 127.–130. panta prasībām, un tikai tas vien, ka tiesa faktiski nav izdalījusi krimināllietas materiālus, nevar būt par pamatu, lai atteiktos šos pierādījumus pieņemt un novērtēt izskatāmajā lietā.

Pastāvot šādiem apstākļiem, apelācijas instances tiesa izskatīja lietu apsūdzētā Andra C. apelācijas sūdzībā izteikto prasību apmērā un ietvaros – daļā par viņam piespriesto sodu.

Prokurore uzskata, ka šādi apelācijas instances tiesas secinājumi un to motivācija ir pretrunā ar Latvijas Republikā izveidojušos tiesu praksi un KPL normām.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta 2006.gada 2.martā lēmumā lietā SKK-01-0061/06 sniegts skaidrojums par KPL 459., 460., 461. un 462.panta piemērošanas kārtību un jēgu. Krimināllietu tiesu palātas secinājums, ka prokurors pirmās instances tiesas sēdē daļēji atteicies no Andrim C. celtās apsūdzības, ir kļūdains. Apsūdzētajam Andrim C. apsūdzība tika grozīta uz vieglāku, jo faktiski nekāda atsevišķa epizode netika pilnībā izslēgta no viņam inkriminētās apsūdzības, pie tam noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas faktiskie apstākļi īpaši nemainījās.

Tā kā krimināllietā Andra C. apsūdzībā pierādījumu pārbaude netika veikta, bet tiesas debatēs tika iztirzāts jautājums sakarā ar tiesas sēdē nepārbaudītiem pierādījumiem lietā, pirmās instances tiesai, ievērojot KPL 509.panta pirmās daļas prasības, bija jāpieņem lēmums par tiesas izmeklēšanas atsākšanu, tā kā jautājums par noziedzīgā nodarījuma kvalifikāciju ir saistīts ar pierādījumu pārbaudi un to novērtējumu. Taču minētā KPL norma netika ievērota.

Saskaņā ar KPL 499.panta būtību tiesai, pieņemot lēmumu par pierādījumu pārbaudes neizdarīšanu attiecībā uz visu apsūdzību vai tās patstāvīgu daļu (epizodi), pēc lietas materiālu pārbaudes jāpārliecinās, vai nav šaubu par apsūdzētā vainu. Rīgas apgabaltiesa, neveicot pierādījumu pārbaudi un to analīzi, pārkvalificējusi apsūdzētā Andra C. darbības pēc KL 20.panta ceturtās daļas un 193.panta otrās daļas, t.i., izdarījusi citus secinājumus par apsūdzētā Andra C. vainu, tātad pieļāvusi KPL 499.pantā noteiktās prasības pārkāpumu.

Prokurore norāda, ka tādēļ apelācijas instances tiesas sēdē valsts apsūdzības pieteiktais lūgums par pirmās instances tiesas sprieduma atcelšanu un lietas nosūtīšanu jaunai izskatīšanai saskaņā ar KPL 566.pantu tika pamatots ar to, ka Rīgas apgabaltiesa, izlemjot jautājumu par apsūdzētā Andra C. vainu un nosakot viņam sodu, nav ievērojusi likumā noteikto procesuālo kārtību, līdz ar ko pieļāvusi būtiskus Kriminālprocesa likuma pārkāpumus, kas noveduši pie nelikumīga un nepamatota nolēmuma. Nedz apsūdzētā Andra C. noziedzīgā

nodarījuma kvalifikācijas pareizība, nedz Andrim C. noteiktā soda veids un mērs netika apstrīdēti.

Prokurore uzskata, ka Krimināllietu tiesu palātas lēmums, atstājot negrozītu nelikumīgu un nepamatotu Rīgas apgabaltiesas spriedumu, savukārt arī ir nelikumīgs un nepamatots, jo, pieņemot tādu nolēmumu, apelācijas instances tiesa pieļāvusi Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus, t.i., tādus, kas saskaņā ar KPL 575.panta trešo daļu noveduši pie nelikumīga nolēmuma taisīšanas, un proti, neievērojot KPL 511., 512. un 566.panta prasības.

Bez tam apelācijas instances tiesa paplašināti tulkojusi KPL 127., 130.pantu, līdz ar ko izdarījusi nepamatotus secinājumus par pierādījumu pieļaujamību izskatāmajā procesā: pārbaudot un novērtējot citā kriminālprocesā apvienotus pierādījumus (krimināllietā Nr.11088213605, t.i., Nr. K04-316/06-18) un balstot uz tiem arī savu nolēmumu.

Saskaņā ar KPL 391.panta sesto daļu (pirmstiesas kriminālprocesa sadalīšana) lēmumam par kriminālprocesa sadalīšanu, kas vienlaikus uzskatāms arī par lēmumu jauna kriminālprocesa uzsākšanai (KPL 391.panta ceturtā daļa), pievieno izdalīto lietas materiālu oriģinālus vai kopijas un to sarakstu.

KPL 3.pants nosaka vienotu procesuālo kārtību visos kriminālprocesos, kurus par Latvijas jurisdikcijā esošiem noziedzīgiem nodarījumiem veic tam pilnvarotas personas. Līdz ar to KPL noteiktā procesuālā kārtība ir jāievēro katrā kriminālprocesā, visos posmos – izmeklēšanā, kriminālvajāšanā un iztiesāšanā.

Tā kā tiesas lēmums par kriminālprocesa sadalīšanu vienlaikus uzskatāms arī par lēmumu jauna kriminālprocesa uzsākšanai (KPL 476.pants otrā daļa), Rīgas apgabaltiesai, uzsākot jaunu kriminālprocesu, bija jāievēro gan KPL 391.panta sestās daļas, gan 374.panta prasības par to, ka no kriminālprocesa uzsākšanas brīža visus ar šo procesu saistītos dokumentus glabā vienkopus krimināllietā. Minētos dokumentus no tās drīkst izņemt tikai uz lēmuma pamata un saskaņā ar šā likuma normām. Šāds lēmums lietā nebija pieņemts.

2006.gada 28.augustā Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija ir pieņēmusi lēmumu par kriminālprocesa (Nr.K04-316/06-18) V.S. apsūdzībā pēc KL 176.panta ceturtās daļas un 193.panta ceturtās daļas, I.L. apsūdzībā pēc KL 193.panta ceturtās daļas un Andra C. apsūdzībā pēc KL 20.panta otrās, trešās, ceturtās daļas un 193.panta ceturtās daļas sadalīšanu, vienlaikus taisot lēmumu par jaunu kriminālprocesu uzsākšanu, izdalījusi atsevišķā kriminālprocesā – kriminālprocesu Andra C. apsūdzībā pēc KL 20.panta otrās, trešās, ceturtās daļas un 193.panta ceturtās daļas (Nr. K04-400/06-18).

Krimināllietā Andra C. apsūdzībā (Nr. K04-400/06-18 jeb apelācijas instances tiesas lieta PAK-264) uz tās saņemšanas brīdi apelācijas

instances tiesā, izņemot minēto 2006.gada 28.augusta lēmumu par kriminālprocesa sadalīšanu, paziņojumu par Andra C. aizturēšanu un viņa meklēšanas pārtraukšanu, 2006.gada 27.decembra pirmās instances tiesas sēdes protokolu un 2006.gada 28.decembra pirmās instances tiesas spriedumu, nekādu citu svarīgu (obligātu) procesuālo darbību dokumentu, ieskaitot lēmumu par Andra C. saukšanu pie kriminālatbildības, lēmumu par apsūdzētajam Andrim C. procesuālā piespiedu līdzekļa piemērošanu pirmstiesas kriminālprocesā, lēmumu par krimināllietas nodošanu tiesai un pierādījumu, kas norādītu uz to, kādu noziedzīgu nodarījumu ir izdarījis Andris C. un par ko tieši viņš tika apsūdzēts, nebija. Taču saskaņā ar KPL 19.panta pirmajā daļā un 20.panta pirmajā daļā noteiktajiem kriminālprocesa pamatprincipiem katrai personai, par kuru izteikts pieņēmums vai apgalvojums, ka tā izdarījusi noziedzīgu nodarījumu, ir tiesības zināt, kāda nodarījuma izdarīšanā to tur aizdomās vai apsūdz, un izvēlēties savu aizstāvības pozīciju, kā arī neviena persona netiek uzskatīta par vainīgu, kamēr tās vaina noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā netiek konstatēta šajā likumā noteiktajā kārtībā.

No lietas materiāliem (PAK-264) redzams, ka pirmās instances tiesas sprieduma tiesiskuma un pamatotības izvērtējumam apelācijas instances tiesa bija spiesta pieprasīt Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijai dokumentu un rakstisko pierādījumu kopumu, ar kuru pamatots spriedums.

KPL 130.panta pirmajā daļā likumdevējs ir paredzējis, ka kriminālprocesa laikā iegūtās ziņas par faktiem ir pieļaujams izmantot kā pierādījumus, ja tās iegūtas un procesuāli nostiprinātas šajā likumā noteiktajā kārtībā. Šajā sakarā KPL 374.pantā paredzētai prasībai, ka no kriminālprocesa uzsākšanas brīža visus ar šo procesu saistītos dokumentus glabā vienkopus krimināllietā, ir būtiska nozīme. Minētā prasība ietverta KPL 30.nodaļā (Kriminālprocesa uzsākšana un izbeigšana) un nodrošina ne tikai objektīvu un vispusīgu lietas izmeklēšanu un kriminālvajāšanu, bet arī iztiesāšanu, t.i., efektīvu Krimināllikuma normu piemērošanu un kriminālatiesisko attiecību taisnīgu noregulējumu.

Saskaņā ar KPL 561.panta pirmo daļu lieta apelācijas instances tiesā izskatāma tādā kārtībā, kāda noteikta krimināllietu izskatīšanai pirmās instances tiesai, izņemot KPL 53.nodaļā noteikto. Savukārt KPL 449.panta pirmā daļa nosaka, ka pirmās instances tiesa tieši pārbauda pierādījumus lietā.

Atbilstoši KPL 127.panta pirmajā daļā definētajam pierādījumi kriminālprocesā ir jebkuras likumā paredzētajā kārtībā iegūtas un noteiktā procesuālā formā nostiprinātas ziņas par faktiem, kurus kriminālprocesā iesaistītās personas savas kompetences ietvaros

izmanto pierādīšanas priekšmetā ietilpstošo apstākļu esamības vai neesamības pamatošanai.

Prokurore secina, ka krimināllietā Andra C. apsūdzībā (PAK-264), t.i., atsevišķā kriminālprocesā uz lietas izskatīšanas brīdi apelācijas instancē atbilstoši likumā noteiktajā procesuālajā formā nostiprināto pierādījumu nebija, līdz ar ko bija liegta iespēja pārbaudīt tos konkrētā kriminālprocesā Andra C. apsūdzības ietvaros likumā noteiktā kārtībā un uz tā pamata taisīt tiesisku un pamatotu nolēmumu, atbilstošu KPL 511.–512.panta prasībām.

Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palāta, izskatot jautājumu par apsūdzētajam Andrim C. piespriesto sodu, secināja, ka viņš izdarījis smagu noziegumu, ka noziedzīgā nodarījuma rezultātā nav iestājušās smagas sekas un būtisks kaitējums nav nodarīts, ņēma vērā personību, atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus, taču, tāpat kā pirmās instances tiesa, savu viedokli pamatoja ar pierādījumiem (dokumentiem) citā kriminālprocesā, citu personu apsūdzībā (krimināllietā Nr. K04-316/06-18 jeb PAK-250 esošiem materiāliem). Bez tam spriedums krimināllietā Nr.04-316/06-18 V.S. un I.L.apsūdzībā uz to brīdi vēl nebija stājies likumīgā spēkā.

Prokurore uzskata, ka Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palāta, neievērodama KPL 3., 19.panta pirmās daļas, 20.panta pirmās daļas, 127.panta pirmās daļas, 130.panta pirmās daļas, 374., 449.panta pirmās daļas un 566.panta prasības, pieļāva Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus, t.i., tādus, kas saskaņā ar KPL 575.panta trešo daļu noveduši pie nelikumīga nolēmuma taisīšanas, kas neatbilst KPL 511. un 512.panta prasībām.

Par apelācijas instances tiesas lēmumu kasācijas sūdzību iesniedzis apsūdzētais Andris C., kurš lūdz mīkstināt viņam noteikto sodu un aprobežoties ar jau izciesto laiku. Sūdzībā norādīts, ka ir divas krimināllietas un abās viņš, Andris C., saukts pie atbildības par darbībām ar vienu un to pašu "Hansabankas" kredītkarti.

2007.gada 12.novembrī Augstākās tiesas kancelejā saņemts apsūdzētā Andra C. iesniegums, kurā viņš atsauc savu kasācijas sūdzību un nepiekrīt prokurores I.Zemītes protestam.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 580.panta nosacījumiem kasācijas tiesvedība daļā par apsūdzētā Andra C. kasācijas sūdzību izbeidzama.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Andris C. atzīts par vainīgu un sodīts par to, ka viņš atbalstīja nelikumīgu sveša maksāšanas līdzekļa izmantošanu.

Saskaņā ar pirmās instances tiesas spriedumu noziedzīgais nodarījums izdarīts šādos apstākļos.

"Naktī uz 2005.gada 7.decembri V.S. nolaupīja I.K. mantu, tajā skaitā arī viņa "Hansabanka" norēķinu karti Nr. 4389380037403986, kuru nolēma piesavināties un izmantot.

2005.gada 7.decembrī ap plkst. 7.00 V.S. Rīgas Centrālās dzelzceļa stacijas rajonā satika Andri C. un piedāvāja viņam izmantot I.K. nolaupīto karti, iepērkoties veikalā. Andris C. atteicās norēķināties ar karti un ierosināja V.S. piedāvāt to I.L. Pēc tam abi aizgāja pie I.L. un piedāvāja viņam veikt pirkumus veikalos kopīgām vajadzībām. I.L. tam piekrita un pēc V.S. norādījuma parakstījās uz papīra gabala, cenšoties atdarināt I.K. parakstu uz norēķinu kartes. Pēc tam V.S., Andris C. un I.L., kuram V.S. iedeva norēķinu karti, devās uz veikalu "SIR SWAN" Rīgā, Gogoļa ielā 8/10, kur, saskaņā ar iepriekšēju norunu, V.S. un I.L. iegāja veikalā, bet Andris C. palika uz ielas. Veikalā V.S. un I.L. plkst. 8.32 iegādājās preces 0,97 latu vērtībā, plkst. 8.33 – preces 0,80 latu vērtībā, bet plkst. 9.00 – preces 9,96 latu vērtībā, kuru apmaksai I.L. izmantoja svešu maksāšanas līdzekli – "Hansabanka" norēķinu karti Nr. 4389380037403986 un uz pirkumu čekiem parakstījās kartes lietotāja vietā, imitējot I.K. parakstu.

Iegādātos produktus V.S. realizēja nepazīstamām personām un saņemto naudu paturēja sev, bet I.L. un Andrim C. par līdzdalību noziegumā iedeva produktus un alkoholiskos dzērienus.

Pēc tam V.S., Andris C. un I.L. analoģiskā veidā iegādājās preces veikalā "Saulīte" Rīgā, Centrāltirgus ielā 5 plkst. 9.55 – preces 13,21 lata vērtībā, plkst. 10.59 – preces 20,74 latu vērtībā, bet plkst. 15.13 – preces 25,21 lata vērtībā.

Pēc tam V.S., Andris C. un I.L. plkst. 10.16 analoģiskā veidā iegādājās preces veikalā "Supernetto" Rīgā, Nēģu ielā 7 18,63 latu vērtībā.

Pēc tam V.S., Andris C. un I.L. aizbrauca uz Ķengaragu, kur plkst. 12.08 veikalā "Supernetto" Rīgā, Maskavas ielā 220b iegādājās preces 8,56 latu vērtībā, plkst. 13.08 veikalā "Saulīte" Rīgā, Maskavas ielā 256a iegādājās preces 9,98 latu vērtībā, plkst. 13.10 – preces 0,05 latu vērtībā, veikalā "Supernetto" Rīgā, Maskavas ielā 256b plkst. 13.27 iegādājās preces 20,84 latu vērtībā, plkst. 13.29 – preces 4,30 latu vērtībā, veikalā "Supernetto" Rīgā, A.Deglava ielā 100 plkst. 17.06 iegādājās preces 17,65 latu vērtībā. Minētajos veikalos arī Andris C. izvēlējās preci, par kuru vēlāk norēķinājās I.L.

Iegūtās preces V.S. un Andris C. pārdeva nepazīstamiem cilvēkiem, bet iegūto naudu sadalīja."

Šādas Andra C. darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 20.panta ceturtās daļas un 193.panta otrās daļas.

Izskatījis lietas materiālus un izvērtējis kasācijas protesta motīvus, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka prokurores kasācijas protests ir pamatots un apmierināms, bet

apelācijas instances tiesas lēmums jāatceļ un lieta jānosūta jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai.

Saskaņā ar Krimināprocesa likuma 561.pantu lieta apelācijas instances tiesas sēdē izskatāma kārtībā, kāda noteikta krimināllietu izskatīšanai pirmās instances tiesā, izņemot Krimināprocesa likuma 53.nodaļā noteikto.

Tas nozīmē, ka apelācijas instances tiesas nolēmumam ir jāatbilst Krimināprocesa likuma prasībām par nolēmuma tiesiskumu un pamatotību.

Kā redzams no apelācijas instances tiesas lēmuma motīvu daļas, tiesa "atzina par pamatotām prokurores norādes uz to, ka pirmās instances tiesa, neizdarot pierādījumu pārbaudi lietā un pārkvalificējot apsūdzētā Andra C. darbības no Krimināllikuma 20.panta otrās, trešās, ceturtās daļas un 193.panta ceturtās daļas uz Krimināllikuma 20.panta ceturto daļu un 193.panta otro daļu, pieļāvusi Krimināprocesa likuma 499.panta pārkāpumu."

Senāta Krimināllietu departaments atzīmē, ka šāds tiesas atzinums atbilst likuma prasībām un pamatots uz lietā konstatēto.

Krimināllietu tiesu palātas lēmumā ir norādīts uz konkrētiem Krimināprocesa likuma normu pārkāpumiem, kurus pieļāvusi pirmās instances tiesa. Pareizi secināts, ka, izskatot lietu no jauna, pirmās instances tiesai nebūtu pamata noteikt Andrim C. bargāku sodu vai piemērot likumu par smagāku noziedzīgu nodarījumu.

Apelācijas instances tiesa pareizi ir atzinusi par pamatotiem prokurores apsvērumus arī par to, ka pirmās instances tiesa, sadalot krimināprocesu un neizdalot krimināllietas materiālus, ir pieļāvusi likuma pārkāpumu.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka apelācijas instances tiesas lēmumā kļūdaini norādīts, ka pirmās instances tiesā prokurors atteicies no apsūdzības, lai gan no lietas materiāliem redzams, ka apsūdzība ir grozīta. Tāpēc apelācijas instances tiesa lēmumā nepareizi atsaukusies uz Krimināprocesa likuma 460.pantu.

Kasācijas instances tiesa atzīst, ka nav pamatots apelācijas instances tiesas secinājums, ka, atceļot pirmās instances tiesas spriedumu un lietu nododot jaunai izskatīšanai, tiks pasliktināts apsūdzētā Andra C. stāvoklis.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka izskatāmajā lietā neatrodas neviens procesuāls dokuments, kurš būtu sastādīts pirmstiesas krimināprocesā. Kasācijas instances tiesa uzsver, ka nav pieļaujama kārtība, kad apsūdzība tiek pamatota tikai ar tādiem pierādījumiem, kas atrodas citā krimināprocesā, jo tādējādi tiek pārkāptas Krimināprocesa likuma 127., 130.panta prasības.

Krimināprocesa likuma 3.pants nosaka vienotu procesuālo kārtību visos krimināprocesos, tāpēc Krimināllietu tiesu palātas secinājumi, ka

izskatāmajā lietā, neskatoties uz konstatētajiem pārkāpumiem, nav pamata sprieduma atcelšanai, neatbilst likuma prasībām.

Likums ir paredzējis apelācijas instances tiesai tiesības atcelt pilnībā vai kādā tā daļā pirmās instances tiesas spriedumu kā faktisku, tā juridisku iemeslu dēļ.

Tulkojot Krimināprocesa likuma 566.pantu kontekstā ar šā likuma 575.pantu, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesai ir ne tikai tiesības, bet arī pienākums atcelt pirmās instances tiesas spriedumu gadījumā, kad konstatēti būtiski Krimināprocesa likuma normu pārkāpumi, kuri noveduši pie nelikumīga sprieduma taisīšanas lietā.

Ievērojot Krimināprocesa likuma 499.pantā noteikto, gadījumos, kad apelācijas instances tiesa pati nevar novērst pieļautos pārkāpumus, pirmās instances tiesas spriedums jāatceļ un lieta jānosūta jaunai iztiesāšanai.

Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, ir pieļāvusi būtiskus Krimināprocesa likuma pārkāpumus šā likuma 575.panta trešās daļas izpratnē, kļūdaini atzīdama pirmās instances tiesas pieļautos likuma pārkāpumus par tādiem, kas nedod pamatu pirmās instances tiesas sprieduma atcelšanai, tādējādi kļūdaini atzinusi šādu tiesas nolēmumu par atbilstošu Krimināprocesa likuma 511., 512.panta prasībām.

Ievērojot minēto un vadoties pēc Krimināprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Atcelt Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas 2007.gada 19.jūnija lēmumu pilnībā un lietu nosūtīt jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai.

Kasācijas tiesvedību lietā par apsūdzētā Andra C. kasācijas sūdzību izbeigt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Apelācijas instances tiesas lēmuma saturs

Izslēdzot kādu no pierādījumiem, bet nekonstatējot atšķirīgus noziedzīgā nodarījuma apstākļus, apelācijas instances tiesai nav jādod jauns noziedzīgā nodarījuma apraksts (Kriminālprocesa likuma 564.panta piektā daļa).

Rīgā, 2007.gada 8.novembrī Lieta Nr.SKK-638/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senatore referente V.Eilande,
senatori V.Vietnieks,
V.Čiževskis,

izskatot rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar apsūdzētā Normunda L. iesniegto kasācijas sūdzību par Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 17.septembra lēmumu,

k o n s t a t ē j a

Ar Jelgavas tiesas 2007.gada 21.marta spriedumu Normunds L., (..), atzīts par vainīgu pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas un sodīts ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu ar brīvības atņemšanas sodu Normunds L. notiesāts nosacīti ar pārbaudes laiku uz sešiem mēnešiem. No Normunda L. par labu Ērikam S. piedzīti Ls 98,50.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Normunds L. atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 231.panta otrajā daļā, par rupju sabiedriskā miera traucēšanu, kas izpaužas acīmredzamā necieņā pret sabiedrību un bezkaunībā, ignorējot vispārpieņemtās uzvedības normas, traucējot cilvēku mieru un uzņēmējsabiedrības darbību (huligānismu), saistītu ar miesas bojājumu nodarīšanu cietušajam un cietušā mantas bojāšanu.

2006.gada 16.jūnijā ap pulksten 20.50 Normunds L., meklējot pa Jelgavas pilsētu dēlu R.L., dzimušu 1999.gadā, iegāja interneta salonā "Infodek", kas atrodas Jelgavā, Skolotāju ielā 5. Atrodoties interneta salona "Infodek" telpās, Normunds L. piegāja pie interneta salona īpašnieka – individuālā komersanta Ērika S., kurš sēdēja pie galda, un jautāja viņam, vai salonā atrodas mazgadīgi bērni, tajā skaitā arī dēls R., uz ko saņēma noliedzošu atbildi. Pēc tam Normunds L., būdams agresīvi noskaņots, ignorējot vispārpieņemtās uzvedības normas, traucējot uzņēmējsabiedrības darbu, interneta salona apmeklētāju klātbūtnē, huligānisku motīvu vadīts, ar abām rokām saķēra Ēriku S. aiz

sporta krekla krūšu rajonā, sabojājot sporta kreklu Ls 6 vērtībā, ne mazāk kā vienu reizi ar dūri tīši iesita Ērikam S. pa žokli un ne mazāk kā vienu reizi ar dūri tīši iesita Ērikam S. pa kreiso aci.

Turpinot savas noziedzīgās darbības, Normunds L. apgāja ap galdu un uz krēsla sēdošajam Ērikam S. ar abu roku dūrēm tīši vairākas reizes sita pa galvu, kā rezultātā ne mazāk kā divi sitieni trāpīja Ērikam S. pa galvu un ne mazāk kā četri sitieni trāpīja Ērikam S. pa rokām, kuras viņš bija aizlicis priekšā galvai. Kad Ērikam S. izdevās saķert Normunda L. rokas, Normunds L. pārgāza viņu pāri galdam, un tajā brīdī Ēriks S. nospieda "Apsardzes" izsaukuma pogu, taču tad Normunds L. trāpīja viņam pa roku, kā rezultātā saplīsa izsaukuma poga, kā arī tika salauztas galda atvilktnes interneta salonā esošajam galdam Ls 75 vērtībā. Ēriks S., ātri piecēlies, aizskrēja uz otru interneta salona zāli, kur, paņemot krēslu, nolika to sev priekšā, lai aizšķērsotu Normundam L. ceļu.

Normunds L., turpinot savas noziedzīgās darbības interneta salona "Infodek" telpās, pagrūda Ēriku S., kurš nokrita kopā ar krēslu, kā rezultātā tika salauzts krēsls Ls 15 vērtībā, pēc kā Normunds L., huligānisku motīvu vadīts, ignorējot vispārpieņemtās uzvedības normas, uz grīdas guļošajam Ērikam S. ne mazāk kā divas reizes ar kāju tīši iespēra pa galvu, vienu reizi trāpot Ērikam S. pa kreisajiem deniņiem, un ne mazāk kā četras reizes ar kāju tīši iespēra pa ķermeni, vienu reizi trāpot Ērikam S. pa kreiso kāju.

Normunda L. huligānisko darbību rezultātā, kuras turpinājās ne mazāk kā 5 minūtes, Ērikam S. nodarīti miesas bojājumi: galvas un ekstremitāšu sasitumi ar asins izplūdumiem zemādā un nobrāzumiem, asinsizplūdums kreisās acs gļotādā, kas pēc sava rakstura gan kopumā, gan atsevišķi pieskaitāmi viegliem miesas bojājumiem, kuri nav izraisījuši veselības traucējumus, kā arī tika sabojāta manta par kopējo summu Ls 96.

Ērikam S. tika nodarīts kopējais materiālais kaitējums Ls 188,50 apmērā, ieskaitot Ls 90 par sabojāto mantu, Ls 6 par sabojāto sporta kreklu, kā arī Ls 2,50 par slimnīcā veikto rentgenu un Ls 90 par piespiedu sešu darba dienu kavējumu, ko sastāda Ls 15 par vienu kavētu darba dienu.

Ar Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 17.septembra lēmumu Jelgavas tiesas spriedums atstāts negrozīts.

Kasācijas sūdzību iesniedzis apsūdzētais Normunds L., kurā lūdz atcelt Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 17.septembra spriedumu un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesai.

Apsūdzētais uzskata, ka ir pieļauts Kriminālprocesa likuma 574.panta 2.punktā minētais Krimināllikuma pārkāpums. Apsūdzētais pauž viedokli, ka viņa izdarītais noziedzīgais nodarījums esot jākvalificē

pēc Krimināllikuma 130.panta pirmās daļas, nevis pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas. Normunds L. uzskata, ka konkrētajā gadījumā iztrūkst svarīga 231.panta otrās daļas pazīme – subjektīvā puse, jo viņam neesot bijis huligānisks motīvs, bet gan personisks – dēla meklēšana. Darbības, kas esot izdarītas aiz personiskām attiecībām, neesot pamats kvalificēt pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas.

Apsūdzētais kasācijas sūdzībā atsaucas arī uz Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta un Judikatūras nodaļas veikto tiesu prakses apkopojuma "Tiesu prakse huligānisma lietās" (2006.gads) rekomendāciju 3.punktu, kā arī norāda, ka viņa darbības nenovēroja citi cilvēki.

Apsūdzētais norāda, ka viņam neesot bijis nodoms bojāt cietušā mantu.

Neviena no tiesu instancēm neesot apsvērusi jautājumu par Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 5.punktā paredzēto atbildību mīkstinošo apstākli – smagus personiskus un ģimenes apstākļus. Apsūdzētais uzskata, ka pie tādiem var tikt pieskaitīta pazuduša bērna meklēšana pēc otra vecāka lūguma, kas gluži dabiski izraisot psihisku uzbudinājumu.

Apsūdzētais norāda, ka apelācijas instances tiesa esot pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 562.pantu par apjomiem un ietvariem, kādos lieta tiek skatīta apelācijas instancē. Apelācijas instances tiesai esot bijis pienākums taisīt jaunu spriedumu, jo, izslēdzot no pierādījumu klāsta liecinieka E.Z. liecības, zūdot pazīme "interneta salona apmeklētāju klātbūtnē" un izpaliekot sabiedriskā miera traucēšana, acīmredzama necieņa pret sabiedrību.

Apelācijas instances tiesas nolēmums neatbilstot Kriminālprocesa likuma 564.panta piektās daļas prasībām, jo, konstatējot citus noziedzīgā nodarījuma apstākļus, tiesai esot pienākums sniegt jaunu noziedzīgā nodarījuma aprakstu.

Apsūdzētais lūdz lietu skatīt mutvārdu procesā.

Apsverot kasācijas sūdzībā izteikto lūgumu lietu skatīt tiesas sēdē mutvārdu procesā, nav konstatēti Kriminālprocesa likuma 583.panta otrajā daļā minētie apstākļi, kas būtu par šķērsli lietas izskatīšanai rakstveida procesā. Tā kā kasācijas instancē lietu pēc būtības neskata un pierādījumus no jauna nevērtē, bet kasatora viedoklis par lietā pieļautajiem likuma pārkāpumiem jau tiek sīki pamatots sūdzībā, papildu paskaidrojumi par faktiskiem lietas apstākļiem nevar tikt vērtēti, tiek nolemts lietu skatīt rakstveida procesā.

Apsvēris kasācijas sūdzības motīvus un pārbaudījis lietas materiālus, Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka kasācijas sūdzība ir nepamatota un noraidāma.

Savā kasācijas sūdzībā apsūdzētais Normunds L. apstrīd lietā esošos pierādījumus un iepriekšējo tiesu instanču izdarītos secinājumus,

taču saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešo daļu kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā no jauna neizvērtē, lietu pēc būtības neskata, kā arī neskaidro lietas faktiskos apstākļus.

Apsūdzētais Normunds L. jau pirmās instances tiesā, kā arī savā apelācijas sūdzībā norādījis, ka nepiekrīt noziedzīgā nodarījuma kvalifikācijai. Šie iebildumi atkārtoti arī viņa kasācijas sūdzībā, taču tie likumā paredzētā kārtībā jau ir izskatīti un tiem savu vērtējumu ir devusi gan pirmās instances tiesa spriedumā, gan apelācijas instances tiesa savā lēmumā. Apelācijas instances tiesas lēmumā sīki izklāstīti un atspēkoti apelācijas sūdzības motīvi, kā arī vērtēti lietā esošie pierādījumi. Apelācijas instances tiesa atzinusi, ka pirmās instances tiesa ir pareizi kvalificējusi Normunda L. izdarīto noziedzīgo nodarījumu saskaņā ar Krimināllikuma 231.panta otro daļu.

Apelācijas instances tiesa ir konstatējusi visas nepieciešamās Krimināllikuma 231.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva objektīvās un subjektīvās pazīmes. Tās lēmums ir tiesisks un pamatots. Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka par pierādītām atzītās darbības pareizi kvalificētas.

Nav pamatots apsūdzētā Normunda L. viedoklis, ka trūkstot svarīgas Krimināllikuma 231.panta otrās daļas pazīmes – subjektīvās puses, jo viņam neesot bijis huligānisks motīvs, bet gan personisks. Personas darbības, kas izdarītas aiz personiskiem motīviem, var tikt atzītas par huligāniskām un kvalificētas pēc Krimināllikuma 231.panta, ja ar tām rupji traucēts sabiedriskais miers. Šāda atziņa ir ietverta arī 2006.gada Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta un Judikatūras nodaļas tiesu prakses apkopojuma "Tiesu prakse huligānisma lietās" rekomendāciju 5.punktā.

Apelācijas instances tiesa ir konstatējusi, ka Normunda L. darbības ir vērtējamas kā rupja sabiedriskā miera traucēšana, ko pamatojusi ar lietā esošajiem pierādījumiem un liecinieku liecībām. Lietā konstatētajos apstākļos apelācijas instances tiesa pareizi atzinusi, ka Normunds L. ir būtiski traucējis sabiedrisko mieru, jo apsūdzētais atradies cietušā Ērika S. darba vietā – interneta salona telpās, šī salona darba laikā, ignorējot citu cilvēku klātbūtni, paaugstinātā balsī vērsies pie cietušā, bojājis interneta salona inventāru, nodarījis miesas bojājumus Ērikam S., saplēsis un sabojājis viņa drēbes, pēc kā uzņēmējsabiedrība bija spiesta pārtraukt darbu un cietušais nogādāts stacionārā. Nav pamatots apsūdzētā apgalvojums, ka viņa darbības nenovēroja citi cilvēki. Tiesa atzinusi par patiesām nepilngadīgo R.L. un E.S. liecības par to, ka viņi salona telpās atradās kopā ar citiem bērniem.

Nav pamatota apsūdzētā norāde, ka viņam neesot bijis nodoms bojāt cietušā mantu. Kā tas konstatēts tiesu nolēmumos, apsūdzētais, veicot huligāniskās darbības, mantu sabojājis tīši.

Apelācijas instances tiesa, izvērtējot apsūdzētā Normunda L. atbildību mīkstinošo apstākļu esamību, secinājusi, ka par tādu atzīstams tas, ka apsūdzētais Normunds L. ir atvainojies cietušajam Ērikam S. un atlīdzinājis viņam radīto kaitējumu, bet nav konstatējusi, ka pastāv Krimināllikuma 47.panta otrās daļas 5.punktā minētais atbildību mīkstinošais apstāklis. Atzīt kādu no Krimināllikuma 47.panta pirmajā daļā minētajiem atbildību mīkstinošiem apstākļiem par pierādītiem var tikai vērtējot pierādījumus.

Senāta Krimināllietu departaments nekonstatē Kriminālprocesa likuma 564.panta piektās daļas pārkāpumu. Konkrētajā gadījumā apelācijas instances tiesa faktiski nevis konstatēja jaunus noziedzīgā nodarījuma apstākļus, bet gan secināja, ka viens no pirmās instances tiesas izmantotajiem pierādījumiem ir apšaubāms. Ja apelācijas instances tiesa, izslēdzot kādu no pierādījumiem, nekonstatē tādus noziedzīgā nodarījuma apstākļus, kas atšķiras no pirmās instances tiesas spriedumā konstatētajiem, tai nav pienākums sniegt jaunu noziedzīgā nodarījuma aprakstu. Konkrētajā gadījumā apelācijas instances tiesa secinājusi, ka arī, izslēdzot no pierādījumu klāsta R.Z. pirmstiesas kriminālprocesa laikā sniegtās liecības, pirmās instances tiesas konstatētie noziedzīgā nodarījuma apstākļi ir atzīstami par pierādītiem. Apsūdzētā Normunda L. atsaukšanās uz Kriminālprocesa likuma 562.panta pārkāpumu ir formāla un saistīta ar apsūdzētā vēlmi pārvērtēt pierādījumus.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums ir motivēts un atbilst arī Kriminālprocesa likuma 511., 512.panta prasībām.

Kasācijas instances tiesa nekonstatē arī nekādus citus Krimināllikuma pārkāpumus vai Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus lietā, kas varētu būt par pamatu apelācijas instances tiesas lēmuma atcelšanai.

Ņemot vērā iepriekšminēto, vadoties no Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 17.septembra lēmumu atstāt negrozītu, bet kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Cietušā kompensācijas pieteikuma izvērtēšana

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 351.panta pirmo daļu cietušajam kompensācijas pieteikumā ir jāpamato pieprasītās kompensācijas apmērs (Kriminālprocesa likuma 351.panta pirmā daļa).

Rīgā, 2007.gada 28.novembrī Lieta Nr.SKK-653/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Čiževskis,
senatori P.Dzalbe,
A.Freibergs

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētā Renāra R. kasācijas sūdzību un cietušā Aigara B. pārstāves zvērinātas advokātes Ilmes Dukas kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 25.septembra spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Renārs R., (..), ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2007.gada 31.maija spriedumu atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 130.panta pirmās daļas ar naudas sodu 4 minimālo mēnešalgu apmērā, t.i., Ls 480. Apmierināta cietušā Aigara B. morālā kaitējuma kompensācijas prasība Ls 2000 apmērā.

Izskatījusi lietu apelācijas kārtībā sakarā ar apsūdzētā Renāra R. apelācijas sūdzību, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija ar 2007.gada 25.septembra spriedumu atcēlusi pirmās instances tiesas spriedumu daļā par piedzīto kaitējuma kompensāciju un cietušā Aigara B. pieteikumu par kaitējuma kompensāciju atstājusi bez izskatīšanas. Pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedums atstāts negrozīts.

Par apelācijas instances tiesas spriedumu iesniegtas kasācijas sūdzības.

Apsūdzētais Renārs R. savā kasācijas sūdzībā norādījis, ka apelācijas instances tiesas spriedumu pārsūdz daļā par viņa atzīšanu par vainīgu un sodīšanu pēc Krimināllikuma 130.panta pirmās daļas. Uzskata, ka tiesa pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 19.panta trešās daļas, 564.panta, 511.panta un 512.panta pārkāpumu. Pirmās instances tiesa esot taisījusi spriedumu, konstatējot nepareizus lietas faktiskos apstākļus. Tiesas konstatētie lietas faktiskie apstākļi, t.i., kādā veidā pārvietojušies attiecībā viens pret otru apsūdzētais ar cietušo, esot nepareizi un neatbilstot apsūdzētā un cietušā liecībām. Apelācijas instances tiesa nemotivēti atstājusi šādu pirmās instances tiesas

spriedumu negrozītu. Trūkstot spriedumā motivācijai par lietas faktiskajiem apstākļiem, nevarot atzīt par likumīgu un pamatotu arī sprieduma rezolutīvo daļu. Apelācijas instances tiesa neesot vērtējusi pretrunu starp sprieduma aprakstošo daļu un motīvu daļu. Lūdz atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu daļā, par kuru iesniegta kasācijas sūdzība, un lietu šajā daļā nodot jaunai izskatīšanai.

Cietušā Aigara B. pārstāve zvērināta advokāte I.Duka savā kasācijas sūdzībā norādījusi, ka pārsūdz apelācijas instances tiesas spriedumu daļā par kompensācijas piedziņas atstāšanu bez izskatīšanas. Atstājot kompensācijas pieteikumu bez izskatīšanas, esot pārkāpta Kriminālprocesa likuma 1.panta norma, jo neesot panākts krimināltiesisko attiecību taisnīgs noregulējums. Tiesa neesot ņēmusi vērā, ka kompensācijas apmēra motivējums un pamatojums ticis norādīts lietas iztiesāšanas laikā. Tiesa pārlieku plaši, aizskarot cietušā tiesības, tulkojusi tiesību normas, faktiski pieprasot pierādīt kompensācijas apmēru, kas neesot pieļaujams pie morālajiem tiesību aizskārumiem. Kasācijas sūdzībā norādīts, ka personas tiesības uz kompensāciju paredz starptautiskie tiesību akti, Satversme un Civillikuma normas. Tiek analizēts morālā kaitējuma jēdziens un norādīts morālā kaitējuma kompensācijas mērķis. Kasācijas sūdzības iesniedzēja uzskata, ka, ievērojot morālā kaitējuma subjektīvās pazīmes, tā noteikšanas kritērijiem jābūt brīviem un lielākoties tiesas kompetencē esot noteikt tā apmēru un neesot nepieciešams apspriest jautājumu, vai kompensācijas pieteikums ir pietiekoši pamatots, vai pierādīts. Likumdevējs neesot paredzējis kādu īpašu formu apmēra pamatošanai vai pierādīšanai. Cietušais kompensācijas apmēru varot noteikt pēc personiskiem ieskatiem, un tiesai neesot pamata to atstāt bez izskatīšanas, ja apsūdzētais atzīts par vainīgu. Lūdz atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu daļā, ar kuru atstāts bez izskatīšanas kompensācijas pieteikums.

Izskatījis rakstveida procesā lietas materiālus, izvērtējis kasācijas sūdzību motīvus, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas spriedums atstājams negrozīts, bet iesniegtās kasācijas sūdzības noraidāmas. Apelācijas instances tiesa nav pieļāvusi Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus, kas būtu par iemeslu sprieduma atcelšanai vai grozīšanai. Krimināllietu departaments atzīmē, ka pirmās instances tiesas spriedumā juridiski nozīmīgi fakti ir konstatēti pareizi. Sprieduma aprakstošajā daļā nav norādīts, kādā stāvoklī attiecībā viens pret otru atradušies apsūdzētais ar cietušo brīdī, kad cietušajam nodarīti miesas bojājumi. Šim apstāklim konkrētajā gadījumā nav izšķirošas nozīmes juridiski nozīmīga fakta, t.i., miesas bojājumu nodarīšanas konstatēšanai. Tiesas pieļautā neprecizitāte, analizējot pierādījumus spriedumu motīvu daļā, nevar ietekmēt sprieduma likumību un pamatotību pēc būtības. Šādu iemeslu dēļ arī

apelācijas instances tiesai nebija pamata grozīt vai atcelt pirmās instances tiesas spriedumu.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 351.panta pirmo daļu cietušajam kompensācijas pieteikumā jāpamato pieprasītās kompensācijas apmērs. Apelācijas instances tiesa, atstājot cietušā Aigara B. kompensācijas pieteikumu bez izskatīšanas, pamatoti atsaukusies uz minēto Kriminālprocesa likuma normu. Konkrētajā gadījumā nav strīda par cietušā tiesībām uz kaitējuma kompensāciju sakarā ar izdarīto pret viņu noziedzīgo nodarījumu, bet strīds ir par kompensācijas apmēru. Neapšaubāmi, ka kompensācijas apmēru, kā tas paredzēts Kriminālprocesa likuma 352.panta pirmajā daļā, nosaka tiesa. Taču minētā likuma norma satur arī nosacījumu, ka, nosakot kompensācija apmēru, jāizvērtē arī cietušā pieteikums. Šis likumā paredzētais nosacījums ir jāievēro. Konkrētajā gadījumā tiesa norādījusi uz to, ka cietušais pieteikumā nav pamatojis pieprasītās kompensācijas apmēru. Tātad tiesai nav bijis iespējams izvērtēt šo pieteikumu, lai objektīvi noteiktu kompensācijas apmēru. Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesai, esot šādiem apstākļiem, nebija pietiekoša pamata apmierināt cietušā pieteikumu par kompensāciju. Krimināllietu departaments atzīmē, ka Kriminālprocesa likuma 353.pants neparedz tādu jēdzienu kā kompensācijas pieteikuma atstāšana bez izskatīšanas. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 353.panta otro daļu kompensāciju nenosaka, bet kaitējuma atlīdzināšana notiek civiltiesiskā kārtībā. Pēc būtības formulējums "atstāt kompensācijas pieteikumu bez izskatīšanas" atbilst jēdzienam "kompensāciju nenoteikt". Tāpēc konkrētajā gadījumā apelācijas instances tiesas spriedums precizējams, ka kompensācija cietušajam Aigaram B. nav noteikta.

Pamatojoties uz minēto, ievērojot Kriminālprocesa likuma 585., 587.pantu, Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 25.septembra spriedumu atstāt negrozītu. Precizēt, ka kompensācija par cietušajam Aigaram B. radīto kaitējumu kriminālprocesā nav noteikta. Kasācijas sūdzības noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Dubultās sodīšanas nepieļaujamība

Nosakot galīgo sodu, tam atkārtoti pievienojot neizciesto soda daļu, tiesa pieļauj dubultās sodīšanas nepieļaujamības principa pārkāpumu (Kriminālprocesa likuma 25.pants).

Rīgā, 2007.gada 16.novembrī Lieta Nr.SKK J-667/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Gruziņš,
senatori V.Eilande,
V.Čiževskis,

izskatot rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar Ģenerālprokuratūras Kriminmāltiesiskā departamenta virsprokurora p.i. A.Kalniņa iesniegto protestu Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā par Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2007.gada 23.marta spriedumu un Rīgas apgabaltiesas 2007.gada 24.maija lēmumu,

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2007.gada 23.marta spriedumu

Dmitrijs Š., (..), atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 175.panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz diviem gadiem, bez mantas konfiskācijas.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu galīgais sods noteikts, daļēji pievienojot neizciesto soda daļu pēc Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2006.gada 9.janvāra sprieduma, brīvības atņemšana uz diviem gadiem un sešiem mēnešiem, bez mantas konfiskācijas.

Dmitrijs Š. notiesāts pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 175.panta trešās daļas par to, ka viņš atkārtoti izdarījis kustamas mantas slepenas nolaupīšanas (zādzības) no transportlīdzekļa mēģinājumu. Noziedzīgais nodarījums noticis 2006.gada 30.jūnijā ap plkst.4.40 tiesas konstatētajos apstākļos.

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija 2007.gada 24.maijā, izskatot lietu apelācijas kārtībā, pirmās instances tiesas spriedumu atstājusi negrozītu.

Kasācijas kārtībā lieta nav skatīta.

Kriminālprocesa likuma 63.nodaļas kārtībā par šo pirmās instances tiesas spriedumu un apelācijas instances tiesas lēmumu protestu iesniedzis Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta virsprokurora p.i. A.Kalniņš. Protestā lūgts atcelt Rīgas pilsētas Latgales

priekšpilsētas tiesas 2007.gada 23.marta spriedumu daļā par galīgā soda noteikšanu Dmitrijam Š. pēc spriedumu kopības un Rīgas apgabaltiesas 2007.gada 24.maija lēmumu daļā par pirmās instances tiesas sprieduma atstāšanu negrozītu daļā par galīgā soda noteikšanu pēc spriedumu kopības.

Protestā prokurors norādījis, ka 2007.gadā Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā izskatīšanā vienlaikus atradušās divas krimināllietas Dmitrija Š. apsūdzībā – viena pēc Krimināllikuma 15.panta ceturtās daļas un 175.panta trešās daļas, otra pēc Krimināllikuma 253.^{2}panta pirmās daļas.

Neskatoties uz to, ka jau 2007.gada 7.februāra spriedumā, notiesājot Dmitriju Š. pēc Krimināllikuma 253.^{2}panta pirmās daļas, galīgais sods tika noteikts saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta nosacījumiem, daļēji pievienojot neizciesto sodu pēc Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2006.gada 9.janvāra sprieduma, arī 2007.gada 23.marta spriedumā galīgais sods tika noteikts, pievienojot šo neizciesto soda daļu pēc jau norādītā Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2006.gada 9.janvāra sprieduma.

Protestā norādīts, ka 2007.gada 7.februāra spriedums stājies likumīgā spēkā 2007.gada 28.jūlijā, bet 2007.gada 23.marta spriedums – 2007.gada 21.augustā.

Prokurors norāda, ka, abos minētajos spriedumos pievienojot neizciesto soda daļu pēc 2006.gada 9.janvāra sprieduma, tiesa ir pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 25.pantā noteikto kriminālprocesa pamatprincipu, ka personu par vienu un to pašu noziedzīgu nodarījumu var tiesāt un sodīt vienu reizi, līdz ar ko ir pasliktinājies notiesātās personas stāvoklis.

Izskatījis krimināllietas materiālus, apsvēris prokurora protesta motīvus, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments uzskata, ka prokurora protests ir apmierināms.

Senāta Krimināllietu departaments konstatē, ka Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa 2007.gada 23.marta spriedumā ir nepareizi piemērojusi Krimināllikuma 51.panta nosacījumus un, atkārtoti nosakot galīgo sodu pēc spriedumu kopības ar Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2006.gada 9.janvāra spriedumu, pasliktinājusi notiesātā stāvokli. Tiesa ir pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 25.pantā nostiprinātā dubultās sodīšanas nepieļaujamības (*ne bis in idem*) principa pārkāpumu.

Taisot 2007.gada 23.marta spriedumu par noziedzīgo nodarījumu, kas izdarīts 2006.gada 30.jūnijā, tiesa nav ņēmusi vērā, ka apsūdzētais Dmitrijs Š. pirms šī sprieduma ir notiesāts citā krimināllietā, t.i., 2007.gada 7.februārī Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā.

Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2007.gada 7.februāra spriedumā jau saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu tika noteikts galīgais sods pēc spriedumu kopības ar Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas

2006.gada 9.janvāra spriedumu. Līdz ar to tiesai nebija likumīga pamata vēlreiz pilnībā vai daļēji pieskaitīt sodu, kas nebija izciests pēc 2006.gada 9.janvāra sprieduma.

Tādējādi tiesa ir pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 574.pantā norādīto Krimināllikuma pārkāpumu par Vispārīgās daļas pantu nepareizu piemērošanu, kurš novedis pie notiesātās personas stāvokļa nelikumīgas pasliktināšanās.

Pastāvot iepriekš norādītajiem apstākļiem, Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2007.gada 23.marta spriedums atceļams daļā par galīgā soda noteikšanu Dmitrijam Š. pēc spriedumu kopības un Rīgas apgabaltiesas 2007.gada 24.maija lēmums atceļams daļā par pirmās instances tiesas sprieduma atstāšanu negrozītu daļā par galīgā soda noteikšanu pēc spriedumu kopības.

Pamatojoties uz teikto un vadoties no Kriminālprocesa likuma 670., 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Protestu apmierināt. Atcelt Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2007.gada 23.marta spriedumu daļā par galīgā soda noteikšanu pēc Krimināllikuma 51.panta nosacījumiem un Rīgas apgabaltiesas 2007.gada 24.maija lēmumu daļā par pirmās instances tiesas sprieduma atstāšanu negrozītu daļā par galīgā soda noteikšanu pēc spriedumu kopības.

Pārējā daļā spriedumu un lēmumu atstāt negrozītus.

Lēmums nav pārsūdzams.

Apelācijas instances tiesas sastāvs. Otrreizēja kasācijas sūdzības iesniegšana

Likums neierobežo tiesnešu piedalīšanos lietu izskatīšanā atkarībā no tiesu kolēģijas (Kriminālprocesa likuma 561.panta pirmā daļa, likuma "Par tiesu varu" 38.pants).

Otrreizēju kasācijas sūdzību par apelācijas instances tiesas nolēmumu var iesniegt tad, ja apelācijas instances tiesa pieļāvusi jaunas nepareizības vai atkārtojusi tās nepareizības, kas bija par pamatu pirmā nolēmuma atcelšanai (Kriminālprocesa likuma 569.panta pirmā daļa).

Rīgā, 2007.gada 6.decembrī Lieta Nr.SKK-694/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents	P.Dzalbe,
senatori	P.Gruziņš,
	Z.Gencs

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētās Gaļinas I. iesniegto kasācijas sūdzību par Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 25.septembra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Tukuma rajona tiesas 2002. gada 13. decembra spriedumu Gaļina I., (..), atzīta par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 260.panta otrajā daļā, un sodīta ar brīvības atņemšanu uz diviem gadiem. Saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu Gaļina I. notiesāta nosacīti ar pārbaudes laiku un diviem gadiem. Piedzīti no Gaļinas I. par labu Solvitai Z. apbedīšanas izdevumi Ls 1430, no SIA "Auditoru firma Igi" par labu Solvitai Z. zaudējumi Ls 270. Atstāta bez izskatīšanas Solvitas Z. prasība par uzturlīdzekļu piedziņu Ls 78,46 apmērā ik mēnesi meitas M. uzturam, Ls 78,46 apmērā ik mēnesi meitas Z. uzturam, Ls 78,46 apmērā ik mēnesi dēla V. uzturam, sākot ar 2001. gada 2. februāra līdz bērnu pilngadībai, un prasība par zaudējumu Ls 146 piedziņu.

Ar Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 25.septembra lēmumu Tukuma rajona tiesas 2002.gada 13.decembra spriedums atstāts negrozīts. Piedzīts no Gaļinas I. par labu Solvitai Z. Ls 200 izdevumi par pārstāvja pakalpojumiem apelācijas instances tiesas sēdē.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu Gaļina I. atzīta par vainīgu un sodīta par to, ka viņa, vadot transportlīdzekli, pārkāpa Ceļu satiksmes noteikumus, kā rezultātā vienai cietušajai nodarīti viegli miesas bojājumi un iestājās viena cietušā nāve sekojošos apstākļos.

2001.gada 2.februārī ap pulksten 9.30 apsūdzētā Gaļina I. vadīja SIA "Unilīzings" piederošu, SIA "Igi" tiesiskā valdījumā esošu automašīnu "Honda CRV" ar reģistrācijas numuru CV 9922 Tukuma rajonā pa ceļu Rīga–Ventspils, Ventspils virzienā. Ceļa Rīga–Ventspils 87. kilometrā apsūdzētā Gaļina I., pārkāpjot Ceļu satiksmes noteikumu 4., 8., 63., 71.punkta prasības, neizvēlējās meteoroloģiskajiem apstākļiem un ceļa segumam atbilstošu braukšanas ātrumu, kas garantētu kustības drošību konkrētajā situācijā uz ceļa, kā rezultātā iebrauca pretējā braukšanas joslā un izraisīja sadursmi ar pretī braucošo automašīnu "Mitsubishi Lancer" ar reģistrācijas numuru DH 2453, kuru vadīja Jānis Z. Apsūdzētās Gaļinas I. izdarīto Ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumu un sadursmes rezultātā automašīnas "Honda CRV" pasažiere Z.P. guva vieglus miesas bojājumus, kas radīja īslaicīgus veselības traucējumus uz laiku, ilgāku par 6 dienām, bet nepārsniedzot 21 dienu, automašīnas "Mitsubishi Lancer" vadītājs Jānis Z. guva smagus miesas bojājumus, kas bīstami dzīvībai un bija par iemeslu cietušā nāvei.

Gaļinas I. noziedzīgais nodarījums kvalificēts pēc Krimināllikuma 260.panta otrās daļas.

Apsūdzētā Gaļina I. iesniegusi kasācijas sūdzību, kur lūdz atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu un nosūtīt lietu jaunai iztiesāšanai.

Apsūdzētā Gaļina I. norāda, ka tiesa pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 575.panta pirmās daļas 1., 4.punktā un 575.panta trešajā daļā paredzētos pārkāpumus.

Tiesas sastāvā esot bijusi Civillietu tiesas kolēģijas tiesnese, kurai nevarot būt pietiekošas kvalifikācijas krimināllietu izskatīšanā. Apsūdzētā nepārvaldot valsts valodu tādā līmenī, lai saprastu visas tiesvedības detaļas, bet tulkam neesot bijusi pietiekoša kvalifikācija. Tiesa neesot vispusīgi, pilnīgi un objektīvi izskatījusi lietu, un tās lēmums neatbilstot Kriminālprocesa likuma 511., 512.panta prasībām. Pretrunas, kas konstatētas starp dažādiem pierādījumiem, neesot novērstas un šaubas neesot iztulkotas par labu apsūdzētajai. Kasācijas sūdzībā apsūdzētā Gaļina I. analizē pierādījumus, savas liecības, liecinieku liecības, ekspertu atzinumus, vācu speciālistu dokumentu, norāda uz notikuma vietas apskates protokola trūkumiem, ekspertīzes atzinumam pievienotajiem paskaidrojumiem, kuros neesot iztulkota visu terminu nozīme, ekspertīžu atzinumos izmantotajiem atšķirīgajiem automašīnu tehniskajiem parametriem, veiktajiem nekorektajiem aprēķiniem un secinājumiem. Tiesa neesot panākusi Kriminālprocesa likuma 11.panta prasību ievērošanu un daļa no ekspertu atzinumiem esot angļu valodā.

Cietušās Solvitas Z. pārstāvis J. Marins iesniedzis iebildumus un paskaidrojumus par kasācijas sūdzību.

Cietušās pārstāvis uzskata, ka abu instanču tiesu nolēmumi esot likumīgi, taisnīgi, objektīvi, motivēti un argumentēti, bet apsūdzētās Gaļinas I. kasācijas sūdzība esot noraidāma. Likuma "Par tiesu varu" 38.pants paredz, ka apgabaltiesa apelācijas instancē civillietas, krimināllietas un administratīvās lietas izskata koleģiāli trīs apgabaltiesas tiesnešu sastāvā. Savukārt likuma 39.panta pirmā daļa nosaka, ka apgabaltiesas tiesneši ir tiesas priekšsēdētājs, priekšsēdētāja vietnieki un tiesneši. Interpretējot likuma 42.panta pirmo daļu, ka apgabaltiesā var būt kolēģijas, konstatējams, ka likumdevējs nav saistījis tiesneša darbu Civillietu tiesas kolēģijā ekskluzīvi tikai ar civillietu izskatīšanu. Ja apsūdzētajai radušās šaubas par tiesneša kvalifikāciju, objektivitāti, specializāciju, izglītību, viņai bijušas tiesības pieteikt noraidījumu tiesnesei. Visā lietas izskatīšanas laikā apsūdzētā neesot pieteikusi noraidījumu tulkam, kā arī neesot izvirzījusi pretenzijas par to, ka tulks nepietiekami atspoguļotu tiesas sēdes gaitu. Pretenzijas tulkam apsūdzētā izteikusi jau pēc lietas izskatīšanas pabeigšanas – pēdējā vārdā. Tāpēc šādas pretenzijas neesot pakļaujamas objektīvai izvērtēšanai un neesot pamata apgalvojumam par apsūdzētās tiesību aizskārumu. Kasācijas sūdzības iesniedzējas atsaukšanās uz Kriminālprocesa kodeksa normu pārkāpumiem pirmstiesas izmeklēšanā esot nepamatota, jo šāds arguments neesot bijis norādīts apelācijas sūdzībā un pirmās instances tiesā, arī pēc iepazīšanās ar visiem krimināllietas materiāliem pēc pirmstiesas izmeklēšanas pabeigšanas apsūdzētā un viņas aizstāvis neesot izvirzījuši pretenzijas par pirmstiesas izmeklēšanas darbību veikšanu. Apelācijas instances tiesas lēmumā esot atspoguļoti un analizēti visi pierādījumi, savukārt analīzes apjoms neesot kasācijas instances tiesas izskatīšanas priekšmets, jo attiecināms uz pierādījumu pārvērtēšanu. Cietušās pārstāvis, atsaucoties uz judikatūru, norāda, ka tēzes par to, ka notikuma patiesības noskaidrošanas kritēriji ir saprātīgu šaubu esamība par pierādīšanas priekšmetā ietilpstošajiem apstākļiem un tas saistīts ar pierādījumu pietiekamību, attiecināmas uz apsūdzētās Gaļinas I. un viņas aizstāvja pastāvīgajiem centieniem apelācijas tiesvedības procesa laikā ieviest jaunus, pirmās instances tiesā nepārbaudītus pierādījumus, nevis saprātīgu šaubu novēršanas nolūkā, bet gan nolūkā viest jaunas, nepārbaudāmas neskaidrības, daļēji izmainot jau apstiprinātus objektīvus faktus, pārvēršot tos apšaubāmos faktos, kas novedot pie absolūta rezultāta sasniegšanas bezgalīgas neiespējamības. Nevarot piekrist arī kasācijas sūdzības iesniedzējas argumentiem par tiesvedības valodas principa neievērošanu, jo visi lietas materiāli procesā iesaistītajām personām bijuši pieejami tām saprotamā latviešu valodā. Tiesu autotehnisko ekspertīžu atzinumu pielikumi saturot identiskus

parametru rādītājus, kuri kriminālliet as materiālos jau reizi tikuši iztulkoti un pieejami, ko neesot apstrīdējuši apsūdzētā un viņas aizstāvis.

Zemgales tiesas apgabala prokuratūras prokurors R. Rinčs, kurš ir piedalījies lietas izskatīšanā apelācijas instances tiesā, iesniedzis iebildumus pret apsūdzētās Gaļinas I. kasācijas sūdzību. Prokurors uzskata, ka kasācijas sūdzība ir nepamatota un noraidāma. Likums "Par tiesu varu", uz kuru ir atsauce kasācijas sūdzībā, Kriminālprocesa likums neliedzot Civillietu tiesas kolēģijas tiesnesei piedalīties krimināllietas izskatīšanā, bez tam apsūdzētā neesot arī pieteikusi noraidījumu tiesnesei. Lietas izskatīšanā apelācijas instances tiesā apsūdzētajai Gaļinai I. bija nodrošināts tulks, kurš veicis tulkošanu. Procesa gaitā apsūdzētā, viņas aizstāvis neizteikuši iebildumus tulkam, kā arī nepieteikuši tulkam nekādus lūgumus. Tikai pēdējā vārdā apsūdzētā deklaratīvi paziņojusi, ka tulks esot tulkojis nepareizi, dažbrīd vispār netulkojis. Prokurors uzskata, ka apsūdzētajai Gaļinai I. tulkojums ticis nodrošināts atbilstoši Kriminālprocesa likuma prasībām. Tiesa lēmumā esot analizējusi vācu speciālistu dokumentus par ceļu satiksmes negadījumu, vērtējusi tos kopsakarībā ar citiem lietā iegūtajiem pierādījumiem. Tiesā tikuši uzklausīti eksperti A. Āboliņš, R. Mihņevičs. Eksperti tiesas sēdē norādījuši uz tiem apstākļiem, kāpēc vācu speciālistu sastādītajos dokumentos izdarītie secinājumi atšķiras no Latvijas ekspertu izdarītajiem secinājumiem. Tiesa pamatoti piešķīrusi ticamību ekspertu A. Āboliņa un R. Mihņeviča atzinumam. Tiesa esot izpildījusi arī Kriminālprocesa likuma 11. panta prasības. Krimināllietā esot datorprogrammas *PC-Crash* izdrukās norādīto terminu skaidrojums, atzinumos norādīta arī pielietotā metodika. Tiesa esot izvērtējusi apsūdzētās Gaļinas I. liecības, novērsusi jebkādas saprātīgas šaubas par viņas vainu. Kasācijas sūdzībā esot likts akcents uz pierādījumu pārvērtēšanu. Apelācijas instances tiesa neesot pieļāvusi tādus Krimināllikuma vai Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus, kas būtu par pamatu tās lēmuma atcelšanai.

Kriminālprocesa likuma 585.panta otrās daļas kārtībā Ģenerālprokuratūras Kriminaltiesiskā departamenta Tiesās izskatāmo krimināllietu nodaļas prokurore I. Harjo iesniegusi prokurora viedokli un uzskata, ka apelācijas instances tiesas lēmums atstājams negrozīts, bet kasācijas sūdzība noraidāma. Atsaucoties uz likuma "Par tiesu varu" 38.pantu, prokurore uzskata, ka tiesa lietu neesot izskatījusi nelikumīgā sastāvā. Kriminālprocesā Gaļina I. bijusi nodrošināta ar tulka pakalpojumiem, un nevienā procesa stadijā apsūdzētā neesot izteikusi pretenzijas vai neapmierinātību ar tulkojuma kvalitāti un tikai pēdējā vārdā paziņojusi, ka tulks esot tulkojis nepareizi vai netulkojis vispār. Šādu paziņojumu prokurore vērtē kā formālu un deklaratīvu. Bez tam esot maz ticams, ka Gaļina I., kas esot ekonomikas zinātņu bakalaure, lasot lekcijas augstskolas maģistratūrā, papildinot zināšanas zvērinātu

revidentu kursos, nepārzina valsts valodu pat ar tulka starpniecību. Atsauces kasācijas sūdzībā uz Latvijas kriminālprocesa kodeksa un Kriminālprocesa likuma normu neievērošanu par pierādījumiem un to vērtēšanu esot bez norādes, kā šie pārkāpumi izpaudušies. Apelācijas instances tiesa esot ievērojusi arī Kriminālprocesa likuma 11.panta prasības, jo lietā esot skaidrojums specializētās datorprogrammas *PC-Crash* izdrukām. Pēc ekspertu uzklausīšanas tiesas sēdē apsūdzētajai un viņas aizstāvim neesot bijušas nekādas neskaidrības vai jautājumi ekspertiem par datorprogrammas izdruku tulkojumu un tehnisko informāciju. Nevarot uzskatīt par procesuālo normu pārkāpumu apsūdzētās Gaļinas I. subjektīvo viedokli un vērtējumu par autotehnisko ekspertīžu rezultātiem, jo apelācijas instances tiesas lēmums atklājot tiesas viedokli un atbilstoši likuma prasībām tajā esot atspoguļoti un analizēti visi pierādījumi kopumā, savukārt analīzes apjoms neesot kasācijas instances tiesas izskatīšanas priekšmets, jo attiecināms uz pierādījumu pārvērtēšanu. Prokurore nesaskata pamatu apšaubīt tiesas objektivitāti pierādījumu novērtēšanā. Apelācijas instances tiesa esot izskatījusi lietu sakarā ar apsūdzētās Gaļinas I. apelācijas sūdzību Kriminālprocesa likuma 562.pantā paredzētajā apjomā un ietvaros, jo pārbaudījusi un novērtējusi pierādījumus, izlēmusi pieteiktos lūgumus, konstatējusi apsūdzētās Gaļinas I. vainu apsūdzībā pēc Krimināllikuma 260.panta otrās daļas. Apelācijas instances tiesas lēmums atbilstot Kriminālprocesa likuma 511., 512., 564.panta prasībām.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums jāatstāj negrozīts, bet apsūdzētās Gaļinas I. kasācijas sūdzība jānoraida.

Kasācijas sūdzībā apsūdzētā Gaļina I. nosaukusi sevi arī par civilatbildētāja pārstāvi. Kriminālprocesa likums kriminālprocesā iesaistītu personu – civilatbildētāju – neparedz.

Tiesnesi, kura piedalījās apelācijas instances tiesā un par kuru kasācijas sūdzībā šaubas izsaka Gaļina I., atbilstoši likumam "Par tiesu varu" Saeima ir apstiprinājusi par Zemgales apgabaltiesas tiesnesi. Saskaņā ar likuma "Par tiesu varu" 38.pantu apgabaltiesa apelācijas instancē civillietas, krimināllietas un administratīvās lietas izskata koleģiāli triju apgabaltiesas tiesnešu sastāvā. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 561.panta pirmo daļu lietu apelācijas instances tiesā izskata triju tiesnešu sastāvā, no kuriem viens ir tiesas sēdes priekšsēdētājs. Likums neierobežo tiesnešu piedalīšanos lietu izskatīšanā atkarībā no tiesu kolēģijas. Tiesu kolēģijas ir tiesu organizatoriskās struktūras, kas nav saistītas ar tiesnešu kompetenci. Apstākļi, kas liedz veikt kriminālprocesu, ir ietverti Kriminālprocesa likuma 4.nodaļā. Ne uz vienu no tiem nav norādījusi kasācijas sūdzības iesniedzēja.

Saskaņā ar likumu "Par tiesu varu" 104.pantu likumā noteiktajos gadījumos tulks piedalās tiesas sēdēs, kā arī tulko tiesas dokumentus.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 71., 72.pantu apelācijas instances tiesā apsūdzētajam ir tiesības iztiesāšanā lietot valodu, kuru viņš prot, ja nepieciešams, bez atlīdzības izmantot tulka palīdzību. Apstākļi, kas ierobežo tulka piedalīšanos kriminālprocesā, norādīti Kriminālprocesa likuma 115.pantā.

No apelācijas instances tiesas sēdes protokola redzams, ka apsūdzētā Gaļina I. nav izteikusi pretenzijas par tulka profesionālo sagatavotību vai tulkojuma kvalitāti. Pēdējā vārdā apsūdzētā Gaļina I. ir teikusi, ka viņai saskaņā ar Kriminālprocesa likuma normām esot tiesības kriminālprocesu noklausīties savā dzimtajā, krievu valodā.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīmē, ka Kriminālprocesa likums garantē apsūdzētajam kriminālprocesā lietot valodu, kuru viņš prot, nevis katrā gadījumā dzimto valodu. No lietā esošajiem materiāliem redzams, ka atsevišķus procesuālos dokumentus, lūgumus, vācu speciālistu atzinumu, apsūdzētā Gaļina I. pati ir iesniegusi tiesai valsts valodā bez tulkojuma vai lūguma tos iztulkot krievu valodā.

Apsūdzētajai Gaļinai I. likumā noteiktajā kārtībā bija nodrošināta tulka palīdzība, viņa, kā arī citas kriminālprocesā iesaistītās personas, nebija izteikušas iebildumus par tulka darbību un norādījušas uz apstākļiem, kas ierobežo tulka piedalīšanos kriminālprocesā.

Līdz ar to kasācijas instances tiesa nesaskata Kriminālprocesa likuma 575.panta pirmās daļas 1., 4.punktā paredzētos pārkāpumus apelācijas instances tiesā.

Ar Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta 2005.gada 31.maija lēmumu bija atcelts Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2005.gada 9.marta lēmums, ar kuru bija atstāts negrozīts Tukuma rajona tiesas 2002.gada 13.decembra spriedums, un lieta bija nosūtīta jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai. Kasācijas instances tiesa lēmumā bija norādījusi, ka apelācijas instances tiesa bez pietiekoša pamata nebija vērtējusi kā pierādījumu Latvijas neatkarīgo ekspertu asociācijas eksperta konsultanta I. Goldšteina konsultatīvo atzinumu par notikušā ceļu satiksmes negadījuma apstākļiem. Ar šo atzinumu tikušas ieviestas šaubas par Gaļinas I. vainu un šīs šaubas tiesai bijis jānovērš.

Kasācijas sūdzībā par Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2005.gada 9.marta lēmumu apsūdzētā Gaļina I. nebija norādījusi uz kriminālprocesā lietojamās valodas (Latvijas kriminālprocesa kodeksa 16.pants, Kriminālprocesa likuma 11.pants) pārkāpumu, kaut gan lietā jau bija pielikums eksperta atzinumam ar datormodelēšanas izdruku svešvalodā.

Kasācijas instances tiesa izskaidro, ka otrreizēju kasācijas sūdzību par apelācijas instances tiesas lēmumu var iesniegt tad, ja apelācijas instances tiesa pieļāvusi jaunas nepareizības vai atkārtojusi tās nepareizības, kas bija par pamatu pirmā nolēmuma atcelšanai. Pretējā gadījumā būtu dota iespēja lietas iztiesāšanu apzināti vilcināt, kas ir pretrunā Kriminālprocesa likuma 14.pantā nostiprinātajam kriminālprocesa pamatprincipam – tiesībām uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 127.panta pirmo daļu pierādījumi kriminālprocesā ir jebkuras likumā paredzētajā kārtībā iegūtas un noteiktā procesuālajā formā nostiprinātas ziņas par faktiem, kurus kriminālprocesā iesaistītās personas savas kompetences ietvaros izmanto pierādīšanas priekšmetā ietilpstošo apstākļu esamības vai neesamības pamatošanai. Kā pierādījumi var būt ne tikai eksperta atzinumi, dokumenti, bet arī liecības, izmeklēšanas darbībās iegūtās ziņas un citi pierādījumu veidi, kas nosaukti Kriminālprocesa likuma 9.nodaļā. Galīgo novērtējumu pierādījumu attiecināmībai, pieļaujamībai, ticamībai un pietiekamībai dod tiesa. Tas izriet no Krimināllikuma 1.panta un Kriminālprocesa likuma 23.panta.

Izskatot lietu no jauna, apelācijas instances tiesa sīki un detalizēti pārbaudījusi lietā esošos un jauniegūtos pierādījumus, uzklausījusi ekspertus arī par datormodelēšanas izdrukām, devusi vērtējumu katram pierādījumam un pierādījumu kopumam.

Kasācijas instances tiesa nekonstatē Kriminālprocesa likumā izvirzīto prasību pārkāpumus pierādījumu vērtēšanā apelācijas instances tiesā un saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešo daļu pierādījumus no jauna neizvērtē.

Uz pārbaudīto un novērtēto pierādījumu pamata apelācijas instances tiesa ir izdarījusi atzinumu, ka apsūdzētā Gaļina I. ir pārkāpusi Ceļu satiksmes noteikumu 4., 8., 63., 71.punktu, konstatējusi cēlonisko sakaru starp Gaļinas I. pieļautajiem Ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumiem, ceļu satiksmes negadījuma izraisīšanu un sekām. Tiesa konstatējusi visas noziedzīgā nodarījuma, kas paredzēts Krimināllikuma 260.panta otrajā daļā, sastāva pazīmes apsūdzētās Gaļinas I. rīcībā.

Apelācijas instances tiesas lēmums atbilst Kriminālprocesa likuma 511., 512., 564.panta prasībām.

Vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 25.septembra lēmumu atstāt negrozītu, bet apsūdzētās Gaļinas I. kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Sprieduma pieejamības diena

Kriminālprocesa likuma 535.panta pirmā daļa jātulko un jāpiemēro saistībā ar Kriminālprocesa likuma 535.panta trešo daļu (likuma 2005.gada 28.septembra redakcija), kur noteikts – ja spriedums taisīts valodā, kuru apsūdzētais nesaprot, tiesa nodrošina sprieduma rakstveida tulkojumu viņam saprotamā valodā. Ievērojot minēto likuma prasību, par sprieduma pieejamības dienu apsūdzētajam jāatzīst diena, kad apsūdzētais saņēmis sprieduma rakstveida tulkojumu viņam saprotamā valodā (Kriminālprocesa likuma 535.panta pirmā un trešā daļa).

Rīgā, 2007.gada 17.decembrī Lieta Nr.SKK-710/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Čiževskis,
senatori V.Eilande,
V.Vietnieks

izskatīja rakstveida procesā apsūdzētā Jevgēnija S. sūdzību, kas iesniegta Kriminālprocesa likuma 570.panta trešās daļas kārtībā par Daugavpils tiesas tiesneses J.Baufales 2007.gada 17.oktobra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Jevgēnijs S., (..), ar Daugavpils tiesas 2007.gada 3.septembra spriedumu atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 175.panta trešās daļas ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu un sešiem mēnešiem bez mantas konfiskācijas.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu galīgais sods noteikts, ievērojot iepriekšējo 2007.gada 12.jūnija spriedumu, ietverot vieglāko sodu smagākajā, brīvības atņemšana uz trim gadiem un vienu mēnesi bez mantas konfiskācijas, un ar policijas kontroli uz vienu gadu un trīs mēnešiem.

Lieta tiesā iztiesāta atbilstoši Kriminālprocesa likuma 50.nodaļas nosacījumiem par slēgto vienošanos iztiesāšanas procesā.

Par tiesas spriedumu apsūdzētais Jevgēnijs S. iesniedzis kasācijas sūdzību.

Ar Daugavpils tiesas tiesneses J.Baufales 2007.gada 17.oktobra lēmumu atteikts pieņemt iesniegto kasācijas sūdzību. Lēmums motivēts ar to, ka apsūdzētais nokavējis kasācijas sūdzības iesniegšanas termiņu. Tā kā apsūdzētais 2007.gada 3.septembrī tiesas zālē atbrīvots

no apcietinājuma un 2007.gada 4.septembrī viņam izsniegta sprieduma kopija, tad par sprieduma pieejamības dienu, no kuras skaitāms kasācijas sūdzības iesniegšanas 10 dienu termiņš atbilstoši Kriminālprocesa likuma 535.panta pirmajai daļai, esot jāuzskata 2007.gada 3.septembris. Sprieduma tulkojumu apsūdzētais saņēmis 2007.gada 4.oktobrī, taču sprieduma pieejamības diena ar to nemainoties. Kasācijas sūdzību apsūdzētais iesniedzis 2007.gada 12.oktobrī pēc likumā noteiktā pārsūdzēšanas termiņa.

Tiesneses lēmumu apsūdzētais Jevgēnijs S. atbilstoši Kriminālprocesa likuma 570.panta trešās daļas nosacījumiem pārsūdzējis Augstākās tiesas Senātam. Sūdzībā norādīts, ka valsts valodu nepārvalda, tāpēc lūdzis izsniegt sprieduma tulkojumu. Sprieduma tulkojumu saprotamā valodā saņēmis 2007.gada 4.oktobrī un uzskatot, ka no šī datuma arī jāskaita likumā noteiktais kasācijas sūdzības iesniegšanas laiks. Tiesas kancelejā arī saņēmis informāciju, ka kasācijas sūdzības iesniegšanas laiks tiks skaitīts no sprieduma tulkojuma saņemšanas dienas. Kasācijas sūdzību iesniedzis 2007.gada 12.oktobrī. Lūdz atcelt lēmumu par atteikšanos pieņemt kasācijas sūdzību.

Izskatījis rakstveida procesā lietas materiālus, izvērtējis sūdzības motīvus, Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka Daugavpils tiesas tiesneses J.Baufales 2007.gada 17.oktobra lēmums atceļams šādu iemeslu dēļ.

Kriminālprocesa likuma 570.panta pirmajā daļā noteikts, ka kasācijas sūdzību vai protestu iesniedz ne vēlāk kā 10 dienu laikā pēc dienas, kad tiesas spriedums vai lēmums kļuvis pieejams. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 535.panta pirmo daļu sprieduma pieejamības diena ir diena, kad spriedums saņemams tiesas kancelejā, bet apcietinājumā, mājas arestā vai sociālās korekcijas izglītības iestādē esošajai personai – diena, kad šai personai dota iespēja ar spriedumu iepazīties tai saprotamā valodā. Krimināllietu departaments atzīmē, ka Kriminālprocesa likuma 535.panta pirmā daļa pēc šīs normas jēgas jātulko un jāpiemēro saistībā ar Kriminālprocesa likuma 535.panta trešo daļu (likuma 2005.gada 28.septembra redakcija), kur noteikts, ka, ja spriedums taisīts valodā, kuru apsūdzētais nesaprot, tiesa nodrošina sprieduma rakstveida tulkojumu viņam saprotamā valodā. Ievērojot minētā likuma normas prasības, par sprieduma pieejamības dienu apsūdzētajam jāatzīst diena, kad apsūdzētais saņēmis sprieduma rakstveida tulkojumu viņam saprotamā valodā. Konkrētajā gadījumā apsūdzētais Jevgēnijs S. sprieduma rakstveida tulkojumu saņēmis 2007.gada 4.oktobrī un no šīs dienas skaitāms termiņš kasācijas sūdzības iesniegšanai. Tāpēc atzīstams, ka 2007.gada 12.oktobrī iesniegtā kasācijas sūdzība ir iesniegta Kriminālprocesa likuma 570.panta pirmajā daļā paredzētajā termiņā.

Pamatojoties uz minēto, ievērojot Kriminālprocesa likuma 570.pantu Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Daugavpils tiesas tiesneses 2007.gada 17.oktobra lēmumu atcelt un apsūdzētā Jevgēnija S. kasācijas sūdzību pieņemt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Izlīgums kā kriminālprocesa izbeigšanas priekšnoteikums

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 379.panta pirmās daļas 2.punktu, 481.pantu un 538.pantu tiesa var pieņemt lēmumu par personas atbrīvošanu no kriminālatbildības, ja cietušais ar apsūdzēto ir noslēdzis izlīgumu, bet likumdevējs nav paredzējis, ka jebkurā izlīguma gadījumā par Krimināllikuma 260.panta otrajā daļā norādīto noziedzīgo nodarījumu tiesai obligāti jāizbeidz kriminālprocess (Kriminālprocesa likuma 377.panta 9.punkts, 379.panta pirmās daļas 2.punkts, 481. un 538.pants).

Rīgā, 2007.gada 19.decembrī Lieta Nr.SKK-713/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents A.Freibergs,
senatori V.Eilande,
P.Dzalbe

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar apsūdzētās Valentīnas L. un cietušās Valentīnas S. kasācijas sūdzībām par Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 29.oktobra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Liepājas tiesas 2007.gada 16.augusta lēmumu Valentīna L., (..), atbrīvota no kriminālatbildības, kriminālprocess Valentīnas L. apsūdzībā pēc Krimināllikuma 260.panta otrās daļas izbeigts.

Izskatot lietu apelācijas kārtībā sakarā ar prokurora apelācijas protestu, ar Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 29.oktobra lēmumu pirmās instances tiesas lēmums atcelts un lieta nosūtīta jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesai.

Par šo lēmumu kasācijas sūdzības iesniegusi apsūdzētā Valentīna L. un cietusī Valentīna S. Abās kasācijas sūdzībās lūgts atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu un kriminālprocesu lietā izbeigt.

Apsūdzētā Valentīna L. uzskata, ka ar minēto lēmumu ir būtiski pārkāptas kriminālprocesa normas, kas novedušas pie nelikumīga nolēmuma.

Pirmās instances tiesas sēdē ar cietušo tika noslēgts izlīgums, kuru par likumīgu ir atzinusi arī otrās instances tiesa.

Otrās instances tiesa bez juridiska pamatojuma ir apmierinājusi iesniegto prokurora protestu. Pats prokurora protests nav pamatots ar Kriminālprocesa likuma 48.nodaļas pārkāpumiem, bet ar tādiem

apstākļiem, kuri liedza tiesai piemērot Kriminālprocesa likuma 538.panta nosacījumus, t.i., savas vainas neatzīšana iepriekšējā izmeklēšanā, ka ir iestājušās smagas sekas.

Līdz ar to tiesai vajadzēja vērtēt, vai Kriminālprocesa likuma 48.nodaļā norādītās tiesas darbības un prokurora minētie argumenti ir pamats tam, lai pirmās instances tiesas lēmumu atzītu par nelikumīgu.

Kriminālprocesa likuma 538.pants nenosaka tiesai pienākumu veikt lietas materiālu pārbaudi, ja cietušais un apsūdzētais paziņo par izlīgumu. Līdz ar to prokurora un tiesas argumenti, ka noteicošais ir iestājušās sekas, nodarījuma raksturs, apsūdzētās attieksme un citi būtiski apstākļi (tā tiesas lēmumā), neatbilst Kriminālprocesa likuma 538.panta prasībām, jo to var tikai izdarīt, pārbaudot lietas materiālus.

Otrās instances tiesas argumenti un prokurora protests ir vairāk uzskatāms par vēlmi pilnveidot likumdošanu, paredzot to, ka pēc Krimināllikuma 260.panta otrās daļas nav iespējams noslēgt izlīgumu.

Apsūdzētā Valentīna L. norāda, ka viņa saprastu tiesas lēmumu, ja Kriminālprocesa likuma 538.pants noteiktu nosacījumus, kādiem esot, nedrīkst piemērot izlīgumu cietušajam ar apsūdzēto, ja to atļauj Kriminālprocesa likuma 379.panta pirmās daļas 2.punkta nosacījumi.

Tieši pirmās instances tiesa ņēma vērā visus lietas apstākļus, t.i., ka apsūdzētā nav agrāk sodīta, strādā, raksturojas pozitīvi, ir 3.grupas invalīde, ir uzņēmusies rūpes gan par saviem, gan bojā gājušās sievietes bērniem utt.

Apelācijas instances tiesa, nepareizi tulkojot Kriminālprocesa likuma 48.nodaļas nosacījumus, pēc būtības nav izpratusi izlīguma institūta nozīmi Kriminālprocesa likumā. Likumdevējs, nenosakot tiesai pienākumu pārbaudīt lietas materiālus, kā primāro ir nostādījis nevis "noziedzīgā nodarījuma prevenciju", bet cietušā un apsūdzētā attiecību taisnīgu noregulējumu bez neattaisnotas iejaukšanās personas dzīvē.

Valentīna L. norāda, ka apelācijas instances tiesa ir pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 575.panta trešo daļu.

Cietusī Valentīna S., atsaucoties uz Kriminālprocesa likuma 575.panta trešo daļu, norāda, ka apelācijas instances tiesas lēmums ir nelikumīgs. Sūdzības iesniedzēja uzskata, ka noslēgtais izlīgums bija viņas interesēs un tika izmantotas tās tiesības, kuras garantētas Kriminālprocesa likuma 97.panta astotajā daļā. Ar minēto lēmumu šīs tiesības pilnībā tiek ignorētas, jo pēc lēmuma motīvu daļas sanāk, ka nevis viņa, bet valsts ir cietusi. Tiesa savā lēmumā apšauba likumdevēja garantētās tiesības viņai kā cietušajai. Ja tiesai nepatīk Krimināllikuma 7.pantā noteiktā noziedzīgo nodarījumu klasifikācija, neievērojot kaitējumu, tad neviens nav devis tiesības tiesai nepiemērot Kriminālprocesa likuma 97.panta 8.punkta un Kriminālprocesa likuma 48.nodaļas nosacījumus.

Krimināllietu tiesas kolēģija savā lēmumā norādījusi, ka "Krimināllietu tiesas kolēģijai nav pamata apšaubīt pirmās instances tiesas secinājumus daļā par apsūdzētās personību, vainu, nodarījuma kvalifikāciju, to, ka izdarītais noziedzīgais nodarījums kvalificējams kā mazāk smags noziegums, kā arī to, ka izlīgums noformēts atbilstoši likuma prasībām." No minētā secināms, ka pirmās instances tiesa pamatoti, izvērtējusi visas lietas materiālus, atsaucoties uz Kriminālprocesa likuma 538.pantu, pieņēma lēmumu par apsūdzētās atbrīvošanu no kriminālatbildības. Kriminālprocesa likuma 538.pants nenosaka tos apstākļus, kas liegtu pieņemt šādu lēmumu konkrētajā lietā.

To, ka Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija norāda likuma normām neatbilstošus secinājumus – ka jāņem vērā, ka viens no kriminālās justīcijas mērķiem ir noziedzīgo nodarījumu prevencija, ka izlīgums ne vienmēr sekmē tās sasniegšanu – liecina tikai to, ka tiesa nav izpratusi izlīguma institūta būtību kriminālās justīcijas nozarē.

Kasācijas sūdzībā norādīts, ka Kurzemes apgabaltiesas lēmums ir pretrunīgs arī juridiski. No vienas puses, tiek atzīts, ka pirmās instances tiesa ir objektīvi un pamatoti vērtējusi lietas apstākļus un pieņēmusi pamatotu lēmumu, bet tiesa sava lēmuma beigās norāda, ka "lēmumā nav pilnībā izvērtētas iestājušās sekas, nodarījumu raksturs, apsūdzētās attieksme un citi būtiski apstākļi."

Kriminālprocesa likuma 538.pants nosaka tiesas rīcību, ja apsūdzētais un cietušais paziņo par izlīgumu, tiesa, nepārbaudot lietas materiālus, var pieņemt lēmumu. Vadoties pēc šīs likuma normas, nav saprotams, kas uzliek par pienākumu un kādā veidā tiesa var iegūt pierādījumus tiem apstākļiem, uz kuriem ir atsaucies prokurors savā protestā un otrās instances tiesa savā lēmumā par savas vainas neatzīšanu pēc apsūdzības uzrādīšanas 2007.gada 8.jūnijā. Likumdevējs, nenosakot tiesai pienākumu pārbaudīt lietas materiālus, kā primāro ir nostādījis nevis "noziedzīgā nodarījuma prevenciju", bet cietušā un apsūdzētā attiecību taisnīgu noregulējumu.

Par kasācijas sūdzībām Liepājas rajona prokuratūras prokurors J.Kalvišķis Kriminālprocesa likuma 578.panta kārtībā iesniedzis iebildumus, kuros nepiekrīt kasācijas sūdzībās izklāstītajiem motīviem un lūdz atstāt apelācijas instances tiesas lēmumu negrozītu. Prokurors uzskata, ka kasācijas sūdzībā pēc būtības dots nepareizs novērtējums izlīguma institūtam. Faktiski kasatori pretēji likuma prasībām izlīgumu mazāk smaga nozieguma izdarīšanas gadījumā mēģina definēt kā kriminālprocesu nepieļaujošos apstākļus.

Pirmās instances tiesa atzinusi, ka apsūdzētā Valentīna L., vadot transportlīdzekli, pārkāpa Ceļu satiksmes noteikumus, izraisīja ceļu satiksmes negadījumu, kā rezultātā cietušajai tika nodarīti smagi, dzīvībai bīstami miesas bojājumi, no kuriem iestājās nāve.

2006.gada 29.septembrī ap plkst. 15.40 Valentīna L. vadīja automašīnu *Audi 100*, reģistrācijas numurs FE 2454, ārpus apdzīvotas vietas Liepājas rajona Vecpils pagastā pa ceļu A-9 Rīga–Liepāja. Valentīna L., pārkāpjot Ceļu satiksmes noteikumu prasības, pārvadāja automašīnā pasažieri Jevgeniju S., kura nebija piesprādzējusies ar drošības jostu. Ceļa 159.km Valentīna L. pārkāpa ārpus apdzīvotām vietām atļauto maksimālo ātrumu 90 km/h, vadīja automašīnu ar ātrumu ne mazāku par 120 km/h, neizvēlējās ceļa un meteoroloģiskajiem apstākļiem atbilstošu drošu braukšanas ātrumu, ceļa līkumā pa labi nespēja novaldīt automašīnu uz braucamās daļas, iebrauca pretējā kustības joslā un nobrauca no ceļa, kur automašīna apgāzās. Ceļu satiksmes negadījuma rezultātā automašīnā esošai pasažierei Jevgenijai S. tika nodarīti smagi, dzīvībai bīstami miesas bojājumi: trula krūškurvja trauma – zemādas asinsizplūdums kreisās plecu locītavas priekšējā virsmā, kas pāriet uz kreisās krūts rajonu, 2.–7. ribu lūzumi krūškurvja labajā pusē pa atslēgas kaula viduslīniju, 3.–6. ribu lūzumi kreisā pusē pa paduses līniju bez piesienas pleiras un plaušu pleiras plīsumiem, labās plaušas sasitums, kreisās krūšu kaula-atslēgas kaula locītavas pilns mežģījums, kakla 7.skriemeļa, krūšu 1.skriemeļa saspieduma lūzums ar pilnīgu starpskriemeļa diska pārrāvumu un muguras smadzeņu sasitumu; trula vēdera trauma – aknas plīsumi, liesas plašs plīsums, brīvas asinis (2000 ml) vēdera dobumā; sejas un plaukstas ādas nobrāzumi, zemādas asinsizplūdumi abu kāju rajonos, kas sarežģījās ar akūtu iekšējo orgānu mazasinību, traumatisku un hemorāģisku šoku, no kā iestājās cietušās Jevgenijas S. nāve.

Ar savām darbībām Valentīna L. pārkāpa Ceļu satiksmes noteikumu 4., 10., 38.5., 112. un 115.1.punkta prasības.

Tiesa norādījusi, ka ar šādu rīcību Valentīna L. izdarīja noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Krimināllikuma 260.panta otrajā daļā.

Vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 379.panta pirmās daļas 2.punkta, 481.panta otrās un trešās daļas, 538.panta, tiesa pieņēma lēmumu atbrīvot Valentīnu L. no kriminālatbildības un izbeigt kriminālprocesu.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments, izvērtējis kasācijas sūdzību motīvus un lietas materiālus, atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums jāatstāj negrozīts, bet kasācijas sūdzības jānoraida.

Kasācijas instances tiesa konstatē, ka apelācijas instances tiesas lēmumā norādīts, ka "Krimināllietu tiesas kolēģijai nav pamata apšaubīt pirmās instances tiesas secinājumus daļā par apsūdzētās personību, vainu, nodarījuma kvalifikāciju, to, ka izdarītais noziedzīgais nodarījums klasificējams kā mazāk smags noziegums, kā arī to, ka izlīgums noformēts atbilstoši likuma prasībām."

Šādi tiesas secinājumi atbilst lietā konstatētajam.

Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija norādījusi, ka pirmās instances tiesas "lēmumā arī pamatoti norādīts, ka saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 538.pantu, ja cietušais un apsūdzētais paziņo par izlīgumu līdz tiesas aiziešanai uz apspriežu istabu, tiesa, nepārbaudot lietas materiālus, var pieņemt lēmumu par apsūdzētā atbrīvošanu no kriminālatbildības un kriminālprocesa izbeigšanu." Tālāk tiesa norāda, ka arī Kriminālprocesa likuma 379.panta otrā daļa paredz iespēju izbeigt kriminālprocesu un atbrīvot personu no kriminālatbildības, ja persona, kura izdarījusi kriminālpārkāpumu vai mazāk smagu noziegumu, ir izlīgusi ar cietušo vai viņa pārstāvi. Taču, ņemot vērā, ka atbrīvošana no kriminālatbildības ir procesa virzītāja tiesības, nevis pienākums, pieņemot šādu lēmumu, jāievēro ne tikai konkrētā likuma norma, bet jāvadās arī pēc vispārējiem tiesību principiem, jāvērtē visi lietā konstatētie apstākļi to kopumā un savstarpējā saistībā.

Par izlīgumu var paziņot jebkurā kriminālprocesā, bet tikai Krimināllikumā paredzētajos gadījumos, tas ir, ja persona izdarījusi kriminālpārkāpumu vai mazāk smagu noziegumu, tas var būt pamats procesa izbeigšanai. Saskaņā ar Krimināllikuma 7.pantu apsūdzētajai inkriminētais noziedzīgais nodarījums klasificējams kā mazāk smags noziegums, līdz ar ko likumdevējs pieļauj iespēju izbeigt kriminālprocesu.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka šādi apelācijas instances tiesas atzinumi ir pamatoti un atbilst likuma prasībām.

Senāts konstatē, ka apelācijas instances tiesa ir detalizēti motivējusi savu viedokli par to, kāpēc pirmās instances tiesas lēmums ir jāatceļ.

Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas lēmumā norādīts:

"Kā redzams no lietas materiāliem, apsūdzētās darbību rezultātā iestājušās smagas, neatgriezeniskas sekas – cietušās nāve. Pirmās instances lēmumā ir detalizēti analizēti apstākļi, kas norāda uz pamatu kriminālprocesa izbeigšanai. Taču, analizējot noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas apstākļus un raksturu, norādīts tikai tas, ka aiz neuzmanības izdarīts mazāk smags noziegums. Tiesas kolēģija atzīst, ka šāds vērtējums ir vienpusējs un nepietiekošs lēmuma pieņemšanai, jo netiek ņemti vērā būtiski apstākļi. Kā viens no tiem ir apstāklis, ka apsūdzētās darbību rezultātā iestājušās vissmagākās sekas. Ņemot vērā, ka Krimināllikuma 260.panta otrajā daļā paredzētais noziedzīgais nodarījums ir vērsts pret satiksmes drošību un tā dispozīcija ir blanketa, jāņem vērā arī pārkāpto Ceļu satiksmes noteikumu raksturs. Konkrētajā gadījumā redzams, ka apsūdzētā, vedot pasažieri, kura nebija piesprādzējusies ar drošības jostu, braucot ar ātrumu ne mazāku kā 120 km/h, ne tikai neizvēlējās ceļa un meteoroloģiskajiem apstākļiem atbilstošu drošu braukšanas ātrumu, bet arī būtiski pārsniedza maksimāli

pieļaujamo, tādējādi pieļāvusi rupjus Ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumus, kur tie ir tiešā cēloniskā sakarā ar cietušās nāves iestāšanos. Bez tam jāvērtē arī apsūdzētās attieksme pret nodarījumu. Kā redzams no lietas materiāliem, apsūdzētā pirmstiesas izmeklēšanas laikā ne tikai nav atzinusi vainu, bet arī nepamatoti norādījusi uz citas personas saistību ar ceļu satiksmes negadījumu. Apsūdzētās paskaidrojums, ka vainu neatzina, jo neuzskatīja, ka būtu pārkāpusi Ceļu satiksmes noteikumus, bet to sapratusi tikai tad, kad iepazinusies ar lietas materiāliem, ir klajā pretrunā ar pārkāpumu acīmredzamo raksturu. Pieņemot par ticamu šādu apsūdzētās paskaidrojumu, tiesai būtu jāatzīst, ka maksimāli pieļaujamā ātruma pārsniegšana par 30 km/h, kā arī pasažiera pārvadāšana, kurš nav piesprādzējies ar drošības jostu, var palikt nepamanīts pārkāpums automašīnas vadītājam. Arī pēc tam, kad lietā jau ir veiktas visas ekspertīzes, 2007.gada 8.jūnijā uzrādīta apsūdzība, Valentīna L. norādījusi, ka savu vainu Ceļu satiksmes noteikumu pārkāpšanā un ceļu satiksmes negadījuma izraisīšanā neatzīst nevienā no apsūdzības punktiem. Neskatoties uz to, ka vaina netiek atzīta, apsūdzētā un cietusī 2007.gada 25.janvārī paziņojušas par izlīgumu, kas savukārt dod pamatu apšaubīt vainas atzīšanas un nožēlas patiesumu pirmās instances tiesas sēdē."

Krimināllietu tiesas kolēģija secina, ka minētie apstākļi ir būtiski, un tie, izlemjot lietu, bija jāņem vērā pirmās instances tiesai. Ņemot vērā, ka lēmumā nav pilnībā izvērtētas iestājušās sekas, nodarījuma raksturs, apsūdzētās attieksme un citi būtiski apstākļi, apelācijas instances tiesa norādījusi, ka pieņemto lēmumu nevar atzīt par likumīgu, tas ir atceļams, bet lieta nosūtāma jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesai citā tiesas sastāvā.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta trešo daļu kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā nepārvērtē, lietas faktiskos apstākļus neskaidro un lietu pēc būtības neizskata. Kasatoru izteiktais lūgums par kriminālprocesa izbeigšanu pēc sūdzībās izklāstītajiem motīviem neapšaubāmi ir saistāms ar lietas izskatīšanu pēc būtības.

Senāta Krimināllietu departaments uzsver, ka Kriminālprocesa likumā ir paredzētas divu veidu sekas, ja persona, kas izdarījusi kriminālpārkāpumu vai mazāk smagu noziegumu, ir izlīgusi ar cietušo vai viņa pārstāvi.

Kriminālprocesa likuma 7.panta pirmajā daļā ir noteikts, ka, ja šajā likumā nav noteikts citādi, kriminālprocesu veic sabiedrības interesēs neatkarīgi no tās personas gribas, kurai nodarīts kaitējums. Šāds kriminālprocess ir publiskās apsūdzības kriminālprocess, kurā apsūdzības funkciju valsts vārdā īsteno prokurors.

Savukārt Kriminālprocesa likuma 7.panta otrajā daļā norādīti tie Krimināllikuma panti un daļas, par kuriem publiskās apsūdzības

kriminālprocesu uzsāk tikai tad, ja saņemts pieteikums no personas, kurai nodarīts kaitējums.

Kriminālprocesa likuma 481.panta pirmās daļas 1.punktā ir noteikts, ka tiesa izbeidz kriminālprocesu, ja tā konstatē Kriminālprocesa likuma 377.pantā norādītos apstākļus, kas nepieļauj kriminālprocesu.

Kriminālprocesa likuma 377.panta 9.punktā ir norādīts, ka kriminālprocesu nedrīkst uzsākt, bet uzsākts process ir jāizbeidz, ja noticis cietušā un aizdomās turētā vai apsūdzētā izlīgums tādā kriminālprocesā, kuru var uzsākt tikai uz cietušās personas pieteikuma pamata, izņemot kriminālprocesu par Krimināllikuma 130.pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu, ja tas saistīts ar vardarbību ģimenē.

Ievērojot minēto, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka par Krimināllikuma 260.panta otrajā daļā norādīto noziedzīgo nodarījumu likumdevējs nav paredzējis izlīguma gadījumā obligāti izbeigt kriminālprocesu. Tātad tiesai likumā nav noteikts pienākums kriminālprocesos apsūdzībā pēc Krimināllikuma 260.panta otrās daļas jebkurā izlīguma gadījumā, kad var izbeigt kriminālprocesu, pieņemt lēmumu par kriminālprocesa izbeigšanu.

Senāta Krimināllietu departaments norāda, ka konkrētā lietā par iespēju izbeigt kriminālprocesu izlīguma gadījumā izlemj tā tiesa, kas izskata lietu pēc būtības.

Lietu pēc būtības izskata pirmās instances tiesa un pēc tam, ja iesniegts apelācijas protests vai apelācijas sūdzība – apelācijas instances tiesa, jo tiesai ir jāvērtē faktiskie lietas apstākļi, izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturs, vainīgā personība un citi lietas apstākļi.

Kasācijas instances tiesa konstatē, ka likumdevējs nav noteicis šajā gadījumā kaut kādus formālus kritērijus, kad tiesai izlīguma gadījumā ir vai nav jāizbeidz kriminālprocess.

Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, nav pieļāvusi būtisku Kriminālprocesa likuma pārkāpumu šā likuma 575.panta trešās daļas izpratnē, kā to norādījuši kasācijas sūdzību iesniedzēji.

Tāpēc apelācijas instances tiesas lēmuma atcelšanai un kriminālprocesa izbeigšanai nav tiesiska pamata.

Ievērojot minēto un vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 29.oktobra lēmumu atstāt negrozītu, bet apsūdzētās Valentīnas L. un cietušās Valentīnas S. kasācijas sūdzības noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kriminālprocesa izbeigšanas pamats

Krimināltatbildības noilgums ir pamats kriminālprocesa izbeigšanai, nevis attaisnojoša sprieduma taisīšanai (Kriminālprocesa likuma 377.panta 3.punkts, 481.panta pirmās daļas 1.punkts, 519. pants, 520.panta otrā daļa).

Rīgā, 2007.gada 18.decembrī Lieta Nr.SKK-717/07

L Ē M U M S

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents P.Dzalbe,
senatori V.Čiževskis,
V.Vietnieks

izskatīja rakstveida procesā lietu sakarā ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas prokuratūras prokurores Gaļinas Ķapsnas kasācijas protestu par Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 19.jūnija spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2004.gada 12.maija spriedumu Arnolds K., (..), atzīts par nevainīgu apsūdzībā pēc Latvijas krimināLkodeksa 73.panta otrās daļas (redakcijā līdz 1995.gada 1.novembrim un redakcijā līdz 1998.gada 17.jūnijam) un attaisnots;

Nataļja D., (..), atzīta par nevainīgu apsūdzībā pēc Latvijas krimināLkodeksa 73.panta otrās daļas (redakcijā līdz 1995.gada 1.novembrim un redakcijā līdz 1998.gada 17.jūnijam), pēc Latvijas krimināLkodeksa 190.panta un attaisnota;

Arvīds R., (..), atzīts par nevainīgu apsūdzībā pēc Latvijas krimināLkodeksa 73.panta otrās daļas (redakcijā līdz 1995.gada 1.novembrim), pēc Latvijas krimināLkodeksa 190.panta un attaisnots;

Garijs U., (..), atzīts par nevainīgu apsūdzībā pēc Latvijas krimināLkodeksa 73.panta otrās daļas (redakcijā līdz 1995.gada 1.novembrim un redakcijā līdz 1998.gada 17.jūnijam) un attaisnots;

Valērijs H., (..), atzīts par nevainīgu apsūdzībā pēc Latvijas krimināLkodeksa 73.panta otrās daļas (redakcijā līdz 1995.gada 1.novembrim) un attaisnots;

Pēteris B., (..), atzīts par vainīgu nozieguma izdarīšanā, kas paredzēts Latvijas krimināLkodeksa 17.panta sestajā daļā un 73.panta otrajā daļā (redakcijā līdz 1998.gada 17.jūnijam), Latvijas krimināLkodeksa 190.pantā, un sodīts pēc Latvijas krimināLkodeksa 17.panta sestās daļas un 73.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu uz

trim gadiem, konfiscējot mantu, pēc Latvijas krimināLkodeksa 190.panta ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu. Saskaņā ar Latvijas krimināLkodeksa 38.panta pirmo daļu galīgais sods pēc noziegumu kopības noteikts brīvības atņemšana uz četriem gadiem, konfiscējot mantu, t.i., pilnīgi saskaitot piespriestos sodus. Pēteris B. apsūdzībā pēc Latvijas krimināLkodeksa 189.panta atzīts par nevainīgu un attaisnots.

Latvijas Republikas Valsts ieņēmumu dienesta civilprasība par Ls 11 580 492,20 piedziņu noraidīta.

No Nataļjas D. piedzīti Ls 140 par labu Latvijas Neatkarīgo ekspertu asociācijai.

Ar Rīgas apgabaltiesas krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 19.jūnija spriedumu atcelts Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2004.gada 12.maija spriedums daļā par Pētera B. atzīšanu par vainīgu un sodīšanu pēc Latvijas krimināLkodeksa 17.panta sestās daļas un 73.panta otrās daļas (redakcijā līdz 1998.gada 17.jūnijam) un daļā par tiesas izdevumu piedziņu no Nataļjas D. Pēteris B. atzīts par vainīgu nozieguma izdarīšanā, kas paredzēts Latvijas krimināLkodeksa 73.panta otrajā daļā (redakcijā līdz 1998.gada 17.jūnijam) un sodīts ar brīvības atņemšanu uz trim gadiem, konfiscējot mantu. Tiesas izdevumi Ls 140 sedzami no valsts līdzekļiem. Pārējā daļā spriedums atstāts negrozīts.

Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas prokuratūras prokurore G. Ķapsna iesniegusi kasācijas protestu, kur lūdz atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu daļā par Arnolda K., Nataļjas D., Arvīda R., Garija U., Valērija H. attaisnošanu apsūdzībā pēc Latvijas krimināLkodeksa 73.panta otrās daļas, Nataļjas D., Arvīda R. attaisnošanu apsūdzībā pēc Latvijas krimināLkodeksa 190.panta un nosūtīt lietu jaunai iztiesāšanai apelācijas instances tiesai.

Prokurore norāda, ka apelācijas instances tiesa esot pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 574.panta 1., 2.punktā, 575.panta trešajā daļā paredzētos pārkāpumus. Tiesas spriedums neatbilstot Kriminālprocesa likuma 511., 512.panta prasībām. Tiesa neesot vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudījusi lietā esošos pierādījumus, lai atbilstoši tiem konstatētu noziedzīga nodarījuma izdarīšanas apstākļus un citus apstākļus, kam esot nozīme pareizā krimināllietas izlemšanā un tāpēc nonākusi pie nepareiza secinājuma par noziedzīga nodarījuma kvalifikāciju.

Norādot spriedumā, ka konteineru izvešanā no Rīgas Tirdzniecības ostas 1995.gada 6., 11., 18.aprīlī, 15., 26., 31.jūlijā nav notikusi kontrabanda, tiesa nepareizi piemērojusi Latvijas krimināLkodeksa 73.panta otro daļu. Bez pietiekama pamatojuma neesot vērtēti kā pierādījumi ekspertu atzinumi, apšaubīti un noraidīti pierādījumi, uz kuriem balstās apsūdzība, rokraksta ekspertu atzinumi, kas pēc tiesas ieskata neesot noteicošais pierādījums apsūdzēto vainai, kaut esot viltoti vairāki dažāda rakstura dokumenti, tostarp pilnvaras, uz kuru pamata

saņemtas kravas. Tiesas nolēmumā neesot norādīts, ka apelācijas instances tiesa apšaubītu iepriekšējo rokraksta ekspertīžu atzinumus pēc būtības to nepamatotības, būtisku nepilnību vai pieļautu metodiska rakstura kļūdu dēļ, vai ka būtu pieļauti ekspertīzes izdarīšanas procesuālās kārtības būtiski pārkāpumi. Bez pietiekama pamata apšaubīti arī citi pierādījumi: apskates protokoli, liecinieku nopratināšanas protokoli, dokumenti, kas bijuši par pamatu konteineru nelikumīgai ievešanai Rīgas Tirdzniecības ostā. Apelācijas instances tiesa nepamatoti piešķīrusi ticamību apsūdzētā Pētera B. un citu liecībām par to, ka uz viņiem izmeklēšanas darbībās ticis izdarīts spiediens. Šāds apgalvojums objektīvi neesot apstiprināts, jo pēc izmeklēšanas darbību veikšanas neesot bijušas sūdzības par policijas darbinieku rīcību. Tādējādi apelācijas instances tiesa neesot izvērtējusi un objektīvi atspoguļojusi visus apsūdzības pierādījumus un pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 525.panta trešās daļas prasības. Tiesa esot nepareizi, sašaurinātā nozīmē, iztulkojusi Latvijas krimināllkodeksa 73.panta dispozīciju. Tiesa neesot ņēmusi vērā materiālās normas, kas regulē preču tranzītu: Ministru kabineta 1993.gada 2.novembra noteikumu Nr. 15 "Par preču un citu priekšmetu tranzītu Latvijas Republikas teritorijā" 16. punktu, Nolikumu par preču un citu priekšmetu deklarēšanu, kas apstiprināts ar LR VID 1994. gada 15. decembra rīkojumu Nr. 266. Tā rezultātā izdarīts nepareizs secinājums par darbībām, kuras veido kontrabandas nozieguma sastāvu.

Apelācijas instances tiesa pamatoti atzinusi par vainīgu Pēteri B. epizodē par 6 konteineru izvešanu no ostas 1995.gada 25.novembrī un kvalificējusi noziegumu pēc Latvijas krimināllkodeksa 73.panta otrās daļas (redakcijā līdz 1998.gada 17.jūnijam). Taču daļā par citām personām, kurām bija celta apsūdzība, tiesa pierādījumus izvērtējusi vienpusīgi, bez pietiekama pamata noraidījusi un apšaubījusi pierādījumus, uz kuriem balstīta apsūdzība. Tālāk kasācijas protestā prokurore uzskaita pierādījumus, kas apstiprinot apsūdzību.

Kasācijas protesta papildinājumos prokurore izklāsta savu viedokli par kontrabandas jēdzienu un norāda, ka visās apsūdzētajiem inkriminētajās epizodēs tikušas veiktas pēc būtības līdzīgas darbības – preces tikušas pārvietotas pāri Latvijas Republikas muitas robežai, izmantojot viltotus muitas un citus dokumentus un citādā nelikumīgā veidā. Taču vienā gadījumā tiesa piekritusi apsūdzības viedoklim, ka izdarīta kontrabanda, bet citos gadījumos tiesa neesot piekritusi apsūdzībai. Tiesa uzskatījusi, ka, vadoties no atsevišķiem muitas iestāžu rīcībā esošiem dokumentiem, preces atbilstoši deklarētajām muitas procedūrām esot izvestas tranzītā no Latvijas Republikas, turpretī gadījumā, kad preces ar viltotiem muitas dokumentiem tikušas atrastas Latvijas Republikas teritorijā, tiesa piekritusi apsūdzības viedoklim, ka izdarīta kontrabanda, kaut gan šādi apstākļi varētu būt par pamatu tam,

lai izvērtētu, kādā izdarīšanas stadijā noziedzīgs nodarījums pārtraukts, nevis to, vai noziedzīgs nodarījums esot vai neesot izdarīts. Tiesa nepamatoti uzskatījusi, ka ar muitu nesaskaņota preču pārkraušana iepriekš nedeklarētā vietā valsts iekšienē, kā arī neitrālajā zonā uz Latvijas Republikas robežas, un preču tālāka pārvietošana muitas iestādēm iepriekš nepaziņotā virzienā un veidā neesot atzīstama par kontrabandu. Bez tam, nenorādot Kriminālprocesa likuma 130.pantā paredzētos pierādījumu noraidīšanas pamatus, tiesa nepamatoti un nelikumīgi noraidījusi vairākus kriminālprocesā iegūtus pierādījumus, bet citus lietā esošos pierādījumus, nepamatoti tos apšaubot un atbilstoši Kriminālprocesa likuma 128.panta otrās daļas prasībām nevērtējot tos kopumā un savstarpējā sakarā, tiesa izvērtējusi vienpusīgi un nepilnīgi. Tālāk kasācijas protesta papildinājumos prokurore analizē kriminālprocesā iegūtās ziņas, kuras tiesa esot nepamatoti apšaubījusi un nepareizi novērtējusi.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas spriedums jāgroza, jāatceļ daļā par Arvīda R. attaisnošanu pēc Latvijas krimināllkodeksa 190.panta un kriminālprocess šajā daļā jāizbeidz.

Pirmstiesas izmeklēšanā (kriminālprocesā) Arnolds K., Nataļja D., Arvīds R., Garijs U., Valērijs H. bija apsūdzēti par to, ka viņi izdarījuši kontrabandu, t.i., preču nelikumīgu pārvietošanu pāri Latvijas Republikas muitas robežai, kas izdarīta lielā apmērā, apejot muitas kontroli, personu grupā, kas organizējusies, lai nodarbotos ar kontrabandu (Latvijas krimināllkodeksa redakcijā līdz 1995.gada 1.novembrim), un Arnolds K., Nataļja D., Garijs U., Pēteris B. izdarījuši kontrabandu, t.i., preču nelikumīgu pārvietošanu pāri Latvijas Republikas muitas robežai, apejot muitas kontroli, vai izmantojot viltotus muitas un citus dokumentus, lielā apmērā un personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās (Latvijas krimināllkodeksa redakcijā līdz 1998.gada 17.jūnijam). Arnolds K., Nataļja D., Arvīds R., Garijs U., Valērijs H., Pēteris B. un citas izmeklēšanā nenoskaidrotas personas laika periodā no 1994.–1995. gadam organizējuši grupu, lai iedzīvošanās nolūkā nodarbotos ar kontrabandu – nelikumīgu spirta un spirtoto dzērienu ievešanu lielā apmērā pāri Latvijas Republikas muitas robežai. Katram apsūdzētajam bijusi noteikta loma grupā. Apsūdzētie Arnolds K., Nataļja D., Arvīds R. grupā ar izmeklēšanā nenoskaidrotām personām organizējuši un izveduši no Rīgas Tirdzniecības ostas 1995.gada 6.aprīlī kravu ar 108 000 litriem etilspirta Ls 108 000 vērtībā, t.i., lielā apmērā, 1995.gada 11.aprīlī kravu ar 43 200 litriem etilspirta Ls 43 200 vērtībā, t.i., lielā apmērā, 1995.gada 18.aprīlī kravu ar 103 680 litriem etilspirta Ls 108 000 vērtībā, t.i., lielā apmērā, 1995.gada 26.jūlijā kravu ar 216 000 litriem etilspirta un degvīna Ls 207 252 vērtībā, t.i., lielā apmērā, 1995.gada 31.jūlijā kravu ar 111 456 litriem etilspirta un degvīna

Ls 118 692 vērtībā, t.i., lielā apmērā, visos gadījumos kravas netika izvestas kā tranzīta kravas no Latvijas, kā tas bijis norādīts dokumentos, bet ievestas pāri Latvijas Republikas muitas robežai, apejot muitas kontroli. Apsūdzētie Arnolds K., Nataļja D., Arvīds R., Garijs U., Valērijs H. grupā ar izmeklēšanā nenoskaidrotām personām organizējuši un izveduši no Rīgas Tirdzniecības ostas 1995.gada 15.jūlijā kravu ar 198 720 litriem etilspirta un degvīna Ls 189 972 vērtībā, t. i., lielā apmērā, kas netika izvesta kā tranzīta krava no Latvijas, kā tas bijis norādīts dokumentos, bet ievesta pāri Latvijas Republikas muitas robežai, apejot muitas kontroli. Apsūdzētie Arnolds K., Nataļja D., Garijs U., Pēteris B. grupā ar izmeklēšanā nenoskaidrotām personām organizējuši un izveduši no Rīgas Tirdzniecības ostas 1995.gada 26.novembrī kravu ar 142 560 litriem etilspirta un degvīna Ls 142 560 vērtībā, t.i., lielā apmērā, kas netika izvesta kā tranzīta krava no Latvijas, kā tas bijis norādīts dokumentos, bet ievesta pāri Latvijas Republikas muitas robežai, apejot muitas kontroli.

Šajā apsūdzības daļā Arnolda K., Nataļjas D., Garija U. darbības kvalificētas pēc Latvijas krimināLkodeksa 73.panta otrās daļas (redakcijā līdz 1995.gada 1.novembrim un redakcijā līdz 1998.gada 17.jūnijam), Arvīda R., Valērija H. darbības kvalificētas pēc Latvijas krimināLkodeksa 73.panta otrās daļas (redakcijā līdz 1995.gada 1.novembrim), Pētera B. darbības kvalificētas pēc Latvijas krimināLkodeksa 73.panta otrās daļas (redakcijā līdz 1998.gada 17.jūnijam).

Bez tam Nataļja D. un Arvīds R. bija apsūdzēti par to, ka viņi viltojuši oficiālus dokumentus, kas piešķir tiesības, izmantojuši viltotus dokumentus, zīmogus. 1994.–1995. gadā Nataļja D., Arvīds R. un citas personas ar nolūku izdarīt spirta un spirtoto dzērienu kontrabandu organizējuši viltotu dokumentu izgatavošanu un paši izgatavojuši viltotus dokumentus – neesošu Krievijas, Kazahijas, Uzbekijas firmu pilnvaras, kuras bijis nepieciešams uzrādīt ekspedīcijas firmā SIA "Jūrzeme", kura iesniegusi rīkojumus, kas devuši tiesības Rīgas Tirdzniecības ostā saņemt un nosūtīt ostā pienākušās kravas, noformēt muitas dokumentus. Nataļja D. pilnvaras parakstījusi firmu direktoru vai galvenās grāmatvedes vietā, uz pilnvarām ticis uzspiests viltots zīmogs, Arvīds R. un citas personas iesnieguši pilnvaras SIA "Jūrzeme", noformējuši dokumentus un saņēmuši kravas. Bez tam 1994.–1995. gadā Nataļja D. viltojusi līgumus starp SIA "Antares & K" un SIA "Lattelekom" tālsakaru centru par telefonu līniju ierīkošanu un pieslēgšanu, līgumu ar ASV firmas pārstāvniecību, izgatavojusi viltotas pilnvaras par sīkpaku saņemšanu. Pilnvaras tikušas iesniegtas Latvijas pastam, kur Arvīds R. un Nataļja D. saņēmuši sīkpakas.

Šajā apsūdzības daļā Nataļjas D. un Arvīda R. darbības kvalificētas pēc Latvijas krimināLkodeksa 190.panta.

Bez tam Pēteris B. bija apsūdzēts par to, ka viņš izmantojis nozagtu pasi.

Pēteris B. nenoskaidrotos apstākļos ieguvis A.T. nozagto pasi, kur ielīmējis savu fotogrāfiju. Šo pasi Pēteris B. izmantojis kontrabandas pēdu slēpšanai – pilnvaras sastādīšanai, dokumentu noformēšanai, kravas saņemšanai un izvešanai no Rīgas Tirdzniecības ostas muitas zonas. Pamatojoties uz nozagto pasi un viltoto pilnvaru, Pēteris B. 1995.gada 25.novembrī Rīgas Tirdzniecības ostā saņēmis un izvedis kravu ar spirtu. Pasi Pēteris B. izmantojis līdz 1995.gada 5.decembrim, kad viņš ticis aizturēts un pase izņemta. Izmeklēšanā Pēteris B. sevi saucis par A.T. līdz policijas darbinieki noskaidrojuši viņa personību.

Šajā apsūdzības daļā Pētera B. darbības kvalificētas pēc Latvijas krimināLkodeksa 189.panta.

Bez tam Pēteris B. bija apsūdzēts par to, ka viņš viltojis oficiālus dokumentus, kas piešķir tiesības, kā arī izmantojis viltotus dokumentus, zīmogus, spiedogus.

Īstenojot spirta un spirtoto dzērienu kontrabandu, tikusi izgatavota viltota pilnvara uz A.T. vārda par tiesībām saņemt un nosūtīt neesošai firmai kravas, noformēt muitas dokumentus kravas nosūtīšanai un saņemšanai. Šo pilnvaru Pēteris B. 1995.gada 24.novembrī iesniedzis SIA "Jūrzeme", kur saņēmis rīkojumus, viltojis A.T. parakstus uz kravas dokumentiem, 1995.gada 25.novembrī muitas caurlaidēs viltojis muitas amatpersonu parakstus un ierakstus. Uz caurlaidēm tikuši uzlikti viltoti spiedoga nospiedumi. Pamatojoties uz viltotiem dokumentiem, Pēteris B. saņēmis Rīgas Tirdzniecības ostā 6 konteinerus ar etilspirtu.

Šajā apsūdzības daļā Pētera B. darbības kvalificētas pēc Latvijas krimināLkodeksa 190.panta.

Ar apelācijas instances tiesas spriedumu Pēteris B. atzīts par vainīgu un sodīts par kontrabandas izdarīšanu pēc iepriekšējas vienošanās grupā ar izmeklēšanā nenoskaidrotām personām un lielā apmērā, t.i., pēc Latvijas krimināLkodeksa 73.panta otrās daļas (redakcijā līdz 1998.gada 17.jūnijam) un par oficiālu dokumentu, kas piešķir tiesības, viltošanu un viltotu dokumentu izmantošanu, t.i., pēc Latvijas krimināLkodeksa 190.panta.

Kasācijas protestā prokurore neapstrīd apelācijas instances tiesas spriedumu daļā par Pētera B. atzīšanu par vainīgu un sodīšanu, attaisnošanu.

Kasācijas protestā un tā papildinājumos prokurore būtībā norāda uz to, ka tiesa neesot vispusīgi, pilnīgi un objektīvi noskaidrojusi lietas faktiskos apstākļus, bez pietiekama pamata apšaubījusi vai noraidījusi apsūdzības pierādījumus, kā rezultātā nepamatoti attaisnojusi apsūdzētos Arnoldu K., Nataļju D., Arvīdu R., Gariju U., Valēriju H. apsūdzībā pēc Latvijas krimināLkodeksa 73.panta otrās daļas un Nataļju

D., Arvīdu R. apsūdzībā pēc Latvijas krimināLkodeksa 190.panta, kā arī nepareizi tulkojusi kontrabandas jēdzienu.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 4.pantu kriminālprocesa kārtību nosaka tā kriminālprocesa tiesību norma, kura ir spēkā procesuālās darbības izdarīšanas brīdī.

Latvijas kriminālprocesa kodeksa 19.pantā bija noteikts, ka tiesai, tiesnesim, prokuroram un izziņas izdarītājam ir pienākums pilnīgi, vispusīgi, objektīvi izmeklēt lietas apstākļus un atbilstoši objektīvajai patiesībai noskaidrot noziedzīgā nodarījuma esamību un to, kas vainīgs noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kā arī citus apstākļus, kam ir nozīme pareizā krimināllietas izlemšanā.

Kriminālprocesa likums, kurš jau bija spēkā lietas izskatīšanas laikā apelācijas instances tiesā, kā patiesības noskaidrošanas kritēriju nosaka saprātīgu šaubu esamību vai neesamību par personas vainīgumu. Tas izriet no Kriminālprocesa likuma 19.panta.

Prokurores norādi kasācijas protestā par pierādījumu pietiekošu vai nepietiekošu novērtēšanu nav iespējams pārbaudīt, jo pierādījumi var būt vai nu novērtēti, vai nenovērtēti. Pierādījumu vērtēšana sevī ietver to attiecināmību, pieļaujamību, ticamību, pietiekamību. Saprātīgu šaubu esamība vai neesamība par personas vainīgumu ir saistīta ar pierādījumu pietiekamību. Personas vainīgums nozīmē to, ka tieši šī persona ir izdarījusi darbības (bezdarbību), kurās ir Krimināllikumā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva visas pazīmes.

Kriminālprocesa likuma 130.pantā izvirzītas prasības pierādījumu pieļaujamībai. Šā panta otrajā daļā norādīti absolūti nepieļaujamie pierādījumi, bet trešajā daļā ir noteikts, ka ziņas par faktiem, kuras iegūtas, pieļaujot procesuālos pārkāpumus, kas nav uzskaitīti panta otrajā daļā, uzskatāmas par ierobežoti pieļaujamām un var tikt izmantotas pierādīšanā tikai tādā gadījumā, ja pieļautie procesuālie pārkāpumi ir nebūtiski vai var tikt novērsti, tie nevarēja ietekmēt iegūto ziņu patiesumu vai ja to ticamību apstiprina pārējās procesā iegūtās ziņas.

Apelācijas instances tiesa nav konstatējusi absolūti nepieļaujamus pierādījumus, bet gan ierobežoti pieļaujamus pierādījumus. To, vai ierobežoti pieļaujami pierādījumi izmantojami pierādīšanā, izlemj tiesa, kuras kompetencē ir pierādījumu vērtēšana.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 569.panta pirmo un trešo daļu kasācijas instances tiesa lietas faktiskos apstākļus neskaidro un pierādījumus lietā no jauna neizvērtē.

Apelācijas instances tiesa ir novērtējusi pierādījumu attiecināmību, pieļaujamību, ticamību, pierādījumu vērtēšanā nav pieļāvusi Kriminālprocesa likuma prasību pārkāpumus. Tiesa atzinusi, ka iegūtie pierādījumi nav pietiekoši apsūdzēto Arnolda K., Nataļjas D., Arvīda R., Garija U., Valērija H. vainīguma konstatēšanai viņiem inkriminētajos

noziedzīgajos nodarījumos, apsūdzībā norādītajās epizodēs 1995.gada 6., 11., 18.aprīlī, 15., 25., 31.jūlijā nav izdarīta kontrabanda, apsūdzētais Pēteris B. kontrabandu 1995.gada 25.novembrī izdarījis grupā ar citām personām, Arvīda R. saukšanai pie kriminālatbildības pēc Latvijas krimināLkodeksa 190.panta bija iestājies noilgums.

Pretēji prokurores apgalvojumam kasācijas protestā apelācijas instances tiesa ir izanalizējusi Latvijas krimināLkodeksa 73.pantā paredzētā nozieguma objektīvo pusi, t.i., kontrabandas jēdzienu un likumpakārtotos aktus. Kļūdas apelācijas instances tiesas atzinumos kasācijas instances tiesa nesaskata.

Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments norāda, ka kriminālatbildības noilgums ir pamats kriminālprocesa izbeigšanai (Kriminālprocesa likuma 377.panta 3.punkts, 481.panta pirmās daļas 1.punkts), nevis attaisnojoša sprieduma taisīšanai (Kriminālprocesa likuma 519.pants, 520.panta otrā daļa). Tāpēc apelācijas instances tiesas spriedums ir jāgroza: jāatceļ daļā par Arvīda R. atzīšanu par nevainīgu un attaisnošanu apsūdzībā pēc Latvijas krimināLkodeksa 190.panta un jāizbeidz kriminālprocess šajā daļā. Pārējā daļā apelācijas instances tiesas spriedums atbilst Kriminālprocesa likuma 511., 512., 525., 564.panta prasībām.

Vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Grozīt Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2007.gada 19.jūnija spriedumu. Atcelt spriedumu daļā par Arvīda R. atzīšanu par nevainīgu un attaisnošanu apsūdzībā pēc Latvijas krimināLkodeksa 190.panta, šajā daļā kriminālprocesu izbeigt. Pārējā daļā apelācijas instances tiesas spriedumu atstāt negrozītu, bet Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas prokuratūras prokurores G. Ķapsnas kasācijas protestu noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Jēdzienu alfabētiskais rādītājs

lpp.

A

Administratīvais pārkāpums 82, 425–427, 446
atkārtots 82

Administratīvais sods 347, 348

Aizstāvis
obligāta piedalīšanās 323, 324

Amatpersona
valsts
tai noteikto ierobežojumu pārkāpšana 376, 377

Apelācijas instances tiesa 456, 458–461
kompetence 392, 405, 506
lietas izskatīšanas apjoms un ietvari 80, 176, 179, 282, 331, 383, 391, 396, 409, 482, 495
nolēmums 403, 405, 406, 408–410, 464–466
motīvu daļa 9, 14, 48, 137, 138, 140, 169, 213, 271, 287, 310, 313, 371, 392, 409, 422, 453, 454, 461, 465, 468, 478, 486, 502
pamatotība 465
saturs 464–466
tiesiskums 465
pienākums sniegt jaunu noziedzīgā nodarījuma aprakstu 480, 482, 484
pirmās instances tiesas sprieduma atcelšana pilnībā vai kādā tā daļā 475
tiesas sastāvs 491, 495

Apelācijas sūdzība
atstāšana bez izskatīšanas 386–388, 438, 439
iesniegšanas termiņš 406, 410, 434–436
lūgums uzaicināt uz tiesas sēdi citas personas 455, 459
papildinājumi 374, 433–436

Apsūdzētais
tiesības
iztiesāšanā lietot valodu, kuru prot 496
izmantot tulka palīdzību bez atlīdzības 496
uz aizstāvību 153, 323, 324, 399, 414, 416, 424

Apsūdzība
atteikšanās no tās daļējа 333, 472, 473
grozīšana uz smagāku 382, 384
privātā 181, 191, 195, 328–330, 349–351, 369, 391, 439
sūdzības saturs 328
publiskā 369, 370, 506

Arests 60, 122, 415

Atbildību mīkstinošie apstākļi – sk. Krimināatbildība: atbildību mīkstinošie apstākļi

Atbildību pastiprinošie apstākļi – sk. Krimināatbildība: atbildību pastiprinošie apstākļi

Atkārtotība (noziedzīga nodarījuma) 239, 242, 245, 248, 431

Atpakaļejošs spēks
likuma 101, 102, 365, 367

Atzinums
kompetentas institūcijas 323, 324
konsultatīvs 341, 496

B

Bandītisms 131, 134, 135

C

Ceļu satiksmes noteikumi
pārkāpšana
alkohola ietekmē 65, 412
izraisot cilvēka nāvi 492, 503–506
nodarot smagus miesas bojājumus 43, 44, 117, 118, 503, 504
nodarot vidēja smaguma miesas bojājumus 418

Cēloniskais sakars (cēloņsakarība) 284

Cietsirdība un vardarbība
pret nepilngadīgo 183, 190, 270–274

Cilvēku tirdzniecība
nepilngadīgo 72
organizētā grupā 5, 9, 72
personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās 3, 5, 6, 8

D

Dalība (noziedzīga nodarījuma līdzizdarīšana).....152

Dokuments.....250, 252, 253, 443
bojāšana 128
procesuāls 329, 390, 392, 423, 435, 472
viltošana 85–88, 94, 127, 128, 130, 251, 443–445, 447, 512, 513
grāmatvedības dokumenta 443, 445
viltots
izmantošana 86, 87, 253, 510–513
realizēšana 127, 128, 253

Draudi..... 154, 156, 170, 217, 218, 223, 229, 230–232, 234
izdarīt slepkavību 154, 155, 272
nodarīt smagu miesas bojājumu 155
vardarbības piedraudējums 170, 178, 219, 223, 229, 230, 231, 232

Drošības līdzeklis
apcietinājums 50, 52, 137, 141, 303, 307
paraksts par dzīvesvietas nemainīšanu 27, 137
sūtījumu saņemšanas adreses paziņošana 52, 370

Dzīvnieku turēšanas noteikumi
pārkāpšana 125

Dzīvoklis
neaizskaramība 387

E

Eiropas apcietinājuma lēmums – sk. Lēmums: Eiropas apcietinājuma

Eksperiments
operatīvais 71, 72, 76, 302, 306, 307, 320, 353, 421, 423

Ekspertīze
obligātā 307, 323, 324
tiesu
psihiatriskā 227, 228, 324, 456
psihiatriskā-psiholoģiskā 304, 306, 460

F

Fakta legālā prezumpcija 371, 425, 446, 448

G

Goda aizskaršana 166–169, 181, 182, 193–195, 226, 418–420

Goda aizskaršana un neslavas celšana masu saziņas līdzeklī.....181, 182, 191, 193–195

I

Ierocis
glabāšana bez attiecīgas atļaujas.....269
kontrabanda 131, 134
nelikumīga iegāde.....86, 89, 94–96
nelikumīga pārvietošana pāri Latvijas Republikas robežai....131, 139
realizācija bez attiecīgas atļaujas 86, 88, 89, 92, 94–96

Sk. arī Šaujamierocis

Interešu konflikts 105, 107, 235, 237, 371, 372, 374, 375, 377, 403, 422
apstākļi, kas liedz tiesnesim veikt kriminālprocesu.....107, 298, 299, 421

Izlīgums 43–45, 117–119, 248, 368–370, 411, 413, 501–507

Izspiešana 134, 170, 176–179, 217, 219, 220–224,
atkārtota.....229–232, 221, 223
personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās.....221, 223, 224

Izvairīšanās
no soda izciešanas – sk. Sods: izvairīšanās no tā izciešanas
Izvarošana
personu grupā 151, 152

H

Huligānisms..... 142–144, 146–148, 163, 208–210, 212, 214, 215
saistīts ar mantas bojāšanu 94, 208, 209, 214, 242, 394, 449, 480
saistīts ar miesas bojājumu nodarīšanu.....39, 94, 143, 314, 335, 360, 363, 394, 395, 449, 480
saistīts ar pretošanos varas pārstāvim.....363

K

Kaitējums 160, 197, 198, 281, 339
atlīdzināšana
kārtība 467, 468

termiņi 467, 468
veids 467, 468
mantisks 160, 161, 363, 364, 419, 420, 452
morāls 226, 250, 336, 337, 339–341, 363–367, 419, 433, 486
nemantisks 199, 339

Kasācijas sūdzība
iesniegšanas termiņš 498, 499
otrreizēja iesniegšana 491, 497

Kompensācija 40, 41, 54, 56, 124, 235, 237, 309, 310, 313, 334, 336–341, 349–351, 363–367, 373, 398, 399, 402, 403, 419, 420, 434, 436, 469, 470, 485–487
apmēra pamatojums 336, 337, 339–341, 485–487
nenoteikšana 334, 336, 339, 341, 486, 487
noraidīšana 124, 309, 310, 366
pieteikums 108, 237, 309, 334, 336, 339, 340, 341, 468, 485–487

Konsultatīvais atzinums 341, 496

Krāpšana 63, 190, 218–220, 223, 230, 260–264, 444, 446, 467
atkārtota 229, 230, 260, 261
lielā apmērā 63, 260, 261, 406, 444
nelielā apmērā 230
personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās 467

Kriminālatbildība 127, 129
atbildību mīkstinošie apstākļi 11, 14, 16, 17, 26, 28–30, 33, 34, 39, 40, 58, 62–64, 70, 75, 104, 108, 135, 240, 248, 271, 304, 307, 313, 316, 408, 456, 460, 482, 484
citas personas nozieguma atklāšanas sekmēšana 107
izdarītā nožēlošana 33, 41, 58, 59, 62, 63, 240, 316, 460
labprātīga nodarīto zaudējumu atlīdzināšana 39–41, 108, 240, 408
noziedzīgā nodarījuma izdarīšana cietušā amorālas uzvedības ietekmē 271, 460
pieteikšanās par vainīgu 316
smagi personiskie un ģimenes apstākļi 482
vainas atzīšana 33, 41, 59, 62, 63, 240, 316, 460
atbildību pastiprinošie apstākļi 14, 16, 17, 26, 41, 58, 59, 105, 108, 140, 240, 247, 302, 304, 307, 396, 397, 430, 431, 461
atbrīvošana no tās 43, 45, 117–119, 247, 267, 269, 326, 368, 369, 396, 411, 413, 441, 501, 503–505
noilgums 194, 195, 329, 508, 515

Krimināllieta
iztiesāšana 145, 150, 298, 360, 361
apsūdzētā prombūtnē 360–362

Kriminālpārkāpums 30, 119, 293, 369, 505, 506

Kriminālprocess
apvienošana 361, 362
izbeigšana 117, 118, 349–351, 356–358, 368, 369, 411, 440, 441, 501, 505–508, 515
nepieļaujošs apstāklis 356, 368–370, 503, 507
piespiedu līdzekļi
procesuālie 107, 475
tiesības uz tā pabeigšanu saprātīgā termiņā 30, 341, 497

Kriminālsods – sk. Sods: kriminālsods

Krimināltiesiskās attiecības
taisnīgs noregulējums 146, 224, 287, 337, 366, 378, 383, 384–385, 420, 434, 465, 468, 486

Kukuļošana
kukulis
pieprasīšana 353
piesavināšanās 16, 18, 24, 25, 63
kukuļdošana 16–18, 20–24, 301, 305, 318, 319
valsts amatpersonas izdarīta 20–22, 318
starpniecība 18

L

Laupīšana 133, 134, 229, 231, 239
tādas personas izdarīta, kas jau agrāk izdarījusi laupīšanu 239, 240, 242
personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās 241, 242

Lēmums
Eiropas apcietinājuma 361, 362
par personas saukšanu pie kriminālatbildības 322, 416

Līdzdalība 21, 22, 70, 86, 93–96, 305, 436, 468
atbalstītājs 85, 86, 95, 140
izpildītājs 85, 95, 134, 277
līdzdalībnieki 93, 95, 127, 129, 275, 278

Līķa apgānīšana
personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās ....275, 278, 279\

M

Maksāšanas līdzeklis
nelikumīgas darbības 157, 158, 241, 245, 248, 249, 357, 476, 477
nolaupīšana 241, 245, 248, 257, 357
sveša maksāšanas līdzekļa nelikumīga izmantošana
atkārtota 245, 248

Manta
bojāšana 143, 144, 159, 160–165, 208, 209, 214, 215, 233, 234, 242, 340, 394, 395, 449, 451, 452, 480–483
konfiskācija – sk. Papildsods: mantas konfiskācija
nelikumīga iegūšana 221, 222, 260, 263, 264, 290, 444, 467
pieprasījums
atdot mantu 170, 175, 178, 217, 219, 223, 224
piesavināšanās – sk. Piesavināšanās: mantas
vērtība 162, 205, 206, 294

Mantkārība 217, 218, 224

Medicīniska rakstura piespiedu līdzeklis
grozīšana 326, 327
noteikšana 326, 327, 440–442

Mežs
svešs 233–237

Miesas bojājumi 149, 150, 284, 286, 288, 329, 486
nodarīti stipra psihiska uzbudinājuma stāvoklī 166–169, 226–228
smagi ..... 43, 44, 117, 118, 135, 136, 140, 141, 154, 155 ,226–228, 276, 284, 285, 288, 296, 314, 315, 414, 434, 456, 458, 460, 492
vidēja smaguma
nodarīti aiz neuzmanības 309
viegli 40, 125, 151, 154, 209, 241, 242, 270–274, 328–340, 349, 364, 395, 452, 457, 458, 481, 492

N

Narkotiska viela
lietošana bez ārsta nozīmējuma 57, 58, 80, 430, 464
atkārtota 79, 80, 464
neatļautas darbības
iegādāšanās 59, 343, 344, 429, 463
izgatavošana 59
glabāšana 59, 343, 429, 463
realizēšana 402, 465

Naudas sods – sk. Pamatsods: naudas sods; Papildsods: naudas sods

Nepilngadīgais 34, 71, 72, 102, 145, 146, 183, 190, 191, 270–274, 370

Neslavas celšana 181, 182, 193–195
Sk. arī Goda aizskaršana

Neziņošana
par noziegumu 278, 295, 296

Nodoms
tiešs 142–144, 147, 148, 181, 191, 195, 213, 256, 259, 263, 281, 305

Noilgums
krimināltbildības 194, 195, 329, 508, 515

Nolaidība 372

Noraidījums
tiesas sastāvam 144, 145, 354, 423, 493, 494

Notiesāšana
nosacīta 7, 8, 43, 45–48, 57, 59, 70, 76, 118, 119, 177, 179, 199, 246, 247, 449

Noziedzīgs nodarījums
atkārtots – sk. Atkārtotība
atsevišķs (vienots) 247
ideālā kopība 14, 15, 231, 295, 392, 413
izdarīšanas vieta 241, 242, 414, 415, 416
jauns 36–38, 43, 45, 46, 53, 57–59, 108, 110, 119, 199
kvalificējošās pazīmes 3, 5, 6, 70, 134, 136, 141, 152, 156, 205, 215, 223, 242, 412, 431
kvalifikācija 77, 128, 129, 135, 139, 146, 148, 161, 168, 205, 206, 209, 223, 228, 286, 287, 290, 293, 294, 330, 473, 474
priekšmets 250, 253, 290, 294, 290
tā vērtība 290, 293, 294
sastāvs 79, 82, 93, 94, 128, 129, 131, 139, 141–144, 146, 147, 149, 150, 152, 155, 168–170, 177, 181, 195, 199, 201–203, 208, 210, 212, 214, 215, 218, 223, 224, 229, 232, 250, 254, 262, 263–265, 268, 269, 279, 284, 288, 295, 297, 338, 339, 350, 493, 402, 411, 413, 426, 431, 459, 465, 510, 514
formāls 142–144, 147, 155, 181, 195, 199, 413, 431
objektīvā puse 146, 147, 162, 169, 178, 179, 202, 209, 212, 229, 232, 255, 259, 260, 262–264, 268, 284, 288, 426, 515
objekts 134, 135, 212
subjektīvā puse 94, 96, 134, 146–148, 193, 195, 209, 214, 215, 218, 255, 281, 286, 288, 482, 483
subjekts 8, 181, 200, 201–203, 280, 283
Sk. arī Dalība; Krimināpārkāpums; Līdzdalība

O

Orderis
zvērināta advokāta 312, 316

Organizēta grupa 3, 5, 6, 8, 9, 68, 69, 224
dalībnieki 68
pazīmes 3, 8, 74
pienākumu sadale 6
sastāvs 79
stabilitāte 9

P

Pamatsods 114, 115, 125, 346
arests – sk. Arests
naudas sods 7, 60, 61, 115, 124, 125
piespiedu darbs 7, 30, 31, 60, 61, 121, 122, 124, 125

Papildsods
izciešanas termiņš 36, 37, 50
mantas konfiskācija 14, 76, 115, 430
naudas sods 114, 115
policijas kontrole 4, 102, 103, 106, 109, 115, 205, 291, 343–346, 429, 431
tiesību ierobežošana 112, 197, 199
transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana 37, 67, 111–113, 197

Patvaļa 373, 386, 387
patvaļīga koku ciršana un bojāšana 200, 201, 233, 234, 236

Patvarība 231, 386

Persona
darbnespējīga 121, 122
nosūtīšana seksuālai izmantošanai
ar tās piekrišanu 31, 32, 72, 298
iedzīvošanās nolūkā 72, 74
izdarīta organizētā grupā 72, 74

Personību raksturojoši apstākļi 11, 17, 26

Pierādījumi
absolūti nepieļaujami 219, 224, 514
kas atrodas citā kriminālprocesā 471, 474
pārbaude tiesas sēdē 352–354
pārbaudes kārtība 353, 404, 405
pārbaudes neizdarīšana 228, 240, 243, 300, 303, 304, 306, 332, 352, 354, 399, 401–405, 454, 472, 473
pieļaujamība 473–475, 514

vērtēšana ..... 77, 83, 95, 96, 160, 206, 224, 228, 302, 307, 335, 336, 338, 352–354, 371, 378, 403, 422, 423, 449, 452–454, , 473, 484, 493, 495

Piesavināšanās
mantas
izdarīta atkārtoti 290, 291

Pilnvaras
cietušā pārstāvības pilnvarojums
forma un saturs 312, 316
ļaunprātīga izmantošana un pārsniegšana
mantkārīgā nolūkā 261, 379–381

Policijas kontrole – sk. Papildsods: policijas kontrole

Prokurors
amatā augstāks
tiesības iesniegt protestu 323, 379, 384
pienākumi un tiesības
izteikties par katru tiesā izlemjamo jautājumu 418, 420
tiesības
pieteikt un uzturēt pieteikumu par kompensācijas piedziņu valsts interesēs 398, 399

Protokols
tiesas sēdes 64, 69, 224, 243, 303, 304, 307, 313, 314, 316, 331, 332, 336, 353, 354, 385, 404, 405, 415, 439, 442, 454, 460, 475, 496
izskatīšana un piezīmes par to 304, 316, 331, 332
vienošanās – sk. Vienošanās protokols

S

Sišana
tīša 149, 150, 154, 273, 457, 481

Slepkavība 284–286
personu grupā 277
pēc tās izdarīta līķa apgānīšana *275, 278*
sevišķi pastiprinošos apstākļos 457

Slēpšana
iepriekš neapsolīta 279, 295, 297
ja slēpjamais noziegums ir sevišķi smags 279

Sods
acīmredzami netaisnīgs 33, 249, 319
administratīvais – sk. Administratīvais sods
aizstāšana ar citu soda veidu 51, 60, 61, 122

atbrīvošana no tā 59, 111, 198, 199, 309, 310, 394–397, 411, 413, 441, 442
atbrīvošana no tā izciešanas 61, 441, 442
disciplinārais 348, 372, 376, 397
galīgais 53, 55, 64, 98–100, 102, 108, 112, 295, 297, 348, 356, 358, 488, 489
ietekmējošie apstākļi 7, 108, 448
izvairīšanās no tā izciešanas 97, 122, 197, 199, 347, 348
kriminālsods 347, 348
neizciestais 53–55
noteikšana 65, 75, 241, 243, 244, 247, 248, 304, 307, 318, 321, 343
pēc noziedzīgo nodarījumu kopības 62, 63, 68, 229, 231, 232, 279, 295, 411, 413
pēc vairākiem spriedumiem ..... …45, 50, 51, 98, 99, 102, 112, 119, 489, 490
smagāka soda noteikšana 53, 55, 124, 125, 337
vieglāka soda noteikšana 27, 65, 67, 75, 76, 104, 108, 397, 408
vispārīgie principi 55, 45, 47, 49, 55, 198, 304, 430
pastiprināšana 343, 472, 478
piemērošana
dubultās sodīšanas nepieļaujamība 99, 347, 348, 357, 358, 385, 396, 397, 488, 489

Spriedums

administratīvās tiesas 80, 82, 443, 445–448
aprakstošā daļa 390–392, 486
attaisnojošs 138, 140, 149, 155, 161, 181, 213, 252, 260, 265, 339, 371, 374, 382, 390, 419, 508, 515
motīvu daļa 9, 14, 15, 25, 48, 137, 138, 140, 169, 213, 271, 287, 293, 310, 313, 371, 408, 409, 422, 453, 454, 465, 486
notiesājošs 45, 48, 93, 94, 138, 140, 152, 235, 236, 271, 314, 319, 354, 365, 391, 453
pamatotība 14, 15, 18, 47, 48, 89, 94, 95, 138, 193, 206, 213, 236, 250, 268, 271, 302, 335, 352–354, 378, 382, 403, 415, 453, 475, 486
rakstveida tulkojums apsūdzētajam saprotamā valodā 498, 499
pieejamības diena 498, 499
struktūra un saturs 390, 392
tiesiskums 73, 77, 274, 352, 377, 378, 453, 458, 461, 475, 478, 486

Sūdzība

apelācijas – sk. Apelācijas sūdzība
kasācijas – sk. Kasācijas sūdzība

Sutenerisms

..... 72, 77

Š

Šaubas

par apsūdzētā vainu 76, 77, 164, 271, 300, 302, 306, 399, 402, 403, 426, 427, 436, 462, 466, 494, 496

Šaujamierocis

nelikumīga iegāde, nēsāšana, glabāšana 172, 266, 267, 269
atbrīvošana no kriminālatbildības 269
personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās 82

Sk. arī Ierocis

T

Tiesa

apelācijas instance – sk. Apelācijas instances tiesa
kompetence
soda noteikšanā 330, 429, 448
nolēmums
tā nepildīšana 280, 283, 288
pamatotība 471, 472, 474, 478
tiesiskums 472, 478
tiesības
nosūtīt lietu prokuroram pārkāpumu novēršanai ... 29, 30, 32, 33, 257, 258, 298, 299, 319, 321, 322, 467, 468, 469
tiesnešu sastāvs
nemainīgums 404

Tiesas sēde

neierašanās uz to
bez attaisnojoša iemesla 350, 387, 438, 439
protokols – sk. Protokols: tiesas sēdes

Tiesību norma

Konkurence 412
kriminālprocesa
kura ir spēkā procesuālās darbības izdarīšanas brīdī 514
materiālā 61, 128, 209, 305, 363, 364, 366, 412
speciālā 270, 274, 330

Transportlīdzeklis

tā vadīšana alkohola reibumā
atkārtoti gada laikā 65, 67, 464
ja nav transportlīdzekļa vadīšanas tiesību 44, 256, 257, 411, 418, 425

U

Uzņēmums
atbildīgais darbinieks 200–203, 379

V

Valsts amatpersona – sk. Amatpersona: valsts: tai noteikto ierobežojumu pārkāpšana

Vardarbība – sk. Cietsirdība un vardarbība

Vienošanās
protokols..... 29, 30, 32–34, 257, 318–320, 322, 467–469

Z

Zaudējumi
atlīdzināšana
labprātīga 39, 41, 105, 108, 469, 470

Zādzība
atkārtota.....98, 205, 357
lielā apmērā 205, 206
no transportlīdzekļa.....98, 488
saistīta ar iekļūšanu telpā 205, 230, 285, 357

Zemes platība
sveša.....233, 237

Ziņojums
apzināti nepatiess
par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu 251, 253, 255, 256, 258, 259

Tiesību aktu rādītājs

lpp.

1. Latvijas normatīvie tiesību akti

1.1. Satversme

Latvijas Republikas Satversme
(pieņemta 15.02.1922.).....235, 237
1.pants 365
86.pants 321
91.pants 321, 396, 397
92.pants 54, 56, 321, 446, 448
95.pants 31, 192, 248
100.pants 192
104.pants 352
116.pants 192

1.2. Latvijas Republikas likumi

Alkohola aprites likums
(pieņemts 14.10.1998.)
7.pants 173

Ārstniecības likums
(pieņemts 12.06.1997.)
60.[1]pants.....303

Ceļu satiksmes likums
(pieņemts 01.10.1997.)..... 44

Civillikums
(pieņemts 28.01.1937.).....316, 486
994.pants 263
1635.pants 365, 367
1779.pants 364
2039.pants 262
2290.pants 41

2356.pants 206

Ieroču aprites likums
(pieņemts 06.06.2002.)

21.pants
1.punkts 267

Korupcijas novēršanas likums
(pieņemts 21.09.1995.)

3.pants 372, 374, 375, 377
19.pants
septītā daļa 374–377

Krimināllikums
(pieņemts 17.06.1998.)

1.pants 108, 149, 177, 193, 194, 218, 257, 497
pirmā daļa 201
otrā daļa 321
5.pants
pirmā daļa 102
trešā daļa 101, 102
7.pants 34, 319, 369, 502, 505
otrā daļa 149
piektā daļa 256
8.pants
pirmā daļa 194, 196
otrā daļa 193, 288
9.pants 143, 149, 281
13.pants 326, 441
15.pants
pirmā daļa 149
trešā daļa 132
ceturtā daļa 11–14, 19, 24–28, 68, 71, 73, 75, 77, 98, 132, 136, 158, 358, 440, 445, 447, 488, 489
17.pants 127, 129
20.pants 305
otrā daļa 127–129, 472, 474, 478
trešā daļa 472, 474, 478

ceturtā daļa 85, 133, 140, 278, 300, 301, 307, 401, 403, 471–474, 477, 478
21.pants 3, 5, 8, 9, 68, 69, 74
pirmā daļa 8
23.pants 79, 257
trešā daļa 247
piektā daļa 79, 82
26.pants 231, 257
33.pants 304
IV nodaļa (35.–45.pants) 33
35.pants 4, 6, 10, 18, 30, 48, 58, 66, 67, 70, 74, 76, 321, 337, 341
pirmā daļa 243
otrā daļa 31, 45, 117–119, 316
36.pants 114, 115, 124, 125
pirmā daļa 125
40.pants 121
otrā daļa 121, 122
trešā daļa 122
41.pants 114, 115
ceturtā daļa 60
42.pants 115, 431
43.pants 68, 75
44.pants 50
45.pants 115
ceturtā daļa 205
V nodaļa (46.–55.pants) 33
46.pants 6, 10, 29, 32, 33, 35, 47, 55, 70, 74, 76, 108, 115, 134, 141, 198, 225, 248, 249, 304, 314, 319, 320, 341, 430, 434, 448
pirmā daļa 115
otrā daļa 4, 25, 26, 31, 41, 49, 66, 198, 202, 316, 339
47.pants 17, 18, 26, 27, 29, 30, 32–34, 75, 456, 460, 484
pirmā daļa 26, 29, 31, 33, 34, 64, 74
1.punkts 16, 40, 58, 62, 63, 313, 314, 316
3.punkts 104, 105, 107
4.punkts 39, 41, 105, 108

5.punkts 482, 484
7.punkts 271, 273, 456
otrā daļa 11, 17, 26, 30, 33, 34, 41, 58, 62, 64, 70, 75, 304, 307
48.pants 18, 396, 397
pirmā daļa
1.punkts 16
12.punkts 431
otrā daļa 26
49.pants 3, 4, 12, 14, 17, 18, 25–29, 31–34, 65–68, 70, 75, 108, 133, 240, 298, 395, 397, 407, 408, 409
pirmā daļa 15, 17, 66, 247, 409
otrā daļa 66
ceturtā daļa 17
50.pants 64, 85, 275, 284, 422
pirmā daļa 11–13, 25, 28, 54, 62, 64, 68, 79, 82, 84, 101, 104–106, 109, 114, 127, 131–133, 154, 166, 167, 170, 174, 175, 197, 239, 250, 254, 257, 270, 295, 312, 356, 359, 401, 427, 433, 440, 443, 455, 462, 466
piektā daļa 12, 13, 50, 62–64, 101–103, 132, 157, 158, 344, 356, 358, 359, 401, 498
51.pants ..... 36–38, 51, 53–55, , 57, 79, 84, 98–101, 104–106, 109–111, 113, 118, 132, 133, 217, 218, 245, 290, 295, 297, 343, 344, 347, 348, 412, 488–490
pirmā daļa 36, 37, 39, 42, 110–112, 115, 197, 205, 212
otrā daļa 110
52.pants 45, 51, 57, 60, 61, 79, 119, 199, 331
pirmā daļa 60, 114, 205
2.punkts 51
55.pants 47–51, 65, 70, 74, 76, 85, 105, 111, 114, 119, 142, 157, 163, 177, 197, 208, 233, 234, 260, 266, 300, 301, 307, 312, 319, 352, 356, 357, 359, 363, 368, 395, 397, 409, 418, 421, 433, 449, 468, 480, 491
pirmā daļa 302, 406
otrā daļa 119, 408, 409
ceturtā daļa 48
devītā daļa 46

desmitā daļa 46, 57, 59, 117, 119, 199
56.pants
pirmā daļa
1.punkts 195, 196, 329
58.pants 247, 394–396
pirmā daļa 57, 310
otrā daļa 45, 117–119, 369, 370
59.pants 199, 394–396, 441
trešā daļa 57, 198, 309, 310, 396
piektā daļa 440, 441
sestā daļa 61
60.pants 83, 105, 108
63.pants
trešā daļa
1.punkts 314
65.pants 102
68.pants 441
pirmā daļa
3.punkts 441
69.pants 441
97.pants 48
99.pants 48
100.pants 48
109.pants 234
pirmā daļa 233, 236, 237
trešā daļa 233, 234, 236
116.pants 132, 136, 284–289
117.pants
3.punkts 132
4.punkts 168
5.punkts 275–278
6.punkts 132, 136, 139
9.punkts 132
10.punkts 132, 275–278
118.pants 456
3.punkts 455–460

120.pants 166–169
125.pants 284
pirmā daļa 47, 53, 312, 315
trešā daļa 226–228, 288, 295, 414, 433, 456, 460
126.pants 309
pirmā daļa 168
otrā daļa
4.punkts 168
127.pants 166–169, 226–228
130.pants 209, 270, 329, 369, 456, 507
pirmā daļa 121, 149, 150, 154, 270, 273, 274, 328–330, 482, 485
otrā daļa 142, 349, 455, 457, 459, 460
131.pants 309, 310
132.pants 154, 155
143.pants
pirmā daļa 433, 440
154.[1]pants 71
otrā daļa 3, 8–10
trešā daļa 3–5, 8, 9, 68, 70, 72, 74–76
156.pants 181, 329, 390, 392, 438
157.pants 181, 329, 390, 392, 393, 438
158.pants 181, 182, 191–196, 329
159.pants
pirmā daļa 152
otrā daļa 151, 153, 440
160.pants
otrā daļa 440
165.pants
otrā daļa 68, 71, 73, 75–77
165.[1]pants 75, 353
pirmā daļa 29, 30, 32, 298
otrā daļa 70, 352, 421
trešā daļa 68, 72, 73–76
174.pants 270, 273, 274
175.pants
otrā daļa 52, 401, 402

trešā daļa 45, 50, 98, 101, 119, 132, 229, 230, 284, 285, 318, 356, 488, 489, 498
ceturtā daļa 45, 119, 205–207, 256, 258
176.pants 136, 229, 231, 240, 402
pirmā daļa 326
otrā daļa 101, 102, 104, 106, 108, 109, 136, 361, 401–403
trešā daļa 132, 229, 231, 239–243, 360, 401
ceturtā daļa 133, 136, 140, 205, 474
177.pants 223, 260, 262–265
pirmā daļa 12, 264
otrā daļa 467, 468
trešā daļa 11, 62, 63, 260–265
179.pants 290
otrā daļa 290, 291, 294
180.pants
otrā daļa 229, 230, 290, 293, 294
183.pants 170, 176, 217, 223, 229
pirmā daļa 178, 229, 230, 231
otrā daļa 174, 175, 217, 220, 223, 224
184.pants 224
185.pants 159, 161, 162
pirmā daļa 142, 159–162, 215, 440
otrā daļa 284, 285
190.pants
trešā daļa 131, 132, 134–136, 139
191.pants
otrā daļa 170, 173, 174
193.pants
otrā daļa 157, 158, 239, 242, 248, 356–359
trešā daļa 381
ceturtā daļa 104, 108, 245, 247–249, 474
195.pants 15
pirmā daļa 12, 14, 15, 19, 26
otrā daļa 11, 12, 16, 19, 25, 28
196.pants 200, 201, 203
otrā daļa 379, 381, 382

197.pants 200–203
213.pants
otrā daļa 143, 144
217.pants 443
otrā daļa 443, 445, 447
218.pants
otrā daļa 398
221.pants
otrā daļa 170, 173, 174
XX nodaļa (224.–256.pants) 431
224.pants 134, 135, 139
otrā daļa 131–133, 136, 137, 139–141
228.pants
otrā daļa 275, 278, 279
230.[1]pants
pirmā daļa....124, 125
231.pants 142, 143, 147, 148, 163, 208, 210, 212
otrā daļa 39–42, 53–55, 142, 143, 146, 147, 163–165, 208–210, 212, 214, 239, 242, 312, 315, 334, 335, 338, 340, 360–362, 363, 364, 394, 395, 401, 449, 452, 480, 482, 483
233.pants 139
otrā daļa 170, 173, 266, 268
235.pants 266–269
253.pants 431
pirmā daļa....79–84, 429–431, 462
otrā daļa 331, 343–346, 431
253.[1]pants
trešā daļa 462–466
253.[2]pants....79
pirmā daļa....57, 79, 80, 82–84, 464–466, 489
260.pants 43, 412, 413
pirmā daļa....368–370, 418
otrā daļa 117–119, 491, 492, 495, 497, 501, 502, 504, 505, 507
trešā daļa 43, 44, 197, 411–413

262.pants 36, 50, 65, 197, 411–413, 462, 464
otrā daļa 114, 115, 323, 412, 413, 425–427
263.pants 43, 44, 117
264.pants 43, 44
265.pants
trešā daļa 131
269.pants
pirmā daļa....133, 202
270.pants
pirmā daļa....161
otrā daļa 132, 133
272.pants
otrā daļa 129
274.pants
pirmā daļa....128, 129, 131, 132, 134, 135, 139
275.pants 250, 251, 253
pirmā daļa....250–254
otrā daļa 127–129
296.pants 280, 281, 283
298.pants 256–258
pirmā daļa....250–255, 258, 259
otrā daļa 255–259
300.pants 256–258
otrā daļa 255, 257, 258
312.pants 36, 51, 110, 111, 197, 198, 347, 348
313.pants 277, 295, 297
otrā daļa 277–279, 295–297
314.pants
otrā daļa 170, 172, 174–179
315.pants 218, 275, 295–297
321.pants
pirmā daļa....19, 24, 62, 63
otrā daļa 11–14, 17, 19, 24, 27, 28
322.pants
pirmā daļa....12, 13, 19
otrā daļa 11–14, 19

323.pants
pirmā daļa.....13, 24, 300–302, 307
otrā daļa.....12–15, 17, 24–28, 319
325.pants
pirmā daļa.....371, 374

Kriminālprocesa likums
(pieņemts 21.04.2005.)

1.pants.....30, 287, 302, 320, 337, 378, 383, 384, 468, 486, 445, 448
2.pants
pirmā daļa.....191, 302, 402
3.pants.....302, 474, 476, 478
4.pants.....369, 514
7.pants.....369
otrā daļa.....368
8.pants.....30, 394, 397, 445, 448
11.pants.....492, 494, 495
12.pants.....365, 422, 446, 448, 456
13.pants.....345
14.pants.....30, 35, 320, 497
pirmā daļa.....145
trešā daļa.....146
ceturtā daļa.....146
15.pants.....30, 54, 350, 351, 401, 421, 429, 430, 431, 457
16.pants
pirmā daļa.....146
otrā daļa.....145
18.pants.....452
19.pants.....95, 264, 288, 304, 427, 445, 447, 514
pirmā daļa.....321
otrā daļa.....71, 76, 302, 306
trešā daļa.....71, 76, 164, 329, 426, 485
20.pants.....414–416, 456
pirmā daļa.....475, 476
21.pants.....18, 320
22.pants.....350, 365, 366, 419, 468

23.pants.....176, 179, 321, 497
pirmā daļa.....320
25.pants.....98, 347, 348, 357, 358, 394, 397, 488, 489
piektā daļa.....347, 348
43.pants.....418
pirmā daļa
1.punkts.....332, 333
46.pants
otrā daļa.....396
9.punkts.....382
47.pants.....107
49.pants
otrā daļa.....422
4.nodaļa (50.–58.pants).....146, 495
50.pants.....422
51.pants
3.punkts.....235
52.pants
ceturtā daļa
1.punkts.....385, 421, 423
55.pants
cetutrā daļa.....145
5.nodaļa (59.–94.pants).....315
66.pants
pirmā daļa
15.punkts.....320
71.pants.....496
72.pants.....496
79.pants
piektā daļa.....313, 314
83.pants
pirmā daļa
1.punkts.....324
4.punkts.....323, 324
6.nodaļa (95.–108.pants).....315

95.pants
pirmā daļa....398
96.pants
pirmā daļa....398
97.pants....598
astotā daļa....502
99.pants
3.punkts....153
100.pants
trešā daļa....314
101.pants
otrā daļa....145
104.pants....35, 283
pirmā daļa....315
107.pants....316
108.pants....315
115.pants....496
9.nodaļa (123.–137.pants)....221, 497
124.pants....55, 71, 77, 218, 224, 403, 446, 447, 456, 459, 463
otrā daļa....82, 146, 201, 396, 465
ceturtā daļa....396
125.pants....404, 446, 453
pirmā daļa....371, 378, 425, 427, 447, 448
3.punkts....425–427, 443, 447
126.pants....218
otrā daļa....293, 329, 396
127.pants....218, 456, 459, 463, 471, 473, 474, 478
pirmā daļa....475, 476, 497
otrā daļa....302, 306
128.pants....71, 77, 329, 403, 456, 459
otrā daļa....251, 445, 448, 511
trešā daļa....445, 448
129.pants....335, 396, 456, 459
130.pants....55, 318, 251, 302, 306, 345, 422, 456, 459, 471, 473, 474, 478, 514
pirmā daļa....475, 476

otrā daļa....224
131.pants....456, 459
133.pants....323, 324
135.pants
pirmā daļa....443, 446, 447
otrā daļa....443, 446, 447
139.pants....345
140.pants....152, 153
190.pants....717
195.pants....228
5.punkts....324
6.punkts....304, 323, 324
241.pants
trešā daļa....303
249.pants
pirmā daļa....107, 303
ceturtā daļa....303
272.pants
pirmā daļa....303
277.pants
septītā daļa....105
286.pants
trešā daļa....303, 307
314.pants....422
330.pants....365
331.pants....365
332.pants....365
333.pants....365
337.pants....32
otrā daļa
6.punkts....303
343.pants....352
26.nodaļa (350. – 354.pants)....309, 310, 363, 366, 367, 470
350.pants....310, 350, 365, 436
pirmā daļa....336, 366, 398, 434
otrā daļa....366

trešā daļa 313, 314, 336, 340
351.pants 310, 365
pirmā daļa 54, 339, 341, 485, 487
otrā daļa 339
piektā daļa 339
352.pants 310, 365, 366, 419, 420, 436
pirmā daļa 336, 487
353.pants 310, 334, 365, 366, 487
otrā daļa 310, 349, 487
354.pants 310
367.pants 341
368.pants 341
30.nodaļa (369.–383.pants) 475
369.pants 251, 253, 257
370.pants 253
pirmā daļa 254
371.pants 253, 254
pirmā daļa 250
374.pants 474–476
377.pants 368, 507
2.punkts 203, 253
3.punkts 508, 515
6.punkts 356–358
9.punkts 368–370, 501, 507
379.pants 368–370, 411
pirmā daļa
2.punkts 368–370, 501, 502, 504
otrā daļa 505
380.pants 108
385.pants
pirmā daļa 145
386.pants 253, 254
391.pants
ceturtā daļa 474
sestā daļa 474
405.pants 105, 322

406.pants 105
407.pants 105
411.pants 35
35.nodaļa (420.–423.pants) 321
433.pants
pirmā daļa 321
435.pants 321
437.pants 320
pirmā daļa 469
6.punkts 468, 469
438.pants
otrā daļa
4.punkts 468
449.pants 228
trešā daļa 354, 404, 405
450.pants 352
451.pants 54–56
452.pants 404, 405
456.pants 361
trešā daļa 398, 399
459.pants 473
460.pants 473, 478
pirmā daļa 472
461.pants 384, 415, 473
462.pants 384, 415, 473
otrā daļa 382
trešā daļa 382
465.pants 360, 362
472.pants 352
473.pants
otrā daļa
4.punkts 304
475.pants
pirmā daļa 361, 362
476.pants 345
otrā daļa 474

478.pants 235, 237
481.pants 350, 368, 370, 441, 501
pirmā daļa
1.punkts 369, 370, 507, 508, 515
3.punkts 440–442
otrā daļa 504
trešā daļa 350, 351, 369, 370, 504
482.pants 331
484.pants 331, 353
486.pants 323, 325
488.pants 146
pirmā daļa 145
498.pants 304
pirmā daļa 321
499.pants 306, 332, 399, 472, 473, 478
pirmā daļa
2.punkts 49, 304
otrā daļa 304
ceturtā daļa 332
506.pants 365, 419, 420
509.pants
pirmā daļa 473
47.nodaļa (511.–535.pants) 392, 419, 420
511.pants 48, 56, 70, 162, 176, 179, 202, 210, 215, 218, 220,221, 225, 232, 287, 341, 352, 354, 390, 391, 392, 397,403, 405, 427, 431, 448, 452, 465, 466, 474, 476, 479, 484, 485, 492, 495, 497, 509, 515
pirmā daļa 446
otrā daļa 14, 15, 18, 48, 93, 94, 105, 155, 202, 206, 213, 236, 267–269, 287, 293, 353, 378, 445, 453
512.pants 56, 93, 95, 162, 176, 179, 199, 202, 210, 218, 220, 221, 225, 232, 236, 269, 287, 352, 397, 403, 405, 427, 431, 452, 453, 463, 466, 474, 476, 479, 484, 485, 492, 495, 497, 509, 515
pirmā daļa 198, 472
otrā daļa 54, 58, 206, 335, 353, 354, 378, 415, 417, 449
513.pants
otrā daļa 299

514.pants 4, 218, 334, 395
pirmā daļa 396
519.pants 508, 515
pirmā daļa 376
520.pants 93, 218, 271, 273, 463
pirmā daļa 445, 447
otrā daļa 508, 515
523.pants 93, 94, 391
pirmā daļa 391
525.pants 215, 341, 515
otrā daļa
3.punkts 155, 213, 262, 263, 265, 371, 375, 377, 378, 510
526.pants 334
otrā daļa 265
527.pants 94, 218, 279, 416, 463, 466
pirmā daļa 293, 391, 460
otrā daļa 306
1.punkts 453
2.punkts 71, 77, 302, 335, 403
6.punkts 48, 198, 199
528.pants 55, 304, 314, 334, 365
pirmā daļa
2.punkts 54
5.punkts 220
530.pants 391
531.pants 391
533.pants 321
535.pants
pirmā daļa 498, 499
trešā daļa 498, 499
48.nodaļa (536.–538.pants) 501, 502
538.pants 369, 370, 501–505
49.nodaļa (539.–543.pants) 321
539.pants 299
pirmā daļa 32, 298, 299, 321, 467
541.pants 321

542.pants
pirmā daļa
2.punkts 33, 318, 319, 322
otrā daļa
2.punkts 321
543.pants 321
otrā daļa 321
trešā daļa 321
50.nodaļa (544.–546.pants) 498
52.nodaļa (549.–559.pants) 435
549.pants 392, 409, 435, 442
550.pants 406, 410, 433–435
551.pants 433, 435
pirmā daļa
6.punkts 436
piektā daļa 379, 383, 384
552.pants 435
555.pants 341, 342, 433
pirmā daļa 435
trešā daļa 434, 435
556.pants 407
53.nodaļa (560. – 568.pants) 244, 287, 293, 353, 404, 408, 475, 478
560.pants 455, 459
otrā daļa 455
trešā daļa 386, 388, 438, 439
561.pants 293, 442, 464, 478
pirmā daļa 287, 353, 404, 405, 475, 491, 495
otrā daļa 93
562.pants 4, 7, 140, 336, 391, 396, 400, 422, 434, 436, 482, 484, 495
pirmā daļa 136, 227, 287, 289, 297, 302, 306, 314, 383, 385, 399, 409, 416, 436
otrā daļa 385
trešā daļa 53–55, 124, 125
ceturtā daļa 390
563.pants 274, 314, 338, 390, 435

pirmā daļa 271
3.punkts 271
5.punkts 385
otrā daļa 271
564.pants 40, 77, 82, 94, 137, 140, 215, 225, 279, 341, 417, 422, 427, 431, 463, 465, 485, 495, 497, 515
ceturtā daļa 82, 93, 136, 137, 148, 220, 235, 237, 287, 289, 293, 294, 313, 399, 400, 402–405, 408, 409, 453, 466
piektā daļa 137, 140, 235, 237, 480, 482, 484
sestā daļa 77, 78, 148, 168, 287, 293, 409, 423, 462, 465, 466
astotā daļa 155, 304
565.pants 390
pirmā daļa
4.punkts 54
566.pants 251, 383, 385, 390–392, 473, 474, 476, 479
54.nodaļa (569.–591.pants) 73
569.pants 424
pirmā daļa 73, 95, 273, 317, 436, 458, 491, 514
trešā daļa 7, 26, 73, 83, 95, 139, 148, 161, 179, 199, 203, 210, 216, 224, 232, 237, 243, 254, 265, 268, 273, 289, 294, 307, 322, 346, 377, 409, 426, 436, 448, 461, 464, 483, 497, 506, 514
570.pants 500
pirmā daļa 499
trešā daļa 498, 499
572.pants 55, 106, 145, 153, 391, 420
573.pants 18
574.pants 18, 27, 58, 75, 78, 102, 162, 179, 221, 227, 239, 244, 274, 282, 342, 383, 461, 464, 490
1.punkts 8, 26, 37, 61, 63, 64, 99, 105, 122, 149, 167, 316, 509
2.punkts 8, 96, 162, 164, 167, 169, 202, 279, 282, 287, 456, 457, 459, 461, 481, 509
3.punkts 25, 115
575.pants 18, 58, 77, 78, 108, 194, 227, 244, 274, 282, 342, 376, 391, 393, 461, 463, 464, 479
pirmā daļa 392
1.punkts 105, 492, 496
2.punkts 33, 105, 299

3.punkts 105, 362
4.punkts 492, 496
6.punkts 313, 316
trešā daļa 9, 82, 99, 105, 125, 148, 213, 214, 274, 289, 294, 332, 341, 354, 365, 378, 383, 405, 408, 416, 417, 457, 466, 474, 476, 479, 492, 502, 507, 509
578.pants 263, 503
579.pants
trešā daļa 153
580.pants 476
583.pants 73, 321, 408
otrā daļa 81, 146, 227, 268, 384, 419, 446, 458, 464, 482
ceturtā daļa 145
584.pants 106, 453
otrā daļa 162, 282, 297, 405, 416
585.pants 10, 28, 35, 42, 46, 49, 56, 59, 64, 67, 78, 84, 97, 100, 103, 109, 113, 116, 120, 125, 130, 138, 141, 148, 150, 153, 156, 162, 165, 169, 179, 180, 196, 199, 204, 207, 211, 213, 216, 225, 228, 232, 238, 244, 248, 249, 254, 258, 259, 264, 265, 269, 274, 279, 289, 294, 295, 297, 299, 310, 317, 322, 325, 327, 330, 333, 342, 346, 348, 351, 355, 370, 378, 389, 393, 397, 400, 405, 410, 413, 417, 420, 424, 428, 432, 439, 442, 448, 454, 461, 466, 469, 470, 479, 484, 487, 490, 497, 507, 515
otrā daļa 18, 73, 94, 143, 160, 220, 282, 286, 291, 314, 353, 415, 494
586.pants 308, 367, 437
587.pants 10, 28, 35, 38, 42, 46, 49, 52, 56, 59, 61, 64, 67, 78, 84, 97, 100, 103, 109, 113, 116, 120, 125, 130, 141, 148, 150, 153, 156, 158, 162, 165, 169, 179, 180, 196, 199, 204, 207, 211, 216, 225, 228, 232, 238, 244, 249, 254, 259, 265, 269, 274, 279, 283, 289, 294, 297, 299, 308, 310, 317, 322, 325, 330, 333, 342, 346, 348, 351, 355, 358, 362, 367, 370, 378, 385, 389, 393, 397, 400, 405, 410, 413, 417, 420, 424, 428, 432, 437, 439, 442, 448, 454, 461, 466, 470, 479, 484, 487, 490, 497, 507, 515
589.pants 327
pirmā daļa 362

591.pants 345, 393
otrā daļa 106, 343, 346
55.nodaļa (592.–609.pants) 441, 442
604.pants 441
605.pants
pirmā daļa 441
sestā daļa 441
607.pants 326, 327
608.pants 326, 327
58.nodaļa (621.–625.pants) 330, 439
624.pants
trešā daļa 330
625.pants 330, 438
pirmā daļa
1.punkts 328, 330
2.punkts 349–351
otrā daļa 350
634.pants 308
pirmā daļa 111
otrā daļa 111
61.nodaļa (640.–654.pants) 99
640.pants 441
642.pants 83, 108
646.pants 122
650.pants 308
651.pants 308
63.nodaļa (662.–672.pants) 36, 37, 50, 60, 98, 102, 110–116, 121, 157, 163–165, 356, 357, 360, 488
670.pants 100, 113, 122, 490
672.pants 38, 52, 61, 103, 122, 158, 358, 362
65.nodaļa (682.–695.pants) 362
694.pants
pirmā daļa 362
70.nodaļa (764.–776.pants) 78
1.pielikums "Manta, kurai nav uzliekams arests" 431

Latvijas administratīvo pārkāpumu kodekss
(pieņemts 07.12.1984.)

46.pants 81
149.[4]pants 255, 256
149.[15]pants 255, 256
166.[28]pants 376
166.[30]pants 376
167.pants 209

Latvijas krimināLkodekss
(pieņemts 06.01.1961.)

15.pants
otrā daļa 458
17.pants
sestā daļa 85, 88, 89, 92, 93, 95, 96, 508, 509
38.pants
pirmā daļa 509
42.pants 89
73.pants 510, 515
otrā daļa 508, 509, 510, 512, 513
98.pants 458
99.pants
2.punkts 458
4.punkts 458
189.pants 509, 513
190.pants 85, 88, 89, 94, 508, 509, 511–515
195.pants 386
204.pants 144
218.pants 139
pirmā daļa 85, 88, 89, 92, 93, 96

Latvijas kriminālprocesa kodekss
(pieņemts 06.01.1961)

3.pants 330
13.pants 329
16.pants 496
19.pants 514

27.pants
otrā daļa 354
52.pants
ceturtā daļa 69
111.pants
1.punkts 369
2.punkts 329, 330
162.pants 391, 393
165.pants 71, 72
166.pants 71, 72
176.[1]pants 219, 302, 305, 306
243.pants 329
265.pants 330
285.pants 423
314.pants
otrā daļa 424
326.pants
pirmā daļa
1.punkts 220
357.pants
pirmā daļa 111
360.pants
pirmā daļa 111
373.pants 110
374.pants 110

Latvijas sodu izpildes kodekss
(pieņemts 23.12.1970.)

50.[2]pants
pirmā daļa
3.punkts 110
134.pants
otrā daļa
8.punkts 61
148.pants 112
149.pants 112

Operatīvās darbības likums
(pieņemts 16.12.1993.)....76, 302
15.pants....306
17.pants....306

Par akcīzes nodokli alkoholiskajiem dzērieniem
(pieņemts 29.10.1998.)
5.pants....173

Par akcīzes nodokli tabakas izstrādājumiem
(pieņemts 05.08.1998.)
1.pants....174
3.pants....174

Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā
(pieņemts 25.04.2002.)
9.pants....375

Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību
(pieņemts 15.10.1998.)
22.pants....293
23.pants....202
1.pielikums "Kritēriji, pēc kuriem nosakāms apdraudējums vai ievērojams apdraudējums ar likumu aizsargātajām interesēm un tiesībām meža vides saglabāšanā"
4.punkts....237

Par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu
(pieņemts 18.12.1997.)
5.pants
pirmā daļa....24
otrā daļa....24

Par policiju
(pieņemts 04.06.1991.)....251, 252
3.pants....321

Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem
(pieņemts 20.12.1990.)....193
16.pants....195

Par privatizācijas sertifikātiem
(pieņemts 16.03.1995.)
1.pants
1.punkts....381

Par tiesu varu
(pieņemts 15.12.1992.)....321, 494, 495
4.pants....321, 396, 397
14.pants
pirmā daļa....321
24.pants....321
25.pants....321
38.pants....491, 493–495
39.pants....493
42.pants
pirmā daļa....493
104.pants....496

Prokuratūras likums
(pieņemts 19.05.1994.)....321, 382
5.pants....321

1.3. Ministru kabineta noteikumi

Ceļu satiksmes noteikumi
(29.06.2004. noteikumi Nr.571)....44, 117, 118, 412, 492, 497, 504

izstrādāšanas un noformēšanas noteikumi
(23.04.1996. noteikumi Nr. 154)....252, 253

Noteikumi par koku ciršanu meža zemēs
(09.04.2002.noteikumi Nr. 152)....202

Noteikumi par Latvijā kontrolējamajām narkotiskajām vielām, psihotropajām vielām un prekursoriem
(08.11.2005. noteikumi Nr. 847)....81

Noteikumi par Latvijā kontrolējamo narkotisko vielu, psihotropo vielu un prekursoru sarakstiem
(20.01.2004. noteikumi Nr. 35)....80

Par ierēdņu disciplinārsodiem
(16.08.1994. noteikumi Nr. 158) 372, 376

Par preču un citu priekšmetu tranzītu Latvijas Republikas teritorijā
(02.11.1993. noteikumi Nr. 15) 510

Tabakas izstrādājumu aprites noteikumi
(29.08.2000. noteikumi Nr. 298) 174

Tabakas izstrādājumu aprites noteikumi
(17.06.2003. noteikumi Nr. 330) 174

2. Starptautiskie tiesību akti

2.1. Starptautiskās konvencijas

Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija
(pieņemta 04.11.1950.; Latvijā spēkā no 27.06.1997.) 69, 332, 401, 405, 422

2.pants
pirmā daļa 338, 342
6.pants 235, 237, 361, 396, 397, 401, 415, 422
1.punkts 54, 71, 255, 333, 338, 342
3.punkts 456
"a"apakšpunkts 361
"d"apakšpunkts 361, 402, 403
7.pants 177, 179, 221
14.pants 396, 397
17.pants 402

Eiropas konvencija par kompensācijas piešķiršanu vardarbīgu noziegumu upuriem
(European Convention of 24 November 1983 on the compensation of victims of violent crimes)
(pieņemta 24.11.1983.) 366

2.2. Eiropas Savienības tiesību akti

Eiropas Padomes direktīva 2004/80/EK par kompensāciju noziegumos cietušajiem
(pieņemta 29.04.2004.) 366

Eiropas Padomes Ietvarlēmums par cilvēku tirdzniecības apkarošanu
(pieņemts 19.07.2002.)
3.1.pants 6

2.3. Eiropas Padomes tiesību akts

Eiropas Padomes Ministru komitejas Rekomendācija Nr. 7 (2000) par žurnālistu tiesībām neatklāt informācijas avotus
(pieņemta 08.03.2000.) 281

3. Citi tiesību akti

Latvijas Republikas Jūrnieku sagatavošanas un diplomēšanas noteikumi
(Satiksmes ministrijas 28.10.1997. noteikumi Nr.36) 372

Tēžu rādītājs[1]

lpp.

Latvijas Republikas likumi

Krimināllikums

5.pants

Likumam, kas atzīst nodarījumu par sodāmu, pastiprina sodu vai ir citādi nelabvēlīgs personai, atpakaļejoša spēka nav *(Krimināllikuma 5.panta trešā daļa). (Lieta Nr.SKK J-434)*.....101

17.pants

Noziedzīga nodarījuma izdarītājs ir arī persona, kura noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā izmantojusi citu personu, kura nav saucama pie kriminālatbildības *(Krimināllikuma 17.pants). (Lieta Nr.SKK-703)* 127

20.pants

Noziedzīgā nodarījuma atbalstītājs var tikt saukts pie kriminālatbildības, neskatoties uz to, vai pie kriminālatbildības ir bijis saukts noziedzīgā nodarījuma izpildītājs *(Latvijas krimināllkodeksa 17.panta sestā daļa, Krimināllikuma 20.panta ceturtā daļa). (Lieta Nr.SKK-427)* 85

21.pants

Krimināllikuma 154.1panta otrajā daļā ir paredzēta atbildība par cilvēku tirdzniecību, ja to izdarījusi personu grupa pēc iepriekšējas vienošanās. Tomēr gadījumos, kad grupas dalībnieki ne tikai vienojušies par šāda nozieguma izdarīšanu, bet ir Krimināllikuma 21.pantā paredzētās organizētas grupas pazīmes, noziedzīgais nodarījums kvalificējams kā izdarīts organizētā grupā – pēc Krimināllikuma 154.1panta trešās daļas *(Krimināllikuma 154.1 panta trešā daļa, Krimināllikuma 21.pants). (Lieta Nr.SKK-004)* 3

Nodarījuma atzīšanu par izdarītu organizētā grupā nevar ietekmēt apstāklis, ka visi grupas dalībnieki nebija tieši savstarpējā sarunā vienojušies par noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu, kā arī tas, ka nav izdevies noskaidrot precīzas ziņas par ārzemēs esošo grupas dalībnieku personību un saukt tos pie kriminālatbildības. Organizētas grupas noteikšanai būtiski ir konstatēt, ka katrs grupas dalībnieks, veicot savus pienākumus kopīgo darbību ķēdē, ir apzinājies, ka bez viņa darbojas vēl arī citas personas, kuras, pildot tām uzdotos pienākumus, sekmē kopīga nozieguma izdarīšanu *(Krimināllikuma 21.pants). (Lieta Nr.SKK-0333)* 68

[1] Tēzes sakārtotas pēc attiecīgajā tēzē minētajiem tiesību aktiem un to pantiem alfabēta secībā.

23.pants

Kriminālatbildība par narkotisko vai psihotropo vielu lietošanu bez ārsta nozīmējuma iestājas tad, ja šie likumpārkāpumi izdarīti atkārtoti gada laikā un konstatēta atbilstība Krimināllikuma 23.panta piektajā daļā minētajiem nosacījumiem, proti, iepriekšējā reizē, pārkāpējam zinot, likumpārkāpumi likumā noteiktajā kārtībā fiksēti. Trūkstot vienam no iepriekš norādītajiem likumpārkāpumiem, nav arī Krimināllikuma 253.^{2}panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva *(Krimināllikuma 23.pants, Krimināllikuma 253.^{2}pants). (Lieta Nr.SKK-408)* 79

35.pants

Tiesai nav obligāti jāizbeidz kriminālprocess, ja cietušais un apsūdzētais izlīguši mazāk smagā noziegumā. Tiesai jāievēro arī Krimināllikuma 35.panta otrās daļas un 55.panta desmitās daļas nosacījumi *(Krimināllikuma 35.panta otrā daļa, Krimināllikuma 58.panta otrā daļa). (Lieta Nr.SKK-545)* 117

36.pants

Krimināllikuma 36.pantā sodi izkārtoti sistēmā no smagākā uz vieglāko, tāpēc piespiedu darbs atzīstams par smagāku sodu nekā naudas sods *(Krimināllikuma 36.pants). (Lieta Nr.SKK-654)*.....124

Naudas sods atbilstoši Krimināllikuma 36. un 41.panta nosacījumiem var būt piespriests gan kā pamatsods, gan arī kā papildsods. Tiesa naudas sodu kā papildsodu var noteikt arī tad, ja šāds papildsoda veids nav paredzēts Krimināllikuma konkrēta panta sankcijā *(Krimināllikuma 36. un 41.pants). (Lieta Nr.SKK J-507)* 114

40.pants

Pensijas vecums, invaliditāte liedz iespēju piemērot kā sodu piespiedu darbu *(Krimināllikuma 40.panta otrā daļa). (Lieta Nr.SKK J-571)*.....121

41.pants

Naudas sods atbilstoši Krimināllikuma 36. un 41.panta nosacījumiem var būt piespriests gan kā pamatsods, gan arī kā papildsods. Tiesa naudas sodu kā papildsodu var noteikt arī tad, ja šāds papildsoda veids nav paredzēts Krimināllikuma konkrēta panta sankcijā *(Krimināllikuma 36. un 41.pants). (Lieta Nr.SKK J-507)* 114

44.pants

Par izciestā papildsoda – tiesību ierobežošana – laiku ir atzīstams laiks no šī papildsoda izciešanas uzsākšanas līdz personas apcietināšanas dienai, bet, ja šis drošības līdzeklis netiek izraudzīts – laiks līdz jauna sprieduma taisīšanai *(Krimināllikuma 44.pants). (Lieta Nr.SKK J-248)* 50

47.pants

Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 3.punktā norādītais apstāklis par atbildību mīkstinošu apstākli atzīstams gadījumā, ja citas personas vainīgums apstiprinās ar procesuālu nolēmumu šajā lietā vai ar spēkā stājušos nolēmumu citā lietā *(Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 3.punkts). (Lieta Nr.SKK-481)* 104

No Krimināllikuma 47.panta nosaukuma un satura izriet, ka par atbildību mīkstinošiem apstākļiem var atzīt tādus apstākļus, kas saistīti ar vainīgās personas vai citas personas izdarīto noziedzīgo nodarījumu *(Krimināllikuma 47.pants). (Lieta Nr.SKK-155)* 29

Par atbildību mīkstinošiem apstākļiem Krimināllikuma 47.panta otrās daļas izpratnē tiesa var atzīt tikai tādus apstākļus, kas pēc sava satura atbilst Krimināllikuma 47.panta jēgai un kas nav vērtējami kā personību raksturojoši apstākļi *(Krimināllikuma 47.panta otrā daļa). (Lieta Nr.SKK-32)* 11

Par atbildību mīkstinošu apstākli – labprātīgu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanu – atzīstams ne tikai fakts, ka apsūdzētais labprātīgi sedzis nodarītos zaudējumus, bet to pēc vainīgā pilnvarojuma (arī mutvārdu) izdarījusi cita persona *(Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 4.punkts). (Lieta Nr.SKK-194)* 39

Saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otro daļu tiesai ir tiesības atzīt kā atbildību mīkstinošu apstākli savas vainas atzīšanu un izdarītā nožēlošanu, nesaistot to ar Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 1.punktu *(Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 1.punkts un otrā daļa). (Lieta Nr.SKK-304)* 62

49.pants

Noteikt vieglāku sodu nekā likumā paredzēts nav tiesas pienākums, bet gan tiesības, ja to atzīst par nepieciešamu *(Krimināllikuma 49.pants). (Lieta Nr.SKK-306)* 65

51.pants

Ja jauns noziedzīgs nodarījums izdarīts nosacītas notiesāšanas pārbaudes laikā, jāievēro Krimināllikuma 55.panta desmitās daļas, 51. un 52.panta prasības. Iepriekš piespriestais sods ir izpildāms *(Krimināllikuma 51. un 52.pants, Krimināllikuma 55.panta desmitā daļa). (Lieta Nr.SKK-263)* 57

Ja notiesātais pēc sprieduma taisīšanas, bet pirms pilnīgas soda izciešanas izdarījis jaunu noziedzīgu nodarījumu, tiesa jaunajā spriedumā noteiktajam sodam pilnīgi vai daļēji pievieno sodu, kas nav izciests pēc iepriekšējā sprieduma *(Krimināllikuma 51.panta pirmā daļa). (Lieta Nr.SKK J-168)* 36

Krimināllikuma 51.panta nosacījumi piemērojami, ja persona jaunu noziedzīgu nodarījumu izdarījusi pēc pirmā sprieduma taisīšanas un piespriesto sodu pēc šī sprieduma nav izcietusi. Tad noteiktajam sodam pilnīgi vai daļēji pievienojams sods, kas nav izciests pēc iepriekšējā sprieduma *(Krimināllikuma 51.pants). (Lieta Nr.SKK J-488)* 110

Krimināllikuma 55.panta desmitajā daļā ir noteikts, ka gadījumos, kad nosacīti notiesātais pārbaudes laikā izdara jaunu noziedzīgu nodarījumu, viņam piespriestais sods ir izpildāms, un tiesa nosaka sodu saskaņā ar šī likuma 51. un 52. pantā paredzētajiem noteikumiem, tāpēc izlīgums starp apsūdzēto un cietušo nebūtu pieņemams *(Krimināllikuma 51. un 52.pants, Krimināllikuma 55.panta desmitā daļa). (Lieta Nr.SKK-222)* 43

Tas, ka apelācijas instances tiesa pie noteiktā soda par jaunu noziedzīgu nodarījumu saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta prasībām pievieno lielāku neizciestā brīvības atņemšanas soda daļu nekā pirmās instances tiesa, nav atzīstams par smagāka soda noteikšanu Kriminālprocesa likuma 562.panta trešās daļas izpratnē, ja vien galīgais sods netiek palielināts *(Krimināllikuma 51.pants, Kriminālprocesa likuma 562.panta trešā daļa). (Lieta Nr.SKK-255)* 53

Tiesai nav likumīga pamata neizciesto sodu pieskaitīt vēlreiz, ja tas ja ņemts vērā, nosakot galīgo sodu pēc cita sprieduma *(Krimināllikuma 51.pants). (Lieta Nr.SKK J-432)* 98

52.pants

Ja jauns noziedzīgs nodarījums izdarīts nosacītas notiesāšanas pārbaudes laikā, jāievēro Krimināllikuma 55.panta desmitās daļas, 51. un 52.panta prasības. Iepriekš piespriestais sods ir izpildāms *(Krimināllikuma 51. un 52.pants, Krimināllikuma 55.panta desmitā daļa). (Lieta Nr.SKK-263)* 57

Krimināllikuma 55.panta desmitajā daļā ir noteikts, ka gadījumos, kad nosacīti notiesātais pārbaudes laikā izdara jaunu noziedzīgu nodarījumu, viņam piespriestais sods ir izpildāms, un tiesa nosaka sodu saskaņā ar šī likuma 51. un 52. pantā paredzētajiem noteikumiem, tāpēc izlīgums starp apsūdzēto un cietušo nebūtu pieņemams *(Krimināllikuma 51. un 52.pants, Krimināllikuma 55.panta desmitā daļa). (Lieta Nr.SKK-222)* 43

Tiesa, aizstājot piespiedu darbu ar naudas sodu, ir piemērojusi tādus sodu aizstāšanas noteikumus, kurus likumdevējs nav paredzējis, līdz ar to paplašināti tulkojusi Krimināllikuma 52.pantā ietvertos sodu aizstāšanas nosacījumus *(Krimināllikuma 52.pants). (Lieta Nr.SKK J-285)* 60

55.pants

Apelācijas instances tiesas spriedumu nevar atzīt par tiesisku un pamatotu, ja tiesa spriedumā nav motivējusi, kāpēc piemēroti Krimināllikuma 55.panta nosacījumi un nolemts apsūdzētajam piespriesto sodu neizpildīt, kaut gan norādījusi tos pašus pirmās instances tiesas konstatētos apstākļus, kuri bijuši par pamatu reāla brīvības atņemšanas soda piespriešanai pirmās instances tiesā *(Krimināllikuma 55.pants). (Lieta Nr.SKK-225)* 47

Ja jauns noziedzīgs nodarījums izdarīts nosacītas notiesāšanas pārbaudes laikā, jāievēro Krimināllikuma 55.panta desmitās daļas, 51. un 52.panta prasības. Iepriekš piespriestais sods ir izpildāms *(Krimināllikuma 51. un 52.pants, Krimināllikuma 55.panta desmitā daļa). (Lieta Nr.SKK-263)* 57

Krimināllikuma 55.panta desmitajā daļā ir noteikts, ka gadījumos, kad nosacīti notiesātais pārbaudes laikā izdara jaunu noziedzīgu nodarījumu, viņam piespriestais sods ir izpildāms, un tiesa nosaka sodu saskaņā ar šī likuma 51. un 52. pantā paredzētajiem noteikumiem, tāpēc izlīgums starp apsūdzēto un cietušo nebūtu pieņemams *(Krimināllikuma 51. un 52.pants, Krimināllikuma 55.panta desmitā daļa). (Lieta Nr.SKK-222)* 43

Tiesai nav obligāti jāizbeidz kriminālprocess, ja cietušais un apsūdzētais izlīguši mazāk smagā noziegumā. Tiesai jāievēro arī Krimināllikuma 35.panta otrās daļas un 55.panta desmitās daļas nosacījumi *(Krimināllikuma 35.panta otrā daļa, Krimināllikuma 58.panta otrā daļa). (Lieta Nr.SKK-545)* 117

58.pants

Tiesai nav obligāti jāizbeidz kriminālprocess, ja cietušais un apsūdzētais izlīguši mazāk smagā noziegumā. Tiesai jāievēro arī Krimināllikuma 35.panta otrās daļas un 55.panta desmitās daļas nosacījumi *(Krimināllikuma 35.panta otrā daļa, Krimināllikuma 58.panta otrā daļa). (Lieta Nr.SKK-545)* 117

109.pants

Krimināllikuma 109.panta pirmās daļas izpratnē ar svešu mežu vai citu svešas zemes platību jāsaprot tāda zemes platība, kas nostiprināta citas personas īpašumā vai nodota citas personas likumīgā valdījumā *(Krimināllikuma 109.panta pirmā daļa). (Lieta Nr.SKK-503)* 233

116.pants

Norobežojot slepkavību no tīša smaga miesas bojājuma nodarīšanas, kas vainīgā neuzmanības dēļ ir bijis par iemeslu cietušā nāvei, vainīgā nodoma satura noskaidrošanai tiesām jāpamatojas uz izdarītā nozieguma apstākļu kopumu un it īpaši jāņem vērā nozieguma izdarīšanas veids un rīki, brūču un citu miesas bojājumu veids un

daudzums, raksturs un lokalizācija, vainīgā noziedzīgo darbību pārtraukšanas iemesls, kā arī vainīgā un cietušā iepriekšējā izturēšanās pirms nozieguma izdarīšanas un citi apstākļi, kas var liecināt par viņa nodomu. Svarīgi ir arī izvērtēt vainīgā rīcību pēc noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas. Jāņem vērā, ka viens no obligātiem slepkavības sastāva objektīvās puses elementiem ir cēloņsakarība *(Krimināllikuma 125.pants, Krimināllikuma 116.pants). (Lieta Nr.SKK-683)* 284

125.pants

Norobežojot slepkavību no tīša smaga miesas bojājuma nodarīšanas, kas vainīgā neuzmanības dēļ ir bijis par iemeslu cietušā nāvei, vainīgā nodoma satura noskaidrošanai tiesām jāpamatojas uz izdarītā nozieguma apstākļu kopumu un it īpaši jāņem vērā nozieguma izdarīšanas veids un rīki, brūču un citu miesas bojājumu veids un daudzums, raksturs un lokalizācija, vainīgā noziedzīgo darbību pārtraukšanas iemesls, kā arī vainīgā un cietušā iepriekšējā izturēšanās pirms nozieguma izdarīšanas un citi apstākļi, kas var liecināt par viņa nodomu. Svarīgi ir arī izvērtēt vainīgā rīcību pēc noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas. Jāņem vērā, ka viens no obligātiem slepkavības sastāva objektīvās puses elementiem ir cēloņsakarība *(Krimināllikuma 125.pants, Krimināllikuma 116.pants). (Lieta Nr.SKK-683)* 284

127.pants

Krimināllatbildība par tīšu smagu miesas bojājumu, kas nodarīts piepeša stipra uzbudinājuma stāvoklī, iestājas tad, ja šo psihisko uzbudinājuma stāvokli izraisījusi vardarbība vai smags goda aizskārums no cietušā puses *(Krimināllikuma 127.pants). (Lieta Nr.SKK-411)* 226

Lai personas darbības kvalificētu pēc Krimināllikuma 127.panta, ir jākonstatē, vai tieši cietušais ir pielietojis vardarbību pret vainīgo vai smagi aizskāris tā godu, kas izsaucis vainīgā piepešu stipru psihiskā uzbudinājuma stāvokli *(Krimināllikuma 127.pants). (Lieta Nr.SKK-247)* 166

130.pants

Krimināllikuma 130.panta pirmās daļas izpratnē tīša sišana, ja nav nodarīti nekādi miesas bojājumi, nozīmē to, ka jābūt izdarītiem vairākkārtīgiem sitieniem. Tikai viena šāda sitiena izdarīšana neveido attiecīgo noziedzīgā nodarījuma sastāvu *(Krimināllikuma 130.panta pirmā daļa). (Lieta Nr.SKK-149)* 149

Krimināllikuma 174.pants ir speciālā norma, kas aizsargā tādu nepilngadīgo, kurš atrodas materiālā vai citādā atkarībā no kādas personas. Tā kā vieglu miesas bojājumu nodarīšana nepilngadīgajam cietušajam arī ir vardarbība un fizisku ciešanu radīšana, vainīgā darbību pret nepilngadīgo cietušo papildu kvalifikācija pēc

Krimināllikuma 130.panta pirmās daļas nav nepieciešama *(Krimināllikuma 130.pants un Krimināllikuma 174.pants). (Lieta Nr.SKK-634)* 270

132.pants

Krimināllikuma 132.panta izpratnē draudiem jābūt tādiem, kas dod pamatu baidīties, ka tie var tikt izpildīti un vainīgā nodoms ir vērsts uz cietušā iebiedēšanu, nevis uz draudu izpildīšanu *(Krimināllikuma 132.pants). (Lieta Nr.SKK-190)* 154

154.[1]pants

Krimināllikuma 154.[1]panta otrajā daļā ir paredzēta atbildība par cilvēku tirdzniecību, ja to izdarījusi personu grupa pēc iepriekšējas vienošanās. Tomēr gadījumos, kad grupas dalībnieki ne tikai vienojušies par šāda nozieguma izdarīšanu, bet ir Krimināllikuma 21.pantā paredzētās organizētas grupas pazīmes, noziedzīgais nodarījums kvalificējams kā izdarīts organizētā grupā – pēc Krimināllikuma 154.[1]panta trešās daļas *(Krimināllikuma 154.[1] panta trešā daļa, Krimināllikuma 21.pants). (Lieta Nr.SKK-004)* 3

158.pants

Krimināllikuma 158.pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu var izdarīt tikai ar tiešu nodomu, jo tam ir formāls noziedzīga nodarījuma sastāvs. Par to, ka ar kādu konkrētu publikāciju avīzē tiek aizskarts citas personas gods un celta šai personai neslava, krimināltiesiski var būt atbildīgs tikai šīs publikācijas autors *(Krimināllikuma 158.pants). (Lieta Nr. SKK-270)* 181

159.pants

Lai atzītu, ka izvarošana izdarīta personu grupā bez iepriekšējas vienošanās, pietiek konstatēt, ka tā izdarīta, piedaloties vismaz divām vīriešu dzimuma personām cietušās pretošanās pārvarēšanā, un tā rezultātā kaut vai viena persona ir izdarījusi dzimumaktu pret cietušās gribu *(Krimināllikuma 159.panta otrā daļa). (Lieta Nr. SKK-153)* 151

174.pants

Krimināllikuma 174.pants ir speciālā norma, kas aizsargā tādu nepilngadīgo, kurš atrodas materiālā vai citādā atkarībā no kādas personas. Tā kā vieglu miesas bojājumu nodarīšana nepilngadīgajam cietušajam arī ir vardarbība un fizisku ciešanu radīšana, vainīgā darbību pret nepilngadīgo cietušo papildu kvalifikācija pēc Krimināllikuma 130.panta pirmās daļas nav nepieciešama *(Krimināllikuma 130.pants un Krimināllikuma 174.pants). (Lieta Nr.SKK-634)* 270

175.pants

Ar mantas nozagšanu cietušajam, iespējams, tiek nodarīts lielāks zaudējums par mantas faktisko vērtību, bet tikai mantas faktiskā vērtība var būt kritērijs noziedzīgā nodarījuma kvalifikācijai kā zādzības izdarīšana lielā apmērā *(Krimināllikuma 175.panta ceturtā daļa). (Lieta Nr.SKK-320)* 205

176.pants

Draudi pielietot vardarbību ir gan Krimināllikuma 183.pantā, gan arī 176.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva objektīvās puses sastāvdaļa. Ja vispirms tiek izteikti draudi izspiešanas nolūkā, bet izspiešanas laikā vainīgā persona reāli iegūst arī kaut kādu cietušajam piederošu mantu, vainīgās personas darbības jākvalificē saskaņā ar nodarījumu kopības nosacījumiem kā izspiešana un kā laupīšana *(Krimināllikuma 176. un 183.pants). (Lieta Nr.SKK-502)* 229

Krimināllikuma 176.panta trešajā daļā paredzētais noziedzīgais nodarījums (laupīšana) ir izdarīta atkārtoti, ja persona agrāk ir izdarījusi laupīšanu neatkarīgi no tā, vai persona par to ir bijusi sodīta, vai nav bijusi sodīta, ja vien par iepriekš izdarītajiem nodarījumiem saglabājušās juridiskās sekas *(Krimināllikuma 176.panta trešā daļa). (Lieta Nr.SKK-570)* 239

177.pants

No objektīvās puses mantas iegūšana krāpšanas ceļā izpaužas tādējādi, ka vainīgais apmāna cietušo, kura īpašumā vai valdījumā atrodas manta, un apmānītais, būdams maldināts, mantu vai arī tiesības uz mantu atdod labprātīgi *(Krimināllikuma 177.pants). (Lieta Nr.SKK-630)* 260

179.pants

Gadījumos, kad noziedzīgā nodarījuma priekšmeta vērtība var ietekmēt noziedzīgā nodarījuma kvalifikāciju un lietā pastāv strīds par kvalifikāciju šā iemesla dēļ, ir nepieciešams pēc iespējas precīzāk un, pamatojoties uz objektīvām ziņām, noteikt noziedzīgā nodarījuma priekšmeta vērtību *(Krimināllikuma 179.pants). (Lieta Nr.SKK-695)* 290

183.pants

Draudi pielietot vardarbību ir gan Krimināllikuma 183.pantā, gan arī 176.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva objektīvās puses sastāvdaļa. Ja vispirms tiek izteikti draudi izspiešanas nolūkā, bet izspiešanas laikā vainīgā persona reāli iegūst arī kaut kādu cietušajam piederošu mantu, vainīgās personas darbības jākvalificē saskaņā ar nodarījumu kopības nosacījumiem kā izspiešana un kā laupīšana *(Krimināllikuma 176. un 183.pants). (Lieta Nr.SKK-502)* 229

Izspiešana kā noziedzīgs nodarījums ir pabeigta ar pieprasījuma un draudu izpaušanas brīdi. Vainīgais apzinās, ka izsaka pieprasījumu un draudus, un vēlas tādā veidā gūt mantisku labumu. Mantkārība izpaužas ne tikai personiska materiāla labuma gūšanā, bet arī netieša labuma gūšanā un materiāla labuma iegūšanā citai personai *(Krimināllikuma 183.pants). (Lieta Nr.SKK-407)* 217

No Krimināllikuma 183.panta normas jēgas izriet, ka pieprasījumam atdot mantu vai tiesības uz mantu, vai izdarīt kāda mantiska rakstura darbības jābūt pastiprinātiem vismaz ar vienu no pantā minētajiem piedraudējuma veidiem, pie tam draudiem jābūt reāliem *(Krimināllikuma 183.pants). (Lieta Nr.SKK-261)* 170

185.pants

Automašīnas virsbūves bojājums, kurš neliedz ar automašīnu turpmāk pārvietoties, ir uzskatāms par mantas bojāšanu Krimināllikuma 185.panta izpratnē, ja ir konstatēta nepieciešamība veikt automašīnas remontu tās virsbūves atjaunošanai *(Krimināllikuma 185.pants). (Lieta Nr.SKK-224)* 159

190.pants

Ieroču nelikumīga pārvietošana pāri Latvijas Republikas robežai kvalificējama arī pēc Krimināllikuma 190.panta trešās daļas, jo Krimināllikuma 190.panta trešajā daļā norādīto apdraudējuma objektu neaptver Krimināllikuma 224.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāvs *(Krimināllikuma 190.panta trešā daļa, 224.panta otrā daļa). (Lieta Nr.SKK-005)* 131

193.pants

Nelikumīgu darbību ar maksāšanas līdzekļiem atkārtotību veido arī darbības ar vienai personai piederošiem vairākiem maksāšanas līdzekļiem (Krimināllikuma 193.panta ceturtā daļa). *(Lieta Nr.SKK-573)* 245

Sveša maksāšanas līdzekļa nelikumīga izmantošana ir pabeigta ar materiālā labuma saņemšanas brīdi *(Krimināllikuma 193.panta otrā daļa). (Lieta Nr.SKK J-215)* 157

196.pants

Apsūdzētais – mežizstrādes meistars – nav atbildīgs darbinieks Krimināllikuma 196.panta izpratnē *(Krimināllikuma 196.pants). (Lieta Nr.SKK-312)* 200

224.pants

Ieroču nelikumīga pārvietošana pāri Latvijas Republikas robežai kvalificējama arī pēc Krimināllikuma 190.panta trešās daļas, jo Krimināllikuma 190.panta trešajā daļā norādīto apdraudējuma objektu neaptver Krimināllikuma 224.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā

nodarījuma sastāvs *(Krimināllikuma 190.panta trešā daļa, 224.panta otrā daļa). (Lieta Nr.SKK-005)* 131

228.pants

Ja persona palīdzējusi slepkavības izdarītājam slēpt slepkavības pēdas, palīdzot līķi sadedzināt, šīs personas rīcībā konstatējama līķa apgānīšana *(Krimināllikuma 228.panta otrā daļa). (Lieta Nr.SKK-658)* 275

231.pants

Huligānisma kā noziedzīga nodarījuma sastāvs ir formāls, proti, kriminālatbildība ir saistīta nevis ar noziedzīgu seku iestāšanos, bet gan ar kaitīgās darbības izdarīšanu – rupju sabiedriskā miera traucēšanu, kas izpaužas acīmredzamā necieņā pret sabiedrību vai bezkaunībā, ignorējot vispārpieņemtās uzvedības normas un traucējot cilvēku mieru, iestāžu vai uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību) vai organizāciju darbu *(Krimināllikuma 231.pants). (Lieta Nr.SKK-013)* 142

Lai darbības kvalificētu kā huligānismu, nepieciešams konstatēt, kā izpaudusies rupja sabiedriskā miera traucēšana, tas ir, konstatēt kaut vienas personas miera traucēšanu. Darbības bez objekta apdraudējuma nerada Krimināllikuma 231.panta sastāvu *(Krimināllikuma 231.pants). (Lieta Nr.SKK-396)* 212

Mantas bojāšana personīgu iemeslu dēļ, kad ar šīm darbībām rupji traucēts cilvēku miers, ignorējot vispārpieņemtās uzvedības normas, izrādot necieņu pret sabiedrību, kvalificējama kā huligānisms *(Krimināllikuma 231.pants). (Lieta Nr.SKK J-244)* 163

Uz personīgu attiecību pamata veiktas darbības var atzīt par huligānismu, ja ar tām rupji traucēts sabiedriskais miers *(Krimināllikuma 231.pants). (Lieta Nr.SKK-368)* 208

235.pants

Šaujamieroču munīcijas atdošana atzīstama par labprātīgu, ja persona to darījusi pēc savas iniciatīvas, pastāvot iespējai to paturēt, pirms par to kļuvis zināms attiecīgām valsts institūcijām *(Krimināllikuma 235.pants). (Lieta Nr.SKK-631)* 266

253.^{2}pants

Kriminālatbildība par narkotisko vai psihotropo vielu lietošanu bez ārsta nozīmējuma iestājas tad, ja šie likumpārkāpumi izdarīti atkārtoti gada laikā un konstatēta atbilstība Krimināllikuma 23.panta piektajā daļā minētajiem nosacījumiem, proti, iepriekšējā reizē, pārkāpējam zinot, likumpārkāpumi likumā noteiktajā kārtībā fiksēti. Trūkstot vienam no iepriekš norādītajiem likumpārkāpumiem, nav arī Krimināllikuma 253.2panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva *(Krimināllikuma 23.pants, Krimināllikuma 253.2pants). (Lieta Nr.SKK-408)* 79

260.pants

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 379.panta pirmās daļas 2.punktu, 481.pantu un 538.pantu tiesa var pieņemt lēmumu par personas atbrīvošanu no kriminālatbildības, ja cietušais ar apsūdzēto ir noslēdzis izlīgumu, bet likumdevējs nav paredzējis, ka jebkurā izlīguma gadījumā par Krimināllikuma 260.panta otrajā daļā norādīto noziedzīgo nodarījumu tiesai obligāti jāizbeidz kriminālprocess *(Krimināprocesa likuma 377.panta 9.punkts, 379.panta pirmās daļas 2.punkts, 481. un 538.pants). (Lieta Nr.SKK-713)* 501

Tas, ka apsūdzētais noslēdzis izlīgumu ar cietušo apsūdzībā pēc Krimināllikuma 260.panta trešās daļas, ko tiesa ir apstiprinājusi, nedod pamatu apsūdzētā atbrīvošanai no kriminālatbildības un soda par Krimināllikuma 262.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu, ja personas darbības satur abos pantos minēto noziedzīgo nodarījumu sastāvu pazīmes un veido noziedzīgo nodarījumu kopību *(Krimināprocesa likuma 379.pants). (Lieta Nr.SKK-415)* 411

262.pants

Tas, ka apsūdzētais noslēdzis izlīgumu ar cietušo apsūdzībā pēc Krimināllikuma 260.panta trešās daļas, ko tiesa ir apstiprinājusi, nedod pamatu apsūdzētā atbrīvošanai no kriminālatbildības un soda par Krimināllikuma 262.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu, ja personas darbības satur abos pantos minēto noziedzīgo nodarījumu sastāvu pazīmes un veido noziedzīgo nodarījumu kopību *(Krimināprocesa likuma 379.pants). (Lieta Nr.SKK-415)* 411

275.pants

Viens no Krimināllikuma 275.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma priekšmetiem ir dokuments, kas piešķir tiesības vai atbrīvo no pienākumiem, nevis jebkurš dokuments *(Krimināllikuma 275.pants). (Lieta Nr.SKK-600)* 250

296.pants

Prokurors pirmstiesas kriminālprocesā, pirmās instances un apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, nedrīkst paplašināti un nepareizi tulkot Krimināllikuma 296.panta dispozīciju un nepamatoti atzīt apsūdzēto par šā krimināpārkāpuma subjektu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 296.panta dispozīcijas jēgu par tiesas sprieduma un lēmuma tīšu neizpildīšanu pie kriminālatbildības var saukt personu, kurai saskaņā ar likumu vai darba pienākumiem jāizpilda tiesas spriedums vai lēmums, kas stājies likumīgā spēkā, un kura to tīši nav darījusi *(Krimināllikuma 296.pants). (Lieta Nr.SKK-668)* 280

298.pants

No objektīvās puses Krimināllikuma 298.panta pirmajā daļā paredzētajam ziņojuma saturam jābūt tādam, kurā ir norāde uz nodarījuma izdarīšanas apstākļiem un personu, kas to izdarījusi, bet sniegtās ziņas ir patiesībai neatbilstošas.

Vainīgā subjektīvo attieksmi pret nodarījumu raksturo tiešs nodoms, jo persona apzinās, ka ziņas ir nepatiesas un tās sniegtas ar īpašu nolūku – panākt konkrētas personas saukšanu pie kriminālatbildības *(Krimināllikuma 298.panta pirmā daļa). (Lieta Nr.SKK-619)* 255

312.pants

Krimināllikumā 312.pantā paredzētais noziedzīgais nodarījums apdraud jurisdikcijas intereses sprieduma izpildē. Kaitējums tiek nodarīts jau ar to, ka persona izvairās no soda izciešanas *(Krimināllikuma 312.pants). (Lieta Nr.SKK-293)* 197

313.pants

Krimināllikuma 313.pantā un 315.pantā paredzētie noziedzīgo nodarījumu sastāvi par vienu un to pašu nodarījumu neveido noziedzīgu nodarījumu ideālo kopību. Ja persona izdarījusi iepriekš neapsolītu slēpšanu Krimināllikuma 313.panta izpratnē, tad nav iespējama neziņošana par to pašu noziegumu *(Krimināllikuma 313.pants. 315.pants). (Lieta Nr.SKK-735)* 295

315.pants

Krimināllikuma 313.pantā un 315.pantā paredzētie noziedzīgo nodarījumu sastāvi par vienu un to pašu nodarījumu neveido noziedzīgu nodarījumu ideālo kopību. Ja persona izdarījusi iepriekš neapsolītu slēpšanu Krimināllikuma 313.panta izpratnē, tad nav iespējama neziņošana par to pašu noziegumu *(Krimināllikuma 313.pants. 315.pants). (Lieta Nr.SKK-735)* 295

Kriminālprocesa likums

8.pants

Disciplinārā atbildība neizslēdz kriminālatbildību. Krimināsoda piemērošana par to pašu pārkāpumu disciplināri sodītai personai nav dubultā sodīšana (Kriminālprocesa likuma 25.pants).

Personību raksturojošo datu vērā ņemšana, nosakot sodu, nav vienlīdzības principa pārkāpšana vai diskriminācija pēc kādām pazīmēm. *(Kriminālprocesa likuma 8.pants). (Lieta Nr.SKK-359)* 394

15.pants

Kriminālprocesa likumā noteiktās krimināllietas izskatīšanas, pārbaudes kārtības neievērošana, tiesas nolēmuma un atzinuma pamatošana ar pierādījumiem, kas nav pārbaudīti likumā noteiktajā kārtībā, ir pretrunā ar Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā, Kriminālprocesa likumā noteiktajām tiesībām uz taisnīgu tiesu *(Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.pants, Kriminālprocesa likuma 15.pants). (Lieta Nr.SKK-395)* 401

Tiesu debatēs gan prokurors, gan apsūdzētais vai viņa aizstāvis var izteikt viedokli par piemērojamo sodu. Pirmās instances tiesa, izvērtējusi visus apstākļus, var piekrist procesā iesaistīto personu viedoklim par piespriežamo sodu vai arī noteikt personai citu sodu, kas var būt gan vieglāks, gan bargāks. Tas, ka tiesa noteikusi bargāku sodu, nekā tiesu debatēs lūdza prokurors, nav vērtējams kā Kriminālprocesa likuma 15.panta pārkāpums *(Kriminālprocesa likuma 15.pants). (Lieta Nr.SKK-501)* 429

20.pants

Tiesa nolēmumā nedrīkst mainīt noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas vietu, ja to nav lūdzis prokurors tiesas izmeklēšanas laikā, jo tādējādi tiek pārkāptas apsūdzētā tiesības uz aizstāvību *(Kriminālprocesa likuma 20.pants). (Lieta Nr.SKK-442)* 414

25.pants

Disciplinārā atbildība neizslēdz krimināatbildību. Krimināsoda piemērošana par to pašu pārkāpumu disciplināri sodītai personai nav dubultā sodīšana *(Kriminālprocesa likuma 25.pants).*

Personību raksturojošo datu vērā ņemšana, nosakot sodu, nav vienlīdzības principa pārkāpšana vai diskriminācija pēc kādām pazīmēm. *(Kriminālprocesa likuma 8.pants). (Lieta Nr.SKK-359)* 394

Krimināsoda piemērošana par vienu un to pašu pārkāpumu disciplināri sodītai personai nav dubultās sodīšanas nepieļaujamības principa pārkāpšana *(Kriminālprocesa likuma 25.pants). (Lieta Nr.SKK-157)* 347

Nosakot galīgo sodu, tam atkārtoti pievienojot neizciesto soda daļu, tiesa pieļauj dubultās sodīšanas nepieļaujamības principa pārkāpumu *(Kriminālprocesa likuma 25.pants). (Lieta Nr.SKK J-667)* 488

43.pants

Kriminālprocesa likuma 43.pants paredz, ka prokuroram, uzturot apsūdzību jebkuras instances tiesā, ir pienākums un tiesības izteikties par katru tiesā izlemjamo jautājumu *(Kriminālprocesa likuma 43.pants). (Lieta Nr.SKK-450)* 418

52.pants

Tiesnesis, kurš vienreiz pieņēmis lēmumu Kriminālprocesa likuma 539.panta pirmās daļas kārtībā lietu nosūtīt prokuroram pārkāpumu novēršanai, nav tiesīgs atkārtoti piedalīties šīs lietas izziesāšanā *(Kriminālprocesa likuma 52.panta ceturtās daļas 1.punkts). (Lieta Nr.SKK-11)* 298

Tiesneša piedalīšanos tiesas sēdē, kurā lieta pēc būtības nav izlemta, nevar atzīt par tiesneša piedalīšanos kriminālprocesā Kriminālprocesa likuma 52.panta ceturtās daļas 1.punkta izpratnē *(Kriminālprocesa likuma 52.panta ceturtās daļas 1.punkts). (Lieta Nr.SKK-472)* 421

104.pants

Kriminālprocesa likums neizvirza īpašas prasības cietušā pārstāvības pilnvarojuma formai un saturam. Zvērināta advokāta aizpildīts orderis var būt kā viens no pilnvarojuma apstiprinājumiem *(Kriminālprocesa likuma 104.pants). (Lieta Nr.SKK-35)* 312

125.pants

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 125.panta pirmās daļas noteikumiem likumā noteiktā kārtībā fiksēts administratīvā pārkāpuma fakts bez papildu procesuālo darbību veikšanas atzīstams par pierādītu apstākli tad, ja kriminālprocesa gaitā netiek pierādīts pretējais *(Kriminālprocesa likuma 125.panta pirmā daļas 3.punkts). (Lieta Nr.SKK-495)* 425

Administratīvo tiesu instanču spriedumi ir dokumenti Kriminālprocesa likuma 135.panta pirmās un otrās daļas izpratnē. Tajos konstatēto nevar atzīt par Kriminālprocesa likuma 125.panta pirmās daļas 3.punktā minētajiem faktiem *(Kriminālprocesa likuma 125.panta pirmās daļas 3.punkts un 135.panta pirmā un otrā daļa). (Lieta Nr.SKK-526)* 443

Taisot attaisnojošu spriedumu, tiesai jānorāda motīvi, kāpēc tā noraida pierādījumus, ar kuriem pamatota apsūdzība *(Kriminālprocesa likuma 525.panta otrās daļas 3.punkts).*

No Kriminālprocesa likuma 125.panta pirmās daļas satura izriet, ka spriedumi civillietās, ar kuriem pierādīts noteikts fakts, kriminālprocesā ir jāvērtē kā jebkurš pierādījums *(Kriminālprocesa likuma 125.panta pirmā daļa). (Lieta Nr.SKK-294)* 371

127.pants

Nav pieļaujams, ka apsūdzība tiek pamatota tikai ar tādiem pierādījumiem, kas atrodas citā kriminālprocesā, jo tādējādi tiek pārkāptas Kriminālprocesa likuma 127. un 130.panta prasības *(Kriminālprocesa likuma 127. un 130.pants). (Lieta Nr.SKK-618)* 471

130.pants

Nav pieļaujams, ka apsūdzība tiek pamatota tikai ar tādiem pierādījumiem, kas atrodas citā kriminālprocesā, jo tādējādi tiek pārkāptas Kriminālprocesa likuma 127. un 130.panta prasības *(Kriminālprocesa likuma 127. un 130.pants). (Lieta Nr.SKK-618)* 471

133.pants

Kriminālprocesa likuma 486.pantā noteikts, ka lietu nosūta trūkumu novēršanai amatā augstākam prokuroram, tātad par tiesneša lēmumu protestu drīkst iesniegt amatā augstāks prokurors, nevis tas pats prokurors, kurš lietu nosūtījis tiesai *(Kriminālprocesa likuma 486.pants).*

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 133.pantu kompetentas institūcijas atzinums par apsūdzētajam konstatētajiem psihiskiem trūkumiem ir pierādījums lietā. Konkrētajā gadījumā šāds kompetentas iestādes atzinums nevis radījis tiesai pamatotas šaubas, bet gan bijis par pamatu konstatējumam, ka apsūdzētais pats nevar pilnvērtīgi izmantot savas procesuālās tiesības uz aizstāvību. Līdz ar to nav pamata konstatēt Kriminālprocesa likuma 195.panta 6.punktā paredzēto obligātās ekspertīzes gadījumu *(Kriminālprocesa likuma 133.pants un 195.panta 6.punkts). (Lieta Nr.SKK-51)* 323

135.pants

Administratīvo tiesu instanču spriedumi ir dokumenti Kriminālprocesa likuma 135.panta pirmās un otrās daļas izpratnē. Tajos konstatēto nevar atzīt par Kriminālprocesa likuma 125.panta pirmās daļas 3.punktā minētajiem faktiem *(Kriminālprocesa likuma 125.panta pirmās daļas 3.punkts un 135.panta pirmā un otrā daļa). (Lieta Nr.SKK-526)* 443

195.pants

Kriminālprocesa likuma 486.pantā noteikts, ka lietu nosūta trūkumu novēršanai amatā augstākam prokuroram, tātad par tiesneša lēmumu protestu drīkst iesniegt amatā augstāks prokurors, nevis tas pats prokurors, kurš lietu nosūtījis tiesai *(Kriminālprocesa likuma 486.pants).*

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 133.pantu kompetentas institūcijas atzinums par apsūdzētajam konstatētajiem psihiskiem trūkumiem ir pierādījums lietā. Konkrētajā gadījumā šāds kompetentas iestādes atzinums nevis radījis tiesai pamatotas šaubas, bet gan bijis par pamatu konstatējumam, ka apsūdzētais pats nevar pilnvērtīgi izmantot savas procesuālās tiesības uz aizstāvību. Līdz ar to nav pamata konstatēt Kriminālprocesa likuma 195.panta 6.punktā paredzēto obligātās ekspertīzes gadījumu *(Kriminālprocesa likuma 133.pants un 195.panta 6.punkts). (Lieta Nr.SKK-51)* 323

26.nodaļa (350.–354.pants)

Kriminālprocesa likuma 26.nodaļas normas faktiski satur arī materiālo tiesību normas. Līdz ar to, izlemjot pieteikumu par radītā kaitējuma kompensāciju, tostarp arī par morālo aizskārumu, tiesai jāvadās no tām *(Kriminālprocesa likuma 26.nodaļa). (Lieta Nr.SKK-269)* 363

Kriminālprocesa likuma normas, kas nosaka ar noziedzīgu nodarījumu radītā kaitējuma atlīdzināšanu, neparedz vienlaicīgu kaitējuma kompensācijas pieteikuma noraidīšanu un tiesību atzīšanu prasīt kaitējuma atlīdzību civilprocesa kārtībā *(Kriminālprocesa likuma 26.nodaļa). (Lieta Nr.SKK-34)* 309

351.pants

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 351.panta pirmo daļu cietušajam kompensācijas pieteikumā ir jāpamato pieprasītās kompensācijas apmērs *(Kriminālprocesa likuma 351.panta pirmā daļa). (Lieta Nr.SKK-653)* 485

353.pants

Izbeidzot kriminālprocesu privātās apsūdzības lietā cietušā neierašanās dēļ, apsūdzētais netiek atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā. Šādā gadījumā cietušajam kaitējuma kompensāciju nenosaka *(Kriminālprocesa likuma 625.panta pirmās daļas 2.punkts, 353.panta otrā daļa). (Lieta Nr.SKK-176)* 349

Tiesa, izlemjot jautājumu par kompensācijas pieteikumu, var apmierināt (piedzīt) prasību par kaitējuma atlīdzību, neapmierināt (noraidīt) to, atstāt bez izskatīšanas pieteikumu par nodarījuma rezultātā radītā kaitējuma atlīdzināšanu un (vai) nenoteikt kompensāciju *(Kriminālprocesa likuma 353., 514., 526., 528.pants). (Lieta Nr.SKK-96)* 334

377.pants

Krimināllatbildības noilgums ir pamats kriminālprocesa izbeigšanai, nevis attaisnojoša sprieduma taisīšanai *(Kriminālprocesa likuma 377.panta 3.punkts, 481.panta pirmās daļas 1.punkts, 519. pants, 520.panta otrā daļa). (Lieta Nr.SKK-717)* 508

Kriminālprocesa likuma 379.panta 2.punktu var piemērot tikai tad, ja nav konstatēts Kriminālprocesa likuma 377.panta 9.punktā noteiktais kriminālprocesu nepieļaujošs apstāklis *(Kriminālprocesa likuma 377., 379. un 481.pants). (Lieta Nr.SKK-283)* 368

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 377.panta 6.punktu kriminālprocesu nedrīkst uzsākt, bet uzsākts process ir jāizbeidz, ja stājies spēkā spriedums vai procesa virzītāja lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu tajā pašā apsūdzībā pret personu, kura iepriekš saukta pie krimināllatbildības par to pašu noziedzīgu nodarījumu *(Kriminālprocesa likuma 377.panta 6.punkts). (Lieta Nr.SKK J-214)* 356

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 379.panta pirmās daļas 2.punktu, 481.pantu un 538.pantu tiesa var pieņemt lēmumu par personas atbrīvošanu no kriminālatbildības, ja cietušais ar apsūdzēto ir noslēdzis izlīgumu, bet likumdevējs nav paredzējis, ka jebkurā izlīguma gadījumā par Krimināllikuma 260.panta otrajā daļā norādīto noziedzīgo nodarījumu tiesai obligāti jāizbeidz kriminālprocess *(Kriminālprocesa likuma 377.panta 9.punkts, 379.panta pirmās daļas 2.punkts, 481. un 538.pants). (Lieta Nr.SKK-713)* 501

379.pants

Kriminālprocesa likuma 379.panta 2.punktu var piemērot tikai tad, ja nav konstatēts Kriminālprocesa likuma 377.panta 9.punktā noteiktais kriminālprocesu nepieļaujošs apstāklis *(Kriminālprocesa likuma 377., 379. un 481.pants). (Lieta Nr.SKK-283)* 368

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 379.panta pirmās daļas 2.punktu, 481.pantu un 538.pantu tiesa var pieņemt lēmumu par personas atbrīvošanu no kriminālatbildības, ja cietušais ar apsūdzēto ir noslēdzis izlīgumu, bet likumdevējs nav paredzējis, ka jebkurā izlīguma gadījumā par Krimināllikuma 260.panta otrajā daļā norādīto noziedzīgo nodarījumu tiesai obligāti jāizbeidz kriminālprocess *(Kriminālprocesa likuma 377.panta 9.punkts, 379.panta pirmās daļas 2.punkts, 481. un 538.pants). (Lieta Nr.SKK-713)* 501

Tas, ka apsūdzētais noslēdzis izlīgumu ar cietušo apsūdzībā pēc Krimināllikuma 260.panta trešās daļas, ko tiesa ir apstiprinājusi, nedod pamatu apsūdzētā atbrīvošanai no kriminālatbildības un soda par Krimināllikuma 262.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu, ja personas darbības satur abos pantos minēto noziedzīgo nodarījumu sastāvu pazīmes un veido noziedzīgo nodarījumu kopību *(Kriminālprocesa likuma 379.pants). (Lieta Nr.SKK-415)* 411

456.pants

No Kriminālprocesa likuma 456.panta trešās daļas izriet, ka apstākļos, kad izpildīti šīs likuma normas nosacījumi, kompensācijas piedziņa izdarāma valsts interesēs, nesaistot šo piedziņu ar cietušā statusu kriminālprocesā *(Kriminālprocesa likuma 456.panta trešā daļa). (Lieta Nr.SKK-377)* 398

465.pants

Ja tiesai ir zināma apsūdzētās personas atrašanās vieta un ir uzsākta viņas izdošanas procedūra, tad nav likumīga pamata krimināllietas izskatīšanai Kriminālprocesa likuma 465.panta kārtībā, t.i., apsūdzētā prombūtnē (in absentia) *(Kriminālprocesa likuma 465.pants). (Lieta Nr.SKK J-266)* 360

481.pants

Kriminālatbildības noilgums ir pamats kriminālprocesa izbeigšanai, nevis attaisnojoša sprieduma taisīšanai *(Kriminālprocesa likuma 377.panta 3.punkts, 481.panta pirmās daļas 1.punkts, 519. pants, 520.panta otrā daļa). (Lieta Nr.SKK-717)* 508

Kriminālprocesa likuma 379.panta 2.punktu var piemērot tikai tad, ja nav konstatēts Kriminālprocesa likuma 377.panta 9.punktā noteiktais kriminālprocesu nepieļaujošs apstāklis *(Kriminālprocesa likuma 377., 379. un 481.pants). (Lieta Nr.SKK-283)* 368

Kriminālprocesa likuma 481.panta pirmās daļas 3.punktā paredzētais, ka tiesa izbeidz kriminālprocesu, lai turpinātu procesu medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu noteikšanai, attiecas gan uz pirmās instances, gan arī uz apelācijas instances tiesu *(Kriminālprocesa likuma 481.pants pirmās daļas 3.punkts). (Lieta Nr.SKK-516)* 440

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 379.panta pirmās daļas 2.punktu, 481.pantu un 538.pantu tiesa var pieņemt lēmumu par personas atbrīvošanu no kriminālatbildības, ja cietušais ar apsūdzēto ir noslēdzis izlīgumu, bet likumdevējs nav paredzējis, ka jebkurā izlīguma gadījumā par Krimināllikuma 260.panta otrajā daļā norādīto noziedzīgo nodarījumu tiesai obligāti jāizbeidz kriminālprocess *(Kriminālprocesa likuma 377.panta 9.punkts, 379.panta pirmās daļas 2.punkts, 481. un 538.pants). (Lieta Nr.SKK-713)* 501

482.pants

Kriminālprocesa likuma normas neparedz, ka tiesas sēdē, kurā izskata piezīmes par tiesas sēdes protokolu, būtu jāpiedalās apsūdzētajam, viņa aizstāvim un prokuroram. Tiesas lēmums nav pārsūdzams *(Kriminālprocesa likuma 482. un 484.pants). (Lieta Nr.SKK-88)* 331

484.pants

Kriminālprocesa likuma normas neparedz, ka tiesas sēdē, kurā izskata piezīmes par tiesas sēdes protokolu, būtu jāpiedalās apsūdzētajam, viņa aizstāvim un prokuroram. Tiesas lēmums nav pārsūdzams *(Kriminālprocesa likuma 482. un 484.pants). (Lieta Nr.SKK-88)* 331

486.pants

Kriminālprocesa likuma 486.pantā noteikts, ka lietu nosūta trūkumu novēršanai amatā augstākam prokuroram, tātad par tiesneša lēmumu protestu drīkst iesniegt amatā augstāks prokurors, nevis tas pats prokurors, kurš lietu nosūtījis tiesai *(Kriminālprocesa likuma 486.pants).*

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 133.pantu kompetentas institūcijas atzinums par apsūdzētajam konstatētajiem psihiskiem trūkumiem ir pierādījums lietā. Konkrētajā gadījumā šāds kompetentas iestādes

atzinums nevis radījis tiesai pamatotas šaubas, bet gan bijis par pamatu konstatējumam, ka apsūdzētais pats nevar pilnvērtīgi izmantot savas procesuālās tiesības uz aizstāvību. Līdz ar to nav pamata konstatēt Kriminālprocesa likuma 195.panta 6.punktā paredzēto obligātās ekspertīzes gadījumu *(Kriminālprocesa likuma 133.pants un 195.panta 6.punkts). (Lieta Nr.SKK-51)* 323

499.pants

Ja apsūdzētā aizstāvis un apsūdzētais bija lūdzis lietu skatīt bez pierādījumu pārbaudes un tiesai nav radušās šaubas par apsūdzētā vainu, apelācijas instances tiesai nav jāpārbauda pierādījumi. Likums neprasa, lai lūgumu skatīt lietu bez pierādījumu pārbaudes būtu izteicis tieši apsūdzētais *(Kriminālprocesa likuma 499.pants). (Lieta Nr.SKK-28)* 300

511.pants

Ja apelācijas instances tiesas spriedums ir pamatots ar pierādījumiem, kuri nav pārbaudīti tiesas sēdē, to nevar atzīt par tiesisku un pamatotu *(Kriminālprocesa likuma 511. un 512.pants). (Lieta Nr.SKK-180)* 352

Ja pirmās instances tiesas spriedumā nav Kriminālprocesa likuma prasībām atbilstošas aprakstošās daļas, tas padara spriedumu nederīgu kā procesuālu dokumentu *(Kriminālprocesa likuma 511. un 527.pants). (Lieta Nr.SKK-335)* 390

512.pants

Ja apelācijas instances tiesas spriedums ir pamatots ar pierādījumiem, kuri nav pārbaudīti tiesas sēdē, to nevar atzīt par tiesisku un pamatotu *(Kriminālprocesa likuma 511. un 512.pants). (Lieta Nr.SKK-180)* 352

Tiesas secinājumi par apsūdzēto personu vainīgumu jāpamato ar tiesas sēdē pārbaudītiem pierādījumiem *(Kriminālprocesa likuma 512.panta otrā daļa). (Lieta Nr.SKK-554)* 449

514.pants

Tiesa, izlemjot jautājumu par kompensācijas pieteikumu, var apmierināt (piedzīt) prasību par kaitējuma atlīdzību, neapmierināt (noraidīt) to, atstāt bez izskatīšanas pieteikumu par nodarījuma rezultātā radītā kaitējuma atlīdzināšanu un (vai) nenoteikt kompensāciju *(Kriminālprocesa likuma 353., 514., 526., 528.pants). (Lieta Nr.SKK-96)* 334

519.pants

Kriminālatbildības noilgums ir pamats kriminālprocesa izbeigšanai, nevis attaisnojoša sprieduma taisīšanai *(Kriminālprocesa likuma 377.panta 3.punkts, 481.panta pirmās daļas 1.punkts, 519. pants, 520.panta otrā daļa). (Lieta Nr.SKK-717)* 508

520.pants

Kriminālatbildības noilgums ir pamats kriminālprocesa izbeigšanai, nevis attaisnojoša sprieduma taisīšanai *(Kriminālprocesa likuma 377.panta 3.punkts, 481.panta pirmās daļas 1.punkts, 519. pants, 520.panta otrā daļa). (Lieta Nr.SKK-717)* 508

525.pants

Taisot attaisnojošu spriedumu, tiesai jānorāda motīvi, kāpēc tā noraida pierādījumus, ar kuriem pamatota apsūdzība *(Kriminālprocesa likuma 525.panta otrās daļas 3.punkts).*

No Kriminālprocesa likuma 125.panta pirmās daļas satura izriet, ka spriedumi civillietās, ar kuriem pierādīts noteikts fakts, kriminālprocesā ir jāvērtē kā jebkurš pierādījums *(Kriminālprocesa likuma 125.panta pirmā daļa). (Lieta Nr.SKK-294)* 371

526.pants

Tiesa, izlemjot jautājumu par kompensācijas pieteikumu, var apmierināt (piedzīt) prasību par kaitējuma atlīdzību, neapmierināt (noraidīt) to, atstāt bez izskatīšanas pieteikumu par nodarījuma rezultātā radītā kaitējuma atlīdzināšanu un (vai) nenoteikt kompensāciju *(Kriminālprocesa likuma 353., 514., 526., 528.pants). (Lieta Nr.SKK-96)* 334

527.pants

Ja pirmās instances tiesas spriedumā nav Kriminālprocesa likuma prasībām atbilstošas aprakstošās daļas, tas padara spriedumu nederīgu kā procesuālu dokumentu *(Kriminālprocesa likuma 511. un 527.pants). (Lieta Nr.SKK-335)* 390

528.pants

Tiesa, izlemjot jautājumu par kompensācijas pieteikumu, var apmierināt (piedzīt) prasību par kaitējuma atlīdzību, neapmierināt (noraidīt) to, atstāt bez izskatīšanas pieteikumu par nodarījuma rezultātā radītā kaitējuma atlīdzināšanu un (vai) nenoteikt kompensāciju *(Kriminālprocesa likuma 353., 514., 526., 528.pants). (Lieta Nr.SKK-96)* 334

535.pants

Kriminālprocesa likuma 535.panta pirmā daļa jātulko un jāpiemēro saistībā ar Kriminālprocesa likuma 535.panta trešo daļu (likuma 2005.gada 28.septembra redakcija), kur noteikts – ja spriedums taisīts valodā, kuru apsūdzētais nesaprot, tiesa nodrošina sprieduma rakstveida tulkojumu viņam saprotamā valodā. Ievērojot minēto likuma prasību, par sprieduma pieejamības dienu apsūdzētajam jāatzīst diena, kad apsūdzētais saņēmis sprieduma rakstveida tulkojumu

viņam saprotamā valodā *(Kriminālprocesa likuma 535.panta pirmā un trešā daļa). (Lieta Nr.SKK-710)* 498

538.pants

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 379.panta pirmās daļas 2.punktu, 481.pantu un 538.pantu tiesa var pieņemt lēmumu par personas atbrīvošanu no kriminālatbildības, ja cietušais ar apsūdzēto ir noslēdzis izlīgumu, bet likumdevējs nav paredzējis, ka jebkurā izlīguma gadījumā par Krimināllikuma 260.panta otrajā daļā norādīto noziedzīgo nodarījumu tiesai obligāti jāizbeidz kriminālprocess *(Kriminālprocesa likuma 377.panta 9.punkts, 379.panta pirmās daļas 2.punkts, 481. un 538.pants). (Lieta Nr.SKK-713)* 501

539.pants

Kaitējuma atlīdzināšanas veida, kārtības un termiņu nenorādīšana vienošanās protokolā nav pamats krimināllietas nosūtīšanai pārkāpumu novēršanai *(Kriminālprocesa likuma 539.panta pirmā daļa). (Lieta Nr.SKK-598)* 467

Tiesnesis, kurš vienreiz pieņēmis lēmumu Kriminālprocesa likuma 539.panta pirmās daļas kārtībā lietu nosūtīt prokuroram pārkāpumu novēršanai, nav tiesīgs atkārtoti piedalīties šīs lietas iztiesāšanā *(Kriminālprocesa likuma 52.panta ceturtās daļas 1.punkts). (Lieta Nr.SKK-11)* 298

542.pants

Tiesai ir tiesības lietu nosūtīt prokuroram, ja tā vienošanās protokolā konstatē neatbilstību Krimināllikuma gan Vispārīgās, gan Sevišķās daļas normām, to vidū par konkrētā soda veidu un mēru (Kriminālprocesa likuma 542.panta pirmās daļas 2.punkts). *(Lieta Nr.SKK-36)* 318

550.pants

Izlemjot jautājumu par to, vai ir iesniegta apelācijas sūdzība vai apelācijas sūdzības papildinājumi, jāņem vērā procesuālā dokumenta nosaukums, saturs, iesniegšanas kārtība un termiņi, dokumentā norādītais iesniegšanas pamats, pirmās instances tiesneša lēmums sakarā ar iesniegto dokumentu, tiesas tālākā rīcība ar dokumentiem *(Kriminālprocesa likuma 550., 551., 555.pants). (Lieta Nr.SKK-511)* 433

Ja, apstrīdot pirmās instances tiesas spriedumu pēc tam, kad lietā jau ir taisīti apelācijas instances nolēmumi, nav ievērots Kriminālprocesa likuma 550.pantā noteiktais sūdzības iesniegšanas termiņš, tas ir pamats sūdzības noraidīšanai šajā daļā *(Kriminālprocesa likuma 550.pants). (Lieta Nr.SKK-397)* 406

551.pants

Izlemjot jautājumu par to, vai ir iesniegta apelācijas sūdzība vai apelācijas sūdzības papildinājumi, jāņem vērā procesuālā dokumenta nosaukums, saturs, iesniegšanas kārtība un termiņi, dokumentā norādītais iesniegšanas pamats, pirmās instances tiesneša lēmums sakarā ar iesniegto dokumentu, tiesas tālākā rīcība ar dokumentiem *(Kriminālprocesa likuma 550., 551., 555.pants). (Lieta Nr.SKK-511)* 433

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 551.panta piekto daļu virsprokurors kā amatā augstāks prokurors ir tiesīgs iesniegt apelācijas protestu, lūdzot atcelt pirmās instances tiesas spriedumu nolūkā grozīt apsūdzētajam celto apsūdzību uz smagāku, jo uz viņu neattiecas tie ierobežojumi, kas šajā likuma normā paredzēti prokuroram, kurš piedalījies pirmās instances tiesā *(Kriminālprocesa likuma 551.panta piektā daļa). (Lieta Nr.SKK-331)*.....379

555.pants

Izlemjot jautājumu par to, vai ir iesniegta apelācijas sūdzība vai apelācijas sūdzības papildinājumi, jāņem vērā procesuālā dokumenta nosaukums, saturs, iesniegšanas kārtība un termiņi, dokumentā norādītais iesniegšanas pamats, pirmās instances tiesneša lēmums sakarā ar iesniegto dokumentu, tiesas tālākā rīcība ar dokumentiem *(Kriminālprocesa likuma 550., 551., 555.pants). (Lieta Nr.SKK-511)* 433

560.pants

Apelācijas sūdzība atstāta bez izskatīšanas pamatoti, ja sūdzības iesniedzējs nav iesniedzis nekādus neierašanās attaisnojošus dokumentus *(Kriminālprocesa likuma 560.panta trešā daļa*). *(Lieta Nr.SKK-334)* 386

Kriminālprocesa likuma 560.pantā noteikts, kādas personas piedalās apelācijas instances tiesas sēdē. Šā panta otrā daļa nosaka, ka citas personas un to starpā arī lieciniekus var uzaicināt uz tiesas sēdi tad, ja šāds lūgums izteikts apelācijas sūdzībā vai protestā un ja šīs personas nav nopratinātas, izskatot lietu pirmās instances tiesā *(Kriminālprocesa likuma 560.panta otrā daļa). (Lieta Nr.SKK-564)* 455

Tiesas secinājumam par cietušā un viņa pārstāvja neierašanos uz tiesas sēdi bez attaisnojoša iemesla jābūt pamatotam *(Kriminālprocesa likuma 560.panta trešā daļa). (Lieta Nr.SKK-512)* 438

561.pants

Likums neierobežo tiesnešu piedalīšanos lietu izskatīšanā atkarībā no tiesu kolēģijas *(Kriminālprocesa likuma 561.panta pirmā daļa, likuma "Par tiesu varu" 38.pants).*

Otrreizēju kasācijas sūdzību par apelācijas instances tiesas nolēmumu var iesniegt tad, ja apelācijas instances tiesa pieļāvusi jaunas

nepareizības vai atkārtojusi tās nepareizības, kas bija par pamatu pirmā nolēmuma atcelšanai *(Kriminālprocesa likuma 569.panta pirmā daļa). (Lieta Nr.SKK-694)* 491

564.pants

Apelācijas instances tiesa nav tiesīga atsaukties uz Kriminālprocesa likuma 564.panta sesto daļu, ja pastāv saprātīgas šaubas par apsūdzētā vainīgumu *(Kriminālprocesa likuma 564.panta sestā daļa). (Lieta Nr.SKK-585)* 462

Izslēdzot kādu no pierādījumiem, bet nekonstatējot atšķirīgus noziedzīgā nodarījuma apstākļus, apelācijas instances tiesai nav jādod jauns noziedzīgā nodarījuma apraksts *(Kriminālprocesa likuma 564.panta piektā daļa). (Lieta Nr.SKK-638)* 480

569.pants

Likums neierobežo tiesnešu piedalīšanos lietu izskatīšanā atkarībā no tiesu kolēģijas *(Kriminālprocesa likuma 561.panta pirmā daļa, likuma "Par tiesu varu" 38.pants).*

Otrreizēju kasācijas sūdzību par apelācijas instances tiesas nolēmumu var iesniegt tad, ja apelācijas instances tiesa pieļāvusi jaunas nepareizības vai atkārtojusi tās nepareizības, kas bija par pamatu pirmā nolēmuma atcelšanai *(Kriminālprocesa likuma 569.panta pirmā daļa). (Lieta Nr.SKK-694)* 491

591.pants

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 591.panta otro daļu soda pastiprināšana, izskatot lietu no jauna, pieļaujama tikai tad, ja spriedums atcelts soda mīkstuma dēļ *(Kriminālprocesa likuma 591.panta otrā daļa). (Lieta Nr.SKK-120)* 343

607.pants

Apstākļos, kad nav iespējama personas ārstēšana vispārēja tipa psihiatriskajā slimnīcā, ievērojot ārstu komisijas atzinumu, tiesai ir tiesības saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 607., 608.pantu pieņemt lēmumu par medicīniska rakstura piespiedu līdzekļa grozīšanu, nosakot personas turpmāku ārstēšanu specializētajā psihiatriskajā nodaļā ar apsardzi *(Kriminālprocesa likuma 607. un 608.pants). (Lieta Nr.SKK-53)* 326

608.pants

Apstākļos, kad nav iespējama personas ārstēšana vispārēja tipa psihiatriskajā slimnīcā, ievērojot ārstu komisijas atzinumu, tiesai ir tiesības saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 607., 608.pantu pieņemt lēmumu par medicīniska rakstura piespiedu līdzekļa grozīšanu, nosakot personas turpmāku ārstēšanu specializētajā psihiatriskajā nodaļā ar apsardzi *(Kriminālprocesa likuma 607. un 608.pants). (Lieta Nr.SKK-53)*.....326

625.pants

Izbeidzot kriminālprocesu privātās apsūdzības lietā cietušā neierašanās dēļ, apsūdzētais netiek atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā. Šādā gadījumā cietušajam kaitējuma kompensāciju nenosaka *(Kriminālprocesa likuma 625.panta pirmās daļas 2.punkts, 353.panta otrā daļa). (Lieta Nr.SKK-176)* 349

Nav būtiski, kā nosaukts dokuments privātās apsūdzības lietās – par iesniegumu vai sūdzību, taču svarīgi, vai tā saturs atbilst likuma prasībām. Ja cietušā pārstāvja iesniegums tiesai neatbilst likuma prasībām, tas nevar būt par pamatu tiesai ierosināt privātās apsūdzības krimināllietu un nevar tikt uzskatīts par cietušā sūdzību Kriminālprocesa likuma 625.panta pirmās daļas 1.punkta izpratnē. *(Kriminālprocesa likuma 625.panta pirmās daļas 1.punkts). (Lieta Nr.SKK-85)* 328

Latvijas krimināLkodekss

17.pants

Noziedzīgā nodarījuma atbalstītājs var tikt saukts pie krimināLatbildības, neskatoties uz to, vai pie krimināLatbildības ir bijis saukts noziedzīgā nodarījuma izpildītājs *(Latvijas krimināLkodeksa 17.panta sestā daļa, Krimināllikuma 20.panta ceturtā daļa). (Lieta Nr.SKK-427)* 85

Par tiesu varu

38.pants

Likums neierobežo tiesnešu piedalīšanos lietu izskatīšanā atkarībā no tiesu kolēģijas *(Kriminālprocesa likuma 561.panta pirmā daļa, likuma "Par tiesu varu" 38.pants).*

Otrreizēju kasācijas sūdzību par apelācijas instances tiesas nolēmumu var iesniegt tad, ja apelācijas instances tiesa pieļāvusi jaunas nepareizības vai atkārtojusi tās nepareizības, kas bija par pamatu pirmā nolēmuma atcelšanai *(Kriminālprocesa likuma 569.panta pirmā daļa). (Lieta Nr.SKK-694)* 491

Starptautiskais tiesību akts

Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija

15.pants

Kriminālprocesa likumā noteiktās krimināllietas izskatīšanas, pārbaudes kārtības neievērošana, tiesas nolēmuma un atzinuma pamatošana ar pierādījumiem, kas nav pārbaudīti likumā noteiktajā kārtībā, ir pretrunā ar Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā, Kriminālprocesa likumā noteiktajām tiesībām uz taisnīgu tiesu *(Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.pants, Kriminālprocesa likuma 15.pants). (Lieta Nr.SKK-395)* 401

Judikatūras un tiesu prakses rādītājs

lpp.

1. Tiesu nolēmumi

Latvijas Republikas Satversmes tiesas spriedums

Satversmes tiesas 2004.gada 11.oktobra spriedums lietā Nr. 2004-06-01

20.punkts 71

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta spriedums

2003.gada 17.decembra spriedums lietā Nr. SKC-614 294

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta nolēmumi

2004.gada 28.maija lēmums lietā Nr. SKK-339 (lieta 332).....70, 76
2004.gada 21.decembra lēmums lietā Nr. SKK-687 75
2004.gada lēmums lietā Nr. SKK-134/04 413
2004.gada lēmums lietā Nr. SKK-379/04 51
2004.gada lēmums lietā Nr. SKK-J-673/2004 37
2005.gada lēmums lietā Nr. SKK 01-568/05 .....29, 34
2006.gada 2.marta lēmums lietā Nr. SKK-01-0061/06 473
2006.gada lēmums lietā Nr. SKK-288/06 322
2006.gada lēmums lietā Nr. SKK-J-447/06 37
2006.gada lēmums lietā Nr. SKK-552/06 367
2006.gada lēmums lietā Nr. SKK-612/06 367
2006.gada lēmums lietā Nr. SKK-676/06 322
2006.gada lēmums lietā Nr. SKK-01-0459/06 .....338, 341
2007.gada 18.janvāra lēmums lietā Nr. SKK-0035/07.....63
2007.gada 23.marta lēmums Nr. SKK-157.....397
2007.gada 13.aprīļa lēmums lietā Nr. SKK-222/07 .....59, 199
2007.gada 13.jūnija lēmums Nr. SKK-314.....397
2007.gada lēmums lietā Nr. SKK-01-35/07 40

lpp.

2007.gada lēmums lietā Nr. SKK-222/07 119

2007.gada lēmums lietā Nr. SKK-572/07 119

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas lēmumi

Lieta PAK-250 476

Lieta PAK-264 .....474, 475, 476

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas spriedums

2003.gada 11.septembra spriedums lietā Nr. 2172/03.....375, 377, 378

2. Tiesu prakses apkopojumi

Tiesu prakse huligānisma lietās. 2006.gads

(Tiesu prakses apkopojums. Augstākā tiesa, 2006.gads, sk. http://www.at.gov.lv/index.php?a=21&v=lv) 147, 210, 482, 483

Tiesu prakse krimināllietās par valsts amatpersonu un uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību) vai organizāciju atbildīgo darbinieku izdarītiem noziedzīgiem nodarījumiem. 2002.–2003.gads

(Augstākās tiesa, 2004.gads) 202

Tiesu prakse lietās par cilvēku tirdzniecību un personu nosūtīšanu seksuālai izmantošanai. 2006.gads

(Tiesu prakses apkopojums. Augstākā tiesa, 2006.gads, sk. http://www.at.gov.lv/index.php?a=21&v=lv) 34

Tiesu prakse lietās par nelikumīgām darbībām ar finanšu instrumentiem un maksāšanas līdzekļiem. 2006.gads

(Tiesu prakses apkopojums. Augstākā tiesa, 2006.gads, sk. http://www.at.gov.lv/index.php?a=21&v=lv) 34, 248

Tiesu prakse soda noteikšanā par vairākiem noziedzīgiem nodarījumiem un pēc vairākiem spriedumiem. 2005.gads

(Tiesu prakses apkopojums. Augstākā tiesa, 2005.gads, sk. http://www.at.gov.lv/index.php?a=21&v=lv) 51, 119

lpp.

3. Augstākās tiesas plēnuma lēmumi

Par Krimināllikuma piemērošanu lietās par tīšām slepkavībām

(24.02.1992.lēmums Nr.1)

2.punkts 286

Par tiesu praksi krimināllietās par neatļautām darbībām ar ieročiem, munīciju, sprāgstvielām un speciāliem līdzekļiem

(02.06.1997.lēmums lēmums Nr. 5) 134

8.punkts 135

Citu avotu rādītājs

lpp.

Krastiņš U., Liholaja V., Niedre A. Krimināllikuma zinātniski-praktiskais komentārs. 1.grāmata. Vispārīgā daļa. – Rīga: Firma "AFS", 2007. 125

Krastiņš U., Liholaja V., Niedre A. Krimināltiesības. Vispārīgā un Sevišķā daļa. Rīga:Tiesu namu aģentūra, 1999. 147

Krastiņš U. Noziedzīgs nodarījums. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2000. 144

Latvijas PSR kriminālkodeksa komentāri. – Rīga: Avots, 1982. 144

Liholaja V., Niedre A. Krimināllikuma komentāri. 6.grāmata. – Rīga: Firma "AFS", 1999. 147

Mežulis D. Krimināltiesības shēmās. Sevišķā daļa. – Rīga: Zvaigzne ABC, 2001. 144

Publicēto lēmumu rādītājs pēc lietu numuriem

lpp.

Lieta Nr. SKK-004 3
Lieta Nr. SKK-005 131
Lieta Nr. SKK-11 298
Lieta Nr. SKK-013 142
Lieta Nr. SKK-28 300
Lieta Nr. SKK-32 11
Lieta Nr. SKK-34 309
Lieta Nr. SKK-35 312
Lieta Nr. SKK-36 318
Lieta Nr. SKK-51 323
Lieta Nr. SKK-53 326
Lieta Nr. SKK-85 328
Lieta Nr. SKK-88 331
Lieta Nr. SKK-96 334
Lieta Nr. SKK-120 343
Lieta Nr. SKK-149 149
Lieta Nr. SKK-153 151
Lieta Nr. SKK-155 29
Lieta Nr. SKK-157 347
Lieta Nr. SKK J-168..... 36
Lieta Nr. SKK-176 349
Lieta Nr. SKK-180 352
Lieta Nr. SKK-190 154
Lieta Nr. SKK-194 39
Lieta Nr. SKK J-214..... 356
Lieta Nr. SKK J-215..... 157
Lieta Nr. SKK-222 43
Lieta Nr. SKK-224 159
Lieta Nr. SKK-225..... 47
Lieta Nr. SKK J-244..... 163
Lieta Nr. SKK-247..... 166
Lieta Nr. SKK J-248..... 50
Lieta Nr. SKK-255..... 53
Lieta Nr. SKK-261..... 170
Lieta Nr. SKK-263..... 57
Lieta Nr. SKK J-266..... 360
Lieta Nr. SKK-269..... 363
Lieta Nr. SKK-270..... 181
Lieta Nr. SKK-283..... 368
Lieta Nr. SKK J-285..... 60
Lieta Nr. SKK-293..... 197
Lieta Nr. SKK-294..... 371
Lieta Nr. SKK-304..... 62
Lieta Nr. SKK-306..... 65
Lieta Nr. SKK-312..... 200
Lieta Nr. SKK-320..... 205
Lieta Nr. SKK-331..... 379
Lieta Nr. SKK-0333..... 68
Lieta Nr. SKK-334..... 386
Lieta Nr. SKK-335..... 390
Lieta Nr. SKK-359..... 394
Lieta Nr. SKK-368..... 208
Lieta Nr. SKK-377..... 398
Lieta Nr. SKK-395..... 401
Lieta Nr. SKK-396..... 212
Lieta Nr. SKK-397..... 406

	lpp.
Lieta Nr. SKK-407	217
Lieta Nr. SKK-408	79
Lieta Nr. SKK-411	226
Lieta Nr. SKK-415	411
Lieta Nr. SKK-427	85
Lieta Nr. SKK J-432	98
Lieta Nr. SKK J-434	101
Lieta Nr. SKK-442	414
Lieta Nr. SKK-450	418
Lieta Nr. SKK-472	421
Lieta Nr. SKK-481	104
Lieta Nr. SKK J-488	110
Lieta Nr. SKK-495	425
Lieta Nr. SKK-501	429
Lieta Nr. SKK-502	229
Lieta Nr. SKK-503	233
Lieta Nr. SKK J-507	114
Lieta Nr. SKK-511	433
Lieta Nr. SKK-512	438
Lieta Nr. SKK-516	440
Lieta Nr. SKK-526	443
Lieta Nr. SKK-545	117
Lieta Nr. SKK-554	449
Lieta Nr. SKK-564	455
Lieta Nr. SKK-570	239
Lieta Nr. SKK J-571	121
Lieta Nr. SKK-573	245
Lieta Nr. SKK-585	462
Lieta Nr. SKK-598	467
Lieta Nr. SKK-600	250

	lpp.
Lieta Nr. SKK-618	471
Lieta Nr. SKK-619	255
Lieta Nr. SKK-630	260
Lieta Nr. SKK-631	266
Lieta Nr. SKK-634	270
Lieta Nr. SKK-638	480
Lieta Nr. SKK-653	485
Lieta Nr. SKK-654	124
Lieta Nr. SKK-658	275
Lieta Nr. SKK J-667	488
Lieta Nr. SKK-668	280
Lieta Nr. SKK-683	284
Lieta Nr. SKK-694	491
Lieta Nr. SKK-695	290
Lieta Nr. SKK-703	127
Lieta Nr. SKK-710	498
Lieta Nr. SKK-713	501
Lieta Nr. SKK-717	508
Lieta Nr. SKK-735	295